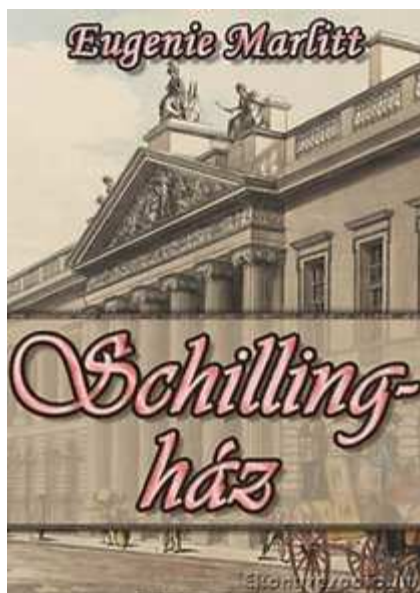

Eugenie Marlitt

Schilling-
ház

Marlitt E.

A

Schilling-ház

A borítót tervezte:
Hodosi Mária

Készült a Singer és Wolfner kiadása alapján
Progresszió Kft./1991.
A kiadásért felel Patainé Tamás Mária igazgató
Felelős szerkesztő: Popovics Gizella
Műszaki szerkesztő: Susán Pál
ISBN 963790 20x
Készült a Nógrád Megyei Nyomdaipari Vállalatnál
Felelős vezető: Kelemen Gábor igazgató
91.57271 N.S.

I.

Schilling-háznak hívták azt a régi, gyönyörű épületet ott a bencések templomának közelében, de a nép ajkán bizony csak megmaradt „oszlopos háznak”, habár a legújabb időben egész utcasorok ékeskedtek már oszlopokkal meg oszlopocskákkal, s ennél fogva ez az utóbbi elnevezés már nem is képezett megkülönböztetést. Ezt a házat egy bencés barát építtette.

Akkoriban, mikor az utasok elszállásolása még nem volt városi üzlet, zárdák és lovagvárak gondoskodtak az átutazó idegenekről. Nem egy szerzet építtetett e célra a maga telkén vendégházat, s így keletkezett az oszlopos ház is.

A szerzet nagyon gazdag volt és fráter Ambrosius, az építőmester és szobrász a látott műremekektől megittasodva jött ide Olaszországból, különben is kívánatosnak látszott, hogy méltó szállás fogadja a fejedelmi és grófi vendégeket, akik feleségükkel és kíséretükkel együtt vajmi gyakran és szívesen kopogtattak be a zárda kapuján. Ez okoknál fogva a barátok esetlen csúcsfödeles épülete mellett egyszer csak az a pompás homlokzat emelkedett, amelynek emelete a köríves ablakokkal nagy ívezetű oszlopcsarnokokon nyugodott, s mindegyik ívezete alatt, az oszlopszékeken, gyámköveken, s a nyitott csarnokon belüli hatalmas ajtófélfákon bámulatosan faragott kővegetációval ékeskedett. Az emelet jóval kisebb terjedelmű volt, mint a földszint, amely oszlopcsarnokával együtt mind a két oldalon három-három ablakkal hosszabb volt. A zárda déli falát tehát csak ez a földszint érintette, amely fölött kőkorláttal körülvevett két tágas oldalterasz terült el, az emeleti helyiségekbe nyíló néhány ajtóval.

Hogy a német földre tévedt idegenszerű épület ama letűnt időkben miket ért meg, miket látott, arról a tizenkilencedik

század vajmi keveset tudott. Akkoriban a bencés zárda még a városon kívül, a szabad mezőn állott, az országút túlsó szélén csak egy-két elszórt vályogviskó rejtőzött a bokrok mögé, s ablaknyílásainak fatábláit is alig nyitotta meg, hogyha a zárdaépületet környező hatalmas falkerítés felől lódobogás meg nagyúri hangok hallatszottak át.

Az udvaron élénken meg-megvillanó fáklyafény, az a pokoli zaj, amelyet az utasok, a nyerítő, dobogó paripák s a zárda láncos kutyái idéztek elő, csakhamar úgy elenyészett megint, mintha csak kísértetjárás lett volna, s a viskók lakói irigykedve húzták meg magukat barlangjaikban, mert annyit biztosan tudtak, hogy a barátoknak kitűnő boruk van, s a zárda kéményei éjjelnappal füstölögnek...

Odabenn pedig, a szőnyegekkel beagatott ablakok mögött a vascillárokról vaskos viaszgyertyák világították meg a tágas termeket, s a magas származású urak és asszonyok, levette kényelmetlen, szűk lovaglőöltönyüket, az apát mesés értékű ezüstműjével megrakott hosszú tölgyfa asztalok köré gyülekeztek. Sokszor jóval éjjelen túl is járta a serleg, pergett a kocka, s azok a vándordalosok és lantosok, akiknek odaát a barátok házában éjjelre szalmát szoktak vetni a kövezetre, ilyenkor bátran átjöhetnek és játszhattak, énekelhettek, ameddig torkuk és ujjaiuk bele nem fáradtak.

Néha többfelől jöttek össze a hatalmas nagyurak, hogy a zárda oszlopos házában biztos oltalma alatt titkos egyezségeket kössenek. Az akkori időkből származó nem egy fontos okirat a bencések zárdáját nevezi meg eredetének helyéül. S a bencés urak bizony jól jártak ezzel. Anélkül, hogy jelen lettek volna az oszlopos házban, csupán csak éles kombináló képességükönél fogva, nyomon követték vendégeik titkos tárgyalásait, és sokszor a csodával határos eme biztos tudomásuk óriási befolyást biztosított nekik.

Később, a reformáció végével, kivándoroltak a barátok. Az oszlopos házat az erdőség, legelők és szántóföldek nagyobb részével együtt a Schillingek nemzetsége váltotta magához; a kisebbik rész pedig magával a zárdával és gazdasági épületeivel együtt Wolfram takács kezeibe került. A Schillingek az oszlopos házat az országúttól elkülönítő magas falat lehordatták, s ugyanakkora falat rakattak a maguk s a takácsék telke közé, mert akkoriban a szomszédokkal való barátságos közösség el sem volt gondolható.

A vályogviskók eltűntek: a város iparkodó, munkás szelleme nem fért meg a szűk várfalak közt. Lerombolta ezeket, új utcákat nyújtott ki a mezőség felé, s alig egy évszázad lefolytával az oszlopos ház úgy belekerült egy tekintélyes, népes városrészbe, mint valami aranyos bogárka a szorgalmas pók hálójába.

A Schillingek nem zárkóztak el az újabb kor szelleme elől. Egy nürnbergi műlakatos a lebontott fal helyébe az országút hosszában olyan remek vasrácsot állított föl, hogy brabanti csipkének is beillett volna. A mögötte elterülő hajdani legelőt színes poronddal meghintett utak szelték keresztül-kasul, s ezek közt szép pázsitok meg rózsá-, zsálya- és szegfűágyások díszlettek, az oszlopcsarnok előtt gyönyörű, magas, hófehér kőszobor képezett kutat, oldalvást pedig ritka díszfák vetettek hús árnyékot.

A szomszédos takácsék bezzeg sokkal konzervatívabbak voltak, mint a Schilling-ház lovagjai. Nem bontottak, nem építkeztek, csak tatarozgattak, s hogyha egy-egy kő megingott a helyén, a legnagyobb gonddal bevakolták megint. Nem csoda hát, hogy a „zárdabirtok”, amint Wolframék a maguk tulajdonát következetesen nevezték, majdnem három évszázad múlva is szakasztott olyannak látszott, amilyennek a barátok megépítették. A csúcsfödeles épületet erősen megviselte az idő, a hatalmas gerendázat kissé ferdén állt, s úgy látszott, mintha az egész épület mélyebbre süllyedt volna a földbe, hanem azért

éppoly otrombán és komoran állt az utcai falkerítés mögött, mint hajdan. Ez a fal éppen úgy össze volt toldozva-foltozva, mint a magas ívezetű tölgyfa kapu, s mint a nagy bejárat melletti ajtócska, amelynél hajdanában a fáradt gyalogutazók kértek szállást, s amely még most is éppen úgy csikorgott-nyikorgott, amikor este hat órakör mindenfelől odajöttek az emberek, hogy szintén ősi szokás szerint tejet vigyenek haza a volt takácséktól.

A Wolframok ugyanis csakhamar ekével cserélték föl a szövőszéket, s ahol csak szerét ejthették, magukhoz váltották a város egy-egy telkét és legelőjogát. A Wolfram család minden ivadéka a fukarságig takarékos, a makacsságig állhatatos, szívós jellemű volt. A férfiak nem átallották megfogni az eke szarvát, s a háziasszonyok mindegyike pontban este hat órakor ott szokott állni a tejmérő asztalnál, nehogy csak egyetlen fillér is idegen kézbe tévedjen.

Idők folytával kiderült azután, hogy igazuk volt Wolframéknak. Gazdaságuk, s ezzel együtt tekintélyük, nőttön-nőtt, majdnem kivétel nélkül bejutottak a város tanácsába, s végre újabb száz év múlva elérkezett az az idő is, amikor a Schillingek jónak látták észrevenni, hogy szomszédjuk is van. Ettől fogva a szomszédok barátságos érintkezésben álltak egymással. A magas fal megmaradt ugyan telkeik közt, s időközben a Schilling-ház udvara felől kitűnő fajta, sűrű szőlőindák lepték el, s a túlsó oldalon sötét levelű télizöld kapaszkodott beléje, de az emberségebb korszellem mégiscsak keresztülhatolt rajta. A Schillingek már nem tartották magukra nézve lealázó dolognak, hogy egy-egy kis Wolframot tartsanak a keresztvíz alá, hogyha pedig ebédre hívták meg a szomszéd tanácsos urat, ennek bizony esze ágába sem jutott, hogy azt valami különös megtiszteltetésnek tartsa. Sőt a forgandó sors hatalmas lassanként, kivált a legutóbbi század folyamán, annyira megváltoztatta a két nemzetség viszonyait, hogy míg egyfelől az egykor annyira megvetett takácsok ivadékai mint kiváló

patríciusok támaszkodtak a dús birtokaikat biztosító okiratokkal telt ládákra, másfelől a Schillingek pénzszekrényei ijesztő módon ürültek.

A Schillingek bizony nagyon is előkelő fényűzést fejtettek ki, s a család utolsó szeniorja, Schilling Ernő báró már rettegve állt fél lábbal az önokozta tönk örvénye fölött, mikor meghalt az a rokona, akinél a családi birtokok el voltak zálogosítva. Ez a haláleset mentette meg a Schilling nemzetséget a végső bukástól; a báró egyetlen fia elvette az elhunyt hátrahagyott leányát, s ezzel visszakerültek az összes birtokok a Schilling-házhoz. Ez 1860-ban történt.

Ugyanebben a nevezetes évben még egy másik esemény is előfordult, amely a szomszéd házban idézett elő valóságos örömrivalgást. A Wolfram családnak már egy-két emberöltő óta mindig csak egy-egy férfitagja volt, a legutóbbi ötven év alatt pedig egyetlenegy fiúörökös sem született a zárdabirtokon. A család utolsó sarja, Wolfram Ferenc városi tanácsos és főpolgármester ennek folytán szótlán, komor férjjé lett, akin meglátszott, hogy neheztelő harag rágódik a szívéen. Egymás után öt leányka született, mindegyik éppen olyan „kiállhatatlan” kenderszőke volt, mint az anyjuk, mindegyiknek megvolt az a hajlandósága, hogy a szigorú apa elől remegve rejtőzzék a legsötétebb zugokba, mígnem rövidke lét után mindegyikük megszabadultan hajthatta szöszke fejcskáját a koporsó fehér párnájára...

A tanácsosné, mintha büntudat nyomná a lelkét, elfogódva, szótlánul végezte háziasszonyi tisztét. Halvány arcát az ijedség pírja borította el, valahányszor elkeseredett férjének közeledő lépteit hallotta, de máskülönben az ő öröm és panasz nélküli csendes modorával olyannak látszott, mint valami járókelő kőszobor.

Most pedig, hét évvel utolsó leánykájának halála után, megint az emelet hátulsó szobájában feküdt a hófehér mennyezet alatti

ágyon. Odakinn sötét, nehéz fellegek vonultak el az égen, csak egyetlenegy napsugár tört keresztül rajtuk és enyelegve rezgett a sápadt szenvedőnek homlokán,

– Fiú! – szólta az öreg szülész nő ünnepelesen.

– Wolfram fiú! – ujjongott a tanácsos. Két aranyat dobott a barna bőrű gyermek fürdővizébe, azután odalépett az ágyhoz és húszévi házasság után most először csókolt kezét a nőnek, aki fiúval ajándékozta meg őt.

Következett azután olyan nap, aminőt aligha látott még a zárdabirtok.

A Wolframok nem szokták fitogtatni vagyonukat, ellenkezőleg, gondosan elrejtették a nyilvánosság elől ezüst- és vászonkincseiket, családi ékszereiket, a pincékben heverő kitűnő óborokat. Beérték ők azzal a tudattal, hogy mindez megvan. De annak a napnak délutánján és estéjén az úgynevezett nagyszobában, a barátok hajdani refektóriumában a maguk teljes pompájával díszlettek a háznak máskor annyira titkolt kincsei.

A damasztal leterített hatalmas ebédlőasztalon csak úgy csillogtak az évszázadok óta halomra gyűjtött ezüstművek, a csészék és tálak, a kancsók és karcsú serlegek, az óriási sőtartók, s a falakon levő sokkarú gyertyatartók, csupa tömör, remekül vert munkák. A szomszédos kis szobában állt a keresztelőasztal. A Wolfram család sohasem volt virágkedvelő: az ablakok párkányain sohasem díszlettek virágcserepek, még a gazdasági épületek mögötti gyümölcsös- és zöldségeskertben is csak egy-két vadrózsabokor virult, de ezek is csak a maguk jóvoltából termettek meg a kert sarkaiban. Ma azonban a fehérrel terített keresztelőasztalt a város melegházaiból kölcsönvett narancsfák környezték. A keresztelendő a családi ereklyeként őrzött hosszú, uszályos, almazöld, nehéz atlaszruhácskába volt bújtatva, sötét hajú fejcskáját pedig kávébarna csipkével és apró indusgyönggyel kivarrt ófrank kis sapka fedte.

A vén ápolónő ezalatt odafönn ült a gyermekágyas tanácsosné asszonynál, s beszélt neki a selyembe, bársonyba öltözött keresztkomákról, az egész házat fűszeres illattal betöltő finom bokrokról, meg arról, hogy a kis „tanácsosfit” rózsá- és mirtuszfák közt keresztelték meg, mint valami királyi herceget.

A tanácsosné fájdalmasan, bánatosan mosolygott: kis leánykáit nem illette volna meg az az uszályos, zöld keresztelőruha, amely csak a fiú utódok számára volt rendelve, sem rózsák, sem mirtuszok nem vették körül a keresztelőmedencét, s a ház ezüstkincsei elrejtve maradtak a védő bőrtakarók alatt.

A halvány asszony orcáin is rózsák kezdtek virulni: a láz sötétpiros rózsái, s míg odalenn megcsendültek a poharak a családfa várva várt fenntartójának egészségére, idefenn szétváltak az ágy fehér függönyei és öt kis leányka osont be az anyjához, aki szeretetteljesen ölelgette, csókolgatta őket és eltelve anyai boldogsággal naphosszat eljátszogatott velük. Az orvosok meg tanácstalanul állták körül a folyton suttogó asszonyt, mígnem fáradt, boldog mosollyal nyomta fejét a párnára és elaludt örökre...

Halála nem hagyott maga után észrevehető hézagot. A kis Vidának megvolt a maga dajkája, s egy-két órával a háziasszony elhunytá után a tanácsos húga, az a szép, de nagyon komoly arcú asszony lejött az emeleti lakásból, hogy átvegye a kulcsokat, és ezekkel együtt az elárvult háztartás vezetését.

Igazi Wolfram-vér nyilvánult meg e nő viselkedésében, modorában és egész külsején, amely fölött majdnem nyomtalanul siklott el életének negyvenhat éve. Csak egyetlenegyszer diadalmaskodott benne a szenvedély a beléje nevelt szigorú elvek fölött, s ez „következétesen” meg is bosszulta magát. A tanácsosnak egyetlen társörököse és azonfelül ritka szépségű leány is volt. A szomszédos Schilling-házban úgy dédelgették őt, mintha a családhoz tartozott volna, s ott

ismerkedett meg Lucian königsbergi őrnaggyal, akivel egybe is kelt, dacára bátyja intéseinek s a maga gonosz sejtelmeinek.

A családi hagyományaiban megrögzött Wolfram leány, s az elegáns, könnyűvérű tiszt bizony úgy illett egymáshoz, mint a tűz meg a víz. A nő erőnek erejével azon volt, hogy a maga szokott életmódjára kényszerítse férjét, ez pedig, amikor csak szeret ejthette, éles gúnnal tért ki a „nyárspolgáriás” élet elől. Ebből heves összetűzések keletkeztek, s egy este az őrnagyné, kézen fogva ötéves fiacskáját, titkon eltávozott Königsbergből, s visszajött a zárdabirtokra, hogy ezentúl állandóan itt maradjon.

A kis Bódog a mama úti köpenyébe rejtette fejecskéjét, mikor végighaladt | vele a nagyapai házon. A felsőbb emeletekre vezető bütykös, recsegő lépcső, a korlátjába faragott torz alakokkal, a kétes homály az ölnyi mélységű ajtóívezetek alatt, s a tolóablakok, ólomfoglalatú, fénye vesztett üvegtáblák, amelyeken zajtalanul repkedtek ide-oda a fölriasztott kis éjjeli lepkék, s amelyeken át a leáldozó nap sugarai lomhán, sárgán hatoltak az előcsarnok hasadékos kövezetére... mindez oly kísértetiesnek látszott a kisfiú előtt, mint a mesebeli emberevő erdei háza.

Bizony, sehogy sem illett ez ódon házba az a finom, karcsú termetű gyermek az ő fényes, aranyosszőke fürtjeivel, kék bársony zubbonykájával.

– Miféle tarkabarka kolibrit hoztál ide ebbe a régi sólyomfészekbe! – szólt oda hűgának a tanácsos komoran, sanda pillantást vetve a fiúra.

Meg is maradt idegennek a megszökött kisfiú. A zárdabirtok hús levegője hasztalan űzte ki fejéből, szívéből az eszményi képeket... éppen olyan heves vérű, költői gondolkozású maradt biz' ő, amilyen az apja volt.

A Königsbergben hűtlenül elhagyott férj különben elkövetett mindent, hogy fiát megint magához kerítse, de minden kísérlete törést szenvedett Wolfram tanácsos úrnak jogi mesterfogásain, s a gyermek az elvált nőnél maradt. Lucian őrnagy ennek folytán

kilépett a hadsereg kötelékéből, s még azt sem lehetett megtudni felőle, hogy merre vette útját.

Az őrnagyné azóta, éppen úgy, mint leánykorában, megint a legfelső emeleten az utcára néző nagy szobában lakott. Testestül-lelkestül oda illett az egyszerűen meszelt négy fal közé, amelyekbe mélyen belenyúltak a barna szárnyas ajtókkal elzárt nagy szekrények. Éppen úgy, mint azelőtt, a mély ablakfülkében üldögélt a bőrrel bevont, magas támlájú széken, s a szomszéd szoba vastag redőzetű, szőrszövetű ajtófüggönye mögött aludt, amelyhez nagyanyja saját kezűleg sodorta a durva szálakat... A Schilling-házba azonban soha többé be nem tette a lábát: mindentől, ami elvált férjére emlékeztette, úgy irtózott, mint a legádázabb ellenségétől.

A kis Bódog ellenben csakhamar otthonosnak érezte magát odaát. Schilling Ernő báró egyetlen fia egyidős volt vele. A két fiú már az első perctől fogva gyöngéden szerette egymást, s az őrnagyné bele is egyezett az érintkezésbe, de csak azzal a határozott föltétellel, hogy gyermekét soha egyetlen szóval se emlékeztessék apjára.

Később a fiatal emberek együtt is tanultak Berlinben. Mind a ketten jogot végeztek. Schilling Arnold diplomáciai pályára készült, Lucian Bódognak pedig, egészen nagybátyja nyomdokait követve, eleinte a városnál kellett volna hivatalt vállalnia, később meg a zárdabirtokot átvennie, mert amióta kenderszőke kis cousine-jei közül az utolsó is elhalt, a tanácsos őt jelölte ki örökösül és utódjául, föltéve, hogy apai nevéhez a Wolfram nevet is fogja fűzni.

Ekkor az 1860. év, amint már említve volt, gyökerestül fölforgatta a Schilling-ház s a zárdabirtok összes családi viszonyait: Schilling Arnold hazajött, hogy gyengélkedő atyjának sürgető kérésére unokatestvérének kezével visszaszerezze a Schilling család zálogul lekötött birtokait, a zárdabirtokon pedig a késve született Wolfram Vida a maga gyöngye leheletével

halomra fújta unokabátyjának, Lucian Bódognak örökösödési igényeit.

II.

Wolfram tanácsosné holttestét egy havas áprilisi reggelen elhelyezték a családi sírboltban. Azon a napon Lucian Bódog csak egy-két órára siethetett haza, hogy elhunyt nagynénjét elkísérje utolsó útjára.

Ma azonban, két hónap múlva, mikor az első júniusi napok orgonavirág illata töltötte el a levegőt és fehér virágszirmok borították a pázsitot, „többnapos üdülésre” jött el megint a zárdabirtokra, amint anyjának írta.

Mikor belépett délután a tágas pitvarba, önkéntelenül arra gondolt, hogy a halott itt tartotta utolsó pihenőjét. Úgy rémlett előtte, mintha a tömjénfüst még most is kékes fátyolt borítana a padmalygerendákra, s mintha a puszpángfüzerek – amelyek közt olyan csendesen feküdt a kenderhajú kinyújtózott női tetem – még most is átható illatot árasztanának. Pedig csak parányi porszemecskék voltak azok, amik a gerendázatot érintő fénysávokban kavarogtak, a konyha nyitott ajtaján pedig pörköltcsibe-illat özönlött ki. A tejmérő asztalnál anyját pillantotta meg, amint tojást olvasott ki a cselédnek, aki ősi szokáshoz híven hetenként kétszer szokott tojást meg frissen köpült vaját vinni a városi vevőkhöz.

Az őrnagné szemeiből egy pillanatig a leplezetlen anyai büszkeség sugárzott ki, mikor az a sudártermetű szép ifjú feléje tartott. De mindegyik kezében tojás volt, s ezért csak úgy félvállról, nagy óvatosan nyújtotta csókra az orcáját.

– Addig is csak eredj föl, Bódog! – szólt oda sebesen, attól tartva, hogy eltéveszti az olvasást, vagy hogy egy tojást el talál törni.

Bódog hamar elkapta az anyja vállalai köré font karjait, és fölment a lépcsőn. A nappali szoba felől gyermeksírás hallatszott ki; a zárdabirtok új örököse makrancos, csúf hangon rítt, mint valami kis macska, s a hátulsó udvarban kukorékoló kakasok tőlük telhetőén segítettek neki. Fenn az előcsarnokban az óriási elhízott házikandúr sompolygott, egerészetről jött a magtár felől, s kényelmesen dörzsölődött az érkező elegáns szabású nadrágjához. A fiatalember félrerúgta s undorodva dobbantott lábával, mintha havat rázna le magáról.

Az őrnagyné szobájában tárva voltak az ablakok, szabadon engedve be az enyhe tavaszi szellőt. De nem ez hozta be magával azt a pompás ibolyaillatot, amely betöltötte az egész szobát; az egyik nyitott faliszekrényből áradt az szét. A szekrény mély rekeszeiben csak úgy csillogott az egymásra halmozott gyönyörű fehérenemű, s az egyes kötegek közt ibolyakelyhek ezrei heverték. Az őrnagyné fia kicsiny korában nemegyszer szeretett volna a maga gyönyörűségére egy-egy kis ibolyacsokrot vizespohárba tenni, de anyja sohasem engedte meg, mert az csak alkalmatlanságot okozott volna, s könnyen föl lehetett volna borítani. Ehelyett rendesen ráparancsolt a kisfiúra, hogy a vászonkincsek nagyobb gyönyörűségére tépegesse le a kis kelyheket kocsányaikról. Bódog ennél fogva mindig a gyűlölet egy nemével viseltetett a szekrény fehérréteges tartalma iránt, amellyel anyja valóságos kultuszt űzött. A fiatalember most is komor pillantást vetett a szekrény felé.

Az őrnagynét alkalmasint megzavarták a tojásolvasásban, mert még most sem jött fel. Az ifjú széjjelnézett a szobában; itt, a szétterpesztett lábú juharfa asztalon hevert az a könyv, amelybe anyja a maga jegyzeteit szokta bevezetni. Bódog nagyon jól ismerte e könyv különféle rovatait, de az éppen fölütött lap címe egészen új volt előtte: „Bódog fiam háztartásához való fehérenemű”.

Tehát, az ő saját jövődöbeli felszerelése...! Úgy elpirult e gondolatra, mint valami szende kislány. Az abroszok, törölközök, párnahajak tucatjai olyan fontoskodva sorakoztak itt egymás mellett, mintha a jövődö családi boldogság első föltételét képeznék... Hogy tartsa eszében e komoly, unalmat sorjegyzéket az a pajkos, szeleburdi, fürtös menyecske, akihez fogható alig akad?

– Ó, Lucile! ha ezt látnád, volna mit nevetned! – suttogta, s maga is elmosolyodott.

Újjaival gépiesen forgatta a lapokat. Itt, a „kamatjövedelmek” rovatában ezrek meg ezrek sorakoztak egymás alá. Milyen roppant gazdagság! És mégis az a folytonos gyűjtögetés, takarékoskodás, az az aggodalom, hogy egy-egy tojás eltörésével kárba vesszen egy-két fillér! A fiatalember szinte undorodva lökte félre a könyvet, és mind a két kezével türelmetlenül simítva hátra dús, szöke haját, az ablakhoz lépett.

Előkelő külsejével, a ruháiból alig érezhetően kiáradó finom illattal, keresetlen, elegáns magatartásával még ma is éppoly kevésbé illett e „régii sólyomfészekbe”, mint hanyagul levetett és földre dobott kesztyűi az esetlen lábú, fehér juharfa asztalra, vagy mint fényes lakkcipői a kikoptatott, durva padlódeszkára.

Homlokát az ablakkeretre támasztva kinézett. A zárdaépület valóságos anakronizmusként szorult a díszes új házak közé. Az utcai falkerítésen túl most a városnak piros virágú gesztenyefákkal beültetett szép sétánya terült el. Bódog szégyenkezve gondolta el, hogy az előkelő világ naponta erre jár a toldozott-foldozott fal mentén. Megalázottnak érezte magát a szemközt levő kastélyszerű épület láttán, amelynek bronzrácsozatú erkélyéről végig lehetett tekinteni a zárdaépület és fal közötti udvaron. Igaz ugyan, hogy az udvar közepén négy remek, vén hársfa állt, s ezeknek dús lombját az idén sem éktelenítette el egyetlen száraz gallyacska sem; de a tövükben

levő ősrégi kőpadokat s az árnyékukban álló kút porfirvályúját a tejeskamra tisztára sikált faedényei vették körül...

Azután meg az a gazdasági zaj! Éppen most lóherét fuvaroztak be. A béres káromkodva szidta a kapu szűk bejáratát és ostornyéllal ütötte-verte a lovakat; a mezítlábos fejőcseléd szitkozódva terelte félre útjából a pitvarajtóba tévedt csökönös két borjút, a galambok csattogva szálltak fel s a többi szárnyasok lármázva röppentek szét...

– Parasztagdaság! – – dörmögte Bódog fogai közt; s elfordította szemeit a bántó látványtól.

Amott terült el a Schilling-ház gyönyörű, tágas udvara, a fiatalember ennek láttára szinte megkönnyebbülten lélegzett föl; hiszen ott mindig sokkal otthonosabbnak érezte magát, mint a zárdabirtokon. A télizölddel befuttatott falon át csak egy kis részét láthatta a pázsitnak, amelynek közepén az oszlopos ház előtti szökőkút sugara tündökölt. Csak kihajolva láthatta a körívek kőépítményei között csillogó üvegtáblák visszfényét, de szemben e válaszfallal három sor remek platánfa különítette el a Schilling-ház udvarát a túlsó szomszéd telkétől, s e platánoktól kényelmesen végigpillanthatott.

A kettős fasort képező platánok az utcai rács felől, az oszlopos ház mentén a tulajdonképpeni kertbe húzódtak el. E pompás, nagy lombfolyosóban futkározott legszívesebben Bódog az ő kis barátjával, Arnolddal: sűrű lombja mindig üdítő, hűs árnyat adott, s a meleg nyári napokon Ernő báró a szalon egy neméül használta, s itt szürcsölgette délutáni kávéját.

Most is ott állt az asztalon a kávéfőző, de nem az a sárgarezes, melyet Bódog rendszeren látott. Helyét most gyönyörű ezüst kávéfőző foglalta el. Különben is sok ezüstedény állt az asztalon, s közben likőrrel telt kristálypalackok is csillogtak – így bizony nem volt azelőtt megterítve a kávézóasztal. Akkoriban fehérre mázolt kerti fapadokon szoktak üldögélni, most divatos öntöttvas bútorok egész csoportjai álltak a fák alatt, a padokon gyönyörű

színű párnák heverték, s a fölállított díszes ellenzők a széltől védett, bizalmas csevegésre alkalmas kis zugokat képeztek.

De mindezeknél még szokatlanabb látványt nyújtott az a hölgy, aki most az oszlopos ház mögül előbukkant és – nyilván várva valakit – lassan föl-alá járkált... Arnold anyja korán elhunyt, testvére pedig nem is volt soha, s ennél fogva, amennyire Bódog vissza tudott emlékezni, a Schilling-házban a - női elemet mindig csak a derék, természetes gazdasszony képviselte. Most meg csillogó selyemuszály söpörte az árnyas fasor porondját, s a Schilling-házban majdnem húsz év múltával megint női szellem, női akarat érvényesülhetett az öreg báró kormánya mellett.

Mikor Bódog két hónappal ezelőtt nagynénje temetése alkalmával a zárdabirtokon volt, ugyanabban az időben ment végbe Koblenzben Arnold menyegzője is. Barátjához előzetesen csak azt a rövid, száraz értesítést intézte, hogy elveszi koblenzi unokatestvérét, azt a „nyúlánk leányt”... Ez volt hát az a fiatal asszony, a Schilling-ház új úrnője, ez a túlságosan karcsú természetű, keskeny vállú, lapos mellű és hátú alak! Derékát a magas vézna emberek rendes szokása szerint kissé előregörbítette, de azért hanyagul vontatott mozdulatainak mindegyike mégis arról látszott tanúskodni, hogy előkelő származású hölgy. Arcát a maga egészében nem láthatta Bódog, oldalt angol típusú, megnyúlt, halvány arcnak látszott, gyönyörű ékességét képezte azonban az ifjú hölgynek az a világosszőke dús haj, amely divatosan ugyan, de oly könnyedén volt feltűzelve, mintha minden egyes hajtű fájdalmat okozna fejének.

Észrevehető türelmetlenséggel tekintett hol az oszlopcsarnok ablakaira, hol az ajtajára, s újra meg újra rendezgette a csészéket és a süteményes kosárcákat.

Azután egy fehér kötényes fiatal leány, nyilván a komorna, jött ki a házból. Finom meleg sálat tett úrnőjének vállaira, s föl húzta neki a kesztyűt. Az úrhölgy meg úgy állt ott, mint valami viaszbáb: mozdulatlanul tartotta oda kezeit, amíg a kesztyűi

egészen össze nem voltak gombolva. Meg sem moccan, mikor a leány letérdelt előtte és színes cipőjének egy szétbomlott csatját megint összekapcsolta; nem is szólt egy szót sem, hanem a napos, meleg júniusi levegő dacára is dideregve vonta össze mellén a sálkendőt.

– Elkényeztetett, ideges nő! – gondolta magában Bódog, míg az úrhölgy kedvetlenül dült az egyik vörös párnás padra.

Ezalatt az öreg Ernő báró régi szolgája, Ádám jött ki az oszlopos ház ajtaján. A Schilling-házban lakott, özvegyember volt és magánál tartotta tízéves, egyetlen leánykáját. Kézen fogva vezette ezt most ki a házból.

A komorna pittyegette vont vállat, mikor elment mellette, a padon ülő úrhölgy pedig észre sem vette a szolga alázatos köszönését.

Bódog mindig szerette ezt a csendes, komoly szolgát, akinek külső nyugalma és higgadt modora a Schilling-háznál szinte közmondásos volt. Azért meg is ütközött azon az izgatott sietségen, amellyel a szolga megkerülte a pázsitot s kiment az utcára, hogy egy-két perc múlva betérjen a zárdabirtok udvarára. Leánykája félénken siránkozott és remegve kapaszkodott beléje. Az udvaron egy nagy pulykakakas haragosan hurukolva rohant neki, mintha le akarná tépni testéről a piros szoknyácskát.

Apja elriasztotta a felbőszült állatot és csitítgatva beszélt a gyermeknek, de meglátszott rajta a lelkevesztett izgatottság és orcái úgy égtek, mintha ittas volna.

Bódog csak felületesen látta, hogy az öreg báró, fiának karjára támaszkodva, a platánfasorba lépett és udvarias kézmozdulattal telepedett le a menye mellé. A részvét érzetétől ösztönözve az ifjú odahagyta az ablakot s lement a pitvarba. A lépcső alsó fordulóján egy pillanatra megállt. A cseléd a tojásos kosárral és vajjas bödönnel már kívül volt a házon, az őrnagyné pedig éppen a pecsenyét húzta ki a sütőből.

– A bátyám nincs itthon, Ádám! – szolt oda a konyhaajtón kívül álló embernek. A párolgó serpenyőt az öblögetőasztal kőlapjára tette s a küszöbre lépett. – Remélem, hogy nem akar neki még egyszer alkalmatlankodni azzal az ostoba históriával!

– De igen, nagyságos asszonyom – felelte Ádám tiszteletteljes, de szilárd hangon – , éppen csak amiatt jövök. Csak a tanácsos úr segíthet még a bajomon. Ő tudja legjobban, hogy. ártatlan vagyok, ő majd ki fogja deríteni az igazságot.

– Ilyenen ne járjon az esze! – szolt rá az őrnagyné élesen, szigorúan. – Talán bizony hitet tegyen rá a tanácsos úr, hogy sohasem állt belső érintkezésben a Schilling-ház cselédségével?

– Miféle egyenetlenség ez a két ház között? – kérdezte Bódog, és csodálkozva lépett közelebb.

– Ó, titkár úr, ez az egyenetlenség megfoszt engem a kenyereimtől meg a becsületeimtől! – sópánkodott Ádám megtört hangon. Máskor örömtől sugárzó arccal szokta az ifjút hazaérkezésekor üdvözölni, ma azonban eszébe sem ötlött, hogy már régen nem látta. – Az öreg nagyságos úr éppen most alattomos, nyomorult kémnek mondott engem. A szép ivópoharát úgy hajította utánam, hogy ezer darabra tört a földön.

– Gyönyörűséges nemesi szokások! – vetette közbe az őrnagyné szárazon. Eközben kivett a konyhaszekrényből egy pecsenyéstálat s az ablak felé tartotta vizsgálgatva, vajon elég tiszta-e.

Fiát fölháborította ez a zavartalan sürgölődés a mélyen megrendült emberrel szemben. Odament hozzá s kezet nyújtott neki.

– El sem tudom gondolni, mi keserítheti el az öregurat annyira, hogy még tettelegességre is ragadtatja magát – szolt hozzá részvétellel –, és éppen az ő hűséges Ádámjával szemben, akit mindig többre tartott valamennyinél.

– No ugye, ezt Lucian úr is tudja? Én istenem, most már annak is vége! – siránkozott Ádám s könnyek tódultak a

szemeibe. – Már hogy én lennék kém! Hogy én hallgatóztam amiatt a kőszénhistória miatt, amihez nekem semmi, de semmi közöm sincs!

Bódog még mindig nem értette a dolgot, s kérdő tekintetet vetett anyjára.

– A kis völgyben levő széntelet érti – magyarázta az őrnagyné az ő szófukar beszédmodorával. – Az öreg Schilling báró mindig olyan önhitt ember volt, azt hiszi, hogy amit ő kieszel, az másnak soha eszébe sem juthat.

– Hisz a nagyságos úr nem is maga eszelte ki a dolgot – vetette ellen Ádám. – Ez éppen a bökkenő! Lássa kérem, titkár úr, mindig azt hajtogatja a báró úr őnagysága, hogy a Schillingeknek meg a Wolframoknak már száz meg száz esztendő óta megvoltak azok a szántóföldjeik a kis völgy körül, s mindeddig egyiküknek sem jutott eszébe, hogy a szomszédos köves telekből, amely ősidőktől fogva a Gottereké volt, csak egy kapavágásnyit is megvegyen, mert hát olyan hitvány a talaja, hogy még ingyen sem kéne senkinek. Az öreg Gotter maga is eleget átkozta azt a telkét; hogy valami jóra való dolog is legyen benne, arról neki éppen olyan kevés sejtelve volt, mint a szomszédjainak, akik minden áldott esztendőben mellette szántottak-vetettek. Mikor aztán ide került az az idegen mérnök, az mindjárt az első pillantásra megtudta, hogy éppen az alatt a telek alatt nagy széntelet van, mert hiszen, azt mondja, a kőszén ott valóságban a fölszínen hever.

– Úgy is volt – vetette közbe az őrnagyné a konyhaasztal felől. Tiszta fehér asztalkendőt vett elő, s ezzel dörzsölgette, törülgette a pecsenyéstálat.

– A mérnök, aki már régebből ismeri a báró úr őnagyságát, azt ajánlotta neki, hogy mutyiba vegyék meg a telket, s aztán kőszénbányát nyissanak – folytatta Ádám. – Az én gazdám ezer örömmel egyezett bele, s titokban már mindent ki is csináltak maguk közt. De mert éppen akkoriban készültek Koblenzbe az

esküvőre, hát elhalasztották a telekvételt a visszaérkezésig. Még álmukban sem gondoltak arra, hogy másvalaki megelőzhetné őket, mert hisz egy árva lélek sem tudott a dologról... Ők legalább azt hitték. Az ám! Mikor azután odamentek az öreg Gotterhez, ez szitkozódott, hogy így meg amúgy befönták, hogy Wolfram tanácsos úrnak potom áron adta el a telkét, s ebben most özönével van a szén, meg hogy a tanácsos úr már folyamodott a bányajogért... Hát mondja, Lucian úr, nem boszorkányság ez.

– Mindenesetre nagyon sajtáságos véletlen! – kiáltott föl az ifjú meglepetten.

– Én is azt mondom – jegyezte meg az őrnagyné –, de hát ez a szerencse dolga, s nagybátyád bizony nem tehet arról, ha mások olyan álomszuszékok, hogy megfélekedzenek a dologról. Egyébiránt hazudik az öreg Gotter, ha befonást meg potom árt emleget: eleinte bizony a markába nevetett, hogy olyan előnyösen adott túl a hitvány telkén.

Olyan higgadtan és józanul volt ez mondva, mint valami végérvényes ítélet. Az őrnagyné különben, polgáriás viselkedése dacára is, igazán előkelőnek látszott. Termete karcsú volt, és szép arca fölött haja még most is olyan szép barna, olyan dús volt, mint leánykorában. Hangyaszorgalma dacára sem felejtkezett meg a férje után őt megillető rangról: divatosan volt öltözve, habár kis lábai bőrcsizmába voltak bújtatva, és elegáns szabású ruháját széles, kékfestő konyhakötény fedte.

– Nesze, egyél, kicsike! – biztatta a kislányt, s a szekrényből egy darab kalácsot adott ki neki.

A leányka komor arccal fordította el fejcskékjét.

– El nem fogad ez semmit, nagyságos asszonyom – jelentette ki apja elérzékenyedve. – Még ma egy falatot sem evett, nem tudja elnézni, ha rosszul bánnak velem az emberek, ma pedig vége-hossza nem volt a sok szidásnak, korholásnak... Bizony, Luczián úr, az utóbbi időben nagyon sokat szenvedtem. Az öreg nagyságos úr el nem áll attól, hogy kutya van a kertben, aki

hallgatózott és fecsegett. Mikor a gazdám együtt ült a mérnökkel, én egypárszor bort vittem be, most hát én vagyok a gyanúban... Azt az örökös csipkedést még csak elszenvedtem valahogy, mert hiszen nem akartam elveszteni a kenyeremet, az én kis Jankám miatt – tette hozzá bal kezével gyöngéden megsimogatva a gyermek dús haját –, de tegnap óta, amióta az emberek egyébről sem beszélnek, mint a tanácsos úr szerencsés vállalatáról, meg arról, hogy a kis völgyben levő szén fölér a legjobb angol kőszénnel, azóta az öreg nagyságos úr nem tud hova lenni bosszúságában, dühében. Én tehát még egyszer alázattal meg akartam kérni a tanácsos urat, hogy értesse meg az én gazdámmal...

– Az nem járja, Ádám! Azt már maga is elgondolhatná – jelentette ki kerekén az őrnagyné. – A bátyám aligha fogja magát rászánni, hogy barátságosan beszéljen azokkal, akik alattomban áskálódnak ellene, mert ő sem esett a feje lágyára... Arra ne is gondoljon hát, Ádám! Már csak evickélődjék ki maga a hínárból.

Ádám összeszorította fogait, észrevehetően küzdött elkeseredésével.

– Biz' ezt tudhattam volna – – sóhajtott föl vállat vonva. – Két nagyúr között az ilyen nyomorúságos szolga becsülete rendesen plüre esik. Okosabbat se tehet ilyenkor a magamfajta szegény ördög, mint... hogy vízbe ugorjék! – kiáltott föl kétségbeesetten.

– Nem! Azt nem teszed, apa! Ugye hogy nem teszed? – : sikoltott föl a lányka.

– Ugyan ne beszéljen ilyen istentelenségeket! – korholta az őrnagyné fölháborodva.

Bódog szelíden a két tenyere közé fogta a keserves sírásra fakadt gyermek fejecskéjét.

– Ne sírj, lelkecském – csillapítgatta –, sokkal derekabb ember apád, hogysen ilyet elkövessen. Elmegyek én a Schillingházba s beszélek az öregúrral, ha kívánja, Ádám!

– Köszönöm, titkár úr, de ne tegye! – válaszolta Ádám. – Tudom, hogy jó szándékkal van irántam, de ezzel csak magának okozna kellemetlenséget, énrajtam meg úgysem segítene.

Alázatosan köszönt, azután karját a kislány köré fonta s a kapu felé vezette.

– Gyere, menjünk nagyanyádhoz.

– Jól van, édesapám – felelte a kisleány visszafojtva a zokogását –, de te is ott maradsz, ugye? Nem megy el éjjel, apa?

– Nem én, édes kis Jankám.

Végimentek az udvaron, s a pulykakakas megint nekirohant a piros szoknyácskának, de a leány rá sem hederített: lépést igyekezett tartani apjával és előrehajolva, beszédes pillantásokat vetett annak arcára; nyilván nem nagyon bízott gépiesen elmondott ígéretében.

– Nem alszom ám egész éjjel, majd meglátod – fenyegetődött a félelemtől remegő gyöngye hangon. -- Meglátlak ám, ha el akarsz menni!

S mikor a kerítés ajtaja már régen becsukódott mögöttük, a falon át még mindig béhallatszott a gyermekded, félénk fenyegetés:

– Nem alszom ám!... utánad futok, ha elmegy, édesapám!

III.

Az őrnagyné vállat vonva tért vissza a konyhaasztalhoz.

– Efféle emberrel kár szóba is állni; mindjárt kijön a sodrából – jegyezte meg az ő rendes, nyugodt hangján.

– No, azt az embert szeretném én látni, aki meg tudja őrizni lelki egyensúlyát, mikor méltatlanul gyanúsítják, s azonfölül még a kenyerét is elveszti! – kiáltott föl Bódog fölindulva. – Ne vedd rossz néven, mama, de én azt tartom, hogy a zárdabirtokon már évszázadok óta csupa gazdag, okos emberek születnek... hevesebben dobogó szív nélkül!

– Mi „évszázadok óta” hetenkint hat nagy kenyeret sütünk a szegények számára, akár jó volt a termés, akár nem – vetette ellen anyja anélkül, hogy komoly arcának csak egyetlen izma is megrándult volna. – Más mindenféle módon is gyakoroljuk a jótékonyt, ha nem ütjük is dobra. De fontolgató eszűek vagyunk, s nem tartunk akárkivel, aki fennen hordja a fejét... Te persze nem születél a zárdabirtokon – tette hozzá, s nyugodt, közömbös hangja egy pillanatra nagyon csípőssé vált. – Te is csak afféle új divatú szeleverdi vagy, aki-az egyiket édig magasztalva, lábbal tipornád a másiknak igaz jogát... Hát azt hiszed, a nagybátyád majd csakugyan kijelenti ország-világ előtt, hogy semmi tudomása sem volt a Schilling úr „titkáról”?

– Azt nem, de...

– Nem is érne el vele semmit az a furcsa ember, az az Ádám, amint hogy az öreg Schillingen sem lehet segíteni – vágott szavába az őrnagyné. – Az a „fényes” házasság nem egészen föltétlenül szerezte vissza a családnak az elzálogosított birtokokat. A leány gyámja, aki ravasz egy róka, olyan házassági szerződést szerkesztett meg, amely a Schillingeknek aligha lehet ínyükre. Ezért van az öreg olyan haragos hangulatban, s ezt most a cselédséggel érezteti.

– Szegény, öreg Schilling papa! – kiáltott föl Bódog sajnálkozva. – Akkor persze el lehet keseredve és kétszeresen bánthatja őt, hogy terve dugába dőlt. A szénlelet mindenesetre saját vagyonhoz juttatta volna megint. Igazán nagyon sajnálom szegényt, hisz jórészt csak elődjeinek hibáiért bűnhődik.

Az őrnagyné jelentősen köhécselt. Mindenesetre jobban tudta a dolgot, de azért mégsem válaszolt. Rendesen csak olyankor szokott ellenkezni, mikor a saját érdekében tartotta szükségesnek, de olyankor azután ugyancsak erélyesen szokott beszélni... Mialatt most fia gyors léptekkel föl-alá járt a pitvarban, azalatt ő nyugodtan hámozgatta a salátának való uborkát.

– De az mégiscsak csodálatos, hogy két ember majdnem ugyanabban az órában jut arra a gondolatra, hogy olyan kincset kutasson föl, amely elődjeinek s neki magának is keze ügyében volt anélkül, hogy akármelyiküknek is sejtelme lett volna róla! – szólalt meg a fiatalember pillanatnyi hallgatás után feszült érdeklődéssel, s megint a konyha küszöbére lépett.

– Én bizony vajmi ritkán intézek kérdést nagybátyádhoz: inkább magam igyekszem eligazodni az eseményeken – válaszolta anyja, föl sem tekintve munkájáról. – Bizonyosan úgy áll a dolog, hogy nagybátyádnak már régen volt annyi esze, mint a mérnök úrnak, de talán tartott a vállalattal járó izgalmaktól meg kockázattól... Most azonban megszületett a kis Vida: a Wolframok családfája megint virágzásnak indult, s ilyenkor minden újabb szerzeményt kötelességszerűen meg kell ragadni.

– Én istenem, hát az örökkévalóságig fog-e tartani ez a lázas vagyonszerzés? Azt tartom, mama, hogy a családnak máris untig elég vagyona van!

Az őrnagyné szinte megrémülve fordult sarkon, s kellemetlen meglepetéssel, rendreutasító tekintettel nézett fiára. Hisz ennek agyában a Wolframok családi szellemének egyetlen sziporkája sem létezik! „Untig elég!” – ilyen vakmerő gondolatot, eddig a zárdabirtokon nemhogy kimondani, de még elgondolni sem mertek, mert hisz az ingadozó szerencse olyan, mint az alvajáró: egyetlen meggondolatlan megszólítás eltéríti útjáról s vesztébe dönti.

– Ami családunk körében nem szokás a vagyoni viszonyokat feszegetni, ezt jegyezd meg magadnak! – utasította rendre éles, csípős hangon. Ezzel kinyitott egy csapot az öblögetőasztal fölött, s kezeire folyatta a friss kútvizet.

– Kész az ebéd, eredj a szobába! Mindjárt jövök én is – vetette oda félvállról.

Ez bizony nyers parancsszó volt. Bódog haragosan harapdálta ajkát, s anyja mellett elhaladva belépett a szomszédos szobába.

Itt állt mindenkor az ebédlőasztal, s a mély ablakfülke mindig a háziasszony élvitathatatlan helye volt. Az ablakok itt is a hátulsó udvarra nyíltak, amelyet a Schilling-ház udvara felé magas fal s két oldalról a gazdasági épületek körítették. Az épületek felső emeletén fedett folyosó húzódott végig, amelyre a barátok hajdani celláiból apró ablakok és keskeny ajtók nyíltak, most a szénapadlás, a magtár és a gyümölcsös kamrák voltak ott. A külső falakon rosták és gereblyék lógtak, a fakorláton pedig gabonás zsákok meg lótarakók száradtak. A kiszögellő folyosó elsötétítette az udvart, s különösen a szobát, amelynek ablakai előtt még egy ősrégi szilfa dús lombja is szétterült... E bizonytalan, zöldes világosságban állt a varróasztalka, s itt töltötte a kevés beszédű tanácsosné örömtelen házaséletének magános óráit. A ganajdombon kapargáló baromfi kodácsolása, kukorékolása, az ólak felől hallatszó tehénbögés, a sürgölődő béresek és szolgálók kiabálása képezte a magános nő életének egész zaját.

Bódog még most is emlékezett arra, hogy nagynénje egy vasárnap délutánján kosárban alvó kis leánykáját maga mellé tette abban a hiszemben, hogy férje-ura nincs otthon. De egyszer csak belépett a tanácsos. Neje ijedten ugrott föl, halvány arcát a rajtakapás pírja borította el, a gyűszű, olló és tűtartó a padlóra hullt, a komor férfi pedig a kosárra sandítva csípősen jegyezte meg, hogy ez az ő ebédlője, nem pedig a gyermek hálósobája.

Ez az esemény élénken újult meg Bódog emlékezetében, mikor belépett, mert most is gyermek aludt ugyanazon a helyen, de nem a primitív kosárban, a tarka csíkos ágynemű közt, hanem divatos kis függőbölcsőben, amely fölött nehéz, zöld selyemszövet képezett sátort, s amelynek fehér, lágy takaróját hosszú zöld fátyol borította.

A varróasztalnál, a karcsú, szende háziasszony volt helyén most pirosposztagás, oktondi képű, tenyeres-talpas nőszemély üldögélt, fején parasztos kendővel s kezében durva kötéssel. Meg

sem moccant helyéről, mikor az ifjú úr belépett, hanem tovább ringatta lábával a bölcst: mindenesetre nagyon jól tudta, hogy mostanában a dajka az úr a zárdabirtokon.

Bódog szeretett volna legalább egy pillantást vetni alvó kisöccse arcára, de a boldogult nagynénje helyén ülő durva külsejű nő látása bántotta, fölháborította őt.

Szótlanul ült az ebédlőasztalhoz, zsebéből bőrtokot vett elő, kinyitotta és összehajtogatott ezüst evőeszközt szedett ki belőle... Ez volt a Lucziánoktól származó egyetlen emléktárgy, amelyet az engesztelhetetlen, haragvó no a königsbergi háztartásból magával hozott: ezt az evőeszközt a régen elhunyt Lucian ezredes, Bódog nagyatyja adta keresztajándéku kis unokájának, akit maga tartott a keresztvíz alá... A tok azután jó ideig a felső szobában, az ezüstneműs szekrény legsötétebb zugában maradt. Legutóbbi huzamosabb itt időzése alkalmával azonban Bódog véletlenül ráakadt a szándékosan elrejtett nagyapai ajándéokra, nagy örömmel ismert rá és anyjának minden tiltakozása dacára is, mint tulajdonát, magánál tartotta.

Most félretolta az asztalon lévő egyszerű, fanyelű evőeszközt s a maga ezüstjét rakta maga elé.

E pillanatban belépett az őrnagyné. Sült kappant és uborkasalátát hozott be, s éppen egy melegített tányért akart fia elé tenni, amikor megpillantotta az ezüst evőeszközt. Mozdulatlanul megállt s arca egészen elvörösödött.

– Nos, talán nem elég tiszta vagy nem elég rangos neked a mi evőeszközünk? – kérdezte kurtán, mintha valami fojtogatná.

– Dehogynem, mama! – válaszolta az ifjú és majdnem gyöngéd arckifejezéssel tette kezét a kés markolatára, amelybe nagy betűkkel volt bevésve a Lucian név –, de boldog vagyok, hogy van valamim a régi jó időkből. Ettől az emléktől sohasem tudok megválni...! Még nagyon jól emlékszem, hogy milyen volt az én daliás, szép nagyapám, habár alig voltam több négyévesnél, mikor meghalt... Apám...

Csattanás, csörömpölés riasztotta föl őt, de egyúttal magamagán is megdöbbsent, mert megszegte anyjának szigorú tilalmát. E tilalom, folytán mindeddig féken tartotta magát, de most mintegy öntudatlanul szalasztotta ki ajkain a gondolataiban annyiszor megforduló édes szót: „apám”...

Anyja haragosan villogó szemekkel állt előtte. Az imént még lángoló arca most egészen elsápadt és hirtelen megránduló keze önkéntelenül földhöz vágta a tányért.

A dajka nagyot visított, s a bölcsőben fekvő gyermek hangja tőle telhetően segített neki.

– No de, nagyságos asszony, ha tudná ezt a tanácsos úr...! Hisz a kis Vidácska ijedtében még rángógörcsöt is kaphat! – szólt a dajka szemtelenül rendreutasító hangon, s kivette a bölcsőből a sivalkodó gyermeket.

Fiának nem csekély bámulatára a büszke, szigorú őrnagyné egyetlen szót sem szólt erre. Segített a dajkának, hogy lecsendesítse a kis sivalkodót, azután fölszedte a padlóról a tányér cserepeit, s kiment a konyhába.

Bódog tudta, hogy nagybátyja és családi büszkeséggel eltelt anyja is óhajtva óhajtotta, hogy a Wolfram névnek legyen egyenes örököse, de azt mégsem sejtette, hogy mekkora hatalmat képvisel a zárdabirtokon ez a kis pólyás gyerek... A fiatalember szinte ijedten meresztette szemeit a félrecsúszott kis sapka alól kilátszó sörtés, fekete hajpamatra. Ha a boldogult tanácsosné visszatekinthetett volna földi otthonába, ahol leánykái, mind az öten, hófehérke arccal és kökényszemekkel néztek reá, bizonyára megdöbbsent volna annak a cigányos arcú kis fickónak láttára, akivé az ő életével megváltott fiacskája fejlődött. Barna bőrű, sovány, ráncos kis arc, nagyon is siska fülek s hosszú, vékony ujjacskák, amelyek póklábak módjára kaparásztak a fehér párnán: ilyen volt a zárdabirtok örököse!

– Tente baba, tente! – dalogatta a dajka csukló hangon, s a pólyán paskolgatta hozzá a taktust. Az ebédlőasztal mellett

elhaladva lábával kitárta maga előtt a szomszédos szoba ajtaját s katonás léptekkel bement. A tanácsos úrnak ez a hivatalos és dolgozószobája olyan tágas volt, hogy akár teremnek is beillett volna. Hatalmas ívezetű ablaka az első udvarra nyílt.

A gyermek elhallgatott, a dajka meg kitárta a szoba túlsó oldalán az ablakot, s az odakünn dolgozó béreseknak egypár vaskos élcet kiáltott le. Ez igazán hallatlan dolog volt a zárdabirtokon, mert bármily egyszerűen polgárias volt is az egész háztartás, a Wolfram család mindedig mégis értett ahhoz, hogy a cselédek szigorú fegyelem alatt tartsa és uraságuk iránti tiszteletet, sőt majdnem rabszolgai alázatot gerjessen bennük.

Az őrnagyné, aki eközben megint bejött és másik tányért tett az asztalra, fél szemmel odatekintett a lármázó dajkára, de egyetlen szót sem szólt. A szép arcán tükröződő közömbös nyugalmat Bódog ma már mesterkéltnak, sőt félelmesnek tartotta. Egy-két pillanat óta tudta, hogy mindazon józan megfontoltság, a köznapiasságnak minden omladéka nem volt képes teljesen elhatolni anyja lelkének egy lappangva égő zsarátnokát, hiszen egyetlen szó lángra szította...

Az ebédlőasztallal szemben az ajtó otrombán faragott nagy kőívezete terpeszkedett. Ez ajtó mögött, az ölnyi vastagságú falon át hajdan lépcső vezetett az oszlopos ház magasföldszintjének folyosójára, összekötő utat képezve a zárda konyhája s a szállóház étkezőtermei közt, s egyáltalán ez volt az egyetlen átjáró a két épület között. A szerzet birtokainak megosztása alkalmával azután tömören befalazták az ajtó boltozatát, de a gyakorlatias gondolkozású Wolframok az ajtó mögött meghagytak egy kis hézagot faliszekrénynek.

Az őrnagyné most kinyitotta ezt a szekrényt. A háztartásról vezetett könyvek heverték benne, s az egyik keskeny polcon lakkos bádogdoboz állt. Ebben gyűlt halomra a szárnyasokért, a tejért és több efféléért befolyt pénz.

Bódog komor arccal nézte, hogy anyja erős bőrtáskát old le az övéről, s annak csupa aprópénzből álló tartalmát a nagy bádogdobozba önti. Eszerint hát anyjának is, éppúgy, mint azelőtt a szegény tanácsosnénak, a mérőasztalhoz kell, állnia s a tejet kupaszámra eladnia, az eladó szárnyast összekutatnia a tyúkketrecből s a galambdúcból, az idegen vevők szakácsnéinak a zöldségeskertből előhozni a salátát meg a karalábét, s mindezért garasonként szedi be a pénzt...

A fiatalember bosszúságában alig bírta lenyelni a falatját, most meg a dajka visított nagyot valami fölötti örömeiben. Bódog az asztalra dobta kését, villáját s fölugrott.

– Ugyan, mama, hogy tűrhetsz magad körül ennyi alávalóságot? – kiáltotta fölháborodva.

– Hogyha oktalan volnék, akkor valószínűleg magam is felzúdulnék emiatt – válaszolta az őrnagné, s nyugodtan bezárta a szekrényt. – A gyermek nagyon gyöngé és beteges, élete ennek a bárdolatlan nőszemélynek a kezében van, jobb hát egyet-mást zsebre raknom és hallgatnom.

Bódog érezte, hogy fejébe szökik a vér. Milyen óriási áldozatra szánja rá magát ez a nő, bátyjának gyermeke kedvéért, holott a magáét apátlanná tette, mert... nem akart hallgatni! Bódognak eszébe jutottak a szülei közt előfordult jelenetek, fagyon jól emlékezett még arra, hogy anyja a hirtelen haragú férjjel szemben mindenkor kérlelhetetlenül magának követelte az utolsó szót, mígnem amaz türelmét veszelve csaknem dühöngve rohant ki a szobából.

Az őrnagnénak bizonyára sejtelve sem volt fiának végtelen elkeseredéséről, mert különben aligha ment volna el mellette oly közönyösen a szomszédos szobába.

– Mégiscsak jobb lesz az ablakot becsuknunk, Kati – szolt nyugodt, szíves hangon –, a légáramlat megárdhatna a gyermeknek.

-- Ej, dehogyis! Nem érzek én semmi légáramlatot! – felelte Kati orcátlanul. – Én vagyok a dajka, nagyságos asszony! Nekem kell legjobban tudnom, hogy így-e vagy amúgy!

Katinak egyébiránt már lehettek valamelyes tapasztalatai az Órnagyné határozottsága tekintetében, mert mialatt ügyet sem vetve a durva feleletre, zavartalanul becsukta az ablakot, a dajka dörmögve ment vissza a bölcsőhöz, a párnákra tette a gyermeket és elővette megint a kötését.

Eközben Bódog is belépett a nagybátyjának szobájába, s nagyon elcsodálkozott azon, hogy most is oly elfogultság vesz rajta erőt, mint gyermekkorában...

A hosszú négyszöget képező faburkolatos falak közti tért bőrkötésű ócska könyvek kellemetlen szagával telített levegő és csak homályosan beszűrődő világosság tette nyomasztóvá. A tanácsos úr már néhány évvel ezelőtt lemondott a város főpolgármesteri állásáról: hivataloskodása idején ez a szoba képezte az úgynevezett hivatalos helyiséget s egyszersmind a ház összes lakóinak rémét. Indulatosan vitatkozó férfiak vajmi gyakran mondtak itt egymásnak haragos, sőt sértő szavakat: a szenvedélyes, zajos szóváltás csak úgy visszhangzott a ház csarnokának falairól, és nem egy pörlekedő fél haragosan lángoló arccal rohant ki, erősen becsapva maga után az ajtókat, mert a tanácsos úr nem állott valami jó viszonyban a város polgáraival. Azok gyűlölték őt féktelen önkénye, sokszor kegyetlenséggel határos hajthatatlansága, maró gúnya miatt.

Gyermekkorában Bódog jóformán csak olyankor jutott e szobába, mikor anyja küldte őt oda, hogy nagybátyai dorgálásban részesüljön, de azért mégis mintha valamely bűvös hatalom tartaná fogva, rendesen még a dorgatórium meghallgatása után is ott maradt a szobában, amíg a tanácsos mogorván ki nem utasította.

A szoba déli oldalának hosszában ugyanis, éppen annak a falnak mentén, melyen át a szomszédos szobában hajdan a zárda

és oszlopos ház közötti átjáró vezetett keresztül, folyosószerű karzat húzódott végig: keskeny kis falépcső vezetett föl e karzatra, két részre osztva időbarnította, faragott fakorlátját. A falakat a szentírás legendájából vett, éppenséggel nem művésziesen faragott esetlen faképek fedték. De nem ezek a kifécsomodott tagú szent alakok, nem a fejeik mögötti, glóriát jelképező otromba korongok vonták magukra a fiú sóvár tekintetét, hanem az orgona, amelyhez a lépcső közvetlenül vezetett.

Ez az orgona ősrégi és nagyon kezdetleges szerkezetű volt, alig volt egykét ónsípja, billentyűi meg olyan szélesek voltak, hogy telt akkordot nem is lehetett fajta fogni. Ezt az orgonát is állítólag barát építette, mégpedig maga az apát, akinek celláját képezte ez a teremnek is beillő tágas szoba.

Habár a szoba illyetén berendezése nagyon sok tért foglalt el, a Wolframok mégis érintetlenül hagyták, mert hiszen istenes használatra volt szánva, és mindegyikük attól tartott, hogy szentségtelen megbolygatással elúzná az áldást birtokairól, aminthogy az önző emberi lélekben vajmi sokszor azonos a vallásos azzal a félelemmel, hogy isteni áldás nélkül veszendőbe mennek a földi javak... de ezt persze nem szokták megvallani.

Amint a fiatalember most belépett, rögtön észrevette, hogy az orgona eltűnt. Szóttalan meglepetéssel mutatott arra a barnás színű, sima, új falapra, amely az orgonasípok helyére a szentek közé furakodott és furcsa látványt nyújtott a cifra faragványok közt.

– Ugye, bámulsz? – szólalt meg az őrnagyné, aki éppen elfordult az ablaktól. – Bezzeg volt is rémület!... A sípok már régen düledezőfélben voltak ugyan, de mi nem sokat törődtünk a dologgal. A kis Vida születése utáni napon azután irtóztató robajjal összedőlt az egész orgona... Az igaz, hogy mindig afféle kísérteties egértanya volt, de azért mégis bánkódtunk miatta, mert midannyian nagy becsben tartottuk, A roncsaihoz nem is

nyúlt ám idegen kéz, nagybátyád maga hozott mindent rendbe. Még a legkisebb deszkadarabocska sem került a konyha tűzhelyébe.

Bódog fölment a karzatra s kinyitotta a beillesztett új falapot, amely most ajtónak bizonyult. A meglehetősen tágas, homályos falmélyedésben, amelyet azelőtt az orgona foglaltéi, ennek romjai csakugyan gondosan egymásra voltak halmozva. Ott voltak az ónsípok, a fából faragott testes angyalok, melyek azokat körülvették, a szétomlott billentyűzet alkotórészei: meglátszott, hogy minden egyes kis szilánk oly gondosan volt összeszedve és elrakva, mintha elhurcolása átkot és végveszélyt hozna az egész zárdabirtokra.

Hogyha a tanácsos egymaga szedett mindent rendbe, akkor a megsérült belső falaknak tatarozása is kétségtelenül az ő kezének műve volt. Bódog lehajolt a félhomályos mélyedésbe, s érdeklődve nézegetett egy darab új deszkaborítást.

– Hiszen a bácsi úgy dolgozott itt, mint valami ács! – kiáltott oda mosolygva anyjának, aki éppen kimenőben volt.

E pillanatban megnyílt a tornácra vezető ajtó s egy férfi lépett a küszöbre.

– Hát teneked mi kereseted van odafönn? – hangzott be élesen, észrevehető kellemetlen meglepetéssel.

Bódog önkéntelenül megrezzent. Nagybátyjának ez a hangja mindig úgy hatott egész idegzetére, mint valamely érc hangszernek váratlan megharsanása. Mindazonáltal gyorsan leszökkenve a lépcsőn könnyed, elegáns meghajlással kezét nyújtott az érkezettnék.

– Nem szíveskednél előbb a szekrényt becsukni –, amelyet olyan kíváncsian átkutattál? – kérdezte a tanácsos komor tekintettel, anélkül hogy előbb elfogadná a feléje nyújtott kezét. – Azután meg mióta szokás az nálunk, hogy te fogadj engem á magam szobájában?

A fiatalember egy ugrással fönn termett megint s nagy erőfeszítéssel becsukta a megdagadt ajtót.

– Amióta cselédei szabaddá tették az utat – felelte félvállról kissé csípősen s a nyitott ajtón át a dajkára mutatott, aki föltápáskodott a székről, hogy köszönjön a gazdájának.

– De mikor a kis Vidácska csak ideát tud elaludni, hisz tudja tanácsos úr! – jelentette ki Kati birtokolt jogaiban bizakodva.

A tanácsos szótlánul a legközelebbi asztalra dobta a kalapját. Magas termetű, nem nagyon széles vállú, de olyan erőteljes magatartásé férfiú volt, hogy forgós kalapot, fodros gallért és bársonyzubbonyt öltve pompás Wallenslein-alaknak illett volna, kivált az ódonszerűen ékesített falak között. Erősen napbarnított, szellemes, hosszúkás arca fölött a rövidre nyírott kissé szürkülő dús haj éles körvonalú csücsköt képezett homlokán.

Lehetőleg mérsékelve lépteinek zaját odasietett a bölcsőhöz, óvatosan fölemelte a fátyolt és figyelmesen hallgatózva hajolt a gyermek fölé.

– Mi dolog ez, Kati? A kicsike izgatottan vesz lélegzetet, a fejcskége is mintha tüzes volna! – suttogta a legnagyobb megdöbbenéssel. Ezt az öntudatos, férfias arcot úgy elváltoztatta a rémület, hogy alig lehetett ráismerni.

– Vidácska megijedt, tanácsos úr – szólt a dajka vádoló hangon, keresztbefonva karjait. – Szegényke nem tudja elviselni a lármát, az őrnagyné őnagysága pedig az előbb egy tányért ejtett a földre. Egészen odáig voltam ijedtemben. Mindjárt sejtettem, hogy Vidácska megbetegszik: irtózatosan sírt!

A tanácsos nem szólt, hanem fél szemmel komoran pillantott hűgára, aki haragjában és bosszúságában egészen elsápadva lassan az ebédlőasztalhoz ment, és céltalanul szedegetett, rakogatott rajta... Most gyorsan odalépett a bölcsőhöz és megtapogatta az alvó fiúcska homlokát.

– Képzeldök nincs a kicsikének semmi baja! – jelentette ki a maga határozott modorával, de meglátszott rajta, hogy maga is

megkönnyebbültnek érzi magát a vizsgálatnak kedvező eredménye folytán.

– Hála istennek! – fohászkodott föl a tanácsos.

– Tudom, hogy te értesz hozzá, Teréz...! De mégiscsak jobb lett volna, ha Bódog odafönn a te szobádban ebédelt volna. Katinak igaza van: Vida nem szíveli a zajt, még a hangos beszélgetést sem. Ameddig a fiad itt lesz, mi majd elöl, a sarokszobában húzzuk meg magunkat. Most pedig vigyük a gyermeket a hálószobába, itt nagyon sűrű a levegő, tele van ételszaggal.

Megragadta fejtől a bölcsőt s intett a dajkának, hogy fogja meg a másik végét; de az őrnagyné maga kapta föl lábától a bölcsőt, s a két koros testvér így vitte végig a konyhán és a tornácon a Wolfram név legifjabb örökösét, akit családi büszkeségükben és hiúságukban olyan nagyra tartottak, mint valami királyfit. A dajka pedig dőlyfösen kiduzzasztva kövér tokáját, kezében a kötéssel, nagy hegyesen követte őket.

IV.

Az ajtók nyitva maradtak, s Bódog legjobb szeretett volna szintén kimenni s örökre hátat fordítani ennek az Ősi „súlyomfészeknek”, amelyből az a szánalmasan vézna kis sarjadék az ő pók alakú kezecskéjével máris kiver minden más nevű lakót.

Irigységnek, rosszakaratnak nyoma sem volt a fiatalember lelkében. Ellenkezőleg, hangos örömujjongásra fakadt annak a hímek hallatára, hogy a Wolfram családnak fiúörököse született, mert mindig rettegett attól a gondolattól, hogy majdan a zárdabirtokon kelljen megtelepednie. Az persze álmában sem jutott eszébe, hogy a torz alakú kis fickónak már első lélegzetvétele is olyan változást idézhessen elő, amely

túrhetetlenné teszi neki a zárdabirtokon való tartózkodást és ennél fogva mintegy hontalanná teszi őt.

Nagybátyja éppen az imént a fölösleges ember szerepét játszatta vele, akit akármelyik sarokba lehet dugni, ha jelenléte bántja a pólyás gyermek gyöngé idegzetét. Pedig a tanácsos, bármily szigorúan, sőt durván bánt is azelőtt az élénk szívű fiúval, az utóbbi években mégiscsak kíméletesebb, szinte bizalmasabb volt a serdülő ifjúval szemben.

Bódog haragosan, szégyenkezve dobbantott lábával; hiszen az a kímélet, az a bizalom nem neki, nem az ő jó szándékú iparkodásának, nem az ő szorgalmasan gyűjtött ismereteinek szólt! Nem volt az egyéb, mint egyszerű figyelem az iránt az egy ember iránt, akinek ereiben még kering egy kis Wolfram-vér, s aki majdan a zárdabirtok tulajdonosa lesz. Most azonban lerázza magáról a tanácsos a „szükséges rosszat”, a hézagpótlót, mert hiszen a bölcsőben az ő tulajdon teste és vére pihen. Most megint éppoly gőgösen és durván bánik unokaöccsével, mint ahogyan azelőtt a beröppent idegen madárkával, a szegény „kolibrivel” bánt.

És anyja...? Bódog nem kételkedett anyai szeretetében, ámbar ennek külső jeleivel éppúgy fukarkodott, mint a pénzzel, s az érzelmek minden élénkebb nyilvánulását megvetően „begyeskedésnek” szokta mondani. Bátyjának eszét és jellemét nagyra tartotta, úgy vélekedett, hogy annak hajthatatlan, nyers szigora éppen úgy egészíti ki a férfit, mint a rendszeretet és a házasság a nőt. Ezért egész vakon követte bátyját. Arról a családról pedig, amelyből származott, igazi spártai szigorral gondolkozott, fiának érdekeit csak másodsorba helyezte, amint azt az az egy-két ismerőse szokta állítani, aki megfordult a zárdabirtokon. Az évszázadok óta viruló, nagy tekintélyű családnak magva szakadása emésztő bánattal töltötte el: kenderszőke kis unokahúgait sohasem szerette és ezek anyja iránt a megvetés egy nemével viseltetett.

Bódog tudta mindazt, amint hogy mindig észrevette azt a komor árnyat is, amely elborította anyjának Homlokát, valahányszor mások azt emlegették, hogy a családi birtokhoz majdan az egyesült Lucian-Wolfram nevek fűződnek. Az engesztelhetetlen nő sajnálta a kitüntetés attól a névtől, amely őt „boldogtalanná” tette. Az ő magatartása tehát legkevésbé sem lehetett alkalmas arra, hogy enyhítse a fiára az imént gyakorolt kedvezőtlen benyomásokat, s hogy megszilárdítsa állását bátyja házánál... De minek is? Hiszen Bódog maga sem óhajtotta többé ezt a vendégszeretet nélkül szűkölködő otthont!

Ámde ez a fiatalember, aki az imént föllobbanó haraggal lépett a küszöbre, hogy mindenkorra távozzék, most gyorsan visszafordult s a nappali szoba ablakához lépett. Dacoskodnia, érzékenykednie most nem lett volna helyén, hiszen nem üdülés végett jött ide, ahogy írta, hanem fontos, sürgős értekezés végett.

Szíve hevesen kezdett dobogni aggodalmában, Berlinben sokkal könnyebbnek gondolta ezt az értekezést, de most, mikor a szigorúan polgáris háztartás egyszerű háttérén viszontlátta azt a komoly, rideg két arcot, most óriási akadályokat látott maga és szándéka előtt.

– Lucile! – suttogta fölsóhajtva, s tekintete az ablak előtti szilfa sűrű lombozatán révedezett végig, amelyen a délutáni nap sugarai itt-ott gyönyörű zöld fénnel csillantak át.

S mintegy engedve a hívásnak, megjelent az aranyoszöld háttéren az a fűrge alak a nyakára leomló göndör fürtökkel, a tizenhét éves kor sziporkázó pajkossággal, a csintalan bohóságoktól túlradó gyönyörű kis ajakkal... A fiatalember úgy érezte, mintha azok a fehér, telt gyermekkarok nyaka köré fűződnének, mintha az a szűzies, tiszta lehelet arcát érintené. A szerelmi boldogság mámora, amely már hónapok óta ittassá tette, a maga teljes erejével elfogta őt, harcias bátorságot öntve beléje s visszaadva neki az ifjúkor eszményi gondolkozásának egész önbizalmát.

Az őrnagyné eközben visszatért a konyhába, kenyeret vett ki a szekrényből s egypár jókora karajt szelt le a tornácon álló koldusgyermek számára.

A tanácsos is bejött, Bódog hallotta a konyha kövezetén kongó szilárd lépteit, amint a nappali szoba felé tartott, de hirtelen megállt s visszafordult.

A konyha egyik ablaka nyitva volt s tisztán behallatszott, amint az egyik béres így szólt a szolgálóhoz, aki egy nyaláb lóherét vitt az istállók felé:

– Hé, te Panni, tudod-e, hogy odaát a Schilling-háznál az öreg csúfosan elcsapta az Ádámot? Éppen most beszélte a kocsis, azt mondja, hogy nagyon sajnálja.

– Eredj a dolgozra! Nem a pletykázkodásért fizetlek! – kiáltott rá a tanácsos az ablakból. A béres úgy megriadt e parancsoló hang hallatára, mintha kést szúrtak volna beléje. A tanácsos pedig becsapta az ablakot, s elővette a polcra a ragyogó tiszta üvegpoarak egyikét.

– Hát te eltűröd, hogy a cselédek szemed láttára, füled hallatára fecsegéssel töltik el az időt? – kérdezte hűgát komoran.

– Fölösleges kérdés! Tudod te nagyon jól, hogy a házirendre éppen úgy ügyelek, mint magad – válaszolta emez erélyesen visszautasító, bár legkevésbé sem érzékenykedő hangon. – De hát az az Ádám egész forrongásba hozta a cselédeket, utoljára mégiscsak kitették a szűrét amiatt a szénhistória miatt, s az előbb itt volt, hogy megint elrimánkodjék neked. Eszeveszett kétségbeesésében azzal fenyegetőzött, hogy a vízbe öli magát...

Bódog ezalatt a szoba küszöbére lépett. Látta, hogy nagybátyja gépiesen pödörgeti, sodorgatja hegyes, ritka szakállát, s látszólag olyan figyelmesen nézegeti a szemben levő folyosó korlátjára aggatott zsákokat meg lótarakokat, mintha csak fél füllel hallaná húga szavait.

– Eh, csiricsáré! Aki mondja, az nem teszi! – vágott a szavába. A poharat a csap alá tartotta, s egy hajtásra kiitta a gyöngyöző

friss vizet. – Különben annak a Schilling úrnak előbb-utóbb egy kicsit a szájára kell koppintanom. Már mégiscsak túlságba megy gyermekes dühében – tette hozzá letéve az üres poharat. Zsebkendőjével megtörölte bajuszát, szakállát, de egy párszor a homlokát is, mintha ezt is érte volna a víz.

. – Hisz ezzel aztán megvolna az az igazolás, melyet Ádám óhajt! – kiáltott föl a küszöbön álló Bódog. – Az a szegény ember egyebet sem kíván, mint hogy te magyarázd meg azt a feltűnő véletlent.

A tanácsos hirtelen sarkon fordult. Kékesszürke nagy szemével rendesen áthatóan, oly férfiú öntudatos szilárdságával szokott másokra tekinteni, aki soha egy tapodtat sem tér el az igazság útjáról. Néha azonban tekintete elfojtott szikraként villogott ki lecsüngő sűrű szemöldökei mögül. Ilyen lappangva sziporkázó pillantást vetett most a küszöbön álló, sudár termetű és elegáns öltözékű unokaöccsére, s azután mintegy összehasonlítgatva nézett végig a maga színehagyott zubbonyán, amelynél jobbat csak nagy ritkán szokott viselni.

A fiatalember megjegyzésére nem felelt, csak gúnyosan mosolygott. Zsebkendőjével lecsapkodta ruhájáról a rátapadt szalmaszálakat, föld- és szénnyomokat, csizmájáról meg a vastag porréteget, s eközben fejével Bódog felé mutatva csípősen szólt oda hűgának:

– No nézd, Teréz! Úgy áll ott a fiad, mint a megtestesült divatkép! Olyan nyalkán van kicsípve, mintha most került volna ki a szabó keze alól...! Ez a divatos szabású kabátod ugyancsak pompásan illenék a csűrbe vagy a szenes aknába, Bódog!

– Nem is oda készült az, bácsi! – fejtelt emez, futólagos mosollyal leplezve érzékenységét. – Mi közöm nekem a csűrhez vagy az aknához?

– Vagy úgy! Hát ilyen gyorsan, ilyen készségesen törődtél bele életed nagy átalakulásába...? No lám, Teréz, ez az, amit mindig mondtam: ezek az ideális gondolkozásúak gazdagabbak nálunk,

olyan könnyedén dobnak el százezreket, mintha csupa értéktelen kavics volna, s még csak nem is búsulnak utána... Tudod-e, Bódog, hogy az én kis Vidácskám ugyancsak csúffá tett téged...? A zárdabirtok nem csekélység!

Bódog fülei már gyermekkor óta élesen meg tudták különböztetni nagybátyja különben kellemes csengésű hangjának minden árnyalatát, most kihallatszott belőle a gyermek születése fölötti szilaj diadalérzete, a káröröm és az a törekvés, hogy unokaöccsét ingerelje.

– Hála az égnek, nem vagyok irigy lelkű: kívánom, hogy sok örömet érj meg fiaddal! – szólta Bódog higgadtan és szép nyílt arcán az őszinteség, a tiszta öntudat tükröződött. – De tévedsz, ha azt hiszed, hogy a pénzzel, vagyonnal nem törődöm! Még soha annyira nem óhajtottam a gazdagságot, mint éppen most...

– Talán adósságaid vannak? – vágott szavába a tanácsos éles hangon, és kíváncsian közeledett feléje.

– Nincsenek – jelentette ki Bódog, s büszkén vetette föl a fejét.

– Akkor hát... minek? Talán bizony nagyon rövidre fogja anyád a gyeplőt? Vagy még több efféle gyerekes haszontalanságot szeretnél magadra aggatni, mint amilyent itt viselsz? – kérdezte a tanácsos figyelmesen nézegetve az unokaöccse óralancán csüngő csecsebecsét. Hüvelyk- és mutatóujjával óvatosan fogta meg az egyik kerekded kis aranytárgyat, amelyen élénk színű kövek csillogtak.

– A mennykőbe is, hisz ezek valódi kövek! A te ízlésed ez, Teréz? – kiáltott vissza félvállról a konyhába.

Az őrnagyné éppen leoldotta és szegre akasztotta kékfestő konyhakötényét. A legcsekélyebb érdeklődést sem tanúsítva egész nyugodtan jött be.

– Sohasem veszek efféle divatos játékszereket – jelentette ki figyelmes oldalpillantást vetve az ékszerre, de aztán sötét szemeit

átható, vallató tekintettel irányozta fiának hirtelen elpirult arcára.

– Kitől kaptad ezt a tokocskát? – kérdezte kurtán.

– Hölgytől...

– Kedves öcsém, a fiatal leányoknak vajmi ritkán van annyi elajándékozni való pénzük – vetette közbe a tanácsos, és látszólag gyönyörködve csillogtatta ujjai közt a szép köves ékszert. – Megmondom én, Bódog, hogy kitől kaptad ezt a drága emléktárgyat; a te berlini öreg barátnédtól, Leó bárónétól. Tisztes ősz hajfürt van benne, ugye?

– Dehogysis, bácsi! Gyönyörű barna biz' az – válaszolta az ifjú gyorsan, mintha el sem tudná viselni azt a téves föltevést. Ajkai körül boldog, büszke mosoly lebegett, de nyomban reá szinte elakadt a lélegzete megdöbbenésében. Minden előkészület nélkül, önkéntelenül idézte elő a döntő helyzetet, s most ezzel a két vasfejűvel áll szemben, akik közül az egyiknek ajkai körül csípős gúny cikázik, s a másik átható tekintetében a kelletlen meglepetés nyilvánul meg. Soha még oly lesújtónak nem látta e két arcon a Wolfram család lelkületét, mint ebben a kínos percben.

– Szeretném tudni annak a hölgynek a nevét! : – szólalt meg anyja lakonikus rövidséggel és szakasztott olyan vallató arckifejezéssel, aminőt évekkkel ezelőtt szokott ölteni, ha fiacskáját idegen gyermek társaságában érték. Fiának vonásai nyitott könyvként tárultak éles esze és ítélőképessége elé. Most is észrevette, hogy Bódog gyötrelmes érzelmekkel küzd, de abban is bizonyos volt, hogy fia nagyon rá van szorulva az ő elnézésére, s ezért csak annál kíméletlenebből bánt el vele.

– Ne haragudjál, mama! – esdekelt Bódog elérzékenyülten, s megragadta anyjának mindkét kezét. – Engedj egy kis időt...

– Nem! – szakította félbe emez, kiszabadítva kezeit. – Tudod, hogy rögtön el szoktam veled igazítani a dolgot, mihelyt észreveszem, hogy valami egyenetlenség van köztünk; ez a

mostani pedig nagyon is komoly! Azt hiszed, én majd egész éjjel azon töröm az eszemet, hogy te miféle homályos utakon jársz...? Tudni akarom a nevet!

A fiatalember nagy, kék szemeiből a sértődés keserű érzeté rítt ki, de nem szólt, hanem lelki zavarával küzdve jobbját újra meg újra végighúzta homlokán és hamvasszőke, gyönyörű dús hajfürtjein.

– No lám, milyen nagyszerű hős vagy! – vetette oda a tanácsos durván csúfolódva –, hisz éppen úgy viselkedek mintha annak a barna fürtös fejecskének s a magad életét is féltened...! Hm, koldusleány nemigen lehet, mert elajándékozni való gyémántjai vannak. Hanem a családjának, a származásának van valami bökkenője, ugye? Valami nagy okod lehet arra, hogy megtagadd az egész rokonságát, pirulsz miatta...

– Pirulok? Én pirulnék Lucile miatt? – lobbant föl az ifjú elvesztve önuralmát. – Fournier Lucile...! Kérdezősködjetek utána Berlinben, s megtudjátok, hogy a nemesi körök egész fiatalsága hever a lábai előtt, s hogy akár grófi nemzetségből is szemelhetné ki jövődőbeli férjét, ha nem akarna inkább az enyém lenni... De tudom azt, hogy az egzotikus virág nem való a német szántóföldbe, tudom azt is, hogy a zárdabirtokon rossz szemmel néznek mindent, aminek művészet a neve. Makacs előítéletekkel kell megküzdenem miatta, mert biztos vagyok abban, hogy a meglepetés első percében becsmérlő szavak érik választottamat, azokat pedig sehogy sem tűröm!

Mély lélegzetet vett, s most már szilárdan, bátran nézett anyjára, aki kezét az asztal sarkára támasztva, sápadt ajkainak széleit mélyen lehúzza mintegy kővé meredten állt vele szemben.

– Lucile anyja híres nő – egészítette ki Bódog előbbi szavait röviden és határozottan.

– Igazán? – kérdezte a tanácsos. – Hát az édesapja? Az nem híres?

– A szülők elváltan élnek, mint...

Azt akarta mondani: „mint az enyéim”, de az őrnagyné szemeinek szilaj föllobbanása visszafojtotta szavait. Pillanatnyi hallgatás után, hogy véget vessen a kínosan feszült helyzetnek, így szólt:

– Fournier asszony balerina...

– Ej, ugyan ne beszélj idegen nyelven, Bódog! – vágott szavába a tanácsos cinikus gúnnyal. – Mondd, hogy az a táncosnő, aki esténként kurta szoknyában^ meztelen kebellet forog a deszkákon... Brr! – kacagott föl kajánul s borzongva rázkódott meg. – Ez lesz hát a jövőbeli anyós, Teréz!

Szemrehányó szigorral fenyegette meg hűgát, és éles körvonalú arcán szinte megdermedt az az embergyűlölő, komor kifejezés, amely miatt polgártársai annyira megutálták.

– Emlékszel-e még, hogy most huszonöt esztendeje mit jószoltam neked? – kérdezte. – „Gyermekeidben fogod átkozni oktalan választásodat” – nem ezt mondtam, Teréz? Most itt van, la! Ez az ő vére, a könnyelmű katonavér. Rázd le most már a gyűlöletes elemet, ha tudod!

– Azt már persze nem tehetem – szólt az őrnagyné elfojtott hangon –, de azt a könnyű portékát, amelyet házamba akar csempészni, azt majd lerázom a nyakamról: biztos lehetsz benne!

A konyhában keletkezett zörejt hallatára elhallgatott. Az egyik cseléd egy kosár zöld labodával jött be s odaállt a konyhaasztal elé, hogy megtisztogassa a főzeléket. Az őrnagyné kilépett a konyhába, elküldte a cselédet, bereteszte a tornácra nyíló ajtót s azután visszatért a szobába.

Bódognak hevesen dobogott a szíve, mikor ez a gyászruhás nő egészen színtelen, de eltökélt arccal, szilárd, gyors léptekkel közeledett feléje, hogy, „hamarosan végezzen velem”. A fiatalember önkéntelenül a medalion után kapott.

– Sohase féltsd! – szólt az őrnagyné e mozdulat láttára fagyosan mosolyogva. – Bizonyos lehetsz benne, hogy az én becsületes kezeimmel hozzá nem nyúlok e tisztességtelen

ajándékhoz...! Tudjuk, hogy honnan szoktak eredni a táncosnők gyémántjai. Remélhetőleg lesz annyi eszed, hogy határozott kívánságomra magad távolítod el ezt az ékszert, mert ellenkező esetben megjön az az óra, amikor majd undorodva dobod el magadtól.

– Soha! – kiáltott föl Bódog indulatosan s félig elkeseredett, félig ujjongó kacajjal, mialatt a tokocskát leoldozta láncáról és áhítattal szorította ajkaihoz.

– Eszeveszett bolondság! – dörmögte a tanácsos mérgesen, míg az őrnagyné szemeiben a visszafojtott szenvedély villogott; ezt a látszólag csupa hidegvérű, józan számítással eltelt nőt most a féltékenység rendítette meg.

Bódog az emléktárgyat a kabátja belső zsebébe rejtette, s oly gyöngéden nyomta reá kezét, mintha a kedvesét magát szorítaná szívére.

– Bolondság! – ismételte a tanácsos ennek láttára. – Ugyan nem szégyelled magad, hogy komoly emberek szeme láttára ilyen színpadi komédiákat követsz el? Egyáltalán nem értem, honnan merítasz bátorságot arra, hogy itt a zárdabirtokon, tisztességes családot előtt efféle szerelmi viszonyokat emlegess, amilyenekről a jó házból való fiatalemberek nem is szoktak beszélgetni.

– Nagybátyám! – fortyant föl az ifjú, nem bírva többé magával.

– Nos titkár úr? – csúfolódott a tanácsos fagyosan. Keresztbefonta karjait és megvetően szegezte szemeit unokaöccsének lángoló arcára.

– Nevetségessé teszed magadat ezzel az erkölcsi fölháborodásoddal, fiam – szólalt meg az őrnagyné, s nyugodtan ragadta meg Bódog jobbját, amelyet ez önkéntelenül fenyegetve emelt föl. Most megint a megtestesült közömbösségnek látszott; sem fia, sem bátyja nem vette észre a szemeiben föllobbant félelmes lángot.

– Nagybátyádnak igaza van – tette hozzá – /igazán nagy bátorság kell ahhoz, hogy előttünk effajta emberekről beszélj...

– Semmi esetre sem akkora bátorság, mint amilyenre szegény Lucile-nek van szüksége, hogy családjának megvallja irántam érzett szerelmét – vágott szavába az ifjú elkeseredetten. – Fournier asszony valóságos fejedelmi házat visz Berlinben. Nagyon előkelő, bár elszegényedett családból származó anyja szerepel, mint háziasszony a szalonban, amelyet a legmagasabb rangú egyéniségek szoktak látogatni. Schilling Arnold legjobban megmondhatja neked, hogy mi ketten abban a fényes társaságban többnyire nagyon mellékes szerepet játszottunk. Egy év óta Lucile ennek a körnek a középpontja s mindenkinek bálványa. Még szebb, mint az anyja, s éppen olyan tehetséges: anyja s nagyanyja elragadtatással nézi ez újonnan fölmerült csillagot...

– Ugyan nem mondanád meg nekem, hogy miféle szerepet játszanak Fournier asszony szalonjában a vendégek feleségei? – szakította félbe az őrnagyné kurtán és élesen ezt a lelkes ecsetelést.

Fia megdöbbenve hallgatott és szemei zavarodottan révedeztek a padlón.

– Az urak többnyire nőtlenek...

– A házasemberek pedig otthon hagyják tisztességes feleségüket – egészítette ki az őrnagyné az elfojtott harag és fagyos megvetés sajátos vegyülékével. – Nagyon tévedsz, ha azt hiszed, hogy elvakítasz engem e táncosnők szalonjának erőltetett, szánalmasan majmolt előkelőségével. Ismerem én a festett vászon mögött lappangó erkölcsi feslettségnek mocsarát, s ezt az ismeretet vajmi drágán szereztem meg.

Bódogot megdöbentette az az élénk világosság, amelyet e szavak gyermekkori emlékeinek homályára, a königsbergi szülői házban végbement rejtélyes jelenetekre vetettek. Most már értette ezeket, most már tudta, hogy anyja az ismeretlenségig

beburkolózva és elfátyolozva késő este csak azért lopózott el az ő kiságya mellől, hogy titkon kilesse atyját... Ez a tudat megfosztotta az ifjút reményének legutolsó foszlányától is. Most már nemcsak arról volt szó, hogy „nyárspolgárius előítéletek” ellen küzdjön. Most már a vérig sértett, ki nem engesztelhető hitvessel volt dolga, akinek jogait az „effajta emberek” csorbították. De azért az ifjút mégis a kétségbeesett bátorságnak egy neme szállta meg.

– Nem szabad, nem lehet kikelnem szigorú ítéleted ellen, mert nem tudom, hogy miket értél meg – szólalt meg erőltetett külső nyugalommal. – Hisz tulajdonképpen magam is ilyenformán gondolkodom, habár hitet tehetek rá, hogy a Fournier-háznál a tisztesség és erkölcs ellen sohasem vétének. De nem is akarom Lucile-t a színpadról az oltár elé vezetni, s éppen azért jöttem most ide. Duciié még nem lépett föl nyilvánosan, habár máris tökéletes művésznőnek lehet mondani. Fournier asszony, akinek csillaga halványodni kezd, maga tanította őt; annyira bízik leányának fényes jövőjében, amelyből persze maga is hasznot remél, hogy még Loebstein grófot is kikoszorúzza, aki egész komolyan megkérte Lucile kezét. Már a legközelebbre van tervezve Lucile első föllépése, ezt pedig mindenáron meg kell előznom...

– Szeret az a leány táncolni? – vetette közbe az őrnagyné szárazon.

– Szenvedélyesen. De a hivatásához való hajlamról s az ilyen életpálya dicsőségéről, fényéről örömet lemond éniattam – mondotta Bódog ellágyult, gyöngéden olvadozó hangon –, ebből megítélheted, mama, hogy mennyire szeret engem.

Az őrnagyné sokatmondó, gúnyos fejbólintással felelt.

– A berlini haszonleső mamának pedig, amint kezdem pedzeni, sejtelve sincs e boldogító tervekről és óhajokról? – kérdezte a tanácsos.

– Nincs – felelte Bódog elfogódott hangon. Anyjának és nagybátyjának gúnyos magatartása, vallató hangja fölingerelte őt, de mégis megfékezte magát és külsőleg nyugodtan folytatta:

– Becsületes ember létemre előbb tisztában kell lennem azzal, hogy Fournier asszony terveivel és a másik kérő ígéretével szemben mit lehetne énnekem latba vetnem...

– Azzal ugyan nagyon könnyen tisztában lehetsz – vágott közbe a tanácsos. – Azt tartom, hogy nem nehéz kiszámítani titkári fizetésedet; talán éppen elég lenne mademoiselle Fournier-nek gombostűpénzre.

A fölháborodás és szégyenérzet lángja borította el a fiatalember arcát, de még mindig ura volt önmagának.

– El vagyok tökéelve, hogy kilépek az állami szolgálatból, s itt a városban, mint közjegyző telepedem meg...

E pillanatban az őrnagyné keze súlyosan ereszkedett fiának vállára, s Bódog még sohasem hallotta szigorú anyjának hangját oly kérlelhetetlennek, oly lesújtónak, mint most, mikor azt mondta: ,

– Térj magadhoz, Bódog! Úgy veszem észre, hogy félrebeszélsz. Hogy alaposan eloszlassam az agyadra nehezedő ködöt, megsúgom neked, hogy annak a Fournier asszonynak, aki fejedelmi háztartást visz, aki leányának főnemesi kérését kikoszarazza, s aki milliókra rúgó gazdagságot vár tanítványának balettlépéseitől, az igazsághoz híven ezt kell mondanod: „Életem pályáján soha nagyra nem vihettem, egyetlen fillémi sajtát vagyonom sincs, hanem abból kell élnem, amit ügyleteimtől kapok. Az ön hercegi leányának akarva, nem akarva is konyhakötényt kell majd maga elé kötnie és fehérenműt foltoztatnia, társadalmi tehetségeit énnálam nem érvényesítheti, mert a vagyontalan közjegyzőnek szobája nem olyan szalon, amilyenben grófi látogatók szoktak megfordulni, anyám elé pedig sohasem szabad őt vezetnem.”

– Ó, anyám! – kiáltott föl az ifjú eltelve fájdalommal, gyötrellemmel.

– Fiam – folytatta anyja ügyet sem vetve e fölkiáltásra –, az imént azt mondtad, hogy gazdag, nagyon gazdag szeretnél lenni, s amint veszem észre, alapos okod is volt rá, mert fejedelmi háztartáshoz sok bankó kell. Te persze azt tartod, hogy anyád vagyona nagyot nyom a latban, s ebben talán van is igazad; de ezt a vagyont becsületesen munkálkodó, derék családunk három évszázadon át fillérenként, garasonként szerezgette össze. Én meg kijelentem neked – tette hozzá, jobbját fölemelve és arányos, sudár termetét kiegyenesítve, arcán a kérlelhetetlen szigor kifejezésével –, előbb, hogysem megengedjem, hogy családom hagyatékát holmi könnyelmű színházi társaság pocsékolja el, előbb visszajuttatom az utolsó fillérig a Wolfram családnak... Ehhez tartsd magadat!

– Ez a te végérvényes elhatározásod anyám? – kérdezte Bódog; ajkai elsápadtak és szép kék szemeinek fénye csaknem megtört.

– Ez az én végérvényes elhatározásom...! Vesd ki a fejedből azt a leányt... ennek meg kell lennie, tudd meg egyszer s mindenkorra! Csak a javadat akarom. Lesz még idő, amikor majd hálát adsz nekem.

– A romba döntött boldogságért nem szokás hálát adni – válaszolta Bódog kitörő haraggal, s hangja valóságos viharrá fokozódott, amelyet nem tudott többé megfékezni. – Ám vesd a te tőkédet a kis Wolfram bölcsőjébe, tehetsz vele, amit akarsz, mert hisz a te örökségedet képezik. Az én szívem ügyébe azonban nincs többé beleszólásod... Te mindenkor oly önzően bánysz el velem, mintha élettelen tárgy, mintha viaszdarab volnék, amelyet kényed-kedved szerint alakíthatsz át a Wolfram család hagyományos szelleméhez képest. Sorsomnak már egy ízben önhatalmúan olyan fordulatot adtál, amely reám nézve valóságos megraboltatást képez. Akkor még gyerek voltam, akinek oda

kellett mennie, ahová te vezeted. Ma azonban megvan a magam akarata; nem engedem magamat még egyszer megrabolni, kifosztani!

– Jézusom! – nyögte az őrnagyné, mintha halálos tőrészúrás érte volna. Félig elfordult, hogy az ajtó felé meneküljön fia szavai elől: most ott állt, önkéntelenül az égnek emelve kezeit és rémülten meresztve szemeit Bódogra.

A tanácsos indulatos haragra gerjedt, homlokán kiduzzadtak az erek. Karón fogta a fiatalembert és durván rázogatta.

– Miféle beszéd ez, te nyomorúságos fickó! – kiáltott rá. – Mit raboltak el tőled, te semmiházi? Most nyomban mondd meg, hogy mikor fosztottak ki téged? Midet rabolták el?

– Az apai házat! – válaszolta Bódog megrendítő hangon, s erélyes mozdulattal kiszabadította magát nagybátyja kezéből. – Hogyha meghal az apa, akkor ez az égi hatalmak végzése, amelybe a gyermeknek bele kell törődnie. De emberek ne válasszák el egymástól az apát és fiát, mert ezek úgyszólván kiegészítik egymást, s még sokkal inkább egymáshoz valók, mint anya és fia... Tudom, hogy atyám végtelenül szeretett engem. Még ma is emlékszem arra, hogy mit éreztem, amikor elhalmozott csókjaival, mikor túláradó gyöngédséggel szorított dobogó szívére az a derék, daliás katona, akit könnyelműnek mondanak, mert... nem volt filiszter!

Mély lélegzetet vett, mintha a mondottak ifjúságának egész ideje alatt óriási súllyal nehezedtek volna szívére. Végre-valahára megszabadult e nyomasztó tehertől!

Anyja, aki eddig a küszöbön állott, az utóbbi szavak hallatára szóltanul távozott. Bódog hallotta még, hogy ruhája lassan végigsuhog a konyha kövezetén, hallotta, hogy kinyitja a hátulsó, udvarra nyíló keskeny üvegajtót. Látta azután, hogy lehorgasztott fővel végighalad az udvaron s eltűnik a hátulsó épületben, ahol a kertbe nyílik ajtó.

– Elfajult fiú! – kiáltott föl a tanácsos csaknem fuldokolva haragjában. – Ezt soha meg nem bocsátja anyád...! Eredj! Pusztulj a házamból – itt nincs többé számodra hely! Nem adhatok eléggé hálát az égnek, hogy fiammal újra fölvirul a Wolframok családfája, s hogy ősi házunk meg van kímélve az idegen korcsfajzattól!

Ezzel átment a maga szobájába s erőteljesen becsapta maga után a jól megvasalt, nehéz ajtót. Az ifjú pedig sebtiben összeszedte az apai háztól reá maradt egyetlen örökséget, az ezüst evőeszközt, s kifelé indult, hogy mindenkorra elhagyja e házat.

V.

Kábultan ment végig a konyhán s félretolta az ajtó reteszét. Mikor kinyitotta, kívülről élénk beszélgetés hallatszott be. Hatot ütött az óra. A ház benyíló ajtajában egész sereg asszony meg gyermek álldogált, s az udvaron át még mindig özönlöttek be a rendes vevők, kezükben kőkorsóval, bádog- vagy cserépedénnyel.

A szolgáló éppen most tett le két csöbör habos tejet és bámulva tekintett körül, mert a tejkimérő asztalnál még nem állt senki. Amióta a zárdabirtokon szolgált, ilyen dolog még nem esett meg: még a boldogult tanácsosné halála napján is pontosan elfoglalta az őrnagyné ezt a helyet, még mielőtt behozták a tejet az istállókból.

Bódog keresztülsietett a gyülekezeten: Máskor annyira undorodott, e „tejkereskedéstől”, hogy ilyen időtájban rendszeren a porlepte, járatlan hátulsó lépcsőn ment le, nehogy a tornácon azzal az emberáradattal találkozzék. Ma azonban tekintete szórakozottan suhant végig a várakozók feje fölött. Észre sem vette, hogy köszönnek neki, hogy az asszonyok alattomban

meglökik egymást könyökeikkel, s gyönyörködve néznek a szép „úrfi” után.

Sietve futott föl a recsegő falépcsőn... utoljára, mert nagybátyja kiutasította őt a házból. Soha, soha többé nem tér vissza e sírboltnak is beillő, komor házba, amelyet a barátok építettek, s amelyet a szűkkeblű, alantas gondolkodású család minden nemzedéke gondosan megőrizett eredeti állapotában, inkább hozzá alkalmazva az emberi lelket, megnyirbálva a bármily båtortalanul jelentkező szabadabb gondolkozás szárnyait s eltaposva a szellemnek a családi hagyományokkal ellenkező legkisebb sziporkáját is.

A kiutasítottnak kis útitáskája még odafenn volt a felső szoba asztalán, ezt le kellett még hoznia. Úgy tervezte, hogy az éjjeli vonattal visszautazik Berlinbe, de előbb még befordul a Schilling-házba, hogy Arnolddal beszéljen. Egyéb elhatározás meg sem tudott érlelődni rettentően fölizgatott agyának kavargó tömkelegében, elkeseredett kedélyének háborgó viharában. Addig a gondolatig, hogy mi történik majd ezután, el sem tudott vergődni: újra meg újra csak a legutóbbi események cikáztak végig emlékezetében...

Tegnapelőtt utazott el Berlinből. A Bécsben vendégszereplő Fournier asszony azt írta élemedett anyjának, hogy az udvari színház intendánsa hajlandónak mutatkozik arra, hogy Lucile-t legközelebb fölléptesse... Ez a hír mélyen megdöbentette Bódogot, mert tisztában volt azzal, hogy kedvese félig-meddig elveszett számára, mihelyt megkezdí diadalútját. Lucile maga is szenvedélyes türelmetlenséggel unszolta őt, hogy rendezze viszonyait, s azután siessen Bécsbe s személyesen értekezzék a mamával... Most pedig már az első órákban halomra dőlt minden, de minden!

Tenyereit hevesen lüktető halántékaira szorította, mintha e kétségbeesett mozdulattal vissza tudná terelni zilált gondolatait a szokott kerékvágásba, mintha szabadító vezérfonalat akarna

megragadni abban az útvesztő sötétségben, melyben vérmes reményeinek verőfényéből oly hirtelen lezuhant... Anyjával mindenkorra meghasonlott! Nemcsak nagybátyja mondotta neki, hanem maga is érezte, hogy eltűnt apja iránti kiirthatatlan, rajongó szerétét anyja sohasem fogja neki megbocsátani, még kevésbé pedig azt a kíméletlenséget, amellyel végre kifejezést adott oly sokáig szótlanul elviselt gyermeki fájdalomának.

De mikor anyja olyan nyersen, olyan hajthatatlanul bánt vele és sajnos, így is volt ez mindig. Amennyire csak vissza tudott emlékezni, sohasem tapasztalta azt az anyai szelíd rábeszélést; a gyermek örömeiben és bánatában osztozkodó részvétet, amely élenkebb lánggra lobbantja az örömet és lecsendesíti a bánatot, mint a jóakarató, gyöngéd cirógatás – anyjának egész nevelési rendszere csupa mogorva, nyers parancsolgatásból állt.

Azután meg milyen sebtiben határozta el magát az imént arra, hogy egyetlen gyermekét kitagadja az örökéből...! Még akkor is nagyon gyors volt ez az elhatározás, ha pillanatnyi indulat sugallta. Talán bizony már régebben is gondolt erre...! Az ifjúnak eddig eszményi bizalommal eltelt szívébe a komor gyanú költözött és démoni erővel kerítette hatalmába. Hátha anyja a családi hagyományok iránti vak rajongásában szándékosan kereste az ürügyet arra, hogy tekintélyes örökségét megint a Wolframoknak juttassa!

Mintha háрпиák üldözték volna, úgy rohant föl-alá a szobában... Nem! Az nem lehet! Az ilyen irtóztató gyanú nem méltó hozzá, ezzel csúf foltot ejt a saját lelkén, ez nem egyéb, mint nemtelen megtorlás...! E gondolat a szégyen pírját kergette arcába.

A jegyzékfüzet még most is ott hevert az asztalon: az a jegyzék meg nem dönthető tanúbizonytságot tesz arról a gondoskodásról, amellyel anyja az ő jövője iránt viseltetett. Igaz ugyan, hogy az ott felsorolt fehérnemű csak az őrnagyné ínye szerinti feleségnek, valamelyik előkelő tisztviselő leányának vagy gazdag gyáros

örökösnoájének volt szánva, de ez mit sem von le a szándék valóságából. Amott az ablakfülke falán fiának arcképe függ: valahányszor fölveti szemeit, mindannyiszor az ő arcát látja... Nem! Az nem lehet, hogyne lakozzék szívében anyai szeretet, habár megrögzött előítéleteinél, a maga és környezete iránt tanúsított majdnem férfias szigoránál fogva rideg, közönyös lelkűnek látszik is.

Bódog habozva vette elő bőrtáskáját s vállára vetette a szíjat: ezzel készen volt az indulásra, De azért mégis megállt és feszült figyelemmel hallgatózott, vajon nem közelednek-e ismert léptek a tornácon... Arra el volt tökéelve, hogy soha többé vissza nem tér a zárdabirtokra, de sajtó szívével vallotta meg önmagának, hogy nem képes mindenkorra távozni anélkül, hogy meg ne mondja anyjának, mennyire fájlalja iménti indulatos kifakadását. Mindenáron beszélni akart még egyszer anyjával, még hogyha ez szóltan megvetéssel, viszonzás nélkül hallgatja is meg búcsúszavait.

Az idő tikkasztó melegre fordult. Dél felől sötétszürke zivataros felleg emelkedett az égen, lomhán mind közelebb, közelebb húzódva. Mögötte fokozatosan eltűnt a verőfényes napvilág, s a házakban olyan komor alkonyati homály keletkezett, mintha korai éj köszöntene be.

Lent az első udvarban most nyugalmas csend uralkodott. A nagykapu be volt zárva, boltozata olyannak látszott, mintha meg volna koszorúzva azokkal a herecsomókkal, amelyeket a hasadékos, törmelékes falazat magához ragadott a tetézve megrakott szekerekről. A falkerítés kis ajtaja sem nyikorgott többé, amióta az utolsó kis vevő is eltávozott az óvatosan tartott tejesköcsöggel. „A tyúkketrec be volt reteszelve, a pávák és a pulykák az alacsony tető alatti ülőhelyeiken gubbaszkodtak: csak a kút vályújának széle körül röpködtek még fürödni vágyó galambok.

A Schilling-ház udvarának platánfasorában sem mutatkozott már semmi élet. A vasbútorok élénk, tarka színű fölszerelése el volt hordva s a lombos csarnok mozdulatlan sudaraival és szabályosan sorakozó törzseivel oly merően emelkedett a magasra tornyosuló zivataros fellegek felé, mintha sötét színű kőből volna faragva. A viruló cserjések felől azonban kellemes illat áradt a télizölddel befuttatott magas falon át a zárdabirtok udvarára, amelynek védett, mély zugaiban hajdanta, mikor még a barátok a harsak alatti kőpadokon üldögéltek, csipkerózsa-, galagonya- és orgonabokrok képeztek át nem hatolható sűrűséget, biztos menedéket nyújtva a fészkelő, daloló madaraknak.

Teltek a negyedórák és Bódog még mindig várakozva járt föl-alá a szobában... Vajon volt-e valaha olyan síri csönd ebben az ősi zárdáépületben, mint most, mikor szorongó, elfogódott szívvel, hevesen lüktető halántékkal leste, hogy valamely életjelt vegyen észre?

Megint a nyitott ablakhoz lépett s kitekintett az alkonyatba... most végre-valahára neszt hallott a lépcső, majd meg a tornác felől! Az ajtó megnyílt s a légáramlat könnyedén meglebbentette az ifjú halántékaira omló hajfürtjeit, de nem fordult hátra, szorongva halogatta, hogy anyja haragos arcába tekintsen...

Halk suhogás közeledett feléje, mintha röpködő madárka érintené szárnyaival a falakat. A légáramlat egyszerre rózsailatot lehelt feléje, azután szírompuhaságú, hús ujjacskák fogták be tüzes szemeit... Az ifjú szívverése elállt, és hirtelen rémület dermesztette meg tetőtől talpig...

– Lucile! – lihegte eltikkadt hangon.

A következő pillanatban szabadok voltak a szemei, s a világ legbájosabb kis tündére koboldként csüngött a nyakán. A becsukódó ajtóban pedig megpillantotta még a vigyorgó, széles képű tehenészleányt, aki fölvezette a „látogatót”.

– Az istenért, Lucile, mit jelentsen ez? – kiáltott föl Bódog magánkívül.

A leányka gömbölyű karjai menten lesiklottak az ifjú nyakáról és bájos, kerekded arca megnyúlt a megdöbbenéstől. Szemei félig ijedten, félig haragosan irányultak a fiatalemberre.

– Hogy mit jelentsen ez? – ismétlé dacosan és duzzogva. – Azt, hogy elillantam! Hát olyan rettentő dolog ez?

Bódog nem felelt, hanem aggódva hallgatózott a tornác felé. Csak most ne jöjjön a szigorú anya! Olyasmit érzett, mintha az ő kincse, az ő bálványa oroszlánverembe zuhant volna.

– Ugyan kérlek, Bódog, ne állj itten úgy, mint hogyha a kenyered a vajjas felével esett volna a földre! – kiáltott föl Lucile türelmetlenül, és haragos mozdulattal lejjebb rántotta homlokán a hátrabillent szalmakalapot. – Amint látom, rosszul sült el a tréfám: én bizony mulatságosabbnak gondoltam! No de, sebj! – tette hozzá könnyedén vállat vonva. – El is mehetek megint, ha éppen úgy tetszik a nagyságos úrnak!

– Ó dehogyis! – kiáltott föl a fiatalember szenvedélyesen keblére szorítva a leányt és csókokkal halmozva el üde arcoskáját.

– Huh! – rázkódott meg Lucile nevetve, s ügyesen kisiklott az ifjú karjai közül. Kalapját és zsebkendőjét az asztalra dobta s a keblére omlott hajfürtöt kecsesen hátravetette.

– Csakhogy megint megjött az eszed, lelkem! – szólalt meg. – Hej, ha tegnap nálunk lettél volna. Az volt ám a fölfordulás. Fogalmad sem lehet róla. A mama táviratban értesített, hogy kimarjult a lába, emiatt félbe kell hagynia vendégszereplését, az intendatúra meg beleegyezett abba, hogy jövő hétfőn én táncoljam a mama helyett Gizellát a *Willikben*, s azért csakhamar induljak útnak... Éppen az erkélyen ültem a kakaduval, tehát másodmagammal, egyet-mást csipegettem abból a bonboniére-ből, amelyet legutóbb adtál. Hidd el, mint a szétrobbanó bomba,

úgy hullott a házba az a távirat: a komornák, az inasok, a konyhacselédek úgy nyüzsögtek föl-alá, mint a hangyaboly!

Élénk ecsetelését rövid, dallamos hahotával fejezte be, mialatt kis aranyóráját megint az övébe akasztotta, ahonnan fürge taglejtéseinek egyikével akaratlanul kirántotta.

– Jaj, csak láttad volna a nagymamát! – folytatta. – A bal lábszárában megint szagatása van s úgy ül a karosszékben, mintha oda volna szegezve... Hiszen tudod, milyen rettentően imponáló, ősnemesi büszkeséggel eltelt nézése van. Hogyha meg elkezdi beszélni az ő családjáról a réges-régen elporlott Rougerole márkikről, engem rendesen elfog a szorongó félelem. Tegnap is csakugyan elsorolgatta megint az ujjain mindazokat a Henryket meg Gastonokat, akiknek minduntalan meg kell fordulniuk a sírjukban. Az egészséges lábával nagyokat dobantott s azt mondta, hogy a mamának elment az esze, mivelhogy engem egyedül enged utazni a Minával, azzal az ostoba komornával. Hát hiszen egy kicsikét igaza is van neki!

Hamiskásan elnevette magát. Mondhatatlanul kecses, élénk mozdulatainak mindegyikétől meg-megzörrentek kézcsuklóján a drága karperecek, zizegett-susogott ezüstszürke tafotaruhájának minden redője, az az erős rózsailat pedig, amelyet magával hozott, már régen elfojtotta a fehéreneműs szekrényből áradó ibolyaillatot. Nagy szemeit, amelyekben a világosbarna szín sajátságosán váltakozott a tüzes csillogó zölddel, most futólagosan kémelve irányította az ifjúra.

Bódog kezét az asztalra támasztva, néma elragadtatással nézte őt. Teljesen megfélemedkezve a pillanatnyi, félelmes helyzetről s az ófrancia ízlésű bútorokkal berendezett helyiségről, meg arról, hogy ez a vérig sértett anyjának szobája, nem látott, nem hallott egyebet, mint ezt a harmatos üdeségű eleven kis teremtest, akinek dús fürtű fejére a gráciák minden búbájukat ontották...

Lucile leolvasta arcáról a szerelemittas gyöngédséget és keblére borult.

– Bolondos Bódogom, te! – szólt hozzá, s incselkedve rángatta a fiatalember fülét. – Mi bajod volt az imént, mikor engem megláttál...? Ha tudnád, hogy milyen büszkén jöttem ide, mert az a dicső ötletem támadt, hogy megszököm! Pedig, látod, ez nem is volt valami könnyű dolog... Nem tehetek róla, a mamától örököltem azt a bizsergő érzést, amely folyton végigcikázik véremen, izmaimon és minden idegemen, hóbortos fejemtől kezdve a kezem és lábam kisujjáig, meg azt az ellenállhatatlan vágyat, hogy libegjek, lebegjek, legszívesebben persze ezernyi szem láttára, ezernyi bajszos alak előtt, amelyek bravót kiabálnak a kimerülésig... és ennek nagyobb része volt a dologban, kincsem, mintsem gondolnád.

Karcsú természetének egyetlen ügyes mozdulatával kiszabadította magát az ifjú karjai közül s nevetve cirógatta meg ennek homlokát, látva, hogy sűrű, szőke szemöldökei komoran húzódnak össze.

– A nagymama zsémbelődött, zsörtölődött ugyan a távirat miatt – folytatta sebesen, hogy elűzze azt a kellemetlen benyomást –, de azért mégis nyomban elrendelte, hogy az ebédlőben az ő szeme láttára csomagoljanak. Uram teremtőm, az volt ám a zűrzavar! Mina meg a nagymama fanyar képű komornája együtt cipelgette oda a fél ruhatárt, s kisvártatva eltűnt a nagymama székestül a rengeteg halom mollszövetű szoknyácska mögött. Csak hébe-korba láttam billegni a főkötője csúcsára biggyesztett citromsárga szalagot, amikor pirongatva, parancsolgatva rázta a fejét... Hidd meg, Bódog, a lábam ujjai olyan csábítóan bizserettek, mikor láttam azt a tömérdek csillogó színpadi pompát, amit a mama számomra lassacskán beszerzett! S mikor behozták a Gizella-jelmezt – mondhatom, hogy elragadó jelmez –, akkor... akkor bizony könnyek szöktek a szemeimbe...! Nocsak ne nyugtalankodjál! Hát tehetek én arról, hogy fülig benne vagyok abban a szerelemben, amelyet irántad érzek! Vitézül le is küzdöttem könnyeimet, s alattomban jó ízűt

nevettem madame Lazare née de Rougerole-on, aki éppen akkor így szólt a komornához: „Mina, nehogy aztán a pályaudvarokon bizalmasan Fournier kisasszony mellett merészelve járkálni! Szépecskén mögötte maradjon. Bécsben pedig valahogy ki ne kottyantsa, hogy egymaga kísérte az úton! Ehhez tartsa magát! ... Ha,ha, ha! Bécsben! Mint a Sión hegye, olyan szilárdan állt már akkor az én eltökélt szándékom... hogy kedvesemhez megyek. Most hát itt vagyok, Bódog...! Mina a bőröndökkel és dobozokkal a szállodában ül, hol pityereg, hol meg kacag s rettentően fél a mamától meg a nagymamától. Nem hívatnád ide?

Bódog úgy megrezzent, mintha a mennyezet rá akarna szakadni:, most megint a rettentő valósággal állt szemben.

– Nem! Ide nem szabad jönnie – válaszolta elfojtott hangon – te sem maradhatsz itt, Lucile!

A lányka még csak most tekintett körül, s nevetve csapta össze tenyereit.

– No, ez pompás! Talán bizony anyádnak gyolcsos kamrájába jutottál? – kiáltott föl a nyitott fehérneműs szekrényre mutatva. – Őszintén szólva, mindenkorra semmi szín alatt sem szeretnék itt maradni – tette hozzá újabb szemle után. Megrázkódott s tétovázva tekintett az ajtó mély bolthajtásába, amelyben már teljes sötétség uralkodott. – Megölne itt a félelem...! Valahányszor a zárdabirtokról beszéltél, én mindig márványoszlopokra, hatalmas boltozató folyosókra s a zárda udvarán csobogó szökőkutakra gondoltam. Most meg idevezet a szálloda szolgája ehhez a csúf fészekhez, s el nem áll attól, hogy itt a zárdabirtok... majdnem összevesztem vele... Jaj, Istenem, aztán az a bejárat! Kicsi híja volt, hogy bele nem botlottam egypár utón álló csöbörbe. Valami kisgyerek úgy visítózott, mintha nyársra húznák... bizonyosan a nagy reményű kis Wolfram volt... az egész tornác tele volt sült szalonna szagával, huh! szalonna... Hát még az a díszpéldány, aki ide fölvezetett, s

aki, azt tartom, kapus, inas és cseléd lány egy személyben! Sokatmondó vigyorgással pislogott rám, s leereszkedően megpaskolta a hátamat... ó!

Fehér homlokára egypár könnyed redőt vont a gond, mialatt félig aggódva, félig bohókásan folytatta:

– Annyi bizonyos, Bódog, hogy a mamának, nagymamának sohasem szabad idejönnie. Irtóztató egy botrány keletkezne belőle, s a szerencsétlen Rougerole-oknak megint en tour meg kellene fordulniok a sírjokban.

– Nyugodt lehetsz, Lucile, sem a mama, sem a nagymama nem lesz kénytelen idejönni – felelte Bódog nagyot fohászkozva. – Most pedig jöjj... menjünk mi is...

– Micsoda? Még ma este? – szakította félbe Lucile tágra meresztve szemeit. – Anélkül, hogy mamádnak...

– Anyám nincsen arra elkészülve, hogy olyan vendéget fogadjon, amilyen te vagy.

– Ej, édes istenem, hisz nekem nincsenek valami nagy igényeim! Magad is azt szoktad mondani, hogy annyit eszem, mint a kanárimadár... szalonnás rántottából persze nem kérek! De Wagnemé, a mi öreg szakácsnőnk, azt szokta mondani, hogy a majonéznek, aszpiknak s több effélének, amit annyira szeretek csipegetni, jóra való élezkamrából sohasem szabad kifogynia.

Bódog összeszorította ajkait s anélkül, hogy csak egy szót is felelne, fogta az asztalon heverő kis szalmakalapot s gyöngéden, óvatosan a leányka barna fűrtjeire tette.

– Nem bánom hát, ha éppen úgy akarod – szólta ez vállat vonva s kalapját aranytűvel megerősítve. A szállodába megyünk?

– Nem. A Schilling-házba viszlek barátunkhoz, Arnold báróhoz.

– No ez derék, ennek örülök, Bódog...! Az a kedves Schilling báró! Igazán szeretem. Ugye, meglátom majd fiatal nejét is? Egészen odavagyok a kíváncsiságtól: szeretném már tudni, hogy szép-e, mert tudd meg, reám nézve ez a fő dolog.

Ez utóbbi szavak alatt lábujjhegyre állva fölágaskodott, hogy az ablakok közt függő picinyke tükörben lássa, vajon „illendően” van-e föltéve a kalapja, de csakhamar abbahagyta kísérletét és nevetve, tagadóan rázogatta a kezét.

– A nagymama Koblenzben megismerkedett a fiatal báróné papájával, az öreg Steinbrück úrral – csevegett tovább –, azt állítja, hogy. Steinbrück úr a zárdában neveltette egyetlen leányát.

– Igaza van a nagymamának – szólt Bódog s a leány arcára húzta a fátyolt. A fekete csipkefátyol arabeszkjei és indái mögül alig látszott ki arcának bársonyos, fehér bőre, csak tágra nyitott nagy szemei villogtak keresztül a fátyolnak egy ritkább szövetű keskeny sávján.

– Nos tehát készen volnánk – szólt s fölvette az asztról a zsebkendőjét.

Bódog karját nyújtotta neki. Az ajtó bolthajtása alatt azonban meglassította lépteit.

– Édes lelkem – kérte elfojtott hangon –, ne beszélj addig, amíg ki nem érünk a házból, s amennyire lehet, zajtalanul menj le a lépcsőn.

– Én istenem, hát miért? – kérdezte Lucile bámulva. – Hisz nem vagyunk mi tolvajok! Ah, talán beteg a kisgyermek?

– Nem beteg, de nagyon gyöngye idegzetű.

– Vagy úgy... értem!

Kiléptek a tornácra. A fiatalember lelkét le nem írható vihar dúlta át. Kezeit görcsösen ökölbe szorította, s egyre azt a lázas, aggodalomteljes óhajt ismételte magában: „Csak anyámmal ne találkozzék Lucile!” S ahány lépést tett lefelé a sötét lépcsőn, annyival áhítatosabbá, fohászkodóbbá lett e titkos óhaja.

VI.

Erősen alkonyodott. Lent a pitvarban már égett a falilámpa. Halvány fénye földeregett a lépcső falán, s éppen elégséges volt arra, hogy borzalmassá torzítsa a fakorlát faragott alakjait, s megmutassa egy kiszolgált ócska kandallónak feketén tátongó nyílását, meg egy nyitott ajtó boltozatát, amely a hátsó épület koromsötét padlására nyílt, s amely mellett a lemenőknek el kellett haladniuk.

– Az istenért, Bódog, hogy tudsz csak egy óráig is meglenni ezen a boszorkánytanyán? – suttogta Lucile félénken behunyva szemeit.

Bódog csitítgatva szorította magához amannak karját. Rugalmas lépései csaknem éppoly könnyűek voltak, mint Lucile lebegő lábcskái, de azért a lépcső deszkái mégis ijesztően rezegtek és recsegték. Nagy lelki megnyugvására azonban a fiatalember csakhamar észrevette, hogy senki sincs a kivilágított pitvarban, s hogy egyik ajtó sincsen nyitva. Csak egy-két lépés még és kiszabadul ebből az aggasztó, szívszorongató helyzetből!

A benső megkönnyebbülés e pillanatában valami sötét kis alak tigris módjára ugrott ki a lépcső alsó fordulójának meg nem világított szögletéből, óriási szökkenéssel szorosan Lucile mellett rohant el és zajtalanul tűnt el a felső emeleten. A gyűlölt nagy kandúr volt ez, amely a maga kedvenc zugában esti sziesztáját tartotta.

Lucile átható, éles sikolyra fakadt, kirántotta kezét kísérője karjából és szinte, esze nélkül rohant le a lépcsőn.

Erre nyomban kinyílt egypár ajtó. Az egyikből a dajka lépett ki, karján a kis Vidával. A konyhaajtó széles résén két cseléd kandikált ki, s a „hivatalos szoba” küszöbén az őrnagyné jelent meg, teljesen megvilágítva a szemben függő falilámpától.

– Mi a baj? – kérdezte szokott erélyes hangján megállva a küszöbön.

Bódog egy-két szökéssel Lucile mellett termett s most karjai közt tartotta az egész testében remegő leányt.

– Légy nyugodt, Lucile!... Hogy tudsz annyira megrémülni egy ártatlan macskától?

– Macska? ... Higgye, aki akarja! – dadogta Lucile félig haragos, félig siránkozó hangon. – Ó, ez a rettentő ódon zárdafészek...! A szerzetesek lelkei azok, akik a szögletekben leskelődnek s halálra ijesztik az embert!

A cselédek vihogtak, a dajka meg egész fesztelenül odament, hogy közelebről lássa azt a félénk hölgyet, aki a vén házi kandúrt egy szerzetes lelkének nézi.

Ezt a vakmerő illetlenséget, amely a konyhacselédeket is arra bátorította, hogy kijöjjenek az ajtón, nem lehet megtűrni. Az őrnagyné odahagyta a küszöböt, szilárd, gyors léptekkel végigment a pitvaron, a meghökkent cselédeket betuszkolta a konyhába s rájuk zárta az ajtót.

– Maga meg, Kati, rögtön menjen vissza a hálósobába, ahova való! – szólt parancsoló hangon, s a vonakodó, dacosan állva maradó dajkát erőteljes kézzel egyszerűen vállon ragadva visszaindította a szobába. Csak hárman maradtak a pitvarban.

– Most pedig vess véget ennek a botránynak! – szólt azután fiához, és kiutasítóan mutatott az ajtó felé.

Bódog még csak most látta, hogy anyjának halotthalvány arcát szinte kővé dermedtette a harag és a fájdalom; e látvány mélyen megrendítette az ifjút.

– Mama! – kiáltott föl esdekelve.

– Hát ez a te mamád, Bódog? – kérdezte Lucile, s kibontakozva annak karjából bámulva meresztette szemeit arra az asszonyra, akinek homloka fölött a dús haj oly gyönyörű díszet képzett, s aki oly divatos ízlésű ruhában, valóban impozáns szépséggel állt fia mellett.

– Eredj, haragszom rád, Bódog! – folytatta. – Sohasem mondtad nekem, hogy ilyen szép mamád van. Nem is tudtam önt másképpen elképzelni, asszonyom, mint görbe hátúnak s nagy főkötővel a fején. – Jó ízű kacajra fakadt, a szerzetes lelke el volt felejtve. – Ó, hisz ön egészen más! Olyan tekintélyes, olyan előkelő és büszke...! Ez a Bódog meg el akarta velem hitetni, hogy ön nem is fogadna olyan vendéget, amilyen én vagyok!

– A való igazat mondta, kisasszony! – válaszolta az őrnagyné fagyosan, aztán elfordulva, fejének könnyed, de jelentős mozdulatával az ifjú hölgy felé mutatott és így szólt fiához:

– Legjobb illusztrációja az én mai kijelentéseimnek...! Mikor arról értesültem, hogy milyen kéretlen látogató van a szobámban, szinte kedvem kerekedett, hogy kíméletlenül éljek jogaimmal. De azzal biztattam magamat, hogy ha becsülettudó férfi vagy, aki érdeme szerint tudja becsülni a női méltóságot és tisztességet, akkor magadtól is kijózanodol ilyen páratlan merészség láttára. Remélem, hogy mindenkorra kigyógyultál...! Most menj! S ha egymagádban térsz vissza hozzám, akkor... megbocsátok, elfelejtek mindent.

Az utóbbi szavakat emelkedett, szigorúan parancsoló hangon mondta, de ebbe olyan hang is vegyült, amilyent Bódog még sohasem hallott ez ajakról: a félelmében remegő anyai szív könyörgésének hangja.

Az őrnagyné beszéde közben Lucile hasztalan iparkodott, hogy hátralebbentse fátyolát: kalapjának nagy aranytűje erősen ráfeszítette arcára... Mindenképpen meg akarta mutatni annak az imponáló, komor arcú nőnek, hogy ő milyen szép... Türelmetlen erőlködése közben eleinte csak fél füllel hallotta, hogy mit mond az őrnagyné, egyébiránt osztatlan figyelem esetén is aligha értette volna meg. Ő, az ünnepelet, a bálványozott leány, aki előtt versengve hódoltak meg a mama elegáns szalonjának arisztokratikus vendégei, ő, a szerencse kegyeltje, akinek intésére hanyatt-homlok rohant ide-oda a cselédség, ő, aki otthon

rózsaszínű atlaszmennyezetes ágyban szokott hálni, még álmában sem tudott volna arra gondolni, hogy itt, ebben a még sohasem látott nyárspolgáriás környezetben olyan vereséget szenvedjen, amelynél lealázóbbat el sem lehet képzelni...! Az őrnagynénak legutóbbi, nyomatékkal elmondott szavaira azonban fölrezzent: kezei lehanyatlottak a makrancoskodó fátyolról, jobbját kísérőjének karjára tette és hízeltő kismacska módjára simult ennek sudár alakjához.

– Ugyan mit vétett az én szegény Bódogom, hogy ön bocsánatot és feledést emleget? – kérdezte. – Azután meg, hogy egymagában jöjjön vissza? Az nem járja, asszonyom...! Most a Schilling-házba visz engem, s azt csak beláthatja, asszonyom, hogy ott abban az egészen idegen házban nem hagyhat magamra!

A tüzes, eleven vérében pezsgő elbizakodottság, a természet legbecsesebb ajándékaival elhalmozott leány meg nem ingatható önérzete nyilvánult abban a kecses, duzzogó mozdulatban, amellyel e pillanatban fölvetette bájos, fürtös fejcskáját.

– Különbén is tudja meg, asszonyom, hogy meg sem engedném neki – folytatta –, de nem is érne rá. Mindjárt meg is esküszünk, akármelyik templomban, akár itt, akár Angliában, az mindegy, de hamarjában meg kell lennie, mert a mama előtt mindenáron mint férj és feleség akarunk megjelenni, mert akkor hiábavaló lesz minden tiltakozása.

Ijesztően durva kacaj szakította félbe. Mindeddig észre sem vette a tanácsost, aki a hivatalos szoba homályában, a nyitott ajtó közelében állva feszült érdeklődéssel figyelt a pitvarban történetekre. Most egy-két lépést tett közelebbre, úgyhogy a lámpafény teljesen megvilágította őt; bal lábát előrenyújtva, karjait keresztbe fonva, keskeny, szellemes arcán még mindig a gúnykacaj kifejezésével a karcsú, szálas férfiú olyan ördögös felsőbbiséggel állt a küszöbön, mintha fittyet hányna az egész bolond világnak.

Lucile még erősebben kapaszkodott az ifjú karjába.

– Ó jöjj, Bódog... menjünk! – sürgette félénken siránkozó hangon, de az őrnagyné visszautasítóan nyújtotta eléje a karját. Egészen nyugodt, parancsoló hang kísérte mozdulatát, habár tágra meresztett szemeinek természetellenesen villogó fénye viharos lelki tusáról tanúskodott.

– Csak egyet szeretnék tudni! – mondotta kurtán és nyomott hangon, mintha végtelen megerőltetésébe kerülne, hogy megszólítsa a leányt. – Csakugyan abban a naiv hiedelemben van ön, hogy egyes-egyedül Fournier asszonynak van joga a tiltakozásra?

– Ugyan kérem... hát még kinek? – kérdezte Lucile olyan meglepetten, mintha az égből pottyant volna le. – Papa és mama törvényesen el vannak válva... Fournier úrnak semmi, de semmi köze hozzám. Nem is engedelmeskedném neki, nem érdemli meg, mert ... egyszer csak elhagyta titokban a mamát.

– Eredeti színpadias naivság! – hangzott gúnyosan a hivatalos szoba felől, míg az őrnagyné elfordult, mintha az a tündéries, bájos kis teremtés gyöngé kezecskéjével arcul ütötte volna őt.

– Bocsáss meg, mama... és most Isten veled! – szólalt meg Bódog remegő hangon; de eltökélten, hogy mielőbb véget vessen ennek a rettentő összeütközéssel fenyegető jelenetnek.

– Hát csak egyenesen a házasság révébe, titkár úr? – kacagott a tanácsos.

A fiatalember egyetlen szóra, egyetlen pillantásra sem méltatta nagybátyját. Fájdalmas mosollyal leeresztette jobbját, amelyet anyja visszautasított.

– Nézz a szemembe! – parancsolt ez rá, nagy nehezen erőt véve önmagán. „Nézz a szemembe!” – ez volt valamikor az a rendes megszólítás, amellyel a lágyszívű, engedékeny fiút vallomásra bírta, ha titokban verseket faragott vagy más gyermekkel a Schilling-ház padlásán tiltott színházasdi játékba elegyedett. Most is szinte önkéntelenül tolult ajkaira az a megszokott fölszólítás.

– Nézz a szemembe, Bódog, azután mondd meg magad, vajon szabad-e hozzám, énhozzám olyan feleséget hoznod, aki...

– Ne fejezd be, mama! – vágott szavába Bódog komolyan. – Nem tűröm, hogy csak egy hajszála is meggömbüljön: annál kevésbé engedhetem meg, hogy olyan sértő szavakat halljon, amelyek megmérgeznék gyanútlan szívét.

Gyöngéden oltalmazva tette kezét Lucile barna fürtös fejecskéjére, amelyet ez, félénken az ijesztő hivatalos szoba felé pislogatva, az ifjú keblére hajtott.

Ez a látvány tűrhetetlen volt az őrnagynéra nézve. A természetes anyai féltékenységébe belevegyült és fölül is kerekedett az önző női természet sértett hiúsága, amely még a fiútól is azt követeli, hogy „idegen isteneid ne legyenek énelöttem!” Most már nem annyira a megvetett táncosnő, mint inkább a fia keblén pihenő gyönyörű női lény volt az, aki iránt ádáz gyűlölettel viseltetett. Szinte maga is csodálkozott ezen, mert eddig nem bántotta őt az a gondolat, hogy fia megnősülhet. Most meg ez a rettentő viharos lelki tusa, amely megfosztotta őt külső nyugalmának utolsó foszlányától is...!

Tudta, hogy minden ajtó mögött feszülten hallgatózó fülek, minden kulcslyuk mögött kíváncsi szemek leskelődnek. Tudta, hogy a zárdabirtok házának pitvarában végbement családi jelenetet a cselédség holnap kikürtöli a szélrózsa minden irányába, de azért mégis átengedte magát a szenvedélynek, amely megrázó erejűvé tette hangját és ijesztővé minden mozdulatát.

– Íme, milyen könnyen hagyja el a gyermek anyját! – kiáltott föl remegő ajakkal. – Az ilyen rút hálátlanság láttára nincs az a nő, aki vágyat érezne, hogy gyermeknek adjon életet! Hát azért virrasztottam-e éjjeleken át betegágyad mellett, azért neveltelek-e nagyra ezer baj és áldozat árán, hogy most egyszerűen tágítsak efféle fiatal kis teremtés elől, akinek még be sem nőtt a feje lágya...? Hogyha csak egy sziporkányi hála, csak egy szemernyi

igazságérzet van benned, akkor énhozzám szítasz...! Nem akarom, hogy menyem legyen!

A fiatalember megdöbbenve, tétovázva tekintett fölháborodott anyjára. E hirtelen kitörő, indokolatlan féltékenység, e hallatlan önzés láttán, amellyel anyja egészen magának akarta őt lefoglalni, eltűnt boldogtalan atyja jutott eszébe, s elgondolta, hogy bizonyára anyjának határtalan önössége bontotta meg a házasságot... E meggyőződés megedzette ellenálló erejét.

– Ez a hivatkozás gyermeki kötelességemre sokkal kegyetlenebb, sokkal helytelenebb, mintha azt kívánnád tőlem, hogy csupa gyermeki szeretetből égettessem ki a szemeimet.

– Frázis! – kiáltott közbe a tanácsos.

– Hogy kényszeríthetsz engem olyan választásra, amely már régen el van döntve? – folytatta Bódog emelkedettebb hangon, rá sem hederítve a gúnyos közbeszólásra. – Lucile az én oltalmam alá helyezkedett: hozzá kell szítanom Isten és ember előtt! Vagy olyan gazemberré akarsz engem tenni, aki a benne bizakodó, szerető leányt kíméletlenül kilöki a zivataros éjbe, hogy maga anyjának oltalmazó meleg tűzhelyénél maradhasson? Anyám! – kérte még egyszer lágyan esdekelve – hogyha megtagadod tőle a szíveslátást, akkor elveszted fiadat.

– Semhogy elfajult gyermekem legyen, inkább semmilyen se!

– Igazán nem értelek, Bódog! Hogy tűrhetsz meg ennyi méltatlanságot? – kiáltott föl Lucile fölindultan és elszántan. Eddig félénken az ifjú keblére hajtott fejét most büszkén vetette föl, és lángoló szemeinek fénye zöldesen villogott ki a fátyolszövet mögül.

– Asszonyom! Ön szívtelen nő – jelentette ki.

– Lucile! – szakította félbe Bódog ijedten, s magához akarta őt vonni,

– Ó, csak bízd rám Bódog! El kell, hogy ezt mondjam! – kiáltott föl Lucile, elhárítva magától Bódog kezeit. – A dolog annyira nevetséges, hogy szinte hihetetlen. De a tulajdon

szememmel látom, a tulajdon fülemmel hallom, tehát mégis csak úgy kell lennie..! Asszonyom! Ön nyilván azt képzeli, hogy nagy megtiszteltetésnek kell tartanom, ha befogad engem házába... Jóságos Isten...! ebbe a házba...! Hogyha a világ minden kincsét ígérné nekem, még akkor sem maradnék önnél!

Kalapját haragosan húzta homlokába, amely mozdulata folytán a csuklóján lévő karperecek kövei élénken csillantak meg a lámpa fényében.

– Az imént ostoba kis teremtésnek mondott engem – folytatta –, engedelmet kérek... a mi házuknál még a mosogatócselédek sem szidják ilyen hangon! Adjunk hálát az égnek, asszonyom, hogy a nagymama nem lát engem ebben a helyzetben! Ő majd megmagyarázni önnek, hogy kettőnk közül melyikünk ereszkedik le a másikhoz!

Az őrnagyné szótlanul meresztette szemeit a leányra, akinek gyermekded üde hangja éles tőrként járta őt át; a tanácsos pedig harsogó hahotára fakadt.

– Ó, csak kacagjon, uram... egészen tetszése szerint! – kiáltott feléje Lucile elkeseredetten. – Mégiscsak Lucian asszony a vesztes! Bódog az enyém ... mi ketten nem tágítunk egymás mellől!

– Csendesen, Lucile! – szólt rá Bódog elsápadva s komolyan rendreutasító arckifejezéssel szorította magához a leány karját. – Mama! Menyasszonyomnak e helytelen föllépését te magad idézted elő: igazolhatatlan módon fölingerelted.

– Ám akkor menjen ez a... színpadi donna...

– De nem énnélkülem...! Jöjj, édesem!

Az őrnagyné önkéntelenül fölemelte karjait és tekintete, mintegy segítséget keresve, bátyjára irányult.

– Hadd menjenek, Teréz! Semmit sem vesztesz: egyikük sem ér egy hajítófát! – kiáltott feléje a tanácsos durván, megvetően.

Az őrnagyné hátralépve utat engedett nekik, s mintha bátyjának durva ítélete egyszerre megszégyenítően rázná föl

szenvedélyes mámorából s visszaadná neki szokott rideg józanságát, a kijárat felé mutatott és természetellenes nyugalommal így szólt fiához:

– Ám jó...! Mehetsz, akivel és ahová akarsz! De gondoskodjál arról, hogy minél nagyobb távolság legyen közöttünk, mert nem akarlak többé viszontlátni soha...! Még a síron túl sem! El veled!

Ezzel sarkon fordult, s vissza sem tekintve fölhaladt a lépcsőn az emeletre, mialatt a tanácsos mögött becsapódott a hivatalos szoba ajtaja.

– Hála istennek, csakhogy kijutottunk ebből a gyilkos barlangból! – szólt Lucile a fiatalemberhez, aki elakadó lélegzettel, szótlánul haladt mellette az udvaron keresztül.

A leány gyermekded, csengő hangjából még kihallatszott az elkeseredett harag, s kezeckéjét, amellyel válla fölött a ház felé mutatott, fenyegetően ökölbe szorította. De csakhamar félénken meghúzta magát megint, mert még mindig a „gyilkos barlang” átkos körében jártak, s a sötét ablakmélyedések valamelyikéből minden pillanatban kinyúlhatott egyik vagy másik bűnhődő szerzetesnek végtelen hosszú, jéghideg, csontos keze, hogy nyakszirten ragadja őt. A zárda udvarának magas, komor fala még mindig elválasztotta őket az utcától, s oldalvást a hársak egymásba fonódó sudarai között az éj árnyai gubbaszkodó alakokká gomolyogtak. A fák lombjai felől valami gyanús suttogás, hallatszott, s a kútból kiömlő erős vízsugár úgy csillogott az éjjeli homályban, mint valami élesre fent, széles vágókés.

Mikor a falkerítés kis ajtaja csikorogva csukódott be mögöttük, Lucile teljes biztonságban érezve magát megállott.

– Huh! Milyen emberek ezek! – kiáltott föl és bohókásan duzzogó taglejtésekkel úgy rázogatta suhogó selyembe burkolt hajlékony termetét, mintha le akarná rázni ruhájának redőiről a zárda porát és lelkéről a csúf benyomásokat.

– Szegény Bódog, hisz te valóságos fegyházban nevelkedtél! Gyönyörűséges egy atyafiság... már csak ne vedd rossz néven, ha megmondom...! S az a nő még anyának nevezi magát! Hát még az a rettentő ember, aki minduntalan olyan ördögösen kacagott a színpalak mögül, mint Sámuel a *Bűvös vadászban*...

– Az a nagybátyám, Lucile! – szakította félbe Bódog nyomatékkaival, habár hangja csaknem elcsuklott a fölindulástól.

– No hiszen! Köszönöm én az ilyen bácsit! – felelte Lucile türelmetlenül. – Te nagyon is jó, nagyon is szelíd vagy, Bódog. Bizonyosan mindig nagyon is béketűrő voltál, s ezért a mama ónagysága most még a nősüléstől is el akar tiltani, s erőnek erejével agglégényt szeretne belőled faragni, aki holta napjáig pamutot gombolyítson és zöldséget tisztogasson neki... Hohó, kettőn áll a vásár, asszonyom...! Hej, milyen gőgös asszony! Alighanem azért, mert még szép, de hát mit ér az már abban a korban! Pedig koros ám, olyan koros, mit az én mamám, aki szintén már régóta a rizsporhintővel egyengeti ki bőrének likacsait... Fiatalnak lenni, az a fő dolog! És mi fiatalok vagyunk, Bódog, nagyon fiatalok, ugye? Azért irigykednek ránk az öregek.

Bódog nem felelt. Kedvesének pajkoskodó, ezüstcsengésű hangja máskor mámorító dallamok forrását képezte számára, e pillanatban azonban meg sem értette csevegését. Most az anyjával végbement jelenetek miatti fájdalom s a jövő fölötti súlyos, végtelenül aggodalmas gond viharzott lelkében.

Továbbhaladtak az alatt járó zivataros fellegek alatt, amelyekből már egyes nagy cseppek hullottak le és loccsantak szét a kövezeten. Tikkasztó meleg párák töltötték el a néptelen utcát, amelynek túlsó végén éppen most gyulladt ki az első gázláng.

A beköszöntő éj dacára is látni lehetett a Schilling-ház udvarának gyönyörű, régi vasrácsa mögött a fehér porondos utak kanyarulatait, az elegáns pázsitot, az előtér tüzesen pompázó petúniákkal telt óriási virágoságyait, a remek kútszobrot, a

látszólag mozdulatlanul álló ezüstös vízsugarat s a háttérben kissé elmosódva az olasz ízlésű ház homlokzatát.

Bezzeg egészen más bejárat volt ez, mint a zárdabirtokon! Olyan előkelő csend és nyugalom honolt itt, amilyen csak a velencei palotákat vagy a firenzei villákat környezi. A rácsos kapu zajtalanul fordult meg sarkaiban, s a kút vizének csobogása oly dallamosan, Oly halkán hangzott át, hogy hallható volt a nagy ricinus- és rebarbaralevelekre hulló esőcseppek minden egyes loccsanása, s a Lucile uszályától érintett porond zizegése.

A fiatal leány mohón szívta magába a megszokott előkelő környezet levegőjét: megint a maga elemében érezte magát. Úgy vélekedett magában, hogy a mellette haladó szótlan férfi nagyon is lassan lépked, ő a maga részéről szerette volna rohamlépésben megkerülni a pázsitot, hogy mielőbb megint parkett legyen talpai alatt és lebegő csillár fürtös feje fölött. Most hirtelen megállt. Szorosan az út mellett, az egyik tisztafa alatt meghúzódva egy kis leány kuporgott.

– Mit csinálsz itt, kicsikém? – kérdezte Lucile.

A gyermek nem felelt.

Bódog lehajolt, s a kislányban, aki még jobban meghúzta magát a bokor mögött, ráismert Ádám leánykájára.

– Te vagy az, Janka... Apád megint bent van az öregúrnál? – kérdezte az oszlopos ház felé mutatva.

– Nem tudom – hüppögött a gyermek észrevehetően küszködve, hogy hangos sírásra ne fakadjon.

– Ő vezetett téged ide?

– Nem! Magam szaladtam el hazulról – felelte a kislányka sírdogálva, kis melle hallhatóan zihált. – Nagyanyám nem ért hozzá, azt mondja, hogy ostoba meg rossz vagyok, mert ilyet gondolok apám felől.

– Mit, kicsikém? – kérdezte Lucile.

A gyepek hangos zokogásra fakadt, de nem felelt.

– Nagyanyád bizonyára jobban is tudja, mint te, Janka – csitítgatta a fiatalember. – Apád elment hazulról?

– El... és az arca nagyon ki volt vörösödve. Nagyanyám zsembelődött vele, hogy miért nincs a nagyságos úrnál, de apám nem felelt, csak annyit mondott, hogy megint rájött a nagy fejfájása, s hogy cseppekért megy a patikába. Én meg vele akartam menni, mert... – egy pillanatra elhallgatott és keservesen zokogott. – Nagyanyám meg nem engedett elmenni: nagyon haragudott s levette a cipőmet, harisnyámat – vallotta ki végül.

– Te meg engedelem nélkül, mezítláb futottál el? – kérdezte Bódog.

– Csak az angyalpatikában voltam – felelte a kislány az egyenes kérdés elől kitérve és rövid szoknyácskáját mezítelen lábaira húzkodva –, de azt mondták, hogy apa nem is volt ott.

– Akkor mindenesetre más gyógyszerárba ment. Eredj csak haza, Janka – biztatta a fiatalember.

– Atyád bizonyosan otthon van megint nagyanyádnál, s aggódni fog miattad.

A kislány meg sem moccant a helyéről s haragosan fordította el szemeit, mert ezek az emberek is csak olyanok voltak, mint a nagyanyja: „ezek sem értettek hozzá, hanem csak faggatták, gyötörték s neki újra meg újra beszélnie és felelnie kellett.

– Mindjárt jön a háziszolga, ilyenkor szokta megtenni esteli útját – szóló félrefordított arccal, s most hangjában is az a komor elszántság nyilvánult, amely már délután is oly fanyarrá és fenyegetővé tette keskeny arcocskáját. Azért szaladtam ide, az szereti apámat s majd velem jön, hogy fölkeressük.

– De rögtön megered az eső! – figyelmeztette Lucile. – Látod, máris nagy cseppek hullanak.

Mosolyogva rázogatta fejét látva, hogy a gyermek szótlanul és mozdulatlanul maradt meg kuporgó helyzetében, és csak mezítelen kis karjait dugta köténye alá.

– Milyen nyakas kis gyermek...! Nesze, burkold magad bele! – szólt hozzá, S lerántva a bal vállán csüngő crépe de Chine kendőt, odadobta neki, de a kisleány az ujját sem mozdította meg, hogy magához vonja a puha szövetű drága kendőt, csak fél szemmel nézte, hogy egy része az ő piros szoknyácskáját takarja be, legnagyobb része azonban hófehéren terül el a kavicsos úton, ázva a mind sűrűbben hulló esőben.

Lucile most nevetve és ruháit összefogva menekült az oszlopos ház felé, mert nem akart a Schilling-háznál gyönyörű hullámos fürtjei helyett „csuromvizes sellőhajjal” bemutatkozni.

VII.

Bódog becsöngetett, s az oszlopcsarnok' alatti hatalmas ívezetű ajtó zajtalanul nyílt meg.

Átlőtt itt a csarnok mennyezetéről hosszú láncon csüngött le az üvegernyős, egyszerű kis olajlámpa, amelynek világa éppen csak arra volt elegendő, hogy a tükörsima mozaikkövezeten halvány, gyöngé visszfényt idézzon elő, s megmutassa, hogy merre vannak a sötét mellékfolyosók. Ma azonban elkáprázott a szem attól a fényözöntől, amelyet a falakon levő tulipán alakú lámpák árasztottak. A mennyezetet tartó karcsú kariatidák komoly, szép női arcai ünnepélyesen tekintettek le, még a nagyon tartózkodó magatartással közeledő egyenruhás inas léptei is bizonyos ünnepélyes előkelőséggel kongtak a mozaikkövezeten...

Bódog elfogódva s tétovázva állt meg a küszöbön. A Schilling-háznak ezelőtt kénytelenségből polgárian, de egyszersmind kedélyes színezettel vezetett háztartása, amelyben magát annyira otthonosnak érezte, a külső viszonyok hirtelen változása folytán egyszerre megint azt az arisztokratikus fényt öltötte magára, amely a Schilling bárók ősi nemzetségét joggal megillette.

– Itthon van Schilling Arnold báró úr? – kérdezte Bódog az inástól.

– Itt vagyok, Bódog! – szólalt meg egy csengő, szép férfihang a legközelebbi szobában, amelynek ajtaja éppen kinyílt. A megszólalt férfiú kilépett, de meglepetve hökkent vissza, mikor Lucile a szitakötő fürgeségével libegett feléje.

– O, cher báron, milyen furcsa arccal néz reám! – nevetett a fiatal leány. – Éppen úgy, mint Bódog, ez is úgy állt ott, mint Lót felesége!

Vidám, csengő szava fuvolaszerűen hangzott vissza a csarnok magas, csiszolt kőfalairól. Lábával türelmetlenül dobbantva, újra megkezdte a küzdelmet makrancoskodó fátyolával, mígnem rongyokra tépve rántotta le arcáról, amely most legpikánsabb kifejezésével bukkant elő, oly üde fehéren, mint a tearózsa felső bimbaja.

– A mamától és nagymamától persze nem hozok üdvözetét, mert – kezét hirtelen ajkaira tette, s nehogy a falak azt a „pajkos csínyt” is visszhangozzák, halkabban folytatta –, mert tudja meg, én elillantam.

Schilling báró megdöbbsent, s a leány feje fölött kémlelő pillantást vetett barátjának dúlt vonású, sápadt arcára.

– Nem lehetne veled és atyáddal vagy egy fél óráig bizalmasan beszélnem? – kérdezte Bódog lázas sietséggel, amelyben a legnagyobb lelki szorongatottság nyilvánult meg.

– Jöjj, atyám még a szobájában van – válaszolta Arnold atyjának lakosztálya felé fordulva.

Bódog még habozott.

– Kérlek, szíveskedjél előbb Lucile-t kedves nődnek bemutatni.

– Nőmnek?

Ezt az egy szót oly meglepetten, oly zavarodottan ejtette ki, mintha valami nagyon különös dologba kellene magát beletalálnia, de csakhamar összeszedte magát és ajkai körül alig észrevehető, de jellemző mosollyal hozzátette:

– Azt is megteszem, ha kívánod, Bódog...! Menjünk!

Lucile zsebre dugta fátyolának foszlányait, hátralebbentette hajfürtjeit s egész bizalmasan belekapaszkodott Schilling báró karjába. Bódog követte őket.

Így haladtak végig a bal oldali folyosón, vagy jobban mondva csarnokon, mert ez a hatalmas méretű folyosó teljesen megfelelt az ellenkező oldalon dél felé húzódó csarnoknak, amelyből oldalt egy széles, gyönyörű csigalépcső vezetett a felső emeletekre. A kertre nyíló, ajtószélességű és magasságú köríves ablakok közt fülkék mélyedtek a falba, s ezekbe páter Ambrosius, a bencés barát éppenséggel nem aszketikus elragadtatásban a görög mitológiából vett mezítelen márványalakokat helyezettett. E dísznek megfelelően a zárdaépületbe vezető ajtó befalazott impozáns kövezete alá később egy Laokoón-csoportot állítottak föl.

Lucile könnyed léptekkel haladt el a fehér bálványszobrok mellett. Olyanformán érezte magát, mintha valamely operaház előcsarnokán menne végig.

Bódog a küszködő Laokoónra meresztette szemeit. E márványfalak mögött, a fal túlsó oldalán, a faliszekrény polcai sorakoznak egymás fölé, emitt a fényárban úszó műreemek, odaát pedig, csak egy téglasorral elkülönítve, az. elkoptatott háztartási könyvek, a szekrény homályába rejtett bádogszelence a tejpénzzel...! Egy-két elkeseredett szóharc odaát a száműzöttet kizökkentette élete pályájából, kítaszította a bizonytalan megélhetés sötét útvesztőjébe és most magával rántja az örvénybe azt az elkényeztetett, fényűző bőséghez szokott, bálványozott leányt is, aki oly tündériesen lebeg itt előtte...

Schilling báró a csarnok végén levő úgynevezett családi szalon felé tartott. Ez volt mindig az öreg báró kedvenc szobája. Dacára annak, hogy tágasságánál fogva, akár teremnek is beillett volna, mégis otthonos, barátságos színezetet adtak neki a faragványokkal dúsan ékített, födetlen mestergerendák, meg azok a faragványok, amelyek széles sávokban fedték a falakat,

főnt a gerendázat felé pedig csúcsívekké egyesültek úgy, hogy a tulajdonképpeni fal képezte keskeny, sűrke közöket ablakívek foglalták be. Ezekre a gyönyörűen átllyuggatott, művészi arabeszeket képző faragványokra, amelyek olyanoknak látszottak, mint a sima alapra illesztett csipkeszövet, nagy műbecsüknél fogva mindig nagyon vigyáztak.

Az öreg báró nem törődött sokat a szoba eredetiségével: a fal szabadon álló közeire sima aranykeretbe foglalt vadászképeket akasztott és új divatú párnás bútorokkal helyezte magát kényelembe.

A Schilling-ház új úrnőjének megérkezése óta ez is megváltozott. A faragványok közötti üres felületeket most világosszürke alapú falfestmények töltötték be: magas támlájú, áttört faragású székek és támla nélküli, négy lábú ülőkék álltak körös-körül, s az ülésekre tett párnákat ezüstfonalakkal átszótt, sötétzöld selyemszövet fedte. Ugyanilyen merev, suhogó brokát függött az ablakon is, elfödve ősrégi németalföldi minták után készült csipkefüggönyökkel, amelyeknek repkény- és virágalakjai a zölden csillogó háttéren olyanoknak látszottak, mintha festve volnának.

A hosszabb falak egyikénél, az ajtó két oldalán, a középkori trezorszekrények álltak, s ezek tanúskodtak legjobban arról a nagy gazdagságról, amelyet a fiatal nő a Schilling-házhoz hozott: annyira meg voltak rakva ezüst- és kristályedénnyel, hogy eltörpült mellettük még a gazdag bencés apát asztalneműje is, amely hajdan az oszlopos házban fejedelmi vendégségek alkalmával díszelgett.

A mennyezetgerendák egyikéről enyhe világosságot terjesztő függőlámpa csüngött le, a kisasztalon pedig, amelynél a fiatal bárónő ült, fehér üveggömbös lámpa állt, teljesen megvilágítva a kézimunkája fölé hajolt nő szőke fejét.

Lucile gúnyosan biggyesztette le ajkát, mert az az arc, amely most a belépők felé fordult, olyan kifejezéstelen volt, aminőt még

aligha látott: hamvasszőke haj, szürkés bőrű, hosszúra nyúlt arc ama bájos kerekdedség nélkül, amely rendszeren az ifjúság sajátosságát képezi – pedig Lucile úgy tudja, hogy ez a nő alig húszéves.

– Kedves Klementinám, íme bemutatom neked Lucian Bódog barátomat és menyasszonyát, Fournier kisasszonyt Berlinből – szólalt meg Schilling báró az ő sajátságos, udvarias rövidségével és egykedvűségével –, s kérlek, szíveskedjél ez ifjú hölgyet addig is oltalmadba fogadni, amíg mi ketten fölkeressük szobájában a papát.

A karcsú, szikár termetű báróné kissé fölemelkedett és üdvözölve hajtotta meg fejét. Szőke pillájú szemei egy pillanattal az ifjú leány bájos vonásaira irányultak, s a fagyos mosoly eltűnt ajkairól. Visszahanyatlott székére, s kezének egy kecses mozdulatával a mellette levő ülőkére mutatott. Mindezt szótlannal tette, s olyan csendes volt, hogy hallani lehetett, a háttám selyem párnájának halk zizegését, amint dús hajfonatú fejét rátámasztotta.

Schilling báró lehajolt, s egy rajzfüzetet vett föl a szőnyegről, összeszedte a széthullott lapokat és nagyon elpirult.

– Amint látom, az én vázлатаim nem részesülnek nálad valami nagy kegyben – szólta a lapokat a tokba téve.

– Megbocsáss, de az az erőltetett belemerülés a te eszmekörödbe idegessé tesz, mikor magamban vagyok – válaszolta a báróné. Hangja kellemes csengésű volt, de e pillanatban kiérzett belőle az ingerültség. – Egyáltalában csak akkor tudom magamat beletalálni, mikor magyarázatva ülsz mellettem.

– Vagy hogyha szerencsétlen kontárként „magyarázatul” alája írogatom: „Ez itten a faragószék” és a többi! – kacagott föl Schilling báró látszólag jókedvűen. – Láthatod most, Bódog, hogy milyen hatásosak az én vázлатаim...! Ti meg erőnek erejével el akarjátok velem hitetni, hogy van bennem tehetség...! No, de

most már menjünk, hogyha még a teázás előtt akarsz a papával beszélni.

Mialatt kifelé indultak, Bódog még egy aggódó pillantást vetett az ő szeretett Lucile-jére, aki nyilván csevegő kedvében, szépségének diadalérzetével ült ott a fagyosan viselkedő, sajátságos árnyszerű női alak mellett. Bódog az ajtóból még látta, hogy Lucile leveszi a kalapját, s hogy a báróné az ő hosszú, fehér ujjáival megint fogja a kézimunkáját.

– Ugye megengedi, nagyságos asszonyom? – kérdezte Lucile és feleletet sem várva egészen fesztelenül dobta kalapját egy meglehetősen távolságban álló székre.

A báróné tágra meresztett, bámuló szemekkel nézte azt a merész ívet, amelyet a tolldíszes kis szalmakalap a levegőben megtett: a következő pillanatban a kalap a földön hevert. Ugyanebben a pillanatban suhogva nyíltak szét az egyik ablak brokátfüggönyei, egy kis majom surrant ki közülük, s egyenesen a kalap után nyúlt.

Lucile fölsikoltott, olyan volt az az állat, mint valami kis ördög.

– Idejössz, Minka! – szólt rá a báróné ujjával megfenyegetve.

Minka két kézzel a feje fölé tartva a kalapot, szökdécselve futott úrnőjéhez.

Olyan mód nélkül nevetséges látvány volt ez, hogy Lucile, megfélekedve ijedségéről, köböléként kacagott, míg a báróné anélkül, hogy csak egy arcizma is megrándult volna, elvette az állatkától a zsákmányát.

– Sajnálom, hogy annyira megijesztette önt – szólt a kalapot szorosan a leány elé az asztalra téve. – Férjem nem tudja megszívlelni Minkát: ez meg tudja ezt, s mindig egész csöndben marad meg a rejtekhelyén, amíg a férjem a szobában van. Megfélekedtem arról, hogy Minka közelünkben van.

– Ó, nem árt énnekem az ilyen kis ijedség, hisz nem vagyok én gyöngye idegzetű, mint a mama. Én bizony egészséges és fiatal

vagyok! – felelte Lucile üde, vidám hangon, s a leggyöngébb taglejtésekkel igyekezett magához édesgetni a majmocskát. Bizony fiatal és egészséges, elragadóan szép és kecses volt ez a leány, akinek bájos termetén most loppal néztek végig a báróné szürke szemei. – Az imént bezzeg sokkal jobban megrémültem, a zárdabirtokon valami állati szörnyeteg rohant el mellettem s majdnem levett a lábaimról. Bódog azt állítja, hogy macska volt.

– Ön tehát a zárdabirtokon van látogatóban?

– Én? Isten ments! – kiáltott föl Lucile szinte rémülten és tiltakozva emelte föl kezeit. – Jéghideg borzongás fut rajtam végig, ha elgondolom, hogy csak egy éjet is kellene eltöltenem abban a házban! Volt ön már odaát?

A báróné tagadóan rázta a fejét.

– Nem szoktam szomszédokat látogatni.

– Akkor persze fogalma sem lehet arról, hogy milyen lehet az belülről... Megfejtethetlen rejtély előttem, hogyan tud Bódog meglenni azokban a szobákban, azok között az óskori bútorok közt, amelyeneket mi még csak cselédségünknek sem adnánk. Hiszen az ember nincsen ilyesmihez szokva... Ó, milyen kedves, bohókás kis teremtés! – szakította félbe saját szavait megcirógatva a kis majmot, amely fölmászott az ölébe és csaknem emberi módon tette kis karjait a leány vállára.

Lucile hamarjában leoldott a keze csuklójáról egy karperecét, amelynek rugalmas szalagján kövekkel kirakott, pajzs alakú aranylemezek sorakoztak. A karperecét Minka vékony nyaka köré csatolta, szőrös kis vállaira a batisztkendőjét tette s ezt mentővel kapcsolta össze a mellén. Majdnem megpukkadt nevéttében, mikor a majom földre ugrott és fogvicsorítva rángatta a zsebkendőt. A csipkeszél leszakadt s a majom most körmeivel a kellemetlen nyakravalót feszegette.

A báróné vonásain és taglejtésein észrevehető bosszúsággal szabadította meg furcsa díszétől a végtére is hozzá menekülő állatot.

– Attól tartok, hogy a karperec tönkre van téve – jegyezte meg fagyosan, s a majomról leoldott tárgyakat a kalap mellé tette.

– Sebaj...! Ezt a karperecet Konsky hercegtől kaptam, akit sehogy sem tudok szívlelni – válaszolt Lucile megvetően, a kendőt és karperecét hanyagul zsebre dugta.

A báróné meglepettem vetette föl szemeit.

– Konsky herceget ismerem – jelentette ki. – Gyakran fordul meg az ön szüleinek házában?

– Jobban mondva a mama házában, a papa Szentpétervárott él... Igen bizony, a herceg mindennapos vendégünk. A nagymama nagyra tartja őt, mert olyan előkelő úr és díszére válik vendéglátó estéinknek. De a mama úgy van vele, mint én: nem sokat törődik vele. Tetszik tudni, már nagyon vén és mégis olyan hetyke... Engem úgy etet bonbonokkal, mint valami kisbabát, a mamát meg mindig valósággal elárasztja virággal az előadás utáni reggelen...

– Mikor? – kérdezte a báróné, mintha nem jól hallotta volna.

– Én istenem... hát az előadás után! Vagy úgy, még nem is tudja! Hát nem tűnt fel önnek a nevem? – kérdezte Lucile naiv kedvteléssel. – Vagy még nem is volt Berlinben?

– De voltam.

– Nos akkor lehetetlen, hogy ne ismerje a mamát! Az a híres elsőrangú táncosnő, Fournier Manón...

– Az? – szakította félbe a báróné lakonikus rövidecséssel a leány élénk beszédét, s összegöngyöltte a munkáját. – Nagyon ritkán járok színházba – tette hozzá vontatott, száraz hangon. Arcát könnyed pír lepte el és szemei gondosan kerülték a fiatal leányt. Fölemelkedett, s a szoba közepén a függőlámpa alatt álló már megterített teázóasztalhoz ment, amelyen az elegáns asztalnemű csak úgy csillogott-villogott a lámpafényben.

– Uram teremtőm, milyen hórihorgas! – gondolta el Lucile, s bámulva meresztette szemeit a zajtalanul tovasuhanó, vézna alakra. A kényelmes, porszínű háziruha csak úgy lityegett lapos

mellén és nagyon előregörnyedt hátán s hosszú uszályban végződve hullott a szőnyegre.

De dacára ijesztően hosszú karjainak és lankadt, hanyag magatartásának, a báróné mégis előkelő keccsel rendezgette a teázóasztalt. Meggyújtotta a szeszt az ezüst teafőző alatt, bírálgó tekintettel nézett végig az asztalra helyezett három csészén, és aprólékos gonddal mérte ki a teaadagokat... Egyetlen pillantást se vetett többé a fiatal leányra, aki a megbékült Minkával játszadoxva mégis élénk figyelemmel kísérte a báróné mozdulatait.

– Otthon ez az én tisztem – csevegett tovább. – Az egész világ dicséri az én teámat, csak Schilling báróval gyűlt meg mindig a bajom... nem ismerek nálánál finnyásabb teázót.

A báróné hirtelen fölemelte szőke fejét: úgy látszott, mintha az érzéketlen nő minden izmát megfeszítené a figyelmes hallgatás.

– Férjem járt az ön anyjának házához?

– Hogyne! Nagyon gyakran! Ezt még nem is tudta...? Bódog azt mondta, hogy a báró festőművészeti tanulmányokat gyűjt a mama szalonjában. Nagyon sok szép és érdekes nő fordul meg nálunk... Hisz a mamát is lefestette...

– Hogy lefestette Fournier Manón táncosnót?

A fiatal leány szemei előtt egyszerre világosodni kezdett. Hisz ez a nő olyan hangon beszélt, mintha forrongás feszítené behorpadt mellét... és milyen csípős lenézéssel hangsúlyozta azt a szót: „táncosnő”! Az edény meg úgy csörrent túlságosan karcsú, megelevenedett kezei közt, mintha a legközelebbi pillanatban mindenestül a földre akarná lódítani... Lám, lám! Hát ez a hórihorgas, csúf nő még féltékenykedni is merészel?

Mint az ünnevelt szépségű fiatal leányok legtöbbször, Lucile is megbotránkozott azokon a nem szép nőkön, akik egyenjogúságot követelnek maguknak. Nagy szemei egyszerre a leghatározottabb zöld színben csillantak meg: a gonoszkodás kis ördöge kandikált

ki belőlük... Fölemelkedett, mosolyogva egyengette ki ruhájának gyűrődéseit, s egy-két lépéssel közelebb ment a teázóasztalhoz, aminek láttára a báróné menten visszahanyatlott betegesen meggörnyedt, de mégis hozzáférhetetlen magatartásába.

– Ugyan mi bámulnivaló van azon, hogy Schilling báró lefestett egy szépasszonyt? – kérdezte viszont Lucile, és kegyetlenül mosolygó ajkai mögül apró, éles gyöngyfogai csillantak ki. – Azt mondják, hogy „fajvér” nyilatkozik meg a mama egész valóján: se nem elmosódott szőke, se nem hórihorgas vagy vézna alakú. Olyan dús, fekete haja van, hogy szebbet el sem lehet képzelni, és vállalnak, karjainak körvonalai híresek a művészi körökben...! Schilling báró nem szerepeinek valamelyikében, hanem mint Desdemonát festette le. Igazán észbontó látvány, amint a fehér atlasz lesiklik az egyik válláról s amint karja fölemelkedik a hárfáról.

Egy pillanatra elhallgatott: eszébe jutott, hogy milyen megvetetten heverték a vázlatok „Őnagysága” lábai előtt.

– Schilling báró nagyon szépen fest – folytatta, és szemeiből diadalérzet sugárzott ki, mert a báróné szürkés halvány orcáin folyton a benső háborgás pírja cikázott. – Weiser tanár azt állítja felőle, hogy már régen túl van a műkedvelői fokon, hogy kiváló tehetség, s hogy nagy hírnévre fog szert tenni.

A báróné ezalatt a mögötte álló székre bocsátkozott. Jobbját szemeire téve s bal kezével könyökét támogatva szótlanul dőlt hátra. Nyilván nagyon akaratos, ideges természetű nő volt: talán atyja, mint egyetlen gyermekét, s az apácák, mint a majdani dúsgazdag nőt, eldédeltették, elkényeztették...

Lucile, szépsége és fiatalsága erejének teljes tudatában, ellenséges indulattal nézte a mosolyra nem termett ajkakat, a zsémbes tépelődésről, töprengésről tanúskodó meggörnyedt alakot, a sovány könyököt, amely viaszfehéren és hegyesen nyúlt ki a ruha ujjúnak folyton rezgő csipkeszegélyéből... Mi keresete

volt ennek a báj nélkül szűkölködő nőnek a nagyvilágban? Bízvást a zárdában maradhatott volna apácának...

A bekövetkezett csend szinte nyomasztó volt. Hallani lehetett a teafőző dallamos zümmögését és az odakinn zuhogó zápor csattogását.

Lucile nem ült vissza a helyére. Félrelebbentette a legközelebbi ablak függönyeit, hogy a fürkébe lépjen. Nem vette észre, hogy a szótlanul mögötte ülő nő szürke szemei az eléjük tartott ujjak mögül alig fékezhető elkeseredéssel merednek reá, s hogy lába türelmetlenül tapossa a szőnyeget, csak a harag és bosszúság egy nemét érezte Bódog iránt, aki oly sokáig magára hagyja őt ennek az idegen nőnek; a Schilling-ház hozzáférhetetlen, szenvedhetetlen úrnőjének társaságában.

Abban a pillanatban, mikor szétlebbentette a függönyöket, vakító villám cikázott le. Rózsaszínű fénye egy másodpercig a ház előterén révedezett és rezegve töltötte el a szobát is, mintegy elnyelve a lámpák fehér világát. Nyomban rá csattanó dörgés következett, s akkora víztömeget zúdított le a zápor, mintha be akarná feszíteni a ház ablakainak nagy tüköruvegeit és el akarná sodorni a külső oszlopcsarnokot.

A báróné rémülten ugrott föl, észrevehetően remegett s úgy rázta meg az asztali csengettyűt, mintha a vészharangot akarná félreverní. Nyomban rá belépett egy inas.

– Kérem az urakat, hogy azonnal jöjjenek át. A tea készen van – szólta oda a báróné rémülete dacára is nyugodt, parancsoló hangon.

VIII.

Nemsokára lassan közeledő férfiléptek hallatszottak a csarnok felől. A kis majom, amely a mennydörgés hallatára úrnője ruhájának redői közt keresett menedéket, most sietve és arcfintorogva bújt vissza az ablak sötét sarkába. Az asztalon meg-

megcsörrent a teakészülék a báróné kezei közt. Lucile kilépett az ablakfülkéből, leeresztette megint a függönyöket, amelyek mögött odakinn tovább dühöngött a zivatar,

A fiatal leány nem félt az égháborútól. Amennyire hiszékeny és félénk volt az éjjeli borzalmas kísértetjárás tekintetében, oly kevésbé rettegett a természeti erők működésétől. Mennél bőszerűbben járta az égzengés, annál „mulatságosabb” volt reá nézve: nem tartotta magát érdekelt nézőnek, mert hiszen őhöz csak nem férközhetik a halál, a pusztulás.

A lecsüngő függöny előtt megállt. Előnyösebben nem is mutatkozhatott volna be ez a lenge termetű tündérlány az aranyosbarna fényű, hullámos hajfürtökkel, mint e zölden és fémesen csillogó festői redőzet előtt, amelyet hópélyhek gyanánt fedett a csipkék mintázata.

Az inas tágra nyitotta az ajtót, s az öreg Schilling Ernő báró belépett. Úgy látszott, hogy egész súlyával nehezedik Lucian Bódog karjára, mert jobb lábszárát szélhűdés bénította meg... De azért széles mellével és humoros, életkedvtől sugárzó, Üde piros arcával mégis hatalmas alak volt.

– Teringettét! Az a kis szökevény az én ízlésemnek is megfelelne, Bódog! – kiáltott föl meglepetten állva meg a küszöbön, és mosolyogva pörgette deres sűrű bajuszát. – Gyönyörű gyerek! Észbontó kis boszorkány!

Ez a vaskos hízelgés, sőt már maga e fesztelen csengésű, erőteljes férfihang is menten a szokott kerékvágásba zökkenett vissza az elkeseredett fiatal leányt. Szélűzött hópehelyként suhant végig a szőnyegen, és hamiskásan, á la Gossmann hajtotta meg magát az öregúr előtt, aki mintegy megbűvölten gyönyörködött benne.

– No lám! Ilyen ritka vándormadárkát emberemlékezet óta sem látott a Schilling-ház...! Ez ugyancsak jólesik az ilyen magamfajta magányos vén legény szívének és szeméinek...! No,

de nem is röpült ide ellenséges hálóba, majd segítünk valahogy a dolgán, csak bátorság!

Ezzel a teázóasztal felé tartott.

– Ugyan mondd meg, Klementina, miért hajszoltál minket ide olyan lóhalálában? Talán tűz van? Vagy talán bizony rettegsz a zivatartól? Ne félj, villámhárító van a házunkon.

Mindezt tréfálózva, a maga nyers joviális modorában mondta, de magatartásában és tekintetében a menyé parancsnoksága elleni határozott ellenszegülés is megnyilvánult.

A báróné teát töltött az egyik csészébe s eközben egy futólagos pillantást vetett az ódon órára.

– Itt a teázás ideje, egy perccel sincs korábban – jelentette ki a maga csöndes modorával.

Az öreg báró komoran vont össze sűrű, deres szempilláit.

– Nagyon helyes, édesem! – válaszolta észrevehető bosszúsággal. – Vén katonaember létemre magam is barátja vagyok a pontosságnak, de a háziszokáshoz sohasem engedtem magamat hozzáidomítani, még boldogult jó feleségemtől sem. Annak meg – tette hozzá az órára mutatva – éppenséggel nem szabad fölöttem zsarnokoskodnia, legkevésbé pedig olyankor, mikor benne vagyok valamely értekezés kellős közepén... Értetted, menyecském?

Súlyos természetével nehézkesen bocsátkozott a teázóasztal mellett álló magas támlájú karosszékbe, s Lucile-t maga mellé intette egy zsámolyszékre. Ezt látva a báróné közömbösen lesütött szemmel becsöngette az inast és megparancsolta neki, hogy még két terítéket tegyen az asztalra. Feltűnőbbben nem is lehetett volna észrevetetni, hogy a háziasszony mindmostanáig nem számított vendégekre.

Schilling Arnold báró mellette ült, atyjával szemben. Apja és fiú nagyon hasonlított egymásra, s mint a Schillingek általában, ők sem voltak valami kiváló szépséggel megáldva... Odafenn az oszlopos ház főbejárata fölötti középső teremben abból a korból

való képek is függtek, mikor az ősi nemzetség még lovagvárában lakozott. Már akkor is közös családi jelleget képeztek a nagyon is duzzadt, élénkpiros ajkak, a szögletes homlok s a húsos, jellemzően német orr. Erőtéljes, életrevaló, vasfejű, igazán daliás alakok voltak, s látszólag arra termettek, hogy nehéz fegyverzetben harcoljanak.

A két utolsó sarjadék is minden tekintetben őseire ütött, csakhogy az eredetileg az érő gabonavetésre emlékeztető sárga szöghaj az öreg bárónál sötét, most már deresedő szőkébe ment át, míg fia a maga sötétbarna göndör hajával és szakállával akár délvidékieknek is beillett volna. Azok a nagy, tüzeskék szemek azonban, amelyek odafenn az arcképeken büszke szilárd sастekintetükkel oly imponáló hatást gyakoroltak, nekik is megvoltak, az öregúréi dévajkodva, érzékies tűzzel és gondtalansággal tekintettek a világba, fia ellenben többnyire lesütötte szemeit, mintha lelki szemlélődésbe merülne.

A báróné egy csésze teát nyújtott oda férjének, aki vizsgálódó pillantást vetve araiak arcába, megragadta karcsú kezét.

– Úgy látszik, hogy a zivatar nagyon rád ijesztett, Klementina...! Rosszul érzed magad? – kérdezte barátságos, résztvevő hangon.

Neje elvonta a kezét, s a csészét eléje téve az asztalra észrevehető undorral fordította félre a fejét.

– Szédülés környékez, már megint azt az utálatos festék- és olajszagot hoztad magaddal az úgynevezett műtermedből.

Az öreg báró arca egészen elvörösödött.

– Hm... ezt a lenézó „úgynevezettet” talán bizony „nevetséges műkedvelői elbizakodottságnak” lehet értelmezni, Klementina? – kérdezte csípősen, s kezeivel a szék karjaira támaszkodva derekát feszült kíváncsisággal és kihívóan egyenesítette ki.

– Félreértetted Klementinát, papa. Csak azt a valóban elégtelen helyiséget akarja jelezni, amelyet nekem a padlásszoba a hamarjában hevenyészett felső világítással egyelőre nyújt –

vetette ellen fia nyomatékkaal, és nyílt tekintettel, büszkén szegezte szemeit ifjú neje arcára.

A bárónét nem hozta zavarba e tekintet. Ajkai körül gúnyos mosoly révedezett, s fejét tagadóan rázta, mintha egyáltalán nem volna szándéka, hogy szavai tulajdonképpen értelmének csak egyetlen betűjét is félremagyarázni engedje. Meglepő látvány volt, hogy a fásult akaratosság egyszerre mennyire megfeszítette s megelevenítette e látszólag erélytelen, elernyedtt apácaalak minden izmát.

– Nesze neked, Arnold! – hahotázott az öreg báró mérgesen.
– Most megint síkraszállhatsz, mégpedig ezúttal a női előítélet ellen... ó jaj! – kiáltott föl tréfás kétségbeeséssel vakargatva a füle tövét. – Egyébiránt magam sem voltam jobb a Deákné vásznánál... Látod, édes Klementinám, én bizony vak, vagy kereken kimondva oktondi voltam, mert fogalmam sem volt Arnold tehetségéről. No de alapján véve nem is csoda, mert mi Schillingek tulajdonképpen mindenkor annyit értettünk a szépművészethez, mint hajdú a harangöntéshez. Éppen azért én is kézzel-lábbal hadakoztam a „mázoló” ellen, s akkor aztán szegény gyereknek a hátam mögött kellett suttyomban festegetnie... Most meg azt írják nekem Berlinből, hogy fiam előtt nagy jövő áll, én meg röstellhetem a dolgot, mint kutya a kútba esést... Bezzeg, ha lett volna csak valamelyes sejtelmem is arról, hogy mi lakozik a fiamban, akkor... nos akkor sok minden másként lett volna meg.

A báróné szürke szemeiből komor pillantás villant az öregúr felé.

– Vagy úgy? Azt akarod mondani, papa, hogy a festőécset busásan megkereste volna az utolsó Schillingek kenyerét.

– Klementina! – vágott szavában az ifjú férj elkomorult arccal.

– Ugyan kérlek, Arnold, ne heveskedjél annyira – sopánkodott a báróné, s tenyereivel könnyedén be fogta a füleit,

mintha kínosan érintené ez a csengő, szép férfihang. Nyilván idegbeteg, s e pillanatban nagyon izgatott volt; de azért mégsem hallgatott.

– Ugyan mondd meg magad, hogy meg tudnál-e élni abból a tiszteletdíjból, melyet a demi-monde-hoz tartozó nők képesek fizetni? Például mennyi hasznod volt a fehér atlaszruhás Desdemonából? – kérdezte, s idegesen rángó ajkai mögül gyöngy fehérségű, de nagyon hosszú fogak csillogtak ki.

Férje megint arra a jellemző mosolyra fakadt, amely már előbb a csarnokban cikázott ajkai körül. Ironikus, beszédes pillantást vetett Lucile-re, akinek csak úgy zsibongott minden idegszála attól a vágytól, hogy annak a „hórihorgas, szürke nőnek” a „demi-monde”-ért valami nagyon kedves gorombaságot vágjon az arcába.

– Abból a képből annyi hasznom volt, hogy számos hiábavaló kísérlet után a dózse boldogtalan leányának megindító alakját legalább megközelítőleg olyannak sikerült ábrázolnom, amilyennek képzelem, s ez a siker örömmel töltött el – válaszolta Arnold derült nyugalommal. – Fournier asszonynak gyönyörű arcéle van, és az az önfeláldozása, az a türelme, amellyel az ülések alatt unatkozott.

– Unatkozott? – ismételte a báróné halk, hisztérikus kacajjal. – Helytelen dolog az Arnold, sőt a házasetben ámításra, csalásra vezet, hogyha az egybekelés előtt az egyik a másikról oly keveset tud meg, mint például mi ketten – tette hozzá, s gyöngé hangját csaknem elfojtotta az elkeseredés.

Az öreg báró éppen egy tojást veregetett föl, de egyszerre abbahagyta. Hatalmas alkotású fejével, komor redőkbe vont szemöldökei alatti villogó szemeivel olyannak látszott, mint a haragosan dörmögő oroszlán. Nyilván nagyon is vaskos felelet lebegett ajkain, de erőt vett magán.

– A manóba is, hisz ez egészen új dolog előttem! – kiáltott föl látszólag humorosan. – - Eszerint Arnold nem tud eleget a te

múltadról? De minek is tudna, kis menyecske? Hisz az esküvő nem afféle belépés valami üzletbe, amikor az embernek írásban kell előadnia élete folyását... Te tizenhét éves korodig zárdában nevelkedtél ugyan, de mi azért mégis illendőképpen föltételezzük, hogy ott minden rendjén volt... Vagy talán nem, Klementina?

A báróné mindeddig, még a maga csípősen hangsúlyozott megjegyzései alatt is pontosan megfelelt a teázóasztalnál háziasszonyi kötelességeinek, most azonban elővette zsebkendőjét, s remegő kézzel szorította hol a homlokára, hol meg ajkaira, mintha apjának célzatos, nyers kifejezései az ájulásig izgatnák, vagy mintha vérhányástól tartana.

Arnold báró szemrehányóan esdő pillantást vetett atyjára és szeretetteljesen vonta magához neje kezét.

– A múltban éppoly nyugodtan megbízhatol, mint a mellettem töltendő jövőben – szólta hozzá oly szelíden és barátságosan, mint gyöngéd érzésű, hűséges bátyja, aki elnézően siklik el húga női gyengeségei fölött. – Lassankint te is bele fogsz törődni abba a tudatba, hogy törekvéseknél fogva érintkezni kell az emberi társadalom minden rétegével. Ha valahol áll az a mondat, hogy a cél szentesíti az eszközt, akkor bizonyára áll a dicső művészetre nézve. Ez fölkeresi tárgyait a boudoirban éppúgy, mint a padlásszobában, s ha engem valamely jellegzetes alak érdekel, akkor követem akár a bűnbarlangba is... Ezt a türelmet gyakorolnia kell minden művész nejének, s te is bele fogsz szokni.

– Nem én, Arnold! Az efféle vérmes reményekről mindenkorra le kell tenned – jelentette ki neje olyan nyugalommal, amely szinte meglepő volt az imént tanúsított aggasztó idegesség után. – Szigorú igazságszeretemben növekedtem föl s nem értek a hazudozáshoz... A madonnaképek előtt imádkozom, s a zenés misén megvárom az utolsó hangot is – igaz hitű római keresztény létemre meg kell ezt tennem –, de

ezenkívül lelkem mélyéből gyűlölök mindent, aminek neve festészet, zene és a többi.

Lesütött szemekkel, szenvedélytelenül és egyhangúan beszélt, gépiesen tépdeseve zsebkeendője csipkéjének csücskét. De lapos melle mintegy megkönnyebbülten tágult ki sértő szavakba foglalt vallomásától, amely éppen úgy hangzott, mintha hidegvérrel bosszút akarna állni fiatal férjén a festő bűneiért.

– Láthatod, Arnold, hogy megvan bennem az igazmondás bátorsága is – folytatta ugyanolyan hangon, fölvetve szempilláit. – Én nem teszek úgy, mint azok a nők, akik egy lépést sem tennének meg, hogy egy Raffaello-képet lássanak vagy Beethoven-zenét halljanak, ha nem tartanának a művészet rajongóitól, én azonban nyíltan megvallom, hogy a festmények az én megtámadott szemeimnek nem egyebek festékfoltoknál, hogy a rajzok untatnak, hogy a zene fájdalmasan hasogatja idegeimet, s hogy határozottan iszonyodom minden néven nevezendő művészettől. Azért tehát ne csodáld, édes Arnold, ha Schilling báró neje igen, de festő felesége semmi szín alatt sem akarok lenni, s a részedről kívánt türelmet sohasem fogom gyakorolni.

– Majd elválík – szölt a férje kurtán. Arca elsápadt és homlokán mély barázdák jelentek meg, de nyugodt, büszke magatartásából kilátszott, hogy utóvégre is ki lesz „az úr a háznál”.

A báróné maga elé meresztette szemeit, s ezúttal nagyon megdöbbsentnek látszott; az a nyers, parancsoló hang nyilván ijesztően új volt előtte, talán nagyobb hatást várt a maga „igazmondásától”.

E szóváltás alatt Lucian Bódog szótlanul ült Arnold és Lucile között. Lelkében a maga baja fölötti aggódó gondhoz most még a sajnálkozó bánkódás is társul szegődött. Mivé lett a Schilling-ház bizalmas otthona! Előkelő nemesi lakká, amely visszaszerezte régi dicsfényét. De ezelőtt az üres pénztár, a gyér világítás dacára is derülten, vidáman jártak az oszlopos házban, míg ellenben

most minden bőség és fényözön dacára is baglyok és denevérek módjára suhogott minden zugban az álszenteskedés, a dölyf és az alattomos gonoszság... A ház új szelleme pedig annak a félig megtört, ideges nőnek személyében a föltétien uralomért küzdött, hosszú, sápadt kezeivel magának akarta lefoglalni az egész házat lelkestül, mindenestül, és akaratos homlokáról tisztán le volt olvasható: „Minden az enyém!” Itt is az a nő önkény, amely az imént Bódogot megfosztotta otthonától...!

Ki hitte volna ez apácamodorú, lesütött szemű és közömbös arcú nőről, hogy ifjú férjét valósággal kiküzdötte magának...?

Egy évvel ezelőtt az öreg báró fiával együtt Koblenzben meglátogatta súlyosan megbetegedett atyafiát. Hazaérkezve megsúgta Bódognak, hogy a gazdag örököső, úgy látszik, fülig szerelmes a fiatal báróba, és ennek kedvéért szívesen lemondana arról a szándékáról, hogy apja elhalálozása után mindenkorra visszatérjen a zárdába... Mikor azután Steinbrück báró kiszenvedett, leánya közölte a halálesetet az öreg báróval s ettől fogva szorgalmasan levelezett vele. Bizonyára nagyon jól tudott írni, mert az öregúrban mindinkább megérlelődött az az óhaj, hogy fiát összeházasítsa vele, s egyúttal visszaszerezze ősi nemzetségének az elzálogosított javakat. Az a szélhűdés, mely őt magát a sír szélére sodorta, nagyban előmozdította terve megvalósítását; Arnold, aki a legnagyobb gyöngédséggel ragaszkodott atyjához, ennek betegágya előtt látszólag a legcsekélyebb lelki küzdelem nélkül egyezett bele mindenbe, csak hogy a szenvedő öregembert megnyugtassa.

S vajon hogyan törődött bele sorsába, amely őt oly ifjan mindenkorra összekötötte az alig látott „hórihorgas koblenzi cousine”-nal? Vajon szerette-e? Bódog idegeit borzongás fogta el arra a gondolatra, hogy barátjának, akinek agyát a legeszményibb képzeletek töltik el, annyira megbomlott legyen a szép iránti érzéke, hogy azt a csontvázat férfias gyöngédséggel szorítsa szívéhez... ez lehetetlen...! Pedig érdekes arcának egyetlen vonása

sem árulta el, hogy boldogtalannak érzi magát. Igazi vasakarata volt. Már gyermekkorában is gondosan óvakodott attól, hogy elhatározásaiért bárkit, akár atyját is felelőssé tegye. Bizonyára ez adta meg neki most is azt az elpusztíthatatlan, derült nyugalmat.

Bezzeg másként állt a dolog az öreg bárónál. Nyilván folytonos hadi készenlétbe helyezkedett menyével szemben, aki leveleivel alaposan rá tudta szedni a vén vasgyúrót. Vonásain e pillanatban a fia fölötti sajnálkozás, a késői bánat és harag vegyüléke tükröződött, de nem szólt. A nehézlövegekkel most nem állhatott elő, mert nem akarta a teázóasztalnál menyé ijesztő idegbaját előidézni, az apró csatározással meg már torkig volt.

Miután hamarjában bekapott egy-két falatot, félretolta maga elöl a csészét és a tojástartót, zsebéből elővett egy kis csomagot, amelyet szobájában indulás előtt sebtiben magához vett, s felderült arccal tette az asztalra – észrevehetően örült annak, hogy más tárgyra térhet át.

– Látod, ebben a papírban rejlik a te ügyednek elintézése – szólította meg Bódogot. Kihúzta tokjából a szemüvegét és gondosan megtörülgette, azután föltette s a papírt szétbontotta. Selyempapírba göngyölt levél volt benne.

– Ebben a levélben megtalálhatod mindannak a bizonyosságát, amit odaát közöltél velem – anyád megtagadott s még a síron túl sem akar téged viszontlátani... badar terefere! – folytatta. – Az a huncut nagybátyád meg természetesen ezer örömmel mondott rá áment! Most már törvényen kívül vagy helyezve, Lucian őrnagynénak semmi köze többé hozzád... s ezzel le van véve ajkaimról a lakat.

Kezeivel az asztalra támaszkodva és jól előrehajolva tüzes nagy szeméit áthatóan szegezte a fiatalember arcára.

– Említettem-e valaha előtted apádat? – kérdezte.

Bódog egészen elsápadt. A hirtelen ijedségtől és a feszült várakozástól szólni sem tudott, csak fejét rázogatta tagadóan.

– Jól van, fiam, tehát nem! – szólt az öregúr visszabocsátkozva karosszékébe. – Nem is szabadott, habár néha ugyancsak viszkedett a tenyerem, hogy fogjalak és alattomban átküldjelek a tengeren oda, ahova isteni és emberi törvény szerint való vagy, mert azok odaát a zárdabirtokon valósággal ellopták téged... elloptak, azt mondom! A fiú az apja mellé való, pontum!

Öklével akkorát ütött az asztalra, hogy csak úgy rengett bele, menyé pedig bosszúsan, remegő kézzel szedegette össze a csörömpölve szerteszt röpült só- és borsszedő kanálkákat.

– De hát kezemet adtam rá anyádnak, hogy házamnál a te füled hallatára sohasem tesznek említést apádról – folytatta az öreg báró. – Mit volt mit tennem? Kénytelen voltam vele, különben sohasem kerültél volna szemeim elé, nélkülem pedig egész elparasztosodtál volna odaát abban a varangyfészekben, s a fiatal Lucian csemetéből utóvégre is holmi Wolfram-féle bankárt faragtak volna. Atyádnak meg sohasem adhattam volna felőled közelebbi hírt.

Észrevehető megindulással hallgatott el. Bizonyára maga sem hitte volna, hogy olyan rettentő vihart támasszon a fiatalember lelkében apjának említése.

Bódog fölugrott, odarohant az öregúrhoz, megragadta jobbját s indulatosan szorította ezt keblére.

– Tud valamit atyám felől? Él? Gondol reám? – dadogta elfulladó hangon.

– Hidegvér, fiam! – biztatta az öreg báró, de szemeibe a megindulás könnyei tolultak. – Sajnálom, hogy nem láthat így téged, még a szíve is repesne örömében, éppen úgy szereti a fiát, mint én az enyimét.

Alattomban bánatos pillantást vetett Arnoldra, s nagyot sóhajtott.

– Ifjúkoromban hűséges bajtársak voltunk, s a mai napig is azok maradtunk – tette hozzá pillanatnyi hallgatás után. – Lucian éppen olyan jókedvű, víg fickó volt, mint jómagam, s

otthonosabban érezte magát a Schilling-háznál, mint odahaza a rokonainál. Hej, pedig jobb lett volna szegény fejének, ha sohasem látja az oszlopos házat azzal a jégcsappal, a szép Wolfram Terézzel együtt...! Mielőtt elhagyta Németországot, egy éjet még nálam töltött a Schilling-házban. Folyton téged emlegetett, s a legbadarabb tervek fogamzottak meg agyában. El akart téged szöktetni, s ki tudja, mi mindent szeretett volna elkövetni, hogy akár erőszakkal is jogos hatalmába kerítsen. De le kellett tennie róla, mert tudta, hogy semmiképpen ki nem foghat azon a paragrafusrágó törvénycsavarón... Elment hát, a tengerentúl új otthonot keresett, és talált is. Újabb házasságra lépett egy igen előkelő spanyol nővel, s boldog volt vele. Ameddig ez élt, Lucian levelei lelki nyugalomról tanúskodtak; szerette nejét és úgy látszott mintha megbékült volna sorsával. Most azonban, hogy második felesége meghalt, megint erőt vett rajta a fia utáni vágy.

Elhallgatott és mosolyogva rázogatta fejét, mialatt kezét az iratokba tette.

– Hóbortos egy véletlen! Éppen tegnap jutott kezemhez ez a levél... Lucian is beteges, mint jó magam, s ennél fogva nem utazhatik. Kérve kér engem, hogy most már beszéljek veled felőle és viszonyai felől. No, de mire való volna az a sok haszontalan fecsegés... egyszerűen fölszeded a sátorfádat s átvitorlázol apádhoz; most már Amerikában vagy otthon!

Bódog izgatottan járt-kelt a szobában. Hol elpirult, hol elsápadt. Öröm és bánat váltakozott szép arcán. Most megállt Lucile előtt, aki felszökött ültéből és szenvedélyes indulattal borult keblére.

– Hát te velem jössz-e, Lucile? – kérdezte Bódog megrendült hangon.

– Nagyon természetes, te bolondos Bódogom, te! – nevetett Lucile. – Rögtön, most nyomban, úgy, ahogy vagyok! Én istenem, tengeri utazás! Hisz ez még furcsább, mulatságosabb

dolog lesz, mint amelyet valaha megálmodni mertem volna...! Amerikába megyünk? Ugye a fényes New Yorkba?

– Nem, szép kicsikém, nem oda, hanem egyenesen a déli államokba – a dél-karolinai dúsgazdag ültetvényes államba – világosította föl az öreg báró. – Lucian barátom gyapotültetvényessé lett, apósától terjedelmes birtokokat, örökölt... Azok az ültetvényes urak ott olyan szerepet játszanak, amely elől a mi mostani arisztokratáink elbújhatnak: azok valóságos hűbérurak! Lucian apósa Floridából való spanyol ember volt, s a levél szerint az ültetvényen olyan úri élet járja, amely vetekedik akármelyik német fejedelmi házával.

Jelentős mosollyal magához intette Bódogot.

– No látod, öcsém, most már könnyen belenyugodhatol abba, hogy anyai örökségedtől olyan cudarul megfosztanak. Atyád évek óta takarékoskodik, kuporgat a te számodra, s ha nem hagyhatja is rád magát az ültetvényt – egy pillanatra elhallgatott, szétbontotta a selyempapírt s egy elefántcsont lemezt vett ki belőle –, mert van ám húgod is, Bódog! A második házasságából egy leány származott, aki most tizenhárom éves... ez az!

E szavakkal a kellemesen meglepett fiatalember elé tartotta az elefántcsontra festett miniatűr képet.

Lucile odarohant és feszült kíváncsiságában csaknem félrelökte Bódogot, Arnold is felszökött ültéből s közelebb jött. Csak a báróné maradt közömbösen ülve, szemeit lesütve gépiesen himbálta ujjhegyén a teáskanalat, s ha orcáját és halántékát a belső izgalom könnyed pírja nem lepi el, az ember azt hihette volna, hogy sejtelve sincs arról, ami körülötte történik.

– Hát nem bájos gyermek ez a kis Mercedes? – kérdezte az öreg báró.

– Hisz ez már nem gyerek! – vetette ellen Lucile, s könnyedén ellökte maga elől az öregúr kezét a képpel. – Hogy ez tizenhárom éves leány? Mikor olyan gőgösen, olyan komoly arccal néz az emberre, mintha legalábbis valami vaskalapos tanár lenne...!

Eredj, Bódog! Féltékeny vagyok – duzzogott, – Talán bizony szeretni is fogod?

– Úgy van, Lucile, szeretni fogom, habár attól kell tartanom, hogy ez nem lesz jóindulattal irántam; nagyon büszke és fanyar vonásai vannak.

– Ugye? Márpedig púpos is, abban biztos lehetsz, Bódog, akinek szép a termete, az nem festeti le csak a fejét, nem bizony, akár a kisujjamba mernék fogadni! Hiszen ez a fej mintha le volna vágva s úgy úsznék a fellegeken.

– Nem úgy, hanem angyali szépséggel kiemelkedik a fellegekből – szólt Arnold le nem véve szeméit a már divatját múlt, de gyönyörű modorban készült festményről. Ez a kis kép valóságos remekmű!

– Egy vén művész festette, aki Lucian házában él, s akit ez nagyra becsül – jegyezte meg az öregúr.

– Én is azt mondom, hogy ez valóban ígéző fő. Nekem, szegény öreg nyomoréknak, tegnap szinte fölmelegedett a szívem az ifjú szemek láttán... Egyébiránt apjára egy csöppet sem hasonlít.

– Bódogra sem – vetette közbe Lucile nagyon elégületen. – Ezt a sárga bőrt, ezt a mesésen dús fekete hajat...

– Ezekkel a kékes csillogó sávokkal csak a forró égöv alatt találkozhatni – egészítette ki Arnold báró. – Számomra megbecsülhetetlen értékű tanulmányfő volna.

– Megtarthatod a képet, Arnold, úgymint részed van benne – szólt az öregúr élénken, s homlokán komor árny suhant végig. – A derék Lucian azt hiszi, hogy a Schilling-házban még minden a régiben van, mert nevének betegsége miatt levelezésünk egy ideig szünetelt. Most meg, nagyon is post festum, azt írja nekem, hogy akaszd szegre a jogászságot meg a német nemesembert, s menj el hozzá: mindenféle terve, óhaja s utógondolata van, hogy ne csak Bódognak, hanem neked is mutassam meg Mercedes arcképét és... no a többi magad is gondolhatod.

A fiatalember haja tövéig elpirult. Az elefántcsont lemezt óvatosan, de olyan sietve tette vissza a selyempapírra, mintha égetné ujjai hegyét. Hátulról egy kéz nehezedett vállára, de csak egy pillanatig; neje félszemmél a képre pillantva elsuhant mögötte, hogy elővegye kézimunkáját a kis asztalról.

IX.

A báróné hirtelen megállt, mintha lábai gyökeret vertek volna, s a többiek is hallgatózva némultak el.

Kívülről meg-megújuló gyermekszikoly hallatszott be olyan jajveszékelve, olyan fájdalmasan, hogy még az öreg báró is ijedten emelkedett föl, és Bódog karjára támaszkodva nagy bajosan vánszorgott az ablakhoz, amelyet fia kinyitott.

Úgy látszott, hogy a zivatar az iménti hatalmas mennydörgéssel egy időre kimerült. Az eső teljesen elállt, de az ablakok előtt elhúzódó oszlopcsarnokot nyirkos, fullasztó levegő töltötte el, az ég csillagtalanul és fenyegetően, feketén borult a város fölé.

Az oszlopos ház előtti gázlámpák élénken világították meg az előtér szökőkútjait s a pázsitszőnyeg óriási virágoságait. A bokrok virágos ágai meg sem mozdultak, egyetlen emberi lépés sem csikorgatta meg az utak kavicsait, de odakinn a vasrácson túl emberek álldogáltak, s a férfihangok zűrzavaros zajongásából néha-néha kihallatszott egy nőnek pirongató szava, félbeszakítva a már nem sikoltozó gyermek zokogásától.

Mialatt az urak és Lucile odahallgatóztak, a báróné visszatért a teázóasztalhoz és elfoglalta megint a helyét... Az öreg báró az imént, amikor fölemelkedett, tudtán kívül lelökte az asztal széléről a selyempapírt tartalmával együtt, s ez észrevétlenül, zajtalanul hullott a szőnyegre. A báróné éppen mellette haladt el,

látta is, hogy a földön hever, de ujját sem mozdította meg, hogy fölvegye: ez méltóságán alul lett volna.

Most megint viaszfehér ujjai közt tartotta munkáját, szabályos időközökben öltögette ki-be a fehér szálát, és áttetsző, hosszú pillái mögé rejtett szemeit le nem vette a hímzésről. Csak egyszer tekintett félszeggel a szőnyegre. Minka, előbb gondos kémszemlét tartva, zajtalanul surrant ki rejtekéből, fölkapta a papírt, gyöngéden szorította szőrös keblére, s eltűnt megint a függöny mögött.

A fiatal nőnek szempillája sem rándult meg, arcának egyetlen vonása sem változott el, csak fejét hajtotta kissé mélyebbre és csöndesen tovább hímzett... Nem is sejtette, hogy az urak háta mögött egy pár zöldesen villogó leányszem kandikál ki a függöny résén: Lucile csaknem a megpukkadásig nevetett magában. Nagyon mulatságosnak találta azt a nőt a festészet iránti féltékeny gyűlöletével, s különben sem tartotta valami nagy bajnak, ha egy-két karmolás esik meg a forró égővből való leány sárga arcán...

Odakinn elnémult a zaj, az urak látták, hogy az összecsdült emberek lassacskán szétoszlanak és megnyugodtak abban a gondolatban, hogy talán valami kis szökevény, akit megcsípett az anyja, mert vonakodott hazamenni. Arnold báró becsukta az ablakot, mialatt a többiek visszatértek az asztalhoz.

Az öreg báró karosszékekbe bocsátkozva kutató szemmel nézett végig az asztalon. Türelmetlenül tologatta félre az edényt és tapogatva, rázogatva vette föl odadobott asztalkendőjét.

– A manóba is! Hova lett a kép? – kérdezte bosszúsan. – Talán te tetted félre, Klementina?

– Én hímezttem – felelte ez halkán, egykedvűen. Nyugodtan elmetszette a szálát s maga mellé tette az ollót az asztalra anélkül, hogy fölvetné szemeit.

Arnold báró is odajött, kezébe vette a lámpát s körös-körül megvilágította a szőnyeget, Bódog segített keresni, meg Lucile is, aki majdnem véresre harapdálta ajkait, hogy el ne kacagja magát.

Egyszerre az egyik ablak felől ismételten halk, de tartós recsegés-ropogás hallatszott, mintha száraz gallyat tördelnének. Arnold báró hamarjában letette a lámpát és széjjelcsapta a függönyöket, nyakon ragadta a ficánkoló, keservesen visítózó Minkát, végigvitte a szobán és kidobta az ajtón.

– Mikor teljesítéd már azt a jogos kívánságomat, Klementina, hogy túladj ezen a gonosz állaton? – kérdezte komoran és haragosan. – Azzal a romboló dühével örökösen kárt okoz nekünk és cselédségünknek.

A báróné hátraszegte fejét, szalmaszínű szemöldökei közt két fenyegető redő jelent meg, s most még összeszorított keskeny ajkai is olyan szürkés-halványak voltak, mint az egész arca. Szótlanul megnyomta az asztali csengettyű gombját.

– A komorna vigye Minkát a hálósobámba s ott adja neki a vacsorát! – parancsolta a belépő inasnak, s kezébe vette megint munkáját, mintha semmi sem történt volna.

Az öreg báró mérgesen dobbantott lábával és dühösen pödörgette, rángatta bajuszát, alig bírva visszafojtani az ajkain lebegő szitkot. Fia ezalatt visszament az ablakfülkébe s összeszededegette az elefántcsont lemez szilánkjait.

– Szerencsés véletlen! – szólt örvendezve Bódoghoz, aki őt követte. – Az arc sértetlen maradt. Csak a haj hullámainak egy része törött le, de se baj! Megvan a lélek, a szemek tekintete, amely újabb meg újabb gondolatokat ébreszt bennem, ameddig művészi alkotásokkal foglalkozom... Egyébiránt a szilánkokat össze is lehet megint illeszteni. A hasadékok persze meg fognak látszani, s a kép nagyot veszített értékéből. De annál is inkább magaménak mondhatom, most már az enyém, s ki nem adom többé a kezemből.

Az egyes darabokat óvatosan göngyölgette a selyempapírba, és kabátja belső zsebébe csúsztotta.

Lucile arca nagyon haragos kifejezést öltött.

– Én istenem, micsoda hűhó ezért a tizenhárom éves süldőlánnyért! – duzzogott. – Ez ugyan szépen kezdődik...! Hogyha ez a kis púpos az ő fekete cigányszemeivel már a képen is ilyen rettentő uralmat fejt ki, milyen lesz még majd in natura! Meglásd, Bódog, már az első órában csetepaté lesz belőle,, mert én bizony semmi áron sem engedem magam elnyomni! Hiszen csak próbálja meg!

Félig bohókásan, félig haragosan jelezte ujjaival a szemek kikaparásának műveletét, de oly kedvesen és kecsesen, hogy az öregúr lelkesült bravissimóra fakadt, Bódog pedig megragadta a kaparászó rózsás kis kezeket és szerelemittas gyöngédséggel szorította keblére.

– Hisz nálad leszek, Lucile szólt Bódog megindultam

– És ennek a bájos koboldnak Lucian barátom éppoly kevésbé tud majd ellenállni, mint a fia – nevetett az öreg báró, és tüzes szemei majdhogy el nem nyelték a fiatalember karjai közt lévő leány lengé alakját. – Nos és mikor lesz az indulás, Bódog?

– Akár most nyomban!

– Jól van! Akkor hát holnap délben bátran neki! Az útleveleket délelőtt megszerezzen – rendelkezett az öregúr. – Természetesen veletek megy a komorna is, aki még mindig a szállodában jajveszékkel.

– De hát csakugyan így akarod elhagyni Németországot, Bódog? – kérdezte Arnold komolyan. – Anélkül, hogy menyasszonyod anyjával...

– Az istenért, cher baron, hová gondol? – szakította félbe Lucile eliszonyodva.. – Ön nem ismeri az én mamámat. Mihelyt Bécsbe tesszük lábunkat, el vagyunk veszve, mindenkorra el vagyunk válva, higgye meg! A mama rögtön zajt ütne, nyakunkra hajszozná az egész rendőrséget, s képes volna még arra is, hogy

Bódogot becsukassa... Ő bizony sohasem egyezik bele házasságunkba, később volna engem zárdába dugni... huh! Irtóztató... Bódog, térden állva kérlek: ne engedd magadat eltántorítani! Ugye innen egyenesen a hajóra megyünk?

– Minden bizonnyal – hagyta helyben Bódog határozottan és eltökélten. – Ám ítéld el, Arnold! Végtelenül sajnálom ugyan, de bele kell nyugodnom ebbe is, mert boldogságomat bizony nem szalasztom el... A tengerentúlról mindent el fogok követni, hogy megbékítsek és jóvátegyek mindent, abban biztos lehetsz.

Kedvetlenül fordult el, mert barátja komoly szemeinek rosszálló kifejezése legkevésbé sem szelídült.

– Te természetesen nem érthetsz meg engem, te – azt akarta mondani: „te nem vagy szerelmes”... de magába fojtotta a szavait, mert tekintete éppen az ifjú bárónéra irányult, aki fölemelkedett székrétől, s székét kissé zajosan tolt hátra.

A báróné az utóbbi értekezés egész folyamata alatt nagyon meglepettnek és bosszúsának látszott. Most a szorosban a fal mellett álló, párnákkal megrakott kerevethez ment, leült és fejét a fal burkolatának faragványaira támasztotta. Ez alkalommal a lazán megtűzdelt hajfonatok egyike leomlott feje búbjáról és leomlott keblére – de még ez sem tette őt szebbé. Viruló szép arcnak pompásan illett volna az a dús szőke haj, de őnála olyannak látszott, mintha kölcsönkapta volna, mintha nem is tartoznék hozzá... Úgy ült ott félig lehunyt szemekkel, ajkai körül a szótlanság megvetés vonásával, ölében összekulcsolt kezekkel, mint a megtettesült tiltakozás az ellen, hogy a beszélgetők a maguk körében valónak tartsák őt.

Az öreg báró félig derült, félig bosszús pillantást vetett menyére.

– Azt kikérem, Arnold, hogy gáncot ne vess e szegény gyermekeknek! – kiáltott föl a maga könnyed joviális modorával.
– Bódog derék fickó, ereiben nem folydogál holmi hüllővér! Abban a korban magam sem voltam jobb a Deákné vásznánál, én

is éppen úgy cselekedtem volna! Anyámasszony katonája az, aki sokat teketóriázik és üstökön nem ragadja a szerencsét, mikor az reá mosolyog!... Csengess, fiam, Ádám hadd hozzon be pezsgőt...

– Ádám?... Hisz ma délután elűzted a háztól, papa!

Az öregúr tágra meresztett szemekkel bámult fiára, mintha nem jól értette volna; azután eszmélve tenyerével a homlokára ütött. – Átkozott história! Már nem is tudok meglenni a nélkül a gézengúz nélkül! – dörmögte bosszúsan. – Hát csakugyan elillant az a mamlasz?

– El bizony, apám, a te határozott parancsod folytán – felelte Arnold. – Ma nagyon is rosszul bántál vele...

– Talán bizony kesztyűs kézzel cirógassam az úrfit, mikor olyan gyalázatos csínyeket követ el és elárulja a vén gazdáját?

– Beszéltem Ádámmal – vetette közbe Bódog –, egészen odavan, keservében... Nem értem, hogyan keveredhetett éppen ő ilyen gyanúba... azaz árulás nagyon is aljas és nagybátyján is azt tartja...

– Szilencium...! A te nagybátyád közönséges gazember! – fortyant föl az öregúr dörgő hangon, s arcát a harag ijesztően sötét pírja borította el. – Meglopott engem éppen úgy, mint téged is meg akar fosztani örökségedtől... Persze, aki azt akarná kitudni, hogy az a paragrafusferdítő ravasz róka mikor és hogyan kerítette hatalmába az én titkomat, az örökösen a sötétben tapogatóznék. De annyi szent, hogy kileste, s ezzel punktum! – tette hozzá hátradőlve székében. – No, hogy ha Ádám még nem ereszkedett le annyira, hogy hazajöjjön, akkor Tóni hozzon pezsgőt – rendelkezett nyugodtabb hangon.

Arnold kinyitotta az ajtót s kiadta a parancsot. A csarnok felől egy pillanatig emberi hangok zajongása hallatszott be, de a szobában senki sem ügyelt rá, az ajtó nagyon hamar becsukódott megint. Rövid vártatva belépett az inas a szalonba, kezében tálcával, s a nyitott ajtón át most még jobban behallatszott az

előbbi zaj. Volt valami izgató azokban a döbbsé, rémült hangokban, amelyek a zajongásból ki-kihallatszóttak.

– A mennykőbe is! Úgy látszik, hogy az iménti botrány most a házunkban ismétlődik – kiáltott föl az öreg báró hallgatózva. Kezeit a székek karjaira támasztva feszült figyelemmel egyenesedett föl, és egyenesen a szeme közé nézett a közeledő inasnak, akinek a kezeiben a poharakkal teli tálca aggasztóan csörömpölt.

– Hát téged mi lelt? – rivallt rá. – Hisz egészen sápadt vagy és úgy remegsz, mintha siralomházban volnál! Micsoda zajongás ez odakinn?

– Ádám miatt – hebegte az inas.

– Ádám miatt...? Megkerült megint az a pimasz?

– Nem az, nagyságos uram, csak a kis Jankája van itt; belekapaszkodik Fricibe, a mindenesbe, s nem akar hazamenni az öreganyjához...

– Ott nincs is semmi keresete annak a leánynak, az apjánál a helye, ez pedig a Schilling-háznál van otthon... Miért nem jelentkezik az a pimasz? Rögtön jöjjön be!

– Nagyságos uram...! Ádámot most húzták ki a vízből, egészen vége van!

Az öregúr hátrahanyatlott a székében, mintha szélütés érte volna.

E pillanatban a báróné rémült sikolyra fakadt. Fölugrott, férje felé rohant és karjai közé menekült.

– Ott, ott! – dadogta a fal felé mutatva, amelynek háttal neki támaszkodott. – Ott mozog valami: nagyot lélegzett, mintha ember sóhajtott volna, lehelete jéghidegen érintett engem!

E rémült kiáltások hallatára Lucile egyetlen szökéssel Bódog mellett temett. Bájos arca elsápadt, s tenyerével befogta a fülét, hogy azt a rettentő zajt maga is meg ne hallja; gyermekdeden, félénk szemekkel sandított a kísérteties fal felé. Úgy látszott, hogy rettegés tekintetében ez a fölületes nagyvilági gyermek tökéletesen egyívású az apácanövendékkel.

– Tudod, hogy hallásod túl van izgatva, Klementina – csillapítgatta Schilling báró, hangja remegett az inas iménti jelentésének megrendítő hatása alatt. – Ezen az oldalon sokszor hallani efféle zajt, az egerek járnak ott át a zárdabirtok felől...

– Nem, nem! Tudom én, hogy szellem! – kiáltotta a báróné magából kikelve, vézna alakja szinte görcsösen vonaglott. – A halálos bűnben elhalt öngyilkos lelke arra van kárhozzátva, hogy örökre a Schilling-házban kísértsen. Itt nem maradhatunk, Arnold!

A fiatalember arcán a fanyar mosoly s a reménytelenség, az elfojtott harag kifejezése váltakozott.

– Ezek afféle csúf zárdaemlékek, ilyenekkel nem szabad előhozakodnod, Klementina! – szólt rá érdes, szigorú hangon, s kibontakozva az ölelő karok közül a legközelebbi karosszékbé unszolta remegő nejét.

– Azt mondtad, hogy a kis Janka van odakünn? – fordult Tóni felé, aki rémületében egészen megdermedve megfedkezett arról, hogy letegye a pezsgőspalackot.

– Igenis, nagyságos uram – felelte összeszedve magát. – Ádám délután az anyósához vitte, s azután elment. De mivelhogy, nagyon sokáig elmaradt, a kis Janka aggódni kezdett s titkon elillant. Kint a kertben megvárta Fricit, hogy ez segítsen neki megkeresni az apját. A mindenes meg is tette, mert maga is nagyon aggódott. Az eső úgy szakadt, mintha dézsából öntötték volna, de azért mégis végigbarangolták az utcákat, s utoljára kiérték a meiringi országútra; éppen akkor hozták elébük Ádámot. Az új részvénymalom közelében ugrott a folyóba.

– Ostoba csíny! Gonosz tett! – dörmögte az öreg báró elfulladás hango. Erőtől duzzadó, pirosposzsgás arca most egészen fakó volt. – Sohasem hittem volna, hogy Ádám ilyesmit kövessen el.

– Nem tudta az, nagyságos uram, hogy mit cselekszik – mentegette Tóni bátortalan, szánakózó hango. – Az öreg

molnár, aki ismerte Ádámot, megszólította őt, s mindjárt tisztában is volt vele, hogy Ádám nincs egészen eszén, mert ez mindenféle badarságot hadart összevissza, az arca egészen ki volt vörösödve, s aztán továbbrohant, mintha valaki kergette volna... Az öreg molnár a legényeivel együtt a part mentén követte őt, de mire csak egyet gondolhattak volna, Ádám már bent volt a vízben... Az öreg molnár azt mondja, hogy aligha fulladt a vízbe, mert menten kihalászták és szárazra vitték, hanem hogy a szél ütötte meg, mert nagyon kimelegedve ugrott a hideg vízbe.

– A kis Janka jöjjön be – parancsolta az öregúr fölegyenesedve.

– Nagyságos uram – szólt az inas habozva –, a zápor nagyon beadott a kicsikének, ruhája csak úgy tapad a testéhez, mezítláb van. Birkner leányasszony siránkozik, sopánkodik s azt mondja...

– Mit törődöm én azzal, hogy mit mond Birkner...! A leány jöjjön be! – ismételte az öregúr felbőszülve az ellenvetésen. – Birkner maga vezesse őt be!

Az inas kisietett. Nyomban reá megnyílt az ajtó és Birkner leányasszony, a Schilling-ház régi gazdasszonya belépett, maga előtt tuszkolva Jankát.

A gyermekre alig lehetett ráismerni. Piros szoknyácskája, vihardúlta haja csuromvíz volt, és csakugyan egészen odatapadt karcsú kis testéhez. Mezítelen lábacskaín az utca sara éktelenkedett... Az öreg báró intésére Birkner leányasszony, akinek viruló orcáin sűrűn peregték le a könnyek, a kislányt beljebb vezette a szobába.

– Eredj! Eredj! – kiáltott rá a báróné ideges, siránkozó hangon, mint a megfélemlített gyermek, és magához vont a uszályát, nehogy a lányka mezítelen lába hozzáérjen.

Janka messzire elkerülte „őnagyságát”, s az öreg báró közelében megállt. A sírástól felduzzadt arcát lehajtva görcsösen rángatta a maga ujjacskáit, mintha valami virág szirmaiit tépegetné.

– Nem akarsz nagyanyádhoz visszamenni, Janka? – kérdezte az öregúr azon erőlködve, hogy hangja szilárd legyen. Meglátszott rajta, hogy az elárvult gyermek látása rettentően fáj neki.

A leányka nem felelt, csak fölvetette megdagadt pilláit, komor tekintettel végignézett a jelenlévőkön, s lesütötte megint szemeit.

– Nem bizony, nagyságos uram. Semmi szín alatt sem akar visszamenni – felelte Birkner leányasszony a gyermek helyett, – Az öregasszony vele jött a Schilling-házig, s erőnek erejével magával akarta vinni, de ebből valóságos lázongás keletkezett az utcán. Frici semmiképp sem engedte elhurcolni a szegény kicsikét... Most persze nagyon aggódik, mert nem tudja, mit szól majd az uraság ahhoz, hogy a kisleányt idehozta a házhoz...

– Jól tette, nyugodt lehet – szólta Arnold báró, azután lehajolt a kislányhoz. – Hát olyan gonosz a te nagyanyád? – kérdezte, gyöngéden fölemelve fejcskáját.

E lágyan, jóságosan csengő szép férfihang megoldotta a gyermek szívének dermesztő fájdalmát.

– Ó az oka! – kiáltott föl panaszos hangon. – Apát megkorholta, amiért a nagyságos úr elbocsátotta, azután, mikor hazahozták apát, öreganyám szitkozódott s becsapta előtte az ajtót... ó jaj!

– Maradj nálunk – szakította félbe Arnold báró azt a rettentő zokogást, amelyre a leányka fakadt.

– Arnold, mit akarsz ezzel? – rezzent föl a báróné.

– Azt, amit én is akarok, menyemasszony – vágott szavába az öreg báró a maga szokott erőteljes hangján és magatartásával. – A gyermek nálunk marad; a Schilling-háznál nevelődik és ezzel punctum...! Birkner, magára vállalja a gyermek gondozását?

– Ó hogyne, nagyságos uram! Nagyon szívesen, ezer örömmel!

– Akkor hát vesse le róla vizes ruháit s fektesse szegény kicsikét jó meleg ágyba!

A gazdasszony kivezette a gyermeket. A báróné szótlanul fölemelkedett, szikár szürke alakja lassan, vontatottan haladt végig a szobán, bágyadt hangon „jó éjt” suttogott és könnyed főhajtással visszavonult a maga lakosztályába...

Másnap délután három óra tájban az öreg báró zárt hintája kirobogott a Schilling-házból.

A zárdabirtok kapuja tárva-nyitva állt, a tehenescseléd dolgozott ott a seprűvel, s a konyhacseléd, karján a pici kosárral, éppen ki akart fordulni az utcára, mikor a hintó arra haladt... Bódog messzire kihajolt a kocsiból és bánatosan tekintett végig a zárdaépületen.

A cselédek vihogva lökdösték meg egymást.

– Ott mennek la! – szólta konyhacseléd fejét feszesen tartva és szemeivel a ház felé pislogatva. – Az asszonyunk ott áll mögöttünk az ablakban... muszáj látni az ifiurat. Tudom istenem, most furdalja a lelkét, mert ilyen csúnyául még nem járta meg a vasfejével az őrnagyné asszony. Azt hitte persze, hogy az ő akaratának mindenben meg kell lennie... Bezzeg bántja most a dolog, Tini, ha nem is látszik meg az arcán. Tegnap este késő éjszakáig egyik ablaktól a másikig futkosott, mert még mindig azt gondolta, hogy az úrfinak muszáj megjönnie a kedvese nélkül... le sem feküdt egész éjjel, az ágya ma reggel is éppen úgy volt meg, ahogy azt este megvettem.

Az őrnagyné ezalatt a hivatalos szoba boltíves ablakában állt. Az ablak fogantyújába kapaszkodott és szeméit a nyitott kapun át az utcára meresztette, ahol most még egyszer és utoljára pillantotta meg távozó fiának sápadt arcát. Egyetlen sóhaj sem fakadt kebléből, oly mozdulatlanul állt ott, mint a szobor...

Mögötte megjelent a tanácsos.

– Mindenkorra elvesztetted őt, Teréz – szólalt meg fagyosan – a nyomorult fickó az ő könnyelmű apjához megy.

Az őrnagyné hirtelen hátrafordult, mintha tőrészúrást érzett volna, de nem kérdezte: „honnan tudod ezt”? Csak egyetlen bős

pillantást vetett bátyjára, görcsösen összeszorította fogait és kiment...

X.

Elkövetkezett az 1868. év. Az eltelt nyolc esztendő alatt mindkét világrészen hatalmas események bonyolódtak le: Schleswig-Holstein és Csehország csataterein sok vér ömlött el, s az Egyesült Államok területén négy éven át elkeseredetten dühöngött az elszakadt államok elleni nagy háború, amely végrehaláhára elintézte a földművelő és ültetvényes államok közt évek hosszú során át folyt viszálykodást és fajgyűlölséget.

Ez a nyolc év végzetes volt milliónyi emberéletre nézve, végzetes volt ama száműzöttnek sorsára nézve is, aki egy szép júniusi napon elhagyta német honát, hogy kedvesével a tengeren át atyjához meneküljön. Végzetes volt a Schilling-házra nézve is, amelyben a ház szeniora, az öreg Schilling Ernő báró újabb szélhűdés következtében örökre lehunyta vidáman, tüzesen villogó szemeit, aminek folytán a gyönyörű, régi oszlopos ház vajmi gyakran elhagyatottan, üresen állt.

A zárdabirtok azonban látszólag érintetlen maradt: a sors változandósága úgy elsuhant mellette, mintha a maga csendes elhagyatottságában nagyon is félreesnék útjából.

Mostanában is – éppúgy, mint azelőtt – pontban esti hat óraker csikorogva nyílt meg a falkerítés kis mellékajtaja, s a vevők beözönlöttek a hamisítatlan jó „zárdatejért”.

Az udvarban ugyanazok a szolgák és béresek dolgoztak, s ekével, boronával, szekercékkel indultak ki a Wolframok óriási szántó- és erdőterületeire, a nagykapun meg ingadozva döcögtek be a gabonás- és fásszekerek, mindez éppen úgy történt, mint évszázadokkal azelőtt, s mintha idegenkednék minden változástól. A galamb- és baromfiseregbe nem vegyült

semmiféle idegen faj: mindig ugyanazok az alakok, ugyanazok a színek mutatkoztak a zárdabirtok udvarán és épületeinek tetején.

A szomszédok úgy vélekedtek, hogy olyan változatlan ott minden, mint a tanácsos úr testszínű, ócska zubbonya, vagy mint az őrnagyné magába zárkózott, büszke magatartása és rideg arca. Annyit azonban mégis észre kellett venniük, hogy feje búbján a barna hajfonatokba csillogó ezüstszalak fonódtak, s hogy az asszony egész valója vajmi sokat vesztett mozdulatainak erélyességéből és fürgeségéből.

A zárdabirtok e hagyományos, ősrégi külszínén csak az a szilaj fiú idézett elő szokatlan, zavaró változást, aki hirtelen megnyitva a nyikorgó kisajtót, kinn termett az utcán s ráíjesztett a járókelőkre. Néha a nyitott kapuban ácsorgott, ostorával megcsapkodva az arra menő gyermekeket, meg-megráncigálta a sétáló hölgyek ruháit, rálépett uszályaikra és nyelvét öltögette feléjük. Hogyha pedig visszafutott az udvarra, akkor bizonyosan rettegve, zajongva rebbentek szét a háziszármások, a mérges láncos kutya lekonyult farokkal sompolygott odújába, s még a tenyeres-talpas tehenescseléd is félénken húzódott félre, mert a Vida úrfi kezében folyton suhogó ostortól vagy fütyköstől semmi sem volt biztonságban.

A Wolfram nemzetség e késői sarjadékára vajmi kevés maradt a földműveléssel foglalkozó ősök vaskos testi erejéből: a fiúnak nagyon ingerlékeny idegzete és görcsökre való hajlama volt. Tizenegy hónapos koráig pólyában hordozták, s akkor is a legköltségesebb erősítőszerekre volt szükség, hogy pipaszár lábain meg tudjon állni. Lábszárjai még most is hihetetlenül vékonyak, soványak voltak. Siska fülei közötti barna bőrű kis arcának nem volt semmi kerekdedsége, s az az ijesztően csúf hajpamat, amely éppen úgy, mint a tanácsos fején, éles vonalú szögben nyúlt le a homlokába, sörteszerűen meredezett az égnek.

De a test magassága és ügyessége tekintetében nem lehetett panasza Vidának: korához képest nagyon is nyúlánk volt, tagjai

pedig olyan hajlékonyak, akár a majoméi. A legnagyobb könnyedséggel mászott föl a hátsó épületek szőlőindákkal befuttatott falain, végigszaladgált a háztetőkön, sőt a keskeny tetőgerinceken is. Nem volt az a meredek hágcsó, hogy meg ne mászta volna, nem volt az a sötét zug, hogy ki ne kutatta volna. A tető nyílásán át bebujkált a szénapadlásra és magtárakba, görény módjára nyomozta ki a tyúkok fészkeit és kiszürcsölte a tojásokat. Tudta, hogy mindenki fél tőle, mert korához képest értelmessége is nagyon ki volt fejlődve, s ez valóságos Isten ostorává tette őt. Csínjeivel, mint valami eleven kis ördög, folytonos izgalomban tartotta az egész házat.

A tanácsos gyönyörrel, büszkeséggel nézte fiacskájának növekedését. Az őrnagyné ellenben sohasem beszélt arról, hogy miképpen vélekedik e mindenesetre hamisítatlan Wolfram csemete nyugtalan természete, furcsa szokásai és fejlődő jelleme felől, aminthogy egyáltalán nem szokott beleavatkozni bátyja dolgaiba. Csak egyetlenegyszer szalasztott ki ajkain egy rosszálló megjegyzést a fiú lelkületére nézve, de ekkor a tanácsos csípősen azt válaszolta:

– Kedves Terézem, a Wolframokat is átalakítják a megváltozott viszonyok. A csendes munkálkodás, a takarékoskodás, a szűk körben mozgó elvhajhászás egymagában már nem teszi, most már elérkezett az ideje annak, hogy a Wolframok szembeszálljanak kortársaikkal, s hogy kimutassák foguk fehérét – arra pedig derekasán rátermett az én fiam, tudom, hogy embere lesz korának.

Azóta az őrnagyné a fiú testi gondozására szorítkozott, s hogyha a cselédség jogosult panaszainak hallatára nemegyszer fölháborodva villantak is meg a szemei, mégis rendesen vállalt vont, vagy a hivatalos szoba – mint legfelsőbb fórum – felé mutatott.

Különben is az őrnagyné most még ritkább szavú volt, mint valaha. A tejet vevők azt állították, hogy még a szokott kurta

köszönés is nehezebbre van. A gazdaság körül egy pillanatra sem pihentette szorgalmas kezeit, de fenn a maga szobájában többnyire ölébe tette, mintha agyon volnának fáradva. Ilyenkor az őrnagyné a fehér jávorfa asztalnál üldögélt és elgondolkozott. Az első években elégtelen, sőt a kielégített bosszú kifejezésével tekintett az ablakfülke meszelt falának ama helyére, ahol azelőtt fiának arcképe függött. Gyermeké egész életéből nyilván csak egyetlen benyomás maradt meg lelkében: az a pillanat, mikor a mellette álló elfátyolozott leány diadalmaskodott az anya fölött...

Egy-két év múltával azonban szemei már nem keresték azt üres helyet, hanem céltalanul révedeztek ki a távolba azok az akaratos, szigorú szemek, amelyek azelőtt szándékosan sohasem tekintettek a házigazdaság körén kívül eső semmiségbe, mert hisz minden egyes elvesztegetett perc pénzvesztést jelentett... Csak a szomszéd ház területét kerülték szemei a legnagyobb következetességgel: tudta az őrnagyné, hogy fia az utolsó éjt a Schilling-házban töltötte, s hogy ott csak szították az anyai akarattal szemben tanúsított ellenszegülését.

A Schilling-ház és zárdabirtok közt egyáltalán semmiféle érintkezés sem létezett, még az öreg báró elhunytát sem közölték a tőszomszédokkal... De egy ízben Schilling báró mégis útját állta az őrnagynénak azzal a szándékkal, hogy beszéljen vele. Az őrnagyné a templomból jövet hazafelé tartott, mikor a báró megszólította és hosszabb bevezetés után, amelyet az őrnagyné szóltanul, érzéketlenül hallgatott végig, Bódognak egy levelét nyújtotta oda neki.

Az őrnagyné elsápadt és oly feszesen egyenesedett föl, hogy a bárónak csaknem úgy rémlett, mintha szeme láttára egy fejjel nagyobbra nőtt volna, azután megsemmisítő tekintettel mérte végig és fagyos udvariassággal így szólt hozzá:

– Nem tudom, kiről beszél, báró úr: nincs is semmi okom arra, hogy elfogadjam e levelet, mert én egyáltalán senkivel sem levelezek.

Ezt mondva kezével elutasító mozdulatot tett és tovább ment. A báró pedig megfogadta magában, hogy soha többé szóba nem áll ezzel a „jégcsappal”, amint az öreg báró nevezte.

Az őrnagyné tehát még azt sem tudta meg, hogy fia a világ melyik tájékán él. Nem tudta, hogy atyja és ennek fiatal neje valóban tárt karokkal fogadta őt, és valóságos fejedelmi fénnel, gazdagsággal halmozta el az ifjú párt... és jó volt, hogy nem tudta, mert megölte volna az elkeseredés, a bosszúvágy és... az anyai szeretet lelki vihara. De azt sem tudta meg, hogy az amerikai polgárháború leggyilkosabb hullámai a dúsgazdag Dél-Karolinán hömpölyögtek végig, s hogy az ültetvényes arisztokrácia, amelynek lobogója alatt Lucian őrnagy is harcolt, kétségbeesett küzdelemmel volt kénytelen visszavonulni a maga területéről, míg végtére teljes vereséget nem szenvedett.

Talán ama férfiú halálhíre, akinek nevét viselte, engesztelő hatást gyakorolt volna a nő elkeseredett, elfásult lelkületére, mert egy-egy emberi élet megszűntével a halál szét szokta zúzni azt a sötét szemüveget, amelyen át az üldöző szenvedély nézi az élő ellenfelét. Ez egyetlen szóban: „meghalt”, sisteregve fulladnak el az ellenséges indulat lángnyelvői, mint a vízbe zuhogó olvasztott fém.

Ámde az őrnagyné sohasem hallott hírt afelől, hogy férje, akinek testi ereje és egészsége már régebben megfogyatkozott, ama hadjárat közben meghalt. Ő még most is naponta eléggülten ismételtette magában a szentírásnak ama mondatát: „Az apa áldása házakat épít a gyermekeknek, de. az anya átka lerombolja azokat.” Haragos indulatú merengése, töprengése közben makacsul bizakodott abban, hogy minden bibliai jósmondat be kell, hogy teljesejék... mialatt boldogtalan fia, házi tűzhelyének védelme közben súlyosan megsebesülve, már régóta a kórágyon feküdt és korai halála felé sietett.

A tanácsos és húga közti hallgatóságos megegyezés folytán a száműzött fiú neve soha többé nem került szóba: a zárdabirtokra

és összes lakóira nézve éppoly kevésbé létezett, mint atyjának neve...

A Schilling-házhoz ellenben eleinte sűrűn érkeztek hírek Amerikából. Lelkesült ecsetelések, csupa boldogságot lehelő jelentések voltak ezek, amelyeket azonban már 1861-ben gonosz sejtelmek árnyai homályosítottak el. Azután egészen elmaradtak a levelek, csak az 1865. évben, mikor az amerikai polgárháborúnak a déli államok tökéletes leveretése vetett véget, írt megint a kórágyon fekvő Bódog a Schilling-házi barátjának, közölve vele atyja halálát és a maga birtokainak teljes elpusztulását. Ekkor küldte azt a levelet is, amelyet az őrnagyné visszautasított... Ettől fogva a levelezés ismét élénkebbé lett, mert Schilling báró mindvégig hűséges barátja maradt a távollevőnek.

A báró élete folyását eközben – atyjának halálát kivéve – a sors semmiféle súlyos csapása sem rendítette meg. Fokozatosan emelkedve, neve Németország határain túl is ünnepezné lett, s az öreg báró örömére, de végtelen bánatára is, e hatalmas tehetségben a Schillingek zilált anyagi viszonyaira nézve megbecsülhetetlen, dús aranyforrás lappangott, amely most „egészen hiábavalóvá tette a szegény Izsáknak apához nem méltó, gálád fölázdosását”, amint az öregúr még rövid idővel halála előtt panaszos önváddal s fanyar gúnyalmondotta volt.

Schilling báró majdnem kizárólag művészetének élt.

A Schilling-ház kertjében szép műtermet építtetett és rendeztetett be magának, de ez többnyire elhagyatottan állt, mert a báró sokat utazott. Hol Olasz-, hol Franciaországban vagy Skandináviában tartózkodott, aszerint, amint eszméi és tervei kívánatossá tették annak a területnek közvetlen szemléletét, amelyben gyökereztek. De bárhol látták is a bárót, akár Róma, akár Párizs, vagy Stockholm utcáin, mindenütt karján csüngött a nagyon elegánsan, de legtöbbször szürkébe öltözött nyúlánk, halvány, szőke asszony.

A báróné látszólag egészen letett arról, hogy férjének művészi tevékenysége ellen hadakozzék, pedig éveken át lángoló gyűlölséget papolt az ősnemesi háznál űzött „mázoló mesterség” ellen, mindenáron meg akarta akadályozni a műterem építését és érvényesítette gyöngé idegzetének egész tárházát. De hasztalan, mert fáradozásai férjének még derült egykedvűségére, külsőleg nyugodt, udvarias magatartására sem tudtak hatást gyakorolni, s még kevésbé érintették alkotóösztönét, művészi lelkesedését.

A bárónénak nem csekély bámulatára azt kellett tapasztalnia, hogy fiatal férje még kevésbé kormányozható, mint szigorú, vakbuzgó, vén gyóntatója. Szeme láttára épült föl a műterem s készültek el egymás után a remeknél remekebb képek: az annyira utált modellek fesztelenül jártak-keltek őnagysága szemei előtt, s a még gyűlöltebb „mázolókereset” egyenesen Schilling báró előkelő címe alatt érkezett...

Az ifjú nő ennél fogva beérte azzal, hogy legalább örködni iparkodott férjének hivatása és az ezzel járó veszélyek fölött, amely Örködő szerepre már csak az ő szenvedélyes, bár félig-meddig titkolt szerelme is ösztönözte. Gyöngé egészsége már egymaga is elegendő ok lett volna arra, hogy tartózkodjék minden fárasztó utazástól... de azért mégis mindenüvé követte férjét. Ellenvetés nélkül, de fölszólítást sem várva rögtön csomagoltatott, mihelyt férje kitűzte elutazásának határidejét. Végigjárta vele a múzeumokat és képcsarnokokat, lement vele a hegyszakadékokba s föl a havasok ormaira, és szótlanul ült félre, kezében az örökös kötéssel, mihelyt férje rajzolni kezdett...

Művészkörökben gyűlölték a bárónét azért a fennhéjázó modoráért, amellyel határozottan tiltakozni szokott az ellen, hogy csak legkevesbé is fel tudná fogni férjének kiváló tehetségét és általában a művészetet, s mikor Schilling báró az 1866. évben a csehországi harctérre sietett, hogy részint művészi tanulmányai érdekében részt vegyen a hadjáratban, akkor művészbáróitai ujjongva örvendtek azon, hogy legalább egyszer már elmaradt

mellőle, s otthon rekedt az ő „rendesen magával vonszolt, hosszú, szőke árnyéka”.

Az előkelő társaság ellenben a bárónét, ha nem is szépnek, de büszke, higgadt modora miatt egészen „comme il faut” úrhölgynek tekintette: látogatójegyein két jó hangzású név egyesült, egymaga örökölte a dúsgazdag Steinbrück báró vagyonát és római keresztény hitében szigorúan igaz hívőnek, sőt vakbuzgónak ismerték, csupa olyan okok, amelyek miatt, különösen Rómában, a legkitűnőbb fogadtatásban részesült.

A szomszédságra nézve szokatlan jelenség volt az, hogy a legutóbbi téli hónapok alatt az oszlopos ház kéményei minden áldott nap füstölögtek, s az élőkért gázlámpái minden este kigyulladtak. Most pedig már a tavasz is vége felé járt, de azért a Schilling-ház emeletének hosszú ablaksorán még minden reggel föllebentek az egyhangúan szürke gördülőfüggönyök, s kikandikáltak az üvegtáblákon a dús csipke- és selyemdíszletek. Tudták, hogy Schilling báró valami nagy művön dolgozik, s azért vonult félre a nagyvilág elől.

Az előtér kertjében ritkán lehetett a bárót látni, de még ritkábban a báróné emeleti lakosztályának ablakaiban... Néha sétalovaglást tett a környéken: mindig egymagában lovagolt, s gyakran befordult a legjáratlanabb ösvényekre is, hogy ellesse egy-egy szép fának vagy szirtcsoportnak legvonzóbb körvonalait.

A műterem azon a kerti telken állt, amely az oszlopos ház mögött terült el, a sűrű lakosságú, nagy városrész közepén kies zöld szigetet képezett, s ez elég tágas volt arra, hogy közepén megőrizze a magányos park csöndjét.

A tizenhetedik században a lovagok fennhéjázó büszkesége zöld puszpángból óriási méretekben alkotta meg az oszlopos ház keleti homlokzata előtt a Schillingek családi címerét: a tiszafa- és rozmaringbokrok vázákká, gúlákká, sőt óriási madárlakokká is voltak nyirbálva, amelyek ridegen váltakoztak a kagylókból képzett barlangokkal és szabálytalan kőszobrokkal. Az utódok

egész sora tiszteletben tartotta és tovább fejlesztette ezt az ízetlen alkotást, míg nem elkövetkezett Schilling Ernő báró kora, aki a maga józan esze után indulva, mindenestül megsemmisítette az egész limlomot.

A megcsonkított fák és bokrok zsenge hajtásait kényökedvők szerint engedte terjeszkedni, vaskos, szép fákat ültetett, a tisztásokat pompás rétekké alakíttatta, s azok a mesterséges források és vízugarak, amelyek azelőtt madarak és békák szájából ömlöttek ki, most természetesen buggyanak elő a mohás kövek mögül és csillogó ezüsterek gyanánt vígan csergedeznek a pázsit zöldje közt a tóig, amelyet erőteljes fiatal hársak körítettek. Otthonosnak érezte itt magát a sárga- és feketeigó, a pintyőke és a kandi pirók. A réti lóhere édes virágkelyheit méhek és darazsak zsongták körül, s a pillangók élosdi seregének a nyári virágok ezrei kínálkoztak.

A keleti oldalon fal kerítette el a kertet a város csöndes utcájától. Lombos fákkal vegyes fenyők sűrűje takarta el a magas kőfalat, s e liget előtt emelkedett a műterem.

Gipszékítésű homlokzatával derűsen tekintett a madárdallal és virágillattal telt zöld oázisra.

XI.

A felső lakosztályból a földszint déli, oszlopos verandájára nyíló üveges ajtó tárva állt.

A reggeli szél erőteljesen, üdítően csapódott át a közeli hegyormok fenyvesei felől, de a nyitott szalonba mégis csak lomhán, mintegy szárnyaszegetten hatolt be, mert odakinn félig-meddig megakadt a veranda kőkorláttal környezett hatalmas négyszögét betöltő, virágdús narancsfákon. Ezek a magas törzsű, buján kifejlődött lombkupolák oly szorosan soroztak egymás

mellett, hogy a szobában még a legszebb verőfényes reggeleken is mély homály uralkodott.

A reggelizőasztal a veranda egyik sarkában állt, ahol egy vaskos törzsű magnólia mögött a dús levelű vadvenyige egy része a ház falán kúszott föl, míg a másik része a kőkorláton vetette át súlyos indáit' hogy lenn, himbálózó, zsengezöld hajtásaival a legközelebbi testes oszlop felé kapkodjon. Tarka kajdácsok türelmetlenkedtek oszlopos állványaikon, s rikácsolva nyújtogatták nyakukat a süteményes kosarak felé. Az örökké éhes verebek leröppentek az épület tetőzetéről, s a kőkorláton szökdecselve rohamkísérleteket tettek a reggelizőasztal felé, most meg Minka surrant ki olyan gyanús félénkséggel és sietséggel, mintha valamelyik nyitva felejtett ajtón át megszökött volna.

Minkának még mostanában is nagy kedve telt abban, hogy minden levelet, minden fényképet s minden szakítható dolgot, ami csak a keze ügyébe akadt, apró darabokra tépdessen. Eltördelte úrnője legyezőit és napernyőjét, különösen előszeretettel érezte körmeit az inasok arcával s ruháival, s a legrejtettebb zugokba hurcolgatta el a hozzáférhető ékszereket és csecsebecsüket.

De a báróné mindenkor ugyanolyan mosolygó, szótlan egykedvűséggel vette oltalmába Minkáját, mint annak idején férje a maga épülő műtermét. Rendületlen nyugalommal vásárolt magának újabb meg újabb legyezőket és napernyőket, szó nélkül térítette – meg a panaszkodó cselédségnek az elszenvedett károkat, s akár a padlásra is fölment, hogy összekutassa az elhurcolt értékes tárgyat.

Az alattomos kis majom még most is éppoly ügyes és fürge volt, mint nyolc évvel ezelőtt. A verandára érve mindenekelőtt egy bohókás szökéssel a korláton termett, elriasztva a csiripelő verebeket, azután a kajdácsok bosszúságára teletömte pofazacskóit süteménnyel, s folyton menekülőfélben átsurrant a veranda túlsó végére. Itt szorosan a korlát mellett a platánfásor

sudarai húzódtak végig, lombjaikat zöld folyamként ömlesztve be a verandára. A majom felszökött a korlátra, s a hűsítő lomb közé rejtette sötét színű kis testét.

Most a báróné lépett ki a verandára. De nem volt magában, nyomon követte őt egy tekintélyes, erőteljes termetű, barna arcú fiatal hölgy, homlokáról egyenesen hátrasimított fekete hajjal. A sarokba érve e hölgy puha gyapjúkendőt tett az egyik nádszékre, s bolyhos vadbórt terített a kövezetre. Gondos kézzel, szorgoskodva tette ezt, de nem a komorna igyekezetével, hanem méltóságteljes, szíves készséggel s azt az önkéntes gondoskodást tanúsítva, aminőben gyermekkori barátnők szokták egymást részesíteni.

Schilling báróné és Riedt kisasszony valóban gyermekkori barátnők voltak. Az apácák nevelőintézetében elválhatatlanok, később pedig hűséges, szorgalmas levelezők voltak. Könnyen érthető tehát, hogy az 1866. évben, ugyanabban az órában, mikor Schilling báró visszavonhatatlanul elhatározta, hogy a harctérre indul, a báróné fölszólította „régóta nélkülözött barátnőjét”, hogy jöjjön hozzá, „mert nem akar magára maradni”. Ettől fogva Adél gyakrabban megjelent és hónapokig is ott maradt a Schilling-házban, hogy beteges barátnőjét ápolgassa. Tehette ezt anélkül, hogy egyéb kötelességeket mulasztott volna, mert szerzetes hölgy volt Berlinben és árván, majdnem egyedül állt a világon.

– Kérlek, Adél, hallgattasd el azokat a falánk zajongókat! – szólt a báróné bosszúsan a rikácsoló kajdácsokra mutatva. – Arnoldnak különös kedve telik abban, hogy mindenféle oktalan és szenvedhetetlen dolgot ajándékozzon nekem, s én csupa udvariasságból kénytelen vagyok vele, hogy megtűrjem, bármily gyötrelmemre van is – tette hozzá nagyot sóhajtva.

Hangja, a múlthoz képest mélyebbé, szinte elkeseredetté lett, arcbőre szürkébb volt, mint valaha, szemei alatt és behorpadt halántékain számtalan finom redőcske mutatkozott,

mindmegannyi nyoma a titkolt szenvedély folytonos benső háborgásának s a nagyon is korai vénülésnek.

Vontatott léptekkel ment a reggeliző asztalhoz. Szikár termete széles hímzéssel szegélyezett és kék selyemszalagokkal díszített elegáns, fehér pongyola bő redőibe volt burkolva. A lazán feltűzdeli szőke haját fedő kék szalagkokárdás brüsszeli csipke főként egésszítette ki ideiglenes reggeli toalettjét, amely sajátosságán ütött el a szerzetes hölgy fekete selyemöltözékétől.

A kisasszonyon meglátszott, hogy már egész napra elkészült a toalettjével. Biztosra lehetett venni, hogy testhez illő ruháján estig egyetlen szalagot sem cserél ki, hogy hátrasimított és feje búbjára font egyszerű hajából lefekvés előtt egyetlen tűt sem húz ki. E sötét szemű, komoly nő nyilván azt sem tudta, hogy mi fán terem a kényelem, a *laissez aller*.

Mialatt kétszersültet aprított a kajdácoknak, az üveges ajtón fiatal leány jött ki, kezében nagy tálcával, amelyen egy-két tál meleg étel s a vízzel telt teafőző állt.

A báróné szemei komor kifejezést öltöttek.

– Hol van Birkner? Hogy van az, hogy ön hozza ma a reggelit, Janka? – kérdezte kedvetlenül.

– Birkner leányasszony egy-két órára elnézését kéri, nagyságos asszonyom...! Ideges főfájása bántja őt megint – felelte a fiatal leány nyugodtan, nyilván már megszokta azt a barátságatlan hangot.

Sötét szemöldökei szinte komor kifejezésűvé tették zsenge arcát. Komoly tekintetű szemeit nem sütötte le a báróné megvető, fagyos pillantásainak láttára, és arcának sem vonásai, sem színváltozása nem tanúskodott arról, hogy sértve érzi magát. A legnagyobb pontossággal végezte el kötelességeit a terített asztal körül.

– Csak két terítéket látok – szólt a báróné feddő, éles hangon.

– A báró úr a műteremben reggelizett, s már két órája, hogy kilovagolt – hangzott a válasz,

A báróné ajkait harapdálta. Karosszékébe bocsátkozott, a korlátra könyökölt, szótlánul elfordult s állát jobbjára támasztva céltalanul meresztette szemeit a semmiségbe.

E pillanatban keserves visítózás hallatszott az élőkert felől. Minka örületes sebességgel futkosott körül a pázsitos téren, s folytonosan visítva dörzsölgette a hátát.

Odaát a zárda udvarának szőlővel befuttatott falán éppoly eszeveszetten ugrándozott egy másik koboldszerű alak, egy kisfiú, akinek sörtés haja mélyen lenyúlt a homlokába, s akinek vézna, fűrge lábszárai pálcikák gyanánt meredtek ki kurta, bő bársonynadrágjából... Vida úrfi egyik kis öklében fúvócsövet tartott s a másikkal a hasát fogta neveltében: majdnem bukfcencet vetett afölötti örömeiben, hogy agyaggolyójával olyan nagyszerű hatást tudott elérni.

Az inasok a zaj hallatára kirohantak az oszlopos házból, és szitkokat szórva a fal felé közrefogták a teljesen megtört és meggörnyedt Minkát.

A zárdaépület felső ablakából kihajolt az őrnagyné, a verandáról tisztán meg lehetett látni már-már vénülő, de még mindig szép arcélét. Nagyon föl lehetett bosszankodva, mert fölemelt kezével megfenyegette a vásott fiút, s ugyancsak keményen pirongatta.

A fal mögül előbukkant most Wolfram tanácsos, sietve mászott föl a hágcsón, amelyet Vida a zárda udvara felől támasztott oda.

– Sohase fáradj, Teréz...! Azt tartom, hogy ez az én dolgom! – kiáltott oda hűgának messzire elhallatszó, maró hangon. – Egyébiránt nem értem, hogy miért gerjedsz föl annyira. Aki megtúr maga körül ilyen undok állatot, ám tűrje. De illendő dolog, hogy a maga négy fala közt tartsa, s ne engedje futkosni mások rémületére s megbotránkozására. Én bizony meg nem büntetem a fiamat azért a megérdemelt leckéért!

Az őrnagyné feje eltűnt, a tanácsos pedig átkarolta hosszú lábú, kapálózó fiacskáját, s levitte a hágsón.

A verandán tisztán meg lehetett érteni a csengő és szándékosan sértő hangon elmondott szavakat.

– A szemtelen! – sopánkodott a báróné egészen elrémülve. – S még nem is kérhetem Arnoldot, hogy elégtételt követeljen, mert hiszen a szegény Minkáról van szó!

Egészen hátrahúzódott a magnóliafa mögé, s félénken kémlelő pillantást vetett a vasrács előtti sétaterre, hogy lássa, vajon az arra menők nem hallották-e meg a Schilling-ház büszke úrnőjének szánt sértő megjegyzéseket.

– Az a csúnya Minka! – folytatta idegesen panaszkodó, majdnem sipákoló hangon, s bosszúsan támasztotta fejét a falnak. – A kis haszontalan megint kiszökött... a cselédség nagy öröme. Ó, ismerem én azokat a kicsinyes, alattomos gonoszkodásokat...! Határozott tilalmam ellenére nyitva hagyták lakosztályom külső ajtaját. – Haragos, gyűlölködő pillantást vetett a főlszolgáló cselédlányra, aki az üres tálcával éppen távozni akart a verandáról. – Úgy sejtem, hogy éppen maga volt az, Janka!

A leány visszafordult a küszöbön, s arcát most élénk pír borította el.

– Az ellen határozottan tiltakoznom kell, nagyságos asszonyom – válaszolta szerényen, de határozottan. – Ilyen kötelességszegésre sohasem vetemedem.

Egy pillanatra még megállt a küszöbön, parancsot vagy megjegyzést várva, azután zajtalanul tűnt el a szomszédos szalonban.

– Ezzel a Jankával is olyan penitenciát rótt reám Arnold, amely alatt egész tehetetlenül sóhajtozom – szólalt meg a báróné kelletlenül, mialatt a szerzetes kisasszony megtöltötte neki a csészéjét s úgy készítgette el a teáját, mint valami gyámoltalan gyermeknek. – Hát tehetek én arról, hogy borzongás fog el;

valahányszor közelembre jön? Egész valójában az elkövetett halálos bűn lehelete árad felém... mindig csak az öngyilkos Ádám gyermekét látom benne...! Azután meg az az ellenszenves arc! Olyan, mintha kőből volna faragva, mintha kihalt volna belőle a lélek. Apja rémítő halála után nagyon sokáig úgy viselkedett, mintha megbomlott volna az elméje. Az én önuralmamot mindig nagyon is túlbecsülték – tette hozzá vállat vonva –, ebben a Schilling-házban sohasem tudom elérni vágyva vágyott lelki nyugalmamot.

A szerzetes kisasszony finom, keskeny szélű ajkai körül fagyos mosoly lebegett.

– Vád akar ez lenni, Klementina? – kérdezte sötét szemeit komoran, sőt feddően meresztve a vele szemben ülő nőre. – Aki a maga sorsát oly önhatalmúan terelte az óhajtva óhajtott kerékvágásba, amint te tetted, annak bele kell törődnie a következményekbe is. Ha nem lettél volna hűtelen egykori jámbor elhatározásodhoz, akkor most Isten közvetlen oltalma alatt boldog békeességben élhetnél.

A báróné vértelen arca még fakóbbá, de fanyarabbá is lett. Makacssága s bosszúsága nyilván jóval fölülmúlta büntudatát, amelyet barátnője fölidézni igyekezett. A szerzetes hölgy, látva szavainak eltévesztett hatását, hamarjában más tárgyra terelte át a beszédet.

– Egyébiránt, amint tudom, Janka mintaszerűen teljesíti kötelességeit és nélkülözhetetlen támasza a gazdasszonynak. Azt mondják, hogy egészen beleélte magát abba a rögeszmébe, hogy előbb-utóbb mégiscsak ki fog derülni apja ártatlansága.

– Úgy van, a derék Birkner is, aki alaposan elrontja a leányt, szenvedhetetlen pátozzsal folyton azt ismételteti – hagyta helyben a báróné érzéketlenül, s lassan fölegyenesedett. – Nevetséges! Az az együgyű Janka egészen komolyan veszi a dolgot, mintha valami ős nemesi címeren esett volna szégyenfolt!

Halántékáról hátrasimította a haját, amelyet a vadvenyige lombja kissé szétkuszált, kedvetlenül utasította vissza a meleg ételt, amelyet a szerzetes kisasszony odanyújtott neki, és csak egy kis vajassüteményt aprítgatott a teájába.

– Nevetséges! – ismételte. – Régi, elavult dolgok azok! Ugyan ki is érdeklődne még irántuk...! Egyébiránt annyi bizonyos, hogy ipámnak Ádám fecsegése miatt koppant a szeme, s ez nagyon jó volt reám nézve, mert az öregemberrel sehogy sem lehetett volna bírni, ha a szén milliommossá teszi, mint azt az embert odaát.

Arrafelé mutatott, ahol az imént a tanácsos deres hajú, gúnyos arcvonású feje bukkant föl a fal mögül. A báróné bágyadt szemeiben gyűlölködő szenvedély villant meg: a közönyös szomszédasszony most egyszerre engesztelhetetlen ellenséggé lett.

– Alávaló egy szonszédság! – dörmögte. – És Arnold ebből a durva családból szemelte ki a maga játszópajtását, vagy „egyetlen barátját”, amint mondani szokta...

– Azt a Lucian Bódogot, aki megszöktetett egy táncosnőt – vetette közbe a szerzetes hölgy csípős hangon. – Bizony furcsa elemekkel hozott téged érintkezésbe a világi élet, Klementina.

A báróné arca elkomorult.

– Azok az elemek sohasem férközhetnek hozzám – jelentette ki izgatottan –, az efféle közösség ellen mindenkor erélyesen védekezem. Ámde nézd meg odaát a középső teremben a Schillingek szögletes fejét: mindeniken a durva hajlamoknak ugyanaz a kifejezése látszik, Arnold erőnek, bátorságnak nevezi, s ez ellen hiábavaló minden küzdelem. A következetes magába zárkózottság az egyedüli fegyver, amely a Schillingek feleségeinek rendelkezésére áll. Még nem is mondtam neked, hogy férjem részese egy titkos családi összeesküvésnek, aminek folytán már legközelebb olyan embereket kell magam körül megtúrnóm, akik

előreláthatólag kíméletlen zajjal háborítják meg csöndes életemet. A Schilling-ház olyan vendégeket fogad be, akik...

A szerzetes hölgy feszült figyelemmel hallgatott oda, de a báróné az üvegajtó felől közeledő léptek hallatára hirtelen elnémult. Fél szemmel arrafelé tekintett, s nyomban rá élénk, elutasító mozdulatot tett kezével. A szalonból az egyik inas lépett ki, karján hozva Minkát.

– Csak azt akartam jelteni, nagyságos asszonyom, hogy a szegény kis állatnak már semmi baja – dadogta egészen megrökönyödve úrnője kiutasító taglejtésén.

– Jól van – jelentette ki a báróné összeráncolva homlokát. – Minka rászolgált a büntetésre: egész napra szoros szobafogságban marad, s ma ne is kerüljön többé a szemem elé!

Az inas átnyújtotta neki a magával hozott nagy levéltárcát és szótlanul távozott. A szalonba érve a markába nevetett. Azt a „fekete kis ördögöt”, amelyet az egész cselédség annyira gyűlölt, s amelyet ő az imént a báróné füle hallatára „szegény kis állatnak” nevezett, máskor az afféle események után gondosan meg kellett vizsgálni és ápolgatni... most egyszerre ez a kegyvesztés! Amit a háziúr hangja, a cselédség siránkozó panaszja nem tudott elérni, azt most megtette a kívülről jött durva sértés, mert ez mégiscsak „több volt már a kettőnél”!

A levéltáskát, amelyet az inas behozott, a báróné ügyes intézkedése hozta használatba, „nehogy valamelyik levél a cselédség hanyagsága folytán eltévedjen”, így azután a Schilling-házhoz érkező összes levelek az ő kezén mentek keresztül...

Kinyitotta a táskát és különválogatta, rendezgette a beérkezett postát. Megszokott pontosságával, az őt jellemző kecsesen hanyag mozdulatokkal tette ezt, de egyszerre élénken elpirult és hosszú, vékony ujjai kelletlenül rándultak meg, minthogyha valamelyik borítékból fürge pók futott volna kezére. A legutóbb kezébe akadt fekete szegélyű boríték Schilling bárónak volt címezve, és pecsétjén nemesi címer domborodott ki.

– Tehát mégis! – sóhajtott föl. – Pedig már-már abban reménykedtem, hogy a dolog mégiscsak abba fog maradni!

A levél nyilván nagyon kellemetlenül érintette őt, de érzelmeit erőltetett mosollyal leplezte.

– Lupus in fabula! – jegyezte meg megmutatva a levelet a szerzetes hölgynek. – Az imént vendéget emlegettem, ez a vékony levélke pedig alkalmasint az a hírnök, aki a legközelebbi napok valamelyikére bejelenti elmaradhatatlan megjelenését... Vajon képes leszel-e egy volt táncosnővel egy fedél alatt meglegelni?

A szerzetes kisasszony barna, okos arcát szinte megdermesztette a fagyos tiltakozás.

– Mindenekelőtt azt kell kérdenem, vajon képes leszel-e te, Klementina? Nem a legnagyobb gyöngédség-e az a részedről, hogy efféle terheket engedsz vállaidra rakni?

A báróné lesütötte szemeit és zavarában ujjával a süteménymorzskákat söpörgette le az asztal sarkáról.

– Ez esetben férjem megkért engem, máskor sohasem szokott kérni...

– Vagy úgy! Ez persze döntő ok!

A legszigorúbb gyóntatónak, aki vezeklő emberi lelket tart markában, nem lehet kérlelhetlenebb arca, mint amilyen most ennek a gúnyolódó hölgynek volt – de éppenséggel nem érte el a kívánt hatást. A vele szemben ülő „kiválóan előkelő hölgy” most is, mint annyiszor, makacsul ellenszegülő gyermekké változott, és ingerülten, bosszúsan felelgetett:

– Ugyan hagyd el, Adél! Ne leckéztess engem minduntalan...! Tudom én, hogyan kell viselkednem, s ezzel az ostoba históriával szemben is szigorúan tartózkodó álláspontra helyezkedem. Én istenem, hát mi közöm nekem ahhoz, hogy az a Lucian Bódog meghalt? Mit törődjem én azzal, hogy a háború megfosztotta őt egész vagyonától? Én ebben csak azt látom, hogy Isten bosszúálló keze sújtja a bűnös fiút, aki átkos elvakultságában föllázadt tulajdon anyja ellen...

– Az a koros asszony az, akit az imént láttunk a zárdaépület ablakában?

– Az. Mind a mai napig nem akar hallani fia felől, és méltán! Nem is tudja, hogy fia meghalt, azt sem tudja, hogy két gyermeke maradt, és nagy vagyonát egyes-egyedül bátyja gyermeke számára kuporgatja, gyarapítja, ama torz alakú kis csontváz számára, aki az imént ott a falon ugrándozott.

Szinte kimerülve a szokatlan sok beszédől, szeszélyeskedő mozdulattal dőlt hátra karosszékében. Fehér batisztruhája dudoros, csúf redőkkel vette körül hanyagul meggörnyedő testét, és hosszú, keskeny kezein, amelyek gépiesen babráltak a ruha hímzett szegélyével, úgy meglátszott az érek kékes hálózata, mint valami öregasszonyéin.

– Egyébiránt nem ártana annak a vásott, alattomos gyerekeknek, ha elesnék az örökségtől, úgyis már untig eleget örököl – folytatta rövid szünet után ádázul föl villanó szemekkel.

– De amint mondom, mi közöm nekem ahhoz...? Mindig a legnagyobb mérvű türelemre volt szükségem, valahányszor Arnold az ő amerikai barátját emlegetve elmondogatta, hogy „e szegény embernek” halálos ágyán egyéb óhaja sem volt, mint az, hogy megbántott anyjához juttathassa bálványozott gyermekeit, s végső akarata az volt, hogy halála után fiatal özvegye térjen vissza a gyermekekkel Németországba, és Isten tudja, még mi minden...! Én bizony mindig csak fél füllel hallgattam oda... Most pedig meg kellene valósítani mindezeket az álmokat és terveket, ámde komoly akadályok állják el útjukat. Wolfram tanácsos szántsándékkal távol tart mindent hűgától, ami fiára emlékeztethetné. Olyan ember ez a tanácsos, aki készebb volna magát darabokra hasogatni, semhogy húga tulajdonképpeni örököseinek csak egy fabatkát is engedjen át. Úgy akarják tehát intézni a dolgot, hogy a tanácsos ne is sejtсен semmit, a nagyanya pedig úgy ismerkedjék meg unokáival, hogy eleinte ne is tudja kilétüket... Hogyan valósítják meg e tervüket, azt a jó ég tudja, de

bizonyára jó sokáig fog tartani. E haditerv végrehajtásának színhelyéül pedig a Schilling-ház van kiszemelve, amelyet

Arnold az elhunyt iránti túlhajtott barátságtól ösztönözve özvegyének rendelkezésére bocsátott.

– És ebben az ármányban, minden ellenszenved dacára, neked is részed lesz, mert neked is meg kell őrizned a titkot.

A báróné bágyadt, unott arckifejezéssel helybenhagyóan bólintott.

– Ha nem vonom vissza beleegyezésemet, akkor mindenesetre, még cselédségünkkel szemben is, kivéve Birknert, aki a hajdani Fournier kisasszonyt látta, s bizonyosan rá is ismer.

Adél a borítékra mutatott, amelynek címirata szilárd kézre vallott.

– Maga a fiatal özvegy írta ezt a levelet?

A báróné megvetően biggyesztette le ajkát.

– Azt tartom, hogy ez a táncművésznő nem is tudna megírni egy tisztességes levelet, s bizonyára ezért vállalkozott az előmunkálatokra Lucian mostohatestvére, Valmaseda Mercedes asszony. Rendesen csak egypár rövidre szabott sort írt, mégpedig olyan leereszkedő hangon, hogy bámulnom kell Arnold indoleciáját, amellyel ezt túri... Annak a nőnek a férje bizonyosan valami feszes spanyol grand, afféle büszke hidalgo, aki nagy büszkén burkolózik toldozott-foldozott köpenyébe., mert bizony a háború folytán rettentően elszegényedtek azok a rabszolgatartó urak a déli államokban...

Egyszerre mintegy felvillanyozódva egyenesedett ki székén... Lódobogás és a vasrács kapujának nyikorgása hallatszott – Schilling báró lovagolt be a kertbe.

Az a fáradt testű, bágyadt lelkű nő egy pillanatra elvesztvén önuralmát, eleven arcjátékával, megfeszült izmaival majdnem olyanak látszott, mint valami epedve várakozó menyasszony. De csakis egy pillanatra, azután fél szemmel kémlelő pillantást vetett barátnőjére, s visszahanyatlott előbbi érzéketlenségébe.

XII.

A ház közelébe érve Shilling báró leszökött a paripáról. A lovászegény odasietett, hogy átvegye a lovat, s a báró intésére Janka is odajött az oszlopcsarnok felől.

– Fogjad, gyermekem és vidd a műterembe, tudod már, oda a többihez – szólt a báró, zsebéből egypár szép taplódarabot szedett ki, és a leány kötényébe dobta. – Ezt pedig – tette hozzá gomblyukából egy-két félig nyílt csipkerózsát húzva ki –, ezt Birkner leányasszonynak adod s megmondod neki, hogy az idén sem feledkeztem meg róla: elhoztam neki az első csipkerózsát, amely a szemem elé akadt, amit már gyermekkoromban sem mulasztottam el.

– Megbolondult! – duzzogott a báróné, aki figyelmesen hallgatózva férje minden egyes szavát megértette. Elkeseredett haraggal hajolt ki megint a korláton, és ujjai gépiesen tépdesték a vadvenyige lombját, mialatt szemeit gyűlölködő megvetéssel szegezte a lent álló csoportra.

Schilling báró még most is ott állt a paripa mellett, amelynek kantárszárát a lovászegény fogta. A báró megcirógatta, megveregette tenyerével a nemes állatot és lágyan csengő, szép hangján hízelgő szavakkal halmozta el.

– Én istenem, hiszen ez éppen olyan érzékeny búcsújelenet, mintha örök válásról volna szó – jegyezte meg a báróné odafenn száraz hangon, most már teljesen visszanyerve önuralmát. – Ugyan melyik ép érzésű ember ne jönne ki a sodrából látva, hogy valaki ilyen otromba állatra pazarolja szeretetét! Hamarjában egy csomó levelet kapott föl s magasra tartotta a korlát fölött. – Arnold! Leveleid érkeztek! – kiáltotta le átható, éles, csaknem gyermekesen visító hangon.

Schilling báró föltekintett. Megemelve kalapját könnyedén meghajtotta magát, azután a ház felé indult.

Riedt kisasszony félretolta a használt edényt, megtapogatta a letakart tálak egyikét, vajon elég meleg-e még, s éppen egy tiszta tányért akart a báró számára az asztalon elhelyezni, mikor a báróné kedvetlenül lökte félre a kezét.

– Hadd el! – suttogta ez parancsolón. – Akármilyen éhesen jön is haza, sohasem szoktam őt megkínálni, ha a házirend elől kitérve egymagában reggelizett.

A báró gyors léptekkel jött ki a verandára. Kalapját letette a szalonban, s a szellő könnyedén meglebbentette azokat a sötét tincseket, amelyek nagy bajjal hátrasimított göndör hajából makacsul előretolakodtak napbarnított, éles körvonalú, széles homlokára, amelyről a báróné a Schillingeket szögletes fejűeknek nevezte el.

Egyebekben a lovagnemzetségnek ez utolsó sarja tetemesen különbözött azoktól, akik a középső teremben herkulesi alakjukkal töltötték be a kacskaringós faragású, aranyozott régi fakereteket. A báró meg is változott: nem volt már olyan telt arcú, mint nyolc évvel ezelőtt. A művészetével való komoly foglalkozás megsoványította őt, és élesebbé, nemesebbé tette azokat a vonásokat, amelyek odaát az ősi vasgyúrók és szenvedélyes vadászok arcképein csupa jókedvről és élvágyról tanúskodtak, megfosztotta széles termetét az öröklött testességétől és hajlékonyakká, könnyedekké tette mozdulatait.

A báró kezét nyújtott nejének, aki habozva, mintegy bensőleg tiltakozva tette belé vékony ujja hegyét, míg a szerzetes kisasszony a báró udvarias, de nagyon hideg üdvözetét éppoly tartózkodóan és fagyosan viszonzta. A kisasszony félreült, nagy munkakosarat húzott lábai elé, s egy darab finom, violaszínű posztóba ezüstszálakkal gyönyörű arabeszkeket hímzett.

Donna de Valmaseda írt neked – szólt a báróné az idegenszerű nevet gúnyosan hangsúlyozva, s a levelet az asztal sarkára tette.

A báró fölbontotta a borítékot és szemeit végigfuttatta az egy-két sorból álló levélen.

– Körülbelül nyolc-tíz nap múlva várhatjuk védenccinket – szólalt meg –, de elszállásolási programodat kissé módosítanod kell, Klementina!... Valmaseda asszony ide fogja kísélni sógornőjét, mert amint a levélben most először említi, Bódog határozottan így kívánta...

– Igazán...!? Isten a megmondhatója, hogy annak a derék Bódognak mennyi mindenféle kívánsága volt még, amelyet nolens volens teljesítenünk kell – vágott szavába a báróné ingerülten. Nem változtatta meg hanyag magatartását, de ölében pihenő jobbjának ujjai idegesen babráltak egypár letépett venyigelevéllel. – Az az önhitt ember mindig szállodának nézte a Schilling-házat. Volt már módunkban ezt tapasztalni, mikor nyolc évvel ezelőtt megszőktetett menyasszonyával együtt sans géne berontott ide... Határozottan tiltakozom az ilyen vendégszaporulat ellen, Arnold! Elég, engedékenység az tőlem, hogy megtűröm csendes házunknál az özvegyet zajongó gyermekeivel.

Schilling báró egy nádszékre bocsátkozott. E tiltakozással szemben egész nyugodtnak látszott... Házasetük elején még a jóságos gondoskodás s a kölcsönös megegyezés utáni törekvés kifejezése élénkítette a férfias arcot, most azonban minden vonása a meg nem ingatható közömbösségről tanúskodott. A levelet visszacsúsztatta a borítékba és egész higgadtan így szólt:

– Ebbe a változásba bele kell törődnünk.

– Dehogyan! Igazán páratlan tolakodás attól az asszonytól, hogy sógornőjét mindenáron el akarja kísélni...

– Azt mondtam az imént, hogy kénytelen vele – válaszolta Schilling báró összeráncolva homlokát.

– Az egyre megy...! Mi egyáltalán nem vagyunk kénytelenek vele, hogy szállást adjunk neki. A Schilling-ház nem elég nagy ilyen karaván számára – jelentette ki a báróné fokozódó

izgatottsággal, s a széttépdesett venyigelevelek maradványait ideges kézzel szórta a levegőbe.

– Van nekünk annyi helyünk, hogy éppoly kevésé kell érintkezned az idegenekkel, mint nekem – vetette ellen a báró. – Légy okos, Klementina! Vedd fontolóra, hogy arra vagyunk hivatva, hogy jogaikhoz juttassuk az árvákat...

– Az ám, ezzel a szívre ható kiáltással csalogattad ki az én beleegyezésemet is. De azóta tudatára ébredtem annak, hogy helytelenül cselekszem, ha elősegítem a terveteket. Kérdezd csak meg Adélt, hogy minek nevezi e tervet...

– Bűnös ármánykodásnak! – kiáltotta feléjük a szerzetes kisasszony a maga csengő, erőteljes hangján.

Schilling báró félvállról a kisasszonyra tekintett.

– Ah, hát onnan ered ez a hirtelen fordulat! – szólt félig haragosan, félig gúnyosan. – Nem is gondoltam a te titkos egyházi tanácsadóra, Klementina!

A kisasszony nagy fekete szemei a narancsfa lombján keresztül villogó tekintettel szegeződtek a háziúrra, de hangja nem vesztette el méltóságteljes nyugalalmát:

– Klementina tanúságot tehet róla, hogy semmiféle tanácsot sem adtam neki...

– Helyes! – szakította félbe a báró fagyosan. – Határozottan tiltakoznám is beavatkozása ellen, Riedt kisasszony!

E szigorú, éles rendreutasításra a kisasszony csak jelentős vállvonással felelt. A báróné ellenben ingerülten pattant föl. Voltak neki olyan pillanatai, amikor bágyadtszürke, fénytelen szemei félelmetes lángra lobbantak, amely nem volt visszavezethető az ő sokat emlegetett idegességére. Ilyen tekintettel és homlokán a leghatározottabb makacskodó kifejezéssel, duzzogó hangon szólalt meg:

– Sohase hárítsd mások vállaira, amire a magam nézete után indulva tökélttem el magam. Adott szavamat egyszerűen visszavonom: nem akarok beleegyezni, semmi szín alatt sem

akarok... S most kérlek, Arnold, hallgass el, ne kényszeríts a végsőre!

– Mennyiben? – kérdezte a báró meg nem ingatható nyugalommal, le nem véve szemeit az izgatottságában remegő nőről. Bizonyára nagyon jól ismerte már szenvedélyessége egyes fokozatainak egymásutánját.

Nejének szemei kitértek e merően kérdő tekintet elől, s halvány mosollyal kimutatta egy pillanatra nagy, fehér fogait – de okos engesztelődésről most már nem lehetett szó. Dacos, bár kissé tétovázó hangon válaszolt:

– Ne téveszd szem elől, hogy kötlevelekkel biztosított jogaim vannak a Schilling-házhoz!

Schilling báró kissé elhalványodott, de megőrizte higgadtságát.

– Ezt éppoly kevésbé tévesztem szem elől, mint a magam jogát, melynél fogva én vagyok az úr a háznál. Most már én fogok Birkner kisasszonnyal az érkezők fogadtatása ügyében értekezni.

– Akkor hát eredj...! De magától értetődik, hogy az engem megillető lakóhelyiségekkel nem fogsz rendelkezni. Eszem ágában sincs, hogy ezt a... spanyol kolduscsaládot az én vendégágyaim drága mennyezete alatt engedjem háltni! Ám szállásold el a földszinti kísérteties szobákban...

– Az már úgy is el volt határozva – szakította félbe a báró olyan kézmozdulattal, amely útját vágta minden további heveskedésnek. – Az az idegen nő remélhetőleg nem részesült afféle zárdai nevelésben, hogy annyira babonás és tudatlan legyen.

Ezzel fogta a hozzá címzett leveleket, kabátja belső zsebébe csúsztatta s – egyetlen szót sem vesztegetve többé – eltávozott.

A báróné eközben fölemelkedett, s egy pillanatig mozdulatlanul állt, mintha valamiről gondolkoznék. Tekintete a szerzetes kisasszony felé révedezett – aki látszólag egész közömbösen öltögette az ezüstsálakat a posztóba –, azután

kirohant az ajtón a férje után. Hej, milyen fürgén tudott futni! Hogy libegtek reggeli főköttőjének csipkéi, s hogy söpörte fehér uszálya az utat!

Schilling báró éppen a széles lépcső utolsó fokain haladt le, mikor neje odafenn megjelent.

– Arnold! – kiáltotta ez utána.

– Mi tetszik?

Rövid szünet következett. A báróné észrevette, hogy férje megállapodás nélkül teszi le a lábát a lépcső utolsó fokáról, s nyugodtan halad tovább a kongó kövezeten.

– Arnold! Jöjj vissza, béküljünk meg! Én... bocsánatot kérek – kiáltotta le a báróné halkán, s e félig elfojtott hangjával annyi lángoló szenvedélyt, annyi vágyakozást árult el, hogy annak, aki hallotta, önkéntelenül is az ölelésre kitárt vézna karokra kellett gondolnia.

– Minek...? Hiszen nem haragszom! – hangzott föl a válasz, de a férfileptek megkettőzött sietséggel távoztak. A nagy kertre nyíló ajtó kitárult, és Schilling báró kilépett a külső nagy lépcsőre. De e pillanatban már mellette termett a neje; olyan zajtalanul suhant utána, mintha e szikár, roskatag alak árnyékká foszlott volna szét. Karját szorosán a báróéba fűzte, arcába tekintett és vonásain még a szótlan kétségbeesés, a le nem küzdhető ellenszenv kifejezésének utolsó föllobbanását pillantotta meg.

– Arnold! – szólt a báróné duzzogó, fenyegető hangon, látva, hogy férje az ő hirtelen megjelenése fölötti első meglepetésében önkéntelenül olyan mozdulatot tesz, mintha őt le akarná magáról rázni. – Arnold, ne vétkezzél! Jusson eszedbe az orvosok kijelentése, amely arra kötelez téged, hogy gyöngye idegzetem miatt megkímélj engem minden bosszúságtól.

A báró nem felelt. Fogai közé szorította duzzadt piros alsó ajkát, és lassan lehaladt a nagy lépcsőn.

Neje követte őt, még mindig a karjába kapaszkodott. A be nem avatott szemlélő bizonyára egyetértő boldog házásoknak tekintette volna e párt, amely lassú léptekkel fordult be most az árnyas platánfasorba.

– Arnold, bocsáss meg! – szólalt meg újra a báróné. – Megvallom, meggondolatlanság volt tőlem, hogy a Steinbrück család szerzett jogigényeire emlékeztettelek.

A báró arcán az utálat kifejezése tükröződött, mialatt elfordulva, tekintetét a platánok lombzatán jártatta végig.

– Ugyan hagyj már abba, Klementina! Ne rontsd meg nekem a verőfényes reggelt ezzel a nyomorult enyém és tieddel.

– De hiszen csak azt akartam mondani, hogy tulajdonképpen éppoly kevésbé törődöm ez igényekkel, mint te – válaszolta a nő makacsul.

– Ebben megint tévedsz! Én nagyon is sokat törődöm velük: eszembe jutnak, valahányszor végigmegyek e kedves régi fák alatt és szemeimet az oszlopos házra vetem. Eszembe jutnak, valahányszor egy-egy újabb megtakarított összeggel gyarapítom tőkém, amellyel zálogjogod alól mentesíthetem legalább ezt a birtokterületet, szülőházamat.

– Badarság! Hát nem vagy-e birtokostársra mindannak, ami az enyém?

– Nem. Ebbe a szerepbe csak addig iparkodtam beleokulni, amíg atyám élt. Te mintaszerűen vezeted könyveidet, s azért e tiltakozásom nélkül is tudhatod, hogy apám elhunyt óta egy pillanatig sem viselkedtem úgy, mintha magamat birtokostársának tartanám.

Elkomorult arca e szavak alatt ismét földerült, ámde visszatérő nyugalma talán még jobban fölháborította nejét, mint ellenkezése. Kivonta karját a báróéból és elkeseredett hangon fakadt ki,

– Lám, milyen szeretetreméltóság! Milyen leplezetlenül mondod szemembe, hogy nélkülözhetőnek tartasz engem...

– A pénzedet, Klementina!

– Milyen helyes ösztön vezérelt engem, mikor mindjárt házasságunk legelején halálos ellenségemnek tekintettem művészi tevékenységedet! – folytatta a nő fokozódó szenvedéllyel, s ügyet sem vetve a közbeszólásra. – Te abban bizakodol, amit művészeted jövedelmez!

A báró arcát lassan neje felé fordította, aki most támasz nélkül, meggörnyedten, ideges sietséggel lépegetett mellette és két kézzel emelgette föl uszályos pongyoláját a nyirkos kavicsról.

– Ó, az én szentséges művészetem! – kiáltott föl a báró, mialatt szelíd, szép mosoly lebegett ajkai körül. – Mikor ennek napvilágos szemeibe tekintek, messze elmaradnak mögöttem az anyagi érdekek! Ámde igazad van! Áldásai közé tartozik az is, hogy nem vagyok annyira kiszolgáltatva zsarnoki önkényednek, amint te óhajtanád. Egyébiránt tudd meg, Klementina, hogyha nem értenék is az ecsethez, mégsem uralkodhatnál soha fölöttem, mert szorgalmas jogász is voltam, s ez a tudomány elég módot nyújt a férfiúnak, hogy a maga erejéből tartsa fenn magát.

A báróné e szavak hallatára megállt s kiegyenesítette meggörnyedt derekát.

– No lám, eszerint hát a végére értünk volna! – vetette oda sajtáságos száraz hangon. – Alapos bizonyítgatással ismétled, hogy én a te életedre nézve nulla vagyok. De viszont igazán együgyűség tőlem, hogy olyan türelmesen hallgattalak, mintha kénytelen volnék vele. Őrült bolond volnék, ha nem éreztetném már egyszer veled az én hiányomat...! Elutazom. A háziarend és a kényelem érdekében kifejtett gondoskodásomat eddig semmibe sem vetted, mintha az egészen magától értetődő dolog volna, és soha egyetlen szóval sem adtál tetszésednek kifejezést afölött, hogy méltóan töltöm be a háziasszonyi tisztemet. Bezzeg az előkelő társaság egész másként tudja ezt méltányolni... Ám jó! Tudd meg már egyszer, hogy mi az, ha nincsen asszony a háznál. Magad lásd, hogyan boldogulsz majd azokkal az idegen

éhenkórászokkal, akik elárasztják a Schilling-házat, meg a mi ostoba gazdasszonyunkkal, akinek az esze nem ér tovább az orra hegyénél... Én holnap elindulok régóta tervezett római zarándokutamra.

Arcán a legnagyobb elkeseredés pírja lobogott, férje ellenben fagyosan mosolygott.

– Ne tedd, Klementina! – intette. – Magad tudod a legjobban, hogy e búcsújárások izgalma valóságos méreg rád nézve; minden ilyes alkalommal aggasztó idegrohamokat hozol magaddal.

– Ó... ez megint egyike a te szokott istenkáromlásaidnak! Amit az ember az Isten dicsőségére tesz, az sohasem árthat meg... S most már unos-untig eleget beszéltünk! Holnap utazom!

– Menj hát Isten hírével, én ugyan egyetlen szóval sem tartóztatlak többé!

E szavakkal Schilling báró közömbösen haladt tovább. Erőtéljes, fehér ujjai szokás szerint göndör, sötét szakállával babráltak, s fölvilanó tekintete a műteremre irányult, amely csillogó ablakaival oly otthonosan és csalogatóan bukkant most elő a tiszafabokrok homályából.

A báróné visszafordult a ház felé. Egy pillanatig tétovázott és lopva hátratekintve abban látszott reménykedni, hogy férje is bűnbánóan fordul feléje, de ez rugalmas léptekkel ment, ment, mintha már el is felejtette volna, hogy mi történt.

A báróné most visszasietett az oszlopos házba. Öltözőjébe érve becsöngette a komornát s meghagyta neki, hogy haladéktalanul kerítse elő az útibőröndöket, azután kilépett megint a verandára.

A házban, s különösen komornájával szemben, tökéletesen megőrizte bágyadtan meggörnyedt magatartását, érzéketlen arckifejezését és vontatott, lassú járását, de barátnőjével szemben kitört belőle a lelki vihar.

– Szedd össze azt az oltárterítőt, Adél! – kiáltotta ziháló lélegzettel. – Legforróbb vágyad teljesült; holnap Rómába indulunk!

Riedt kisasszony menten a kosárba ejtette munkáját, rácsapta a födelet és fölemelkedett. Egész impozáns nagyságában állt az izgatott nő elé, szemeiben fenyegető láng lobogott.

– Vigyázz magadra, Klementina! – intette fölemelt ujjával. – A lelkedet teszed kockára! Boldogtalan szerelmed bűnből bűnbe terel. Nem vallásos áhítat vezérel téged Rómába... éppenséggel nem! A dac, a harag űz el innen, meg az a titkos óhajod, hogy távolléteddel vágyat kelts férjed közömbös, hideg szívében...

A báróné föl pattant, mintha le akarná rohanni az éles szemű kérlelhetetlen intót s kezével be akarná fogni a száját. Csak szép jobbját emelte föl néma tiltakozással, s felvont fekete dús szemöldökei a vasszigor kifejezését adták nagyszabású vonásainak.

– Engem el nem ámítasz – folytatta – éppoly kevésbé, mint közös lelkiatyánkat, a tisztelendő Franciskus pátert. Fájdalommal tapasztaljuk, hogyan emészted magadat azzal az igyekezettel, hogy hatalmat gyakorolhass férjed fölött, aki bálványul imádja nyomorúságos művészetét... S hogyha sikerre vezetne ez igyekezeted? Ugyan valld meg, nem volna-e ez nyomorult egy diadal? Küzdj inkább magad ellen! Te már egészen elvesztetted szilárdságodat, szeszélyes nővé lettél, aki semmiféle elhatározásban nem bír megállapodni. Most azonban, fölhatalmazva Franciskus pátertől s a jámbor nénéktől, akik gyermekséged fölött örködtek, azt mondom neked: „Eddig és ne tovább!” Hogyha római zarándokútra határtalan önzésed ösztönzött, akkor e bűnödért csak azzal lehet vezekelned, hogy eloltod magadban a tisztátalan tüzet és igaz bűnbánattal indulsz útnak. Visszatérésnek, aminőt már évek óta minduntalan megengedsz magadnak, nincs többé helye! Se szeszély, se válás fájdalma, de még betegség se tartóztasson vissza! Ha másként nem lehet, karon vitesd magadat a kocsiba, de holnap mindenáron utazzunk.

A báróné mintegy elriasztva hátrált az üveges ajtóig... Ez a nő olyan láncot viselt a lábán, amelynek végső szemei a zárdaintézet hatalmában voltak. Többnyibe összeroskadt az onnan eredő intés súlya alatt. Most azonban mégis fölülkerekedett benne az a lázas izgatottság, amellyel a platánfasorból visszajött: a küszöbön hátrafordulva dacosan kiáltotta oda barátnőjének:

– Hát ki mondja azt, hogy meg akarom másítani elhatározásomat? Megyek, még hogyha halálos betegen kellene is helységről helysére vándorognom!

Ezzel kiment, hogy úti előkészületeire fölverje az egész házat.

XIII.

Alig egy-két nap múlt el a viharos reggel óta. Az oszlopos ház emeletén az ablakok gyönyörűen faragott körívei mögül egyhangúan látszottak ki a leeresztett szürke gördülőfüggönyök, a helyiségek belsejében uralkodó mély csendet jelezve, mert e helyiségek egytől egyig el voltak zárva, s ember oda be nem tette a lábát. Elutazása előtt a báróné lelkükre kötötte a cselédeknek, hogy távolléte alatt ne is szellőztessenek odafenn.

Schilling báró délután műtermében állt. Odakinn a gyorsan elvonult zivatar milliónyi csillogó esőcseppel hintett el, üdítő széláramlat kergette a fellegek maradványait, meg-meghimbálta, rázogatta a csepegő lombokat s megoldotta a tikkasztó hőség és zivatar elől félénken elrejtőzött énekesmadarak torkát. Az ég megint olyan kék volt, mintha közte s a föld között sohasem létezett volna az a könnyterhes felhőtorlasz.

Ezt az örömujjongó, ragyogó elváltozást észre sem vette a festőpolc előtt álló férfiú. Tekintete a képen elterülő, itt-ott fáklyafénytől áthatott nyomasztó nyári éjbe merült. Ezek a pirosuló fénypontok, amelyek részint a háttérben emelkedő palota

ablakaiból árasztották ki sugaraikat, részint, a park óriási fatörzsei mögül hatoltak az előtér felé, oly meggyőzően s oly csalódásig híven lobogtak, hogy az ember szinte azt hihette, hogy gyors előnyomulásuk közben már-már megvilágítják a műterem félhomályát. A helyiségbe most csak a kellemesen mérsékelt felső világítás hatolt be, amelybe nem vegyült bele a derült égen tündöklő nap aranyos, meleg verőfénye.

Azonfölül teljes csönd is uralkodott itt, amelyet csak a műterem keskeny déli oldalát óriási redőzettel egészen elfedő sötétzöld bársonyfüggöny mögötti szökőkút egyhangú, álmos csobogása szakított meg, vagy jobban mondva: ütemesen kísért... Ez a halkan behallatszó, mélabús csobogás is belevegyült a gyönyörű közvetlenséggel vászonra vetett nyári éj félelmes, tikkasztó légkörébe. A fasorok és cserjék közt bolygó fáklyafény imitt-amott magasra szökő vízsugarakra vetette izzóvörös világát, váratlanul megjelenő szellemek gyanánt csalogatva ki azokat a zajtalan, mély homályból.

A művész kiragadtatva a valóság köréből, ábrándokba merülten dolgoztatott. Nem vette észre, hogy az oldalt megnyíló ajtón át élénken özönlik be a derült napvilág. Nem hallotta a feléje suhanó halk lépteket, mígnem megszólalt mellette egy bártortalan leányhang:

– Báró úr, megérkeztek az idegenek – jelentette Janka.

Schilling báró összerezzen, mintha e szándékosan mondott szavak mindmegannyi harsogó kürtjelek lettek volna és észrevehetően megbosszankodott a váratlan bátorságon. Haragosan dobta félre az ecsetet, mialatt a leány félénken hátravonulva kiosont megint a műteremből. Úgy látszott, mintha a báró csak a becsukódó ajtókilincs halk zöreijének hallatára jutna megint önmagának s a külvilágnak tudatára.

– Lucian gyermekei! – suttogetta mintegy a maga megnyugtatóására. Gyorsan levetette a kabátja fölé öltött ujjast, s végigsietett a kerten.

Mikor az oszlopos ház tornácára ért, az előkertre nyíló szemközti nagy ajtó tárva-nyitva állt. A ház cselédsége egymásután hordta be a sok útibőröndöt, amelyek a fáradság nélküli szállítás után ítélve, nyilván csak a könnyű női ruhát foglalták magukban.

A már halomra rakott poggyászarabok mellett térdelt Mina, a komorna. Előtte egy félig összezúzott nagy kalapdoboz hevert, amelynek széles hasadékein csipkék és szalagok fityegtek ki, a komorna öklén pedig egy tökéletesen összelapított női kalap himbálózott, amelyet a falécek és bőrcafatok közül húzott ki.

Az a fuvolaszerű hang, amely a nyolc évvel ezelőtti eseménydús estén oly vígan és ezüstösen hangzott vissza a sima kőfalakról, az is itt volt megint, s egyhuzamban pirongatózott, nevetgélt, mint valami kis kobold.

– Azok az ostobák! Ennyire tönkretenni az ember holmiját. No, ez is csak ebben a kedves nyárspolgáriás Németországban eshetik meg! De panaszt fogok tenni. Ez a kalap igazán gyönyörű volt, egészen bele voltam bolondulva...!

Istenem, milyen nevetséges most ebben az állapotban! Ha, ha, ha...! Ugyan Mina, ne fintorgasd el olyan haragosan az arcodat! Mintha bizony én volnék az oka ennek a veszedelemnek!

Lábacsója hegyével visszalódított a poggyász felé egy búzavirágszínű selyemszalag tekercset, amely a kövezeten végiggurult. Mozgékony alakján folyton csörgött a sok láncos ékszer, folyton zizegtek a nehéz szövetek, kezei megbomlott hajfürtjeinek rendezgetésével bíbelődtek, de egyszerre csak lehanyatlottak, hogy tárva fogadják a belépő háziurat: a kis özvegy hangos örömkialtással rohant eléje.

– Itt vagyunk, cher baron...! Ó, istenem, mihelyt meglátom önt, mindjárt szegény Bódog jut eszembe...! Ugye, kigondolta volna akkor, hogy ilyen fiatalon özvegygé leszek? Ilyen fiatalon...! Szegény Bódog most egészen egyedül pihen odaát...! S mennyit szenvedett, mondhatom, igazán borzasztó volt...! Tudja, cher

baron, reám nézve Bódog tulajdonképpen már abban a pillanatban halt meg, mikor azt a súlyos sebet kapta. Én nem tudok szenvedőt nézni, a betegszoba reám nézve rettentőbb a pokolnál. Olyan sötét, olyan rideg, azután meg a fájdalmas nyögés, az ápolók halk léptei, elfojtott hangja... mindez oly ijesztően, oly nyomasztóan hat reám, hogy el kell szöknöm.

Egy pillanatra elhallgatott és hátratekintett. Az oszlopcsarnok lépcsőjén egy erősen megvasalt ládái hoztak föl, amely nyilván jóval súlyosabb volt a többinél, mert a szolgák ugyancsak zihálva és nehézkes, ingadozó léptekkel cipelték.

– Ugye, nagyon sok helyet veszünk igénybe? – ¹ folytatta a kis özvegy élénken, és mosolyogva mutatott a poggyászra. – Balesetünk is volt. Nézze csak azt a kimondhatatlan valamit, amit a komornám oly búsán forgat a kezében. Kalap volt ez valamikor, gyönyörű kis barett, amelyet Hamburgban vettem a gyászidő végére... Csúnyául tönkretették azt a bőröndöt! Azok az ügyetlen tökfilkók!

Schilling báró hirtelen eleresztette a nő jobbját, amelyet önkéntelenül kezei között tartott. Ez az előtte álló kis teremtés, legfőljebb talán kissé halványabban és kevésbé kerekded orcákkal, éppen úgy érkezett most vissza, mint ahogyan nyolc évvel ezelőtt elindult tengeri útjára. Most is ugyanaz a könnyed szárnyú pillangó, aki az életnek csak a virágai körül röpköd, de félénken fordul el a bánat rideg mezejétől... Az a két könnycsepp, amely az imént férjének emlegetésekor végigpergett orcáin, azok a gödröcskék is, amelyeket a nevetségesen eltorzított kalap láttára ajkaira toluló, félig hamiskás, félig duzzogó mosoly idézett elő – mind erre utalt.

– Az én cselédeim tették ezt? – kérdezte Schilling báró kurtán, majdnem komoran.

– Ó, dehogyis! A pályaudvaron történt... Eh, sebjaj! Mindjárt holnap írok Berlinbe az én hajdani pipereszállítóimnak, akik bizonyára még léteznek, és eszük nélkül fognak örülni...

Hirtelen elhallgatott, mintha elszólta volna magát, s loppal tekintett félre. Schilling báró követte a tekintetet, s még csak most vette észre azt a csoportot, amely egész csöndben álldogált a nagy folyosó bejáratánál.

A csarnok hűségese őrei, a fehér, szigorú arcú kariatidák aligha tekintettek még le olyan göndör hajú, koromfekete bőrű emberi lényre, mint amilyen most állt ott a márvány kövezeten. Szerecsen nő a Schilling-háznál...! A ki-be járó cselédek tágra meresztett szemekkel báméskodtak rá, ennek húsos, vérvörös ajkai körül pedig szelíd mosoly lebegett.

Karján egy kislányt tartott, sötét szemű, halvány gyermeket. Fehér, bő kasmírköpenykéjével olyannak látszottak, mintha valami nagy lepke borítaná szárnyait a fekete nő fölé... A gyermek nyilván félt az idegen háznál, vékony karocskájával belekapaszkodott dajkája nyakába, s aranyos szőke dús hajjal körített kis arca szorosan odasimult annak fekete, kövér orcájához.

Amott pedig, az első szobor tövében egy hölgy álldogált. Jobbjával egy körülbelül hétéves fiú kezét fogta, s baljával a szobor magas talapzatára támaszkodott... Míg a fiatal özvegy öltözetén már túlnyomóan voltak a fél gyász szürke és fehér színei, addig e hölgy alakján egyetlen világos pont sem zavarta a mély gyász sötétfekete színét. Hosszan leomló ruháinak és fátyolának redőibe burkoltan úgy állt ott az élénk fehér kőszobor mellett, mint az éj tündére... A gyönyörű, komoly női arcból hatalmas szempár villogott ki, amely a könnyed redőkbe vont szemöldök alól komoran nézte a fiatal özvegy libegő, élénk mozdulatait.

– Az én fegyőröm neheztel – suttogta Lucile elfojtott bosszúsággal. – Jöjjön, báró! Donna Mercedes nem szeret várni, mód nélkül döllyfös ám ez a gypothercegnő!

Schilling báró gyorsan ama csoport felé tartott, amely most szintén megélné. A hölgy a fiú vállára tette karját, s oly

mélyen hajolt le hozzá, hogy a csücskösen homlokára hajtott kalapjáról lecsüngő fekete kreppfátyol teljesen elfödte arcát. Egy-két szót súgott oda a kisfiúnak, s a Schilling-ház ura elé vezette őt.

– A papa üdvözetét küldi neked, Arnold bácsi. Nagyon sokszor mondta ezt nekem, mielőtt az égbe ment a nagypapához – szólalt meg tiszta németséggel.

Schilling báró megindultan emelte föl, szenvedélyesen szoritotta keblére és csókolgatta a kisfiút. Ez feltűnően hasonlított ahhoz a kék bársonyzubbonkás, szőke hajú fiúhoz, ahhoz a szegény „kolibrihoz”, akivel oly rosszul bántak odaát a rideg sasfészekben, s akinek az sohasem válhatott otthonává. Gyermeke talán majd jobban jár!

– Most már az én fiacskám vagy, derék kis Josém – biztatta a báró a gyermeket.

– Igazán kérem is, cher baron, hogy vegye gondjaiba – kiáltott föl Lucile. – Én úgysem tudom őt nevelni, teljesen lehetetlen! Még nagyon is fiatal vagyok... olyan gyermekes kismama, amint Bódog szokta mondani. José meg én olyanformán vagyunk egymással, mint a testvérek. Egyszerűen kinevet engem, ha hébe-korba okosan akarok vele beszélni... no, de kor szerint is akár testvérek lehetnék...! Nézze csak, Paula bezzeg jobban illik a mamácskájához, ugye aranyos kis babuskám? – cirógatta a kislány szőke fürtjeit. – Tudja, cher baron, ez az én bálványom; azt mondják, hogy egészen, de egészen reám ütött. Mit szól ön hozzá, báró?

Schilling báró nem felelt. Letette a fiút és gyorsan félreállt.

A fekete ruhás hölgy mindeddig egészen semleges magatartást tanúsított, most pedig intett a szolgának, hogy azt a vasalt ládát, amelyet még csak most cipeltek be az oszlopcsarnokból, tegyék közvetlenül eléje. Olyan parancsoló kézmozdulat volt ez, amilyen csak valódi ültetvényes úrnőtől telhetett ki, aki már zsenge gyermekkorától fogva hozzászólt ahhoz, hogy egész sereg

rabszolgával rendelkezék. E taglejtés láttára a Schilling-ház ura önkéntelenül hátravonult.

Lucile észrevette ezt és alattomosan mosolygott. Még csak most szánta rá magát, hogy egy-két bemutató szót mondjon, de e pillanatban a folyosó túlsó végéről odaért Birkner leányasszony. A nyitott ajtókon át hallani lehetett az ablaktáblák sietős nyitogatását s a bútorok tologatását, mert hiszen az utasok az előre jelzett időnél korábban érkeztek meg. Most azzal a jelentéssel jött a gazdasszony, hogy minden rendben van.

– No, hála istennek, csakhogy már tető alá jutottunk! – kiáltott föl Lucile, s olyan mozdulatot tett, mint valami fáradt madárka, amely hol az egyik, hol a másik lábát emelgeti, hogy pihentesse. – Agyon vagyok fáradva! A szó szoros értelmében epedve várom, hogy kényelmesen kinyújtózkodhassam. Menjünk, Mercedes!

Sógornője meg sem moccan.

– Beteg a ház úrnője? – kérdezte, most először nézve egyenesen a háziúr arcába.

A báró észrevehető zavarral küszködött.

– Feleségem most Rómában van – felelte habozva.

– Ó, ne mondja! – kacagott Lucile. – Éppen most...? No persze, ezt előre tudhattam volna. Az ön neje mindig olyan különös, cher baron!

A másik hölgy szótlanul gombolta be balján a kesztyűt, a kis Paula arcoskájára húzta megint a fehér tüllfátyolt, s megragadta José kezecskéjét.

– Nem szíveskednék megmondani, báró úr, hol van a legközelebbi szálloda? – kérdezte most hideg udvariassággal, de szemeiből a mélyen sértett, féktelen büszkeség villogott ki. Lebegő, könnyed léptekkel, tekintetét a tornác kijáratára szegezve gyorsan el akart haladni a báró mellett, de ez önkéntelenül tiltakozva emelte föl kezét.

– Bármely más helyzetben tökéletesen igaza volna, hogy visszautasítja oly háznak vendégszeretetét, amelynek nincsen úrnője – szólt félig elfojtott, de komoly, határozott hangon. – De vegye fontolóra, nagyságos asszonyom, hogy nem látogatóban, hanem olyan küldetésben van itt, amelynek véghezvitelére éppen ez a terület föltétlenül szükséges... Boldogult barátomnak bizonyára esze ágába sem jutott, hogy legforróbb óhajtása ilyen természetszerű aggály miatt a meghiúsulás veszélyébe sodortassák.

Ez utóbbi megjegyzés nagyon éles hangon volt mondva.

– Nem tudom, hogy meddig marad oda a feleségem – tette hozzá –, de hazaérkezéséig, a szükséges cselédség kivételével, önök lesznek a Schilling-ház egyedüli lakói. Én magam jó messzire lakom odaát a kertben, az én műtermemben.

A hölgy már a küldetésre való hivatkozás hallatára beszédes pillantást vetett a gyermekre, most pedig gyors elhatározással helybenhagyóan bólintott.

Schilling báró elől ment, s Lucile a karjába kapaszkodott. A többiek követték Minával, a komornával együtt, aki a szétrongyolt bőrönd tartalmát útiköpenyébe gyúrte. Birkner leányasszony pedig a pincehelyiségbe sietett, hogy frissítőkről gondoskodjék.

A kocsi, amelyben az utasok érkeztek, most elrobogott. A házicselédek, akik közt már egy sem volt meg a nyolc évvel ezelőttiekből, az oszlopcsarnokban álldogáltak, s hunyorogva néztek a folyosón beforduló jövevények után.

– Annak a komornának eszébe sem jutott, hogy kifizesse a kocsit, a magam zsebéből adtam meg neki a tallért. Kíváncsi vagyok, vajon megkapom-e? – suttogta az egyik inas vállat vonva.
– No, majd beírom a nagyságos asszony költségjegyzékébe, tudom nagyot bámul rajta...! Az utolsó este fölszolgálás közben a tulajdon fülemmel hallottam, mikor azt mondta Riedt kisasszonynak, hogy ezek holmi spanyol-amerikai

koldusemberek. Pedzem, hogy igaza van. Ugyan hát mi is lehetne ezekben a bőröndökben? Ruhaféle limlom, egyéb semmi. Abban meg ott – tette hozzá a vasalt ládára mutatva – könyvek vannak, meg egy kis fehérnemű. Már a fogásáról is megtudja az ember... Azt mondja Birkner leányasszony, hogy a gazdánk Párizsban ismerkedett meg ezekkel az emberekkel. Meglehet, én nem voltam vele a legutóbbi útján. De azt a vak is látja, hogy a nagyságos asszony dül-fül mérgében a meghívás miatt... Tyú, hat darab! – számlálgatta az ujjain. – Hatot etetni, itatni! Pedig a nagyságos asszony ugyancsak szűkmarkúan bánik a pénzzel, fogához ver ez minden garast, mielőtt a konyhára kiadná, és számon tart minden egyes fölbontott borosüveget. Meglássátok, egyhamarjában meg sem szabadulunk ettől a társaságtól. A förtelmes szerecsen cseléddel együtt! Lesz még ebből csetepaté az uraságék közt!

XIV.

Schilling báró ezalatt végigkísérte az érkezetteket a folyosón, amelynek túlsó végén a szárnyas ajtó kitarva várta a vendégeket.

A hajdani családi szoba hatalmas mestergerendáival és faragott faburkolatos falaival még most is éppen úgy volt berendezve, mint nyolc évvel ezelőtt. Csak a pohárszékről hiányzott a drága ezüstedény, amelynek helyét régi kínai porcelán foglalta el.

Janka nyilván_még egyszer szemlét tartott a szobában; kezében portörő kendővel az egyik asztal előtt álldogált.

Lucile a küszöbről végigtekintett a szobán és hátrahökkent.

– De kérem, báró – kiáltott föl méltatlankodva, majdnem rémülten –, talán csak nem akar minket ebbe az iszonyatos szalonba dugni, ahol éjjelenként „tipp, topp” kísértetek járnak a falak mögött? Emlékszik még, hogy mekkorát sikoltott akkor a

neje...? Huh! Milyen komor arccal néz rám, az ember szinte meg tudna ijedni! Hát tehetek én arról, hogy együgyű, gyerekes agyam sehogysem tudja elfelejteni az efféle irtóztató dolgokat...? Ott, ott van az a hely – mutatott a falra, ahol a zöld selyempárnás kerevet állt –, ott járt a szellem és jéghideget lehelt a báróné nyakára.

– Lucile, ugyan ne légy gyermek, gondolj Joséra! – szakította félbe a fekete ruhás hölgy. Csengő hangjában, amely idegenszerű bájjal ejtette ki a németet, e pillanatban észrevehető bosszúság vegyült. Nagyon erélyesen fogta kézen a kis özvegyet s bevezette a küszöbön.

De Lucile nagyon rossz néven vette ezt. Befutott ugyan a szobába, de itt igazi rakoncátlan, elkényeztetett kislány módjára rántotta ki kezét amazéból.

– Mit bánom én! Százszorta inkább vagyok gyerekes, semhogy a bölcs nagyanyó szerepét játsszam! – kiáltott föl célzatosan magasra csigázott, sipító gyermekhangon. – Ugyan miért is ne tudná José, hogy itt kísértetek járnak? Nevetséges...! Kérdezd meg csak a te Deborah-dat – tette hozzá, s nevetve mutatott a szerezcsen nőre –, az bámulatosan sok rémesnél rémesebb kísérteties históriát tud. Mialatt te a betegszobában Bódognak fölolvastad a hírlapokat, azalatt én nemegyszer üldögéltem Jóséval künn a verandán, s hallgattam Deborah meséit. Mindig versenyt féltünk, ugye, José?

A fekete cseléd ijedten tekintett úrnőjére, s hamarjában az egyik székre állította Paulát, hogy levehesse róla a kalapot és útiköpenyét.

Lucile ezalatt levette kesztyűit, kecsesen pajkoskodó mozdulattal lekapta fejről a kalapot, vállairól meg az útifelöltöt, s mindezt egyenkint odadobálta komornájának, aki a levegőben elkapkodta. Azután a kis özvegy a legközelebbi kerevet párnájára dőlt, s úgy simult oda, mint valami kis macska.

– No, isten neki! Agyon vagyok fáradva, s egyelőre csak az az egyetlen égő vágyam van, hogy pihenjek...! Annak a hazajáró

léleknek talán csak lesz annyi tapintata, hogy legalább világos, fényes nappal ne háborgasson minket, ugye, cher baron? – gúnyolgatta a maga félelmét hamiskás pillantást vetve a báróra. – Huh! Öngyilkosnak a lelke...! De tulajdonképpen hogy is volt a dolog? Ugye az az ember lopott vagy megcsalta a kedves öreg bárót...

– Az a becsületes derék Ádám se nem csalt, se nem lopott – vágott szavába Schilling báró nyersen, ridegen és aggódó pillantást vetett a pohárszék előtt álló fiatal leányra, akinek kezei közt erősen megcsörrent a porcelánedény. A leány, arca elsápadt és a párnákon heverő asszonyra szegezett szemeiben az elfojtott harag lángja lobogott.

Schilling báró intett neki, hogy a ruhaneműkkel megrakott komornát a szomszédos szobába vezesse, a mikor Janka lesütött szemekkel elhaladt mellette, a báró szelíden, vigasztalóan cirógatta a fejét.

– Ugye Janka, mi tudjuk azt legjobban? – szólította meg résztvevő hangon.

Lucile fölriadt.

– Micsoda? – kiáltott föl. – Azt mondja ön, hogy Janka? Ez a csinos nagy leány volna ugyanaz a mezítlábos kis jószág, az ő leánya, aki akkoriban...

A báró hirtelen mellette termett.

– Nagyságos asszonyom – vágott szavába a legkevésbé sem palástolva méltatlankodását, türelmetlenségét, amely végigjárta egész idegzetét –, kérve kérem, hogy hallgassa el az efféle emlékeket! Nagyon jól tudja, hogy a Schilling-ház cselédségének egyelőre sejtjenie sem szabad az ön kilétét...

– Tudom, tudom már a leckémet – vetette közbe Lucile hanyag kézmozdulattal. – Önnel és nejével Párizsban ismerkedett meg, egyszerűen azért vagyok itt, hogy üdüljek, s az erős, németországi levegőn megedződjenek az idegeim és a

többi... Meg kell vallania, hogy ez hajmeresztően unalmas egy szerep.

Eleinte tágra meresztett szemekkel nézett a báróra. A „bálványozott tündérgyermeket” kissé zavarba ejtette, hogy férfi merészkedik őt oly erőlyesen rendre utasítani. De most hátradólt megint a kerevetre s fölemelt karjait a feje alá tette.

– Mondok önnek valamit, Schilling báró...! Ha évek óta nem gyötört, emésztett volna az a vágy, hogy visszatérjek Európába, a régi viszonyok közé, amelyekről együgyű süldőleány koromban elég botorul lemondtam, bizony a világ minden kincséért sem jöttem volna ide, azt meghiheti... Már maga a gondolat is mindig érthetetlen volt előttem, de hát szegény Bódogot a betegség, a láz valósággal beugrasztotta ebbe a tervébe. Pedig mit nyerünk vele? Azt kérdelem én... Gazdagok vagyunk...

Schilling báró meglepetten vetette föl szemeit. Tekintete a fekete ruhás hölgyével találkozott, aki az egyik ablakfülkébe lépett, hogy az előkertbe pillanthasson, de most hirtelen hátrafordította fejét. Büszke kifejezésű, nagy szemeit beszédesen szegezte a báróra, s mutatóujját egy pillanatra jelentősen tette ajkaira.

– Roppant gazdagok vagyunk, azt mondom – folytatta Lucile, aki nem vette észre a szembeszédet. – Bódognak mindig módjában állt, hogy teljesítse minden kívánságomat, s ha gyerekes eszemmel arra a badar gondolatra jutottam volna, hogy hámos lovainkat tömör arannyal patkoltassuk meg, s a lószerszámot gyémántokkal rakassuk ki, Bódog azt is megtette volna. Most persze kurtább pórázon vagyok tartva. Az az ostoba gyámkodás, amelyhez én semmit, de semmit sem értek, s amely engem ennél fogva kénye-kedve szerint tehet bolonddá s vezethet orromnál fogva, meg más kelletlen tanítómesterek is...

Egy pillanatra elhallgatott és ellenségeskedő pillantást vetett az ablakfülke felé.

– Eh, majd csak lerázom azt is magamról, én bizony nem félek! – folytatta pajkosan hátralebbentve hajfürtjeit és cipője sarkával a kerevet lábát kapálgatva. – Enfin, egyáltalán semmi szükségünk sincs arra a garasonkint összekuporgatott tej- és vajpénzre, amelyről Bódog egyszer említést tett!

Az ablakban álló hölgy ezalatt letette kalapját és útiköpenyét... Az a vén arcképfestő, akit a dél-karolinai ültetvényes olyan nagyra becsült, valóban nagy művész lehetett. Az elefántcsont lemezre festett tizenhárom éves leányarcon és a zöld selyemfüggöny alatt álló ifjú nő arcán ma is szakasztott ugyanazok a majdnem túlvilági gyöngéd vonások mutatkoztak, egy ugyanaz a sajátságos színezet, amely a borostyánkőnek legvilágosabb, fénylő színárnyalatára emlékeztetett... Most saját maga jelent meg az északi ég alatt, ő, akinek szemei egykor majdnem mesés távolságból előrevetették fénylő sugaraikat. Kékesen csillogó, éjsötét, dús hajával, karcsú, hajlékony termetével,- büszke tartású, gyönyörű, gömbölyded nyakával ott állt most ugyanabban a szobában, ahol nyolc évvel ezelőtt egy pajkos leány „kis púposnak” nevezte.

Lassan levetette kesztyűit, helyreigazította megint az ujján megcsúszott jegygyűrűt és sajátságosan fagyos elzárkózottsággal szólt oda sógornőjének:

– Elsősorban a nagymama vonzalmáról van szó.

Lucile fölugrott s tenyerével befogta a füleit.

– Csak azt a frázist ne kellene már hallanom! – kiáltott föl csaknem tombolva haragjában s türelmetlenségében. – O, cher baron, mivé tették abban az Amerikában a pajkos kis Lucile-t! Nem esik meg rajtam a szíve...? Már hónapokkal Bódog halála előtt az az utálatos nagymamabékítés képezte a betegszobában a beszélgetés állandó tárgyát, s nekem, szegény kis porontynak, kötelességszerűen bólintanom kellett mindenre, ha nem akartam zsebre gyúrni az orvosok hajmeresztő gorombaságait és donna Mercedes szidalmazásait... De most itt vagyok megint, most

megint én vagyok, most már nem játszom tovább, „és ezzel punktum!”, amint a derék öreg báró szokta mondani, az Isten nyugosztalja őt is...! Szeretném tudni, mit szólna hozzá a boldogult, ha látná, hogy gyermekeimet idehurcolják csak azért, hogy „vonzalmat” kunyeráljanak attól a nagyon is közönséges asszonytól, akit ő sem tudott szívelni, s akit éppen úgy gyűlölt, mint én.

Kezét fölemelve diadalmasan fordult sógornője felé.

– Odaát a tengeren túl mindig büszkén biggyesztetted le ajkadat, s nagyon csípős megjegyzéssel feleltél, valahányszor ellene akartam szegülni ennek az oktalan tervnek... természetesen! Mert hiszen te jobban tudtad a dolgot. De mikor az imént a kocsiból megmutattad nekem a drágalátos ősi szerzetesfészket, akkor egyszeriben vége szakadt a vitézségednek, az ábrándképeidnek – akkor úgy elsápadtál, olyan voltál, mint a megtestesült rémület.

A fekete ruhás hölgy fogai közé szorította ajkait, s egy pillanatra José fölé hajolt, aki az új környezettől való félelmében hozzá menekült s karjait dereka köré fűzte.

– Tudom, hogy elsápadtam... érzem, hogy minden vérem folyton visszatolul szívem felé, amióta a németországi levegőt szívom – szólalt meg pillanatnyi hallgatás után s komor tekintete a közelében álló házúr fölött a semmiségbe révedezett. – Nem hittem volna, hogy egész valóm föl fog lázadni ellene, hisz atyám révén német eredetű vagyok. Most azonban tudom, hogy sem rokonszenvet, sem honszeretetet nem örököltem atyámtól ez ország iránt, amelyben ő oly boldogtalan volt.

Fölösleges is volt kijelentenie, hogy vére tombolva háborog szívében, kihallatszott ez szenvedélyes színezetű, mély hangjából.

– Teljesen tudatában vagyok annak, hogy mit ígértem Bódognak... de irtózom attól az omlatag háztól. Olyan az, mintha az éhínség, a nyomorúság, az aljasság lakoznék benne... s ott keressem a gyermek nagyanyját?

Kezeit a fiú szőke feje köré kulcsolva a legnagyobb gyöngédséggel, de egyszersmind szemeiben a sértett büszkeség leghatározottabb kifejezésével szorította magához, azután mély lélegzetet véve csaknem elhaló hangon folytatta:

– Ismerem atyám múltját, s most mégis úgy rémlik előttem, mintha életének egy eltitkolt sötét pontját látnám, mert abból a sötét, kétes zugból vette el büszke anyám elődjét.

Lucile eleinte mosolyogva, kényelmesen dőlt hátra s a párnára könyökölve ennek bojtjával babrálgatott. Pikáns kis arca, gonosz tekintetű szemei csak úgy sugárzottak a titkos kárörömtől: hiszen „donna Mercedes” az ő spanyolos önhittségével már a legelső órában is nevetségessé teszi magát a német főnemessel szemben, akinek egyszerű modora Berlinben szinte közmondásossá vált. Bezzeg megtudja most a báró, hogy milyen kínszenvedés lehet együtt élni ezzel a fegyőrrel!

De egyszerre csak arra a tapasztalatra jutott Lucile, hogy bíz’ ez már nem is ugyanaz a helyes Schilling báró, akivel olyan szépen meg lehetett férni, mint valami derék pajtással... Most egyszerre szemtelennek találta tartását, szemtelennek egész valóját... minek is hallgatja olyan ájtatosan a sárga bőrű spanyol nőnek Németország ellen irányuló dörgedelmes filippikáját, mintha minden szava csupa szentírás volna! Őt magát pedig, a főszereplőt, Fournier Lucile-t, Lucian Bódog özvegyét, akit mint barátja legdrágább kincsét oltalmába kellene vennie, őt egészen figyelmen kívül hagyja ülni a kerevet sarkában, mint a ruhás fabábuját a műtermében... az a gyalázatos szörnyeteg!

A hosszú zsinóron függő ezüstbojtot úgy forgatta a levegőben, mint valami pörgettyűt, cipőjének sarka pedig gyorsított ütemben dobolgatott a kerevet, lábán.

– Nyomorúság, aljasság, kétes zug! – ismételte pátosszal, majd meg hangos hahotára fakadt. – Lám, milyen szépecskén mutatkozott be a zárdabirtok... meg vagyok bosszulva, irtoztatóan meg vagyok bosszulva... Ez élénken eszembe juttatja

azt az estét, amikor mi ketten, Bódog meg én, kimenekültünk abból a rémítő sötét barlangból! Azután idejöttünk, mint eltévedt gyermekek, itt meg csupa fény és világosság vett körül. Az Ön neje, cher baron, ült a karosszéken és hímzett... ugye, még mindig hímez? És... de most jut eszembe: létezik-e még a Minka, az a kis vadállat, melynek oly különös kedve telik a kicsi arcképekben?

A báró most hirtelen feléje fordult, s arcának minden izma megrándult.

– Ugyan kérem, báró, csak ne szúrjon mindjárt keresztül a tekintetével – hökkent hátra Lucile bohókás taglejtéssel rémületet tettetve. – Édes istenem, hát mit vétettem már megint? Úgy látszik, hogy itt az embernek utóbb olyan némának kell lennie, mint a karthauzi barátoknak, ha már az bűn, hogy nejeinek majma után kérdezősködöm! Mondja csak, cher baron, tulajdonképpen miért jön annyira indulatba? Talán Mercedes miatt? Attól ugyan egészen nyugodt lehet. Már réges-régen elmondtam neki azt a mulatságos történetkét. Igaz ugyan, hogy mikor az ember kicsit csevegni kezd vele, rendesen unatkozó arckifejezést szokott ölteni... tudja, afféle rettentően imponáló spanyol grand arcot, de az elefántcsont lemez históriáját mégis irgalom nélkül kétszer kellett meghallgatnia... Eh, csak nem akar ön bűnhődni azért, hogy neje akkor hallgatólag megerősítette Minka mulatságát, mert nem akarta a képet az ön birtokában megtúrni?

Lucile-nek igaza volt, mikor azt mondta, hogy a báró indulatoskodik, mert ez most már leplezetlen haraggal válaszolt:

– Az ön élénk természete nagyon is tág teret engedett fölfogásának, asszonyom!

– Micsoda? Talán csak nem akarja azt mondani, hogy nem igaz? – fortyant föl Lucile, s egyetlen szökéssel talpon termett. – Hát nem önmaga szedte-e össze a szilánkjait? Nem akarta-e

megint összeenyvezni az öreg báró számára? Vagy,, vagy talán... tudom én is!

– A magam számára! – felelte Schilling báró nyugodtan. .

– Ah, igaz! – kacagott föl Lucile erőltetetten. – Emlékszem már. És csakugyan megvan még?

– Meg.

E lakonikus felelet hallatára donna Mercedes gyorsan közelebb jött. A kis özvegy gonoszkodó előadása alatt arca hol elpirult, hol elsápadt. Fagyos mosollyal, de villogó szemeiben a mélyen sértett, haragos büszkeség kifejezésével állt szembe a ház urával, akinek neje évekkal ezelőtt már arcképére is gyűlölködve nézett.

– Alkalmilag szabad visszakérnem azt a képet? – szólalt meg elfojtott hangon.

A báró kabátja zsebéből egyszerű kis tokot vett elő és szó nélkül nyújtotta oda.

Csaknem úgy látszott, mintha donna Mercedes meghökkenne kérelmének e gyors teljesülésétől. Megdöbbenve, de kissé sértődve is tekintett a báróra, s halványpiros ajkai körül alig észrevehető makrancos vonás lebegett, mialatt a tokot hanyagul a zsebébe csúsztatta.

E pillanatban egy inas a megrakott kávéstálcát hozta be. Birkner kisasszony is megjelent a szalonban, bogyós gyümölcscsel telt kosárkát tartva a kezében. Ugyanakkor a tornác felől falrengető ebugatás hallatszott be.

– Nénike! Végre-valahára itt van a Kalóz is! – ujjongott a kis José, s kirohant a folyosóra.

Nyomban rá bejött megint: karjait óriási angol szelindek nyaka köré fűzve úgyszólván behurcoltatta magát a szobába. E csoport mögött egy széles vállú, szálas szerecsen lépett a küszöbre. Mélyen meghajtottta magát donna Mercedes előtt, s azzal mentegette késését, hogy a vasúti tisztek sokat

akadékoskodtak a pályaudvaron maradt egy-két terjedelmes poggyász meg a kutya miatt.

José egyszerre egészen megváltozott. Most, hogy Kalóz hangját hallotta az idegen házban, mikor annak óriási alakja a viszontlátás esetlen örömevel éppoly bátran cammogott végig a szalonon, mint odaát, túl a vízen, a családi szobában, most a kisiú is otthonosan érezte magát.

– Jaj, mennyire féltettem Kalózt! – szólt megkönnyebbült szívvel Schilling báróhoz, aki jobbájával megcirógatta a szép állat fejét. – – Rettentően vonított a kutyarekeszben, s akkor aztán a többiek is dühösen ugattak. Attól tartottam, hogy valamennyien agyonmarják egymást. Tudod, ez a Kalóz nagyon mérges kutya. Azt mondta Jack – tette hozzá a szerecsenre mutatva, aki a magával hozott kis kézibőröndöt éppen átadta Mercedesnek –, hogy nagyon is sok húst kap, mindig egy egész nagy tállal. Itt is megkapja majd, bácsi? Aztán meg hol van a háza? Mercedes néninél akkora háza volt neki, hogy még én is beülhettem hozzá.

Schilling báró elnevette magát.

– Gondoskodjék arról, hogy odaát tiszta zsuppot hintsenek a kisólba – szólt oda az inasnak, aki a nagy tál hús hallatára gúnyosan sandított a kutyára, s lábait határozott méltatlankodással igyekezett biztonságba helyezni, valahányszor az eb nagyon közelébe vetődött.

– Igenis – felelte nagy alázattal. – De... engedelmet kérek... csak a báróné önagysága miatt mondom... a kisól nagyon is közel van a házhoz. A Léda, amelyet a nagyságos uram Rainer gróf úrtól kapott, olyan haragosan sem ugatott, mint az itteni, s mégis túl kellett rajta adni, mert önagysága nem tudta megszívvelni a csaholását.

– Ó, hát Kalózon is túl kell adni, bácsi? – kiáltott föl José lelke vesztett rémülettel.

– Ugyan, hová gondolsz, fiacskám? Játszópajtásod itt marad veled a Schilling-háznál. Jöjj velem! Odaát majd kényelmes szállást igazítunk el neki.

Kézen fogta a fiút, a szerecsennek intett, hogy kövesse, s meghajtva magát a hölgyek előtt kiment, míg a kutya örömeiben hangosan csaholva előre rohant.

– Hála istennek, csakhogy már kinn van az a szörnyeteg! – kiáltott föl Lucile, s visszahanyatlott a kerevetre. – Ez talán az egyetlen pont, amelyben egy véleményen vagyok azzal a csúf, hamuszínű bárónéval – szólt oda sógornéjának nagyon gyarló angol nyelven. Nem akarta, hogy a jelenlevő cselédek megértsék. – Én már elejétől fogva határozottan elleneztem, hogy Kalózt magunkkal hozzuk, de hát minden józan ellenvetésem csak annyi volt, mint a falra hányt borsó: amit José úrfi egyszer a fejébe vesz, annak mindig meg kell lennie!

Kissé fölemelte karjaira támasztott fejét és bíráló tekintettel nézegette a tálcát, amelyet Birkner leányasszony eléje tartott.

– Kávé? Ebben a rettentő hőségben? Köszönöm, kedves, nem kérek belőle! Kerítsen nekem inkább egy kis vanília- vagy szá móca fagylaltot. Egészen odavagyok a szomjúságtól.

A kedélyes arcú, köpcös gazdasszony, akinek az esze a báróné állítása szerint nem ért tovább az orra hegyénél, egészen hüledezve, zavarodottan nézett Lucile-re, és sehogy sem tudta elgondolni, hogy mit is feleljen.

– Ah, hát nincsen fagylalt? – nevetett Lucile s pajzánul legettette szemeit a tökéletesen megzavarodott gazdasszony gyámoltalan kifejezésű arcán. – Úgy áll a dolog...? No, akkor hát kérek egy pohár pezsgőt!

Újabb pillanatnyi csend következett. Birkner leányasszony lassan az inas felé fordult, aki éppen el akart sompolyogni.

– Legyen szíves, Robert...

– Sajnálom – válaszolta ez vállat vonva s erősen bosszankodva azon, hogy itt oly nyíltan kell megvallania tehetetlenségét. – A báróné önagysága...

Lucile csengő kacajra fakadt s kezével intett az inasnak, hogy hagyja abba.

– Szabad talán egy pohár friss vizet kémem?

Az inas kiment, Birkner leányasszony tiszteletteljesen meghajolt donna Mercedes előtt, aki röviden, de udvariasan kijelentette, hogy egyelőre nem kíván semmiféle frissítőt. A gazdasszony az asztalra tette a tálcát, azután mögötte is becsukódott az ajtó.

Lucile majdnem megpukkadt nevedében, s ide-oda vetette magát a párnákon.

– Ha, ha, ha! Ez sikeres tréfa! A báróné önagysága magával vitte a pincekulcsokat.

Egyszerre csak felült a kereveten, a vad diadal egy nemével lebbentette félre homlokáról hajfürtjeit, karjai közé húzta föl a térdeit és szótlanul, alattomosan villogó szemekkel nézte sógornéját, aki zajtalan, de gyors léptekkel járt föl-alá a szalonban.

Ez az ifjú nő, akinek idegenszerű alakja egyetlen vonással, egyetlen színárnyalattal sem vallott germán eredetre, s akinek karcsú kis lábai most nyugtalanul lebegtek végig a parketten, olyannak látszott, mint a röpke szitakötő, amelyet a vihar ágas-bogas sötét bokrok tömkelegébe sodort, ahonnan kétségbeesetten igyekszik szabadulni.

– Nos, mit mondtam én mindig, donna de Valmaseda? – kérdezte Lucile csúfolódva a kielégített bosszú hangján. – Talán bizony túlzás volt, mikor azt a kikeményített Schilling bárónét olyanformán ecseteltem, hogy ő a legutálatosabb asszony kerek e világon, s hogy az irigységnek, az álnok féltékenységnek non plus ultrája...? Huh, olyan rút, mint a legsötétebb éjszaka, s a magunkfajta nőre rá sem tud nézni! Tudtam, hogy jövetelünk

szálka lesz a szemében... De azt az irigység sem tagadhatja el tőle, hogy nagyon ravasz asszony. Lám, elsomolyog innen a maga csöndes, alattomos apácaarcával, s olyan állapotban hagyja a háztartást, amelyben tisztességes vendégek bele nem nyugodhatnak; a legegyszerűbb módja annak; hogy hamarosan megszabaduljon megint tőlük... Nos, mitévők legyünk már most, donna de Valmaseda...? Schilling báró...

– Olyan hüllővérű germán, mint a parancsolat – hangzott halkan, kellemetlenül az ablakfülke felől, amelyben Mercedes egy pillanatra megállott.

– Végre valahára! – ujjongott Lucile, s mintha villámszikra érte volna, hirtelen talpon termett s benyitott a szomszédos szobába, ahol Deborah éppen megmosdatta, átöltöztette a kis Paulát, s a komorna egy bőrröndöt nyitott ki.

– Csak az éjjeli ruhát kell kieszdeni, egyebet semmit! – kiáltott oda Lucile a komornának, azután az ablakfülke felé rohant.

– Ha tudná Bódog, hogy milyen nyomorúságosan vagyunk itt elszállásolva – kiáltott olyan sietséggel, mint aki a régi közmondás szerint addig üti a vasat, amíg meleg –, semmi áron sem hagyna itt minket e boszorkánytanyán, amelyet őnagysága nyilván már maga sem használt többé, mert félt... Azután meg milyen alaposan eltakarított előlünk ez a derék asszony minden komfortot, mielőtt elment! Nézd meg csak ott a pohárszéken azokat a törött fülű utálatos ibrikeket és csészéket. Ezeket egyenesen a lomtárból szedték elő a mi számunkra... Most nyolc éve majdnem leszakadtak a polcok az ezüst- és kristályedények súlya alatt, nagyon jól emlékszem rá. Még most is tudom, hogy akkor rettentően bosszankodtam, mert a mama pompás buffet-je csöppet sem mérkőzhetett vele. Vajon a kedves báróné enyves ujjainktól félti-e drágaságait?

Mint a fűрге pipiske, úgy surrant be az ablakfülkébe ez a suhogó selyembe öltözött, ingerkedő, bujtogató kis teremtés,

hogy szótlán sógornéjának tekintetéből valahogyan kilesse szavainak hatását.

– Most már természetesen Berlinbe megyünk... ugye, Mercedes? – kérdezte gyermekesen esdő, édeskésen hízelt hangon. – Hisz úgysem tehetünk már egyebet... Bódog azt akarta, hogy a gyermekek német nevelésben részesüljenek. No, márpedig Berlinnél tősgyökeresebb német városra sehol sem akadhatunk, hidd meg...! Énreám nézve pedig milyen, de milyen szerencse lenne! – kiáltott föl tenyereit homlokára szorítva, mintha attól tartana, hogy a boldogság megfosztja eszétől. – A nagymama meghalt ugyan, s a mama azt a cudar csíny követte el, hogy egy sztárosztával elszőktette magát, ki tudja hová... de énnekem annyi jó barátom, van ott, annyian rajongtak ott értem... Ó, istenem, azt tartom, hogy még annak is tudnék örülni, ha viszontlátnám azt az utálatos vén gavallért, azt a Konsky herceget...! Természetesen mindjárt holnap utazunk a legelső vonattal...! Tudod, én magam miatt ennyit sem törődöm vele – csettentett ujjjaival – vajon az a szökött apáca sértegetni akar-e vagy sem: én egyszerűen lerázom magamról alattomos csipkedését, s legföljebb mulatok fajta, hanem te, te...?

Úgy látszott, mintha ez utóbbi szavak hallatára szenvedélyes kiáltás tolulna az ifjú hölgy ajkaira, aki eddig meg sem mozdulva a kertre meresztette szemeit. Nagyon sápadt volt és ziháló keblén meglátszott, hogy a legellentéesebb gondolatok tombolnak belsejében. De másrészt meg nyilván esze ágában sem volt, hogy bizalmas tárgyalásba, eszmecekerébe bontakozzék azzal a nyugtalankodó teremtéssel, akinek megfontolatlan csevegése tolokodó csiripelésként zavarta meg az ő gyötrő gondolatmenetét.

– Nos, Mercedes? – sürgette Lucile türelmetlenül, és zöldesen csillogó, szép szemeiben élénk tűz lobogott.

– Maradunk. Azért jöttem át a tengeren, hogy teljesítsem bátyám végső akaratát, s ezt végre is fogom hajtani!

Lucile gyermekes bosszúsággal sarkon fordult, elrohant a hüledező inas mellett, aki éppen belépett a megrendelt vízzel.

Befutott a szomszédos szobába s becsapta maga után az ajtót, hogy azután, rendes szokása szerint, komornája és meghittje előtt tárja föl szíve keservét.

XV.

A Schilling-ház egy-két nap alatt egészen más külszint öltött. Az arra menők, mikor a vasrács közelébe értek, többnyire meglassították lépteiket, hogy kényelmesen szemlélgethessék az oszlopos ház előtti idegenszerű sürgölődést.

Eleinte természetesen a két fekete vonta magára a közfigyelmet. Úgy látszott, hogy Jack, a Szenegál partjain élő, fénylő fekete négerfajból való, erős termetű férfi a legjobban az oszlopcsarnokot kedveli. Órákig el tudott álldogálni nekitámaszkodva valamelyik akantuszkoronájú, karcsú, fehér oszlop derekának, és elgyönyörködött a szökőkutak hatalmas sugaraiban, amint magasra szökelltek a levegőben és gyémántos csillogással permeteztek le. Vagy máskor morzsát szórt a kőlépcsőre a tolakodó verebeknek, míg a termetes Deborah virágos perkálruhában és rikító színű szalagokkal díszített, kacér kis moll főkötővel a gypjas haján, végigbicegett az előkerten, s néha majdnem agyonfárasztotta magát, hogy szem elől ne tévessze az „aranyos” Paulát, aki fúrge lábacskaival utolérni igyekezett az ide-oda száguldozó Josét és ennek pajtását, Kalózt.

Ez a zajos kis társaság kötötte le újra meg újra a vasrácson túl sétáló közönség figyelmét, míg a „szerecsen rabszolgák” okozta első meglepő benyomás meg nem csappant.

Azelőtt a járókelők már megszokták, hogy itt rendszeren csak előkelő, magába zárkózott csendéletet lássanak. Csak nagy ritkán esett meg, hogy a báróné, örökösen borzongó termetét

nagykendőbe burkolva, hosszú, szőke uszályal, dölyfösen közömbös szemekkel, kedvetlen, szürke arccal oly zajtalanul és magánosan suhant végig a cserjések közt, mint valami kísértet.

Most bezzeg olyan élet uralkodott itt, mintha lenge pillangók serege lebegne ide-oda a fasorok és bokrok közt. Tarka labdák és karikák röpködtek a levegőben, itt egy gondtalan eldobott gyermekkard hevert, amott egy cserbenhagyott babakocsi zárta el az utat, s a kis idegenek, akik oly hamar' otthonosan érezték magukat a német földön, olyan szépek voltak, mint Murillo kerubjai, s úgy voltak dédelgetve, öltöztetve, mintha valóságos fejedelmi sarjak lettek volna.

Volt itt azután még egy emberi lény, akiről bajosan lehetett tudni, vajon az igazi süldőleányok vagy ama felnőtt leányok közé tartozik-e, akik még húszéves korukon túl is megőrzik gyermekded viselkedésüket és elragadó naivságukat... Többnyire gyors léptekkel haladt végig a kavicsos utakon; arra mentében leveleket tépdesett le a bokrokról, hogy azután apró, villogó fogaival elrágicsálja. Formás kis cipőinek magas, hegyes sarkaival fesztelenül taposta a gondosan őrzött, gyönyörű, bársonyos pázsitot, hogy a kerek ágyakból egy-egy tündöklő fehér virágot szakítson és fürtjei közé tűzze, vagy pajkos pusztító kedvében kitépdesse és szélnek eressze szirmait.

A vasrács mögül úgy elnézegették az emberek, mint a legpompásabb természetességgel adott színpadi jelenetet, s nem győzték csodálni azt a fürge, nyugtalan kis teremtet, akiben még akkor is gyönyörködtek, mikor kedvetlenül, unatkozva heverészett valamelyik vaspadon a párnák és a bíborszínű selyemtakarók közt. Ilyenkor rendszeren kilógott az egyik lábacska a hímzések, csipkék és ruhafodrok tömkelegéből, és hol sebesebben, hol meg lassúbb himbálózással jelezte 'kedélyhangulatának hullámzását. Keze szorgalmasan szólaltatta meg az. asztali ezüstcsengettyűt, s a komorna rakásra hordta ki neki a könyveket, üvegcséket, kendőket és több effélét, mígnem

többszörre egy-egy óriási bonbonniére meghozta a fiatal hölgy jókedvét, s odacsalogatta a játszadozó gyermekeket is, mire aztán fogcskáikkal versenyt ropogtatták a cukorkákat.

Gyönyörű szép kis csoport volt ez. Hogy azonban az a torkoskodó, lábait lóbáztató kis kobold a két szőke gyermek anyja legyen, az bizony senkinek még csak esze ágába sem jutott... bizonyára annak a koros asszonynak sem, aki egy-két nap óta mind sűrűbben jelent meg a zárdabirtok felső emeletének ablakában.

Ez a nő sohasem hajolt ki, sőt még a fejét is alig fordította a gyűlölt Schilling-ház előtti tér felé, de szemei valami delejes vonzásnak engedve oda-odameredtek a kanyargós, fehér utakra, s mikor José karcsú, gyermekded alakja a királykék matrözöltözetben versenyt futott odalént a kutyával, s parancsolgató hangja föl-fölhallatszott, olyankor az asszony derekas munkában megkérgesedett keze önkéntelenül belekapaszkodott az ablakkeretbe, és sápadt, rideg arcát a hitetlen megdöbbenés pírja borította el...

Schilling báró már a legelső napon elrendelte, hogy az ő lakosztálya, a délnek húzódó földszinti szobasor Lucile számára rendeztessék be, miután ő maga egészen átköltözött a műtermébe. A kis özvegy még aznap este komornájával együtt „cókostul-mókostul” olyan sietséggel költözött be, mintha máris sarkában volna a szalon faragott faburkolata mögött járó kísértet...

Ettől fogva estende vakító fény özönlött ki e lakosztály ablaksorából az oszlopcsarnokra, mert Lucile nem tűrt meg egyetlen homályos zugocskát sem. Éppúgy szeretett a fényben fürödni, mint azokban a drága fűszerekben, amelyeket a komornája naponta a fürdővizébe kevert, s amelyek illatukkal eltöltötték az egész házat.

E langyos, fűszeres víz hullámain kívül csakis selyempuhaágú batiszt enyeleghette körül a táncosnő kecses

leányának finom bőrét. Lábacskái, amelyekben örökösen bizsergett az elfojtott művészet, atlaszbélésű papucskákban libegtek végig a házon, és torkocskájába tüzes, édes borok ömlöttek olyan tiszteletre méltó mennyiségben, „mintha kerek e világon egyébbel nem lehetne szomjat oltani”, szokta Robert, az inas fölháborodva mondani, s ugyancsak volt is oka a haragra, mert Schilling báró Birkner leányasszony jelentése folytán nyomban beszerezte a maga zsebéből a konyha és pince számára a legdrágább dolgokat, egyes-egyedül csak e „spanyol koldustársaság” kedvéért.

Mindezek dacára a Schilling-ház cselédségének – éppúgy, mint a vasrács előtt sétálgató közönségnek – megvolt a maga gyönyörűsége ebben a pajkos kis „nagyságos asszonyban”, akinek arra menet mindig volt a cselédek számára is egy-egy csintalankodó tréfája, egy-egy enyelgő szava.

Egészen másként állt azonban a dolog azzal a másik hölgygel, aki a két gyermekkel és fekete alattvalóival az eredetileg kijelölt lakóhelyiségben maradt... Ezen egészen idegen nővel szemben a cselédekben folyton tusakodott az önkéntelen megalázkodás azzal a fitymálással, amellyel a szolgálattelkek az elszegényedett úri népet szokták lenézni.

E hölgy sohasem állt szóba velük. Könnyed főhajtása, amellyel köszöntésüket fogadta, még sokkal büszkébb volt, mint az elutazott „nagyságos asszonyé”. Gyűlölték emiatt, de azért mégis mindegyikük tiszteletteljes állásba vágta magát s a csevegés, trécelés azonnal elnémult, mihelyt az a hölgy megjelent a folyosón fekete csipkeruhájában, amelyen áttetszettek halványsárgás, gyönyörű vállalai. Termetének hajlékonysága, gyöngesége dacára is fejedelmi megjelenésű nő volt, vakító szépségű fiatal nő, aki komor szemmel, rideg komolysággal tekint a világra...

A házicselédek közül egy sem férközhetett e hölgy lakosztályába, kizárólag a maga feketéinek szolgálattételét vette

igénybe, és csak az első estén hívta be Birkner leányasszonyt a hálósobába, hogy Deborah-val visszaadassa a házi ágyneműt.

A gazdasszony azután szinte elkábulva, hüledezve ment le a pincehelyiségekbe, s elmondta ott a cselédségnek, hogy az a hölgy olyan fehér atlasztakaró alatt, olyan csipkedísz közt hál, amilyen a nagyságos asszonynak még az ünneplőruháin is alig akad; hogy a pipereasztal csak úgy ragyog a sok arany- meg ezüstneműtől, s hitet merne rá tenni, hogy a kézitükör keretjén, meg valamennyi tokocskán, szekrénykén csupa drágakő csillog, annyi igazi drágakő, amennyit a legjobb akarattal sem lehetne a nagyságos asszony valamennyi bársonytokjából összekutatni.

– Az ám! Higgye, aki akarja! Annyi bizonyos, hogy egyik kő se valódi, legföljebb cseh – vetette oda Robert. – No de hogyha csupa igazi volna is...! A mi nagyságos asszonyunk azt mondja, hogy ezek az emberek az amerikai háborúban elvesztették minden vagyonukat. Lehet, hogy egypár drágaságot megmentettek valahogy... de aztán meddig tart ez? Hogyha mi nem tartjuk el az egész pereputtyot, márpedig örökkéig csak nem maradhatnak a Schilling-házban, akkor majd csak elvándorolgat szépecskén egyik kő a másik után, mert hát enni muszáj...! Hogy nincsen pénzünk, az szent. Meglássátok, nekünk addig kell érettünk költekeznünk, addig élőködni a nyakunkon... amíg a nagyságos asszonyunk egyszerűen ki nem teszi a szűrüket!

Hát még akkor mennyire fölháborodott a cselédség, mikor a megérkezés utáni reggelen becipelték a házba egy szép nagy zongorát, amelyet donna Valmaseda a tengeren át „magával hurcolt”. Kutya meg zongora a Schilling-házban! Olyan két valami, aminek semmi keresete sem lehet a háznál! A cselédség alig győzte várni azt a pillanatot, amikor majd megérkezik a báróné őnagysága, s látja ezt a fölfordulást... no hiszen, lesz majd akkor nemulass!

Különösen bosszantó volt az Amerikából jött cselédek titkolózása. A feketék, akik meglehetősen beszéltek németül, egyszeriben egy szót sem értettek, mihelyt uraságuknak tengerentúli viszonyai kerültek szóba – még igent vagy nemet sem mondtak a legsürgetőbb kérdésekre. Mina, a komorna, aki a legnagyobb odaadással ragaszkodott úrnőjéhez, éppoly kevésbé volt fecsegésre bírható, csak egyszer, mikor donna Valmaseda férje után tudakozódtak, mondott el annyit, hogy ez a hölgy úgyszólván nem is volt férjnél, hogy vőlegénye halálos sebet kapott a csatában, és egy órával a halála előtt a tábori pap eskette őket össze.

Ez persze nagyon érdekessé tette a szűzies özvegyet a férficselédség szemében, s a lágyszívű Birkner leányasszony keserves könnyeket hullatott ama gyászos végzet hallatára. De azért egyikük sem mert volna kíváncsi szemmel nézni az idegen hölgyre – valósággal félték tőle és bátortalanul hátráltak meg előle, valahányszor hirtelen feléjük fordította szép arcát és bársonyfekete szemeiből futólagos, fagyasztó pillantást vetett rájuk.

Napjában csak egyszer hagyta el lakószobáit, hogy a platánfasornak ama részébe sétálgasson, amely a nagy kertet szelte át. Az előkertben még sohasem látták, annál kevésbé közelítette meg a műtermet. Néha úgy látszott, mintha gyorsan lépkedő lábai erőszakkal akarnák őt odavinni, ahol a széles üvegfal mögül az előtte annyira ismerős üde zöld levelek integettek feléje, s ahol a szökőkutak vízsugarai ezüstnyilak gyanánt röppentek a levegőbe – de mintha csak számon tartotta volna a platánfák törzseit, olyan pontosan fordult mindig vissza ugyanazon a helyen.

A Schilling-ház ura szigorúan tiszteletben tartotta azt a láthatatlan korlátot, amely mögé magát a délvidék leánya a németséggel való kellemetlen érintkezés elől elszigetelte... Schilling báró kerülte a vele való találkozást, hiszen reá nézve a

gyermekek megérkezéssel új élet hajnalpírja derengett a magános, csendes házban: festőpolca elhagyatottan állt s palettáján összeszáradtak a festékek.

– No hiszen, ha ezt látná ónagysága! – susogták maguk közt a cselédek, mikor látták, hogy a báró karján hordozva a kis Paulát végigsétál a kerten. A kisgyermek kezeckéi elbabrálgattak hordozójának szép, göndör szakállával és szőke fürtöcskéi bizalmasan simultak a férfi napbarnított arcához. A báró magasra emelgette a kicsikét a bokrok közt, hogy belelásson a madárfészekbe, majd meg Jóséval versenyt röpitgette végig a tó tükrén a lapos kavicsokat, és derült, üde kacaja bele-belevegült a gyermekek örömujjongásába.

– Ugyan, hogy lehet olyan embernek még nevetnie is, akinek afféle bagolyfelesége van! – mondogatta ilyenkor Lucile, elsurranva sógornéja mellett a fasorban...

Égetően tűzött a délutáni nap, de a platánok alatti út oly árnyas volt, hogy donna Mercedes összecsuksa s a legközelebbi kerti asztalra dobta kis napernyőjét.

A hőség miatt ma indus muszliniszövetű, könnyű reggeli ruhájában maradt. E fátyolszerűen lebegő lágy szövetben, amely bágyadt fehér színével határozott bronzfényt adott halványsárgás arcának s hollófeketének mutatta a nyakára omló, hálóba szorított haját, e komor tekintetű nőt vajmi könnyen lehetett a szibarita fényűzéshez szokott, határtalanul elkényeztetett „ültetvényes zsarnoknők” mintaképének venni, akiről azt állítják, hogy tündériesen lebegő lábacskaik habozás nélkül képesek a rabszolgák tetemein ellépkedni, akárcsak szőnyegen járnának, s hogy karcsú kezeikben majdnem férfias erő lappang, amely alkalomadtán ugyancsak erélyesen tudja megfenyíteni a kegyvesztetteket.

Tekintetét ma szabadon jártatta végig a kerten, tolakodó szemektől nem volt mit tartania, a cselédek közül senki sem

mutakozott, s a Schilling-ház ura épp az imént ment az előkertén át a városba.

A sötét fenyőfacsoport előtt, amelynek ágain világoszöld rojtok gyanánt himbálóztak a zsenge hajtások, a műterem fala fehérlett; s az ezzel szomszédos melegház üvegtábláin villogva verődtek vissza a nap aranyos, tüzes sugarai.

A mesterkéletlen rózsabokrokon ezrével feslettek a telt, súlyos virágbimbók, csillag alakú százszorszépek, sárga pity pangók és borzas fejű piros lóherevirágok a buján tenyésző rétifűvel vegyültek tarka hullámok gyanánt, a kakukkfű és levendula kellemes illatot árasztott s a tavat tápláló, sebesen rohanó kis eret kék nefelejcs szegélyezte. Messze, odaát a tó csillogó tükrén túl, valami áthatolhatatlan zöld sűrűség emelkedett, a zárdakert sövénye. Mögötte tömérdek szép gyümölcsfa, de egyetlen díszfa sem látszott: a kertet csombor, fodormenta és kapor erős illata töltötte el, s a fehér lepkék seregesen tódultak át a bozontos, zöld sövény fölött, hogy a nyári virágokon torkoskodjanak.

Az a rettentő zárdabirtok...! Ide látszottak a hátulsó épületek elmosódott, ferde cseréptetői, a padlásnyílásokon széna- és szalmanyalábok kandikáltak ki, s ott, ahol a szőlőindák lombhálója el nem takarta a falat, a már lehámlott vakolat helyén a meztelen terméskövek látszottak ki. Halkan, de mégis kellemetlen, idegbolygató folytonossággal hallatszott át a kakasok kukorékolása. Galambok egész serege röpködött ide-oda s veszekedett, marakodott a tetők gerincein, s a varjúcsócselék is, amely ősidőktől fogva fészkelt a tetőormok alig hozzáférhető kiszögeléseiben, egyes fekete rajokat eregetve el-elhomályosította a levegőt.

Mindez gyökeresen német volt: a Schilling-ház egyszerű, mesterkélten házi kertje is, meg az a szél is, amely magával hozta a viruló vetések illatát, a fenyvesek gyantás leheletét, de azért mégis csípősen, élesen érintette a magánosán sétálgató idegen no arcát, és kelleetlen, haragos mosolyt csalt ajkaira.

A kis José hébe-korba keresztülfutott előtte az úton. A lovászlegénytől egy fehér tengeri nyulat kapott, amelyet szótlán elragadtatással lépten-nyomon követett. A nyulacska most hanyatt-homlok rohant a réti fűbe: nyomtalanul tűnt el a zöld hullámok közt, amelyek csakhamar elnyelték a nagy buzgón üldöző fiú erőteljes kis lábszárait is.

Kalóz mindeddig mozdulatlanul, bámulatos tartózkodással hevert a melegház küszöbén, kényelmesen sütkérezve a nap égető sugaraiban, de abban a pillanatban, mikor José szaladni kezdett, egy-két hatalmas szökkenéssel mellette termett s fölhajszolta a tengeri nyulat. A kis állat nagyot ugrott keresztül a melegház előtti kavicsos s annak félig nyitott ajtaján át bemenekült üldözői elől. Ezek hanyatt-homlok rohantak utána, s nyomban rá dübörgés, sivalkodás hallatszott ki, José versenyt sikoltozott mamájával.

Donna Mercedes gyorsan odament.

A tengeri nyúl a dísznövényes csöbrök mögé bújt, s Kalóz a maga hatalmas testével utána furakodott. Ennek folytán eldől a egyik dracénafa, és erős, széles leveleivel magasra loccsantotta a szökőkút medencéjének vizét, ez menten elárasztotta az utakat. Körös-körül a lombokon és ágakon úgy csillogtak, rezegtek a vízcsöppek ezrei, mintha erős zápor esett volna.

Lucile az ajtó közelében, szárazra menekült. Lerázogatta ruhájáról, fürtjeiről a vízgyöngyöket és óvatosan nyomogatta zsebkendőjét elárasztott arcára. Erősen korholta Josét, de nyomban rá csengő hahotára fakadt látva, hogy a kutya átázott bundájáról lerázva a vizet még egypár virágcserepet döntöget el, s azután eszeveszett futásban keres menedéket.

Donna Mercedes megállt a küszöbön.

– Mit csinálsz itt, Lucile? – kérdezte a kellemetlen meglepetés hangján.

– Én istenem, hát mulatok. Van talán valami kifogásod ez ellen? – válaszolta a kis özvegy csípősen, s lehajolt, hogy

fölvegyen a földről egy rajzfüzetet, amely az áradás területén belül hevert. – Azok a vén szerzetesek alkalmasint mákot hintettek a Schilling-ház alapzatába, mert odaát minden egyes zugban csak úgy ásítózik az unalom... Nekem meg bizony egy csöpp kedvem sincs, hogy álmos bagoly módjára veszteg üljek a kuckóban s idő előtt meghízzam... én, akinek ereiben eleven kénese kering! Eszem ágában sincs! Én bizony keresztültöröm a korlátot, ahol csak szerét ejthetem.

Kinyitotta az albumot és zsebkendőjével letörülgette a lapokról a behatolt vizet.

– Baj biz ez...? Itt a tussal kidolgozott tájkép egyik sarka el van törölve s a papír egészen átázott. Semmirekellő állat az a Kalóz! Képes volnék arra, hogy tulajdon kezeimmel fojtsam meg ezért az ügyetlenségéért. Most már mitévő legyek? – töprengett, s félig bosszankodva, félig nevetve vont vállat. – Eh, sebjaj! Hisz a te „hüllővérű germánod” az én régi jó barátom még abból az isteni korból, mikor enfant gaté voltam a mama szalonjában, s még sejtelmem sem volt gyapotzsákokról vagy effélékről. Talán csak nem fog dörmögni azért, hogy távolléte alatt egy kicsikét kotorászgattam medvebarlangjában!

E szavakkal összecsukta a könyvet, s átsuhant a szomszédos helyiségbe.

Az imént még úgy látszott, mintha a küszöbön álló hölgy kedvetlenül vissza akarna térni a kertbe, most azonban mintegy megbűvölten állt meg, s a műterembe nézett, amelyet üvegfal különített el a télikerttől. Az üvegtáblák mögött két oldalt félrelebbentett zöld bársonyfüggöny omlott le, sötét keretet képezve a sajtáságos berendezés színdús képe körül.

A műterem jó magas volt. Fent, a szemközti falon karzat húzódott végig, karikákon futó tarka, súlyos gobelinfüggönnyel félig eltakart ajtó nyílt e karzatra, amely az északkeleti sarok felé szép hajlású, keskeny csigalépcsőben végződött. A barna fakorlátan hanyagul odavetve óbízanci szőnyeg csüngött,

sziporkázó színpompát fejtve ki a rézsút reá eső felső világítás alatt, amely villogva verődött vissza itt egy összeillesztett lovagöltözet fényes vértjéről, amott ógörög fémtükrök sima felületéről, emitt meg velencei üvegedényekről.

Látszólag zűrzavaros káosz volt ez, amelyet a buzgó gyűjtő itt halomra, hordát. Egy ősrégi oltárszekrény fából faragott, festett ajtószárnyainak maradványai, egy finoman kidolgozott hajdani városi kútrács töredékei s a padlón heverő, óriási fóliánsok közt legújabb eredetű, kecses szobrocskák emelkedtek. Drága faragványú szekrények és pohárszékek emelkednek a falak mentén vagy nyúlnak be rézsút a szobába, peremükön telerakva pompeji edénnyel, vörösréz kancsókkal, üveg- és ezüstserlegekkel. A magas párkányzatról régmúlt századok valamelyik nábobja mennyezetes ágyának nehéz selyemfüggönyei omlottak alá, mellette széles kőtalpazaton valamelyik órómai császár óriási mellszobra emelkedett ki a fal felületéből, s világos arcéle elevenen vált ki a mögötte tarkálló redők tömkelegéből.

A kínai kandallóernyő aranyos erezetű, fekete máza fölött pávatollak pompáztak pompeji terrakottavázák közt, kitömött madarak, hófehér íbiszek és rózsaszínű tollazatú flamingók díszlettek a zugok félhomályában, vagy álldogáltak beljebb a thébai oszlopfejeken, kőből faragott szfinxek és domborműtöredékek mellett s ez összehordott kőmaradványok közt üdezöld, széles páfránylegyezők és tüskés kaktuszok díszlettek.

De mindezek az összehalmozott, drágábbnál drágább műtárgyak a színek és formák tekintetében mégis összehangzó egészet képeztek, kifejezésre juttatva a művész hatalmasan lebilincselő eszméit

Donna Mercedes önkéntelenül a műterembe vezető keskeny üveges ajtóig követte sógornéját.

A kis özvegy éppen azon fáradozott, hogy a tönkretett albumot ügyesen elrejtse az egyik asztalon heverő rajzfüzetek, irományok és könyvek közé.

– Nos, hogy tetszik neked ez a medvebarlang? – kérdezte fejét válla fölött hátat fordítva. – Ugye, hogy pompásan rendezkedett be az én barátom?

– A felesége pénzén – vetette oda donna Mercedes és hanyag, közömbös magatartással lépett a festőpolc élé, amely hátlapjával ferdén a melegház felé fordítva; a műterem közepén állt.

De ijedten zárta le ajkait, amelyeken nyilván még valami csípős megjegyzés lebegett, és önkéntelenül hátrahökkent. Első meglepetésében talán azt hitte, hogy az az előretörő fáklyafény, amely ott oly kegyetlenül elárulja a bozót mögé menekült női csoportot, elárasztja a tulajdon fejét is...

Amonnan a palota felől, amelynek termein e négy nő álmából fölriasztva, rémülten bolyonghatott végig, most az orgyilkosság törtetett utánuk. A faszor oltalmazó homálya, a magas tiszafabokrok sötét árnya hűtlennek mutatkozott, s a falkerítés kis ajtajából hiányzott a kulcs. A nők egyike, nyilván a szolgáló, leborult a földre és körmeit az ajtó alsó részébe mélyesztve halálos félelemmel, kétségbeesetten erőlködött azon, hogy kiemelje sarkaiból az erősen megvasalt ajtót. Őt is, valamint azt a térdre rogyott fiatal szép nőt is, aki talán nem is annyira magának, mint inkább a karjain pihenő gyermeknek kívánta az irgalmas kíméletet, még a jótékony félhomály fődte el! A kép közepe táján levő két alakot ellenben valósággal elárasztotta az a vörös fény, amelyet a faszorból előretörtető első fáklya vetett maga köré.

Méltóan akart meghalni az az agg hugenotta nő, az ófrank kastély úrnője, aki megbékülőben fekete fátyolt borított hófehér hajára. Tudta, hogy a királyné felbőszített vérebéi nem fognak megkegyelmezni egyiküknek sem. Egyetlen pillantást sem vetett többé a halálnak szánt kis unokájára, hanem a fejről lecsüngő

fátyol egy részét ráborította annak a fiatal leánynak a meztelen, szép mellére, aki oltalmat keresve simult a matróna szálás természetéhez és rémülten meresztette szemeit az üldözők felé; ama szörnyetegek szemtelen, gúnyos pillantásai ne fertőztessék meg az ő legkedvesebb gyermekét, szeme fényét, a kihaló nemzetség utolsó, bájos virágját...

– Huh, ettől a képtől még ijesztő álmai is lehetnek az embernek kiáltott át Lucile az asztal felől, megszakítva a pillanatnyi mély csendet. Hangja kellemetlenül zavarta meg azt a bűvöletet, amely a művész alkotásából oly megkapóan áradt ki, – Az előbb is csak azért kotródtam el innen s inkább a melegházba cipeltem egymás után azokat az albumokat, amelyekben lapozgatni akartam... Rettentő élet van abban a képben, igazán borzasztó! Ami pedig a festő „hüllővérét” illeti, donna Mercedes... abban alaposan tévedsz, mert...

Ez az ember eladta magát – vágott szavába az ifjú hölgy megvetően vállat vonva s végét szakítva a további bizonyítgatásnak.

Ezzel elfordult a festőpolctól, kinyitotta az asztalokon és székeken heverő régi fóliánsok egyikét és beletekintett, de csak gépiesen, egy pillanatra, azután fölvetette megint tekintetét a már-már elmálló lapok esetlen fametszeteiről.

Szemei végigrévedeztek a műtárgyakon, majd meg újra a festményen, s egyszerre csak megakadtak a karzaton, amelyről a csigalépcső egyenesen a műterembe vezetett le...

Ott fent állt maga a festő. Az ajtó függönyei, amelyek mögül be kellett lépnie, még most is hullámosán mozogtak, tehát bizonyára csak épp az imént tehette lábát a karzatra, de azért Mercedes nyomban észrevette arckifejezéséről, hogy meghallotta elítélő megjegyzését.

Az ifjú hölgy ajkai körül fagyos mosoly cikázott. Nyilván nem szokta eltagadni kijelentéseit, ha még oly kíméletlenek voltak is. De hát Bódog nem azt mondotta-e, hogy az a férfiú a „hórihorgas

cousine”-nal szerelem nélkül kötött házasság révén szerezte vissza a Schillingek családi birtokait? Nos, akkor hadd tudja meg, hogy ezzel eljátszotta mocsoktalan eszményi törekvéseinek hitelét!

Mercedes szemei részvétlenül, sőt kegyetlenül elégtelen találtakoztak Schilling báró fölháborodott tekintetével... De egyszerre élénk pír borította el arcát, s a büszke nő sietve kapta föl hosszú uszályát, hogy elhagyja a műtermet, amelybe a tulajdonos fölszólítása nélkül lépett be. Előbb azonban mégiscsak rá kellett magát szánnia arra, hogy egy-két mentegető szót mondjon.

A báró lejött a csigalépcsőn. Mercedes pedig egy-két lépésnyire eléje ment, s üdvözetül könnyedén meghajtotta a fejét.

– Kalóz csúf bajt okozott – szólalt meg a melegház felé mutatva. – A faszorban járva zajt hallottam, s attól tartva, hogy Ön kárt szenvedhetne, ide siettem.

– Nincs miért mentegetnie ittlétét, nagyságos asszonyom – válaszolta a báró. – Műtermem mindenkor nyitva áll a városból vagy a távolból jövő látogatók előtt. Hisz a műterem se nem családi szoba, se nem boudoir – tette hozzá fagyos mosollyal, s oly közönyösen haladt el mellette, amint el szokott menni az idegenek mellett, akik világhírű képeinek megtekintése végett jöttek ide.

Átment a melegházba, kiemelte a medencéből a dracénafát, és ezt is, meg az eldöntött virágcserepeket is visszatette a helyükre. Komor redőkbe vont szemöldökkel tekintett körül. Mindenfelé vízszugarak szökelltek föl: egyesek merően emelkedtek a levegőbe, s azután a leveles növények közé rejtett saját medencéjükbe hullottak vissza, mások ellenben vékony, ezüstös körívben¹ emelkedtek ki a növények sűrűjéből s a középső nagy medencében gyűltek Össze. Gyönyörű látvány volt, de Schilling

báró körüljárt, s kezének egy-egy nyomására tűntek el a vízsugarak.

– Nem értem ezt a kertészt – szólt kedvetlenül –, máskor a növények érdekében a leghatározottabban tiltakozik a túlságos nedvesség ellen.

– Ó, cher baron, ezt én követtem el! – kiáltott föl Lucile, aki utána jött. – Páratlan fölfedezés volt ez reám nézve! Hej, hogy sustorogtak egymás után azok a szökőkutak! Szinte elállt a lélegzetem gyönyörteljes rémületemben. Aztán leheveredtem erre a vörös párnás padra, lehullott narancsvirágot rágicsáltam és renyhén nézegettem a pálmák lombkoronáit. Közben-közben a műteremben is kotorásztam egy kicsit... tudja kérem, amint az ilyen magamfajta gyerekeszű, kotnyeles teremtés szokta tenni, ha néhanapján egy-két boldog percre szerencsésen elmenekül a virgács elől... Á propos, mit vétett az a szerencsétlen nő, akinek ön betapasztotta a szemeit? – szakította félbe a maga elbeszélését. Visszafutott a műterembe, s kifordította a falnak támasztott, keretekre feszített vásznak egyikét.

Tanulmányfő volt ez a „szerencsétlen”, gyönyörű körvonalú női arc, sötéten alapozott hullámos hajjal, amelyről még hiányzott az odaülő aranyos csillogás. Arcvonásai ellenben már a leggondosabban ki voltak dolgozva, de szemein széles, sötét sáv húzódott keresztül, fölül csak a fehér homlok egy része, alul pedig a finom orrcimpák, a szép hajlású ajkak látszottak a bájos kerekdedségű arcból. Az a sáv barbár esetlenséggel húzódott el a hajzatig, és olyannak látszott, mintha a festő elkeseredésében fogta volna a legelső keze ügyébe eső ecsetet, hogy egyetlen vonással kitörölje a szemeket.

– Ez a szegény megvakított nő igazán rettentően kíváncsivá tesz engem – szólt a kis özvegy. – Maga követte el ezt az embertelenséget, cher baron? És miért, ha szabad kérdenem?

– Mert meggyőződtem arról, hogy azok a szemek nem valók a madonnaarcba – válaszolta a báró gyorsan odalépve. Komor,

haragos pillantást vetett arra a „gyerekeszű, kotnyeles teremtésre”, aki oly kíméletlenül avatkozott az ő dolgába. Kivette kezéből a képet, s a szekrények egyike mögé tette.

Lucile sarkon fordult s ravaszul mosolygott.

– No lám – gondolta magában –, ennek a Schilling bárónak még titkai is vannak a szíve dolgában!

Tekintete Mercedesre irányult, aki á báró iménti fagyos felelete után szótlánul és büszke nyugalommal állott megint a festőpolc elé: a melegházon át nem akart távozni, amíg a báró ott tartózkodott, más kijárást meg nem tudott a kert felé. Azután pedig lebilincselte őt az eléktelenített kép körül forgó kis intermezzo.

Lucile a sógornéjára mutatott.

– Nem tud megválni attól a képtől – szólt oda Schilling bárónak. – Meg is hiszem, mert az afféle gyilkos jelenet, amilyeneket maga is látott a polgárháborúban... brr! – tette hozzá megrázkódva. – Én, hála istennek, vajmi keveset láttam abból a csúf mézárulásból – folytatta, s az egyik karosszékre dőlve belesüllyesztette lábcskáit a mozaikkövezetre terített medvebőr bozontos szőrébe. – Mikor a dolog veszélyessé kezdett válni, Bódog elvitt engem a gyermekekkel együtt Floridába, Mercedes félreeső zamórai birtokára. Egész Dél-Kalifornia el volt pusztulva, Kolumbia porig égetve, Charleston az ellenség kezében, s én mindezt csak akkor tudtam meg, mikor Mercedes megjött és előkészített engem arra, hogy mindjárt hozzák utána... az én Bódogomat...

Elhallgatott, arcocskája egészen elsápadt s ajkai görcsösen vonaglottak. Amaz órák fájdalmas rémületének emléke egyszerre erőt vett rajta, de gondolatai éppoly hirtelen túl is lebbentek azon, mint a könnyed reptű madár az örvényen.

– Mercedes olyan napbarnított arccal, olyan elhanyagolt ruházatban jött meg, mint valami cigányasszony – folytatta elmosolyodva és pilláiról letörölve a könnyeket. – Bódog azt

mondta, hogy a hosszadalmas és sok nehézséggel járó szállítást úgy tudta Mercedes intézni, akár egy férfi... Hát hiszen más anyagból is van ám gyúrva, mint én! Szablyával az övében, revolverrel a kezében sötét éjjel keresztülbujkálni a bozótton és kikémlelni az ellenség hadállását, vagy katonaköpenybe burkolva a tábori tűz mellett tanyázni, arra bizony nem tudnám magamat rászánni... cseppet sem kérek belőle! De a spanyol nőknek alighanem már a vérükben van, hogy minden alkalommal a saragossai szűz szerepét szeretik játszani, nem csekély kárára szépségüknek! Mint Desdemona bizony sohasem ülhetne önnek Mercedes, ahogyan a mama ült az ő szép karjaival – e szavak alatt megint a gonoszkodó kisördög kandikált ki szemeiből –, mert rettentő kardvágást kapott: a forradás vérvörös kígyóként tekergőzik jobb felső karján.

A szálas, karcsú nő, bájos sellőarcával és szinte törékeny, gyöngö természetével ott állt a festőpolc előtt, és a ruhája átlátszó ujjával könnyedén eltakart, hanyagul lecsüngő bronzsínű karján lappangva mutatkozott az a véres emlékjel, amelyet a háború osztogat a vitézeinek.

Schilling báró hirtelen támadt ösztönének engedve mellette termett. Az ifjú hölgy feléje fordította szemeit, amelyek elmerengve, sajátságosan csillogtak, mintha éppen most tértek volna vissza az .eltaposott, holt tetemekkel borított rizsmezők és égő városok színteréről.

– De nem így... nem így! Nem önvédelem nélkül a szív utolsó dobbanásáig?! Ugyan, hogy is engedheti magát valaki ilyen bárány türelemmel lemészárolni? – tiltakozott hevesen a hugenotta nő alakjára mutatva, s oly közvetlenséggel fűzve szavait Lucile-nek a véres jelenetre vonatkozó megjegyzéséhez, mintha ennek további áruló fecsegéséből egyetlen szó sem jutott volna el hozzá.

– Olyan nőt akartam ábrázolni, aki eszményért hal meg – jegyezte meg Schilling báró nyugodtan.

Mercedes szilajul villogó tekintettel fordult feléje.

– Hát mi?

– Önök csak úri jogaikért küzdöttek...

– Nem a szellemnek, a műveltségnek a nyers tömeg fölötti diadaláért? Nem az áldott, szép haza szentséges földjéért? – kiáltott föl Mercedes, és büszke haraggal fordított neki hátat. Tekintete céltalanul révedezett végig a helyiségen, s remegő ujjai a derekára csatolt öv szalagjával bíbelődtek.

– Mit tudnak itt Németországban! – folytatta vállat vonva, elkeseredett hangon. – Vakon táncolnak az „emberiségnek” elnevezett bálvány körül, amelyet az északi államok alakoskodva állítottak föl. Igaznak tartják azt a szenteskedő álarcot, amely mögé a lángoló irigység rejtőzik, hogy megtörje a déli államok hatalmát, magához ragadja az államéletben játszott vezérszerepet, koldussá tegye nemes, büszke nemzetségeit... ó, az a német elvakultság! A porba engedik sújtani fehér testvéreiket, s eldédelgetik a fekete fajt...

– Hogyha könyörületesen elvágják azokat a köteleket, amelyekkel a leigázott röghöz van kötve, az még távolról sem dédelgetés... Azok a sötét bőrű emberek...

– Emberek?! – szakította félbe Mercedes gúnyos mosollyal s félvállról, a legnagyobb megvetéssel.

Mint a szeráf, úgy állt ott fehér ruhájában... és ebben a külső női bájjal oly dúsan megáldott simulékony testben a legdölyfösebb előítélet, a legridegebb lélek lakozott, amely vaspáncélba öltözötten állt szembe a világgal.

– Most már értem, hogy megborzad a német levegőtől, amely mostanában fölkerekedik, hogy kisöpörje a sötét zugokban lappangó jogtalanságokat – vetette oda Schilling báró, kedvetlenül tekintve amannak feléje fordított szemeibe.

– Igaz, olvastam már valamit felőle. S hogy a szokott német alapossággal teszi, az kétséget sem szenved – válaszolta Mercedes helybenhagyó gúnnyal. – Hogy egyúttal ősi, öröklött

jogokat is söpör el, az persze szóba sem jöhet e reformokkal szemben, amelyeket világvívóink színre hoznak.

Elfojtott hangja remegett az izgatottságtól, s talán éppen azért hagyta abba a fölvetett tárgyat ez a büszke, rendesen magába zárkózott hölgy.

– Vajon komolyan hiszi, hogy odaát el fogjuk érni a magunk elé tűzött célt? – kérdezte látszólag higgadtan a zárdabirtok felé mutatva.

– Akarom hinni, mert nem szeretném elveszteni a női szívben lakozó igazán nőies, nemes érzésbe vetett hitemet – felelte a báró a haragos mosoly egy nemével. – De óhajtva óhajtom, hogy azt a célt minél későbben érjük el...

Mercedes már az első szavak hallatára az üveges ajtó küszöbére lépett, hogy kimenjen, de most még egyszer visszafordította a fejét.

– Vajon miért? – kérdezte.

– Azt nem is kellene kérdezni önnek, aki naponta láthatja, hogy a gyermekekkel mondhatatlan boldogság vonult be életembe... Mihelyt a nagymama ki van békítve, elvesztem védenőim, s ki tudna fájdalom nélkül lemondani arról a szeretetről, amely új fényt vet életére? A gyermekek ragaszkodnak hozzám... Vagy talán ezt is sajnálja tőlem, a német férfitól? – kérdezte hirtelen a gúnyolódó tréfálkozás és a kételkedő komolyság között ingadozva, mert észrevette, hogy Mercedes elkomorult tekintettel vonja redőkbé szemöldökeit.

– Ugyan hogy beszélhet ilyeneket, báró? – kiáltotta oda Lucile. – Már hogy ő „sajnálja”? Nevetséges! Hát nem arra készül-e donna Mercedes, hogy szegény gyermekeimet irgalom nélkül abba a csúf gyilkos barlangba vesse?

Donna Mercedes rá sem hederített erre a célzatos megjegyzésre, hanem a báró felé fordult.

– Sohasem tettem semmiféle ellenvetést bátyám végső óhaja és akarata ellen. De hazudnom kellene, ha azt akarnám mondani,

hogy utasításainak első szavától fogva nem óhajtottam titokban, vajha az a koros nő ott a zárdabirtokon állhatatosan ragaszkodnék a maga kegyetlen ridegségéhez és vajha elutasítaná unokáit. Mert akkor azok a jogok jutnak érvényre, amelyeket Bódog végrendeletileg reám ruházott, és én is azt mondhatnám: „Ezek a gyermekek az én gyermekeim!”

Karcsú kezét önkéntelenül keblére szorította: mindama női alakok közül, amelyek lelkes ábrázolással élénkítették a műtermet, egy futó pillanatig bizonyára őt tette legbájosabbá az arcán tükröződő mélységes és egyszersmind féltékeny gyöngédség, amely valóban sajnálja másoktól a maga bálványát.

– Ez a tétlen várakozás terhemre van, valóságos gyötrem reám nézve – folytatta. – Néha egész akaraterőmre van szükségem, nehogy hirtelenében átvezessem a gyermekeket nagyanyjukhoz, csakhogy véget vessek ennek a kínos bizonytalanságnak s önhatalmúan siettessem a dolog végeldöntését.

Egy pillanatra elhallgatott, látva a báró élénken tiltakozó kézmozdulatát.

– Nem teszem meg – folytatta csüggedő hangon, tagadóan rázogatva szép fejét. – De szeretném már legalább a kezdetet, a cél felé törekvő első lépést látni...

– Akkor szíveskedjék egyelőre megengedni, hogy megtekintsem Bódog családi okiratait – vágott szavába a báró –, attól tartok, hogy szükségünk lesz rájuk.

– Akár most nyomban is rendelkezésére állnak – felelt Mercedes, és biztató kézmozdulattal az üveges ajtón át kisetett a kertbe.

Lucile felszökött ültéből és velük ment. Mialatt a platánfasoron át az oszlopos ház felé tartottak, bizalmasan belekapaszkodott Schilling báró karjába.

– Huh, már megint ott áll a sövénynél az a Sátán, a nagybácsik e semmirekellő példánya, aki akkoriban oly

szemtelenül kacagott szobája ajtajában! – suttogta. – A sövény jó magas, alig látszik a sasorra meg a homlokába nyúló sötét haja, de nekem éles szemem és jó emlékezőtehetségem van. Arca olyan élénken lebeg szemeim előtt, mintha magammal hordtam volna a fényképét. Csak egyet pillantottam oda, s már ráismertem. Meglássá, báró úr, hogy igazam van. Az vén róka él a gyanúperrel, mert nagyon is sokat kandikál át a sövény fölött. Lám... már nincs ott. Így tűnik el rendesen, ha valaki merően odanéz.

Donna Mercedes a faragott faburkolatos falakkal határolt szalonban rendezkedett be. Az egyik ablak közelében, a zárdaépülettel határos fal hosszában állt a pompás Steinway-zongora, amelyet magával hozott, s a másik ablak fülkéjébe nagy íróasztalt állíttatott, amely tele volt rakva elegáns írószerekkel, könyvekkel és mindenféle dobozzal.

Az ifjú hölgy most az alsó polcok egyikének sötét sarkából gyönyörű rokokó szekrénykét vett elő, kinyitotta és a tartalmát képező irományokat szétrakosgatta az asztalon.

– Itt vannak az összes papírok, amelyeket Bódog Németországból magával vitt – jelentette ki –, itt van az okirat, amely tanúsítja, hogy Kolumbiában egybekelt Lucile-lel. Ezek meg itt a gyermekek keresztlevelei... Ezt a három okiratot – vetette közbe –, ha el találna veszni, nem lehetne pótolni, mert Kolumbiában az anyakönyvek is odaégtek... Ez itt...

– A szegény Bódog halotti bizonyítványa – egészítette ki Schilling báró elfogódott hangon. De maga is hirtelen elhallgatott és hátratekintett. – Hát már fényes nappal is kísértének az egerek? – kiáltott föl még akkor is odahallgatva, mikor már elnémult az a recsegő zaj.

– Az ám, az egerek! – ismételte Lucile vontatott, jelentős hangon, és sarkon fordulva kereket oldott.

XVI.

Eközben José a nagyon is szolgálatkész Kalózt pirongatva csukta be kuckójába, a műterem mögötti kamrában. Azután könnyezve kereste' a megriasztott tengeri nyulat, s mikor nagy nehezen ráakadt, a karjára vette, s figyelmesen nézegette, mert a szelíd kis állat bizalmasan eszegette kezéből a fűszálakat.

A kisfiú, akinek szőke fejére még négy héttel ezelőtt a délvidéki nap tüzes sugarai sütöttek, most – mint igazi germán gyerek – legszívesebben a tavat környező hársak tövében játszadozott. Nagyon kedvelte a méhektől körülrajzott lombtetőt, a kis tó tükkrét a csillogó barázdákkal, amelyek a bogarak után kapkodó pontyok nyomában keletkeztek, s a tavat szegélyező pázsitot, amelyre totyogva, hápogva jöttek ki az úszkálásba belefáradt rucák, hogy fémesen csillogó testüket megpihentessék a puha fűben.

Ebbe a nyirkos, hűvös csalogató árnyékba vitte most is a maga kis játszópajtását, miután keresztül-kasul járt a verőfényes kerten. A tengeri nyulat óvatosan tette le a fűbe és melléje kuporodott: kezeivel gyöngéden cirógatta selyempuhaságú szőrét, elragadtatással nézte sajátságos, vörösen izzó szemeit, mígnem egyszerre valami rikoltó kacagás riasztotta föl csöndes mulatozásából.

Odaát a zárdakertben, a sövény melletti magas körtefán Vida úrfi üldögélt. Hosszú lábszárait a levegőben lóbázta, s széles nevető szájából kifehérlő fogai olyanoknak látszottak, mint valami kis ragadozó állatéi.

– Ni, az az ostoba gyerek! Az az oktondi! Azt hiszi, hogy isten tudja mije van, pedig csak közönséges tengeri mucus! Hát te még azt sem tudod? – kiáltott át.

– Tengeri mucus? – ismételte a kis Jósé elbámulva és idegenszerűen hangsúlyozva a számára egészen új szót. Kétkedve

nézett hol a kis állatra, hol meg az idegen fiúra, akit még sohasem látott, s aki oly biztosan ült odafenn a messzire kinyúló ágon, mint a legkényelmesebb széken... Ez a furcsa gyerek most majomhoz méltó ügyességgel, négykézláb futott végig az ágon, s gyorsan lebocsátkozott a fa törzsén. Egy pillanatra egészen eltűnt, csak az ágak recsegő zöreje volt hallható, azután a sövény alján megjelent a fiú sörtehajú feje, s nyomban rá már talpon állt a kis Vida, s vézna lábszárai sebesen vitték a tó felé.

Megjelenése itt is ugyanolyan hatást idézett elő, mint rendszeren a zárda udvarán; a tengeri nyúl a cserjésbe menekült, a fűben pihenő récék hápogva, hanyatt-homlok rohantak a vízbe!

– Hadd fusson, te ostoba csacsi! – kiáltott föl útját állva Josénak, aki megint meg akarta fogni a tengeri nyulat. De most engedelmesen megállt és bátortalan csodálattal nézte azt a hetyke fickót, aki talán csak egy évvel idősebb, de majdnem egy fejjel nagyobb volt nálánál.

Josénak eddig még sohasem volt játszótársa, s most egyszerre olyan pajtásra akadt, aki bámulatatosan tud mászni, aki oda sem hederít, ha keresztül akar bújni a tüskés sövényen, s aki még azt az imponáló tényt is tudja, hogy a tengeri nyúl tulajdonképpen csak mucus.

– Ezek már ismernek engem! – szólt Vida a menekülő récékre mutatva.

– Idenézz, hogyan hajigálom meg őket!

Egymás után szedegette föl a kavicsokat és fürgén, ügyesen röpítgette a récék felé. Azok pedig rémülten bukdácsoltak a víz alá, csattogó szárnyaikkal magasra freccsentették a vizet és előrenyújtott nyakkal versenyt kajdáltak. Vida meg majd megpukkadt nevéttében, s minden egyes dobás után örömében térdeit paskolta napbarnított vézna kezeivel.

A kis José le nem vette róla szemeit. Ennek a fiúnak mélyen fekvő, keskeny vágású, villogó szemei, vakmerő okos tekintete, mozdulatainak biztonsága és ügyessége, a zárdabirtok béreseitől

ellessett durva modora valósággal démoni vonzerőt gyakorolt a gyermekre.

– No elég nekik mára! – szólt Vida és egyet fütyentett, az utolsó követ végigsuhintotta a víz tükrén. – Most gyere velem! Megmutatom neked az én nyulaimat, azokat nézd meg, azok bezzeg különbek a te utálatos mucusodnál!

José bátortalanul tekintett a sövény ama részére, ahol Vida keresztülbújt. Áthatolhatatlan sűrűség volt ott, s a legkisebbke rés sem volt látható.

– Én nem férek keresztül – vélekedett csüggedten.

– Ostobaság! Mikor én is át tudok bújni. Én magam csináltam ezt a lyukat a sövénybe s mindennap ideát vagyok a kertben... de ti nem tudjátok. Gyere csak velem, majd meglátod, hogy milyen könnyen jutunk át.

E szavakkal a sövényhez ugrott, félrehárította a leveleket, s a következő pillanatban eltűnt.

José utána bújt. A titokzatos gyönyör és félelem vegyülete ugyancsak megdobogtatta szívecskéjét. A tüskék sajgatva tépázták meg szőke fürtjeit, és kék kasmírnadrágja komoly veszedelemben forgott ezen a tövises úton, de azért vitézül hatolt tovább abban a zöld alagútban, amely rézsút vezetett át a sövényen és odaát egy hagymáságyra nyílt.

Bezzeg egészen más világ volt itt, a bozontos sövényen túl... nem voltak itt kavicsos, kanyargós utak, sem tó, sem elegáns vasbútorokkal berendezett fasor. A zöldséges ágyak hosszúkás, egyenes vonalú dominókövek gyanánt sorakoztak egymás mellett, és csak a közepén húzódott végig egyetlenegy puszpánggal szegélyezett út. Szaladgáló gyermekek számára nem akadt itt hely, még azon a füves réten sem, amely az utcai falkerítés felé sorakozott a zöldséges ágyak mellé: ott hosszú sávokban térültek el a fehérítés végett erősen lecövekelte vásznak! A kútból zuhogva ömlött ki a víz a kővályúba, amelyet egész sereg öntözőkanna környezett.

Mindez nagyon komoly színezetű volt, Vida úrfi talán éppen ezért bujkált mindig át a sövényen... De mégis volt itt valami, amiben a gyermekszemek gyönyörködhettek; a puszpángsövény mögötti szép bogyós bokrok. A pöszméte húsos fejű zöld gyümölcse csaknem a földig húzta le az ágakat, és a ribizke himbálózó fürtöcskéi már pirosodni is kezdtek.

Vida fölvette megint ostorát, amelyet az előbb a körtefa alatt hagyott, s arra futtában olyan erősen suhintotta meg a bokrokat, hogy valóságos zápora hullott a leveleknek és bogyóknak a zellercsemetékre és salátafejekre.

– Még most sem lehet megenni – szólt bosszús pillantást vetve a kemény kis bogyókra, amelyek oly erős próbára tették türelmét.

A kerti út a hátsó épület följáratához vezetett, Vida egyenesen ennek tartott. A korhadt szürke ajtó ferdén lógott sarkaiban s nem látszott valami nagyon kecsagetetőnek, de hogy mögötte odabenn olyan koromsötétség legyen, azt mégsem hitte volna a kis José. Mindkét kezével félénken kapaszkodott Vida bársonyzubonyába, mikor mögöttük becsapódott az ajtó.

– Talán bizony félsz, te bitang? Veszed le mindjárt a kezedet?! – korholta Vida rákoppintva a beléje kapaszkodó kis ujjakra. – Ez a mi fáskamránk, s itt tartom a nyulaimat.

Az istállók felől lódobogás és tehénbögés hallatszott át, s valamelyik nyitott kis ablakon az istálló meleg párái hatoltak be. Lassacskán világosabb is lett: a kertre nyíló, szőlőindákkal sűrűn befuttatott, vasrácsos kis ablakon át derengve szűrődött be a napvilág, s e bizonytalan félhomályban José meglátta a deszkarekeszbe zárt nyulakat is.

Vida fülüknél fogva szedegette elő a szegény házinyulakat, s egypárszor kegyetlenül meg is lóbázta a levegőben. Azután fölsietett a deszkarekesz fölött a felső helyiségbe vezető meredek, sötét kis falépcsőn... s a kis Jósé lépten-nyomon követte őt.

Ez a gyöngé gyermek, aki fölött élete első percétől fogva úgy örködtek, mint valami fejedelmi sarjadék fölött, most e tágas, elhagyott épületben fölmászott a nyaktörő lépcsőkön és hágsókon, keresztülment a hidak gyanánt szabadon lebegő gerendákon és gondtalanul futkosott le a sötéten tatóngó örvényszerű nyílások mellett, amelyeken át a gabonakötegeket szokták a szérúbe földobálni – szóttanul, minden ellenvetés nélkül követte nyomon a nyugttalanul előresiető nagy fiút, mint valami vezérlő csillagot, s buzgón igyekezett azon, hogy éppoly bátran tipegjen, topogjon, mint amaz. Olyan erősen persze mégsem hangzottak léptei, mert hisz amannak „gyönyörű” patkói voltak a sarkain.

Milyen szép dolog is volt az, hogy egyszer már igazi fiú is lehetett! Sem Jack, sem Deborah nem zaklatta most örökös kérdéseivel s bátran ugrándozhatott az idegen lépcsőkön és folyosókon anélkül, hogy letaposná a mama vagy Mina uszályának szegélyét, amiből rendszeren nagy perpatvar szokott kerekedni. Milyen kellemes illata volt az alig behordott friss szénának, amelybe térdig is belesüppedt, és milyen gyönyörúséges rémület volt az, mikor valamelyik félreeső zugból egy-egy fölriasztott tyúk hirtelen fölrebbent és ijedten kodácsolva, félig röpülve, félig futva menekült el, otthagya fészket a csillogó fehér tojásokkal...

A padlásnyílásokon át behatóló, hosszú, éles szélű aranyávokat képező napsugarakban zajttalanul hajszolták egymást a porszemecskék miriádjai. Közvetlen közelből lehetett hallani a háztetőn tanyázó galambok turbékolását, s egyes félrecsúszott cseréptéglák résein át látni lehetett a kövezett nagy hátsó udvart a pulykákkal, a bambán ide-oda ügető borjakkal s a sarokban magányosan álló nagy fával együtt, amelynek sűrű lombjai közt lehettek a kibe röpökdő kis madarak fészkei.

Mikor fölértek a tulajdonképpeni zárdával tőszomszédos, kétemeletes melléképület padlására, a egyik kamra félig nyitott

ajtájában egyszerre fújva prüszkölt feléjük egy szép tarja szőrű macska. Úgy látszott, mintha meg akarná rohanni a fiúkat, de Vida suhogó ostorának láttára menten futásnak eredt és félénken kapaszkodott föl a szarufákon.,

– No lám... a Micának kölykei vannak! – kiáltott föl Vida s berohant a kamrába. Egy régi, félig szétmállott gyékénykosár fenekén csakugyan három nagyon fiatal kismacska gunnyasztott.

– Mindjárt megmondom a papának! Frici még ma a vízbe fojtja mind a hármat, az ám a derék multság! – ujjongott Vida.

José a padlóra kuporgott, s ragyogó szemeit a kosárra meresztette. Nem is hallotta, hogy mit mond a másik fiú. Három ilyen kedves, helyes kis állat, mindenféle tarkabarka rongyból készített puha ágyon... hisz ez még szebb volt, mint az ökörszemfészek, amelyet Arnold bácsi múltkoriban egy nagy galagonyabokron mutatott neki! Bátortalanul cirógatta meg a kismacskák puha szőrét.

Ez a leányos gyöngédség fölingerelte s bosszantotta a nagyobbik fiút.

– Ugyan, hogy lehetsz ilyen rettentő ostoba? – korholta. – Ez az oktondi éppen olyan nagyra van ezekkel a mihaszna állatokkal, mint Teréz néni a kis pulykafiókákkal.

A macskakölykök egyikét kivette a kosárból és erőszakkal talpra állította, ez szétterpesztett lábakkal állt meg és panaszosan nyávogott.

A vén macska ennek hallatára megint berohant a küszöbön, de bizonyára már eléggé megismerkedett Vida vesszőcsapásaival... a félelem megint csak diadalmaskodott az anyai szeretet fölött – a megemelt ostor elől a fal mentén elmenekült s fölmászott egy polcos állványra.

Vida egy ott álló székre ugrott és ostorával feléje suhintott. Ami a felső polcon hevert; ócska kalapdobozok, csorba porcelánedény és-több efféle, egyszeriben a padlóra zuhant a menekülő macska lábai alatt, mindez csak úgy dübörgött,

csörömpölt, fojtó porfellegek kerekedtek és Vida visító „hajrá” kiáltásaitól kísérve a szegény meghajszolt macska a polc túlsó végén megint leugrott s kiszökött az ajtón.

José ezalatt megint visszatette fekvőhelyére a cicát. A gyöngéd érzésre szoktatott gyermeket nagyon kínosan érintette e hajtóadászat éktelen zaja. Félénken tekintett a szétzúzott porcelánedény cserepeire, s megkönnyebbülten sóhajtott föl, mikor a macska kimenekült az ajtón. Hallotta még, hogy Vida erősen dobogó léptekkel üldözi a macskát a külső hosszú folyosón, azután szépecskén elcsendesedett minden s ő zavartalanul játszogathatott a cicákkal.

Szépen elegyengette a kosárban a rongyokat, ahogy Deboráh szokta elegyengetni a párnáit. A nap besütött a lomtár ablakainak fénye vesztett üvegtábláin, tarka szivárványszíneket vetve serénykedő kezeckéire, s a kisfiúnak nagy öröme telt ebben: újra meg újra odatartotta s úgyszólván belefürösztötte kezeit a tarka fénycsávokba...

Most egy kis madár pihent meg odakinn az ablak deszkáján, lenyelte a magával hozott kétségbeesetten kapálózó bogarat, és csillogó fekete szemeivel félénken kandikált be a kalitkába. Csicsergése erősen, élesen hallatszott be, a cicák nyávogása is mind hangosabbá lett, s a fiú minden egyes mozdulatával csak úgy recsegett-ropogott a padlódeszka, amelyen kuporgott. De hogysisne, mikor itt olyan mélységes, halotti csend uralkodott! Az a nagyfiú, aki tulajdonképpen egy pillanatig sem tudott veszteg maradni, most nyilván meg sem moccan, pedig már jó ideje idebenn kellett már lennie, mert hiszen már réges-régen volt, hogy kikergette a Micát!

A gyermek gyanútlanul fordult hátra: azt a nagyfiút sehol sem látta. Ott pedig, ahol ez előbb a macska az üldözőjével együtt eltűnt, az ajtófélfák közt most szürkén elmosódott, kacsaringós, furcsa cifraságok zárták el a folyosóra nyíló kilátást... Az ártatlan gyermek az első pillanatban föl sem fogta helyzetét. Úgy

gondolkozott, hogy az a kifestett nagy felület közönséges ajtó, amelyet természetesen ki lehet nyitni, s hogy az a nagyfiú természetesen odakint áll a folyosón.

José fölemelkedett s végigfutott a kamrán, de nem tudta az ajtót kinyitni. Nem volt ezen sem kilincs, sem kulcs. Csak azon a helyen, ahol azelőtt a lakat lehetett, volt egy kis lyuk, amelyen keresztül ki lehetett nézni a sötétlő folyosóra. Odakint pedig síri csend uralkodott, s az erősen záródó ajtón, amely sehogy sem akart tágitani, a legkisebb egérke sem bújhatott volna keresztül...

Félelmében, rémületében egyszerre velőtrázó sikolyra fakadt, de éppoly hamar el is hallgatott megint, és visszafojtott lélegzettel nyomta fülét az ajtó részére. Odakinn végigsuhant valami a recsegő deszkákon.

– Kedves, jó fiú, kérlek nyisd ki az ajtót! – kiáltotta könyörgő hangon.

Semmi válasz. Senki sem nyúlt a kegyetlen ajtóhoz, amely őt ez irtóztató négy fal közé zárta.

Szívszagató sírásra fakadt, kis ökleinek egész erejével döngötte az ajtó poros, piszkos deszkáit, közben rimánkodó gyermekhangon hívta Mercedes nénit, Jacket, Deborah-t és mindazokat, akik otthon mindig oly készséggel segítettek rajta... mignem végre rekedten és kimerültén rogyott a küszöbre.

Ott kuporgott fönt az ősi sólyomfészekben, mint valami eltévedt, remegő szép madárka, mint hajdanán az a szegény kis „kolibri”.

Ó, ha ezt látta volna a kitagadott, elűzött, aki most messze túl a tengeren, Florida partján a magnóliák és babérfák alatt alussza örök álmát...! Hisz ő is ismerte ezt a kietlen, nap hevítette padláskamrát, amelybe halomra hordtak minden hasznavehetetlenné vált holmit. Ismerte e falakat a rájuk aggatott rozoga keretekkel, amelyeknek egy-egy sarkában még megvolt a hajdani tükör szilánkja vagy az olajfestésű vászon rongya... Látta ezeket az ócska meséskönyvekkel és naptárakkal telt ófrank

ládákat, amelyekből valóságos molyfellegek rajzottak ki. Láta e gombolyítókat és elkoptatott rokkákat, amelyek a Wolframok nem egy nemzedékét a bölcsőtől a sírig ellátták az elnyűhetetlen házi vászonnal...

Egymás hátán heverték itt a szüette székvázak, amelyeken talán még a három évszázaddal a zárdabirtokra, költözött takácscsalád üldögélt. Az egyik sarokban durva játékszerek voltak halomra söpörve, ott heverték azok a félig meztelen, fejetlen bábutestek is, amelyeket egykor a Wolfram-ház legifjabb leánysarjadékai, a szegény tanácsosné kenderszürke kis leánykái ringattak, dédelgettek.

A napfény lassacskán odahagyta a padlás kis ablakát, a madárka pedig már a gyermek esdő, éles sikolyának hallatára ijedten rebtent el a párkánytól. A kiscicák is elcsendesedtek: összebújva szürke gombolyagot képeztek a kosárban, és csak olyankor emelgették föl álmosan fejecskéiket, mikor a bezárt kisfiú a küszöbön hangosabb siránkozásra fakadt.

Valahányszor a gyermek fölvetette a sírástól megdagadt pilláit, mindannyiszor csak az eltorzult, ócska kopott holmikat látta. Ahány kísértetről mesélgetett neki Deborah, mindmegannyi megelevenült előtte: ijesztően vigyorogtak reá a falon függő faóra mutató nélküli számlapjáról s a képcafatok egyikén megmaradt emberi szemből. Előbukkantak a könyvesládákból, végigsuhantak az egymás tetejére rakott székek rozoga lábai alatt és feléje integettek, kapkodtak a babatestek fakó bőrkarjaival. Megújult emlékezetében az a mese is, amelyben a megszökött gyermekek bűnhődésül eltévedtek.

– Soha többé nem leszek rossz! Soha többé el nem szököm hazulról néni! – dadogta zokogva, bűnbánóan, mintha most is a szép néni keblére borulna s karját nyaka köré fűzve kéme bocsánatot.

Odakint még mindig az a mélységes, reménytelen csend uralkodott, csak nagyritkán hallatszott a túlsó udvarról mint a

messze-messze távolból egy-egy kakas kukorikolása. De magában a kamarában most valami különös zaj keletkezett: halk tipegés, majd papírzörgés hallatszott, s egyszerre csak megsörrentek a padlón heverő porceláncserepek.

Egy vakmerő patkány, amely a macskák közelsége dacára is ragaszkodott a lomtárban szerzett honosságához, nyilván ételmaradékot fedezett föl a porcelánedényeken. Szaglálózva sürgölődött most a cserepek közt, s ez a látvány még sokkal rettentőbb volt a képzelt kísérteteknél. A kisfiú mindig irtózott az egerektől, most meg olyan „iszonyú nagy egér” futkosott itt... s a legközelebbi pillanatban talán feléje is suhan...

A gyermek velőtrázó sikoltással ugrott talpra. A patkány eltűnt a polc alatt, de a megrémült fiú eszeveszetten rohant ide-oda, majdnem egyfolytában sikoltozva, segítségért kiáltozva. Egyetlen pillanatra sem mert megpihenni attól tartva, hogy az a csúf állat megint előbújik rejtekéből s reá ugrik... A szegény fiú futott, futott, homlokán kiütött a veríték, már-már kifogyott a lélegzetből s kiáltozása rekedt dadogásba ment át; ekkor hirtelen félretolódott kívül a retesz és kitérült az ajtó.

Szálas termetű nő lépett a küszöbre, a gyermek kitért karokkal támolgott feléje s alig hallhatóan rebegte:

– Ne csukd be az ajtót....! Jó fiú leszek! Sohasem szököm meg többé!

A nő halotthalvány arcával hajolt föléje, s egész testén sajátságos borzongás-futott végig, mikor a gyermek karjai dereka köré fűződtek: De azért megragadta a kisfiú kezét s kivezette a folyosóra.

S most egyszerre csak ott volt megint az a nyúlánk fiú. Az egyik kémény mögül bukkant elő s örömeiben úgy toporzékolt patkós cipőjével, mint valami szilaj kiscsikó.

– Ugye milyen szép az a lomtár...? Elég sokáig játszottál már a kiscicákkal? – kiáltotta, s majd kidőlt az oldala nevéttében.

– Te csalogattad föl és zártad be? – kérdezte a nő kurtán, sajtóságos tompa hangon.

– Én hát! – felelte Vida és ostorát megsuhogtatta a levegőben, ferdén álló alattomos szemeivel hetykén pislogott a nőre. – De mit kérded te? Hisz neked semmi közöd hozzá...! Nem szenvedhetem ezt a nyalka kis pimaszt. Még iszonyúan ostoba, s úgy fut az ember után, mint a kölyökkutya. Ni, milyen csipkegallérja van a majomnak, a cipője meg...

Tovább nem mondhatta. Az asszony gyors fogással megragadta s derekasan megrakta erőteljes, nagy kezeivel; azután talpra állította, s a folyosóról a zárdaépületbe nyíló, kitárt ajtó felé lökte.

Vida első meglepetésében meg sem muhkant. Eddigi rövid életében még senki sem verte meg – de ki is merte volna a zárda lakói közül kezét rátenni a tanácsos úr bálványozott fiacskájára? Eddig csak azt tudta, hogy mások sikoltanak föl az ő vessző- és ostorcsapásai alatt, most meg ő maga sikoltozott, de csak akkor, mikor azok a kérlelhetetlen kezek megint talpra állították.

Esze nélkül rohant végig a folyosón s le a lépcsőn, cipőinek patkós sarkai kopogva robogtak le a lépcsőfokon. Úgy ordította, mint valami vadállat... minél lejjebb ért, annál hangosabban. Kiabálása harsogva hangzott vissza az ódon zárdaépület lépcsőzetének és tágas tornácának falairól.

A cselédség összefutott, s a tanácsos megrémülten rohant ki hivatalos szobájából, karjaiba fogta föl éktelenül ordító s feléje rohanó kis sarjadékát, halálsápadtan vitte be a maga szobájába és észrevehetően remegő kezével csitítgatva cirógatta meg a fiú barna, sovány arcát.

Vida úrfi tudta, hogy időnkint görcsökben szenved; a cselédek az ő jelenlétében beszéltek erről, utánozva rángásait. Azóta nagyon gyakran ismétlődtek ezek a kórtünetek: mihelyt valamelyik kívánsága ellenzésre akadt, rendesen hátravetette magát, s keze, lába rángatózni kezdett...

Most igazán az izgatottság, a féktelen düh remegtette meg nyúlánk, vézna testét. Kezeit ide-oda csapkodta, s még folyton sivalkodva fejét görcsösen nyomta a pamlag vastag tollpárnáira, amelyekre a tanácsos lefektette. Ez az állapot valóban aggasztónak látszott, de a beteg apró, hunyorgó szemei nagyon öntudatosan és figyelmesen sandítottak az apára, aki a legnagyobb aggodalommal sietett a szekrények egyikéhez, hogy elővegye a szokott görcscsillapító szert.

Egyszerre csak abbahagyta a fiú a kiabálást s a pamlag dőngetését. A tanácsos e hirtelen bekövetkezett csendtől megijedve hátratekintett: Vida fölegyenesedett a pamlagon és megdöbbenve meresztette szemeit a túlsó falra. A féldomborúan faragott szentek egyikének állandóan kiterjesztett karja le volt szakítva a törzséről, amelytől most széles, sötéten tátongó rés választotta el.

– Papa! A fal kettéhasadt... mindjárt ledől! – kiáltotta Vida rémülten.

A tanácsos majdnem bósz ugrással a karzaton termett, ott lehajolt, s kezének egy mozdulatára zajtalanul záródott az a rés.

– Te kis bohó, te! – szólt megint lehaladva a lépcsőn. – Ez a vastag fal csak nem fog bedőlni. De a korhadt fa imitt-amott már repedezni kezd. Majd elhívatom az asztalost, hogy tákolja megint össze.

Vida úrfi nagyon szkeptikus hajlamú volt. Éles esze és szokott leskelődése, hallgatózása már megfosztotta őt attól a gyermekded könnyen hívőségtől, amely mindenkor készpénznek veszi a felnőttek mondásait. Hitetlenül sandított a szent felé, aki látszólag megint teljes épségben áldotta meg az előtte térdelő asszonyt, de hitelenségének nem adott kifejezést, hanem rákezdett megint jajveszékélésre, mialatt a tanácsos az asztalhoz lépett s egy kanál vízbe csepegtette a gyógszert.

– A néni félig agyonvert engem, papa! – sivalkodott Vida. Alig várta, hogy apja kérdést intézzon hozzá.

A tanácsos sarkon fordult, mintha nem hinne a tulajdon füleinek.

– Bizony, rettentően ütött, lökdösött...! Hát mit tehetek én arról, hogy az az ostoba pimasz mindenüvé utánam szalad, mint a kölyökkutya!

– Kicsoda? Kiről beszélsz, fiacskám? – kérdezte a tanácsos remegve. Azt hitte, hogy a fiú félrebeszél.

– Kicsoda? Hát az az idegen fiú a Schilling-házból – válaszolta Vida türelmetlenül hánykolódva –, az a kék ruhás kamasz, aki odaát a kertben mindig a nagy kutyával játszik. Utánam futott egészen a lomtárunkig...

– Itt van a mi házukban? Odafent Teréz néninél?

Vida helybenhagyóan bólintott, s az apja kezében lévő kanál tartalmának fele a padlóra ömlött.

XVII.

Már azalatt, hogy Vida jajveszékelve tűnt el a lépcsőház homályában, elenyészett a felháborodás pírja az őrnagné arcán. Már megint olyan merev, olyan fehér volt, mint a kő. Fölemelte széles, kékfestő kötényének csücskét s letörölgette a verítéket a kis José fölhevült arcocskájáról. De eközben következetesen óvakodott attól, hogy a gyermeknek kisírt szeméibe tekintsen. Egyetlen nyugtató szót sem szólt hozzá, hanem csak a kezével intett neki, hogy kövesse, s mikor a kisfiú bizalmasan csúsztatta kezét az övébe, akkor e megkérgesedett ujjak úgy megrándultak, mintha a gyermek meleg puha kezecskéje gyűrűbe tekerőzött kígyó volna.

Akkoriban is ilyen késő délutánra járt az idő, mikor a Königsbergből nagy titokban elutazott őrnagné belépett felső emeleti lakásának tornácába. Akkor is tétovázó lábacskák tipegtek mellette és szőke kis kerubfő simult félénken az anyához, aki rideg elszántsággal hagyta oda eléggé fényes állását

és tökéltelte el magát a zárdabirtokon eltöltendő remeteéletre csak azért, hogy férjét kegyetlenül megbüntesse s a nagyvilág előtt szándékosan megbélyegezze. Akkoriban azt hitte, hogy a gyermeket kénye-kedve szerint fogja vezérelni, hogy ez sohasem fog visszakíváncozni „könnyelmű” apjához, s hogy mindenkorra egyes-egyedül csak az ő tulajdonát fogja képezni. De a később bekövetkezett rettentő esemény egészen más nézetre térítette.

Vajon e pillanatban mindez végigcikázott-e agyán ennek a nőnek, akinek viaszfehér homloka fölött az erősen deresedő hajfonatok még most is éppoly sima és elegáns fejéket képeztek, mint hajdan a sötét, dús hajzat?

A kis Joséval fölérve a felső emeleti szobájába, az ófrank divatú kis mosdóasztalhoz vezette. Ugyanerre a helyre vezette akkoriban a maga fiát is, hogy lemossa arcáról az úti port és házi zubbonnal cserélje föl azt a kék bársonykabátkát, amelyre bátyja olyan sanda szemmel nézett.

Mintha csak fátyol borította volna merően néző nagy szemeit, mikor a törülköző sarkát friss vízbe mártotta s a gyermek felduzzadt pilláira nyomogatta, észrevehetően óvakodva attól, hogy ujjai hozzáérjenek a rózsás kis orcákhoz.

– Ne beszélj! – szólt rá kurtán, ridegen, mikor a kisfiú siránkozó, szelíd hangon Mercedes nénit, Jacket és Deborah-t kezdte emlegetni, hogyha e nyersen kimondott két szónál csak egy betűvel is többet ejt ki, hangja okvetlenül elcsuklott volna. De a kisfiúnak erről természetesen sejtelve sem volt, s ijedten hallgatott el.

Egyetlen szót sem mert többé szólni, pedig szerette volna megmondani, hogy szomjas. Szemei sóvárgó tekintettel csüggték a vizesüvegen, tüzes leheletű ajkai egészen ki voltak cserepesedve a padláskamrában uralkodó tikkasztó hőségtől, portól és a sok kiáltozástól. Ilyen szelíd, ilyen engedelmes volt az a fiú is, aki most huszonöt éve ott az ablak sarkában játszadozott, s akinek

ágyacskája ott a durva gyapjúfüggöny mögött szorosan az elvált asszony ágya mellett állott...

Az őrnagyné egy kis bort, gyümölcslevet és vizet töltögetett össze egy pohárba, és szemeit félrefordítva odanyújtotta a gyermeknek. Olyan ital volt ez, aminőt a zárdabirtokon hébe-korba az eltikkadt szegény utasoknak szoktak adni. Miért ne adná hát annak az idegen gyermeknek is, akit a ház urának fia annyira meggyötört...?

Bizony rettentő gyötrelmeket okozhatott is a szegény kisfiúnak a nap heve s a lázas rettegés! Szánalom volt nézni, amint két kézre fogta a poharat és mohón, az utolsó csöppig ürítette ki tartalmát... Azután lábujjhegyre állt s felnyújtotta kis karjait, hogy rendes szokása szerint hálásan megölelje azt, aki vele jót tett. De az őrnagyné nyilván észre sem vette ezt, szótlanul félretette az üres poharat s levett a szegről egy ruhakefét, hogy megtisztogassa a kék kasmírkabátkát a reá tapadt széna- és szalmaszálaktól s a lomtár porától... A vizes törülközőt még egyszer végighúzta a gyermek arcán, de hajának, a verítéktől átázottan homlokához tapadó, aranyos fényű, gyönyörű hajának megérintésétől úgy óvakodott, mintha attól tartana, hogy villamos szikra sziporkázhatna ki belőle...

Ki látta valaha ingadozónak, tétovázónak e nőt? Erőteljes mozdulatai soha, még a legsürgősebb munka közben sem nélkülözték a felsőbbség, a higgadtság nyugalalmát... most pedig a kezében tartott pohárból kicsordult a víz, a kefét még kétszer is leejtette a padlóra...

Szótlanul, de növekedő nyugtalansággal és sietséggel tuszkolta a gyermeket az ajtó felé s kilépett vele a tornácra. Ekkor súlyos férfileptek recsegették meg a falépcsőt, s a félhomályból előbukkant a tanácsosnak deres, nyírott hajú feje.

– A manóba is! Neked vendéged van, amint látom! – kiáltott föl még mielőtt elérte volna a felsőfokot.

A lépcsőjárás már nagyon keserves lehetett neki, alig tudott lélegzetet venni. De amint a tornác kövezetére lépett, megint a szívós erőnek, a szilaj erélynek változatlan mintaképe volt. Csak arcát változtatta meg az idő. Talán mert bozontos szemöldökei nagyon is előremeredezőkké lettek, vagy mert szemei mélyen beestek, ezeknek már nem volt meg az a nyílt, gőgösen dacos. Jó tekintetük, amely a maga el nem vitatható jogában bizakodik: szemei lappangó sziporkák gyanánt villogtak most üregeikben.

Ilyen sziporkázó, alattomos tekintettel mérte végig a kis Josét, ez meg félénken hátrált meg az erős, éles hangú férfi elől, s két kézzel ragadta meg a nő jobbját, melyet ez a szobából kijövet ruhája redői közé rejtett, mintha észre sem vette volna, hogy a gyermek kézen fogva szeretne vele menni.

– Kié ez a gyermek? – kérdezte a tanácsos nyersen, elakadó lélegzettel.

– Tudom is én! – felelte az őrnagné vállat vonva s merően nézve bátyjának villogó szemeibe anélkül, hogy csak egy arcizma is megrándult volna. – Mikor feljöttem szobámba, a padlás felől gyermeksírást hallottam. A te kis Vidád azt a tréfát engedte meg magának, hogy idegen emberek gyermekét a lomtárunkba zárta...

– Te meg ezért bántalmaztad a fiamat?! – fortyant föl a tanácsos csaknem őrjöngve dühében és elkeseredésében.

– Bántalmaztam? – ismételte húga fagyos gúnnyal. – Egyszerűen ráolvastam a méltán kiérdemelt huszonötöt – tette, hozzá a maga szokott erélyes modorával.

Ez a rendületlen nyugalom józanító hatást gyakorolt a tanácsosra. Érezte, hogy indulatoskodása csorbát ejthetne mindekkorig gyakorolt felsőbbségén. Erőt vett magán s leküzdötte forrongó haragját.

– Gyermekem ilyen durva megfenyítését még én sem engedem meg magának...

~ Elég sajnós reá nézve...! Abból a gyermekből soha, világéletében nem lesz semmi!

Bátyjával szemben még sohasem engedett meg magának ilyen kíméletlen bírálatot – nyilván nem tudott magán eléggé uralkodni...

– Igazán...? Azt hiszed, Teréz? – kérdezte a tanácsos maró hangon, haragos meglepetésében egészen kikelve színéből. De nem ragadtatta magát újabb heveskedésre, csak alattomos, gonosz mosoly cikázott ajkai körül.

Bizony rettentő is volna, ha valamikor az én fiam is éjszakának idején kereket oldana afféle táncos leánnyal!

Az őrnagyné hallgatott. Erősen összeszorította fogait s hirtelen kirántotta jobbját a kis José kezeiből.

A tanácsos észrevette ezt, s gúnyos pillantást vetett hűgára, s barna, nagy kezével megsimogatta hegyes, ritka szakállát.

– Persze! Tudom én azt már régen, hogy az én Vida fiam nincsen a te ínyedre. Korához képest nagyon is éles eszű, nagyon is szilárd akaratú és töről metszett Wolfram létére nem adja rá a fejét a hízelgésre és színészkedésre... Neked talán jobban tetszik az efféle paprikajancsi – folytatta a kisiúura mutatva. – Hja, az asszonyok képzelőtehetsége örökkéig ébren van...! Tudja a manó, hogy mi mindent látsz ebben a gyermekben...

– Azt, ami valóban: idegen emberek gyermekét – válaszolta az őrnagyné ugyanolyan merő tekintettel, mint az imént, de lélegzete akadozott és csengő, női hangja majdnem olyannak hallatszott, mint az erősen fölingerelt ragadozó állaté.

– Hát hiszen az magától értetődik! Természetes, hogy idegen emberek gyermekének kell lennie, hisz a Wolframoknak nincsen semmiféle atyafiságuk odakinn a nagyvilágban – vetette oda a tanácsos könnyedén. – Csak úgy értettem a dolgot, hogy mivel az én Vida fiam nem igen tetszik neked, talán van valami eszmény képsablonod, amelybe ez a kenderszőke gyerek beleillik... De hogyan jutott az én házamba, s hogy került ide tehozzád, hogyha te nem hurcoltad ide? A szél csak nem hordta be hozzánk ezt a fickót?

– Bizonyosan Vida hozta magával...

– Vida! Mindig csak Vida! Mindennek csak az a szegény fiú az oka. Ő kapja a verést, az úrfi meg itt természetesen olyan ártatlan, mint a ma született bárány... Hogyan kerültél ide? – förmedt rá a gyermekre, aki rémülten húzódott hátra, s egyetlen szót sem bírt kiejteni. – Felelsz mindjárt, te kölyök! – rivallt rá újra fogait csikorgatva, és tovább már nem fékezhető haragjában a gyermek felé nyúlt, aki miatt az ő fia bűnhődött.

E fenyegető mozdulat láttára az őrnagyné összerezsent, mintha ő maga érzett volna ökölcsapást. Karját bátyja s a kis José közé nyújtotta. Szemei szikráztak és görcsösen felhúzódó felső ajka mögül kilátszottak szép, fehér fogai. Az erőteljes, de azért mégis rugalmas, karcsú termetű nő e pillanatban majdnem olyannak látszott, mint a kölykeket védő anyatigris... de csak egy pillanattal. A tanácsos önkéntelenül meghátrált, s az őrnagyné látszólag nyugodtan, bár kissé fátyolozott hangon szólalt meg:

– Rá ne tedd a kezedet az idegen gyermekre, akit már úgyis eléggé meggyötört a Vida csínye!

Lehajolt Joséhoz, hogy maga ismétlje a tanácsosnak hozzá intézett kérdését, de úgy látszott, mintha ez a különös asszony a világ semmiféle nyelvén sem tudna e gyermekkel beszélni, mikor ez reá vetette beszédes, gyönyörű kék szemeit, az elsápadt ajkai még szorosabban összecsukódtak.

A kisleány – érezve, hogy meg van védelve – most már a maga jószántából adta meg a feleletet.

– Avval a nagyfiúval bújtam keresztül a sövényen – szólalt meg a maga szelíd, őszinte hangján. – Mindig keresztül szokott bújni a sövényen, s kövekkel dobálja meg a tavon úszkáló rucákat. Azután meg akarta nekem mutatni a házinyulait...

– Igazán? – vágott szavába a tanácsos mintegy szórakozottan pödörgetve, ráncigálva bajuszát, hűgának ijesztő, bár nyomban megint leküzdött arckifejezése nyilván gondolkodóba ejtette őt.

– Tehát a sövényen keresztül? S nincs is más sövényünk, mint éppen a Schilling-ház. felől... Hisz ez gyönyörűséges fölfedezés. Az én fiam a Schilling birtokán! Azonnal tüskés sodronnyal torlaszoltatom el az egész sövényt... Hm, persze, most már tudom! Sokszor látok én odaát holmi futkosó, kék lidércfélét... hát ez a gyerek az! Ahhoz az amerikai családhoz tartozik... Valmasedának hívják, amint hallom nagyon kedves társaság lehet. A férj, azt mondják, valamelyik játékbarlangos fürdőhelyen csajangol, a családját meg egyetlen garas nélkül a Schilling-házhoz küldte, ahol a cselédség megbotránkozására vígan élik a világukat a házigazda költségén.

Milyen furcsán hangzottak e bajuszos ajkáról ezek a vénasszonyos pletykák, s milyen rekedt, fojtott hangon beszélt ez a rendesen oly nyers szavú férfi!

– Mindig is ilyen bolondok és tékozlók voltak a Schillingek! – folytatta hangosabban, mély lélegzettel könnyítve magán. – Holmi színpadi népek meg kalandorok mindenkor jó tanyára akadnak ott. A büszke bárónénak persze nemigen tetszik a dolog, szépecskén félreállt a gyönyörűséges, spanyol társaság útjából.

Az őrnagyné olyan mozdulattal állt ott, mint a kőszobor. Szemeit a tornác elhomályosodott ablakaira meresztette, amelyeken egypár testes dongó s egy eltévedt darázs hasztalan kereste a szabadba vezető utat. De mikor a tanácsos elhallgatott, húga merően, áthatóan nézett szemei közé.

– Mi közünk nekünk ahhoz? – kérdezte szárazon. – Hát törődünk mi valaha azzal, hogy ki lakik a Schilling-házban?

– Volt idő, mikor törődünk vele, Teréz...! Mikor az a „királyi egyenruhás” kivetette horgát a Wolfram-ház elámított, szép aranyhalacska után. No, de ez már jóformán feledésbe is ment, én legalább már meglehetősen leküzdöttem szégyenérzetemet. Most azonban megint kötelességemben áll, hogy törődjem a dologgal, miután Vida azt a csíny követte el, hogy onnan kerített magának játszópajtást... No hiszen, ez derék ismeretség volna!

Teneked pedig sohasem kellene megfélelkezned arról, hogy a Schilling-háznak köszönheted tökéletesen eltévesztett életed minden gyalázatát. Azt tartom, hogy már a túlról feléd lengedező szellőnek is bántónak kell lennie reád nézve... a legutóbbi nyolc év alatt, tisztán csak temiattad, következetesen útját álltam annak, hogy arról a gyűlöletes területről csak egy lábnyomra való föld is kerüljön az én házamhoz, te meg most befogadod ezt az idecseppent, baljóslatú kis teremtest, egyenesen a szobádba vezeted és vigasztalod, dédelgeted...

– Dédelgetem? – kacagott föl az őrnagyné, s tenyerével végigsimította kékfestő kötényt, mintha a kis gyermekkacsók egyetlen érintésének még a nyomát is el akarná törölni.

– Tudhatnád, hogy a múltra való hivatkozásod egészen fölösleges volt – folytatta metsző hangon. – Mondj csak egy pillanatot is eddigi életemből, amikor megfélelkeztem volna arról, hogy a Wolfram családhoz tartozom, hogy gyermeke vagyok atyámnak és unokája azoknak, akik előtte itt lakoztak. Bizonyára el-eltévelyedtek ezek is, de mihelyt átlátták hibájukat, vissza is tértek a helyesnek ismert útra, még hogyha pokoli kínokon vezetett is keresztül.

Erőtéljes fehér kezét keblére szorította és összeszorítva ajkait a lépcső felé indult.

– Énvelem te ne törődjél! – szólt még egyszer visszafordulva. – Én majdcsak elintézem a magam dolgát! De te vigyázz magadra! Te már csak árnyéka vagy önmagadnak... Ha valaki óhajtotta, hogy derék, tekintélyes, ősi családunk neve ki ne haljon, az bizonyára én voltam, hisz sohasem tartottam lehetségesnek, hogy a vér vízzé váljék! De annyit most már tudok, hogy soha még a zárdabirtokon nem született olyan alattomos, olyan pusztító kedvű fiú, mint amilyen a te Vidád. Ha lett volna ilyen csak egy is, akkor nem jutottunk volna oda, ahol vagyunk, akkor mindenünk már régen elpárolgott volna...! Te meg kénye-kedve szerint engeded garázdálkodni azt a gyereket. Úgy bánik el

veled, amint kedve tartja. Úgy remegsz, mint a nyárfalevél, valahányszor az a hazug gyerek egy-egy görcsös rángást színlel! És az ő kezére kerül majd minden, de minden... Azt tartom, Ferenc, hogy a gyermeked kedvéért még a lelkedet is eladnád az ördögnek...

Egy pillanatra elhallgatott, mintha maga is megijedne szenvedélyes kifakadásától, amelynek hallatára bátyja dühösen fortyant föl és arcát a harag sötét pírja borította el. De az őrnagné egyetlen szóval sem vonta vissza vagy szépítette a mondottakat, hanem csak annál erősebb nyomatékkal tette hozzá:

– Ha azt akarod, hogy a Wolframok ezentúl is becsülettel éljenek, akkor vedd elő a sarokból a mi derék apáink fenyítőeszközét, a botot!

Ezzel intett a kis Josénak s lehaladt vele a lépcsőn.

Éppen hat óra felé járt. A mérőasztalon már ott álltak a teli tejesköcsögök s a vevők beözönlöttek a pitvarba.

– Ez a kisfiú a Schilling-házba való! – szólította meg az őrnagné a várakozó tehenészleányt. – Vezesd át s nyisd ki neki a kertajtót... de te be ne menj!

Azután odaállt a mérőasztalhoz, egyetlen pillantást sem vetett többé az előkelő, szép gyermekre, akit az emberek megbámultak, s aki engedelmesen követte a cselédet. A pitvarajtóban még egyszer visszafordította lázasan kipirult kis arcát, és szelíd hangon kiáltotta oda az őrnagnénak:

– Jó éjt, kedves néni!

Az őrnagné nyilván ezt a búcsúszót sem hallotta, mert a tej a nagy kőkorsóból már átömlött a bádagiccébe, s ekkor megesett az a hallatlan dolog, hogy az egész asztalt is elárasztotta a tej... Soha ilyet még a zárdabirtokon, ahol többé-kevésbé gondosan szokták megmérni a tejnek minden cseppecskéjét...!

XVIII.

A cseléd bátortalanul nyitotta ki az előkelő ház kertajtáját és hanyatt-homlok sietett vissza a zárdabirtokra, mialatt Jósé az oszlopos ház felé futott... Teljes csend uralkodott az előkertben, a porond hallhatóan csikorgott a siető gyermek lépteit alatt.

Ennek hallatára nagy sietve jött elő a köpcös, fekete Deborah a ház déli sarka mögül. Nagyot sikoltott és furcsán ugrándozva, karjaival a levegőben hadonászva futott a gyermek felé.

– Ó, édes Jézusom! Csakugyan te vagy az, kicsikém? – dadogta, és megdagadt szemeiből csak úgy omlottak a könnyek. – Jaj, kedves kicsikém, mit csináltál? Az idegen utcáról jössz, arról az idegen utcáról, ahol senki sem ismeri a kedves fiunkat! Ó, Jézusom! Hiszen még sohasem voltál oda, még sohasem! El is gázolhatott volna valamelyik kocsis... akkor aztán Jack meg Deborah az oka, mert egyik sem vigyázott rád, ó jaj!... Már órák óta talpon van mindenki, s most a tóban keresik az aranyos fiúcskát, abban a fekete, iszapos tóban a halak közt, huh!... A szegény, szegény jó néni egészen odavan aggodalmában!

Mindezt lihegve, a német és az angol különös vegyülékével mondogatta, mialatt a fiúval a fasonon és a kerten át a tó felé sietett.

Ott a hársak alatt élénk tevékenységet fejtett ki a Schilling-ház összes cselédsége, Jackkel s a ház urával együtt.

A szép amerikai nő fehér alakja hattyúként vált ki a sürgölődők tömegéből, mozdulatlanul támaszkodott a hársak egyikének törzséhez, s két kézzel szorította kebléhez José kis kalapját, amelyet a tó partján leltek meg. Ez a nő, aki szablyával az övében és revolverrel a kezében az ellenség közelébe nyomult, s aki a halálosan megsebzett férfi szállítását oly erélyesen intézte az elpusztított vidékeken át, nyilván nem tartozott azok közé, akik lelki gyötrelmeiknek sírással, jajgatással adnak kifejezést.

– Itt van! Megkerült! – kiabált oda Deborah.

Mintha csak bomba hullott volna az egybegyültek közé, úgy hatott rájuk e kiáltás. A gyermek láttára, aki Deborah kezén sértetlenül, teljes épségben csetlett-botlott keresztül a legközelebbi pázsiton, menten földerültek az arcok. Mosolyogva néztek egymásra, s most egyszeriben sehogy sem fért fejükbe, hogyan lehetett azt képzelniük, hogy a gyermek a tóba veszett.

Donna Mercedes ajkairól a halálos aggodalom és az öröm e hirtelen váltakozása egyetlen hangot sem csalt ki, s mikor fejét az érkező felé fordította, színtelen arcán mintegy megkövülten meredezett még a rémület kifejezése, amellyel a tó csalfa tükrét nézte. Meglátszott rajta, hogy keresztülkutatott a házban minden poros zugot, hogy keresgélve bolyongott az úttalan bozótok és tüskés bokrok közt. Ruhájának fehér muszlinja rongyosan és elpiszkolva söpörte a földet, a haját összeszorító háló megtepázta az ágas-bogas sűrűség, s gyönyörű, sűrű „cigányhaja”, amint Lucile szokta nevezni, a selyemhurkok szakadékain át leomlott jobb vállára.

Roskadozó térdekkel ment a gyermek elé, Schilling báró karját nyújtotta neki, hogy támogassa, de ő visszautasította, tekintete lángolóan szegeződött a kislányra, aki elrongyolt, kurta nadrágjával s még mindig felhevült arccal futott karjai közé.

– Szófogadatlan voltál, José! Elszöktél hazulról – szólt hozzá Mercedes remegő, de mégis komolyan pirongató hangon.

A kislány sírva fakadt s erősen fogadta, hogy soha, soha többé nem tesz ilyet, azután, mint a gyermekek szokták, szaggatottan, összefüggés nélkül gyónta meg a zárdabirtokon átélt kalandját, mialatt a házicselések uruk intésére eltávoztak.

Beszélt a rettentő lovtárról, a gonosz fiúról, arról a néniről, aki oly szigorúan és ridegen tiltotta meg neki a beszédet, meg arról az „iszonyúan haragos emberről”, aki meg akarta őt verni.

Ez elbeszélés leírhatatlan hatást gyakorolt az ifjú nőre. Tropicus, heves természete, amelyet higgadt esze rendesen féken

tartott, most lánggra lobbant. Kezeit keblére szorítva nyomtalanul bolyongott ide-oda az oszlopos ház felé vezető keskeny úton, türelmetlenül rázta le magáról Deborah kezét, aki bátortalanul kísérletet tett, hogy úrnőjének megbomlott haját visszaszorítsa a hálóba. Hogy is törődött volna a felháborodás e pillanatában külsejével...?

– Mitévők leszünk most? – kérdezte csípős mosollyal, mikor Jósé elhallgatott. Schilling báró éppen elhallgattatva tette kezét a kisfiú ajkaira, aki lázas izgatottsággal újra meg újra előhozakodott a „nagy egérrel” meg azzal az ijesztő eseménnyel, mikor az ajtó kegyetlenül elzárta őt a külvilágtól...

Az ifjú hölgy kérdésére Schilling báró főlegyenesegett, és nyugodtan nézett a haragos, de mégis kissé fátyolozott tekintetű szép arcra.

– Állhatatosak maradunk! – válaszolta higgadtan.

– De nem tudok, nem akarok! – kiáltott föl donna Mercedes indulatosan, s a kisfiút szenvedélyesen vonta keblére. – Egyszerűen lerázom magamról azt az iszonyatos kötelességet, hogy az aljas durvasággal küzdjek meg. Ez a teher, amelyet Bódog nagyon is csekélyre becsült, túlságos súllyal nehezedik rám!

– Nem viseljük-e közösen? Nem vagyok-e én is itt? – kérdezte a báró szelíd szemrehányással.

A komoly jóságnak és szelídségnek ezen hangjai rábeszélő, majdnem törbeejtő hatást gyakoroltak, amelyet azonban csakhamar elfojtott a sértett női büszkeség érzete. Nem azt mondta-e e férfi, hogy „közösen viseljük”? Nem azt fejezte-e ki ezzel, hogy lelki közösség létezik közöttük? De hisz e férfiúnak neje van, aki rosszakaratúan eltávozott hazulról, hogy az érkezőknek, ha van bennük tapintat, lehetetlenné tegye a férjével való érintkezést...

Mercedes asszony létére is leány volt: erélyes, bátor és tetterős szelleme akár férfiasnak is beillett volna, de azért megmaradt

igazi nőnek, szemérmesen érzékenynek, mint a mimóza. A szégyenérzet és az utálat le nem írható vegyülete vett rajta erőt. Nem felelt, csak szemöldökeit vonta komor redőjébe, és fagyasztóm villogó szemei sokat mondó pillantást vetettek a báróra.

– Nem vagyok ugyan e két gyermeknek törvényesen kirendelt gyámja – folytatta ez higgadtan, nyilván észre sem véve az ifjú hölgy sértő magatartását –, de Bódog levele s a maga ígérete szilárd álláspontot ad nekem, amelyről egy tapodtat sem tágítok. Nem szabad tehát feszegetnem, vajon visszariaszt-e vagy bátorít-e azoknak az embereknek aljas durvasága, akikkel számot kell vetnem, s hogy egyáltalán vajon egyéni érzésem meg van-e sértve... ez semmiképp sem tartozik a dologra. Bódog szegényül halt meg...

Mercedes megrezzent, mintha e kíméletlen kijelentés éles tőrként hatolt volna szívébe.

– Hát hiszen igaz, egyetlen dollárnyi készpénzt sem hagyott hátra – hagyta helyben haragvó hangon –, mindaz, amit atyám reá hagyott, szép ültetvényébe volt befektetve... Most vígan tenyészik a gyom az elpusztított fekvőségeken – tette hozzá elkeseredetten mosolyogva – teljesen elvesztették értéküket, amióta azok az emberek, akik megmunkálták, hamis gyűrűket viselnek ujjaikon és szabad urakká lettek! Bódog koldussá lett, amint az összes déli államok is anyagilag teljesen tönkrementek... Eh, de minek is beszélek erről! Hisz a németek jogi fölfogása szerint ez úgy sem egyéb, mint az ősi jogtalanság szükségképpen bekövetkezett méltó bűnhődése!

Kitörő elkeseredéssel fordított hátat a bárónak, s most fölemelte karjait, hogy a hirtelen mozdulata következtében keblére omlott hajat maga szorítsa vissza a hálóba. E helyzetében karcsú természetének körvonalai elragadóan szépek lehettek a festő személyében. Ruhájának bő ujjai hátralebbentek és jobb

felsőkarjának sárgás színű márványán bíboros, vékonyka kígyó gyanánt húzódott át a tűzpiros sebhely.

Ez ifjú nőt lesújtóan üldözte a balsors: apját, bátyját, vőlegényét elragadta tőle a háború, s őmaga elkeseredetten tette ki gyöngé testét a csaták iszonyatának, talán azért, hogy maga is odavesszen. De a háború csak tüzes jegyét nyomta reá, s most az ifjú nő magányosan járt a maga útján, elfojtva fájdalmát, ridegen megvetve az embereket.

– Amint veszem észre, ön főleg az elszegényesedésre alapítja teljhatalmát! – szólt hirtelen fölvetve tekintetét, miután az utolsó akaratos hajfürtöt is visszaerőszakolta a selyemhurkok mögé.

– Úgy van – válaszolta Schilling báró. – Az én feladatom, hogy a gyermekeket mindenáron örökségük birtokába jutassam...

– Az a nyomorult pénz! – vetette oda Mercedes vállat vonva, s hangjában ugyanaz a fagyos megvetés nyilvánult meg, amellyel egy-két órája a műteremben azt mondotta: „Igen ám, a felesége pénzén!”

Schilling báró kissé elpirult; de most nem, mint művész állt vele szemben, aki többnyire ábrándosán szokta lehajtani fejét és mintegy önmagába fordítani tekintetét. Most egészen olyannak látszott, mint azok ott fenn a középső terem falain függő kacskaringós, régi fakeretekben – szilárdnak, erőteljesnek, mint az olyan ember, aki nem engedi magát eltántorítani jóra való akaratától.

– Úgy bizony, az a nyomorult pénz! – ismételte erős hangsúllyal. – Nem tagadom hatalmát, mint ahogy nem tagadta ezt Bódog sem, aki meg akarta menteni gyermekei örökét... és igaza is volt neki, mert szükségük van reá...! Tudom, hogy e kijelentéssel kedvezőtlen előítéletnek adok tápot, de hát ebbe bele kell nyugodnom.

Mercedes lesütötte szemeit, de azután fitymáló vonás cikázott ajkai körül.

– Ön tehát attól tart, hogy a gyermekek éhen halnának az öregasszony pénze nélkül? – kérdezte figyelmen kívül hagyva a báró legutóbbi megjegyzését.

– A kicsinyeknek nagyon erélyes nénjük van – mosolygott Schilling báró. – Ez legrosszabb esetben nekifogna a legdurvább munkának is, nehogy kedvencei szükséget szenvedjenek. Egyebet nem tudok, de nem is kívánok mélyebben beletekinteni a viszonyokba, mert amúgy is ragaszkodnom kellene véleményemhez. Számot vetek az életünk sorsát intéző hatalmakkal – egy pillanatra elhallgatott, s most az ő tekintete révedezett a földön. – Ön még nagyon fiatal...

– De elég szilárd vagyok, hogy hű maradjak a halotthoz – vágott szavába Mercedes komoran, elérve a báró célzását.

Pillanatnyi csend következett. Odahallatszott hozzájuk José hangja, aki egy közeli padon állva türelmesen engedte, hogy Deborah rendbe szedje ruháját, de amellett folyton a zárdabirtokon átélt eseményekről beszélt..

– Csak egyet szeretnék még tudni – szólalt meg újra Schilling báró, s elváltozott hangjából kihallatszott, hogy másfelé akarja terelni a beszélgetés kényes tárgyát. – Miért hagyja meg ön a kis. özvegyet abban a hitben, hogy gazdag, „roppant gazdag”? Előbb-utóbb mégiscsak meg kell tudnia a valót.

– Addig nem tartom szükségesnek, amíg sorsa az enyémhez fűződik – válaszolta donna Mercedes higgadtan. Lucile-t megölné az a tudat, hogy nem rendelkezik többé nagy vagyonnal... Bódog holta napjáig szerette őt. E gyermekes, életsóvár teremtés jövője még jobban gyötörte, mint a José és Paula miatti gond. Én szentül megfogadtam neki, hogy örködni fogok neje fölött, s azért olybá tekintem; mintha gyermekeinek testvérnénje volna, akinek ő maga is szereti magát mondogatni.

Ez utóbbi szavak alatt megvető mosoly cikázott ajkai körül, de azután megint elkomolyodva folytatta:

– Lucile mellbeteg. Az orvos azt állítja, hogy már az első stádiumában van a tüdősorvadásnak... Kötelességemnek tartom ennél fogva, hogy távol tartsak tőle minden komoly izgalmat. Azért az imént is szigorúan megtiltottam az embereknek, hogy José eltűnéséről hírt adjanak neki, mielőtt bizonyosat nem tudunk.

Magához hívta a kisleányt s megfogta a kezét... Mekkora erő lakozott az ifjú nő lelkében, aki szenvedélyes, akaratos, sőt zsarnoki természeténél fogva folytonosan küzdelmet vívott önmagával, mert a szeretett haldokló önzése magával vitte a sírba az ő adott szavát!

– Jó lenne, ha elkísérne Lucile-hez – szólt oda Schilling bárónak. – Lehet, hogy már értesült az eseményről. Gyakran megesk, hogy még utólagosan, szükségtelenül felizgatja magát, a ennek bizonyára elejét fogja venni az ön jelenléte.

Elindultak az oszlopos ház felé.

XIX.

Donna Mercedes sohasem szokta lábát betenni Lucile lakosztályába. Nem volt rá oka. Reggelizni, ebédelni a nagy szalonban szoktak, amelynek falait faragványok fedték, esténként is itt teáztak, dacára Lucile naponta ismétlődő tiltakozásának, a gyermekszobát pedig úgylis csak Mercedes hálószobája különítette el a szalontól.

Kint a szabadban verőfényes nap volt: nyugat felől tüzes pirosra szítva kétszeresen élénk fényt árasztott, amely szélesen omlott be az ablakon és tüzes kis kígyó alakjában furakodott be az ajtók hasadékain és résein.

Mercedes zajtalanul nyitott be Lucile szobájába s megdöbbenve állt meg a küszöbön.

Odabenn szorosan be voltak csukva az ablakok fatáblái, gondosan le voltak eresztve a függönyök, s az ilyképpen előidézett éjjeli sötétséget gyertyák és lámpák világa oszlatta el. A magas állótükör két oldalán levő karos bronz gyertyatartókban s a mennyezetről lecsüngő kis csillárokból gyertyák lobogtak, a magas polcra pedig ernyős lámpák árasztották fényüket. A belépő szemei önkéntelenül a fekete posztóval bevont ravatalt keresték, amelynek ez a fénytenger szánva lehetett – ámde a dolog egészen másként állt: mindez a fény színpadai világítás akart lenni.

A tükör előtt valami pillangóféle láng libegett. Páratlan alkotású lábszárai testszínű trikóba voltak bújtatva, csípőiről duzzadva omlott alá a csillogó sárga atlaszból készült, kurta szoknyácska, darázskarcsúságú, leányos dereka ezüstszegélyű, violaszínű bársonyfűzőbe volt szorítva. Fehérré kendőzött karjainak minden egyes mozdulatára, lábacskaiknak minden léptére szárnyak gyanánt libegtek-lebegtek a vállaira tűzött csillogó selyemszalagok, s hullámosan omlott alá csípőjéig a fehér rózsákkal megtűzdelt sötét haj...

Nem is tánc volt ez, hanem inkább valami kísérteties, lebegő úszás, mintha megsűrűsödött volna a levegő s könnyedén emelgetné e hajlékony kis tündéralakot... Lucile valójában elsőrangú táncosnő volt.

Furcsa volt a zenekíséret. Mina, a komorna háttal az ajtónak fordulva a szoba közepén állt, és valami dallamot dúdolgatott olyan ütemes hanglejtéssel, olyan megszokott biztonsággal, mintha már évek óta ő képezné úrnője táncgyakorlatainak kísérő zenekarát. Közben-közben halkán tapsolgatott, hajlongó derekával önkéntelenül utánozta a táncosnő minden egyes forduló, kanyarodó mozdulatát, s éppen úgy bele volt merülve a maga föladataiba, mint amaz.

Egyikük sem hederített a kis Paulára, aki a szőnyegen üldögélt és mindenféle dobozban kotorászott. A kicsike fölcicomázta

magát, bizonyára azért, „hogy éppen olyan legyen, mint a mama”. Fejére megfordítva tett egy fehér koszorút, cipője és harisnyája le volt vetve, s most éppen azzal vesződött, hogy meztelen kis derekát, amelyről csípőire tolta le fehér ruhácskáját, sárga selyemkendőbe burkolja.

– Lucile! – kiáltott föl donna Mercedes a haragos meglepetés éles hangján.

A tükör előtti táncosnő megrezzenve fordult a sarkon.

– Mina, te ostoba jószág, már meg elfelejtetted elreteszelni az ajtót! – fortyant föl bosszúsan, de már a következő pillanatban erőltetett, harsogó kacajra fakadt.

Schilling báró jellegzetes, derült mosolyával pödörgette bajuszát. Ez a kis tündér bizony csöppet sem látszott olyannak, mintha képes volna utólagosan elájulni kisfia élményeinek hallatára.

Míg a báró – Josét kézen fogva – a küszöb közelében megállt, Mercedes szó nélkül ment végig a szobán, levette a sivalkodva ellenszegülő kis Paula fejéről a koszorút, fölhúzta vállaira a ruhácskát, lábaira meg a harisnyát, cipőt és szelíd, biztató hangon csitítgatta.

– Nem kellene engedned, hogy gyermeked tanúja legyen multságaidnak – fordult Lucile felé, miután a kicsike lecsillapodott.

– Ugyan miért ne? – ellenkezett a kis özvegy dacosan, kihívóan. – Ha azt hiszed, hogy Paulát is olyan nyárspolgáriasan engedem nevelni, ahogyan Joséval teszed, akkor alaposan csalódsz. Szegény kicsikének úgyis elég siralmas a gyermekkora. Hozzá képest milyen boldog gyermek voltam én... de milyen boldog! Dédelgetve, megbámulva, örökös dínomdánom, fény és pompa közt nevelkedtem... ó miért is áldoztam föl azt a szép paradicsomot!

Epedően emelte égnek karjait, e gyöngye karokat, amelyek valóban nagyon is karcsúkká lettek. Az orvosoknak mégiscsak

igazuk lehetett azzal a rettentő kijelentésükkel, hogy e csupa életkedvet lehelő fiatal nő a halál csíráját hordja mellében, most is aggasztóan remegve lihegett, zihált... Félig haragosan, félig pajzánul lerántotta a hajfürtjei közé tűzött virágokat s a dobozok felé hajította.

– Multságaimat emlegetted? – folytatta kihívó mosollyal, – Én istenem, hiszen igaz, hogy elég nyomorúságosak, de hát mitévő legyek? Mindenki a maga ízléséhez alkalmazkodik, donna Mercedes! Te Bachot játszod a zongorádon s elgyönyörködöl abban az ócskaságban, nos én meg táncolok, s hébe-korba bánatosán bújok e kedves, régi színpadi ruhákba...

– Ez a jelmez egészen új, ez még sohasem lehetett bőröndbe gyúrve. – vágott szavába Mercedes kérlelhetetlenül.

Lucile zavarodottan kacagott föl s tettett jókedvvel perdült meg lába ujjain, Mina pedig – aki megriadva húzódott meg a szoba háttérében – sietve hajolt le, hogy összeszedje a szétszórt virágokat.

– Nos aztán? – kérdezte akis özvegy hirtelen abbahagyva táncmozdulatait, és elkekeredetten állt szembe sógornőjével. – És aztán, donna Valmaseda? Utóvégre mi közöd neked ahhoz, ha egypár rőf bársonyt vagy atlaszt veszek? Talán bizony a te zsebeidből kerül ki? Ugyan kérem, Schilling báró, nézze csak meg ezt az én szigorú sógornémat? Ez a csipkeszegély, amely elrongyolva söpri a szőnyeget, olyan drága, hogy akármelyik német fejedelemné is viselhetné ünneplő uszályon. Ezek a gyapotkirálynők hihetetlen pazarlást képesek kifejteni! De én szegény golyhó még azt a tréfát se engedjem meg magamnak, hogy magános multságom alkalmán egyszer már új jelmezben is lássam magamat! Valósággal menthetetlen önkény a gyámhatóságtól, hogy zsebpénzem kifizetését Mercedesre bízta – atlaszcipős kis lábával nagyot dobantott a szőnyegen. – De minek is vagyok én olyan együgyű, olyan ostoba, hogy mindent eltűrök! Hát tudom én, vajon nem bitorolt-e ez az állítólagos jog,

amelynek alapján fölpanaszol nekem minden egyes gombostűt, minden egyes selyemszálat,..

– Nagyon jól tudod, hogy ezt sohasem teszem: – vetette közbe Mercedes nyugodtan, s homlokán a valódi lelki fenség kifejezése tündökölt. E két női alak olyannak látszott egymás mellett, mint mikor a csillogó szárnyú kis szúnyog kerülgeti a szálas, büszke liliumot. – De nagyon helytelen, sőt bitor dolognak tartom, hogy még új jelmezeket is használj ezen izgató gyakorlataid alkalmával, amelyekről az orvosok szigorúan eltiltottak... Bódog is mindig aggódott és óva intett, valahányszor könnyelműen táncra kerekedettél.

– Igen ám, csupa féltékenységből! A derék Bódog nem tudta elviselni, hogy az övéin kívül más szemek is gyönyörködjenek művészetemben. Vannak bizonyos emberek, akik éppen úgy vannak vele: megeszi őket az irigység... Az a két bölcs Salamon, az a két csúszó-mászó orvos persze mindjárt pedzette a dolgot. Természetesen mind a ketten a háznál uralkodó nagyhatalom, mellé szegődtek, s egész komolyan azt képzelték, hogy menten a zsákba bújok, mihelyt rejtélyeskedően vállat vonogatva kijelentik, hogy egészségem meg van rendülve... azok a ravasz rókák!

Páratlanul komikus keccsel billegette ujjait, hosszú orrot mutatva, s megint, mint a forgószél perdült meg lábujjának leghegyén, aminek láttán kisleánykája ujjongva kapkodott a sárga atlasz szoknyácska felé, amely aranyos napkorong gyanánt forgott a táncosnővel a moll szoknyácskák könnyű fellege fölött.

Mercedes arcát könnyű pír borította el. Szótlanul ragadta meg Paula kezecskéjét, hogy kivezesse a szobából, de Lucile útját állta.

– Olyan nincs...! Paula nálam marad, a mamájánál, ahova való! – jelentett ki eltökélten. – Joséra nézve ám gyakorold továbbra is bitorolt jogodat. Szeretem biz én őt is, nagyon szeretem, de nincsen semmi hatalmam e nagy kamasz fölött. A sors néha igazán vakon intézkedik! Reám, a tapasztalatlan, fiatal

teremtésre hárítja ennek a szilaj fickónak a nevelését! Badarság! De az én kedves leánykám, a kis Paulámat magamnak tartom meg, aminthogy hajdan az én mamám sem tágított mellőlem... tudd meg...

– Bódog egyelőre mind a két gyermekre nézve Valmaseda asszonyra bízta a végérvényes intézkedés jogát – vágott a szavába Schilling báró komoly nyomatékkal.

Lucile hirtelen feléje fordította arcát, s gúnyos tekintettel mérte végig.

– Te is, Brutus? – kiáltott föl hosszú pátosszal. – Hát hiszen tudhattam volna! Odaát is orákulumnak vették minden mondását, apa is, Bódog is, meg a szegény Valmaseda is... Ezek a komor arcú démoni nők szenvedélyesek az uralkodásban, a parancsok osztogatásában és tartózkodók a megadásban... ennyi az egész művészetük! Ó, ez a donna Valmaseda nagyon hidegvérű menyasszony volt...

– Hallgass! – szakította félbe Mercedes villogó szemekkel ezt a mérges árulkodást.

– Jaj istenem, hisz már hallgatok! – hökkent hátra a kis özvegy bohókásan félénk mozdulattal. – De Schilling báró az én barátom, az én régi jó barátom, még azokból az isteni berlini időkből: nem tűrhetem, hogy ő is belekeveredjék a hínárba, ezt egyáltalán nem tűröm! Úgyis nehéz elviselnie az életet ennek a boldogtalan embernek.

– Boldogtalan? – fortyant föl a báró haragos meglepetéssel. – Ki mondta önnek, hogy én boldogtalanak érzem magamat?

– Én istenem, csak úgy gondolom... vagy talán szebbé lett az ön neje? Szeretetre méltóbbá? – kiáltott föl Lucile most már igazán meglepetten és tágra meresztett szemekkel, de ijedten sütötte le megint a férfias harag kifejezésének láttára, amelyet az ő kotnyeles, tapintatlan beszéde előidézett.

A báró tekintete villámgyorsasággal suhant végig annak a nőnek az arcán, aki alig egy-két órája lesújtóan maró

hangsúlyozással azt mondotta: „Ez a férfi eladta magát”, s akinek szellemes arcán pillanatnyi észrevehető kíváncsiság, de fagyos gúny is villant át.

– Nagyon le vagyok kötelezve, asszonyom! Ön valóban a megtestesült könyörület – szólt a báró Lucile-hez maró gúnnyal, egészen figyelmen kívül hagyva tapintatlan kérdéseit. – De nyugodt lehet: biztosíthatom, hogy semmi kifogásom sincsen sorsom ellen.

Kezét a kilincsre tette, José pedig, aki egész idő alatt szorosan melléje simult, sőt úgyszólván mögéje rejtőzött, most odafurakodott az ajtó részéhez, hogy kinyitáskor menten kiszaladhasson. Úgy látszott, mintha a föld égetné lábait.

– Tulajdonképpen ezért jöttünk, hogy teljes épségben meg hozzuk önnek ezt a kis szökevényt – szólt Schilling báró még mindig komor arccal és sajátságosan rideg hangon a kisleány mutatva.

– Ah igaz – vágott szavába Lucile –, hamarjában nem tudtak ráakadni, ugye! Nálam is keresték, azt tartom, hogy Robert volt az, akivel az ajtóban végeztél, ugye, Mina. Nem is gondoltam sokat vele – tette hozzá vállat vonva –, hiszen ekkora fiú csak nem veszhet el, mint a gombostű!

Odalépett kisleányhoz s megcírógatta a fejét.

– Ugyan hol bujkáltál, fiacskám? – kérdezte.

A fiú, aki még most is hátat fordított neki, ingerülten rázta le magáról anyja kezét, s olyan erősen nyomta homlokát az ajtóhoz, mintha bele akarna furakodni.

– Ne bánts, mama! – kiabálta. – Öltsd magadra a pongyoládat, nem tudok reád nézni! Te nem is vagy az én mamám, nem bizony!

– Együgyű fiú! – zsémbelődött Lucile, s vállon ragadta fiacskáját, hogy erőszakkal maga felé fordítsa, de a gyermek, aki rendesen oly szelíd volt, most nyilván a szenvedett erős idegrázkódás hatása alatt, kézzel-lábbal ellenszegülve, görcsös

sírásra, kiabálásra fakadt, aminek hallatára megijedt kis húgoeskája is derekasan sivalkodni kezdett.

– Uram teremtöm, hisz ebbe az ember bele tudna örülni! – kiáltott föl Lucile, s tenyereivel befogva füleit a szomszédos szobába menekült, amelynek ajtaját becsapta maga után, mialatt Schilling báró szótlanul vitte ki karjain a fiút, donna Mercedes pedig a komornával együtt azon iparkodott, hogy a sírdogáló kis Paulát elcsitítgassa...

– Én már torkig vagyok ezzel a komédiával, már nézni sem tudom, – méltatlankodott odakinn Robert, az inas megvető pillantást vetve Schilling báró után, mikor ez a fiúval eltűnt a gyermekszobában.

Az inas a kertésszel a tornác nagy kertre nyíló, kitárt ajtajában álldogált, s most hozzájuk szegődött Birkner leányasszony is, aki éppen a pincehelyiségből jött fel, hogy Deborah-hoz vigye a teázóasztalra való süteményt.

– Mennyire áldottuk a jó Istent, mikor a nagyságos asszonynak az az ötlete támadt, hogy távolléte alatt a házon kívül gondozzák a Minkáját – folytatta Robert –, s most szívesen adnék érte tíz tallért, ha megint itt volna és minden a régiben maradt volna! Azt a fekete ördögöt az ember olykor-olykor suttymban megöklözhette, megrúgta egy kicsit, s akkor jó darabig nyugsága volt tőle. De most? Agyonbosszantja az embert ez a gazdálkodás! Minden lépten-nyomon holmi gyerekjátékba botlik az ember, akár egyebet se kéne tennie, mint örökösen hajladozni s azt a sok limlomot félretenni az útból. Aztán meg attól a vadállattól, a kutyától az ember soha sincsen biztonságban... dejszen tudom én, mit kéne a húsostálba tenni...! Hát még azok az elkényeztetett, rakoncátlan gyerekek! Minduntalan fölriasztják az egész házunkat. Hol a tóban kell póznákkal kotorásznunk, hogy a fiút kutassuk föl, hol meg azt az ordítózó kisleányt kell fölsegítenünk, mikor elhasalt. Éppen most is úgy visítoznak mind a ketten, hogy még a hajam is az égnek

mered. Aztán mi a köszönet benne? Még ránk sem néz az a pöffeszkedő asszonyság, aki a betevő falatját sem tudja megfizetni... Mindez rengeteg pénzébe kerül a gazdánknak, s mégis úgy teszi magát, mintha világ életében sem lett volna boldogabb. No hiszen, csak a nagyságos asszony szeme láttára tenne ilyeneket! Ez meg nem tudja szívlelni a gyerekeket: szinte kirí belőle a méregé mikor véletlenül efféle kis jószág akad az útjába...

– Igen ám, mert a jó Isten neki nem adott gyermeket – vágott szavába Birknér leányasszony a kezében lévő tányéron ide-oda rakosgatva a süteményt.

– No talán azért imádkozik Rómában – nevetett az inas.

– Hiszen már nincs is Rómában – suttogta a kertész. – Látogatóban van valamelyik zárdában...

Hirtelen elhallgatott, s amazok bámuló kérdéseire zavarodottan, kitérően csak annyit felelt, hogy „hallott valamit harangozni”. Azt persze nem mondhatta meg, hogy a télikertben és a műteremben végzett rendes munkája közben belesandított a nagyságos asszony egy nyitva felejtett levelébe.

– Azt tartom, hogy nemsokára megjön – vélekedett jelentősen hunyorgatva –, akkor lesz aztán a haddelhadd! Ez az amerikai társaság úgy kilódul az ajtón, hogy a lába sem éri a földet. Vigyázzatok a szavamra!

– Azt nem engedi a nagyságos úr – szólt a gazdasszony egészen izgatottan.

– Ugyan ne beszéljen ilyen ostobaságokat, Birkner leányasszony! – szólt rá az inas szemtelenül. – Hát kié a Schilling-ház?

– A mienk! – vágott vissza elkeseredetten. – A mienk, nem pedig a Steinbrückéké. Mikor még együtt voltunk, az öreg báró, meg az Arnold... akarom mondani a nagyságos úr... és én, akkor nem volt nálunk nagyságos asszony, és mi mégis megvoltunk, s vígan éldegéltünk a jó Isten segedelmével. Ezzel a házzal csak az

öregúr egymaga rendelkezhetett, itt született, itt is halt meg... Csupa derék, jókedvű ember volt itt, s a pincekulcsokat nem szokták az útra magukkal vinni, mintha a ház tele volna tolvajokkal...

Hirtelen elhallgatott és tiszteletteljesen állt félre.

Lucile szobáiból az a büszke, szép nő jött ki a kis Paulával... Pillái széles fekete árnyként simultak orcáira. Úgy haladt el az ajtóban ácsorgó cselédek előtt, mintha ezek élettelen kőszobrok volnának, s ruhájának lazán lecsüngő csipkeszegélye úgy lebbent végig a márványkövezeten, mint a szállongó hópelyhek.

Mikor a Laokoón-csoport mögötti ajtóban eltűnt, Robert mérgesen dörmögte fogai között:

– Kolduskirályné!

XX.

Lucile a viharos jelenet után mint valami duzzogó, makrancoskodó gyermek zárkózott be szobáiba, s még teázni sem ment le a szalonba. A komorna frissítőket hozott föl neki a konyhából, s az egész estét úrnőjével töltötte el. Így tehát meg sem tudta a kis özvegy, hogy a házi orvos Schilling báró kívánságára még késő este eljött, hogy Josénak csillapítószer írjon, mert a fiú lázas izgatottsága inkább fokozódott, mintsem csökkent.

Donna Mercedes a maga hálósobájába vitette a kiságyat, hogy maga örködhessen a gyermek fölött, s ez mindnyájuk megnyugvására el is aludt a gyógyszer hatása alatt, de éjfél tájban hirtelen fölébredt. Egész teste úgy tüzelt, mintha lángok csapódnának rája az ágyneműből. Halántéka hevesen lüktetett, feje nagyon fájt és ólomsúllyal nehezedett a párnára. Alig tudta

kinyitni szemeit és csodálkozva nézte szokatlan környezetét, mert hiszen még sohasem aludt itt.

A tulsó falnál volt Mercedes néni ágya: ruhástul feküdt és szendergett a fehér atlasztakarón. A mennyezetről lecsüngő lámpa rózsaszínű, enyhe világosságot árasztott szét a szobában, megpirosította az alvó nő mennyezetes ágya körül lebegő fehér csipkefelleget, megsziporkáztatta a pipereasztal fölszerelésének csillogó köveit, a nyitott ajtón át beözönlött a meg nem világított szomszédos nagyszoba sima parkettjére és halvány ezüstsávyanánt csillogtatta meg a tulsó ablakok közötti széles, nagy állótükröt.

Az a növénycsoport is, amely Mercedes néninek az ablakfülkében álló íróasztalát környezte, belenyújtogatta kard és legyező alakú hosszú leveleit a halványpiros fénybe – a beteg gyermeknek úgy rémlett, mintha ezek mind görbe karmú óriás ujjak volnának és szemlátomást növekednének, hogy feléje nyúljanak.

Félelmében behunyta megint szemeit, hisz abban az irtózatospadlaskamrában is megelevenült minden, amire csak ránézett. S most odaát az ablak sötét, csendes sarkában is megzörrent valami, mintha valaki papírdarabokat rúgott volna félre... talán bizony megint a nagy egér az?

Fölemelte fejét a párnáról és szemeit a szalon padlójára meresztette, amerről annak a rettegett állatnak biztosan elő kell bukkannia – de e helyett egy fehér harisnyás láb jelent meg a parkett ama kockáinak egyikén, amelyeken a lámpa halványpiros világa tükröződött, s láb zajtalanul haladt tovább ujjai hegyén.

A gyermek önkéntelenül föltekintett, keresve az ablak felől közeledő ember fejét. Félig árnyékba burkolt férfialakot látott, futólag feléje fordított szakállas arccal, rövidre nyírott sörtés hajjal, amely éles szögben nyúlt le homlokára, és bozontosan lecsüngő szemöldökkel, amely alatt ádáz tekintetű szemek villogtak... A gyermek rémülten dugta fejét a takaró alá, minden

pillanatban attól tartva, hogy az az ember menten ott terem s megveri őt barna nagy kezével.

Kiáltani nem mert, csak szorongó nyögés tört ki ziháló melléből. Donna Mercedes, már az első nyögdécselő hang hallatára fölriadt szendergéséből, s odasietett a gyermek ágyához. Lehúzta arcáról a takarót, s egészen megrémült a tüzes kezecskéktől, amelyek görcsösen kapaszkodtak ujjába, s attól a zavarodott tekintettől, amellyel a fiú ránézett és suttogva kérte:

– Ne ereszd be azt az iszonyatos embert, néni! Tudod, hogy meg akar verni. Csengess hamar, hadd jöjjön be Jack, meg Kalóz is!

– Csak álmodtál, kicsikém – szólt Mercedes remegve.

A kisfiú, akinek teste csak úgy lángolt a láztól, most felszökött s félrelökte nagynénjét.

– Jack! Kalóz! – kiáltotta átható hangon.

Donna Mercedes megrántotta a csengettyűt. A fekete cselédek ijedten rohantak be, s nemsokára aggódó arccal állt az előhívott orvos az ágyban fekvő gyermek előtt, aki félrebeszélve folyton segítségért kiáltozott, hogy elűzzék azt az „iszonyatos embert”.

Ezzel rettentő idő kezdődött...

A hálál sokáig leskelődött a kis José ágyánál s azzal fenyegetőzött, hogy az utolsó sarjadékot elragadva mindenkorra kiirtja a Lucian nemzetséget. Néha úgy látszott, mintha máris kinyújtaná karját a szilajul dobogó fiatal szívecske felé – ilyenkor a gyermek egészen érzéketlen állapotban feküdt ott, szőke fürtű szép fejecskéjének rendes körvonalait egészen eltorzították a halálos árnyak.

Az orvosok mindent elkövettek, hogy megmentésék a fiú életét, és igazán sajtáságos látvány volt, hogy ösztönszerűen úgy viselkedtek, mintha arról volna szó, hogy a gyermeket egyes-egyedül ama tropikus bronzarcú, fiatal nő számára kell megmenteniük, aki könnyek nélkül, merev tekintetű szemekkel, összeszorított ajkakkal hallgatta jelentéseiket, aki sohasem

panaszkodott, de szótlánul visszautasított minden eledelt, minden üdítőt, s aki sem éjjel, sem nappal nem tágított a beteg ágya mellől.

A kis mama ellenben, aki sokszor kisírt szemekkel, pongyola öltözékben kuporgott az ágy mellett és élénk taglejtésekkel kísérte folytonos suttogását, valóságos réme volt az orvosoknak. Az öntudatlan gyermek láttára szenvedélyesen tört ki e nő anyai érzése, de egyúttal egész önzése is. A kínzó aggodalmat nem akarta elviselni, azt akarta, hogy nyugtassák meg, kérdésekkel gyötörte az orvosokat, s mégis sértő kíméletlenségnek vette, ha aggódva vontak vállat, vagy ha bármily leplezetten is veszélyt emlegettek. Jajveszékelve borult a kis betegre és féktelen szemrehányásokra, szidalmakra fakadt azokkal szemben, akik gyermekét Németországba, a kísértetes Schilling-házba hurcolták és véleménye szerint szándékosan ilyen halálos veszedelembé sodorták... E magaviseleté csordultig, töltötte Mercedes szenvedéseinek poharát: a kis özvegyre is úgy kellett ügyelnie, mint a gyermekre, s ez a körülmény megnehezítette az ápolást, amely különben is nagyon fárasztó volt, mert Deborah szintén nem tudott uralkodni a fájdalmán, úgy nem is lehetett támasznak tekinteni.

Ez a fekete cseléd kétszeresen is szenvedett. A házicselédék egyhangúan azt állították, hogy a gyermek okvetlenül meghal, mert megjelent neki Ádám. Vak rémület vett erőt valamennyin, amióta a folyosó és a tornác a fiú segély kiáltásait hangoztatta vissza. Éjjel a legfényesebb világítás dacára sem mertek a faragványos szalon ajtaja előtt Laokoón-csoportig menni, s Deborah a szomszédos szobában keletkező leghalkabb nesz hallatára is egész testében remegett s fejére borította a kötényét, hogy ne lássa, amikor az az „iszonyatos ember” a küszöbre lép és elviszi kedvence lelkét.

A Schilling-ház épületében és kertjében halotti csend uralkodott, amely fölött Schilling báró maga őrködött. Egyetlen

hangos szót, egyetlen kopogó lépést sem engedett meg. A földszinten leszedette az összes csengettyút. Az előkért útjainak zörgő, csikorgó kavicsára szalmát hintetett, a csobogó szökőkutak csöveit elzáratta, s a zajongó Kalózt szigorúan fogságban tartotta.

A megpróbáltatás e napjaiban a műterem egészen elhagyatottan állt. Schilling báró egy percre sem távozott az oszlopos házból. Az első éjjelen az orvossal egy időben jelen volt, s azóta a felső emelet egyik hátsó szobájában lakott, hogy folyton résen lehessen.

Eleinte csak egy-egy órára jött a betegszobába. Érezte, hogy a szótlan ápolónő idegenkedik a maga végtelen, bár hősiezen leküzdött aggodalmának minden tanújától. De lassacskán mind hosszabb ideig tartózkodott a gyermek ágya mellett, s nem ütközött tiltakozásba: az ápolónőt már-már elhagyta ereje, s nyilván átlátta, hogy keresve sem találhatna megbízhatóbb támaszt, mint e férfiút, aki a legnagyobb fájdalommal és gyöngédséggel őrködik az ő kedvence fölött.

Most már nem fogadta a belépő bárót komor, elutasító tekintettel, közeledő léptei már nem rezzentették föl őt a beteg ágya mellől, hol órákig is a szőnyegen szokott térdelni.

Múltkoriban Mercedes erélyesen tiltakozott mindennemű együttműködés ellen, s most a báró mégis szabadon járt ki-be éjjelenként, virrasztóit is a betegszobában, határozottan kívánva, hogy a teljesen kimerült ápolgató nő a szomszédos gyerekaszobában pihenjen – és Mercedes engedett a szónak. Az őt fenyegető nagy szerencsétlenséggel szemben szétfoszlottak aggályai, amelyek máskor mindig fölülkerekedtek büszke lelkében.

Csak elvéve váltottak egy-egy szót, de azért mégis mindjobban megközelítették egymást a kölcsönös megítélésben, ámbár Schilling báró úgy tapasztalta, hogy szfinxtermészetű nővel áll szemben, aki vajmi gyakran elsiklik megfigyelése alól és váratlanul egészen idegen, rejtélyes vonásokat tár eléje.

Valahányszor a báró fölvetette tekintetét a kis betegről, mindannyiszor valami meseszerű érzés fogta őt el. Mintha gnómok földalatti kincseinek egész záporát hintették volna ide, hőséget nem árasztó fűzzel környezve a szép nőt, úgy csillogott körös-körül a sok drágakő: még a legkisebb serlegecskéről is rubintos fény sziporkázott, mintha apró szemű koboldok pislogatnának ki onnan.

Az az illatos fehér felleg a beléje szótt gyönyörű virág- és levélindákkal, amely végigomlott a párnák fehér atlaszán és csipkeszegélyein, a parkettre terített pompás színű szőnyegek, a nyilván csak könnyed tündéralakoknak szánt, drága faneműekből remekül faragott bútorok, duzzadó selyempárnáikkal – mindez a szibarita pompával berendezett ültetvényes villából került ide a nagy tengeren át, hogy a német házban legalább egy helyiséget otthonossá, túrhetővé tegyen a délvidék elkényeztetett leánya számára.

Donna Mercedesre nézve nyilván a legválogatottabb fényűzés volt az az éltető elem, amelynek lágyan ringató hullámai az ő légies tündéralakját már születése óta a föld köznapisága fölé emelték – és ugyanez a nő veszély idején mégsem menekült a viharok ellen jól megvédett birtokára, hanem elszántan rohant az elkeseredett harc zúgva tomboló hullámaiba; elkényeztetett füle nem riadt vissza a csaták dörgő morajától, hanem élesen figyelt a kürtjelekre és a nyers vezénylő szavakra; gyöngé lábai tüskönbokron törtettek keresztül, gyűrűkkel ékesített karcsú ujjai erőteljesen fogták a gyilkos fegyvert, atlasztól csillogó ágját a rögös föld s a durva katonaköpeny pótolta; ágya mennyezetének csipkefellege helyett a permetező éjjeli ég borult a tábori tűz mellett pihenő fiatal nőre.

Bizony kíméletlen és hajthatatlanul szigorú volt a maga elpuhult testével szemben, mihelyt nagy kérdések megoldásáról volt szó, aminthogy kérlelhetetlenül, sőt vakbuzgóságig

gyűlölködve állt szemben azokkal is, akik „jogtalanul” törekedtek emberhez méltó életre.

– Emberek?! – mondotta múltkoriban felháborító gúnnyal a lázadó feketékre célozva. Az ember szinte azt hihette volna, hogy ő is ama körmönfont kegyetlenségű ültetvényes úrnők közül való, akik állítólag túpárnákul használták a rabszolgáik húsát, és mégis... Valóban ugyan e büszke ajakról lebbentek-e el azok a szelíd jóságos hangok, amelyeken mindenkor és minden alkalommal szokta Jacket és Deborah-t megszólítani? Deborah az ijedség és bánat következtében maga is megbetegedett, a gyermekszobában feküdt és gyerekes félelemmel berzenkedett a neki rendelt gyógyszer ellen. Schilling báró nem egyszer hallotta, hogy donna Mercedes aggódó gonddal, kimeríthetetlen türelemmel biztatgatta fekete cselédjét, nem is engedte, hogy rajta kívül más nyújtson enyhítőszer, más igazítsa meg fekvőhelyét az ő „rég, hűség és szolgálójának”.

Nyilvánvaló gyűlölséget tanúsított továbbá a némettség ellen, amióta Németország levegőjét szívtá, de azért mégis majdnem kizárólag német könyveket vásárolt és olvasott. Zongoráján Beethoven, Bach és Schubert szerzeményei heverték, s az íróasztalán lévő irományok arról tanúskodtak, hogy német nyelven kiválóan szokott írogatni.

Ezen íróasztalt Schilling báró csak olyankor közelítette meg, amikor az orvosok valamelyike odaült, hogy receptet írjon. Ilyenkor suttogva szoktak a kis beteg állapotáról beszélgetni, néha talán a kelletténél tovább is, mert a zöld selyemfüggöny mögötti ablakfülke bizony nagyon érdekes volt. Donna Mercedes e szűk korlátok között is a maga amerikai otthonának egy kis darabját újította meg.

Ott függött spanyol származású büszke anyjának olajfestésű arcképe. Ugyanolyan tündéri szépséggel megáldva, mint leánya, a halántékain gyöngysorokkal könnyedén összefogott hullámos „cigányhajával”, violaszínű nehéz bársonyba burkolt finom, sugár

tekintetével akár fejedelemnőnek is beillett volna; ruhájának súlyos redőit itt-ott gyöngyboglárok fogják össze; gyönyörű márványszínű vállai olyanoknak látszottak, mint a nyomasztó terhétől szabadulni vágyó fehér szárnyú pillangó... Bizony a gőg mintaképe volt ez a második feleség, akit az impozáns szépségű Lucian őrnagy az élet tengerén már-már elszenvedett hajótörés után még meg tudott hódítani.

Az őrnagy fényképe az olajfestmény alatt függött, s mellette fiának, Bódognak arcképe, a kettőt pedig a Lucian család háború előtti birtokait ábrázoló, gyönyörű vízfestésű kis tájképek környezték. Az íróasztalon a legdrágább nemesfémekből készült szerek közt egy nagyon szép, de meglehetősen jelentéktelen arcú fiatalember fényképe állt.

– A szegény Valmaseda ez – suttopta Lucile a maga leszóló modorával, követve Schilling bárónak e képre irányuló tekintetét. – Csinos, valósággal szép ember volt, de... mégiscsak okosan tette, hogy meghalt, mert tudja, nem volt ám valami lángész. Mercedes tizenöt éves korában lépett vele jegybe, akkor még összeillettek; de hát később az én sógornóm rettentően elmésnek tette magát, s akkor az a szegény bohó nem tudott már vele lépést tartani! A házasesetben egy esztendeig sem fértek volna össze... Istenem, mit is mondok... még négy hétig sem! Az a derék ellenséges golyó még éppen jókor jött, vőlegényi ábrándjai kélős közepén. Mercedes mellette volt s karjaiba fogta fel őt. „Isteni halál!” – ez volt állítólag az utolsó szava.

Az ablak sarkában folytatott tárgyalásokban donna Mercedes később már nem is vett részt. Félt a maga gyöngeségétől, amely őt mindinkább elfogta, jobbnak látta tehát, hogy az orvosok nyilatkozatait Schilling báróval mondassa el magának. Lassanként valami sajátságos új érzés, a kívülről jövő támogatás tudata vert benne gyökeret. Mindeddig csak a maga erejében bizakodott és önállóságát éppoly féltékenyen őrizte meg, mint női erényét, s ennél fogva mindmostanáig azt sem tudta, hogy mit

jelent az, ha ember oltalomban részesül, most azonban valóságos jótéteménynek érezte ezt.

Észrevette, hogy az a férfiú, aki megosztotta vele a betegápolói tisztet, egyúttal gondosan ügyel az ő jólétére is, de az a megvető mosoly, amellyel e büszke nő vissza szokta utasítani a kéretlen részvétet, most már nem lebegett ajkai körül.

Mikor az éppenséggel nem szép, de erőteljes, szálas férfiú csendes komolysággal üldögélt a beteg ágya mellett, olyankor donna Mercedes vigasztalást merített jelenlétéből. Olyankor úgy érezte, hogy kis kedvence a legjobb kezekben van, s hogy nincs mit tartania az ellenséges túlvilági hatalmaktól. Mindannyiszor nyugtalanodni kezdett, valahányszor a báró eltávozott, és örömtől dobogó szívvel, megkönnyebbülten lélegzett föl, mihelyt annak közeledő léptei behallatszottak a folyosóról. Már eszébe sem jutott az a nő, aki Rómában azért imádkozik, hogy minél hamarabb megszabaduljon a gyűlölt jövevényektől; az a zárdai növendék, aki babonás vakhitében kísérteties szellemekkel népesítette be a maga otthonát, s aki a gonosz hírű szobasor kivételével az összes lakóhelyiséget elzáratta, bizonyára csak azért, hogy a kísértő szelleme elűzze a kéretlen látogatókat.

Egyébiránt csakugyan volt valami e földszinti helyiségekben, ami szinte félelmetes hatást tett donna Mercedésre: a hatalmas majdnem padlóig érő ablaksor. A szobák s az ezek mentén húzódó külső oszlopcsarnok közötti mellvédek alacsonyabbak voltak akármelyik erkélykorlátnál, melyen könnyedén át lehet lépni.

A fullasztó hőség miatt a belső fatáblákat esténként nem szokták becsukni, a betegszoba ablakai az orvosok rendeletére többnyire tárva-nyitva álltak, s hogy kívülről világosság ne hatoljon be, Schilling báró megtiltotta, hogy az előkert gázlámpáit meggyújtsák. Ennél fogva vak sötétség uralkodott a csarnok boltozata alatt, csak messze odaát, az elhagyott sétatéren pislogott egy-egy gázláng. Az éjjeli szél halkán dúdolgatva haladt

végig az oszlopsoron, a zárdabirtokról átjöttek a denevérek s ijedősen röpködtek a gyöngé, zölde világosságban, amelyet a lámpaernyőn át a kicsinyke láng vetett ki a betegszobából.

De ez a halvány fény, amelyet elnyelt az éj, még mielőtt elérhette volna a legközelebbi oszlopot, még más jelenséget is ragadott ki a sötétségből, s ez szinte félelmes agyrémnek látszott... Donna Mercedes két ízben is látta már, mikor ágyának csipkefüggönye mögött a sötétben üldögélve őrködött a félrebeszélő gyermek fölött.

Egyetlen lépés sem hallatszott a csarnok kövezetén, a leghalkabb nesz sem engedte sejtetni, hogy emberi lény lehet a közelben, és mégis hirtelen behajolt az ablakon egy halotthalovány, szép női arc, szinte kővé meredt vonásokkal, sötéten villogó szemekkel, amelyek merően, emésztő tekintettel szegeződtek a beteg gyermekekre, mintha magukba akarnák szívni ennek lelkét... Az ápolgató nő önkéntelen fölrezenésére azonban mindannyiszor eltűnt az az arc, mintha egy fekete tábláról nyomtalanul letörlődött volna.

Donna Mercedes sohasem méltatta figyelmére a Schilling-ház női cselédségét, mégis úgy vélekedett, hogy ha valaha látta volna ezt a fájdalomtól és bánattól szinte megkövült arcot, bizonyára fel is ötlött volna neki... De nem kutatta tovább a dolgot, minthogy *egyáltalán* a súlyos *megpróbáltatások egész ideje* alatt csak a legszükségesebb dolgokat szokta szóba hozni.

Mondhatatlan aggodalom és izgatottság közt teltek el így a napok. Még egy rettentő éj következett, amikor a környezet minden pillanatban attól tartott, hogy a gyermek gyöngé lélegzete örökre elakad. Azután gyönyörű, rózsás hajnal hasadt, s az aranyos napvilág kigyúlt, hogy éltető légkörbe fogadjon vissza egy szende gyermeket... a kis José meg volt mentve.

Nagy volt az öröm. A két fekete szinte eszeveszetten ujjongott, s Lucile éppoly túlcsapongó volt örömében, mint azelőtt aggodalmában. Megint gondosan bodorított hajjal, világos színű

selyemruhában, friss rózsákkal a fején, keblén és kezeiben, fölpiperézve és kecsesen, mint valami bajadér sietett korán reggel a betegszobába, s már-már azon volt, hogy odarohanjon kisfiához és telehintse ágyát az erős illatú virágokkal. Ám a jelenlevő orvosok erélyesen tiltakoztak az öröm illetén kitörései ellen, amit a kis özvegy sehogy sem tudott a fejébe venni, s úgy értelmezett, hogy teljesen félreismerik az ő gyöngédségét. Dacosan fordított nekik hátat és duzzogva futott ki, hiszen a veszély már elmúlt, miért ne lehetne hát megint naiv és illetlen?

Donna Mercedes egész napon át állhatatosan megőrizte külső nyugalmát; a többiek szemei előtt visszafojtotta a boldogságnak, a mondhatatlan megkönnyebbülésnek könnyeit. Most azonban megint beesteledett, Schilling báró a maga műtermébe vonult vissza, Lucile a maga lakosztályában a kis Paulával teázott, s Deborah is odament, hogy kiszolgálja.

Kilencre járt az idő, de máris teljes éjjeli sötétség uralkodott, az eget esőfellegek borították. Csak messze odaát, az utca házsorán túl cikázott egy-egy vakító villám, s tehetetlenül enyészettel az illatterhes, tikkasztó levegőben.

A kis José a legnagyobb kimerültség mély álmát aludta: a párnákon pihenő viaszangyal sem feketett volna ott oly élettelenül, mint ez a gyermek a csipkés szegélyű fehér hálóruhácskájában. Donna Mercedes a kiságy előtt térdelt, s jobbját gyöngéden tette a takaróról ernyedten lecsüngő, most már lázmentes kezecskére. Most egyedül volt vele, most megint elgyönyörködhetett a szőke fürtű arcoskában, habár még nagyon elsoványodva, vértelenül és szinte félelmesen bemélyedt szemüregekkel feküdt ott... de hiszen majd csak kigömbölyödik, majd csak visszanyeri megint előbbeni viruló báját.

Donna Mercedes a gyöngén pihegő kisgyermeket félig elfedő fehér takaróra nyomta homlokát és hangtalan, de megkönnyebbitő heves zokogásra fakadt.

Az éjjeli szél végigsuhant az előkert rózsafáinak virágos lombzatán, melegen, balzsamosan tódult be a szobába s megduzzasztotta a függönyöket... a térdelő nő hallotta, amint a selyemredők zizegve hanyatlanak vissza. De olyasmi is hallatszott, mintha odakinn az oszlopcsarnok kövezetén női ruha suhogna végig, s a következő pillanatban egy kéz támaszkodott az ablak párkányára.

Donna Mercedes fölrezzent... s megint látta azt a fehér arcot. Homloka fölött szürkülő, súlyos hajfonattal, vállain fekete kendővel, amely nyilván a fejét burkolta be: az idegen nő görcsösen kapaszkodott az ablak fakeretébe.

– Meghalt? – nyögte félig elfojtott sikollyal.

A térdelő nő fölemelkedett – ez a látvány, ez a hang, amely fékezetlenül fakadt a fájdalmasan gyötrődő emberi kebelből, mélyen megrendítette őt. Tagadóan rázta a fejét s az ablaknak tartott, de e pillanatban az az arc elmerült megint a sötét éjbe. Mercedes még látta, hogy villogó szemei fölött visszautasító, komor redőkbe rendeződnek szemöldökei, látta, hogy fehér, nagy kezei hirtelenében a fejére lebbentik megint a nagykendőt, azután úgy eltűnt az idegen nő, mint valami álmkép.

Ezúttal donna Mercedes mindenképpen bizonyosságot akart szerezni. A szomszédos gyerekszobába sietett, ahol nem égett a lámpa s az ablakok tárva-nyitva voltak. Egészen kihajolt, de a teljes sötétségben lehetetlen volt bármit is látnia. Egy pillanattal később csak azt hallotta, hogy odaát halkán csörrenve csapódik be a sétatérre nyíló rácskapu.

– No most már egészen biztos vagyok benne, hogy férfi volt – szólalt meg a közvetlen közelében egy férfihang.

– Ugyan ne vitatkozzál örökké, te vén tökfilkó! – szakította félbe Robert hangja. – Utóbb még azt állítod, hogy az Ádám lelke volt...! Azt mondom én, hogy asszony volt, s úgylis van! Hisz egypár napja kicsi híja volt, hogy nyakon nem csíptem.

Donna Mercedes a szobasornak a csarnokra nyíló utolsó ablakában állt, s ennek közvetlen közelében volt a főajtó, amelyen át éppen most jöhettek be azok az emberek.

– Csak azt tudnám, hogy voltaképpen mit akar – folytatta az inas. – Annyi szent, hogy éppen az oszlopcsarnokot szemelte ki magának, s bekandikál az ablakon. Egyébiránt okosan teszi, magunk sem vagyunk különbek! – tette hozzá halk gúnykacajjal. – valóságos színpadi komédia járja odabenn: van itt egypár torzképű szerecsen, egy olyan felcicomázott hálószoba, mintha a marokkói császárnak volna szánva, meg egy egész halom hamis kő... Az a büszke asszonyság naphosszat ott térdel a beteg kis király ágya előtt, a mi gazdánk meg úgy ül ott, mint az őrszem, s úgy elnézegeti azt a térden csúszkálót, mintha menten le akarná festeni... Az már mégiscsak sok, hogy éjjel-nappal odabenn gunnyaszt. De annak az úrinőnek ugyancsak vastag lehet az arca bőre, hogy ezt megtűri és csöppet sem szégyelli magát mielőttünk: már az egész ház csúfot íz belőle. Hát, hiszen persze, nem is bánná, ha a mi nagyságos asszonyunk többet meg sem jönne, mert bizony jó dolga van itta Schilling-házban... Az ám, csak lesse! Abból ugyan nem eszik! Hej, Frici, megpukkadnék nevettemben, ha a nagyságos asszony egyszer csak váratlanul betoppanna, s az ablakon át meglátná ezt a felfordulást!

Az inas elfojtott hangon, majdnem suttogva beszélt, s az ifjú hölgy mégis úgy érezte, mintha e kaján szavak mindegyike pörölyként döngetné füleit. Azok a beszélgetők elhallgattak odakinn, de ő mintegy kővé dermedve ott állt még, az alsó ajkát apró, éles fogai közé szorította.

A nyitott ajtón át észrevette, hogy Deborah a betegszobába lép, s maga is átment. Mikor a lámpa zöldes fénykörébe ért, a szegény szerecsen nő megijedt tőle, hisz ilyennek látta otthon az elhunyt úrnőt, amikor ez haragudott: hisz ilyen démoni, villogó szemekkel, ilyen sápadtan, mintha egyetlen piros vércsöpp sem keringene szép testében, a legkegyetlenebb büntetéseket szabta a

vétkesekre és soha egy betűnyit sem vont vissza abból, amit egyszer kimondott.

Donna Mercedes véresre harapdált ajkaira szorította zsebkendőjét és szótlanul intett Deborah-nak, hogy üljön az alvó gyermek ágya mellé, aztán kiment. Kikíváncozott a szabad levegőre, mert úgy érezte, hogy ebben a házban meg kell fulladnia...

XXI.

Donna Mercedes lassú léptekkel haladt el az élénken megvilágított kőszobrok mellett: a szerelem s a dévajkodó csintalanság alakjai mint Aphrodité és Érosz mosolyogtak az egyik talapzatról a szótlanul tovasuhanó szép nőre, aki összeszorított ajkaival, haragosan kiduzzasztott orrcimpáival, szikrázó tekintetével és komor redőkbe vont szemöldökeivel beillett volna a gyűlölet szobrának.

Az inasok még ott álltak a nyitott főajtóban, önkéntelenül vigyázállásba vágták magukat, mikor az a lebegő fehér alak megjelent a folyosó sarkán, s Robert, aki az imént még annyira leszólta őt, most mélyen meghajtotta a derekát.

Donna Mercedes a nagy kertre nyíló kijáratnak tartott, de mikor kezét az ajtó kilincsére akarta tenni, férfilépteket hallott a külső nagy lépcső felől. Félreállt, s nyomban reá megnyílt az ajtó, amelyen Schilling báró lépett be... Amint így kibontakozott az éjjeli mély sötétségből, göndör hajú, födetlen fővel s meglepetten tekintve a váratlanul előtte álló fiatal hölgyre, elgondolkozó arcán az öröm derűje tükröződött, hiszen az aggodalomnak annyi meg annyi napja után ma először volt megint a maga műtermében, viszontlátta művészetének szeretett alakjait, s nyilván újabb lelkesedést merített a maga mesteri alkotásaiból.

Könnyedén meghajtotta magát és szótlánul nyújtotta oda az ifjú hölgynek a kezében levő néhány szál pompás színű gloxíniát, amelyet nyilván éppen most szedett a melegházban,

– Köszönöm, uram... nem szeretem a virágot – szólta Donna Mercedes metsző hangon, hanyagul lecsüngő kezének egyetlen ujját sem emelve meg, s ellenségesen villogó tekintete a báró arcáról a virágokra siklott.

Még egy-két lépéssel hátrább vonult, hogy utat engedjen a bárónak, s maga kimehessen a kertbe, de e pillanatban megjelent a csarnokban az orvosok egyike, hogy mint rendesen a késő esti órákban még egyszer megtekintse a kis beteget. Donna Mercedes kénytelen volt vele, hogy a házban maradjon, s az urakat a betegszobába kísérje.

Schilling báró nyugodtan, udvariasan beszélgetett az orvossal, és gondosan az Ariadné-szobor hús kőtalapzatára tette a visszautasított virágot.

– Mikorra gondolja doktor úr, hogy Josét át lehessen költöztetni a betegszobából? – kérdezte donna Mercedes a szalonban, miután az orvos örömmel kijelentette, hogy a láznak utolsó nyoma is eltűnt.

Az orvos meglepetten vetette föl szemeit: ezt az érdesen csengő hangot még nem hallotta ez ajakról, mely többnyire fájdalmasan össze volt szorítva, de most csak úgy remegett a szenvedélyesen sürgető türelmetlenségtől.

– Arról még jó ideig szó sem lehet – felelte határozottan.

– Még akkor sem, ha a gyermeket jól beburkolva magam vinném ki karjaimon?

– Kivinni – hökkent hátra az orvos. – Arról majd két hét múlva beszéljünk, nagyságos asszonyom. Egyelőre sem a szoba, sem az ápolás tekintetében nem szabad a legcsekélyebb változásnak sem bekövetkeznie. Még mindig veszély rejlik a kis beteg rendkívüli gyöngeségében.

Ezzel elbúcsúzott. Schilling báró, miután elkíserte őt az ajtóig, visszajött.

Donna Mercedes még ott állt az íróasztalnál. Tearózsa fehérségű finom keze az asztalon pihent, szorosán a fiatal férfialakot magában foglaló kerekded bronzkeret előtt, s a nő tekintete merően szegeződött anyja arcképére. Úgy látszott, mintha menedéket keresett volna ez elkülönített zug büszkeséggel telített légkörében.

– José alszik – szólalt meg mintegy visszatartóztatva a bárót, aki egyenesen a szomszédos szobának tartott. Donna Mercedes feléje sem fordította a fejét, csak egy futó pillantást vetett rá, azután a keze mellett álló képre szegezte tekintetét.

Schilling báró menten az íróasztalnál termett úgy, hogy egyenesen az ifjú nő arcába nézhetett. Az ernyős lámpának e zugban összpontosuló fénye élénken világosította meg a báró egész alakját.

– Mi történt? – kérdezte, röviden e két szóba foglalva meglepetését.

A báró gyors mozdulatának láttán Mercedes kissé megrezzent: tudhatta, hogy magatartásának hirtelen elváltozását amaz nem fogja nyugodtan nézni, de ilyen hímezetlenül még sohasem követelték tetteinek indoklását.

– Nem értem önt, uram! – felelte sértőn fagyos hangon, s fölvetette szemeit a bronzkeretbe foglalt férfialakról.

Milyen ellentétet képzett egymással ez a két arc! Az egyik ott a bronzkeretben azzal a keskeny, finom sasorral, a korallpiros, vékony ajakkal s az áttetsző, halvány arcszínnel, meg az a másik a maga erőteljes, sötét színezetű vonásaival. Női toalettben, csipkekendővel lesimított sűrű selyemhajával amaz beillett volna a legszebb spanyol leánynak, míg ellenben ennek a göndör szakállú férfinak, akinek szálás termete elzárta most az ifjú nő elől a kilátást, szögletes homlokára nagyon jól illett volna a sisak.

„Nem értem önt, uram!” – mondotta donna Mercedes. Ez a hanyagul odavetett kitérő válasz meg az az összehasonlító tekintet, amely nem kerülhette el a báró figyelmét, ennek arcába kergette a vért.

– Csak nem akarja velem elhíttetni, hogy azt a gyermeket, akit mind a ketten bálványozunk, minden komoly indítók nélkül akarja a visszaesés veszélyének kitenni? – kérdezte szilárdan reá szegezve komor tekintetét. – Karjain vinné ki Josét? Ugyan hova?

Milyen különös módja a kérdezősködésnek! Milyen hímezetlenül tart egyenesen a célnak! Ez megint az a német modor, amely minden diplomatikus kifogásnak dorongot vet az útjába, hogy elbotoljék. Azt csak nem vallhatta meg donna Mercedes, hogy habár akaratán kívül, kihallgatta az inasnak beszélgetését, s hogy ez a cselédpletyka képes volt „donna de Valmasedát” lerántani öntudatának büszke magaslatáról s megfosztani a maga szenvedélyes, háborgó vére fölötti uralmától!

Az imént az előcsarnokban már-már azon a ponton volt ugyan, hogy szemtől szembe megmondja a bárónak: „Nem akarok semmiféle közösséget a nős emberrel, akivel engem mások alávalósága kétes hírbe kever! Te vagy a hibás, mert beleavatkoztál a gyermek ápolásába, s mert elejétől fogva útját álltad annak, hogy távozzam abból a házból, amelynek nincsen úrnője, s amelynek ez rosszakaratúan fordított hátat!” De most, mikor e mélységes szemek olyan közléről néztek reá, hogy gyönyörűen csillogó, sötét és mégis derült kéjkén át lelkébe vélt láthatni, most nem tudta magát rászáni arra, hogy rút hálátlansággal fizessen neki, s az egész felelősséget önzően arra a férfirra hárítsa át, aki hűséges odaadással támogatta őt, s akinek megjelenését utóbb már maga is óhajtva óhajtotta...

– Ne vesztegessük a szót az okokra, mikor ezek az orvosi kijelentés folytán úgyis semmikké váltak! – vetette oda s jobbjának finom körmeit nézegette.

Schilling báró gúnyosan, keserűen mosolygott ez újabb kitérő feleleten.

– Az orvos úgy intézkedett, hogy „sem a szoba, sem az ápolás tekintetében nem szabad a legcsekélyebb változásnak sem bekövetkeznie” – ismételte lassan hangsúlyozva, s tekintetét áthatóan, csaknem leskelődő figyelemmel szegezte a hirtelen feléje forduló arcra!

– Erről lesz még egy-két szavam a doktorhoz – válaszolta Mercedes sebesen. – Vagyis jobban mondván nekünk, az ápolóknak jó lesz értekezniük a szükséges változásokról... A szenvedések rettentő napjain elég önző voltam, hogy elfogadtam minden kínálkozó áldozatot. Ennek véget kell vetnem. Nem szabad tovább túrnöm – tette hozzá fülig pirulva –, hogy ön részt vegyen az ápolásban...

– Tehát mégiscsak szeszély, amint azt egész helyesen sejtettem! – vágott szavába a báró közömbösen.

Mercedes összerezte. Szívének egy sajtó pontját érintették a báró szavai, azt a helyet, ahol a bűnbánat félig éberen szunnyadoz, hogy egyetlen szó, egyetlen hang hallatára is fölriadjon... Bizony elbizakodott, szeszélyes volt ő azokon a derült, szép napokon, mikor még a szerencse hatalmas áradatán, a verőfényes, gondtalan élet hullámain ringatózott. Mindazok halottak, akiknek arcképei most e zugot betöltötték, s akik hajdanában bálványozták, elkényeztették a ház egyetlen leányát, s köszönet fejében sokat szenvedtek annak kiszámíthatatlan, váltakozó szeszélyeitől...

– A gyermek életét fenyegető veszély elmúlt, most tehát megint fölülkerekednek a gonosz szellemek – folytatta Schilling báró. – Ön fájdalmat akar nekem okozni, amint talán rendszeren szokta tenni mindazokkal, akiket a sors az ön fénykörébe kényszerített. De ne tévessze szem elől, hogy most egy nehézkes némettel van dolga: mi nem tudjuk mitévők legyünk azzal a „szeszély” nevű pikáns lényel, hanem a tisztességes okokat

kutatjuk. Azért tehát még egyszer kérdem: miért legyek én száműzve.

Donna Mercedes tisztán látta, hogy a bárónak semmi, de semmi sejtelve sincs az ő indítókairól... bizonyára sokkal tisztábbnak érezte a maga szándékait, hogysesem arra gondolhatna, hogy a betegszobában való sűrű megjelenése balvéleményeket kelthessen. Az a méltatlanság azonban, hogy a báró mindent az ő személyének ró föl, nagyon elkésérítette Mercedest. De féktelen büszkesége, amely ilyenkor még szilárdabb szokott lenni, most sem engedte, hogy az öngazolásnak csak a látszatára is ragadtassa magát. A határtalan gögnek az a gonosz vonása, amely azt a violaszínű bársonyruhában ábrázolt hölgyet annyira jellemezte, most meglepő hasonlatossággal, visszataszítóan és rútítóan lebegett leányának ajkai körül is.

– Már megmondtam, hogy nem akarok többé semmiféle áldozatot elfogadni – ismételte fagyosan, anélkül hogy fölvetné szemeit.

Schilling báró türelmetlen mozdulattal távozott el az íróasztaltól.

– Azt felelhetném erre, hogy Bódog éppúgy az én gondjaimra bízta gyermekét, mint a hűgáéra, s hogy ott, ahol a kötelesség parancsol, szó sem lehet önkéntes áldozatról. Mi mind a ketten csak adott szavunkat váltjuk be – szölt félig visszafordulva. – Ez oknál fogva a betegszobát egészen semleges területnek tekintetem, amelyen egyetértőleg működtünk, s ha attól kellene tartanom, hogy ápolótisztemről való lemondásom bármi csekély hátránnyal is járna Jóséra nézve, akkor hajszálnyit sem tágítanék helyemről... nem én! De tudom, hogy a gyermek jó kezekben marad, azért tehát távozom...!

– Haraggal távozik! – szöfalt meg donna Mercedes elsápadt ajakkal, de azért úgy állt ott, mintha sudár alakja márványkővé merevedett volna. Egyetlen mozdulatot sem tett, hogy

visszatartóztassa a bárót. Hangja is olyan dacos és ingerült volt, mintha kedve telnék az ellenkezésben.

– Úgy van, haragszom. De leginkább magamra, azért az esetlen, vak bizalomért, amely jobb meggyőződésem ellenére ilyen megalázó helyzetbe sodort... Már nem egy gonosz szót hallottam az ön ajkairól... Csúfosan elítélt engem anélkül, hogy csak a legkevésbé is tájékozva lett volna a tényállásról.

Donna Mercedesnek eszébe jutottak a műteremben tett kíméletlen megjegyzései s elfordulva, tétovázó kézzel rakosgatta ide-oda az íróasztalán heverő szereket.

– A szerencsétlen fekete fajról mondott lesújtó véleménye, amely a múltkor lelkem mélyét annyira fölháborította, még ma is a fülemben cseng – folytatta Schilling báró zavartalanul –, s mégis elaltattam véleményemet, mert láttam, hogy bátyja özvegye iránt bámulatra méltó nagylelkűséget és önzetlenséget s a gyermeke iránt odaadó áldozatkészséget és gyöngédséget tanúsít... Az ön lelkében két hatalom viaskodik egymással: a nagyszabású, nemes természet isteni adománya s a nevelés következménye. Ez utóbbit, a szeszély változandóságát most énvelem is érezteti: de másodízben nem fog megtörténni. Nincs énbennem hajlandóság a rabszolgai megalázkodásra!

Meghajolt s átment a betegszobába, melyet Deborah az orvos érkezésekor elhagyott.

Az ablakfülkében álló hölgy lopva tekintett át az ajtón s látta, hogy a báró a kiságyhoz lépve mély megindulással hajolt az alvó gyermek fölé, egy pillanatig homlokán nyugtatta karcsú, szép jobbját, azután a gyerekszobán át eltávozott a földszinti lakásból.

Donna Mercedes úgy hallgatta a távozó lépteit, mintha ezeknek hangját meg akarná őrizni a lelkében, mert e helyiségben nem fogja többé hallani.

Az imént olyan beszédet volt kénytelen hallgatni, aminő még sohasem érintette a mindenkor diadalmaskodó spanyol szépség hízélgéshez szokott, elkényeztetett füleit. Pedig csak annyiban

érezte magát hibásnak, amennyiben nem fékezte meg jobban a maga alapos elkeseredését és ingerültségét... de hát a férfiakkal szemben érdemesnek tartotta-e valaha, hogy szeretetre méltóbbnak mutakozzék, mint ahogyan pillanatnyi érzése sugallta...? A bronzkeretben ábrázolt férfi, a dél-karolinai nábob, az a dölyfös, elbizakodott ültetvényes báró valóban rabszolgája volt neki: arájának mosolya napfényt derített arcára, s fagyos haragja a kietlen sötét éjbe taszította – s most e nő tekintete közömbösen siklott keresztül az arcképen...

Viharos érzelmekkel hagyta oda az ablakfülkét, és José ágya előtt térdre rogyva a takaró hús gyoicsába temette lázasan égő homlokát.

XXII.

Múltak a napok. A kis José lábadozása nagyon lassan, alig észrevehetően haladt előbbre. Bágyadtan, erőtlenül feküdt a párnákon, s még most is gondosan távol kellett tőle tartani minden hangosabb neszt, minden erősebb fényt, mert a gyermek nagyon gyöngye volt. Ennélfogva még mindig lábujjhegyen jártak a betegszoba közelében, az előkertben még most sem gyújtották meg a gázlámpákat, s az oszlopcsarnok előtti kavicsos útra friss szalmát hintettek.

Donna Mercedes még nem látta viszont a Schilling-ház urát. Az mindjárt távozása után átküldte Jankát, hogy a betegápolásban támogassa donna Mercedest, s ez ellenvetés nélkül fogadta el a segítséget.

Az a csendes modorú, szótlan leány kitűnően beillett e küldetésébe. Úgy látszott, mintha fiatal, de sajátságosan komor arca szinte földerült volna, amióta belépett a nagy szalon küszöbén, hogy éjjel-nappal ott maradjon. José megszerette és donna Mercedes is megszokta ezt a leányt, aki sohasem beszélt,

ha nem kérdezték, és soha egyetlen tolakodó tekintettel sem alkalmatlankodott az úrhölgynek. Egészen a feladatának élt, látszólag sohasem volt szüksége pihenésre, üdülésre vagy levegőváltásra...

Csak egy dolog iránt volt nagyon érzékeny. Valahányszor a földszinti lakás gondosan megőrzött mély csöndjében bármi csekély nesz hallatszott, mindannyiszor úgy látszott, mintha a leány egész valója a fülében összpontosulna, olyan feszült figyelemmel, olyan mozdulatlanul hallgatódzott. Megesett néha, hogy hirtelen megállt a nagy szalon közepén, mintha lábai gyökeret vertek volna: lélegzetét visszafojtva, derekát előrehajtva s félelmesen villogó szeméit a zöld selyempárnás kerevet mögötti falra szegezve úgy állt ott ez a máskülönb en oly higgadt modorú, magába zárkózott leány, mint a mohón leselkedő macska, amely hallja a rágicsáló egeret s nekikészül, hogy rávesse magát a gyanútlan áldozatára, mihelyt az előkerül a korlát mögül...

Lucile, aki a leányt egyszer ilyen helyzetben lepte meg, azt állapította meg, hogy ez nyilvánvaló örülség, s ki is tért előle, amikor csak tehetette.

A kis özvegy különben is nagyon ritkán jött mostanában a földszinti lakásba. Nagyon bosszankodott azon, hogy még mindig olyan sok „húhót csapnak” a kis beteggel, hiszen már semmi baja a fiúnak, s mégis éppen olyan untatóan suttognak, sompolyognak körülötte, mint azelőtt, s hogyha ő hébe-korba egypár ártatlan nyalánságot akar odacsempészni „a félig agyonkoplaltatott szegény gyereknek”, akkor úgy elpirongatják, mintha meg akarta volna mérgezni.

Arról, ami donna Mercedes és a háziúr között fordult elő, Lucile-nek sejtelve sem volt. Nagyon is érthetőnek találta, hogy Schilling báró megint visszavonult műtermébe, s egészen belemerült a maga művébe, hogy helyreépítse a legutóbbi hetek mulasztását. Csak azért neheztelt, hogy a báró azóta semmi egyébbel nem törődött.

– Úgy áll ott a festőpolc előtt, mintha odaszögezték volna – vélekedett Lucile –, s ha néhanapján eszembe jut, hogy bekandikáljak a télikert üvegfalán, mindannyiszor inkább elriasztó, mintsem biztató pillantást vet reám.

A „minden zugban ásítózó unalmat” Lucile nyilván a szobájában rendezett multságokkal igyekezett elúzni, folytatta a maga táncgyakorlatait. A kis Paula elmondogatta, hogy a mamának olyan szárnyai vannak, mint az angyalkának José képeskönyvében, hogy a lábán nincsen harisnya, a ruhája meg csupa arany és ezüst...

Ez időben Lucile minduntalan nagy ládákat küldözgetett el „csupa divatjamúlt holmikkal”, hogy a berlini divatárusnő megújítgassa és átalakítsa. Komornájával sokszor ki is járt, és sohasem jött haza anélkül, hogy hordárok terjedelmes csomagokat ne hoztak volna. Halomra vásárolta a szöveteket és a divatos ékszereket, s az árakkal szemben olyan egykedvűséget tanúsított, mint valami tengerentúli birtokosnő, aki ezrekkel meg ezrekkel rendelkezik.

Az egyik nap délutánján kimenő öltözetben betoppant a nagy szalonba. Kissé fölhevültnek látszott és szemei izgatottan villogtak ki a kacér redőkbe szedett fátyol mögül, amellyel már előre is biztosította arcát a por és a nap ellen.

– Kiürült a pénztárcám, Mercedes – vetette oda könnyedén. – Mindenféle fizetnivalóm van, s legalább ötszáz tallerra van szükségem.

Hanyagul odanyújtotta kesztyűs kis jobbját, hogy átvegye a kívánt összeget.

– Csak nemrégiben is ugyanannyit adtam át neked – felelte donna Mercedes megütközve. Nyilván még egyebet is akart mondani, de a kis özvegy nem engedte szóhoz jutni.

– Ugyan, kérlek, ne izgasd föl magadat ilyen semmisség miatt – szólt csípősen, kezével hallgatást intve. – Ötszáz tallér! – ismételte pátosszal. – Milyen rengeteg pénz! Az én mamámnak

ötszáz tallér még sem melegedett a kezében, ha arról volt szó, hogy vendégszereplései alkalmával borraivalókat osztogasson. Nekünk szegény ördögöknek persze nem futja... Utóbb még a betevő falatjaimat is meg akarnád olvasni, donna Mercedes?

Keserű kacajra fakadt és kezeit az égnek emelte.

– Ez hát az a fényes ellátás, amellyel engem hitegettek, amikor rászántam magamat az amerikai útra! Egyébiránt – tette hozzá kezét jelentősen végighúzva a nyakán – a fejemet merném rátenni, hogy nincs is jogod az én költekezéseimet ilyen szűkkeblűen ellenőrizni, végtére is panaszt fogok tenni...

Hirtelen elhallgatott. Az íróasztalon, amelynél sógornéja ült, már ki volt olvasva a pénz. Donna Mercedes szótlánul mutatott a bankjegyekre. Arcának egyetlen izma sem rándult meg.

Lucile fogta a pénzt s a zsebébe csúsztatta.

– Paulát magammal viszem – jelentette ki –, szegény gyermeknek okvetlenül új kalapra van szüksége...

– Paula nagyon belefáradt a szaladgálásba, odaát alszik a gyermekszobában.

– Akkor hát fölkeltjük – szólt Lucile, s mintha pillanatnyi elvesztegetni való ideje sem volna, a gyermekszoba felé rohant. De donna Mercedes nyomon követte s az ajtóban visszatartotta.

– Miféle badarság ez, Lucile! – szólt rá haragosan. – Holmi szeszélyed kedvéért föl akarod riasztani a gyermeket üdítő álmából!

Lucile elkeseredetten rázta le magáról sógornéja kezeit, kitárta az ajtót és nagy garral futott be a gyermekszobába.

Deborah kötögetve ült az ablakban, s a kis Paula levetkőztetve aludt ágyacskájában.

– Miféle ostobaság ez! – pirongatta Lucile a legnagyobb bosszúsággal a fekete cselédet. – Mi jutott eszedbe, hogy a gyermeket a déli kis pihenés kedvéért egy ingre vetkőztetted? Még csak ez kellett! – kiáltott föl türelmetlenül nagyot dobbantva

lábával. Fölkapta a széken heverő ruhácskát és rázogatni kezdte a gyermeket.

– Paula, Paula, kelj föl! – kiáltotta olyan hangon, amelyből az aggodalom és nyugtalanság egy neme rítt ki. De a kicsike a legnagyobb fáradtság mély álmában volt merülve, ki sem nyitottá szemeit és fejecskeje álmosan hanyatlott vissza a párnára.

Deborah eközben fölemelkedett és esdő tiltakozással állt a szendergő kisgyermek elé.

– Igazán nem tudom, mit gondoljak felőled Lucile – kiáltott föl donna Mercedes megütközve sógornéja izgatott viselkedésén.

– Gondolj felőlem, amit akarsz. Talán csak lesz annyi jogom, hogy magammal vigyem a gyermekemet, amikor kedvem tartja! Most nyomban öltöztess föl Paulát! – parancsolt rá Deborah-ra.
– Akkor majd csak fölébred a kis álomszuszék.

– A gyermek az ágyban marad – jelentette ki donna Mercedes fagyos nyugalommal.

– Mi baj van Paulával? – kiáltotta át José gyöngye, de észrevehetően fölizgatott hangon.

Donna Mercedes ennek hallatára megrezsent.

– Lucile, légy okos – szólt csitítgatva, mintha valami akaratos gyermekkel beszélne. – Menj később, akkor magaddal viheted Paulát.

– De nem akarok! – kiáltott föl Lucile. Elfátyolozott arcát sötét pír borította el, s majdnem úgy látszott, mintha a kis özvegy a szemeibe toluló könnyekkel küszködne.

E pillanatban belépett Mina, a komorna, fején kalappal és vállán nagykendővel. Nyilván már régebben várt odakinn s most csak azért jött be, hogy úrnőjét az indulásra figyelmeztesse.

– Már későre jár – szólalt meg alázatosan, de nyugtalanul révedező szemekkel –, s ha nagysága ma még el akarja végezni a dolgot...

Lucile nem hallgatta végig. Mint valami felbószított kis vadmacska ugrott sógornéja elé, mintha ki akarná kaparni a szemeit.

– Te elejétől fogva mindig az én gonosz szellemem voltál – sziszegte fogai közt. – Diadalimat mindig megcsorbítottad, hogy ne mondjam: elraboltad, te sárga bőrű cigányasszony, te pöffeszkedő ültetvényes hercegné! Mert mindig előtérbe tolakodtál, mindig gyapotzsákjaidra támaszkodtál... ezzel szemben persze nem boldogulhat nálatok odaát az igazi szépség és báj. Azok az ostobák ott csakugyan elhitték, hogy a kis német nő még arra sem méltó, hogy megoldja a te saruidat, s végül még fegyőrré is tettek téged... De most énrajtam a sor, donna de Valmaseda! Majd meglátod, hogy Fournier Lucile-nek milyen becse van Németországban! Ha elgondolom, hogy itt csak intennem kell, hogy öregje-ifja lelkesedjen érettem, akkor magam sem értem, hogyan tudtam nyolc évig meglenni odaát abban a pusztaságban, a ti rizsmezőitek és cukorgyáraitok közt!

Ezzel fogta a napernyőjét, amelyet az előbb a Paula ágya mellett álló székre dobott, és selyemuszályával kisuhogott az ajtón. A betegszobában Joséhoz osont és cirógatva simogatta hátra homlokáról a haját.

– Láss hozzá, hogy kiszabadulj ebből a kalitkából, lelkecském! – szolt hozzá. – Hisz már olyan egészséges vagy, mint a hal a vízben, s már régóta szaladgálhatnál Kalózzal a kertben... Légy igazi fiúgyerek, s ne engedd, hogy még ezután is kórházi levessel etessenek... Pá, kincsem!

Egy-két pillanattal később donna Mercedes az ablakon át látta, hogy a kis özvegy Minával sietve megy át az előkertben. Künn a sétatéren magához intett egy üresen arra haladó bérkocsit, azután a városba hajtatott, bizonyára azért, hogy megint nagy bevásárlásokat tegyen.

Donna Mercedes komor szemmel nézett utána. E tetszelgő, élvezethajhászó nővel szemben nem egyszer kerekedett már

kedve, hogy erélyesen talpra álljon, s lerázza magáról. Most is az az égető vágy keletkezett szívében, vajha az a tovarobogó kocsi a szép kis özvegyel együtt menne világgá és... soha többé ne térne vissza.

Összerezzen s ijedten tekintett körül, mintha az agyán villámként átcikázott gondolatot hangosan mondta volna ki, s valamely leskelődő gonosz szellem a maga hatalmába keríthetné. Olyasmit is érzett, mintha bátyja a falon függő arcképről bánatos, szemrehányó pillantást vetne reá, s megszégyenülten gondolt a maga szentül adott ígéreterre, amelynek hatására bátyja megnyugodva hunyta le szemeit az örök álomba.

Csodálatos a női szív! A sors legsúlyosabb csapásai alatt szívósan és kimeríthetetlen önerővel újra meg újra megedzette magát, s most egy gonosz nyelvű kis nő apró tűszúrásai alatt fölszisszent, s lankadni érezte bátorságát.

Az a könnyelmű pillangó, akis özvegyecske, aki épp az imént még egyszer diadalmasan fordította fürtös fejcskáját a Schillingház felé, bizony nem lehetett a maga gyerekeinek jó nevelője, mintaképe, oltalma. Valóságos öröme telt abban, ha tiltakozó suttogásával, sőt nyílt, kíméletlen eljárásával tönkretelhette a zsenge lelkekben mások áldásos működésének hatását – pedig mégis el kellett követnie mindent, hogy gyermekei el ne veszítsék őt, az anyát..

Donna Mercedesre nézve azonban legtöbbit nyomott a latban bátyjának az a sokszor ismételt esdő kérelme, hogy igyekezzen Lucile-t megóvni minden izgalomtól, nehogy mellbetegsége tovább fejlődjék. Szegény Bódog mennyit töprengett azon, hogy jöhet még idő, amikor enyhíthetetlen fájdalmak gyötrik azt a gyöngye testet, amelyet ő utolsó leheletéig annyira szeretett!

Donna Mercedes, miután kissé lecsillapodott, odaült José mellé, és gyöngéd, halk hangon beszélt neki. Az élénk természetű mama a maga csengő, el nem fojtott magas hangjával és suhogó selyemruhájával fölzigatta a kis beteget. A függönyöket le kellett

ereszteni, mert a gyermeket még az árnyas oszlopcsarnokon át beszűrődő gyöngé világosság is bántotta – a leghalkabb nesz hallatára is megrezsent és ütőere sebesebben lüktetett.

Az ifjú hölgy fáradozása közben, hogy enyhítse az izgatottság következményeit, beesteledett. Deborah a nagy szalonban megtérítette a teázóasztalt, s bejött, hogy megkérdezze, vajon áthozhatja-e az esteli tejet a kis Paula számára, a kis José megbetegedése óta ilyen időtájban rendszeren a mamájával szokott lenni, egyúttal jelentette, hogy odaát is előkészített ugyan mindent a teázásra, de őnagysága még nem érkezett haza.

Donna Mercedes meglepetten nézett az órára. A mutató nyolc felé járt – ilyen sokáig még sohasem maradt oda Lucile. Valami bizonytalan aggodalom szállta meg Mercedest, mintha tartott volna attól a titokzatos hatalomtól, amely a magunk gyötrelmére és bánatára néha nagyon is gyorsan valósítja meg vétkes óhajainkat.

A nagy szalon egyik ablakához lépett s végigtekintett a kerten. Még egészen világos volt: a díszesen viruló rózsafák, a virágoságok teljes színpompájukban ragyogtak, a platánokon a leáldozó nap utolsó aranytüzes sugarai rezegtek, a szökőkút fehér kőszobrai éles körvonalakkal váltak ki a mögöttük elterülő 'pázsitszőnyeg bársonyáról, s a vasrácson túl, a sétatéren pezsgő élet uralkodott. Hintók robogtak föl-alá, s a sétálóknak egész seregei özönlöttek ki a szomszédos szűk és fullasztó meleg utcákból, hogy üdülést keressenek a gesztenyefasor esti hűs árnyában.

Minek is aggódni! Ha baleset történt volna, már régen itt lenne a híre... a kis özvegy bizonyosan valamelyik cukrászdában késik a nyalánkságok és fagyaltok fogyasztásával! De most már mindjobban besötétedett, a már csak gyéren közlekedő bérkocsik egyike sem állt meg a rácsos kapu előtt, s a sétatér gyalog-útjain járók lépteinek halkán áthallatszó zaja is elnémult.

A teázóasztal még érintetlenül állt a szalon közepén. A kis Paula megvacsorázott, s most már aludt. Donna Mercedes

azonban szótlánul és izgatottan járt föl-alá a szalonban. Néhanéha megállt és feszült figyelemmel hallgatózott, vagy odalépett a kis beteghez, aki álmában nyugtalanul hánykolódott ide-oda...

Most hazaérkezett Jack is, aki az utóbbi napokban Lucile-t egy párszor elkísérte a városba. Úrnője parancsára ma este végigjárta a főutcákat, betekintett a kivilágított boltokba, ahol a kis özvegy vásárolgatni szokott, megfordult valamennyi cukrászdában, de bizony senki sem látta a Schilling-házból való szép amerikai hölgyet.

Kínos lassúsággal teltek így a negyedórák, s most tízet ütött a bencések közeli tornyán, a kongó ütések lesújtó teherként nehezdedtek az aggódva várakozó nő szívére. Kezébe vette a lámpást, s átment Lucile lakóhelyiségébe. Azt hitte, hogy mégiscsak ott kell gubbaszkodnia a pamlag sarkában annak a szeszélyes kis teremtésnek, aki éppen úgy az ő gondjaira volt bízva, mint a két árva. De amint benyitott az ajtón, az előtte tátongó sötétség csakhamar más véleményre térítette.

A lakószobában olyan felfordulás uralkodott, amilyen Lucile-nél rendszeren szokott lenni. Látni való volt, hogy a kis özvegy itt, az oszlopos nagy tükör előtt öltözködött. Amott a padlón hevert a picinyke házicipő, ahogyan türelmetlenségében lerúgta lábáról, emitt a fehér fésülködőköpeny terült el a parketten, a székeken és asztalokon mindenféle szalag, fátyol és új kesztyű hevert a próbálgatás észrevehető nyomaival, s amint donna Mercedes beljebb ment, rálépett a rizsposzortra, amely szépítő szolgálatának végeztével követte a cipőt és a fésülködőköpenyt.

Donna Mercedes kutatás közben egyszerre úgy megrezzent, mintha a föld megingott volna a lábai alatt, Remegő kézzel tette a lámpát a pamlag előtti asztalra, s roskadozó térdekkel hanyatlott a legközelebbi karosszékre, szemeit arra a fehér borítékra meresztette, amely az ő nevére címezve mintegy tüntetően volt odatéve az asztal meggyászterítőjére. Most már tudta, hogy mi

történt: tudta, hogy Lucile titokban elutazott! De hogy is lehetett ezt ma délután meg nem sejteni?

Sietve vette ki a levelet a borítékból, amely még le sem volt zárva.

José megint egészséges, mint a makk – s most megkezdem szabadságomat, vagyis a magam adta szabadságot, mert tetőled bizony sohanapján sem kaptam volna meg! Hála az égnek, hogy a fiam végre-valahára komolyan vette a lábadozást, ha még egy nappal tovább húzódik a betegsége, meg kellett volna bolondulnom! Hát igazán azt hitted, hogy hetekig el tudok lenni németföldön anélkül, hogy viszontlássam azt a helyet, ahol engem új csillagként bámultak és égig magasztaltak, s ahol most is kitárt karokkal, örömujjongással fogadnak? Engedd meg, donna de Valmaseda, de elhíresztelt éles elméd dacára mégis nagyon naiv és gyanútlan is. tudsz lenni! Végre-valahára szabad vagyok! Minden egyes nap, amelyet ebben az agyonuntató fészekben, a Schilling-házban kellett töltenem, pótolhatatlan veszteség volt reám és arany ifjúságomra nézve, amelyből, sajnos, már nagyon is sokat áldoztam föl, sokszor alattomban úgy toporzékoltam, mint a szilaj csikó. Megyek hát Berlinbe, egy-kettőnél több napra. Paulát magammal viszem, hadd lássa már szegény gyermek is egyszer azt a csodavilágot, ahonnan a mamácskája származik, s ahol az ember él és élvez! Mindaz, ami kívül esik a színpadi életen, unalmas és ízetlen s nem egyéb, mint színtelen egyformaság.

Donna Mercedes félredobta a levelet anélkül, hogy elolvasta volna utolsó sorait. Az ijedtség, a fölháborodás könnyeket sajtolt ki szemeiből, de szíve mégis repesett örömeiben, mert a kis Paula megszöktetése nem sikerült... Most már nem csodálkozott azon, hogy Lucile annyira haragudott a kis „álomszuszékra”, most már érthetőnek találta rejtélyes viselkedését.

Milyen végtelenül könnyelmű, perfid csíny! Micsoda csúf önzés!' A fiatal özvegy még gyászt visel férjéért, a halál torkából nagy nehezen kimenekült fiacskája meg erőtlenül, bágyadtan fekszik a kórágyon – anyai érzése leplezetlenül nyilvánult meg a kis José megbetegedése alkalmával, férjét igazán szerette és életének utolsó óráin szentül megfogadta neki, hogy nem válik meg sem Mercedestől, sem a két árvától – s most mindezt lerázza magáról, mint a nyűgöt, s elsodortatja magát az élvezés, a csillogás örületes vágyától, amint a madár is vakon követi a keblében keletkező fékezhetetlen vándorörsztönt.

Donna Mercedes fölemelkedett és zsebre dugta a levelet. Arcát egyszerre élénk pír borította el arra a kínos gondolatra, hogy Lucile távozása folytán most már ő az egyedüli vendége Schilling bárónak.

Fogta a lámpát s visszatért a maga lakosztályába. A betegszobában Jankát, Jacket és Deborah-t találta.

– Sógorném Berlinbe utazott és csak egy-két nap múlva jön meg. – mondotta nekik közömbös hangon.

Deborah hüledezve tágra meresztette kerek szemeit s a nyitott ajtón át ijedten sandított Paula ágyacskája felé, hiszen kevésen múlt, hogy a ravasz mama el nem vitte magával azt az aranyos gyermeket... Deborah néhanapján még inkább mert egy-egy kérdést megkockáztatni, mint Jack, most azonban magába fojtotta a szót, mert úrnője büszkén, parancsolóan intette a kezével.

Jack alázatosan kívánt „jó éjt”, Deborah pedig a gyermekszobában tett vett egyet-mást. Tudták mind a ketten, hogy most már teljesen el kell felejteniök az aggodalmas gondok óráit, s nem szabad egyebet tudniok, mint hogy a „kicsi nagyságos asszony” egy-két napra elutazott, ami különben egészen természetes is volt.

XXIII.

Donna Mercedes azt reménylette, hogy Lucile többnapos távolléte nem fog föltűnést okozni, de ugyancsak megdöbben, mikor már másodnapra mindenféle számlák érkeztek hozzá, amelyeknek némelyikén afféle csípős oldaljegyzet ékeskedett, hogy az elutazott amerikai hölgy nyilván megfeledezett a kiegyenlítéséről.

A Schilling-ház cselédsége bizonyára fecsegett már valamit az üzletembereknek, s azt a gyanút keltette bennük, hogy a kis özvegy suttyomban kereket oldott.

Ezen intéseket mindig Robert, az inas adta át, aki nagyon sokat ácsorgott a ház nyitott kapujában meg az oszlopcsarnokban. Halkan kopogtatott be a szalon ajtaján, lesütött szemekkel lépett be, kötelességszerűen ezüsttálcán nyújtotta át a végzetes papírt, s mihelyt elhangzott donna Mercedes ajkairól a kurta „jól van”, mély hajlongással és félig elfojtott gúnymosollyal tűnt el megint az ajtóban... Odakinn rendesen az üres tenyereit mutogatta a várakozóknak és vállat vonva mondogatta nekik:

– Pénz nincs! Maguk lássák, hogyan jutnak követeléseikhez! Minek is adták könnyelműen hitelbe az áruikat holmi jöttment szélhámos asszonyságnak! Tán csak nem fogunk mi jótállni azokért az emberekért, akik erőszakosan befészkeltek magukat a Schilling-házba! – s ezt mondva mindannyiszor megvetően köpött egyet.

Lucile bőségesen kiaknázza azt a hitelt, amelyben mint a Schilling-ház előkelő vendége részesült: mindabból, amit a legutóbbi napokban hazahurcoltatott, egy garas ára sem volt kifizetve. Sógornéjának most már nem kellett a fejét törnie azon, hogy hova lettek azok a nagy összegek, amelyeket Lucile rendre

elkéregetett tőle: mindazt a pénzt a berlini tartózkodásra zsebelte be.

Jacknek természetesen mindannyiszor nyomban el kellett mennie, hogy kiegyenlítse az üzletemberek követeléseit.

A két fekete mostanában nem egyszer aggódva sandított úrnőjére. Hisz ismerték ezen arcot attól a pillanattól fogva, amikor először nyitotta föl hatalmas szemeit; látták a szerencsétlen háború alkalmával a lángoló szenvedélyek minden stádiumában, kísértetiesen fakónak az elkeseredett haragtól, fenséges nyugodtnak az ellenséggel szemben, mikor ez a háznál rejtőzködő szecesszionistákat kutatta; látták halvány ajkakkal fagyosan mosolyogni, mikor bekötözték vérző karját, s mikor az ellenség szította lángok kicsaptak apai házának fedelén, hogy drága berendezésével együtt porrá égessék... Donna Mercedes mind eme válságok közepette megmaradt a rendületlen úrnőnek, akitől ők, a hűséges feketék nem fogadták el a megajánlott szabadságot, mert a szilárd vezetése alatt egész életükre biztosaknak és jól érezték magukat.

De itt, az idegen országban, úgy látszott, mintha a büszke úrnőnek nem volna meg a szokott biztossága, mintha egyes pillanatokra elvesztené szilárd akaratát, amely annyira le szokta igazni környezetét, s neki magának többnyire a hidegvérű közömbösség jellegét adta. Nemegyszer órákig is izgatottan járt föl-alá a szalonban redőkbe vont homlokkal s ajkai körül a föllázadó büszkeség szigorú vonásával: alakjára nézve, mint valami lebegő, karcsú leányka, de magatartására nézve mint fogságba került nemes sólyom, amely szárnyaival szétcsapkodni igyekszik kalitkájának rudacsait.

Olyan szellemárnynak hatalmában érezte itt magát, amely kígyóként kúszott feléje a sötét zugából, s amelynek lényegéről vagy magához való viszonyáról otthon, az előkelő gazdagsággal elsáncolt helyzetében még fogalma sem lett volna. Még csak itt a német házban férközött hozzá az aljas rágalom: érezte lelkében a

gonosz megszólás hegyes fullánkját s ő, aki mint lázadó bátran állt szembe az ellenséges csapatokkal, aki nem rettegett a gyilkos fegyverektől, most e fullánk szúrása alatt tehetetlen haraggal és igazi nőies csüggedéssel görnyedezett.

Lázás türelmetlenséggel számolgatta az órákat Lucile várható hazatéréséig. Nemcsak az az égető vágy zaklatta őt, hogy a Rómából netán megérkező báróné ne találja őt egyedül itt, hanem az a gond is bántotta, hogy a korlátlan szabadság és féktelen élvezetvágy csak előmozdítja az oktan kis özvegy életén alattomban rágódó betegséget.

Így telt el négy nap Lucile elutazása óta, s a földszinti lakás délnek fekvő szobái még mindig elzárva, üresen álltak. Donna Mercedes nyugtalansága és türelmetlensége hovatovább lázas izgatottsággá fokozódott: feszülten figyelt minden kocsi robajára s megrezzent, valahányszor a szalon ajtaja megnyílt.

Végre ötödnap megérkezett a várva várt életjel, de csak egy vékonyka levél alakjában... Donna Mercedes fölszakította a borítékot s alig hogy végigtekintett az első sorokon, szinte megsemmisülten hanyatlott a székre.

Az égben vagyok, s egész Berlin valósággal megittasodott az elragadtatástól! Mivé törpülnek a mama diadalai ahhoz a győzelemhez képest, amelyet én arattam! Szinte elmerülök árpám árasztott virágok özönében, s most is valósággal meg kellett szöknöm rajongókkal zsúfolt szalonomból, hogy papírra vethessem e néhány szót. Most bezzeg újra élek! Igazán élek! Nincs a gyönyör e mámorához fogható mennyei lét! Végre valahára beteljesült, amit alattomban előkészítettem, mióta megint német földön vagyok. S most, mikor már elmúlt a te illetéktelen beavatkozásodnak veszélye, most már tudd meg az igazat: tegnap este fölléptem Willek Gizella szerepében.

Jóságos Isten, az a beteg nő a színpadon táncol! Ujjongva tapsolják meg őt, aki minden egyes lépéssel a biztos halál felé lebeg. Hát erre valók voltak azok a titkos táncgyakorlatok, a

halomszámra beszerzett új jelmezek! Múltkori elmenetele alkalmával azért sietett oly lázasan, mert első föllépésére pontosan meg kellett jelennie Berlinben! Bizony igazat mondott sógornéja: menthetetlenül „naivnak és gyanútlanak” bizonyult s vajmi rosszul őrizte a reá bízott cselszövő kis özvegyet, akiről haldokló férje is bizonyára föltételezett efféle csíny, anélkül hogy hűgát erre nyíltan figyelmeztetni merete volna. S most, minden intézkedése dacára, mégis megesezt a dolog: a madár kiröppent s olyan légkörben lebeg, amelyben minden egyes szárnycsapás gyilkos mérget legyint feléje!

Donna Mercedes föluggrott... A szökevényt mindenáron haza kell hozni! S donna Mercedesnek nem is volt módjában, hogy sokat válogasson: neki magának kell Berlinbe mennie, hogy még a második föllépés előtt akaszthassa meg azt a végzetes pályafutást... Visszanyerve szokott erélyét és hidegvérét nyomban megtette az előkészületeket gyors elutazásához. De ezen elhatározását közölnie kellett a ház urával, meg kellett őt kérnie, hogy távolléte alatt vegye gondjaiba a gyermekeket.

E gondolatra arcába szökött a vér. Kínos dilemmával állt most szemben. Hogyan értesítse Schilling bárót, akit ama bizonyos est óta nem látott? Hosszadalmas levélváltásra már nem ért rá, de azt sem kívánhatta a bárótól, hogy értekezés végett az ő lakosztályába jöjjön, amelyet nyers modorával maga tett a háziúrra nézve hozzáférhetetlenné – méltán tarthatott tehát a visszautasítástól...

Schilling báró teljesen visszavonult. Naponta értekezett ugyan a kis Josét gyógykezelő orvosokkal. Janka reggelenként és esténként jelentést tett neki, a kis Paula pedig többet fordult meg a műteremben, mint az oszlopos házban, s a báró változatlanul megmaradt a gyermek gondos, szerető oltalmazójának, de barátjának húga mintha már nem is létezett volna reá nézve. Még Lucile szökése sem bírta arra, hogy bármily csekély jelét is adja megújult részvételnek.

Donna Mercedesnek keserves küzdelmébe került, amíg rá tudta magát szánni, hogy Lucile levelét zsebre dugva a műterembe menjen.

Délután négy óra volt. Mikor a mind lassabban haladó nő kiért a platánfasorból, a melegház üvegtábláiról sziporkázva verődtek feléje a nap égető sugarai, s az illatterhes, tikkasztó meleg levegő csaknem elfojtotta lélegzetét. Óhajtva óhajtotta, hogy Schilling báró észrevegye őt, s lovagiasan eléje siessen e nehéz úton – de az ajtók egyike sem nyílt meg, habár Kalóz * megérezve úrnőjének közellétét, örömeiben az odújában ugyancsak szűkölt, ugatott.

Donna Mercedes halkán benyitott a melegház ajtaján, és szinte fullasztó szívdobogással lépett az aszfaltra, amely itt-ott kilátszott a buján tenyésző növények zöldje mögül. Az első dolog, ami szemébe ötlött, arcába kergette a vért: amott a glóxiációs csoport színpompája csillogott feléje. Ott szakította a báró azokat a virágokat, talán a legelőször nyílottakat, amelyeket ő oly fagyos ridegséggel utasított vissza. Ezek a kis virágkelyhek is megszégyenítő határozottsággal figyelmeztették a büszke nőt, hogy itteni megjelenése egy lépés Canossa felé.

Hirtelen félrefordította fejét, fölegyenesedett s a műterem bejárata felé indult. Szándékosan erős léptekkel, haladt tova és suhogtatta fekete úti ruhájának redőit, hogy észrevehetővé tegye közeledését, de a szökőkutak csobogása teljesen elfojtotta e neszt.

Az üveges ajtó tárva-nyitva állt, de ezen belül a sötét bársonyfüggöny majdnem egészen elzárta a bejárást. Amint donna Mercedes betekintett a redőzet hézagán át, megpillantotta a festőállvány közelében álló Schilling bárót, aki festőpálcával a kezében egy-két lépéssel hátrább vonult, hogy bírálható szemmel nézze a képet. A felülről leözönlő, arcának minden szögletét és árnyékát még szembeszökőbbé tevő világosságban legkevésbé sem látszott szebbnek, de vonásainak szabálytalansága és határozottan nem szép, ős német jellege dacára mégis kiválóan

jelentős arc volt, s itt, alkotásának színhelyén valósággal meglepőnek látszott.

A báró egészen bele volt merülve munkájába, s donna Mercedes nem akarta a csendet hangos szóval megzavarni. De e pillanatban odafenn a gobelinfüggöny mögül Robert, az inas lépett a karzatra, karján az útipoggyásszal lejött a csigalépcsőn. Lejövet végigjáratta szemeit a télikert félig eltakart üvegfalán, s észrevette az ott álló hölgyet. Meglátszott ez furfangos arckifejezésén, amellyel hirtelen félrefordította szemeit, mintha semmit sem látott volna.

Donna Mercedes gyorsan belépett az ajtón s jobbjával félrelebbentette a nehéz bársonyfüggönyt, azután megállt, s olyan rideg, érdes hangon szólalt meg, hogy maga is megijedt:

– Szabad egy-két pillanatra idejét igénybe vennem, Schilling úr?

A báró fölrezzent. Meglátszott rajta, hogy donna Mercedes megjelenése legelőször is a bosszúság érzetét keltette benne, azután haragos gúny villogott ki mélységes, ragyogó kék szemeiből, s az a modor, amellyel festőpalcáját félretéve rideg udvariassággal a legközelebbi karosszékre mutatott, minden szónál világosabban ezt fejezte ki: „Lám, csupa szeszélyből meg is látogat!”

Donna Mercedes ajkait foga közé szorította, a hatalmas szemei haragosan, ingerülten lángoltak, de azért mégis közelebb lépett, s a széket visszautasítva, kezét a legközelebbi asztalra támasztotta. Méltóságos, büszke tekintettel mérte végig az inast, aki a látszat kedvéért egy már teljesen összekészült útitáskával babrált s az összegöngyölt nagykendő csatlószíját vizsgálgatta, valósággal azonban odafülett, hogy valamit kileshessen. Schilling báró még csak most vette észre az inast, s nyomban kiküldte.

Donna Mercedes elővette zsebéből a levelet.

– Olvassa el kérem! – mondotta olyan kurtán, mintha minden pillanatot sajnálna, amelyet e helyiségben kell eltöltenie.

– Lucianné asszony írta e levelet?

– Ő. Berlinből.

– Akkor ismerem a tartalmát – jelentette ki Schilling báró, könnyed kézmozdulattal visszautasítva a levelet. – Lucianné asszony nekem is írt. Nagy sikerrel lépett föl.

– Úgy van – hagyta helyben donna Mercedes gúnyos mosollyal. – Családi nevünk ugyancsak nagy tisztességre jut. S én vagyok az oka, hogy meghurcolják a színpadon.

– Ha egyéb kár nem esik benne... a művészet nem ejt csorbát rajta – szólt a báró higgadtan. – Rangsorsosaim némelyikének szemében magam is afféle kiközösített ember vagyok, aki nem válik becsületére a nevének, mert itt holmi bolondságokat űzök s a magam kenyerét eszem, ahelyett hogy bagariacsizmában vadászatra járnék s a feleségem jószágigazgatójának szerepét játszanám.

Donna Mercedes úgy érezte e vágást, mintha egyenesen az arcát érte volna. Ezzel egyszer s mindenkorra méltón vissza volt utasítva az a múltkori gyűlölködő kijelentése: „Igen ám, a felesége pénzén!”

– Egyébiránt – folytatta a báró – nem tudom elgondolni, hogy miért lenne ön az oka sógornéja e váratlan lépésének...

– A nevetségig hiszékeny voltam.

– Ez volna a legeslegutolsó hiba, amelyet önnek tulajdoníthatnék, nagyságos asszonyom.

Olyan csípős gúny rejlett e látszólag udvariasan mondott szavakban, hogy donna Mercedes lángoló tekintettel vetette föl szemeit.

– Nem ilyen szemek tanúskodnak a női hiszékenységről – erősítette a báró könnyedén mosolyogva.

Donna Mercedes az egészen elváltozott hang bántó érdességéből kiérezte, hogy ez a férfiú, akit ő annyira megsértett, nem bocsátott meg neki. Szenvedélyes vére háborogva szökött arcába.

– Az igaz – vetette gyorsan közbe –, hogy az én szemeim, szerencsétlenségükre, nem a német nők szelíd szürke vagy kék színében nézik a világot. De... ez bizony nem háborítja nyugalmamat! Legtávolabbról sem vagyok olyan becsvágyó, hogy e Holbein-féle madonnákkal mérkőzzem. Hiszen ismerem a német hazafiságot: ami nem illik be e női típusba, azt a német festő egyszerűen... eltünteti, amint a példa mutatja.

Gonosz mosollyal mutatott a madonnaképre, amelyet a szemein áthúzódó sötét, széles sáv annyira elcsúfított. A kép az egyik szekrény sarkához volt támasztva, bizonyára valamely illetéktelen kéz rántotta ki, talán a műterem tisztogatása alkalmával, rejtekhelyéről, mert Schilling báró meglepetten tekintett oda, s homlokán komor redők jelentek meg.

Donna Mercedes alig hallhatóan kacagott. A báró szinte megijedt – e komoly ajkakat még sohasem látta nevetni, s most megpillantotta a remek gyöngyfényű fogakat, látta az elragadó bájjal, de egyszersmind démoni kifejezéssel lebiggyesztett ajkakat, hallotta a sértőn gúnyos, finom kacajt, amelyben tetőpontját érte a fékezhetetlen mély ingerültség.

– Lehet, hogy a festő azokat a szemeket akarata ellenére szalasztotta ki ecsetjéből – folytatta donna Mercedes könnyedén vállat vonva –, de az efféle tévedést helyre lehet ütni. Azt a barbár vonást azonban a hirtelen harag okozta, vagy talán szintén... a szeszély.

Schilling báró szó nélkül elfordult, fogta az asztalon heverő kést s odament a képhez. Egy-két erélyes gyors vágással kiharította vásznat a keretből, összegöngyölte s a szekrénybe zárta, ezzel útját vágta minden további kommentárnak.

Hallotta a selyemruha suhogását s gyanítva, hogy a hölgy távozni akar a műteremből, feléje tekintett. Donna Mercedes csakugyan elment az üveges ajtóig, s ott megállt a függöny előtt. Már nem nevetett. Halványsárgás arca kőszoborként vált ki a

sötét redőzetű bársonyfüggönyből, amelyet éppen félrelebbenteni készült.

– El akarok utazni – szólt oda a feléje közeledő bárónak a maga rendes higgadt hangján –, s kémem kell önt, hogy távollétem alatt oltalmába vegye a gyermekeket.

– Berlinbe szándékozik?

– Oda, Lucile-nek azonnal vissza kell velem jönnie.

– Magam is azt tartom. De hát hogy fogja el a pacsirtát, mikor már a magasban ujjong!

– Majd elmegy a kedve az ujjongástól, ha arra a meggyőződésre jut, hogy abból a magasból a biztos halálba kell zuhannia. Igénybe fogom venni a legnagyobb orvosi tekintélyek segítségét.

– A halálos félelemmel akar reá hatni? S ezt ön mondja, aki oly férfiasan emelkedik felül ezen érzelmen? Hát ha a kis özvegy is...

– Ó, kérem... semmi párhuzam! – vágott szavába donna Mercedes komor redőkbe vonva homlokát. – Nem szeretem, ha Lucile-lel hasonlítanak össze. Tizenhárom éves gyerek voltam, mikor először láttam, s akkor a szégyen és megaláztatás érzete könnyeket sajtolt ki szemeimből, mert láttam, hogy a könnyelműség s a közönséges gondolkozás ütött tanyát házunknál, amelynek az én büszke nagyapám és anyám a fejedelmi udvar nimbuszát tudta megadni.

Kezeit keblére szorította, mintha most is vissza akarná fojtani, amit talán még sohasem mondott ki, de azért mégis elkeseredetten villogó szemekkel és elfátyolozott hangon folytatta:

– Én Istenem, mennyire gyűlölöm azt a léha teremtést, aki oly gyorsan tud felejtani! Bódog a szíve vérét adta volna érte, s ő... kitáncol a gyászévből!

Schilling báró a földre szegezte tekintetét, majd lassan fölvetette szemeit s merően nézett az ifjú szép hölgyre.

– S ön ezt az áldatlan terhet vissza akarja hozni, hogy egész ifjú életét elkeseredéssel töltse el?

– Nem vagyok-e kénytelen vele? – kérdezett vissza donna Mercedes szinte csodálkozva. – Csak nem szeghetem meg adott szavamat! Bódog meghalt, s amit neki megfogadtam, annak olyan kötelező ereje van reám nézve, amint például a férfi és nő közötti kölcsönös szent fogadalmat sem szabad egyoldalúan megbontani, még hogyha súlyos bilincsként nyomja is az embert, még hogyha szellemi halállal fenyegetne is...

Hirtelen elhallgatott, mintha valamely titok osont volna ki lelke mélyéből. Zavarodottan kapott megint a függöny felé, amely kisiklott kezéből, Schilling báró pedig az asztalhoz lépett, hogy visszategye helyére a kést.

– Ez olyanformán hangzik, mint a spártai jellemerő, mint a megtestesült szigorú erkölcs, pedig végkövetkeztetésében éppoly erkölcstelen volna, mint hogyha valaki földi javakért testét-lelkét „eladná” – szólt a báró éles hangon. – Az embernek nagyon kell vigyáznia, hogy a túlságosan mereven hangoztatott elvekkal a megszólt ellenséges táborba ne tévedjen, amint ez vajmi gyakran megesik a végletekkel.

Donna Mercedes erősen a fogai közé szorította alsó ajkát s keblére hajtotta büszke fejét, mialatt Schilling báró megint közelebb lépett hozzá azzal a sajtósággal, nemes magatartással, amely már messziről is feltűnővé tette szálal természetét.

– Semmire sem fog menni Berlinben – tért rá megint erőszakos fordulattal vendége jövetelének tulajdonképpeni céljára. – Ugyan mit fog tenni, ha sógornéja egyáltalán nem ereszi maga elé?

– Folyton a sarkában leszek, mindenütt nyomon követem...

– A színpalak mögött is?

Donna Mercedes önkéntelenül hátrahökken.

– Azt nem teheti, tudom... Minden bátorsága, minden erélye dacára azon az idegen területen úgy fog ide-oda röpdösni, mint a

viharvert, pillangó. Menekülni fog a kíváncsi, vakmerő tekintetek elől anélkül, hogy elérné célját... Hadd menjek én! Már akkor el voltam rá tökéelve, mikor elolvastam Lucian asszony levelét, s tökéletesen készen vagyok az útra – szólt a báró a padlón heverő poggyászra mutatva. – Egészén biztos vagyok ugyan benne, hogy magam is hiába megyek: Fournier Lucile inkább meghal a színpadon a közönség szeme láttára, semhogy visszatérjen önhöz... körülbelül ilyesmit írt nekem. Josét erőnek erejével visszaköveteli...

– Soha, de soha!

– Akkor hát hadd menjek én! Nemcsak orvosi rábeszélésnek, hanem jogi okoknak is kell a kis özvegyre hatniuk, hogy engedékenyebbé legyen.

– Ám jó, beleegyezek... és köszönöm!

Milyen lágyan és szívesen hangzott ez az utolsó szó! Egészen másként, mint azok, amelyekkel múltkor rettentő izgatottságában visszautasította a kínált virágot.

Schilling báró azonban alig érezte az ellentétet. Nem is hallotta a köszönetét, nem is látta, hogy donna Mercedes odanyújtotta neki finom ujjait – egy pillantást vetett az órára, s oly erősen rántotta meg a csengettyűzsinórt, hogy a falak csak úgy visszhangzottak.

A belépő inasnak meghagyta, hogy a poggyásszal menjen előre a pályaudvarra, azután egy kis bőrtáskát akasztott a vállára s fogta a kalapját. Csakugyan készen volt az útra: de nyilván anélkül akart elindulni, hogy donna Mercedest értesítette volna. E lépését tisztán csak elhunyt barátja iránti kötelességből akarta megtenni.

Donna Mercedes most már tisztában volt ezzel, s érezte, hogy köszönete egészen fölösleges volt. Komor arccal lépett ki a melegházba, mialatt Schilling báró bezárta a műterem ajtaját, a függöny résén keresztül még egy pillantást vetett be, azután göndör hajára nyomta a kalapot, s elővette zsebéből a kesztyűjét.

Donna Mercedes előtte lépegetett, s eközben vigyázatlanul hozzáért a növénycsoportok egyikéhez: egy rózsaszínű gloxíniakehely letörött, s az aszfalra hullott. Az ifjú hölgy elpirult s a sajnálkozás kiáltásával hajolt le, hogy fölvegye a virágot... De Schilling báró megelőzte...

– Hagyja csak, kérem! – szólt fagyosan. – Az efféle kis virág nem olyan érzékeny, mint az ember, még akkor is örül az életének, hogyha hirtelen a hideg elembe kerül.

Ezt mondva a virágot a medence szélére tette úgy, hogy szára beleért a vízbe.

– Mikorra várhatjuk önt haza? – kérdezte donna Mercedes odakinn a melegház ajtaja előtt, s hangja észrevehetően remegett.

– Az Lucian asszony akadékoskodásától függ. Lehet, hogy három nap múlva – felelte Schilling báró ráöltve jobb kezére a kesztyűt.

Donna Mercedes lesütötte a szemeit, mintha a ruhája szegélye alól kilátszó s a porondot enyelegve turkáló lábhegyét nézegetné.

– Ez Joséra nézve elviselhetetlen hosszú idő lesz, szüntelenül ön után kérdezősködik – szólalt meg akadozva, s lassan fölvetette szemeit anélkül, hogy a báróra nézne. Meglátszott rajta, hogy erősen küzd önmagával. – Nem akarná indulás előtt még egyszer megtekinteni a kis lábadozót?

– Nem én!

Donna Mercedes most megdöbbenve nézett a báró arcába, amelyen leplezetlenül tükröződött a háborgó érzelmek egész ereje, s amely haragos, villogó szemekkel fordult feléje.

– Leküzdöttem fájdalmas vágyamat – tette hozzá a báró –, és kedvencem viszontlátásának örömét majd csak itt a zöld fák alatt fogom élvezni.

Ezzel búcsúzásul megemelte kalapját, s útnak indult.

Donna Mercedes fölegyenesedve erősen összeszorította ajkait, indulatosan rázta félre a homlokába omlott hajfürtöket, fölemelte uszályát s büszke főhajtással indult a platánfasor felé. A báró

pedig keresztülhaladt a műterem mögötti kis fenyvesligeten, kilépett a falkerítés ajtaján, amely a pályaudvar felé vezető elhagyott utcára nyílt.

XXIV.

Donna Mercedes halványan és sietve, mintegy menekülve tért vissza az oszlopos házba. Saját kezűleg rakta megint félre az útra előkészített holmit. Egy ideig José mellett maradt, aki bágyadt kezecskéivel egy kis falovat sétáltatott a takaróján, azután elmerengve Üldögélt az ablakfülkében levő íróasztala előtt, Lelkében valóságos vihar vonult végig, míg kezei összekulcsolva pihentek ölében és pillái lecsukódtak, mintha szenderegne.

A kis Paula, karján a bábujával, átjött most a gyermekszobából, a néni térdeire könyökölt és kérdőn meresztette reá nagy szemeit...

Mennyire hasonlítottak e szemek azokhoz a sajátságos zöldesbarnán ragyogó csillagokhoz, amelyek Lucian Bódogot kiragadták élete pályájáról, s a korai halálba kergették, azokhoz az epedő szemekhez, amelyekből most a vágyva vágyott, észbontó színpadi lámpafény villamos sziporkákat csal ki.

Donna Mercedes elgondolta, hogy ez a gyönyörű aranyhajú kisgyermek, aki még a szeráfok bájos ártatlanságával nézi a világot, ama bolygó lidértcüzek között nevelkedjék föl? Soha, de soha! Átkarolta a kicsikét és szenvedélyes gyöngédséggel szorította magához.

Bódog hányszor tétette maga mellé a kórágyra az ő „szeme fényét”, az ő kicsi „kis hercegnőjét” és nagyot fohászkodva hajtotta halvány, fájdalmas arcát annak szőke hajára.

– Vigyázz a gyermekekre, Mercedes, vigyázz rájuk! – kérte nemegyszer a gyötrő aggodalom hangján. – Azt tartom, hogy meg sem tudnék pihenni a föld alatt, ha ezek megtévelyednének! – s

erejének utolsó megfeszítésével saját kezűleg írta meg minden rendelkezését, meg egy utolsó esdő levelet is anyjához... Ezen iratokat húga kezeibe tette, s ezek olyan korlátot képeztek, amelyet a világgá szökött, kötelességeiről megfelejtkezett könnyelmű nő hasztalan iparkodnék ledönteni.

Donna Mercedes a maga nyugtalanságában az íróasztal alsó polcának sarkába nyúit, ahová az iratokat tartalmazó rokokó szekrénykét tette. Tudta, hogy a papírokra vetett egyetlen pillantás teljesen elúzná aggodalmának utolsó maradványát is...

De a szekrényke nem volt meg.

Donna Mercedes ijedten ugrott föl. Első rémítő gondolata, amelytől a szíve verése is elállt, az volt, hogy Lucile rablást követett el. Hiszen a kis özvegy tudta, hogy a rokokó szekrényben vannak sógornéja írott meghatalmazásai, hogy ezek híjával elveszti hatalmát, s a gyermekek fölötti korlátlan rendelkezés joga visszaáll az anyára...

Donna Mercedes lázas sietséggel rakosgatta ide-oda az íróasztalon és polcain heverő szereket és könyveket... de hiába!

Behívta Deborah-t. Ez szokta az asztalt leporolgatni, amit mindenkor a legnagyobb gonddal végzett, soha ott egy porszemecske sem volt látható, de azért minden egyes tárgy megmaradt a maga helyén.

Ijedten hökkent hátra, mikor megpillantotta úrnőjének a rémülettől elfakult arcát. Határozottan kijelentette, hogy a szekrényke hiányát már a José megbetegedését követő reggelen észrevette, s ez az első pillanatban föl is tűnt neki, mert más valami nem is szokott a polcnak abban a sarkában lenni, dehát úrnője gyakran zár el olyan tárgyakat, amelyek hetekig is heverték az íróasztalon, azután az aranyos fiúcska halálos betegsége fölötti bánatában úgy megzavarodott a vén feje, hogy még mostanáig nem jutott eszébe az a szekrényke.

Eszerint az iratokat nem Lucile vitte el... Most már Deborah is kutatni kezdett, Janka átjött a betegszobából, s Birkner

leányasszony, aki éppen egy tálcán befőttet hozott a gyermeknek, nyakát előrenyújtva kandikált be a szalonba, azután ő is belépett, hogy keresni segítsen. Végigkutatták a fiókos szekrényeket, zajtalanul félretologatták a fal mellől a bútorokat, s donna Mercedes maga motozta át a kis bőröndöket, amelyek mindig az íróasztal közelében szoktak állni... de hiába!

Birkner leányasszony bátortalanul kockáztatta meg azt a kérdést, hogy voltaképpen milyen is volt az a szekrényke, Deborah meg kijelentette, hogy „ujjnyi vastag színezüst” volt, s hogy ugyancsak örülhet az a gazember, akinek a karmai közé került...

– Pótolhatatlan családi iratok voltak benne – szakította félbe donna Mercedes a szóáradatot.

Ennek hallatára Janka komor arcán bánatos mosoly jelent meg.

– Az egerek vitték el azokat az irományokat – szólalt meg, s tekintete a fal faragványain révedezett azzal a kifejezéssel, amelyet Lucile a nyilvánvaló örültség jelének mondott. – A Schilling-házban az egerek még az emberek titkait is kilesik.

Deborah félénken sandított rá, s Birkner leányasszony mindenféle furcsa mozdulatot tett a háta mögött: ujjait jelentősen és szánakozóan húzta végig a maga homlokán, azt akarva ezzel jelezni, hogy a fiatal leányt valami rögeszme bántja, A derék, köpcös gazdasszony egyébiránt egészen vigasztalhatatlan volt amiatt, hogy a Schilling-ház kedves vendégjének „elveszhetett valamije”. Nem is volt sietősebb dolga, minthogy ezt a lesújtó újságot megvigye a pincehelyiségekbe. De ott bezeg megjárta vele – valóságos vihar keletkezett. a konyhában.

– No lám... Hisz mindig szebben járja! – dühöngött Robert. – Utóbb már meg is loptuk azt a nyomorúságos pereputtyot, azt a... már csak tudjátok meg, hogy komédiás nép... a’ bizony, színpadi komédiás nép! Hát nem megmondtam, hogy az a sok csillogó kő,

meg a hálósobában fitogtatott holmi csupa színpadi limlom? Aztán meg az a két szerecsenpofa! Uram teremtőm, csak ezek kerülnének egyszer az én kezembe, hogy vizeskádba dughatnám s alaposan lesikálhatnám. Az akasztófán száradjak, hogyha nem a legszebb fehér gazembereket hámoznom ki belőlük! Ennek az egész pereputtnak el kell innen pusztulnia! – kiáltott föl tenyerét erélyesen meglóbázva a levegőben, mintha tabula rasát akarna csinálni. – Hisz valóságos szégyen, gyalázat a Schilling-házra nézve, hogy efféle emberek húzhatják meg magukat benne!

Az egész kar fölháborodva adott neki igazat, csak a gazdasszony ment haragosan, de szó nélkül a szobájába, hiszen ő másképpen tudta a dolgot, de nem szólhatott, mert Schilling báró föltétien hallgatást parancsolt reá...

Donna Mercedes eközben kínos izgatottsággal keresve-kutatva járt szobáról szobára. Az okiratos szekrényke a Jósé megbetegedése előtti napon volt utoljára a kezében. Kiszedte az összes iratokat, hogy megmutassa Schilling bárónak, elővette bátyja saját kezűleg megírt végső akaratát és anyjához intézett levelét is. Ez le volt pecsételve, de ő jól ismerte egész tartalmát és majdnem szóról szóra el is mondta Schilling bárónak.

Arra is emlékezett, hogy a báró szoba hozta az ezüstszekrényke nagy értékét és gyönyörű munkáját, s hogy újra meg újra gyönyörködve vette kézbe. Azután gondosan összehajtogatták és megint beletették a papírokat, ő pedig a báró szeme láttára visszatette a szekrénykét a maga helyére, az íróasztal alsó polcának sötét zugába... Schilling báró bizonyára tanúságot tehet erről.

Donna Mercedes egyáltalán nagyon tisztán emlékezett arra a délutánra. Arra a pillanatra is, amikor Lucile a kísértetekről való gyermekes félelmében elmenekült, őt Schilling báróval magára hagyva a szalonban – egerek jártak a falak mögött. Az egerek nyilván nagy szerepet játszottak a Schilling-házban... s az emberek fejében.

Kutatása közben egyszer csak megállt a szalon közepén.

– Láta már itt a szobában is futkosni az egereket? – kérdezte kelletlenül Jankát, aki a betegszoba nyitott ajtajában álldogált.

– Csak ropogást hallok, s a falról apró porfellegek emelkednek – felelte a leány feszült várakozással s kipirult arccal. Karját kinyújtva a faragványra mutatott, amely csipkeszövetként emelkedett ki a zöld kerevet mögül.

– Az bizony megeshetik, valahányszor rázkódás éri a házat, hiszen már ősrégi ez a faburkolat – vetette oda donna Mercedes vállat vonva. – Kérem, gondoskodják arról, hogy csapdákat állítsanak föl.

A fiatal leány orcáiról eltűnt a pír, észrevehető csalódással horgasztotta le fejét és kiment.

Mihelyt leáldozott a nap és hűvösebbre fordult az idő, donna Mercedes kisietett a szabadba, a kertbe. Úgy érezte, hogy csak odakinn szabadulhat meg attól a mondhatatlan aggodalomtól és nyugtalanságtól, amely összeszorította szívét.

Otthon, túl a tengeren a lelki szorongattatás ilyen pillanataiban rendesen fölvetette magát paripájára, hogy kivágtasson a vadonba, végigszáguldjon a hegyszakadékok és vízzuhatagok mentén... s ilyenkor keble megint kitágult, s megújuló bátorságának sugaraiban megint derültebbnek látta az eget és a földet.

De itt házak és zárdaszerű falak környezték a kert zöld területét – a korlátlan száguldozásról szó sem lehetett. A hegyormok felől azonban mégis fenyőillat áradt feléje. Hallotta a patak csörgedezését, s a tágas rétek, a lombos hársudarak fölött a szabad természet lehelete vonult végig, sokkal inkább, mint az előkerten, amelyre az ifjú hölgy az ablakból fogolyként szokott letekinteni, s amelynek vasrácsán keresztül kíváncsi emberek szoktak bebámméskodni.

A kertész kinyitogatta a télikert falainak üvegtábláit, s a bejárat is tárva-nyitva állt, hogy szabadon hatolhasson be az esti

szellő enyhe áramlata. A szökőkutak egyhangúan csobogtak, s az alkonyat félhomályában a délszaki növények virágainak nagy kelyhei és fürtjei tarka szárnyú pillangók gyanánt libegtek a lomb sűrűje körül.

Donna Mercedes belépett a melegházba. A gloxínia még ott pihent a medence szélén, halkan ringatva a víz nyugtalan tükrétől, s éppoly üde színben pompázva ott, mint a meleg földben gyökerező testvérei – Schilling bárónak igaza volt, ez a kis virág nem volt olyan érzékeny, mint az ember. Őt, a bárót, egyetlen fagyos pillanat egészen elváltoztatta...

Az ifjú hölgy elfojtott haragjában összeszorította fogait és ökölbe szorította jobbját. Amióta büszke alakja megjelent a nagyvilágban, most először merte neki egy férfi megmutatni, hogy nem tűri büntetlenül az érintkezés igazolatlan, erőszakos megváltoztatását.

Ó, az az esetlen német medve! Nincs az ő lelkében még sziporkája sem annak a lovagias alázatnak, amelyet odaát Amerikában a mocsoktalan hírnevű, bálványozott szép nőkkel szemben szoktak tanúsítani. Azokat a sötét szemű előkelő férfiakat, akik apja szalonjába sereglettek, donna Mercedes bátran meg is verhette volna lovaglóostorával, s azok legfeljebb kezét csókkoltak volna érte.

De az igazat megvallva el kellett ismernie, hogy mindenkor lelke mélyéből utálta ezt az alázatosságot. Jegyben járásának utolsó idején a „szegény Valmasedát” nemegyszer haragosan, sőt rosszakaratúlag is ellenkezésre akarta volna ösztökélni, hogy csak egyszer is elveszítse vele szemben hatalmát – mindhiába.

Ámde nagy különbség is volt amaz óhajtott kis vereség s a mostani csattanós megaláztatás között! Holta napjáig sem fogja elfelejteni, hogy emberfölötti önmegtagadással megkísérelte a békülést és határozott visszautasításban részesült...

Schilling báró csúf feje... úgy bizony, határozottan csúf volt azzal a szögletes homlokával, erős idomú orrával és a

Habsburgokra emlékeztető alsó ajkával... ez a csúf fej már az első pillanatban is, mikor megjelent az előcsarnok ajtajában, hogy az érkezettek üdvözölje, sajtáságos rémületet keltett benne, s olyasmit érzett, mintha valamely földöntúli hatalom közelítene feléje, amely elől nem képes kitérni. A női lélek érzékeny csápjainak rejtélyes érintése volt ez, a kettős látománynak egy neme, amely a cikázó villám gyorsaságával mutatta meg s tüntette el az útjába akadt alaknak hozzá való majdani, vonatkozásait.

Donna Mercedes ettől fogva olyasmit érzett, mintha folyton harcra készen kellene lennie. Ez megrontotta reá nézve a német levegőt, s már az első órában is kétségbe esett afölött, hogy a maga erejéből képes lesz-e küldetésének eleget tenni,

A szomszédos műteremben teljes csend uralkodott. Donna Mercedes a bársonyfüggöny hézagán át látta, hogy odabenn már erősen alkonyodik. A karzaton és abban a sarokban, amelyet a csigalépcső foglalt el, már sötétebb volt az árnyék. Itt-ott még a leáldozó nap utolsó sugarainak halvány visszfénye rezgett egy-egy öblös kancsó sima fémfelületén vagy a pohárszékek üvegedényein. Az ifjú hölgy szinte azt hitte, hogy a karzat homályából most nyomban ki kell bontakoznia valamelyik ónémet kisasszonynak, hogy övláncával fölemelt hosszú uszályos ruhájában lejöjjön a lépcsőn, s ezüstitálcán hozza meg a festő szokott esti italait... A Schilling-ház mostani úrnője, az az akaratos asszony bizonyára sohasem teszi ezt, hiszen gyűlöli férje művészi hivatását... Vajon volt-e már valaha itt? Bizonyára sohasem, mert különben hogy ragaszkodhatott volna csak egy pillanattig is a művészet iránti ellenszenvéhez?

Milyen megkapó elevenséggel bontakozott ki ott az agg hugenotta nő a félhomályból! A kert e zugába hajszott nőnek arcvonásain meglátszott, hogy mennyire retteg a bekövetkezendő rémes pillanatoktól. Meglátszott rajta, hogy kétségbeesett anyai szíve már-már megreped a viharos dobogástól, de nemes

homlokán mégis olyan ünnepélyes fény derült fel, mintha ismeretlen távolból megnyugtató, boldogító világosság özöne áramlana reá... a vértanúság dicsfénye.

Mennyire más alak volt a lábai előtt térdelő nőcseléd, aki a bezárt ajtón csaknem lehasogatta ujjairól a körmöket, csakhogy a szabadba jusson! Ez az erőteljes nő iszonyatos elvadultsággal ragaszkodott az élethez. Lázban égő, vérben forgó szeme, az a rémült kiáltás, amely nyitott ajkain látszott, viruló testének minden egyes megfeszített izma mindmegannyi elkeseredett tiltakozás volt a hideg halál ellen.

Donna Mercedes hirtelen elfordult s kisietett a kertbe. Vére oly hevesen lüktetett, mint hogyha a közeledő, halált hozó fáklyafény áruló világosságot vetett volna a tulajdon fejére is. Milyen hatalmas gondolatok áradoztak annak a „csúf fejnek” szögletes homloka mögött! Íme legyőzte a legdacosabb emberi lelket, s megremegtette a maga lánglelkének erejével!

XXV.

A platánok lombosára alatt már sötétedni kezdett, s donna Mercedes még mindig föl-alá járt. A bensejében háborgó indulatok sajátságos ellentétet képeztek a kertben uralkodó ünnepélyes esti csenddel. A fák s a bokrok lombjai között suttogó szellő utolsó lehelete is elállt, egyetlen madárka sem rebbentette meg a szárnyát, a tó felől sem hallatszott már a récék hápogása, már régen fedél alá tették azt a totyogó, zajongó sereget.

Most azonban egyes loccsanó hangok hallatszottak olyanformán, mintha valaki köveket hajigálna a vízbe.

Az ifjú hölgy odahagyta a fasort, végighaladt a réteket átszelő porondos ösvényen s figyelve állt meg a rózsabokor mögött.

A tó partján egy fiú állt, akit még sohasem látott a kertben: hosszú lábú, vézna kis fickó, feltűnően ügyes és biztos

mozdulatokkal. Nadrágja zsebéből egymás után szedegette ki a köveket, s egy-egy halk füttyel végigtáncoltatta a víz tükrén. Közben-közben vigyorgott egyet, gólyalábaival toporzékolt, s minden egyes sikerült dobás után térdeit paskolta örömeiben.

Donna Mercedes nyomban tudta, hogy ez csak az az alattomos kisgyerek lehet, aki a múltkoriban Josét a zárdabirtok területére csalogatta, a milliomos örökös, a Wolfram család utolsó sarja, aki miatt Lucian Bódog árváit megfosztják nagyanyai örököktől.

A fiatal nő méltó haragra lobbant. Ez a fekete képű, riasztóan csúf fiú, aki mint valami diadalmaskodó kis ördög vihogva tombolt ott a tó pázsitos pattján, ez volt az oka annak, hogy a szelíd, szép kis José még most is a kórágyon fekszik!

Zajtalanul osont ki a bokor mögül és. nesztelen léptekkel haladt végig a tóhoz vezető úton – nem akarta a fiút elriasztani. De megfélekedett arról, hogy fekete selyemruháját világos reggeli pongyolával cserélte föl, s azt sem tudta, hogy annak a förtelmes kisfiúnak olyan éles szeme, füle van, mint a rókának.

A fiú fülelni kezdett, s hirtelen arrafelé fordította sörtés hajú, keskeny fejét, amerről a zizegő porond halk nesztét hallotta. Amint megpillantotta a közeledő fehér női alakot, elhajította a kezében lévő követ és futásnak eredt. Még elég világos volt, hogy látni lehetett, amint az ösvény felé szaladt. Ott azután hirtelen meglapult és úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Egykét pillanattal utóbb megzörrent az ágak lombja, de oly magasan, mintha valamely madár a fa tetején levő fészkehez tért volna, és szárnyaival megsuhogtatva a faleveleket éjjeli pihenőre készülődnek – azután megint úgy elhallgatott a nesz, mintha semmi sem zavarta volna meg az est csendjét.

Donna Mercedes elment odáig, ahol a fiú eltűnt. Ezen a látszólag áthatolhatatlan ösvényen bújtt keresztül múltkoriban a kis Jósé is, nem is sejtve, hogy lábacskaí arra a területre lépnek, amelyen az apja is játszadozott gyermekkorában, nem is sejtve,

hogyan annál a komor, idegen háznál él az ő nagyanyja, az a kőszívű nagyanya, aki miatt neki és húgocskájának át kellett kelnie a rengeteg nagy vízen.

Az ifjú hölgy csak nagy ritkán tévedt a tóig, s amióta halálos gyötrelmek közt állott a hársak alatt, pillanatról pillanatra várva, hogy a vízbe fúlt kis kedvencének szőke fejecskeje fölbukkanjon a mélységből, e rémes pillanat óta valósággal irtózva kerülte a kertnek e részét, A sövényig meg egyáltalán sohasem jutott. Ez teljes hosszában valóságos vadonát képezte a mogyoró- és orgonabokrokknak, amelyeket a Schilling-ház telke felől is úgy nagyjából szoktak megnyirbálni. Túlfelől nagyon is erős fok- és vöröshagymaszag csapott át. Ott, ahol donna Mercedes állt, apró fajta, félig érett meggyecsomók kandikáltak ki, a déli nap felé hajtott ágakon. Úgy látszott, hogy odaát nemes gyümölcsfajokat nem termesztettek.

A sövényen túl is uralkodó csendet valami nyikorgó hang szakította meg: egy ajtó fordult meg rozsdás sarkaiban és recsegve csapódott be megint. Azután szilárd léptek hallatszottak a kavicsoson, lassan haladtak végig a nyilván egyenes vonalú úton s egyszerre puhább talajra érve egyenesen a sövény felé tartottak.

Donna Mercedes gyorsan visszavonult, mintha attól tartana, hogy az az ismeretlen alak keresztültörtet a sövényen s egyenesen hozzá jön. Elsietett a tóparti hársak alatt, de mielőtt megint a platánfasor felé vezető útra tért volna, még egyszer önkéntelenül hátratekintett, mintha valamely delejes erő vonzotta volna. Nyilván az a lángoló két szem igézte meg, amely most a sövény felől megjelenve szinte emésztő tekintettel meredt rá.

Jól ismerte már ezt a fejet a homloka fölé hajtott sűrű hajfonatokkal, a viaszszínű, sápadt arccal s azokkal az éles metszetű, keskeny ajkakkal, amelyek múltkoriban a fájdalomtól eltorzultan azt a megrendítő kérdést rebegték: „Meghalt?”

Az ifjú hölgynek majdnem elállt a szíve verése nagy meglepetésében. Most már tudta az oszlopcsarnok kísérteties

alakjának titkát: ő volt az a kérlelhetetlen, aki férjét és fiát kegyetlen szigorral s hajthatatlan makacssággal elűzte magától, hogy a tengeren túl otthont keressenek maguknak. Ez a szoborszerű, még mindig szép asszony a büszke spanyol nő elődje, Lucian őrnagy első felesége volt.

Azok, akiknek sorsát önhatalmúan más útra terelte, akiknek oly keserves fájdalmat okozott, most már mindketten föld alatt pihennek. Ez a hatalmas, erőteljes alak túlélte őket, most is élt... szenvedett. Úgy van, szenvedett. Erről tanúskodott a bánattól csaknem megkövült komor arc. A nemezis elérte őt, s ki tudja, már mióta bolygatja lelkiismeretét. Megrendült lelkéhez most még egy új elem is férközött, eddig talán csak sejtelem, de csalhatatlan sejtelem gyanánt a szóke hajú, ártatlan gyermek alakjában, akinek arca a kitagadott fiú vonásait viselte. Az anyai haragnál hatalmasabb volt a nagyanyai szeretet: ez gyökeret vert és megnövekedett omladékos szívében, ellenállhatatlanul utat törve magának, mint ahogyan a csírázó erő a sziklakövek közt is nagyra növeli áfát...

Donna Mercedes az idegen nő felé tartott, s ez most nem húzódott vissza. Nyilván valami padon állt, mert a földről nem tudott volna a magas sövényen áttekinteni. Erőteljes karjaival félrehárította a lombos ágakat, láthatókká téve széles vállait és keblének még mindig szép körvonalait. Így állt ott mozdulatlanul, s talán így állt ott naponta már a kis José megbetegedése óta, hogy a szomszéd ház valamelyik szolgájától hírt kapjon a gyermek felől, aki a zárdabirtok vásott örökösének csínyje folytán a nagyanyai házból halálos betegséget vitt haza.

– A gyermek – szólalt meg, de menten elhallgatott megint, mintha megrémült volna a maga szavától, amely annyi év múltán most először hangzott megint át a szomszédos területre.

Donna Mercedes feszült várakozással, szótlanul maradt a helyén. Olyan közel állt ahhoz a nőhöz, hogy az esti szürkület sűrű homályában is meglátta a feléje hajló arc minden egyes

vonását. Most már érthetőnek találta, hogy a lágyszívű, ábrándos természetű apa és fiú kénytelen volt meghátrálni e hatalom előtt. A gyönyörű ívezetű szemöldökkel határolt homlokon még most is meglátszott a kényúri vasakarat kifejezése, de arca tanúságot tett arról is, hogy lelkében most egy hatalmasan növekedő nemes érzés küzd a konoksággal.

– Azt szeretném tudni – szólalt meg újra tétovázó hangon, miután az ifjú hölgy ajkairól egyetlen biztató szó sem lebbent el – hogy a kisfiú...

– Lucian Josét érti? – vágott szavába donna Mercedes szilárd hangon, s látszólag egész nyugodtan, habár szíve hevesen, szinte hallhatóan dobogott.

Az idegen nő a haragos rémület kiáltásával hökkent hátra: a bokrok lombjai suhogva csapódtak össze, s donna Mercedes már attól tartott, hogy a nő padostul együtt fölborult, de a következő pillanatban az erőteljes fehér kezek széjjelhárították megint a lombos ágakat, s az a sápadt arc újra megjelent, de most már komoran fenyegető kifejezéssel.

– Hát kérdeztem én a nevét? – kiáltotta át mogorván, udvariatlanul. – Mi közöm hozzá? Kell is nekem tudnom, hogy hívják azokat az idegen gyermekeket, akiket a mi fiunk a házunkhoz hurcol!

Szegény asszony a maga „gyöngesége” elleni kegyetlen dühöngésében fagyos szavaival a tulajdon szívét gyötörte.

– Nem akartam egyebet tudni – folytatta –, semmi egyebet nem akartam kérdezni, mint hogy a kisfiú... megmenthető-e? Bátyám fiacskája...

Sivalkodó, éles gyerekhang szakította félbe. Az asszony hirtelen elhallgatott, észrevehető ijedséggel fordult hátra, s kutató tekintetét vetett a sötétedő esti ég felé.

Donna Mercedes látta, hogy egy karcsú kis alak macskaügyességgel mászkál odaát egy magas fa ágai közt, éppoly

fürgén le is ereszkedik a törzsön, ugyanaz a fiú volt, aki az imént köveket hajigált a tóba.

Kopogó léptekkel, szinte eszeveszetten rohant most a kavicsos úton a ház felé, s pórias gorombasággal kiabálta:

– Megállj csak, Teréz néni, megmondom a papának, hogy a Schilling-házba való emberekkel beszélsz! Énnekem szigorúan megtiltották, s most te magad teszed! – A hátulsó épület csikorgó ajtaja kitérült s csattogva csapódott be megint, s e pillanatban az asszony is eltűnt a sövény mögött.

Donna Mercedes hasztalan várta, hogy amaz megint előkerüljön. Csak annyit hallott, hogy odaát gyors léptek távolodnak az elválasztó lombos faltól s befordulnak megint az egyenes vonalú útra...

Sajátságos érzelem fogta őt el. Most már szemtől szembe látta bátyja anyját, azt a zsarnok asszonyt, akit mindenkor annyira gyűlölt, sőt amióta meglátta a zárdaépületet, apja első nejeének szülőházát, ez érzethez még az utálat egy neme is vegyült. De ez az érzelme most, a gyönyörű, büszke matróna láttán semmivé, foszlott. Most már érthetőnek találta, hogy ez az asszony Lucian őrnagy első szerelmének tárgya volt, érthetőnek találta bátyjának azt a végső óhaját, hogy anyja kibéküljön és árváit szeretettel fogadja szívébe...

Ha az őrnagyné egész életén át a konokul és hajthatatlanul követett szigorú elvek fagyos légkörével tette is hozzáférhetetlenné szép alakját, lelke mélyén mégis ott lappangott az a zsarátnok, az az ádáz ellenség, amellyel meg kellett küzdenie: az az isten ostora, amelyet a természet adott a Wolframok leányának. Éppen ez az adomány tette őt azzá, aminek látszott: kérlelhetetlen „jégcsappá”, aki rossz tanácsadónak tartotta a maga szívét és következetesen elvetette ennek sugalmazásait...

Donna Mercedes valami titkos rokonszenvet kezdett érezni iránta, hisz annak természete bizonyos tekintetben rokon volt az

övével... Ámde milyen sajátságos rejtély! Ugyanaz a nő, aki övéinek sorsát erőszakosan zökkentette ki természetes pályájából, aki sohasem szokott meghátrálni, az imént megriadva menekült egy vásott gyermek fenyegetőzése elől. Donna Mercedest kínosan érintette annak a ténynek elgondolása, hogy gyakran a világ leghatalmasabb teremtményei menekülnek egy-egy parányi, de gonosz féreg elől.

A léptek odaát a hátulsó épület felé tartottak, s már megközelíthették az ajtót, mikor ez hirtelen föltárult. Erőtéljes, mély férfihang mondott egypár indulatos, de érthetetlen szót. Azután kurta, nyers kacaj hallatszott oly kajánul és sértően, hogy még a nem érdekelt hallgatót is fölháborította. Az őrnagyné azonban nyilván már visszanyerte önuralmát.

– Hát foglyod vágyok én, Ferenc? – kérdezte fagyosan, de olyan csengő hangon, hogy donna Mercedes meghallotta minden szavát. – Vagy azt akarod talán, hogy vénségünkre még gyámosdit játsszunk? Hagyj engem békén! Hogy lehet így rám förmedned, mikor én csak egyszerűen azt teszem, ami illik, mikor egyszerűen csak kérdezősködöm a gyermek után, akinek mi okoztuk a betegségét?

Ezzel bement a házba. Az ajtó becsapódott... s a szomszéd kertben megint teljes csend uralkodott.

Donna Mercedes odahagyta a helyét. Lelkében egészen új érzelmek, új gondolatok viharoztak. Mintegy álomittasan járt még egy ideig föl-alá a fasorban, azután az oszlopos ház felé vette útját.

Már teljesen besötétedett. A csarnok fehér üveggömbös lámpái vakító világosságot árasztottak szerteszét, s a tárva-nyitva álló ajtón át széles, ragyogó szőnyeget vetettek a külső, nagy lépcsőre. Donna Mercedes éppen a lépcső legalsó fókára akarta tenni a lábát, mikor a ház túlsó, szintén nyitott ajtaján egy hölgy, és nyomban rá egy másik is, lépett be a csarnokba.

Az első női alak láttán donna Mercedes önkéntelenül megrezzent. Ez a szürke, hórihorgas, vézna nő olyan nesztelenül lépegetett, mintha mezítláb járna, s amint kísértetiesen fakó arcát kémkedő tekintettel fordította ide-oda, olyannak látszott, mintha a Schillingek házi szelleme lebegne végig a csarnokon, hogy éjjeli szemlét tartson. De ennek a kísérteties alaknak nagyon is gyarló emberi hangja volt, amelyből csupa ingerültség, bosszúság és epés méltatlankodás rítt ki.

– Én istenem, milyen pórias ez a bejárat! – szólalt meg vontatott, majdnem siránkozó, halk hangon. – Az ajtók tárva-nyitva, mint valami útszéli csárdában, s a cselédségnek se híre, se hamva...! Ugyan kérlek, Adél – fordult a másik hölgy felé, aki észrevehető bosszúsággal rázogatót le fekete uszályáról egy-két szalmaszálat –, rángasd meg a csengettyűt, de jó erősen.

A fekete ruhás hölgy kiment megint az oszlopcsarnokból, hogy teljesítse amannak kívánságát, de a csengettyű természetesen nem szólalhatott meg, mert le volt véve.

E ténnyel szemben a szürke hölgy szinte kővé dermedt, a másik pedig elsuhogott mellette, s befordult a dél felé húzódo folyosóra.

– Robert! Már megint hol bujkál? – kiáltott le harsány hangon a pincehelyiségek felé.

E csengő hangoknak valósággal villanyozó erejük volt. A pincelépcsőn dübörgő léptek hallatszottak, s a következő pillanatban lélekszakadva futott a csarnokba a hűledező Robert, s nyomában a kertész, a mindenes meg a lovászegény.

– Bocsánat, nagyságos kisasszony – hebegte Robert –, éppen csak egy pillanatra voltam odalenn a konyhában, hogy egy korty vizet igyam.

Ezután mélyen meghajolt a szürke hölgy előtt, aki mozdulatlanul állt a csarnok közepén.

– Nagyságod egészen váratlanul érkezett, mi...

A szürke hölgy türelmetlen kézmozdulattal szakította félbe,

– Micsoda elhanyagolt állapotban lelem a házamat! – szólt rá, s az imént még annyira izgatott hangjában most az úrnő feddő ridegsége nyilvánult meg. – Hát vendéglő a Schilling-ház, hogy az ajtók tárva-nyitva állnak? A bejárat csengettyúje be van rozsdásodva, az előkertben nem égnek a gázlámpák... és mire való az utakon az a szalma, amelyen az embernek a szó szoros értelmében keresztül kell gázolnia? – fordult a kertész felé, és mintegy szavai igazolásául, arcán a legnagyobb méltatlankodás kifejezésével, emelgette meg szalmaszálakkal szegélyezett ruháját, – Mióta szállítják az istállóba való almot az előkerten és a csarnokon keresztül?

Ennek a kísérteties, szürke alaknak nyilván afféle dermesztő nézése lehetett, mint a csörgőkígyónak, mert a megszólított úgy állt ott, mint a sóbálvány, s egyetlen szóval sem tudott védekezni. Robert, az inas már elszántabb volt.

– Erről mi, cselédek nem tehetünk – szólal meg vállat vonva. – Egyes engedelmével legyen mondva: mi magunk is titokban ökölbe szorítottuk a kezünket a Schilling-házban már hetek óta úzött fonák garázdálkodás láttára... A bejárat ajtaját megint az az ostoba pékinas hagyta tárva, aki az esteli süteményt hozta. Rázárnunk nem szabad az ajtót, mert a csengettyú nem berozsdásodott – amint nagyságod véli –, hanem egyszerűen le van véve. Hogy a gázlámpák nem égnek, a szökőkutak csövei el vannak zárva, az utakon szalma hever, egyszóval az egész fölfordulásnak az az oka, hogy az idegen kisfiúnak hagymáza vagy efféléje volt.

Donna Mercedes szeretett volna odalépni, s megmondani annak a hölgynek, hogy a gyermek sem hagymában, sem más ragadós betegségben nem szenvedett, de azért mégis megállt, mintha lábai gyökeret vertek volna, s ösztönszerűleg félrehajolt a kiözönlő és alakját érintő világosság köréből. Nem akarta, hogy a Schilling-ház úrnőjével is a pletykás cselédség jelenlétében találkozzék...

Vajon egyáltalán képes lesz-e valaha e nőhöz az illendő udvariassággal s az élvezett vendégszeretetért való hála szavaival közeledni...? Visszariasztóbb modorú alakot, ellenszenvesebb kifejezésű arcot el sem lehetett képzelni, mint amilyennek most e szürke fátyolos, ízléstelen kalapot viselő, sovány, megnyúlt arcú nőt látta. S ez a hang, a siránkozó bosszúságnak és a metsző sértegetésnek e vegyüléke olyan formán érintette őt, mintha éles, hideg pengéjű késsel hasogatnák idegeit.

– Hagymáz? – ismételte a báróné zsebkendőjével legyezgetve magát, s donna Mercedes látta, hogy arcát a hirtelen rémület sötét pírja borítja el. – De remélem, hogy a báró ez idő alatt nem maradt a háznál?

A cselédek tétovázva néztek egymásra.

– A báró úr öngyászata nem tudja, mi a félelem; éjjel-nappal a betegszobában maradt, s úgy ápolgatta a gyermeket, mintha... a maga édes gyermeke volna – felelte az inas igazi sunyi arccal és magatartással.

A báróné haragos mosollyal mutatta ki egy pillanatra hosszú, fehér fogait. Útitársnőjére nézett, aki közömbös vállvonással viszonzta tekintetét.

– Te csodálkozol ezen, Klementina? – kérdezte fagyosan.

A báróné nem felelt. Napernyője hegyével egy szalmaszálat piszkálgatott le ruhája szegélyéről.

– Beteg még a gyermek? – kérdezte fél szemmel az inasra tekintve.

– Igenis, nagyságos asszonyom. Még jó ideig gondolni sem lehet arra, hogy kikeljen az ágyból.

– Istenem, milyen borzasztó dolog! Semmi kedvem, hogy beszívjam azt a kóros levegőt. Gondoskodják arról, hogy azonnal füstölőserpenyőket tegyenek ide a csarnokba...! Hol van a báró?

– Öngyászata ma délután az öt órai vonattal Berlinbe utazott, – jelentette Robert oly sietősen és pontosan, mintha már régóta várta volna e kérdést, s elégtelen dörzsölte kezeit.

De nagyon csalódott, ha azt hitte, hogy úrnője meglepetésében kijön a sodrából. A báróné észrevette az inas mozdulatát, de arcának egyetlen izma sem rándult meg, habár megint elsápadt. Szemeit ismét a fekete ruhás hölgyre vetette... Lucile mindig azt állította, hogy e nőnek élettelen, fénytelen szemei vannak, de csalódott, mert e szürke szemekben épp ellenkezőleg, nagyon is élénk tűz égett, amely most a félig lehunytt pillák alatt olyan nyugtalanul lobogott, mint a lidércfény.

– Emlékszel, Adél, hogy a báró utolsó levelében említés lett volna téve az utazásról? – kérdezte látszólag nyugodtan.

A fekete ruhás hölgy tagadóan rázta a fejét.

– Ó kérem, nagyságos asszonyom, az kicsit bajos is lett volna! – bátorkodott az inas közbeszólni. – Ma reggel még senkinek a házban halvány sejtelve sem volt a berlini útról, nagyon hamarosan ment a dolog. Így járja ez mostanában nálunk. Minapában az egyik idegen hölgy is olyan hirtelen és titkon utazott el Berlinbe, mintha... igazán épp úgy volt, mintha megszökött volna.

Az utóbbi szavakat félig suttogó hangon mondta, tétovázó tekintettel sandítva az északi szobasor mögötti folyosóra.

Most mégiscsak érzékeny ideghúrt érintett szavaival. A báróné fölrezzent, meggörnyedt alakja hirtelen fölegyenesedett, hosszú, karcsú ujjai ideges sietséggel igazították kalapja csokorra kötött szalagját, a szalmaszálakat türelmetlenül rázogatta le uszályáról s a fátyolt lehúzta arcára.

– A kilencórai vonattal Berlinbe indulunk – szólta oda kísérijének kurtán, de lázas, izgatott hangon.

– Dehogya is, Klementina...! Te ki vagy merülve és égető szükséged van üdülésre, pihenésre. Itt maradunk. – jelentette ki a fekete ruhás hölgy higgadtan, s azzal a komoly, rendületlen méltósággal, aminőt a jóra való nevelő nő szokott tanúsítani makrancos növendékével szemben.

– Pihenés? – kacagott föl a báróné.

Donna Mercedes megrezzent e kacaj hallatára s e tekintet láttára, amely már-már az örültség nyomait viselte magán.

– Kell is nekem üdülés, pihenés! – folytatta a báróné. – Nem vagyok én sem éhes, sem álmos! Utazni akarok, mégpedig most nyomban!

A fekete ruhás hölgy nem felelt e kifakadásra. Odalépett a bárónéhoz s megragadta az ennek lapos mellén csüngő arasznyi nagy aranykeresztet.

– No lám, Klementina! – szólalt meg. – Kicsibe múlt, hogy el nem vesztetted útközben a keresztet, egészen lazán lóg a szalagon. Mit szólt volna e veszteséghez a kedves apátnő, aki tulajdon kezeivel akasztotta nyakadba ezt a jelentős emléket.

A báróné arcáról egyszerre eltűnt az izgatottság kifejezése. Lehorgasztotta a fejét és gépiesen vonta ajkaihoz a keresztet, amelynek szalagját a másik hölgy szorosabbra kötötte.

– Menjen föl hamar s készítsen elő kényelmes pongyolát a báróné számára! – szólt az utóbbi a komorna felé fordulva, aki eközben útipoggyásszal megrakottan a csarnokba lépett. – Birkner leányasszony meg rögtön nyissa ki a lakosztályt... Hol van az a Birkner?

– Itt vagyok, nagyságos kisasszonyom! – kiáltotta a gazdasszony befordulva a folyosó sarkán, s mélyen meghajolt. Éppen felülről jövök, minden rendben van. Milyen szerencse! Éppen ma takarítottam és szellőztettem ki a báróné őnagysága szobáit.

– Micsoda? Hát így hajtják végre az én rendeleteimet? – fortyant föl a báróné, és szemeiből valóságos utálat rítt ki a köpcös, jámbor nőszemély láttára, aki e tekintet hatása alatt észrevehetően megzavarodott. – Nem mondtam meg határozottan, hogy távollétem alatt senki, de senki se lépjen be az én szobáimba...? Képzelem, hogyan garázdálkodtak a tulajdonomban! De hiszen elgondolhattam volna!

– Ugyan ki merészkedett volna, nagyságos asszonyom? – hebegte a gazdasszony. – Egy árva lélek sem juthatott oda be. Úgy vigyáztam én a kulcsokra, mint a szemem világára. De a vihar a múltkor kitérte a terasz ajtaját, az elutazás előtt aligha volt jól rácsukva. Hát csak meg kellett tekintenem, mert se hossza, se vége nem volt az ajtócsapkodásnak, az üveggel meg új üvegtáblákat is kellett betétenem... Odabenn fullasztó levegő meg ujjnyi vastag por volt: hát ezt csak nem tudtam elnézni!

Ezen élénk taglejtésekkel kísért magyarázatás közben közelebb lépett a bárónéhoz, de ez visszahúzódott előle.

– Ne közelítsen hozzám, Birkner! – tiltakozott gyermekesen siránkozó indulatossággal, karját előre nyújtva. – Önnek egyáltalán nincs többé keresete az én szobáimban! Ezentúl egészen másképp fogom érvényre juttatni akaratomat, mint eddig! Béketűrésemnek vége szakadt! Az efféle dögletes elemeknek ki kell pusztulniuk az én házamból!

– Ugyan, ne indulatoskodjál, Klementina! – vágott szavába a fekete ruhás hölgy, végét szakítva a szóáradatnak, amely már-már a féktelenkedésbe csapott át. Karját nyújtotta a bárónénak s meghagyta az inasnak, hogy azonnal gondoskodjék a teázóasztal megterítéséről.

Aztán a Schilling-ház úrnőjét, mint valami kis növendéket vezette végig a folyosón és föl a lépcsőn.

A lenn állók szétrebbentek. A magából kikelt Birkner leányasszony zsebkendőjébe rejtette könnyben úszó szemeit, míg Robert álnok mosollyal sietett el mellette, le a konyhába, hogy eleget tegyen a kapott parancsnak. A kertész a lovászegénnyel kilépett a külső nagy lépcsőre, hogy az istálló épületében lévő lakásukba térjenek. Elhaladtak donna Mercedes mellett, anélkül, hogy észrevették volna a falhoz simuló hölgyet.

– No, ez fölszedheti a sátorfájául – szolt a kertész halk hangon, válla fölött hüvelykujjával a gazdasszony felé mutatva, aki a gyermekszoba felé indult, bizonyára azért, hogy Janka előtt

föltárja a szívét. – Fölszedheti bizony, még az Úristen sem segít rajta! Ő az egyetlen protestáns a Schilling-háznál... no meg Janka. Ez a kettő mindig szálla volt önagysága szemében. Eddig nem merte ugyan olyan se teszem, se veszem módon elkergetni a cselédeket, akiknek a báró úr fogja a pártjukat, de most Rómában volt megint, meg a zárdában is... Istenem meg is látszik rajta száz lépésről! Azok ugyan derekasan föl hizlalták az asszonyunkat. Riedt kisasszony meg annyi irgalmat ismer, mint a kőszobor. Nincs biz itten mentség a szegény Birkner számára!

Lementek a lépcsőn, s donna Mercedes belépett a házba. Erős pézsmailat ütötte meg, nyilván a hazaérkezett hölgyek valamelyikének kedvenc illatszere lehetett. Úgy rémlett előtte, mintha egyszerre szürke fátyol borult volna az egész Schilling-házfa, s mintha a pogány kariatidáknak és szobroknak menten le kellene szállniuk talapzataikról, hogy elrejtőzzenek. Miképpen is volt lehetséges, hogy mindmostanáig megmaradhattak helyükön, s hogy az a szenteskedő asszony vakbuzgóságában már régen le nem döntötte?

Ez éjjelen donna Mercedes le nem hunyta szemeit, még le sem feküdt. Egész lelkierejét kellett megfeszítenie, hogy felül tudjon emelkedni a keblében dülő viharon, s hogy tisztán láthassa helyzetét. Éppen most kellett szilárdan megmaradnia a helyén. Most, mikor a zárdabirtok felől a nagyanyai kéz – bár még habozva és vonakodva – érintkezésbe iparkodott jutni a kitagadottnak a gyermekeivel.

Hol a szalonban járkált föl-alá nesztelenül, hol az ablakfülkében húzódott meg, s elhunyt bátyja arcképét nézegette – az ifjú hölgy ily gondolatokkal szilárdította és edzette meg magát, kivált a megtámadtatások amaz özöne ellenében, amelyet elkerülhetetlennek látott, amióta megpillantotta a Schilling-ház hazaérkezett úrnőjének arcát...

Mikor a szalon mennyezetéről lecsüngő lámpa sisteregve aludt el, s a keleti égen a hajnal rózsás pírja derengett, akkor a szép női arcon ismét a szokott elszántság kifejezése tükröződött.

XXVI.

Reggelre megélnékült a Schilling-ház. A-cselédek, akik tegnap még lábujjhegyen jártak, most dübörögve futkosták föl-alá a lépcsőkön és kopogó léptekkel jártak a csarnok márványkövezetén. Az előkertben vasgereblyék zörögtek a kavicsos utakon: egy-két napszámos a kertész rendelkezésére gondosan szedegette föl a szalmát, hogy egyetlen szálacska se maradjon a tiszta köveken. A szobros szökőkút csövei megint meg voltak nyitva, s az annyi ideig fogva tartott vízsugarak susorogva emelkedtek a verőfényes reggeli levegőbe.

Donna Mercedes az ablakból nyugodtan nézte, hogyan állítják helyre a régi rendet.

José az éjjel pompásan aludt, észrevehetően megerősödve, felüdvélve ébredt, s a ház tájékán uralkodó zaj nem is igen háborgatta őt. A kis Paula úgy ujjongott a szökőkutak láttára, mintha új játékszert kapott volna. Reggeli után fölmászott a néni karosszékére, s az ablakon kinézve elgyönyörködött a magasra törő és csobogva leomló víztömegeken, amelyekből a napsugarak remek szivárványszíneket csaltak ki.

A kicsike olyannak látszott az ablak hatalmas ívezetében, mint valami parányi kis virágtündér. Kívágott kék ruhácskájából kikandikáltak a kis batiszting csipkefodrai, gömbölyű karjaival az ablak párkányára könyökölt, és szőke hajának dús fürtjei leomlottak hátára s meztelen vállaira.

Donna Mercedes könnyű, fehér reggeli pongyolába öltözve mellette állt. Keze gépiesen cirógatta a gyermek fürtjeit, míg sötét szemei céltalanul révedeztek a nagy égen.

Ekkor a legközelebbi cserjés mögül előbukkant a Schilling-ház úrnőjének, alakja, Riedt kisasszonnyal a nyomában. Most is a tegnapi toalettjében volt: mellén az aranykereszt csillogott és szürke kesztyűs kezeiben violaszínű bársonykötésű könyvet tartott. A hölgyek nyilván már a bencések templomából jöttek, ahol reggeli imájukat végezték.

Az élénk, tiszta nappali világosságban a báróné még visszariasztóbbnak látszott, mint tegnap a lámpafénynél. Betegeskedése, kivált pedig szenvedélyes, de nagy ügyességgel elpalástolt lelkülete valósággal elrútította arcát: sivár, ernyedt vonásai szinte aggá tették.

Riedt kisasszony elfordulva figyelmesen nézett a ház előtti térre, ahol a munkások még most is szorgoskodtak. A báróné szemei ellenben loppal tekintettek végig az észak felé húzódó földszinti lakás ablaksorán. E fénytelen szemek egy pillanatra megakadtak azon a boltíves ablakon, amelyen donna Mercedes és a kisleány tekintett ki. Az első meglepetés hatása alatt tágra meredtek, de a következő pillanatban ellenséges villám cikázott ki belőlük. Volt valami alattomos ravaszság abban, amint a báróné hirtelen lehajtotta fejét és gyorsított léptekkel haladt tovább, mintha semmit sem látott volna.

Később megjött a kezelőorvos, de nem egyenesen az utca felől, hanem az emeletről. A báróné önagysága már kora reggel a maga lakosztályába hívatta őt, a Schillingek háziorvosát, ezt a nyílt szívű, derék embert, akinek arcán most alig elfojtható bosszúság tükröződött.

A beszélgetés folyamán azt ajánlotta donna Mercedesnek, hogy egyelőre kerülje a bárónéval való találkozást, mert ennek nem lehet kiverni fejéből, hogy házában a hagymáz uralkodik, s a ragálytól való félelme szinte határos az eszelősséggel.

– A csarnokban olyan sűrű kék füst emelkedik a körös.körül fölállított serpenyőkből, mintha áldozatokat mutatnának be a görög istenek szobrainak – jegyezte meg szarkasztikus

mosollyal. – A kis betegem állapota feltűnően javult, de – tette hozzá jelentős nyomatékkal – kérve kérem, hogy semmi, de semmi szín alatt se engedje megzavarni. Minden káros változásáért önt teszem felelőssé, nagyságos asszonyom.

Mi mindent hallhatott és érthetett meg az imént az emeleten! De ez nyilván a legkevésbé sem hozta ki a sodrából. A kisfiút igazán megszerette, s donna Mercedes iránt nagy tisztelettel viseltetett. Ma előzékenyebb volt, mint valaha, és Jósé kérésére megengedte, hogy a néni végre-valahára megint zongorázzék.

Donna Mercedes odaült a hangszerhez és halkán megütött egy-két akkordot. Nem volt művésznő, nem is volt valami csillogó technikája. Tüzes természete úgy berzenkedett a türelmes gyakorolgatás minden kényszerétől, mint a pusztai mén a zablától, de előadásában a szilaj lángész egy neme nyilvánult meg: a hangok hatása alatt úgy érezte, hogy lelkéről lehullanak a bilincsek, mint mikor odakinn táguló kebellet száguldott végig a tágas rónákon... Azért magával hozta a saját zongoráját, más zongorán sohasem játszott.

Szép arcán örömsugár cikázott végig, mikor ujjait először tette megint az oly régóta nélkülözött billentyűkre. Beethoven *Adelaide*-jét játszotta óvatos mérséklettel, nehogy fölizgassa a kis lábadozót, de milyen bensőség adott lelket e hangoknak! „Híved egymagában bolyong a kertben” – s donna Mercedes lelke mintegy lebilincselve bolyongott a melegház délszaki bokrai közt, a szökőkutak csobogtak, a medence vizének rezgő tükrén a gloxíniakehely ringatózott, s a félig elfüggönyözött üvegfal mögül megkapó elevenséggel látszottak ki az alakok, amelyek ama szögletes csúf homlok mögül keletkeztek...

A zongorázó hölgy haragosan rázta hátra a homlokára omló hajfürtöket és erélyesebb fogásokkal ütötte a billentyűket, mintha mindenáron túl akarná harsogni a lelkében keletkező ismeretlen dallamot. A pompás hangszer csak úgy zúgott a fenséges, hatalmas akkordoktól – az ágyban fekvő kis José visszafojtott

lélegzettel hallgatta, s az orvos mintegy elbűvölten támaszkodott az ablakfülke falának.

Egyszerre kitárult a szalon ajtaja, oly zajosan és kíméletlen gyorsasággal, mintha valami nagyon sürgős üzenetet hoznának. Az ajtón Robert lépett be, de nem a szokott alázattal, hanem nagyon is szemtelen arckifejezéssel: a fényes egyenruhába bújtatott, kifogástalanul fésült inas hunyorgató szemein meglátszott, hogy messze terjedő meghatalmazással jön.

– A báróné őnagysága tisztelettel kéreti, hogy tessék abbahagyni a zongorázást – jelentette kurtán, s kissé, meghajtotta magát. – A Schilling-házban sohasem szabad zenélni, még kintornásokat sem szabad beeresztenünk. Őnagysága semmiféle zenét sem tud megszívlelni.

– Igazán? Még a kintprásokat sem? – kacagott föl az orvos gúnyosan. Egyébiránt nem értem, hiszen őnagysága a túlsó oldalon lakik...

– A hölgyek a verandán reggeliznek, s a zongorázás odahallatszik – vágott közbe az inas fontoskodva, s magasra vonta a szemöldökeit.

– Azok a boszorkányok! – dörmögte magában a doktor. Ezzel fogta a kalapját és sokatmondó gúnyos mosollyal búcsúzott, mialatt donna Mercedes szó nélkül fölemelkedett és lecsukta a zongorát.

Odament az íróasztalhoz, s nyilván észre sem vette, hogy az inas megállt az ajtóban. Ebben az emberben, aki most egyszerre úrnak érezte magát a hölgyel szemben, csak úgy forrt a méreg. Nagy garral beljebb lépett a szobába, s a kezében levő papírra mutatott.

– Szabad kérnem – szólalt meg jelentősen köhécselve.

Donna Mercedes lassan, méltóságosan fordította feléje arcát, és csodálkozó, büszke tekintettel mérte végig az inast, aki önkéntelenül meggörnyedt e pillantás hatása alatt.

– Különféle kiadások vannak itt följegyezve – szólt az inas odanyújtva a papírt, amelyet azonban donna Mercedes nem vett el tőle. – Az a hölgy, aki elutazott, sohasem fizette ki a bérkocsikat, amelyeken hazajött. A kocsisok szitkozódtak, s engem vettek elő. Azoknak az embereknek is, akik hazahordták a bevásárolt vagy megrendelt holmikat, én adtam ki a borraivalókat. Nem is vonakodtam, mert hát azt tartottam, hogy ez hozzátartozik a vendégszeretethez... De az imént átadtam a jegyzéket a báróné önagyságának, ő meg azt mondta, hogy semmi közé hozzá.

– Nagyon helyesen. Az efféle ügyben önnek az én szolgálomhoz kell fordulnia.

Robert szemtelen mosollyal vakargatta a füle tövét.

– Annak a feketének a kezében soha még egy fillért sem láttam – szólt akadozva, tettetett zavarral –, az én elvem még mindig az, hogy mindent a maga helyén keressék.

Donna Mercedes összeszorította elfehéredett ajkait s mély, nehéz lélegzetet vett, mintha fulladási rohammal küszködne. Szó nélkül nyitotta ki az íróasztal egyik fiókját, s kihúzta: színültig tele volt arannyal.

– Fogja, ami megilleti! – szólt kurtán az aranyakra mutatva, semmi szín alatt sem tudott volna ennek az embernek pénzt odaolvasni. Az inas megdöbbenve tántorodott hátra, mintha a mesés kincseket rejtő fiókból vakító láng csapott volna feléje. Éppen az imént alattomosan példálózgatott, hogy a földszinti lakásban egyetlen fillért sem keres, most meg sohasem látott aranytömegek csillognak szemei előtt oly gondatlanul és hanyagul elhelyezve, hogy ennek a hölgynek nyilván már gyermekkorától valószínűsíthetően főúri környezetben kellett nevelkednie.

– De nagyságos asszonyom, azt csak nem tehetem! – dadogta zavarodottan. Szolgai pöffeszkedése siralmasan lelohadt. –

Fogja! – ismételte donna Mercedes komor redőkbe vonva szemöldökét.

Robert félénken, lábujjhegyen közeledett, s oly óvatosan kinyújtott ujjakkal vett ki egy aranyat, mintha attól tartana, hogy megégeti magát. Azután sietve vette ki zsebéből a maga erszényét.

– A kiadásaim nem rúgnak ennyire... nagyságodnak még a felénél is több jár vissza – hebegte, s nekikészült, hogy szennyes aprópénzt olvasson ki az asztalra a „szegény Valmasedának”, a volt dél-karolinai Krózus arcképe elé.

Donna Mercedes kinyújtotta karját s az ajtóra mutatott.

– Menjen! – parancsolta szigorúan s büszkén. – Jövőre pedig jegyezze meg magának, hogy soha ilyen közvetlenül ne alkalmatlankodjék nekem...! Jack végzi körülöttem a személyes szolgálatot, önnek nincs joga arra, hogy külön felszólításom nélkül szobáimba lépjen.

– Amint nagyságod parancsolja – dadogta Róbert alázatosan.

Zsebre tette az aranyat és mély hajlongások közt hátrált az ajtó felé, természetesen anélkül, hogy donna Mercedes csak egy tekintetre is méltatta volna. Ez elfordult tőle s kitekintett a kertbe.

– Ó, én ostoba szamár! Szeretném magamat fölpofozni, amiért olyan vaksi voltam! – dörmögte Robert odakünn, egy pillanatig mintegy dermedten állva meg a küszöbön. – Mennyi borraival járta volna itt! Most meg plúre estem velem!

– Odabenn mégiscsak igazi ám minden, Frici – szólt oda csüggedten a mindenesnek, aki éppen friss füstölőt hintett megint a serpenyőkbe –, igaziak bizony a kövek, az arany, az ezüst... de még a szerecsenek is! Ennek az úri hölgynek annyi a pénze, mint a pelyva! Azokban a bőröndökben nem könyvek voltak ám, most már tudom. Hej, rengeteg sok arany!

Ő pedig, akiről beszélt, haragosan állt az ablakfülkében, arcán a bámulat, az undor és a megvetés sajátságos vegyülete

tükröződött... A cselédek szemtelensége e német házaknál az imént érte volna él a tetőpontját: az ő egyénisége, büszke neve, szökött biztos magatartása, mindez nem tudott neki tiszteletet szerezni... csak öntudatlanul nyílt az orcátlanság elleni egyetlen hatásos fegyveréhez, az aranyhoz. Ez bizony keserves tanulság volt...

Ebben a házban élvezte ő a vendégszeretetet...? Vendégszeretet! Hisz ezt otthon korlátlanul gyakorolták rangsorsaikkal szemben. Ehhez volt ő szokva, s ezt várta ő attól a háztól is, amelyet Schilling báró följánlott Bódognak az övéi számára...

Donna Mercedesnek önkéntelenül eszébe jutottak a pincekulcsok, amelyeket a báróné magával vitt. Akkoriban csak alattomosnak tartotta e ház úrnőjét, de most már látta, hogy fősvény is... Undorodva rázkódott meg. Vajon fizetést ajánljon-e a bárónénak? Vagy kissé finomabb modorban egy-két foglalat nélküli drágakövet küldjön-e neki? De mit szólna Schilling báró az efféle lépéshez? Még rosszabb véleménnyel volna felőle, mint eddig...

Donna Mercedes a karosszékre hanyatlott és kezébe rejtette arcát.

XXVII.

A cselédség óhaja tehát teljesült: a ház úrnője itthon volt megint. De a kárörömet már másnap általános levertség váltotta föl.

A báróné ideges ingerlékenysége, mint minden zarándokúba alkalmával, erősen fokozódott volt. Hozzájárult ehhez a férje elutazása miatti indulatos, bosszankodás is. Arról, hogy férje után utazzék, letett ugyan, miután Robert azt jelentette, hogy ő és Birkner leányasszony csak egy-két napra kapott utasításokat, s hogy eszerint a báró úr önagysága maholnap itthon lesz, de ezzel

éppenséggel nem lett jobbá ez a kapkodó sietség, az az epés elkeseredés, amellyel megint átvette a ház feletti uralmát. Még Minkát sem bocsátotta maga elé, inkább továbbra is fizette a tartásdíjat „a fekete kis ördögért”.

Birkner leányasszony – mint teljesen kegyvesztett – természetesen a lábát sem tehetette az emeletre, a többiek szinte megirigyelték ezért; mert – amint suttogva mondogatták egymásnak – őnagysága olyan gonosz nézéssel jött haza, hogy az ember kész volna előle az egerlyukba bújni.

– A felső szobasornak minden ajtaja, még a középső nagyteremé is tárva-nyitva áll. Riedt kisasszony a maga violaszínű oltárkendőjét hímezgeti, őnagysága meg nyughatatlanul, céltalanul bolyong végig a szobákon. Néha el-suttog magában valamit, meg-megáll a nagyterem közepén, s alattomos kacajjal tekint körül, éppen úgy, mint hogyha csúfot akarna űzni a Schilling-ház büszke urának a falon függő arcképeiből. Az öreg báró arcképét már nemegyszer meg is fenyegette az öklével, s olyan durva szidalmakat szórt rá, aminőket az ember nem is várna ilyen úri hölgytől – beszélte a bennfentes Robert.

Hébe-korba a nyitott ablakon át eszeveszett hahota és sikongás is kihallatszik.

– Őnagyságának megint görcsei vannak – mondogatta ilyenkor Janka közömbösen, látva, hogy donna Mercedes ijedten rezzen össze. A cselédség ellenben rá sem hederített e zajra, hisz őnagysága mindig görcsökben szenvedett.

A csarnokban levő serpenyők nap nap után füstölögtek, s nyilván mindaddig kellett még égniük, amíg Schilling báró hazaérve bűnbánóan el nem ismeri, hogy igazán kínos helyzetbe, sőt nyilvánvaló veszélybe sodorta a maga különben is beteges nejét. Egyébiránt a férjének a földszinti lakásban levő védenceit semmiképp sem háborgatta többé, sőt annyira nem vett róluk

tudomást, mintha az ablakok belső fatáblái – azt a kísértettanyát a külvilágtól elzárva – rendszeren be volnának csukdosva.

Donna Mercedes mindannyiszor a szalon háttérébe vonult, valahányszor a két hölgyet az utca felől hazaérkezni látta, ezek pedig naponta kétszer, reggel' és estefelé jöttek meg a bencések templomából.

A maga legbensőbb valójával, mint valami sötét rejtéllyel állt szemben. Rokonszenves vonzódást természetesen nem kelthetett maga iránt az a nő, aki ernyed magatartása s fáradtan vonszolt járása dacára is oly meglepően és sértően tudta kimutatni, hogy ő a korlátlan úrnője az egész Schilling-háznak és mindannak, ami hozzá tartozik. Donna Mercedesnek különben is alapos oka volt, hogy haragudjék a ház úrnőjére, aki vele szemben dölyfös önkénnyel tévesztette szem elől a társadalmi szabályokat, az udvariasság legelemibb szabályait... de az a gyűlölet, amely benne háborgott, azok a fájdalmas tőrészúráások, amelyekről oly örületesen összerezzen, amelyekről szíve verése is elállt, mihelyt a bokrok mögül szembe ötlött a szürke uszály... ezt a mondhatatlan belső háborgást maga sem értette, ez teljesen megzavarta őt.

Így telt el megint egy nap, s a harmadikat donna Mercedes nyugtalan várakozással töltötte el: mára már haza lehetett várni Schilling bárót. Vajon meghozza-e magával a szökevényt, hogy visszavezérelje kötelességeihez?

Az ifjú hölgy reménye óráról órára megcsappant, sőt ma már meg volt győződve arról, hogy Lucile-t nem fogja többé viszontlátni, míg a kór és a nélkülözés a kötelességeiről megfélekedett nőt vissza nem tereli az ő oltalma alá... De azért mégis feszült kíváncsisággal várta Schilling báró hazaérkezését.

Mínthogy azonban a báró határozottan és kereken kijelentette, hogy Joséval csak a kerti fák alatt fog találkozni, ennél fogva donna Mercedes semmiképp sem várhatta, hogy

Schilling báró, ha még oly sürgős híreket hozna is, betegye a lábát a földszinti lakásba.

Délután, mikorra a bárót várni lehetett, átment tehát a melegházba. Janka ezalatt José mellett üldögélt és meséket mondogatott neki, a kis Paula pedig Deborah felügyelete alatt a műterem mögötti kis fenyvesliget árnyában szaladgált.

A télikert nem volt bezárva, s a műterembe nyíló ajtó is csak be volt hajtva, hisz a kertésznek odaát is gondoznia kellett a kaktuszokat, s nyilván éppen most végezte el itten a dolgát, az asztalon meglátszottak az öntözőkanna csurgásának nyomai. Amott az üvegfal mögött egészen félre volt lebbentve a zöld függöny, úgyhogy végig lehetett tekinteni a tágas helyiségen, amely újra meg újra meglepő, kápráztató látványt nyújtott.

Donna Mercedes könyvet vett elő a zsebéből s egy kerti vaspadra ült, amelyet lugasszerűen környezett a délszaki növények sűrűje. Itt e méla csendben, a szökőkutak csobogó vizeitől lehűtött, illatterhes levegőtől környezve, zavartalanul és nyugodtan várhatott.

Nyugodtan-e? Szíve úgy dobogott, hogy majd szétvetette a keblét. Olvasni kezdett, de meg sem értette Longfellow verseit. Szemei a nyitott könyv lapjáról újra meg újra átkalandoztak a műterembe, abba a csodavilágba, amely szinte valóságos költemény volt, olyan, költemény, amely régmúlt időkből, a messze távolból merítette költői tárgyával, s a gondolatok kimeríthetetlen gazdagságával árasztotta el az itt elmélkedő és alkotó férfiú agyát.

Kalóz odakünn az odújában egyszerre csaholni kezdett a maga hatalmas hangján, donna Mercedes föl ijedt. Az eb mérges ugatásán meghallatszott, hogy idegen közeledik a házhoz. De a télikert körül nem hallatszottak lépések, a kutya is elhallgatott, s az ifjú hölgy megnyugodva húzta meg magát a rejtett zugban.

Ekkor odafönn a karzaton megmozdult a gobelinfüggöny – majdnem kísérteties látvány volt, amint az élénk színű szövet

kettévált, s a szürke női alak megjelent az ajtó keretében. Ernyedt és meggörnyedt tartással, mint rendesen, de most loppal is, mint a tolvaj, lépett ki a báróné a karzatra. Riédtt kisasszony pedig nyomon követte őt.

A szerzetes hölgynek fekete selyembe burkolt, szálás alakja a komoly, hatalmas szemekkel és dús szemöldökkel a báróné kísérteties alakja mellett olyannak látszott, mint valami királyné.

– Semmi kedvem sincs oda lemenni – jelentette ki a maga csengő, kissé érdes hangján, karját kinyújtva a korlátja fölé. – Hogy ha idefönn gondosan félre van téve minden, amint már tegnap is meggyőződhetél, akkor a műteremben, azon az úgyszólván nyilvános területen még úgyse fogsz magyarázatra akadni.

A báróné ügyet sem vetett kísérője szavaira. Végigsurrant a karzaton s le a csigalépcsőn... Donna Mercedes most valóban a művész nejét látta lejönni ott, ahol múltkori ábrázolása égy karcsú, fiatal nőt mutatott neki, kezében a poharas tálcával – bezzeg egészen más volt a mostani alak!

A bárónét most látta először hajadonfővel. Könnyedén föltűzdelt, bámulatosan dús hajtömeg környezte hosszúkás, keskeny fejét. De ennek a dús hajzatnak afféle szürkés szőke színe volt, amelyből a fénysugár nem képes kicsalni egyetlen aranyos csillámot sem. Simán hátrafésülve különben is hátranyúló körvonalakkal szegélyezte homlokát, ezt nagyon is szabadon hagyta és kopasszá, rideggé tette. Vajon a festő szépérzéke sohasem tett-e kísérletet, hogy egy-egy tanáccsal vagy kifejezett óhajjal útját vágja legalább ennek az egy elcsúfító sajátosságának?

Donna Mercedes meg sem moccant rejtekhelyén. Most lehetetlen volt fölemelkednie anélkül, hogy szemtől szembe ne álljon azokkal a hölgyekkel, akikkel Schilling báró hazaérkezése előtt semmi szín alatt sem akart találkozni.

De remélte, hogy elosonhat, mialatt a báróné „magyarázatot keres”, amint Riedt kisasszony mondotta az imént. Még jobban meghúzta tehát magát a zugban, s a mirtuszbokrok ritka lombján keresztül leste az óhajtott pillanatot.

A báróné megállt a csigalépcső alján, s végigjártatta szemeit a helyiségen.

– Még sohasem voltam itt... soha! – szólalt meg a legbensőbb elégtelenség hangján, nagy körívet írva le hosszú kezével. – Következtesen ragaszkodtam ahhoz, amit akkoriban kijelentettem, mikor férjem letétette e ház alapkövét. Állhatatosan ragaszkodtam hozzá mindmostanáig! Azt meg sohasem fogja megtudni, hogy most egyszer megszegem fogadalmamat.

Beljebb lépegetett a műterembe és gúnyos kacajra fakadt.

– Tekints csak körül, Adél – szólott oda a szerzetes hölgynek, aki észrevehetően habozva és kelletlenül követte. – Milyen bárgyúság ez az egész hóbotos berendezés! Abban bizony igaza volt, hogy efféle limlomra világeletemben sem adtam volna neki az én pénzemet, erre csak a maga keresetéből lehetett költekeznie...! Igazán esztelen tékozló! – szakította félbe önmagát elkeseredetten, s a vér arcába szökött. – Rengeteg összeget költött holmi ócska irkafirkákra és szobortörmelékekre, odaát meg a földszinten annak az idegen, jöttment társaságnak a legdrágább borokat és ételeket tömi a begyébe.

Milyen durva kifejezésekre vetemedett ez a felháborodott nő! Mennyire megélenkültek a taglejtései, s milyen rohamlépésekbe csapott át az ő rendes, fáradtan vonszolt járása! „Önagysága” most végigsuhogott a műtermen, s donna Mercedes rémületére belépett a télikertbe.

– A cselédek pletykáznak, őneki nem kell ezt megtudnia! – dörmögte magában majdnem tébolyodott arckifejezéssel. Becsukta a kertre nyíló ajtót, ráfordította a kulcsot, s mintha csak így érezné magát teljes biztonságban, hamar zsebre is dugta.

Donna Mercedes olyan mozdulattal maradt a helyén, mint a halott. Csak a mirtuszbokor ágai különítették el annak a nőnek arcától, kinek lehelete majdnem elérte őt. Még sohasem látta a titkolózás ösztönét ily visszataszítóan, ilyen örületig fokozottan kifejezve, mint most abban a sietségben, amellyel az a nő eldugta a kulcsot.

Donna Mercedes nagyon kínos helyzetben volt – fogolynak érezte magát. Büszke gondolkozása, minden érzése föllázadt az ellen, hogy megtudja, mit művel itt a báróné férje távollétében. De még tűrhetlenebb volt reá nézve az a gondolat, hogy még csak most lépjen ki rejtekéből, s visszakövetelje a bárónétól a kulcsot. Inkább arra tökélt el magát, hogy csendben várakozik, amíg a hölgyek el nem távoznak megint.

A báróné hátra sem tekintve visszatért a műterembe. Ott azután egyik szekrénytől a másikhoz surrant, valamennyinek az ajtaja nyitva állt. A fiókok nagyjából üresen tátongtak, vagy hírlapokkal és vázlatokkal voltak megtömve, amelyeket a mohón turkáló kezek megvetően gyömöszöltek, megint a helyükre.

Utálat volt nézni, hogy az a hórihorgas alak, mint a macska nyújtózott föl a szekrények és a pohárszékek előtt, lábujjhegyre állt, s a csörömpölő edény között a párkányokon és a szegélyeken tapogatózva nyilván valamely gondtalanul ott felejtett levelet kutatott.

A szerzetes hölgy eközben a festőpolc elé lépett. Meglepetésében eleinte oly mozdulatlanul állt ott, mintha lábai gyökeret vertek volna, de most a fölháborodás kiáltására fakadt. Egy-két lépésnyire hátrább suhogott a képtől, s tekintete az ide-oda surranó nőt kereste.

– Ugyan kérlek, Klementina, hagyd már abba azt a csúf kémkedést! – kiáltott föl haragos türelmetlenséggel. – Inkább jöjj ide s lásd, hogy milyen bűn részesévé tett téged a te menthetetlen közömbösséged!

– Én istenem, mi bajod már megint? – válaszolta a báróné bosszúsán félvállról. Éppen kinyitotta az egyik szekrény ajtaját, s a fiókok egyikében egy üres levélborítékot talált – majd lenyelte szemeivel a címirat minden egyes betűjét. Sebes léptekkel haladt át a műtermen, s odatartotta a szerzetes hölgynek a borítékot.

– Nem női kézírás-e ez? – kérdezte izgatottan.

– Elvem, hogy sohasem nyúlok más leveléhez – felelte Riedt kisasszony korholó hangon, s tiltakozólag emelte föl kezét. – Mire való az a csúf kíváncsiság? – Még ha tartalma a hűtlenség csattanós bizonyítékát szolgáltatná¹ is kezeidbe – e szavak hallatára a báróné arcát a benső felindulás lángja borította el –, a mieink szemében még az sem tenné férjedet oly bűnössé, mint ez a kép... ez nyakát szegi! Idenézz!

Megint a festőpolc elé állt, míg a báróné a tétovázás, a bosszúság és az ellenszegülés vegyülékével küzdve meg sem mozdult a helyéről;

– Azért sem! Nem akarom! – jelentette ki makacskodva. – Te nem nyúlsz az ő leveleihez, én meg elvből nem nézem meg a képeit!

– Sajnos! Te azzal dicsekszel, hogy még sohasem lépted át a műterem küszöbét, s most azt látom, hogy minden idődet itt kellett volna töltened e műhelyben, hogy útját vágjad egy világraszóló botránynak! Soha a világ nem látott még ennél gyalázatosabb irányzatú festményt! – kiáltott föl Riedt kisasszony haragosan, karját a kép felé nyújtva.

– Ezek itt – folytatta pátosszal a középső remek csoportra mutatva, ezek az Istentől elrugaszkodott eretnekek a mennyei dicsfényt viselik homlokukon, holott amott az igazi hívek, akik hitbuzgóságukban fegyvert ragadtak, hogy megtisztítsák az egyház szirkövéit a reája tapadt férgektől, úgy törtetnek előre, mint a vérszomjas, gyilkos ördögök...! És mindez az alatt keletkezett az ő agyában, amíg te az oldala mellett haladtál! Akadálytalanul ölthetett színt és alakot, mert a te szemeid előtt

nem lebegett egyéb cél, mint az, hogy a rátartós férjet epedő kedvessé, alázatos rabszolgává téve lábaid elé kényszerítsd!

A báróné indulatos félbeszakító mozdulattal közelített feléje – de ezzel az egy-két gyors lépéssel szembekerült a képpel is, amelynek megtekintésétől mindeddig óvakodott. Egy pillanatig – nyilván megdöbbenésében – szólni sem tudott, de azután haragosan s mintha ki akarná törülni, végighúzta jobbját az éjjeli pongyolában ábrázolt leány alakján, akinek gyönyörű keblét csak félig takarta el a szánakozóan reá borított fekete fátyol.

– Gyalázat! Sohasem hittem volna, hogy férjemnek ilyen csúf képzelőtehetsége van! – kiáltott föl. – Rendesen a tartózkodó erényhóst adja, alattomban meg bűnös kultuszt úz efféle meztelenségekkel!

Donna Mercedes az egymást keresztező két ág között mint valami keretben látta a két hölgyet. A szerzetes hölgy merész arcúle erőteljes, csaknem antik körvonalakkal vált ki a műterem háttéréből. Az ifjú hölgy a mirtuszbokor mögül tisztán láthatta minden vonását. Azt is látta, hogy az éjsötét kék szem megvető pillantással méri végig az elkeseredett asszonyt.

– Azt alig veszem észre! – szólt ridegen s vállat vonva. – Nem is tartom bűnnek, hiszen a legjámborabb szerzetesek is megörökítették képeiken az emberi test leplezetlen szépségeit. Itt ezen a képen csak a célzatosság képezi az égbekiáltó bűnt...! Föllázad minden csöpp vérem, ha elgondolom, hogy innen is sújtó csapás készül a katolikus egyház ellen, aminthogy mostanában mindenfelől szóval és képekkel izgatnak, lázítanak Róma és hívei ellen. Még innen is, arról a birtokterületről, amelyet egyházunktól raboltak el...! Mit törődjem én a Schillingek s a zárdabirtok eretnek családjának pecsétes okirataival! Az a földterület, amelyre az egyház betette szentséges lábát, többé el nem árusítható: az övé marad az, és hogyha évszázadokon át kellett tágítania a durva erőszak és önkény elől, végtére mégiscsak visszaszerzi a maga jogait! S erre segédkezet

nyújtani az egyháznak legszentebb kötelessége minden buzgó katolikusnak.

A leplezetlen gyűlölet kifejezésével fordított hátat a képnek, és szilárd léptei alatt csak úgy kongott a kövezet.

– Hiszen élhetnék csak én itt a feleség, a tulajdonosnő jogaival – folytatta még egyszer megállva s jobbjaival mellét verdesve –, a gonosztevők szeme láttára tördelném el az ecseteket, lába elé borítanám az áruló festéket, s még hogyha fogaimmal szálanként rágicsálnám is szét a vásznat: ennek a képnek, török-szakad, el kellene pusztulnia!

Donna Mercedes önkéntelenül előrehajolt s még a lélegzete is elakadt.

Mint valami főpapnő, úgy állt ott az az impozáns alak, mintegy átszellemülve a vakbuzgó vallásosságtól. Arcának egyetlen vonásából, a legnagyobb szenvedélyességgel mondott szavainak egyetlen hanglejtéséből sem lehetett színlelésre vagy számításra következtetni. Vadul föllobbanó igazi hitbuzgóság volt minden szava – egyike volt ő ama vakhitű női lelkeknek, akik akár megköveztetik, darabokra hasogattatják buja, szép testüket, csak hogy elnyerhessék a pálmaágat, de akik éppoly elszántan vetik a csóvát a máglyára, hogy vallásuk ellensége kilehelje ertnek lelkét.

E Walkür-alak óriási lelkiereje bizonyára ellenállhatatlan hatást gyakorolhatott mások lelkére is: a báróné úgy elsompolygott a festőpolc elől, mint a megfenyített gyermek. A maga rendes, vonszolt járásával tért vissza a szekrényhez, de egy lépésnyire ettől megállt és tenyereivel befogta füleit.

– Legjobb szeretném megnézni azt a zajongó kutyát! – kiáltotta a báróné a maga éles, idegesen bosszús hangján.

E pillanatban donna Mercedes valósággal beletemetkezett az őt környező lombos ágakba, szíve erősen dobogott. Úgy hallotta, hogy az öreg eb örömeiben ugat. Azt is hallotta, hogy Kalóz el van eresztve láncáról, s mindjebben közeledik. Csakis Schilling báró

lehetett az, aki előtt a szabadon eresztett eb a felső helyiségbe vezető lépcsőn felrohant.

Megérkezett tehát a ház ura, neje pedig, aki kezében az elkobzott levélborítékkal, az önhatalmúan kinyitott szekrény előtt állt, nem is sejtette, hogy gyanúba fogott férje ebbe a megszégyenítő helyzetben lepi meg őt.

Donna Mercedesben ösztönszerűen fölébredt az az igazán nőies érzés, amely nem képes elnézni az efféle csattanós megszégyenülést... már-már ajkaira tódult a figyelmeztető szó – de már megkésétt vele. Schilling báró megjelent a karzaton.

XXVIII.

A hazaérkező férfi arcáról a viszontlátás öröme sugárzott. A kis Paulát tartotta jobb karján, baljával pedig gyöngéden keblére szorította a gyermeket.

Kalóz befurakodott mellette az ajtó résén, végigfutott a karzaton, le a csigalépcsőn s eszeveszetten rohant a bárónénak, aki ijedtében a földre ejtette a levélborítékot.

De a báróné csakhamar felocsúdott első rémültéből s loppal azon igyekezett, hogy hamarjában becsukja a szekrény ajtaját. Amint azonban látszólag akaratlanul arrafelé hajolt, a kutya úgy vetette magát reá, mintha tolvajt akarna a gazdája tulajdonától elriasztani.

– Azt akarod, hogy szétmarcangoljon engem ez a szörnyeteg?
– kiáltotta a báróné a karzat felé a legnagyobb fölháborodás hangján.

Schilling báró rákiáltott az ebre, s mikor ez megint fölrohant a lépcsőn, kikergette s becsukta mögötte az ajtót.

– Sajnálom, hogy megijedtél, Klementina – szólt lehaladva a lépcsőn. Még most is karján volt a gyermek, aki kis karjait nyaka

köré fűzte, s arcoskáját úgy odaszorította a férfi napbarnított orcájához, hogy szőke fürtjei összevegyültek ennek szakállával.

– Az az eb csak látszólag veszedelmes, kissé esetlen és túlbuzgó, de nem harap, hiszen játszópajtása a gyermekeknek – folytatta a báró közelebb lépve nejéhez. Tekintete megakadt a leejtett borítékon, majd, meg a nyitott szekrényen, aminek láttán gúnyos mosoly cikázott végig arcán. – Sejtelmem sem lehetett róla, hogy már hazaérteztél, azt meg még kevésbé tételezhettem föl, hogy itt, éppen itt találjalak. Ez igazán ritka meglepetés, Klementina...! Ha ezt tudom, semmi esetre, sem engedtem volna magammal jönni azt a rakoncátlan állatot.

Könnyed főhajtással, közönyösen üdvözölte Riedt kisasszonyt, s odanyújtotta szabad bal kezét nejének.

– Amíg karodon van ez a kislány, eszem ágában sincs, hogy kezet nyújtsak neked – szölt ez fagyosan. – A viszontlátás alkalmával nem szeretek idegeneket látni.

A báró e szavak hallatára félrefordította arcát, s redőkbe vonva szemöldökeit, sokatmondó, gúnyos pillantással mérte végig a szerzetes hölgyet, aki keresztbe font karokkal, szó nélkül s mozdulatlanul maradt meg a helyén.

– Adél nem idegen! – fortyant föl a báróné.

– Az én kis kedvencem pedig Lucian gyermeke, nagyon közel áll hozzám – egészítette ki Schilling báró higgadtan. Gyöngéd óvatossággal letette a gyermeket, s baljával megfogta kezecskéjét. Nejének nem nyújtott többé kezet.

A bárónét nem bírták el gyöngé lábai, a legközelebbi karosszékre hanyatlott.

– Elszorul a mellem, Adél! – suttogta keblére szorítva összekulcsolt kezeit.

A szerzetes hölgy odalépett hozzá s elébe tartotta a zsebéből kihúzott üvegcsét, mialatt Schilling báró szétlebbentette az alsó ablakok egyikének sötét, sűrű függönyét, s kitérta az ablak mindkét szárnyát.

– A távollétemben nem jól szellőztettek – jegyezte meg közömbösen.

– Ó, hogyha csak ez volna a baj! – válaszolta a báróné mohón szagolgatva az üvegecske szeszes tartalmát. – Hát még odaát a házban, amely kóros levegővel van tele! Hogy magamat és Adélt némileg megóvjam a ragálytól, kénytelen vagyok éjjel-nappal a serpenyők fullasztó füstjét belehelni.

– Micsoda? Hát még ragályos természetűvé is fajult José betegsége? – kiáltott föl Schilling báró megdöbbenve.

– José...? Ki az a José? – kérdezte a báróné közönyösen, szemeit bágyadtan fölnyitva. – Ne hidd, hogy ráértem, hogy érdemesnek tartottam annyira belepillantani a te viszonyaidba, hogy még a nevekkel is megismerkedjem... Csak annyit tudok, hogy mikor hazaérkeztem, házunkat páratlanul elhanyagolt állapotban találtam. A cselédség egészen elvadult s úgy elvesztett minden fegyelmet, mint a gazdátlan nyáj. Különösen az az ostoba gazdasszony, akinek most már irgalom nélkül útilaput kötök a talpára...

– Igazán?!

– Minden bizonnyal! Ezúttal keresztül erőszakolom a menesztést, abban biztos lehetsz...! Ó, mennyi bosszúság ért engem akkor este! Ide érve az isteni béke csendes házából, amelyben nevelkedtem, kétszeresen lesújtó volt reám nézve az a fejetlen fogadtatás. Férjemuram elutazott,,

– Elodázhatatlan kötelesség teljesítése végett...

– Hogyne...! Utána kellett utaznod a megszökött táncosnőnek – vágott a szavába a báróné.

Schilling bárónak nyilván valami csípős felelet lebegett ajkain – erősen küzdött önmagával. Az a tekintet, amelyet a karosszékben ülő alattomos nőre vetett, a legélesebb szavaknál is világosabban fejezte ki, hogy végtelenül boldogtalan férjnek érzi magát, habár múltkor Lucile szobájában a sértett büszkeség és a

szigorú rendreutasítás hangján kijelentette, hogy sorsán nincs mit panaszkodnia.

– „Lucian özvegyét” akarod mondani, Klementina – válaszolta visszanyerve önuralmát. – Fournier Lucile táncosnővel semmi dolgom.

– Ó, istenem, az ilyen hajszálfínomságú megkülönböztetést föl sem éri az én egyszerű eszem – vetette oda a báróné éppoly sértő közömbösséggel, mint az imént. – Mit tudom én...! Az efféle fiatal özvegyi állapot talán még nagyobb vonzóerőt gyakorol egynémely férfiúra, mint a színpadi dicsfény... A propos, amint hallom, az a donna Valmaseda is özvegyasszony! Nem is tartottad érdemesnek, hogy közöld velem ezt az érdekes ténytet...

– Nem tiltakoztál-e mindig az ellen, hogy Lucian „unalmas” leveleinek tartalmát elmondjam neked?

– Tökéletesen igaz! De ki beszél most azokról a régi időkről? Úgy értem, hogy miért nem szóltál e körülményekről akkor, amidőn tudtad velem, hogy ide fogja kísérni sógornéját.

A mirtusz bokor mellett ülő fiatal hölgy e pillanatban kétségbeesett küzdelmet vívott önmagával. Látta, hogy nevének hallatára a báró arcát indulatos bosszankodás pírja borítja el. Szeretett volna kilépni rejtekéből s megjelenésével minden további szót visszafojtani annak a férfinak ajkairól – de mégsem mozdult meg helyéről, mert a báró megszólalt, megint érdes, éles hangon.

– Minek szóltam volna? Mit változtat ez a tény annak a hölgynek helyzetén énvelem szemben...? Én megígértem, hogy Lucian gyermekeit oltalmamba veszem: hogy e célból ki hozza őket hozzám, az... nos az talán mégiscsak mellékes.

– De énreám nézve nem! – jelentette ki a báróné durcásan. – Irtózom ettől az ültetvényes asszonytól és rabszolgakíséretétől. Nyilván azoknak a fajtájából való, akik ostorral verik környezetüket. Folyton az a lázas félelem gyötör engem, hogy egyszer csak fölhallatszik hozzám a megfenyítettek ordítóása.

– Ez egészen téves fölfogás – szakította félbe a báró röviden, s azután erősen összeszorította ajkait,

– Egészen helyes! – hangsúlyozta a báróné makacskodva. – Elég, ha az ember az arcát látja. Lehet, hogy itt a német földön féken tartja a kedvtelését. De már magában véve nem gyalázat-e, ha valaki rabszolgákkal veszi magát körül s nem is mint embereket, hanem mint otthoni gépeket hurcolja magával a tengeren át?

– Ezért számoljon le magával az a hölgy, én nem érzem magamat hivatva arra, hogy idegen országok fonák szokásai ellen küzdjek.

Milyen elkeseredetten beszélt! Olyanformán hangzott, mintha távolléte alatt a harag még mélyebben befészkelte volna magát a lelkébe.

– Bezzeg meg is járnád vele! – kacagott föl a báróné gúnyosan. – Azt mondják, hogy azok a tengerentúli ültetvényes úrinők gonoszság és gög tekintetében valóságos kis ördögök.

Schilling báró szó. nélkül lehajolt a kis Paulához, aki mindkét kezecskéjével kapaszkodott baljába és nagy szemeit le nem vette a karosszéken ülő nőről; – az elkényeztetett kicsike nyilván nagyot csodálkozott azon, hogy egyetlen pillantásra sem méltatják őt.

– Ugye elvigyük innen Kalózt? – kérdezte a báró. – Az a rakoncátlan fickó bizonyosan ki akar menni, azért nyöszörög úgy odafönn. Deborah majd pórázon vezeti, te meg mellette futkározol.

A gyermek készségesen fűzte karjait a báró nyaka köré, s ez megint föl vitte őt a lépcsőn.

– Nincs valami jó színben és túrhetetlen rosszkedvvel jött haza. Sértő hangja fölháborítja minden csöpp véremet – szólt a szerzetes hölgy, mihelyt a báró eltűnt az ajtóban.

A báróné nem felelt. Fölugrott ültéből, visszadobta a levélborítékot a fiókba s becsapta a szekrény ajtaját. Azután

visszadólt megint a karosszékbe, s játszadozva ütögette egymásra ujjai hegyét, mintha egy pillanatra sem mozdult volna ki a helyéről.

– Azt tartom, hogy ez nem egyéb tüntetésnél... a gyermektelen nővel szemben – vágott a szavába a szerzetes hölgy nyugodtan, de nyomatékkal. A báróné felszökött karosszékéről. Arcát a harag egészen eltorzította. Meglátszott rajta, hogy indulatos szavak egész özöne tolul ajkaira, de e pillanatban Schilling báró megrázta kívülről a melegház ajtaját. A báró nyilván a kertben várakozó Deborah-nak adta át a kis Paulát, s most a legrövidebb úton akart visszatérni a műtermébe.

A báróné megrezzent és önkéntelenül zsebébe nyúlt, hogy elővegye az elkobzott kulcsot, de máris kitárult egy másik, a kertből egyenesen a műterembe nyíló ajtó.

– Te talán berepültél ide, Klementina? – kérdezte Schilling báró belépve. – Minden bejárást, a felsőt is nekem kellett kinyitnom.

– Robert kulcsával jöttem be – vetette oda a báróné hanyagul, de észrevehető zavarral. – Azt tartottam, hogy jó lesz már egyszer megnéznem, milyen rendet tartanak távollétedben.

E nyomorúságos kifogás hallatára Riedt kisasszony úgy elfordult, hogy selyemruhájának minden redője csak úgy suhogott.

– Nagyon kegyes vagy. E rendszeret kedvéért hősiesen leküzdöttem mélységes ellenszenvet – szólt Schilling báró higgadtan. – Nos akkor alkalmad volt tapasztalni, hogy itt rosszul söpörnek, mert ócska borítékok hevernek a földön, s azok a szolgálélek nem átallják még a szekrényben levő titkaimat is kifürkészni... Ah, már saját kezűleg szíveskedtél eltüntetni ez utálatos kémkedés bosszantó tanújeleit? – szakította félbe saját szavait, gúnyos pillantást vetve a szekrényre s a kövezetre.

A báróné szó nélkül fölegyenesedett. Nagyon bánthatta őt, hogy oly csúful rajtavesztett sötét útjainak egyikén... de ennek a

nőnek nyilván nagy gyakorlata volt a palástolgatásban, s az olyan események eltagadásában, amelyek elárulták gyöngeségeit. Hamarjában fölkapta uszályát s megrázogatta.

– Igaz, nagy por van itt, nem jól takarítanak nálad – jegyezte meg. – Egyébiránt úgy veszem észre, hogy csúfolódsz ittlétem miatt! Magától értetődik, édes barátom, hogy nem jövök többé ide. De mégiscsak jó volt, hogy legalább ez egyszer erőt vettem magamon s betekintettem ide... Azt a képet ott világgá akard bocsátani? – kérdezte a festőpolcra mutatva.

– Minden bizonnyal. Nemsokára közszemlére kerül Bécsben.

– Az eretnokség e dicsőítése...? S neked van annyi bátorságod, hogy a világ előtt magadénak valljad e munkát?

– Talán bizony megtagadjam tulajdon gyermekemet? – kacagott föl Schilling báró félig csodálkozva, félig gúnyolódva, s önkéntelenül közelebb lépett a festőpolchoz, mintha szentségtelen szemek előtt akarná elrejtetni kedvenc gyermekét.

– Elfajult gyermekedet! – zsémbelt a báróné mondhatatlan elkeseredéssel. – Kérdezd meg Adélt!

– Micsoda? Műbírálatot hallgassak meg ez ajkokról? Át fogod látni, hogy ez ellen határozottan tiltakoznom kell! – kiáltott föl a báró lesújtó gúnnyal és szemeit áthatóan szegezte a szerzetes hölgyre, aki nyomban közelebb suhogott. Ez a két ember halálos ellensége volt egymásnak, már tekintetük is elárulta, hogy lelkük mélyén gyűlölik egymást.

– Ne higgye, Schilling báró, hogy valaha be akarnék hatolni művészetének technikájába. Másra vagyok én hivatva – szólalt meg Riedt kisasszony ridegen. Első szavai voltak ezek, amióta a báró a műterembe lépett. – A vonalak szabatosságához, a színezés szépségéhez vajmi keveset értek. Egyáltalán, nagyon ritkán képes engem lebilincselni a képes ábrázolat kifejezése vagy motívuma. Csak az izgatja föl lelkemet, ha látom, hogy az ecset valamely veszedelmes célzatot akar megörökíteni. Ez a

hitehagyott itt – szólt az agg hugenotta nő alakjára mutatva – a vértanú dicsfényét viseli homlokán...

– Teljes joggal. Vagy talán egy szerzetes hölgy rajongó vakhite kedvéért meghamisítsam a világtörténetet?

– Mintha bizony nem ez volna a legszembeszökőbb hamisítás! – kiáltott föl Riedt kisasszony kitörő szenvedélyességgel, karját a kép felé nyújtva. – Azon a szentséges éjjelen, amelyet Bertalan-ének neveztek el, magának az Istennek fenyítő keze¹ volt minden egyes kéz, amely fegyvert fogott a hugenották ellen...

– Kérem, Riedt kisasszony... nem tűröm, hogy e csöndes műhelyben megszólaljon a felekezeti perpatvar.

– Nem ön idézte-e föl, valósággal bűnös módon?

Schilling báró megvető, érdes kacajra fakadt.

– Persze, a mai korban minden művész, minden gondolkodó ember gonosztevő, mihelyt nem palástolgat, hanem ragaszkodik az igazsághoz, s a valóban jót és nemeset akarja. Mindjárt tolakodó célzatossággal vádolják, akár volt ez szándékában, akár nem. De én már kijelentettem, kisasszony, hogy bírálgató megjegyzései ellen határozottan tiltakozom! Ahol ön csak szerét ejtheti, hogy betegye a lábát, ott ez menten gyökeret ver, mint a szerbtövis és az egész terület meg van hódítva! Ilyen módon fészkelte be magát az én házamba és járma alá hajtotta nőm akaratát, amely különben ugyancsak makacs szokott lenni. Erről a térről visszavonultam: átengedem önnek. Nem kell nekem az olyan birtok, amelyet naponta, óránként újra meg újra vissza kell vívnom az örületig fokozódott vallásos rajongástól! De itt a kimeríthetetlen vigaszt és örömet nyújtó magasztos művészetem szentélyében bizony nem fognak baglyok és denevérek röpködni...

– Arnold! – sikoltott föl a báróné. Odarohant s mindkét kezével megragadta férjének karját. Vonásain mondhatatlan aggodalom tükröződött. – Vond vissza, Arnold! Nem azt akartad

mondani, hogy művészetedet többre tartod a feleségednél, ugye nem azt akartad mondani?

Schilling báró meg sem mozdult, csak tekintete siklott végig a karjába kapaszkodó sovány kezeken, mintha le akarná magáról rázni.

– Megmondtam az igazat – válaszolta ridegen. – Amazt választottam! Művészetem fölfelé vezérel, sohasem ránt le engem a mélységbe, s nem kényszerít bepillantanom a női lélek gyűlöletes, sötét rejtekeibe, aminők az alakoskodás, hazugság, uralomvágy és alattomos szeszély. Sohasem bizonyult hűtlennek...

– Én talán nem voltam hűséges hozzád? – fortyant föl a báróné.

– Te óhajom és akaratom ellenére olyan barátságot ápolgatsz, amely békétlenséget és perpatvart hozott házasetünkbe – jelentette ki a báró a szerzetes hölgyre mutatva, aki keresztbe font karokkal, összeszorított ajkakkal, kihívóan meresztette reá szemeit. – Ám cáfoljon meg ő, ha azzal hibáztatlak, hogy minduntalan gyűlöletes vádakkal és leszólással becsmérelted férjed nevét!

Riedt kisasszony nem felelt: bizonyára nem akart és nem is tudott hazudni.

– Hát olyan hibátlan és büntelen ön, hogy minden vádon fölül mer emelkedni? – kérdezte pillanatnyi habozás után kitérően.

Schilling báró arcán gúnyos, megvető mosoly siklott át.

– Ezt az ügyes diplomata nő, a zárda kitűnően betanított követe mondta! Nem vagyok biz' én sem hibátlan, sem büntelen. A Schillingek a föld ép és egészséges szülöttei, s én nem tudom megtagadni őseim véréét. Egyikük sem volt valami báránytürelmű, alázatos férj; alig hiszem, hogy csak egyetlenegy papucshős is akadt volna köztük. Lehet, hogy ez a hajthatatlanság, nem egy Schillingnének szálla volt a szemében. De mindegyik szótlantul beletörődött, mert házunk krónikái

egyetlenegy olyan hűtelen nőről nem tesznek említést, aki rosszakaratú pletykával férje háta mögött megtámadta volna a becsületét.

E szavakkal odament ahhoz az ajtóhoz, amelyen az imént visszajött a műterembe. Egészen kitárta az ajtót, azután a szerzeteshölgy felé fordulva könnyedén meghajtotta magát, s a csigalépcső felé tartott, hogy a felső helyiségbe menjen.

– Te Adélt kiutasítottad házunkból? – kiáltott föl a báróné szinte magánkívül.

A báró, kezét a korlátra téve, megállt a lépcső legalsó fokán és félvállról hátratekintett.

– Azt tartom, hogy nem először teszem – felelte a legnagyobb nyugalommal. – Ámde Riedt kisasszonynak „magasabb céljai” vannak, amelyek nem engedik, hogy megértse az udvariasan jelzett óhajokat és figyelembe vegye a tulajdon gyöngéd női érzésének figyelmeztető szavát... Más férfi az én helyemben, ha már ennyi Sikertelen kísérletet tett volna, hogy szépszerivel eltávolítsa közvetlen környezetéből a bajszerző gonosz szellemet, bizonyára a legerélyesebben élne háziúri jogaival. De én nem megyek ennyire. Egyszerűen arra szorítkozom, hogy jövőre megtiltom a műterembe való bejövetelt, és teljesen elszigetelem itt magamat. Az oszlopos házba mindaddig be nem teszem a lábamat, amíg neked látogatód van.

Szilárd léptekkel haladt föl a lépcsőn, eltűnt a függöny mögött és becsukta maga után az ajtót.

A báróné utána meresztette szemeit, mintha minden pillanatban azt várná, hogy férje bűnbánóan visszatér. Hirtelen elhatározással fölkapta uszályát s a lépcső felé sietett. De Riedt kisasszony máris mellette termett, mint a démon, aki ráborítja fekete szárnyait a hatalmába kerített emberi lélekre.

A szerzetes hölgy egy szót sem szólt, csak megragadta s visszarántotta a báróné kezét, amellyel ez éppen a korlátba akart kapaszkodni. Ebben az érintésben valami erőszakosnak is kellett

rejtene, mert az akaratos arcú asszony menten visszahúzta a lábát a lépcső legalsó fokáról. Igaz ugyan, hogy szemeiből kirítt az ellenszegülés szándéka. Arca olyan kifejezést öltött, mintha a harag, a düh könnyeivel küszködnék, de azért mégis követte a szerzetes hölgyet. Türelmetlenül kiszabadította kezét s a nyitott ajtónak tartott.

– Erre nem megyünk ki! – jelentette ki Riedt kisasszony határozottan, s a hangjában megnyilatkozó metsző gúny arról tanúskodott hogy éppenséggel nincsen szándéka arra az útra térni, amelyet a „háziúr” mutatott neki. – Nyisd ki a melegház ajtaját, a kulcsnak úgyis vissza kell kerülnie a maga helyére!

Kiléptek a télikertbe, s a báróné elővette zsebéből a kulcsot. Donna Mercedes hallotta a báróné izgatottan ziháló mellének mély lélegzetvételét.

– Indulj útnak, Adél! – suttogta ez félig könyörgő, félig parancsoló hangon.

– Semmi esetre sem! Maradok! – jelentette ki a szerzetes hölgy ridegen. – Az a nyomorult nem fog engem egy hajszálnyira sem eltéríteni utamról! Most már annál is inkább helyt kell állnom, mert látom, hogy milyen siralmas ingadozó nádszál az, amelynek támogatása feladatomat képezi. Te számtalanszor ígérted, hogy kiszabadítod magad e lealázó kötelékekből. Mihelyt magunk közt vagyunk, úgy viselkedel, mintha lelked mélyéből utálnál minden érzéki szenvedélyt: kivált előszeretettel játszod a szentet, aminthogy egyáltalán mindent el szoktál követni, hogy az erény mintaképeinek tartsanak. Gyermekekori hűséges vezetőink erősen hiszik is, hogy lelkedhez sohasem férközött tisztátlan kívánság, s hogy te egyes-egyedül a számító, öreg báró elámított áldozatává tettél... Őket meg tudtad győzni, de engem nem, sohasem!

– S hogyha mindannyian azt hiszik is, hogy Schilling báró görcsösen kapaszkodik a te vagyondobba, hogy ő gátolja meg visszatéréseidet szerzetünkbe, amelyé te tulajdonképpen vagy...

én bizony tudom, hogy te nem akarsz, hogy bűnös vonzalmad kapkod minden egyes szalmaszál után, amelyet a csalóka remény eléd vet... De a mai egyezségünk, amelynek értelmében megfogadtad, hogy velem jössz, mihelyt Schilling maga tagadja meg hozzád való szerelmét, ez az egyezség most már teljesen megérett. A báró iménti szavainak, mozdulatainak mindenikéből kirítt a leghatározottabb ellenszenv, gyűlölet és megvetés... Schilling báró soha, de soha nem szeretett téged!

A szerzetes hölgy e dorgáló beszéd alatt el nem eresztette maga mellől a bárónét. Szép, fehér kezei, amelyek belekapaszkodtak a báróné karjának vézna csuklójába, olyan erősek lehettek, mint a vasbilincs, máskülönben hogy is hallgatta volna végig az az asszony eltitkolt hajlamainak és tettei rejtett rugóinak ily kíméletlen leleplezését?

De most, a legutóbbi szavak hallatára sikerült magát kiszabadítania. Az üveges ajtó kitérult, s a báróné meggörnyedt alakja úgy rohant a platánfasor felé, mintha üldözők volnának nyomában – Riedt kisasszony pedig rendületlen nyugalommal követte őt.

XXIX.

Szabad volt az út, s donna Mercedes valósággal menekült a melegházból, amelybe akarata ellenére úgy be volt zárva, mint a madár a kalitkába.

Messziről még látta azt a szürke uszályt, amint végigsöpri a fasor porondját, s hogyha Riedt kisasszony véletlenül hátratekint, nyomban megtudta volna, hogy a műteremben mondott szavainak kéretlen tanúja is volt. Donna Mercedes tudta, hogy ez esetben el lenne árulva az ő önkéntelen jelenléte, de azért hevesen dobogó szívvel mégis kisietett a szabadba.

Legutóbb már azt hitte, hogy menten vége lesz abban a rekedt, illatterhes légkörben, s annak a jelenetnek nyomasztó hatása alatt, amely odaát a műteremben viharként játszódott le... A féktelen büszkeségű, nyílt természetű nőre mondhatatlanul megszégyenítő és megalázó volt az a tudat, hogy elvetemült leselkedő kém módjára beletekint mások gondosan titkolt viszonyaiba, Szerette volna füleit befogni, de kezei mégis oly mozdulatlanul maradtak ölében, mintha oda lettek volna bilincselve. Minél többet hallott, annál inkább rettegett minden mozdulattól, amely elárulhatta volna jelenlétét. Szemeit lehunyta, hogy legalább ne lássa a vitatkozókat, de az a férfias hang minduntalan fölrezzentette és arra kényszerítette, hogy újra meg újra a beszélőre tekintsen, aki oly. irgalmatlanul bánt el a női cselszövésével és uralomvággyal.

Amott a fenyvesek tövében megpillantotta Paula világos színű ruhácskáját. A kicsike ott játszadozott, s Deborah mellette volt. Kalóz meg a maga odújából dühösen ugatta meg a távozó hölgyeket.

Donna Mercedes a fenyvesliget felé tartott. A kis Paula ujjongva fogadta őt: egy nagy fadobozból mindenféle csinos játékszert szedett elő, s egymás mellé rakta a kerti asztalon. „A jó nagyságos úr hozta Berlinből az aranyos kicsikének” – jelentette Deborah. Lucile szoba sem került, Schilling báró útja tehát – amint ez előre megmondotta – sikertelen maradt.

Donna Mercedes maga is csodálkozott azon, hogy ez a bizonyosság oly „bámulatosan” közömbös hatással van reá. Ez az egész dolog, a belőle származott izgalmakkal és aggodalmakkal együtt, e pillanatban úgy elmosódott előtte, mint valami régen elmúlt, félig elfelejtett esemény ama befolyásokkal szemben, amelyeket az iménti jelenetek gyakoroltak reá.

Valami aggasztó, ideges borzongás fogta el őt, ha elgondolta, hogy most, közvetlenül ama jelenetek után érintkeznie kell a fölzaklatott kedélyű férfiúval – valósággal rettegett tőle s

magamagától. Soha, még legzsengőbb leánykorában sem félt annyira attól, hogy a maga hibájából szigorú rendreutasításra adjon okot. Máskülönben elég erős akaratú atyja, hajthatatlan anyja soha egy szóval sem dorgálta meg egyetlen bálványozott kedvencét, sőt ellenkezőleg, mindegyikük gyöngéd csókokkal iparkodott elúzni homlokának bosszús redőit, szemeknek dacos tekintetét...

De Schilling báró haragja nem volt kiengesztelhető. Milyen sértően rideg volt az imént minden egyes szava, amelyet őreá vonatkozólag kénytelen-kelletlen mondania kellett! Az ifjú hölgy tőrészúrásként érezte, hogy a bárónak a női gonoszságokra, szeszélyekre mondott szavai reá, az amerikai nőre is vonatkoztak... „A művészet az ő választottja” – ezt mondta. Ezzel az eszménnyel, „amely sohasem kényszeríti arra, hogy betekintszen a női lélek sötét rejtekeibe, a közönséges halandók persze nem mérkőzhetnek. Ezeknek vérük és idegzetük van, s lelkük szárnyaira a föld pora nehezedik és nem engedi őket felröppenni azokba a régiókba, amelyek fölülemelkednek az emberek gonosz nyelvű szóbeszédén.

Amint így eltöprengve üldögélt a játszadozó gyermek mellett, egyszerre csak a báró lépteit hallotta, aki a házból kilépve a fenyvesligetnek tartott... Donna Mercedes vére még akkor sem lüktetett izgatottabban, mikor az ellenséges hadak közeledő robaját hallotta, mint most, amikor elgondolta, hogy ez az egy férfi a következő pillanatban szembe fog vele állni. Legutóbbi haragos érzelmeit nem tudta eléggé gyorsan leküzdeni, ezek még leolvashatók voltak vonásairól, s mikor fölemelkedve lassan, méltóságosan távozott egy-két lépésnyire a padtól, Deborah ijedten gondolta el, hogy még csak a violaszínű bársonyruha hiányzik, máskülönben ez az ifjú hölgy éppen olyan, mint az elhunyt, az annak idején annyira rettegett úrnő, amint ádáz göggel áll odaát az aranykeretben.

Schilling báró most megkerülte a ház sarkát. Kezében névjegyet tartott. Arca színének hirtelen elváltozásán meglátszott, hogy donna Mercedes jelenléte meglepi őt – egy pillanatra önkéntelenül meg is gyorsította lépteit, de amint vizsgálódó tekintete megakadt a fiatal hölgy komor vonásain, nyilván mást gondolt. A kabátja belső zsebébe dugta a névjegyet, és rendes kimért léptekkel közeledett, éppenséggel nem látszott izgatottnak.

– Éppen hírül akartam önnek adatni Deborah-val, hogy hazaérkeztem – szólt könnyedén meghajolva.

– Hát Lucile?

– Fournier Lucile asszonynak ma este lesz a harmadik vendégszereplése, amint Berlin utcáin a színlapok hirdetik – felelte a báró jelentős oldalpillantást vetve a szökevény leánykájára és ennek fekete dajkájára.

Donna Mercedes elérte a pillantást a fasor felé vette útját s a báró mellett lépdelt.

– Arra gondolni sem lehet, hogy visszatérjen régi viszonyaiba – szólalt meg újra Schilling báró. – A szemembe kacagott s azt kérdezte tőlem, hogy hol vannak hát azok a láncok és bilincsek, amelyekkel haza akarom hurcolni, mert másképp úgysem jön velem. Avagy talán azt hiszem-e, hogy kötelességtudóan visszabújik az ön védőszárnya alá, mint a héjától megriadt kiscsibe, s talán majd beéri az otthon sült kenyérrel, mikor már megízlelte az isteni szabadság mannáját és arany diadalszekéren ringatózott? Én bizony levertem a port saruimról s eljöttem – folytatta komoly hangon. – Arról már szó sem lehetett, vajon a kis özvegy akar-e visszatérni. Most már nem is szabad hazajönnie. Úgy látszik, mintha életének Lucian oldalán töltött szakasza egészen eltűnt volna emlékezetéből. Ahhoz az órához, amelyben odahagyta az anyai házat s a színpadi élet sürgölődését, oly közvetlenül és könnyedén fűzte megint hozzá életfonalát, hogy a nyolcévi megszakításnak még a nyomát sem

lehet észrevenni. Szalonjában megfordulnak a legelőkelőbb fiatalemberek, élükön a hetyke, vén Kinsky herceggel, aki miként azelőtt az anyának, most a fölmerült új csillagnak mondogatja el a maga sületlenségeit, kifosztogatja az összes melegházakat és csak úgy szórja a boudoirban a drágábbnál drágább ékszereket.

Egy pillanatra elhallgatott, s arcán humoros kifejezés cikázott végig.

– Mielőtt bejuthattam hozzá, még mindenféle előzetes értekezést kellett folytatnom legújabbán szerzett titkárjával – szólalt meg újra. – Már voltak látogatói: két ismerősöm tette nála tisztét. A kis özvegy selyempongyolában heverészett a kereveten, mikor engem nagy hahotával fogadott, ölében egy selyemszűrű kis ebet tartott, amelynek nyakába csupa dévajkodásból egy gyémántos nyakéket akasztott.

– Gyűlölöm Lucile-t – fakadt ki donna Mercedes, önkéntelenül fölemelve ökölbe szorította kis kezét. Homlokát oly haragosan ráncolta össze, hogy szemöldökei majdnem összeértek.

A báró fél szemmel reá tekintett.

– Ön talán meg is mondotta volna ezt neki – jegyezte meg.

– Az olyanoknak láttára minden bizonytal...

– Azaz, hogyha a titkár úr bebocsátotta volna.

Donna Mercedes félig elfojtott haragos kiáltásra fakadt – gőgjét nagyon is kíméletlenül érintették a báró szavai. Önkéntelenül eszébe jutott az a pillanat, amikor szinte megfertőzöttnek tartotta büszke apai házát Lucile megjelenésével, most meg az a szégyen fenyegette őt, hogy elutasítsák ennek ajtajából.

– Tudtam én, hogy nagyon tövises és sikertelen lett volna önre nézve ez az út – szólta a báró ügyet sem vetve az ifjú hölgy izgatottságára. – Hisz nekem is bele kellett volna törődnöm abba – folytatta derülten mosolyogva –, hogy a kis özvegy morgó kis kutyájával együtt haragosan mutatta ki nekem apró, fehér

fogacskáit, s a legkomolyabban fenyegetőzött azzal, hogy vagy fél tucat párbajt indít a nyakamba, mivelhogy kijelentettem, hogy a kis Paula soha, de soha nem kerül az ő kezei közé.

– Soha, de soha! – ismételte donna Mercedes elfojtott hangon és gépiesen, mintha még most is az iménti megalázó gondolat hatásával küzdene. Hirtelen megállt, s a zárdabirtok felé mutatott.

– Ott nagy változás megy végbe – mondotta. – Azt tartom, hogy nincs már messze az idő, amikor más kezekbe kell letennünk meghatalmazásunkat.

Éppenséggel nem sajnálkozva mondta ezt, habár a szívét marcangolhatta ez a gondolat. Hangjából inkább az afölötti elégtelenség rítt ki, hogy a bárónak is fájdalmat okozhat. Ugyanezen a hangon ecsetelte gyors egymásutánban annak az asszonynak kísérteties megjelenését az oszlopcsarnokban, s az őrnagynéval való találkozást a sövénynél.

– Csodálatos – kiáltott föl végül. – Éppen ez a leszólt, legádázabb ellenségem gyanánt gyűlölt asszony az egyedüli emberi lény, aki német földön a rokonszenv egy nemét tudja tőlem kivívni!

A mellette álló hirtelen fölrezzent, de ő ezt észre sem vette.

– Van kettőnk között valami rokonság – folytatta.

– Úgy van – hagyta helyben Schilling báró látszólag egész nyugodtan – a léleknek ez a démoni vonása lehet ez, amelyen a környezet eltanakodhatik, vajon e sötét, villogó női szemek mögött valóban nem is lakozik-e szív, vagy életfogytiglan csak az a ki nem elégíthető, szerencsétlen ösztön vesz-e rajta erőt, hogy mindent megtagadjon, mikor boldogítania kellene? A női jellemnek e válfaja olyan, mint a virág, amely csupa irigységből inkább belefulladás a maga illatába, semhogy kipattintsa bimbójának kemény burkát. Olyan, mint a láng, amely befelé ég és inkább elpusztítja a maga tűzhelyét, semhogy megvilágítsa

más ember életének útját. Én bizony szánakozom két kis kedvencemen, hogy ilyen kezek közé kerül!

– Akkor én nagyon kegyetlen és rideg lelkű lehetek, mert én... nem szánom őket – válaszolta donna Mercedes vállat vonva, de kissé remegő hangon. – Bódog nem csalódott: az asszony odaát úgy meg fogja őket oltalmazni, hogy akármelyik férfi sem jobban, s úgy fogja őket szeretni, miként csak női szív képes szeretni... dőljön csak le az utolsó gát is...! Ön helyben hagyja, hogy engem valamely rokonság fűz ama nőhöz: nos akkor meg is tudom ítélni érzelmeimet. Tudom is, hogy a bűnbánat rugója, a vezeklés forró vágya ki fogja pattantani a bimbó kemény burkát, kifelé fogja hajtani a lángot. Ennek az irigy, visszafojtott szeretetnek bezzeg nagyobb ereje lesz, mint a szende női természet szelíd odaadásának, amely mindenkinek útjára barátságos, de nem melegítő világot vet, mint a hold... Ennek a nagyanyának az oltalma alatt bízvást merem hagyni a gyermekeket.

Ezalatt tovább haladtak, de az utóbbi szavak hallatára Schilling báró hirtelen megállt megint.

– Ön el akarja hagyni a gyermekeket?

– El! Hogy otthon mulassak – felelte donna Mercedes metsző gúnnyal. – Avagy talán nem érdemeltem-e ezt meg azzal, hogy ennyi ideig tartózkodtam Németországban?

A báró arcába szökött a vér.

– Minden bizonnyal – felelte mégis közömbös hangon –, jól teszi, ha minél rövidebbre szabja vértanúskodásának idejét, s bizonyára én leszek az utolsó, aki azt kívánná öntől, hogy csak egy órával is tovább maradjon, mint ameddig föltétlenül szükséges. De előbb természetesen meg kell várnunk, vajon csakugyan megvalósul-e az öregasszony megtérésébe vetett vérmes remény.

Donna Mercedes úgy érezte, hogy büszke önérzetének szilárd talaja hirtelen meginog lábai alatt. Volt olyan idő, amikor mindenki azt állította, hogy sötétedik, mihelyt 6 eltávozik. Vajon

hova lett most az a fény? Vajon nem maradt-e meg semmi, de semmi az ifjúság, a szépség varázsából, amelyet ezelőtt unos-untig emlegettek előtte, vagy olyan foganatlanul siklik-e le erről a német lelkűidről, hogy az ő érkezése, távozása semmi, de semmi nyomot nem hagy maga után?

Zajosan összecsapta a kezében levő nagy sétalegyezőt, s úgy himbálta ujjai közt, mint valami könnyű lovaglóstort. Ez a mozdulat, az idegenszerű szép arcon megjelenő elkeseredett, gonosz mosollyal s az ingerülten villogó szemekkel egyetemben igazolni látszott a bárónénak ama kijelentését, hogy ez a rabszolgatartó nő a bűnösöknek saját kezű megfenyítésétől sem riadna vissza.

Schilling báró megint áthatóan szegezte reá tekintetét.

– De ettől az áldozattól is megkímélhetné magát – folytatta pillanatnyi fontolgtatás után –, ha rá tudná magát szálni arra, hogy a további fejleményeket egyes-egyedül az én kezeimre bízza...

– Vagyis más szavakkal: az én jövetelem egészen fölösleges volt – vágott a szavába donna Mercedes elfogódott hangon –, mert a Schilling-ház teljes mértékben képes megadni a Lucian-gyermeknek az apai ház oltalmát, a hűséges apai gondoskodást. Tökéletesen igaza van, uram, de nem képes megadni azt a női gyöngédséget, amelyre a gyermeknek, hogy gyarapodhassál éppen olyan szüksége van, mint a napvilágra... Ott fenn pedig – tette hozzá, legyezőjével az oszlopos ház emeletére mutatva – mostanában olyan nő tartózkodik – az ön neje, báró úr! –, aki légmentesen elzárkózik a gyermekgyilkos lehelete elől, s aki sértődve fordítja félre tekintetét, mihelyt az ablakok valamelyikéből ilyen gyermekarc kandikál ki...

– Megsértette önt? – fortyant föl Schilling báró.

– Azt hiszi talán, hogy én engedem magamat sértegetni? – vetette oda donna Mercedes a büszkén megvető felsőbbség hangján. – Nem is szemrehányásképpen mondtam ezt, hiszen ki

vehetné rossz néven az ön nejtől, hogy csendes házánál nem szereti a gyermekek zajongását. A rendreutasítás önnek szólt, aki oly könnyedén akarja vállalni a kellemetlenségek és a súlyos felelősség terhét.

– Az talán az én dolgom – szakította félbe a báró ridegen és határozottan. – Egyébiránt mint észrevehette, indítványomat nem a magam túlbecsüléséből, hanem abból az óhajomból merítettem, hogy lehetővé tegye önnek a gyűlölt német föld minél gyorsabb, minél gondtalanabb elhagyását – tette hozzá majdnem indulatosan. – Bódog nagyon is sokat kívánt öntől! A földnek e csendes zugában való huzamos tartózkodás önre nézve bizonyára egyértelmű a szellemi tespedéssel... ez nem egyéb, mint az ifjúság drága idején elkövetett hallatlan rablás! Ön ahhoz van szokva, hogy diadalokat arasson, hogy bámuló tekintetekkel találkozzék, bármerre fordítsa is büszke szemeit. Ahhoz van szokva, hogy a tropikus növényzet körében, szibarita fényűzésben éljen, s hogy szépségét tropikus szenvedély ostromolja. Mindebből semmit sem nyújthat önnek Németország a maga halvány egével és „hüllővérű” embereivel. Amott majd meg fogja találni.

– Ott majd meg fogom találni... a négy sírhantot – vágott szavába donna Mercedes tompa hangon, s könnyektől csillogó szemeit haragos szemrehányással meresztette a báró arcába.

Hirtelen mozdulattal elfordult tőle, s arcát legyezője mögé rejtve, gyorsított léptekkel tartott az oszlopos ház felé.

XXX.

A zárdabirtokon nyomott hangulat uralkodott. A cselédség a tanácsos lépteinek hallatára bátortalanul húzta meg magát valamelyik zugban, s félénken hallgatta nyers hangját, amely

napestig zsörtölődött, zsémbelődött. A tanácsosnak nagy gondjai voltak.

Szénbányájában holmi keskeny repedéseken és hasadékokon egészen váratlanul vékonyka, de erős sugarú erecskék szökdeltek ki, amelyek sehogy sem tetszettek sem neki, sem a bányászoknak.

Az úgynevezett kis völgy egész területe nagyon bővelkedett forrásokban: alján hús kis patakok csörgedeztek végig, s a völgykatlan torkolata tájékán hatalmas tavak terültek el. Már elejétől fogva azt suttozták az emberek, hogy e bányavállalatban valósággal bűnös módon, érvényesült a tanácsos nyereszkedő vágya és fukarsága, hogy a biztosítókészülékek a lehető léghiányosabbak, s az egész bányában a legváltozatosabb rablógazdálkodást folytatják.

A tanácsos nem is hederített a szóbeszédre. Mind mohóbb kapzsisággal kuporgatta össze azokat a kincseket, amelyeket a tárnákból merített, s ahol csak szerét ejthette, megnyirbálta a kezelési költségeket. Ekkor egyszerre megjelent a föld méhében az a kis kísérteties, ellenséges rém, amely csillogó kis kardocskák alakjában hajtotta ki a falakból a vízsugarakat. Mind sürgősebben mutatkozott annak a szüksége, hogy a kézzelfogható veszély elhárítása végett tetemes költséggel járó óvó rendszabályok alkalmaztassanak, s ez okozta, hogy a tanácsos oly komoran töprengve, oly mérgesen járt-kelt a zárdabirtokon.

Az őrnagyné nyilván nem sokat törődött ezzel. A cselédség különben is tudta, hogy az őrnagyné csak nagy ritkán szólt egyet-egyét. Az időrabló felesleges beszéd egyébként is tilos volt a zárdabirtokon. De a cselédek mégis csodálkoztak azon, hogy gazdájuk és húga még jó reggelt, jó estét is alig mond egymásnak. Ha a tanácsos még oly kedvetlenül jött is haza, ha a legkomorabb zsarnokarccal ment is a konyhán keresztül az ebédlőbe – az őrnagyné sohasem intézett hozzá kérdést. Pontosan bevitte az ételt, leoldotta konyhakötényét s odaült az asztalhoz. De csak Vida vitte a szót... a másik kettő hallgatott.

Ellenben mind feltűnőbbé lett az őrnagynének egy új szokása: minden szabad percét, amelyet házi dolgaitól el tudott csenni, a kertben töltötte el. Volt ugyan ott is dolga: szedegetni kellett a borsót, a babot, öntözgetnie a zöldségeságyakat és a fehéredő vászszakat. A nőcselédek vigyorogva mondogatták egymásnak, hogy a vászon soha meg sem szárad, annyit jár rá a locsolókanna, s hogy okos ember csak nem öntözi meg a zsenge zöldséget, mikor rátűz a délutáni égető nap.

Az is föltűnt nekik, hogy „az asszony” mostanában sokat álldogál a kerti pádon s keresztülkandikál a szomszédok ösvényén – ez is egészen új divat és csodálni való volt attól a „különös és gőgös” asszonytól, aki máskor rá sem nézett más emberfiára, s mindig úgy tett, mintha fittyet hányna az egész világnak... Igazán nevetséges! A padra mászkálni, hogy minduntalan csak azt a totyogó, köpcös szerecsen nőt nézze! Mert csak nem kandikál arra a kislányra, akire a fekete cseléd szokott vigyázni. Hiszen nem szenvedheti a kisgyermekeket!

Ma egész napon át sehogy sem lehetett bírni a tanácsossal. A béresek egyike, aki a szemet szokta a vasútra fuvarozni, azt beszélte, hogy az úr most már mégiscsak kénytelen lesz vele, hogy e miatt az ostoba vízhistória miatt messze földről „tudós” embereket hozasson, mert hát mindennek másképpen muszáj lennie a bányában, s mindez rengeteg pénzbe fog kerülni.

A tanácsos mindjárt ebéd után megint a kis völgybe ment. Vida úrfi a lakószobában izzadott a szigorú házitanító fegyelme alatt, aki nem értette a tréfát. A konyhában mosogató cselédek meg vihogva dugták össze a fejüket, mert hiszen az őrnagyné asszony csakugyan ott ment megint keresztül az udvaron a kert felé, mint rendesen, mihelyt az úr nem volt otthon... Még a kávéját sem itta meg, ez még most is ott állt a konyhában s egészen kihűlt.

A legutóbbi napokban egyáltalán úgy látszott, hogy az őrnagyné egészen le akar szokni az evésről-ivásról. Meglátszott

rajta: fehér arcából élesen meredeztek ki a csontok, s a ruhái sehogy sem akartak olyan csinosan reá illeni, hanem szembeszökően fityegtek a vállalai körül... A cselédek ki is sütötték, hogy ha nem is beszél, ha még olyan erősen szorítja is össze a fogait, nehogy csak egy szócskát is kiszalasszon, alattomban mégis rettentően bosszankodik, búslakodik azon a tömérdek pénzen, amibe az a bányaveszedelem kerülni fog, máskülönben nem is volna igazi Wolfram leány!

Az őrnagyné lassan járt-kelt föl-alá a puszpánggal szegélyezett ágyak között. Karcsú, fehér ujjai, gépiesen babráltak kötényének madzagjával és szemei a földre meredtek. Ő, aki máskor éles szemmel kutatott minden egyes lehullott gyümölcsöt, most észre sem vette, hogy lába rátiport az első érett rózsaalmára, hogy az aranyárga korai körték özönével hevernek a fűben a karalábé- és salátafejek közt, seregestül csalogatva oda a darazsakat. Úgy látszott, hogy egész figyelme a fülében összpontosul. Valahányszor nesz hallatszott a sövény felől, akár emberi siető léptek csikorgatták meg valamelyik út kavicsát, mindannyiszor összerezzent és hallgatózva állott meg.

Az öntözőkannáknak ma vajmi kevés dolguk akadt, mert az ég már kora reggel óta be volt borulva. De a felhőréteg, amely egyetlen égető napsugarat sem bocsátott keresztül, egyenletes, szilárd szürke tömeget képezett, és magas hős gránitkupola gyanánt borult a földre. A madarak vígan röpködtek odafenn, s a szellő üdítően, balzsamosan lengedezett, biztos gyógyulással kecsegtetve a betegeket.

Az őrnagyné hirtelen letért az egyenes főútról, s a sövény mellett levő kerti padra állva félrelebbentette a lombos orgona- és mogyoróbokrok suhogó ágait.

A platánfasor felől halk keréknyikorgás hallatszott. Jack, a szerecsen szolgál, elegáns kis gördülőszéket tologatott maga előtt a kavicsos úton. A párnázat s a takaró világoskék színe élénken csillogott ki a fák mögül, s bármi nagy volt is a távolság, a

sövénynél álló nő mégis meglátta a párnán pihenő szőke fejceskét: kevésen múlt, hogy első megdöbbenésében le nem zuhant a padról.

A kerekesszék egyszer-kétszer föl-alá gördült, azután nem jött többé vissza: nyilván a műterem előtt állott meg.

Az őrnagyné leszállt a padról és végighaladt a sövény mentén elhúzódó keskeny ösvényen. Közben-közben kísérletet tett, hogy szemei előtt széthúzza a sövény ágait, de az évek óta szántsándékkal ápolgatott sűrűség tüskéi és tövisei kerlelhetetlenül visszariasztották őt...

A kert egyetlen padját meg nem lehetett kimozdítani a helyéről, gyámkövei mélyen be voltak ásva a földbe. De amott a fal tövében, amely a kert gyümölcsfákkal beültetett területét különítette el az utcától, deszkatetős szín alatt hevernek a lábtók, amelyeket ősszel gyümölcszedésre szoktak használni. Az őrnagyné a lábtók egyikét nekitámasztotta a falnak, s olyan magasra hágott föl rajta, hogy oldalt át tudott tekinteni a sövényen.

Hogyha e pillanatban képes lett volna a múlt időkre gondolni, a szégyenérzet s a Wolframok megrögzött dacos gőgje bizonyára leütte volna a lábtóról: de most csak egyetlenegy gondolat foglalkoztatta, amelytől minden csöpp vére valósággal forrongott. Az az óhaj, hogy minél közelebből láthassa azt a halvány kis gyermekarcot, s egyetlen pillantással meggyőződhessen arról, vajon a halál csakugyan visszavonta-e fenyegető kezét.

A fenyvesligetbe nézett, s ott állt a fatörzsek között, alig tizenöt lépésnyire tőle a kerekesszék. José arccal feléje volt fordulva. Fejceskéje még bágyadtan pihent a kék párnán, s előreomló fürtjei aranyosfényű keretet képeztek elaszott, megnyúlt arcocskája körül. De élénk tekintete és ajkainak piros színe kétségtelen tanúságot tett arról, hogy az erősen megtámadott kis test életforrása a megújulás útján van.

Jacken kívül senki sem volt a fiú mellett. A fekete a rét füvét gázolgatta és pitypangszárazakat szedegetett, amelyeket a lábadozó gyermek kezecskéi a takarón idomtalan lánczá illesztettek össze. A kisfiú melle csak úgy dagadozott a mély lélegzetvételtől, amint mohón szívta magába az erőteljes fenyőillat tál áthatott szabad levegőt. Arcán az öröm csendes mosolya is lebegett.

– Ugyan, Jack, légy jó! Ereszd ki hozzám Kalózt! – szólalt meg a fiú, amint a műterem elől oda hallatszott a kutya nyöszörgése.

– Nem, kicsike, még nem! Doktor megtiltotta! – kiáltott feléje Jack a rétről. – Kalóz szilaj, fölizgat téged. Ma még nem, majd holnap! Mindjárt odamegyek, lecsendesítem.

E szavakkal mind messzebbre tapogatott a fűben, szedegetve virágokat és bolyhos gömböket, amelyek kezének érintésétől menten szétfoszlottak.

Az őrnagyné szemei hirtelen fölillantak, s a komor arcú nő oly sietséggel szállt le a lábtóról s ment be a házba, mintha valami démoni hatalom úzná. Nem ment az udvaron át, hanem hátulsó épületeknél azon az úton haladt, amelyen a múltkor a kis Jósé is ment. A sötét padláhelyiségen át észrevétlenül jutott a maga felső emeleti szobájába – ez a máskor oly méltóságos, szilárd járású nő most oly loppal, olyan zajtalanul igyekezett a maga szobájába lépni, mint a tolvaj, aki idegen területre hatol be.

Az őrnagyné kinyitotta a faliszekrényt, amelyben dús ezüstműjét szokta tartani, s amelynek egyik zugában egykoron elrejtette a világ szeme elől azt a gyűlöletes kolozsma is a beléje vésett Lucian névvel. Remekműví és alakú, dúsán aranyozott kis ezüstserleget vett ki. Ez is kolozsma volt, amelyet egykor a ház egyik gazdag barátja a kis Wolfram Teréznek a keresztelő pólyájába dugott.

Hamarjában kitörölgette még egyszer a porlókendővel a serleg csillogó, aranyos belsejét, azután zsebébe csúsztatta ezt, és ugyanazon az úton, amelyen bejött, visszatért a kertbe.

Egy pillantás a sövényen keresztül, s az odaát uralkodó mély csönd meggyőzte őt arról, hogy a szerecsen szolga már elment lecsendesíteni az ebet. Az őrnagyné remegő kézzel oldott ki egy kulcsot az övéről lecsüngő csörgő kötegből, lerántotta magáról a konyhakötényét, hogy a legközelebbi bokor mögé dobja, s azután kinyitotta a falkerítés utcára nyíló kis ajtaját.

Az ódon deszkaalkotmány nyögve csikorgóit sarkaiban, s az őrnagyné halálsápadt arccal, összeszorított ajakkal tántorodott hátra. Hajdanában ez az ajtó éppen olyan kelletlenül, éppen olyan ellenségesen dörmögött, mintha maga is Wolfram családhoz tartozna, amely oly sanda szemmel nézte, mikor a fehér ruhás arra kisurrant, hogy odaát a Schillingek kertjében a sudár termetű katona karjai közé siessen... Úgy bizony, mindig galambfehéren röppent át, mert hiszen az annyira tetszett őneki...

Az őrnagyné önkéntelenül megállt, de csak egy pillanatra, azután eltökélten lépett ki, s az ajtó becsapódott mögötte.

A különben is elhagyott utca, a hosszú falkerítések mögé rejtőzött házakkal, e pillanatban valósággal kongott az ürességtől. Különben is csak egy-két lépésnyire volt a szomszéd kert ajtaja, amelyet napközben sohasem szoktak bezárni, mert a festékőrlok, a modellek s többnyire a cselédség is erre járt ki-be. Az őrnagyné tudta ezt, megnyitotta az ajtót és belépett.

Az ősrégi, nagy legyezős fenyvesek alatti nyomasztó zöld félhomály olyannak látszott előtte, mint valami álom, amely régmúlt időköt támaszt föl. Az első pillanatban úgy rémlett előtte, mintha a liget félhomályán túl aranyos vállrojtok csillognának a derült verőfényben... Kétélű kard az ifjúkori emlék, ha túlcsapong azon az ösvényen, amely mindenkorra elnyelte az élet hirtelen alázuhant boldogságát... A nő sötét nagy szemei elfátyolozottan, megdöbbenve tekintettek körül, mígnem megakadtak a fenyőtörzsek mögöl kicsillanó kék selyemtakarón. Hiszen ott

aranyosan csillogott annak a kisfiúnak a fejecskéje is, aki az ajtónyikorgás hallatára fölegyenesedett.

A kis José bámulva, de csöppet sem ijedten nézett a fekete ruhás nőre, aki egy-két lépéssel mellette termett, a színtelen, de szép arcú nőre, aki remegve nyitotta meg hófehér ajkait anélkül, hogy egy hangot is ki tudna ejteni.

Mint valami fejedelmi sarjadék, úgy feküdt ott a kisfiú, aki múltkor fogva volt a zárdaépület legutálatosabb zugában. Finom aranyláncon függő amulett villogott a csipkeszegélyű hálóruhácskáján, amely fehéren csillant ki a reá borított selyembélésű kék bársonyköpenyből. A hajdani takácsok a város szűk utcáskájában ugyancsak rázogatták volna fejüket az arisztokrata gyermek láttára, akinek ereiben az ő vérük, a kérges tenyerű, érdes, nyers hangú földműves polgárok vére keringett.

– Már jobban vagy? – kérgezte az őrnagyné félig suttogva, s oly mélyen hajolt le a gyermek fölé, hogy ennek üde lehetetlén érezte orcáján.

– Jobban, de nagyon fáradt vagyok. Pedig úgy szeretnék Paulával meg Kalózzal a kertben szaladgálni.

– Paula a te húgocskád?..

– Az hát! Te még ezt sem tudtad...? Nézd milyen gyönyörű láncot csinállok! Kell neked? – kérdezte, s a nő karjára akasztotta a pitypangszárakból esetenül összeillesztgetett karikafüzért, amellyel gyöngé ujjacskái az imént oly buzgón fáradoztak.

– Hogyne, édes fiacskám! Meg is tartom ezt a láncot – felelte az őrnagyné, és óvatosan, mintha törékeny filigránmunka volna, szedte össze baljába a láncszemeket. Azután jobbjaival a zsebébe nyúlt s elővette a serleget. – Én is adok neked valamit, egy kis poharat: ezentúl majd ebből iszogasd a tejedet.

A serleg, amelyet az ódon zárdaépület oly sokáig féltve rejtegetett, most ott hevert a kék takarón, s a kisfiú két kézzel kapott utána.

– Jaj, milyen szép! – szólt s gyönyörködve forgatta ide-oda. – Köszönöm! – kiáltott föl hirtelen a gyermeki szívéből fakadó örömmel s kinyújtotta karjait az őrnagyné felé. Ez pedig nem bírva többé magával, karjait szorosabban fűzte a hozzá simuló gyermek kis teste köré, s mintha ez egyetlen boldog pillanattal végképp ki akarná törölni, el akarná felejteni mind azt a dacos lemondást, azt a végtelenül keserű, furdaló bűnbánatot, a legutóbbi évek rettentő magányát, a gyermek irányában múltkor tanúsított emberfölötti kegyetlen rideg tartózkodást, szinte vadul kitörő gyöngédséggel csókolgatta a kislíút.

Nagyot fohászkozva tette vissza a gyermek fejecskéjét a párnákra.

– Gondolsz-e majd reám, mikor a pohárból iszol? – kérdezte. Ki hallotta valaha hangját ilyen lágynak, ilyen lelkesnek, megindultnak?

– Hogyne gondolnék...! De hát hogy hívnak téged?

– Engem?

Az előbb a fejébe szökött vér most hirtelen lefelé tódult, s az őrnagyné halvány ajkakkal ismételte még egyszer:

– Engem...? Engem nagymamának hívnak!

Azzal hirtelen elfordult, s mintegy menekülve a gyermek elől az ajtó felé sietett.

– Maradj itt! – kiáltotta utána José esdő hangon.

Az őrnagyné ennek hallatára még egyszer visszafordította fejét, de e pillanatban a műterem mögül előbukkant a szerecsen alakja. Az őrnagyné még egyszer intett kezével, azután oly gyorsan tűnt el a falkerítés ajtaja mögött, hogy Jack már csak hosszú fekete ruhájának egyik csücskét látta kisuhanni.

Az őrnagyné megint végighaladt a zárdakert egyenes főútján. Rendhez szokott kezeinek tisztán gépies munkája volt az, hogy az ajtót pontosan bezárta, s a félredobott kötényt megint maga elé kötötte, talán maga sem tudott róla.

Tekintetét nem fordította többé a sövény felé. Egyenesen maga elé nézett, de azért mégsem látta a szőlővel befuttatott ferde falú hátsó épületet, amely felé tartott. Szinte úgy látszott, hogy a nagyvilágnak indul, nem pedig a sötét farakodószínen keresztül abba a szűk udvarba, amelynek falai csak úgy visszhangzottak a baromfi zűrzavaros zajongásától.

Vida úrfi alighanem megszőkött a kénytelen-kelletlen tanulás elől. Mintha szűk kalitkából szabadult volna ki, olyan tombolva rohant fel-alá az udvaron, utánozva a zablán rágódó, habzó szilaj paripát.

Az őrnagyné megállt, mintha lábai gyökeret vertek volna. Még most is érezte azoknak a gyermeki ajkaknak leheletét – s az a gyöngéden szelíd fiú a beszédes nagy szemekkel, az a szeráfszépségű gyermek, aki kecsesen nyugodt és nemes modorával akármelyik fejedelmi háznak is díszére vált volna, az ő tulajdon teste és vére. Szívecskéjének halk dobbanása az imént bekopogtatott az ő lelkébe, visszakövetelve vér szerinti jogait, s ledöntve azt a természetellenes korlátot, amelyet oly önösen állított föl az a kegyetlen mondása: „Még a síron túl sem akarlak viszontlátni!”

Ekkor azt hitte az őrnagyné, hogy az ember mindent elfelejthet, csak akarnia kell. Az évek során át mindjobban szorongva kapaszkodott elődjeinek nevébe, amely – mint a görcsös tölgyfa – évszázadokon át megtartotta sajátosságát és utolsó leánysarjának balvéleménye szerint nem teremhetett korcs fattyúhajtást. Felejteni akart e fiú miatt, aki most előtte

mint az elszabadult szilaj csikó toporzékolt az udvaron, aki ferde állású szemeivel alattomosan leste, hogy kit ejthetne ostora áldozatául, s aki a maga durva gonoszságával, árulkodó hazudozásával a háznép réme volt.

E pillanatban az úrfi útjába akadt a tehenészlány, aki mindenik kezében egy-egy tele csöbört vitt, s ennélfogva nem tudott védekezni. Elérkezett tehát a kedvező alkalom. Az ostor éles suhogója végigsivített a leány könnyű ruhájú vállain, s a szegény cseléd jajveszékelve görnyedt meg fájdalmában.

Az őrnagyné egy-két lépéssel künn termett a farakodószínből, kikapta a fiú kezéből az ostort, darabokra tördelte a nyelét s a kövezetre dobta.

Vida dühösen neki akart menni. Az őrnagyné egész testén hideg borzongás futott végig: ama gyöngéd ölelés után ennek az elemnek soha többé nem volt szabad hozzá közelednie. Úgy állt ott, mint a szirt, s öklét mutatta a feléje rohanó fiúnak.

– El innen! Vagy addig verlek, amíg a kezemet bírom! – szólt oda a maga fagyos, rideg hangján, bár ajkai remegtek a haragtól.

Vida a múltkoriban eléggé megismerkedett e kéz erejével és gyáván visszavonult. De annál jobban szitkozódott, csúfolódott, ujjjaival hosszú orrot mutatott, s fölvette a széttördelt ostor nyelet, hogy a ganajdombra hajítsa.

– Majd ad neked a papa, hogyha hazajön! Jól lehord majd téged! – fenyegetőzött s a lóistálló felé futott, ahol még egy rakás ostora és lovaglóvesszeje volt eltéve.

A papa pedig már itthon is volt. Ott állt az ebédlő ablakában, fején a leffegő, széles karimájú, összegyűrt nemezkalappal. Az őrnagyné már előbb észrevette őt, s éppen ezért büntette meg maga a rakoncátlan fiút, mert a tanácsos meg sem moccant, hogy csak egy szóval is megrója a cseléd bántalmazóját.

Az őrnagyné bement a konyhába, az egyik szekrényből kivett egy kosár befőzni való ribiszkét s bevitte az ebédlőbe, hogy ott lemorzsolgassa. Arca olyan merev és zárkózott volt, mint

rendesen, mintha ma semmiféle kedélyizgatottság nem dúlt volna benne.

Hogyha a szegény Bódog visszapillantott volna az ősi súlyomfészekbe, most is ugyanazt a zavartalan munkálkodást, takarékoskodást és kuporgatást látta volna, mint minden egyes hazaérkezése alkalmával... A szoba, amelynek ebédlőasztalához az őrnagyné most odatolta amaz egyenes támlájú, kemény párnás székek egyikét – amelyek már nagyatyjára is örökségképpen maradtak –, változatlanul ugyanaz volt, ahol nyolc évvel ezelőtt a kitagadott fiúval folyt a per. A falakon ugyanaz a csokoládészínű kárpit éktelenkedett, csak imitt-amott, a kis Vida pusztító kezei nyomán újabb foltokkal, s a faliszekrény kárpitos ajtajának kulcslyuka körül sötétebbnek és terjedelmesebbnek látszott a mindennapi érintés nyoma. Ezen ajtó mögött még most is ugyanazon a helyen állott a tejpénzes bádogszelence.

A tanácsos keresztbe font karokkal támaszkodott az ablak könyökölőjére, mikor húga belépett. Kalapját a varróasztalkára dobta; a szilfa lombján átszűrődő zöldes fénysugarakban élénken csillogtak még mindig dús, sörtés hajának nagyon megszaporodott ezüstös szálai...

Úgy látszott, mintha már várta volna az őrnagynét, aki maga is biztosra vette, hogy Vida miatt kérdőre fogja vonni, s éppen ezért jött az ebédlőbe. De az őrnagyné hiába várta bátyja goromba, maró megjegyzéseit. Ez rövid hallgatás után odahagyta az ablakot, s föl-alá kezdett járni a szobában.

– Az utóbbi időben olyan szótlan, majdnem néma voltál, Teréz, hogy nem is tudom, vajon egész terjedelmében értesültél-e a szénbányámban, bekövetkezett fenyegető veszedelemről – szólalt meg végre húga nem csekély bámulatára.

– A cselédség egész nap erről beszél – felelte ez nyugodtan, tovább morzsolgatta a ribizskét.

– S te nem is törődöl ezzel? Hát már egészen közömbössé lett reád nézve a Wolframok vagyonosodása, öröme és bánata? –

fortyant föl a tanácsos félig elfojtott, fenyegetően dörmögő hangon, s ingerült pillantást vetett húga nyugodtan foglalatoskodó kezeire.

– A Wolframok örömével, bánatával már régóta nem kell törődnöm – válaszolta föl sem vetve szemeit. – Azt az egyetlen fiút, aki majdan kezébe veszi a Wolframok örömét, bánatát, te a magad véleménye, a magad elvei szerint neveled... én nem égetem meg többé a számat. Ami pedig a vagyonosodást illeti, ezt már én évek óta fáradhatatlan munkálkodással, gondos takarékoskodással igyekeztem előmozdítani, ennyit bátran elmondhatok magamról! Örülök, ha gyarapodni látom a családi vagyont, de ennek csak becsületes, tisztességes úton-módon szabad történnie, amint derék apáinknál járta, fokozatosan és állhatatosan, egy hajszálnyival sem másként...! Te azonban a legújabb korszellemhez szegődtél. Mohó hajszával vékaszámbra szeretnéd a pénzt bezsebelni, de egy fillért sem akarsz arra költeni, hogy biztosítsad a talajt lábaid alatt. Ez képezi a fenyegető veszedelmet. Magad vagy az oka!

Nyugodtan, majdnem egykedvűen mondotta ezeket, s hogyha a tanácsos eddig abban a véleményben volt, hogy húga, mint rendesen, vakon bízva az ő üzleti csálhatatlanságában mit sem törődik azzal, ami a házigazdaságon kívül esik, akkor most meggyőződhetett az ellenkezőjéről: húga mindent tudott, s éppoly szigorúan ítélte el őt, mint az egész város.

– Nem értesz te ahhoz! – förmedt rá durván s elkeseredetten.

– Meglehet. Nem is az én dolgom – válaszolta az őrnagyné éppoly közönyösen, mint az imént, csakhogy most már fölvetette munkájáról szemeit, amelyekben bizonyos nyugtalanság tükröződött. – Én csak annyit tudok, hogy az egész hosszú idő alatt azt kívántam, vajha az ítélet napjáig a föld méhében maradna az a szén és senki se tudna felőle. Amióta föltártad a bányát a zárdabirtokon nincs minden a maga rendjén... Hát hiszen igaz, hogy azóta a Wolframok nagyon, de nagyon

meggazdagodtak – tette hozzá önkéntelenül nagyot fohászkodva –, de ez az újabb jövedelem reám nézve olyan félelmes, olyan idegen... mindig úgy rémlik előttem, hogy átok van rajta, mert az a boldogtalan ember emiatt lett öngyilkossá.

A tanácsos kezeit hátán összefonva még mindig föl-alá járkált. Az utóbbi szavak hallatára rémülten, szinte kővé meredten állt meg, mintha váratlanul valamely kísértet jelent volna meg előtte. A következő pillanatban bántó gúnykacajra fakadt.

– No lám, hiszen az évek folytával úgy megerősödtél a logikában, mint a kórházi vénasszonyok! – szólt maró hangon. – Tehát mert azt a féleszűt a nem kevésbé hóbortos gazdája elkergette, ennélfogva átok van az én vállalatomon...! No hiszen az ilyen átokba könnyű belenyugodnom – folytatta megint erőltetett kacajra fakadva –, hogyha visszatérhetne közénk az öreg Wolfram Kolozs, apáink legderekabbja, ugyancsak nagyot nézne, látva, hogy a Wolframok most már magukénak mondhatják Sommerburgot, az ország legnagyobb lovagbirtokát.

E szavakkal az ablakhoz lépett és ujjai hegyével alig hallhatóan dobolt az üvegtáblákon: izmos barna kezének e szokatlan mozgékonyágában volt valami ideges izgatottság. Egy-két pillanattig olyan csend uralkodott a szobában, hogy hallani lehetett az ebédlőasztal fölött kerengő legyek zümmögését.

A tanácsos félvállról loppal hűgára tekintett. Úgy látszott, hogy legutóbbi megjegyzésének nem volt semmi hatása, az a lesütött szemű szép matrónaarc megtartotta szokott sajátosságos merevségét, s a piros kis bogyók csak tovább peregtek száraikról a porcelántálba.

– Tegnap megkaptad a Ziegler-féle hagyatéki tömegeből a kölcsön adott tízezer tallérodát? – kérdezte a tanácsos hirtelen fordulattal.

– Meg.

– Mit szándékozol tenni ezzel a pénzzel?

– Még nem tudom.

– Add nekem, Teréz! – szölt a tanácsos gyorsan odalépve az asztalhoz. – Sommerburg az utóbbi napokban elnyelte az összes rendelkezésre álló tőkém. Most meg bekövetkezett az a baj a bányában... Nekem készpénzre van szükségem, de a papírokon nem szeretnék túladni... Az én kezemben jó helyen van a pénzed, Teréz. Hiszen úgysem idegen pénz, s most együtt tőkésíthetném megint a nagy családi vagyonnal, amint a saját eltökélt akaratod szerint később valamikor, reméljük, hogy minél később, úgyis visszakerül mindened a családi törzsvagyonghoz.

Az őrnagyné sápadt arcába most könnyed pír szökött, és mind sötétebbé válva ellepte homlokát is.

– Még nem csináltam meg a végrendeletemet – válaszolta föl sem tekintve.

A tanácsos az asztalra támasztotta kezeit és gúnyos felsőbbbséggel nézett az elpirult arcra. Hisz ez már az első jele volt az átalakulásnak, első ellenkezése annak a női léleknek, amely eddig úgyszólván minden ellenvetés nélkül bízta magát az ő kezére.

– Tudom én azt, Teréz – szölt mégis nyugodt, elfogulatlan hangon –, s nekem eszem ágában sincs, hogy ezt az elhatározásodat siettessem, habár máskülönben nagyon komolyan szoktam venni az efféle lépéseket, amelyeknek előbb-utóbb mégiscsak meg kell lenniök. Az ördög nem alszik, s a vihar reggelre kelve még a legerősebb tölgyeket is ledöntheti. Valósággal undorító földadat volna reám nézve, ha az utolsó Wolfram ölébe hulló gyümölcsről el kellene kergetnem a tolakodó, éhes darazsakat. De abban nyugodt lehetsz, Teréz, hogy elkergetném! Nincs mit tartanod attól, hogyha netalán váratlanul nálamnál előbb költöznél el az árnyékvilágból, csak egy fillér is kerüljön az anyai átokkal sújtott kezekbe. Ezért vagyok én itt, ebben is érvényesíteni tudnám a magam és a magad akaratát, mint hajdan a te válásod ügyében.

Az őrnagyné fogai közé szorította alsó ajkát és szinte lesújtva, megalázva hallgatott. A tanácsos természetesen nem láthatta, hogy húga lesütött szemeiben valóságos tűzvész lappang, hiszen a legutóbbi szavak durván érintették lelke rejtett sebeit, fájdalmasan rezgő húrjait.

– De hogyan mindkettőnknek magas kort szánt a végzet – folytatta a tanácsos mintegy kitérően, s hanyagul babrálgatva szürke, ritka szakáiéval –, akkor a világ tökéletesen elfelejti, hogy te valamikor más végzetes névvel cserélted el a mienket. Akkor megint a Wolframok leánya leszel, semmi egyéb, s méltó részed lesz abban az új fényben, amely a zárdabirtokból kiárad.,.

– Ettől? – vágott a szavába az őrnagyné metsző hangon, s lázasan remegő kézzel az ablakon át az udvarra mutatott, ahol Vida már megint javában hajszolgatta a zajongó, szétrebbenő baromfikat.

– Igenis ettől – hagyta helyben a tanácsos csípős nyomatékkal, s már-már haragosan villogó szemekkel.

– Ennek a fiúnak építenie, alkotnia kellene, pedig nincs az övéhez fogható romboló kéz – folytatta az őrnagyné a legkevésbé sem engedve magát megfélemlíteni, – Ami törékeny dolog a keze ügyébe akad, azt irgalom nélkül össze is zúzza. Kegyetlenül, szívtelenül kínozza az állatokat.

– Badarság! Ez csak afféle gyerekszokás... Azt tartom, hogy én ember vagyok a talpamon, pedig gyermekkoromban, ha titkon szerét ejthettem, ugyancsak törtem-zúztam anyám fazekait, csészéit, a cserebogaraknak kitépdستم a lábait, a békákat elevenen húztam nyársra és...

– Igazán? – szakította félbe az őrnagyné szinte ijedten meresztve reá szemeit. – Ezt most hallom először... Még most is emlékszem, hogy anyánk akkor a sok törött fazék és csésze miatt a cselédeket büntette meg, s utóbb egymás után el is kergette őket. Te olyan higgadt fiú voltál, „valóságos mintagyerek” amint

Istenben boldogult anyánk szokta mondani. A mai napig sem mertem volna megálmodni, hogy te olyan alattomos voltál.

A tanácsos ajkait harapdálta, míg az őrnagyné jobbjá loppal lesiklott az asztról s a zsebébe mélyedt. Gyöngéden szorongatta a pitypangszárak hús karikáit, s úgy érezte, mintha e lánc abból a kezeckéből, amely összeillesztgetve, delejes fonalként nyúlna be szívébe, abba a megátalkodott szívbe, amely évek hosszú során át szinte dühöngve küzdött legtermészetesebb női gerjedelmei ellen. Ezek most mégis fékezhetetlenül, nem is sejtett boldogító erővel törtek maguknak utat. Az a gyöngéden cirógató kéz bizonyára nem tud egyetlen élő teremtményt sem megkínózni, abban a gyermekben bizonyára éppoly kevésbé lakozik az alattomos gonoszság, mint őbenne, az anyai ház küszöbéről elúzótt fiúban...

– Gyermekcsínyek azok, Teréz, aminőket elkövet minden jóraló fiú, akinek ép, egészséges vér van az ereiben! – szólt a tanácsos erőltetett kacajjal. – Csak azt akartam neked csattanósan bebizonyítani, hogy az ilyen látszólag gonosz előjelekből, amelyeken legfeljebb vénasszonyok jajveszékének, nem szabad megítélni a leendő férfit. Biztos lehetsz benne, hogy Vida még sok örömet fog neked okozni! Fiad lesz ő neked is, mint nekem...

Elhallgatott, mert húga tiltakozóan emelte föl bal kezét.

– Nekem van fiam! – kiáltott föl szinte sikoltva.

E három szóban tetőpontját és végét érte az a rettentő küzdelem, amely lelkében éveken át tombolt. A harag lángjai lelohadtak, s a hamvakból főnixként, sértetlenül emelkedett ki az anyai érzés.

A tanácsos valósággal hátratántorodott. Már elejétől fogva éles szemmel kísérte e női lélek átalakulásának nyomait, de egyúttal számba vette húgának dacos makacosságát, engesztelhetetlen haragját is. Ez a nő, hogy bosszút tegyen férjén, az ódon zárdaépületbe temette ifjúságát, ragyogó szépségét – e

borzasztó magányban meg is vénült, de soha, az egész, hosszú idő alatt a megbánásnak egyetlen szava, a panasznak egyetlen hangja sem lebbent el ajkairól, s a tanácsos egészen biztosra vette, hogy végtére fia újból fölidézett emléke is el fog mosódni... s most íme, teljes diadalt arat benne a női érzés! Egy kisgyerek, az a „kenderszöszke, kék ruhás paprikajancsi” egészen megigézte őt!

A tanácsost e gondolatra valósággal dühöngő harag fogta el.

– Van fiad? – szólt gyilkos gúnnyal. – Bocsáss meg, de ezt már el is felejtettem, vagy jobban mondva határozottan kifejeztem kívánságod folytán el kellett felejtennem. Volt idő, amikor attól kellett tartanom, hogy tettelegességre vetemedel, ha csak a nevét említem is annak az elfajultnak.

Fejét alattomosan lehorgasztotta, s ujjaival hegyes szakállát pödörgette.

– Hát így állunk! – folytatta. – Persze már vénülsz és puhulsz, Teréz! Ilyenkor halomra dől a jellem, s következik a „páter, peccavi”... Lám, lám, hiszen akkor már megint szabad emlegetnem a régi időket! Vagy még jobbat mondok: majd hazahozok neked egypár berlini hírlapot. Minden áldott nap olvashatja az egész világ, hogy Lucian őrnagyné asszonynak milyen hírneves menyé van. No de nyugodt lehetsz, Teréz: a fiadat nem emlegetik vele együtt. Az effajta színpadi hölgyek mellett a férj mindig csak nulla, igazi semmi, legföljebb afféle árnyék, amely csupa képtelenségből mindenütt nyomon követi az ünnepeket: egyszerűen csak feleségének férje, titkára... ragyogóbb pályafutás még a becsvágyó anya legmerészebb képzeletében sem születhetik meg...! Természetesen kizárólag abból a jövedelemből él, melyet a feleség balettugrálásai hoznak a konyhára.

– Ezt magad sem hiszed el – szakította félbe az őrnagyné határozottan, bár elfojtott hangon, mintha összeszorítaná fogait. Munkáját már régen félretolta s fölállott. Ziháló mellének

emelkedésén, az asztalra támaszkodó kezének le nem küzdhető remegésén meglátszott, hogy milyen rettentő vihar dúl lelkében,

– Fiam megtanulta a maga dolgát, meg tudja ő keresni a maga kenyerét.

A tanácsos durva kacajra fakadt.

– Azt tartod, ugye, hogy fiad is olyanformán végzi a maga jogi pályafutását, mint felesége a táncművészetét, vagyishogy vendégszerepei az összes európai nagyvárosokban?

Az őrnagyné arca hirtelen földerült.

– Egészen biztos vagy abban, hogy ők együtt vannak?

A legdurvább gondolkozásé emberrel is megesik néha, hogy egy pillanatig habozik, vajon halotról mondjon-e nyilvánvaló hazugságokat. A tanácsos, hátán keresztbe vetve kezeit, az ablakhoz lépett, s olyan figyelmesen nézegetett ki jobbra-balra, mintha az időjárást vizsgálgatná.

– Meg kell vallanom – szólalt meg vállat vonva s vissza sem fordulva –, hogy ezzel mindeddig vajmi keveset törődtem. Eszem ágában sem volt, hogy tudakozódjam utána. Az afféle bevégzett tény, aminő a család egyik elfajult tagjának kitagadása, az ember nem szokta többet bolygatni, hacsak teljesen el nem vesztette jellemét és beszámíthatóságát... Egyébiránt amint veszem észre, te abban reménykedel, hogy fiadnak megjött az esze, s fölbontotta azt a gyűlöletes házasságot. Kedves Teréz húgom, nem lakozik ám minden ember lelkében akkora erő és önuralom, aminővel egykor te leráztad magadról a kelleetlen jármot és tettetted ki a férjed szűrét.

Az őrnagyné görcsösen szorította keblére ökleit, s lassan a beszélő felé fordította arcát. Milyen körmönfont számítással gyötörte őt eddigi tanácsadója, aki mindenkor készséggel segédkezett volna neki, mihelyt arról volt szó, hogy a Wolframok konoksága érvényre jusson. Most, mikor bátyja nyelvének kétélű fegyvere ellene irányult, most már érthetőnek találta azt a

gyűlöletet, amellyel a város lakói volt főpolgármesterük irányában viseltettek.

A tanácsos megint feléje jött.

– Kell, hogy eszedbe juttassam, hogyan szoktál azelőtt cselekedni – szólt emelkedettebb hangon. – Emlékezetedbe kell idéznem, hogy mindenkor inkább férfiasán kettévágtad a bonyolult csomót, semhogy megtúrted volna a nyomást. Az ilyen kettéhasított csomót pedig sohasem lehetett többé összefoldozni, hacsak az ember örökre nevetségessé nem akarja magát tenni, s ettől a Wolfram-ház feje majdcsak megóvja családjá bármelyik tagját. Ez jön elsősorban. Másodsorban eszedbe juttatom tulajdon szavaidat, amelyekkel röviden és velősen kijelentetted, hogy vagyondod minden garasát, minden fillérét derék elődeink gyűjtögették össze, s neked eszed ágában sincs megengedned, hogy ezt a pénzt holmi könnyelmű színpadi pereputty dorbézolja el. Hogyha e tekintetben megmásítottad véleményedet, ám jó... én nem! – kiáltott föl csontos öklével nagyot ütve az asztalra. – Most én állok szemben az örökséggel, s visszakövetelem azoknak, akik jelenleg viselik a Wolfram nevet, meg azoknak, akik a messze jövőben fogják viselni.

– Ez jött elsősorban, és ez az a pont, amely körül minden, de minden forog! – sóhajtott föl az őrnagné a hirtelen ébredő tudat rettentő súlya alatt.

– Ám vélekedjél úgy, ahogy neked tetszik – szólt a tanácsos fagyosan. – De jóakaróan tanácsolom neked, Teréz, hogy ne köss ki énvelem! Biztos lehetsz benne, hogy te leszel a vesztes, az egész komédiásrokonsággal együtt.

Ezzel megint az ablakhoz lépett, kinyitotta ennek egyik szárnyát s lekiáltott az udvaron áthaladó egyik béresnek. Oly nyugodtan és közömbösen tért megint rá a napi teendőkre, mintha az imént az ebédlőben is csupa hétköznapi dolgokról lett volna szó.

Az őrnagyné eközben kiment a szobából, cserbenhagyta házi munkáját s fölment a maga lakásába...

Megfélemlítésről ennél a nőnél szó sem lehetett: mikor a maga igazában érezte magát, akkor nem félt a világ minden prókátorfogásától sem. El tudott ő bánni azokkal, akik rá merték tenni kezüket az ő jogos tulajdonára, s csak nevetett volna bátyja elbizakodottságán s fenyegetésein, ha szívét nem járta volna át a legkeservesebb csalódás fájó érzete...

Bátyja tehát nem a testvéri odaadó önzetlenségből fogta pártját! Megedzette az ő hajthatatlan szigorát, az évek folyamán szándékosan mindinkább elidegenítette őt gyermekétől, nem a testvéri hűségtől vagy ama meggyőződéstől indítatva, hogy hűgát egészen helyes és igazságos eljárásában támogatnia kell, hanem egyes-egyedül a maga örületesen bálványozott egyetlen sarjadéka érdekében, akinek ilyen úton-módon akarta biztosítani a nagy örökséget.

Az őrnagyné szemeibe könnyek tolultak, s a megaláztatás érzete arcába kergette a vért. Hova lettek meg nem ingathatónak vélt támaszai, amelyekre öntudatát eddig helyezte? Mankók voltak biz' azok, az önhittség mankói, amelyeket reggelre" kelve halomra döntött a nemezis! Bosszúszomjában, uralomvágyában s elvakultságában meglopta magamagát, megfosztotta magát nem egy esztendőől, amelyben ezerszeres áldást élvezhetett és osztogathatott volna.

Visszapillantva életének legutóbbi nagy útjára, amelyen oly megátalkodottan egyedül járt, ez olyannak látszott most előtte, mint a napfény, virág és madárdal nélkül szűkölködő hegy szakadék, amelyben ő meggörnyedten, hátat fordítva a derült verőfénynek, minduntalan csak köveket szedegetett kötényébe. Mert reá nézve nem is voltak egyebek természetlen köveknél azok a rengeteg összegek, amelyek bevételi naplójában halomra gyűltek. S most ezek még talapzatául szolgáljanak annak az elhanyagolt, vásott gyerekeknek, akire a leghatározottabb

ellenszenv és borzadás nélkül rá sem tudott nézni? Soha, de soha!

Remélnie lehetett, hogy még hátravan életének jókora darabja. Még tetemes lelkierőt érzett magában: csak egy-egy lépést kellett megtennie, hogy a verőfényes, éltető légkör után áhítózó ajkainak szomját enyhítse... Mi gátolta tehát abban, hogy magára kapva nagykendőjét, átmenjen a szomszéd házba, ahol egy csapásra megváltozhatik minden, de minden? Nem! Ennyire még nem tudta meghajtani megmerevedett derekát! Az első lépéseket már megtette: most a fiúnak kell eljönnie, hogy megkönnyítse anyjának a kibékülést! De hát hol van ő? Ezen már vajmi gyakran eltöprengett az anya.

Már az első tekintetre, a szobájába hatoló első hang hallatára tudta, hogy a Schilling-ház előkertjében játszadozó szép fiú nem lehet más, mint az ő tulajdon unokája: mert az arc minden vonásában nem ismétlődhetik a természet két emberi lélynél, ha nincs meg bennük a vérközösség. Nem is fakaszthatott volna az ő szívében első látásra olyan rémülettel vegyes ujjongó örömet, ha nincs meg a vérrokonság köteléke. Egészen fölösleges is volt tehát annak az idegen hölgynek kijelentenie, hogy a fiú a Lucian nevet viseli... De hol van hát az apja?

Alávaló hazugság volt az, hogy feleségének keresetén élőködik! Vasszorgalommal sokat tanult s kétségtelenül tisztességes, biztos állásra tett szert az életben... bár a gyermekek fölött örökdő fekete cselédek után ítélve messze, idegen földön.

Az őrnagyné lelkében mind élénkebbé vált az a titkos regény, hogy fia csak azért küldte ide kis kedvenceit, hogy lassanként belopózzanak nagyanyjuk szívébe, s előhírnökei legyenek a békülésnek... Nos hát, ez sikerült is, az anya megbocsátott: a kisfiával szemben maga nevezte magát nagymamának, s az újra megkötött frigyét olyan ajándékkal pecsételte meg, amelyet Bódog maga is nemegyszer látott gyermekkorában, s amelyről tudhatta, hogy anyja mindig nagybecsű emléknek tartotta... Most

már őneki kell eljönnie, s bizonyára el is jön, ha mindjárt országok vagy tengerek választják is el tőle: eljön bizonyosan!

S az őrnagyné föltette magában, hogy addig is vitézül leküzdje magát és vágyait, mert... ebben a megátalkodott női agyban még mindig lappangott egy kis maradványa hajthatatlan konokságának.

XXXII.

A báró hazaérkezése óta hat nap telt el.

A Schilling-ház földszinti lakása szinte világosabbá lett, amióta minden zugából ki volt úzva a betegség démona. A kis José már kétszer is töltött egy-két órát künn a szabadban. A szalonban is a kerekesszékekén kellett ugyan üldögélnie, de napközben már nem szokott az agyban feküdni. Tagjai erőteljesebben kezdtek mozogni: ólomkatonáit megint elléptetgette maga előtt, és hűségesebb játsszópajtásának, Kalóznak is szabad volt megint a szalonban mutatkoznia.

José a tejet rendesen abból a serlegből iszogatta, amelyet a „nagyamama” adott neki ajándékba. Amióta ez a becses emlék a Schilling-házba került, azóta mondhatatlanul feszült várakozás, majdnem ünnepies hangulat fogta el azokat, akik ismerték a gyermekek küldetésének titkos célját.

Tegnapelőtt délután, nyomban az őrnagyné látogatása után, donna Mercedes kijött az oszlopos házból, hogy megtekintse a lábadozó kisfiút. A faszor felől – miként Jack – még észrevette, hogy a falkerítés ajtaján egy sötét alak suhan ki. Majdnem ugyanabban a pillanatban Schilling báró is kilépett a műterméből, s így mind a ketten együtt hallgatták meg az izgatott gyermek elbeszélését.

Schilling báró egészen elsápadt: mélyen lehajolt a gyermek fölé, s mikor megint fölegyenesedett, közömbös, bár kissé rezgő hangon szólt oda donna Mercedesnek:

– Közeledik az utolsó felvonás. Ön sokkal hamarabb szabadul ki önfeláldozó helyzetéből, mintsem gondolnunk vagy remélnünk lehetett volna...

Egy-két szóval megállapodtak azután abban, hogy a Schilling-ház felé egyelőre nem szabad semmiféle feltűnő közeledő lépést tenni, mert az őrnagyné titokzatos modorából határozottan azt a következtetést lehet vonni, hogy bátyja háta mögött cselekszik, és holmi elhamarkodással nem szabad terveit megbolygatni.

Azóta donna Mercedes nem beszélt a Schilling-ház urával. Néha-néha, mikor kiment a házból, hogy sétálgasson és élvezze a friss levegőt, látta ugyan a bárót, amint műterme közelében végighalad a kerten, de ilyenkor donna Mercedes rendesen sarkon fordult, s visszament a szobájába, mit sem törődött azzal, vajon a báró észreveszi vagy sem, hogy kitér előle. Mindig úgy rémlett neki, mintha nem tudna elég gyorsan kimenekülni a báró látóköréből, s hogyha elgondolta, hogy ennek éles tekintete követi őt, akkor hideg borzongás futott végig tagjain...

Otthon az volt a szokása, hogy a reá nézve kellemetlen embereknek egyszerűen hátat fordított, s hízelgők nem egyszer állították, hogy kegyének e lesújtó megvonását is páratlanul méltóságos keccsel szokta tanúsítani. Itt most megint a méltatlankodás érzete vett ugyan rajta erőt, de ezt jóval fölülmultha az a nyomasztó tudat, hogy annyit magasztalt esze, ügyessége és erélye együttvéve sem ér föl azzal a férfúval, aki – ha egyszer meg volt sértve – oly kimért, oly szuverén modort öltött, hogy másodszor bizonyára nem lehetett hozzá félni.

Az oszlop, s ház közelébe nem jött a báró: A Schilling-házból – még lóháton is – mindig a falkerítés ajtaján át távozott. Szavát beváltotta, hiszen Riedt kisasszony még most is látogatóban volt

az emeleten, ez tartotta kezében a háztartás gyepelőit, s ápolgatta a megbetegedett bárónét.

Napjában többször is hívták az orvost. Ez rendesen kelletlen arccal és csöppet sem szapora léptekkel szokott jönni. Ilyenkor aztán a nyitott ablakon át kihallatszott, hogyan küszködik komolyan intó, szigorú hangja a beteg éles sikoltozásával... Néha a báróné alighanem a közvetítő szerepét is rátukmálta az orvosra, mert ez át-átment a műterembe, de mindannyiszor Schilling báró nélkül tért vissza, nem csekély öröme a cselédeknek, akik már évek óta tudták, hogy a báróné görcseinek mi a tulajdonképpeni jelentősége.

A Schilling báró hazaérkezését követő napon donna Mercedes levelet kapott Lucile-től, szidalmakkal és gorombaságokkal telt levelet, amelyben röviden és velősen újra követelte kislánya rögtöni kiadatását. Donna Mercedes nyomban megadott válaszában éppoly röviden és határozottan kijelentette, hogy a gyermek az oltalmára hivatott kezekben marad, hogyha pörre kerülne is a dolog.

Az a bájos kis teremtés, akinek személyéért olyan heves küzdelem volt készülőben, eközben gyanútlanul futkározott a házban és a kertben. Hébe-korba kérdezősködött a „mama” után, de környezetének folytonos gyöngéd gondoskodása és szeretete nem engedte túlsúlyra vergődni vágyakozását a kis özvegy után, aki csókjaival néha majdnem megfojtotta gyermekeit, hogy nyomban rá rosszkedvében valami csekélységért nagy mérgesen összeszidja őket.

A fekete Deborah éjjel-nappal úgy vigyázott az „aranyos kicsikére”, mint a szeme világára. Ma is kötögetve ült az árnyas fenyvek alatti kedvenc helyén, mialatt Paula egy kis babakocsit tologatott a rét egymást átszelő útjain, amelyeken Deborah a maga ülőhelyéről kényelmesen végigtekinthetett.

Gyönyörű, csöndes reggel volt. A feketék bosszúságára máskor folyton ugató Kalóz most Joséval volt az oszlopos

házban. A műteremből semmi nesz sem hallatszott, Schilling báró kilovagolt. A kertben tehát majdnem ünnepélyes csönd uralkodott; a távolból elhallatszott a rigók füttye, a közelből a bokrok sűrűjében fészkelő madárcák sipogása, csicsergése, a fenyvek hosszú legyezőit halkan lengető reggeli szellő suttogó lehelete...

Néha a falkerítésen túl emberi léptek is kongottak, vagy egy megrakott szekér döcögött nyikorogva a csöndes utcán. Egy ízben olyasmi is hallatszott, mintha egy sebesen közeledő könnyű hintó állna meg az ajtó előtt – de Deborah ezt csak fél füllel hallotta. Kötésében hibát ejtett, s ezt most bosszúsan és olyan buzgón igyekezett helyreütni, hogy szinte megizzadt bele.

Vesződség közben észre sem vette, hogy a kerítés ajtaja halkán kinyílt. Mint valami árnyék, úgy suhant be a kertbe egy kerek kalapos, hosszú sötét útiköpenybe burkolt női alak, a nyitott ajtóban egy másik elegáns hölgy állott meg s az arcát elfedő fátyolon át feszült figyelemmel nézett utána. E hölgy mögött egy karcsú fiatal úriember jelent meg, fején fényes cilinderkalappal, s kezein levendulaszínű kesztyűvel. Tiszteletteljes, kétlépésnyire hátramaradt, de azért ő is kíváncsian kandikált be a hölgyek válla fölött az árnyas fenyvek közé.

A legelől belépett nő feszülten kémlelő tekintettel nézett körül, s azután, mint valami ragadozó madár, zajtalanul rohant a pázsiton át egyenesen a kis Paulához.

De e pillanatban Deborah már szerencsésen elcsípte s a kötőtűre szedegette a lefejtett hurkokat, megkönnyebbülten fohászzkodott egyet s fölvetette tekintetét. Bámulatában s. ijedtében kidülledtek kerek nagy szemei, hisz amott egy nő éppen most fogta megfáz „aranyos kicsikét”, aki háttal fordulva feléje gyanútlanul kuporgott a kiskocsi mellett, s buzgón vetegette a bábu ágyacskáját. Az a váratlanul ott termett nő nem volt más, mint Mina, a kis özvegy komornája.

Ez hirtelen fölkapta a gyermeket a földről s a fülébe súgott valamit.

– Jaj be jó lesz! A mamához megyek! – kiáltott föl a kicsike karjait a komorna nyaka köré fűzve, aki már elkésve tette bal kezét a gyermek ujjongó ajkaira.

Deborah nagyot sikoltott, fölugrott s félrehajítva kötését kitárt karokkal vetette magát a kijárat felé rohanó komorna elé.

– Segítség! Jack! Segítség! El akarják lopni a gyermeket! – kiabálta a kerten át.

A komorna szabadon maradt kezével félre akarta őt lódítani útjából. E pillanatban hátulról két férfikéz ragadta vállon Deborah-t, s hegyes, éles körmök kapaszkodtak meztelen karjába, ajkait pedig egy erősen illatozó zsebkendő zárta el.

– Nem hallgatsz el mindjárt, te ostoba teremtés! – szólt rá Lucile bosszúsan. Ő volt az, aki karon ragadta a fekete dajkát és gyöngé testével kígyóként szorosan Deborah tenyeres-talpas termetéhez simult, s be akarta fogni a száját. – Hát azt hiszitek ti itt a Schilling-házban, hogy én majd türelemmel várom, amíg a prókátor urak nagy kegyesen meg nem ítélik az én igaz jogomat?

Egy pillantást vetve a kerítés ajtajára látta, hogy Mina a gyermekkel kifelé fut. Rögtön eleresztette a feketét, rohant ki az utcára, s a cilinderes úr nyomon követte őt. De most nem Deborah volt az, aki a rémület és az elkeseredett düh éles sikolyára fakadt. Ez a sikoltás most az utcáról hallatszott be a kertbe.

Az ajtó s a künn álló hintó közt, mintha csak a földből termett volna elő, hirtelen megjelent egy sápadt arcú, összeszorított ajkú, hatalmas női alak. Még most is lengedezett a ruhája, homlokán még most is libegett a haja az örületes futástól. Egyetlen fogással kikapta a gyermeket a komorna karjaiból, s erőteljes kezeivel magasra tartotta a megrémültek feje fölé, akik közül most Lucile sikoltotta el magát.

– Gyermekrablás fényes nappal! – kiáltott föl az asszony gúnyosan a maga erős, mély hangján, rá sem hederítve a sikoltozásra. A komornát, aki rá akarta magát vetni, egyetlen mozdulattal csaknem a lovak patái elé lódította, erélyes léptekkel bement a kertbe, s a kiabáló gyermeket az odasiető Deborah karjaiba vetette. Azután megint a künn állók felé fordította haragtól megmerevedett arcát. Mozdulatlanul, mint a sziklafal, fedezte a dajka visszavonulását. Hatalmas termete majdnem egészen betöltötte az ajtókeretet.

Az asszonynak e hirtelen közbelépése egy-két pillanat műve volt.

A zárdabirtok tágas, homályos pitvarában egyszer már szemben állott egymással ez a két nő; az egyik suhogó selyembe burkolt tündéries alak, elfátyolozott kis arcával s a gyarló lámpafényben villogó karperecekkal, a másik az a méltóságos női alak a konyhaköténnyel, homloka fölött a pártaszem dús hajfonatokkal, s ajkain az átok lesújtó szavaival...

A fátyol most föllebbent a kis özvegy arcáról, zöldesen villogó szemei valóságos gyilkos sziporkákat szórtak.

– Most nyomban álljon félre az utamból, asszonyom! – szólt dühtől remegő hangon. Nagyot dobbantott lábacsájával s fölemelte kezeit, hogy félretolja az őrnagynét s befurakodhasson az ajtón.

– Hozzám ne nyúljon, azt mondom! – válaszolta az őrnagyné meg sem mozdulva, s közömbös pillantást vetett a szenvedélyesen hadonászó karcsú karokra.

– No, lám! Talán bizony pozdorjává akar zúzni a konyhába való durva nagy kezeivel? – kacagott föl a kis özvegy. – Tudhatja, hogy én nem félek...! Ezekkel az ujjaimmal, amelyeket nem tart eléggé méltónak arra, hogy szentséges személyét érintsék, egyszer már olyan fittyet hánytam önnek, hogy holta napjáig is megemlegeti.

Az őrnagyné elfojtott haragjában fogai közé szorította ajkait.

– Önnek vajmi kevés oka van a diadalmaskodásra... az én szavaim beteljesedtek – vetette oda, leírhatatlan gúnnyal tekintve a nyalka fiatalemberre, aki a hintó nyitott ajtaja előtt állva olyan harciasán fölháborodott arccal nézett rá, mintha hölgyének ellenfelét egyszerűen nyársra akarná húzni.

Lucile félvállról odapillantott.

– Eh, a titkárom! – jegyezte meg könnyedén s megint hátat fordított neki, hogy újra rést keressen magának a kert bejáratában... Deborah folytonos kiabálása már távolabbról hallatszott, nyilván az oszlopos ház felé haladt. De odáig jó hosszú volt az út, még lehetségesnek látszott, hogy elvegyék tőle a gyermeket.

– Az isten szerelméért, ne álljon hát itt olyan bambán, olyan bárgyún, Forster! – rivallt rá Lucile a titkásra megint nagyot dobbantva a lábával. – Allons! Be kell jutnunk!

A titkár egyetlen szökkenéssel az őrnagyné előtt termett, s kihívóan húzta mélyebbre fején a cilindert.

– Asszonyom...

– Én Lucian őrnagyné vagyok, uram, ha tudni akarja nevemet és... a kertbe nem fog bejutni, abban biztos lehet! – szólt ez úgy megállva a küszöbön, mintha odanőtt volna. Csak jobb karját emelte föl, hogy alkalmatlankodó szúnyog gyanánt elhárítsa magától a gyöngye termetű Lucile-t, aki szintén nekirohant.

A kis özvegy a komorna karjaiba tántorodott. Egészen kijött a sodrából s olyan harsogó gúnykacajra fakadt, mint valami baccháns nő.

– Bizony süvegelje is meg ezt a hölgyet, Forster? Ez a kék konyhakötényes úrhölgy, aki úgy őrzi itt a bejáratot, mint az angyal a lángpallossal a paradicsomot, csakugyan Lucian őrnagy elvált neje, a zárdabirtokra való parasztasszony, aki világgá üzte férjét és fiát!

Ezzel megint az őrnagyné felé fordult.

– Fi donc, madame! Mégiscsak restellhetné azt a gyalázatos szerepet, amelyet most megint eljátszik! No de nem csoda, hiszen ez csak természetes következménye az ön nyomorult jellemének, ha meggátolja az anyát abban, hogy visszaszerezze magának gyermekét és kétségtelen jogát...

– Azt tartom, mégsem annyira kétségtelen, minthogy el kell rabolni – vágott a szavába az őrnagyné rekedt hangon. Meglátszott rajta, hogy ideges rángás fut végig testén. De azért mégis nyugodtan fordította fejét a kert felé, ahonnan most férfigangok hallatszottak. Deborah már nem kiabált segítségért, most nyilván emberek közeledtek mindenfelől: a kavicsos utakon sebes léptek hallatszottak.

Lucile megrezzenve hallgatózott s egyetlen rugalmas szökkenéssel a kocsí hátsó részén termett.

– A mennykőbe is, most belekerültünk a csávába, jönnek a fogdmegek! – kiáltott föl haragosan kacagva. – Ej no, ezúttal hát elvesztettem a játszmát az ön jóságos beavatkozása folytán, édeskedves napamasszony...! Mi ösztönözte önt arra, hogy undok varangyodújából napvilágra bújjék, azt a jó ég tudja! Én bizony nem is töröm rajta árva fejemet. Hogy nem a szeretet vagy más efféle jóindulat volt, az olyan bizonyos, mint a halál! Nos hát ez alkalommal győzött a gonoszság: válják egészségére tisztelt asszonyom! Máskor majd én nevetek!

Gúnyosan mosolyogva, páratlan hatású komikummal színpadiasán meghajtotta magát, beugrott a kocsiba s a párnákra vetette magát.

– Előre! – kiáltotta türelmetlenül a maga gyermekes, sipító hangján.

A lovak hirtelen megindították a kocsit, s a szerencsétlen titkár, aki a komorna után éppen a hátsó részre ugrott, úgy odavágta magát a tovarobogó hintó hátsó ülésére, mintha holtrészeg volna.

XXXIII.

Az őrnagyné megállt a küszöbön, mintha őrizni kellene a bejáratot, amíg a hintó kerekeinek robaja el nem enyészik a távolban. Csak arcát fordította a kert felé, ahol a kis Paula fekete dajkája karján még folyton siránkozva kíváncszott a mamához, s kérte azt a gyönyörű nagy síró babát, amelyet Mina ígért neki.

Deborah-t egész csapat ember fogta körül s kérdezgette, hogy voltaképpen mi történt. A Schilling-ház cselédsége, a kertész, a lovász meg egy pár nőcseléd megrökönyödve hallgatta szaggatott, szinte fulladozva dadogott elbeszélését, de egyikük sem értett sokat belőle. Hogy a kicsi nagyságos asszony el akarta lopni saját tulajdon édes gyermekét... no már erre mondjon eztán valaki kádenciát! Hisz ez csupa nevetség!

Deborah ijedtében, az oszlopos ház felől ott termett Jack meg dühében egészen megfeledkezett az óvatosságról.

– Ezt a beste Mina eszelte ki! – kiáltott föl Jack. – Mindig errefelé ment ki, ha a városban volt dolga, tudta, hogy a kis Paula reggelenként itt szokott játszózni, s hogy csak Deborah van mellette!

Donna Mercedes sebes léptekkel jött a réten keresztül. Könnyű, fehér reggeli pongyolát viselt, s olyannak látszott, mintha lebegne a fűszálak fölött.

Deborah a kis Paulával előre futott, s rémült taglejtésekkel ismételte elbeszélését. Észrevehetően remegett a nagy szemek kérdő tekintetének hatása alatt.

Az úrnő szép arca egészen elsápadt és szemöldökei komoran, fenyegetően húzódtak össze – de nem vesztette el lélekjelenlétét, mint a cselédjei. Egy-két rövid halk szóval és kezének intésével félbeszakította Deborah jelentését, s mikor az elhallgatva a kerítés ajtaja felé mutatott, amelynek keretében az őrnagyné még most is mozdulatlanul állt, akkor donna Mercedes elvette a dajka

karjáról a gyermeket, aki a néni láttára lecsendesült, talpra állította és egyenesen az asszonyhoz vezette, aki megszöktetését megakadályozta.

Az őrnagyné ezúttal nem vonult vissza. Ellenkezőleg: egy-két lépéssel donna Mercedes elé ment, s az ifjú hölgyet valósággal meglepte az asszony fejedelmi magatartása és méltóságos, nemes járása.

Sötét gyapotruháján csakugyan ott volt a kékfestő konyhakötény: sietségében nem ért rá, hogy levesse, s még most is sokkal inkább elfoglalta őt az imént lefolyt esemény, hogysen fontolóra vehette volna, hogy idegen területen mint valami cseléd áll szemben ezzel az elegáns öltözetű hölgygel. Arcán most is az izgatottság könnyed pírja égett.

– Ha ez a kisleány önre volt bízva, kisasszony, akkor a jövőben jobban kell rá vigyáznia – szólt röviden, szinte feddő hangon. – - Nem lesz talán mindig oly közel a segítség, mint ez alkalommal.

– Anyjának e perfid csínyjét senki sem láthatta előre – válaszolta donna Mercedes, akit kínosan érintett ez a leplezetlen korholás. – Én úgy vigyázok a gyermekre, mint a szemem világára.

Az őrnagyné kémlelő, éles pillantással mérte végig az ifjú hölgyet.

– Ön a nevelőjük? – kérdezte habozva s kissé bizonytalan hangon.

Donna Mercedes ajkai körül alig észrevehető ironikus mosoly lebegett.

– Nem, én a nagynénjük vagyok.

Az őrnagyné önkéntelenül meghátrált előle.

– Vagy úgy! Tehát szintén Fournier? – szólt megvetően és szemei jelentősen szegeződtek a csipkeszegélyű reggeli pongyolára, mintha azt akarnák mondani: „Ez is csak afféle színpadi limlom!”

– Ó kérem – felelte donna Mercedes fölháborodva és bosszúságában fülig pirulva. – Sohasem voltam tagja annak a családnak, sem vér, sem név szerint! Bemutatom magamat, mint férjezett Valmaseda asszonyt.

Valami helyes ösztön azt súgta neki, hogy ennek az elvált asszonynak ne mondja meg már most az izgatottság e pillanatában, hogy ő Lucian Bódog mostohatestvére.

Az őrnagynénak természetesen esze ágában sem volt az ilyesféle föltevés. Nem kérdezősködött tovább, mert nyilván lázas türelmetlenséggel várta egy másik kérdés megoldását. Meglátszott rajta, hogy keresve keres valami félre nem magyarázható kifejezést, s egyszerre csak megszólalt.

– Az a nő, aki az imént a hintón távozott innen...

– Az Lucianné, született Fournier Lucile.

Az őrnagyné szemei haragosan villantak meg. A két névnek ez az együttes emlegetése még most is éppoly gyűlölséget ébresztett benne, mint azon az estén, mikor egyetlen fiát választottja miatt kitagadta. De csakhamar erőt vett magán.

– Azt akartam kérdezni, hogy elváltan él-e... a férjétől?

Donna Mercedes úgy érezte, hogy a szíve verése is eláll a megrendüléstől, a borzalomtól. – Ez a szánandó anya, akinek lelkében a szeretet és a bűnbánat fölébredt s ellenállhatatlanul a megértés útjára kényszeríti – ez a szegény anya nem is sejti, hogy késő már a bánat hangján azt mondani: „Térj vissza anyai szívemhez!”

Tekintetét elfordítva nyersen, durván vetette oda azt a kérdést, mert érzelmeinek viharában még nagy része volt a hajthatatlan dacnak, de alig elfojtható örömujjongás is kirítt vonásaiból, abból a feszült figyelemből, amellyel a helybenhagyó feleletet leste. Azt hitte, hogy ez a méltatlan frigy meg van bontva. Azt remélte, hogy kétszeres örömmel fogja viszontlátni fiát, miután az a gyűlöletes zavaró elem ki van küszöbölve...

Megdöbbenve vetette föl szemeit, mert a válasz még mindig késett, s most észrevette az ifjú hölgy vonásainak hirtelen elváltozását.

– Nos, miért nem beszél? – kérdezte indulatosan s oly közel lépett donna Mercedeshez, hogy ez szinte hallani vélte az őrnagyné szívének viharos dobogását. – Hát nem hallotta, hogy mit kérdeztem? Azt akarom tudni, vajon a férje elvált-e ettől az áldatlan teremtéstől?

– El... de egészen más módon, mint ahogyan ön gondolja – válaszolta donna Mercedes akadozva. Halk hangját elfátyolozta a mondhatatlan részvét, a szánakozó könnyörület.

Az őrnagyné elsápadt, még ajkai is elfakultak, szemöldökei magasra húzódtak rémülten kimeresztett szemei fölött.

Donna Mercedes könnybe lábadt szemekkel ragadta meg kezeit, s megindultan vonta magához.

– Hát azt hiszi-e, hogy Bódog magukban küldte volna ide gyermekeit? Hogy miután fia meghozta az ön bocsánatának kétségtelen jelét, nem rohant volna át nyomban...

– Meghalt! – nyögte az őrnagyné. Hirtelen kiszabadította magát, mindkét kezével a fejéhez kapott, s egyszerre úgy elterült a földön, mint a tőben elfűrészelt fa.

Az összecsődült cselédek eközben már elszéledtek, csak Deborah maradt ott. Ijedten sietett oda, hogy úrnőjével fölsegítse az elesettet. Az őrnagyné nem vesztette el eszméletét; de a váratlan csapás irtóztató súlya egyszerre egészen megfosztotta őt a teste fölötti uralmától.

Félig fölemelkedett, s a semmiségbe meresztette könnytélén szemeit... Romokban hevert előtte minden: a Wolframok konoksága, a dühöngő féltékenység, az elavult elvekre támaszkodó, képzelt csalhatatlanság... de mindezekkel együtt, rettentő lelki küzdelmek árán, új életre kelt az utolsó boldogító remény is!

„Nem akarlak többé viszontlátni, még a síron túl sem!” – Ezzel a hallatlanul bűnös kijelentéssel úzte el a fiát, s most... most képes lett volna elzarándokolni a nagyvilágba s körmeivel fölkaparni az elhantolt földet, csakhogy még egyetlenegyszer láthassa őt, akinek fölvirulása, serdülése egykor oly gondosan titkolt anyai örömmel töltötte el. Most már szeretne volna anyai szeretetének s gyöngédségének fölhalmozódott kincseit pazarul elhinteni sírján annak a gyermeknek, akivel szemben csupa elvből oly irgalmatlanul fukarkodott szavaival és hízelgéseiével... Nem maga volt-e az oka annak, hogy fiának nélkülözésre kárhoztatott, ábrándos ifjú szíve rajongva fordult a gyöngéden, szeretve hozzá simuló női lény felé?

Fölállt a földről, amelyre a nemezis rettentően fenyegető keze lesújtotta, s olyan révedező tekintetet vetett maga köré, mintha teljesen elvesztette volna élete útjának irányát, mintha nem is ő maga lenne az az asszony, aki most erőtlen karokkal kapaszkodik a fenyőfa törzsébe. Úgy érezte, mintha ereiben már nem is keringene vér, mintha keblében már nem is dobogna szív, mert hiszen... minek is? Mi célból is élne még tovább a világon...? S nem zárta-e el maga elől az eget is azzal a bűnös szóval?

Irtóztatóbb átalakulást el sem lehetett gondolni, mint aminő ezen egy-két rövid pillanat alatt az őrnagyné egész lényében végbement. Méltóságos, biztos magatartással jött ide a büszke nő, s most gyámoltalanul kapaszkodott a fa törzsébe a mélyen lesújtott, testileg-lelkileg megtört asszony.

Donna Mercedes megrendülten emelte föl a földön üldögélő kis Paulát.

– Öleld meg a nagymamát, kicsikém! – biztatta.

A kisleány az imént az erőteljes alakú őrnagyné összeroskadásának láttára ijedten sikoltva kapaszkodott nénikéjének ruhájába. Még most is félénken, bátortalanul nézett arra a fájdalomtól eltorzult arcra, de ez a szó: „nagymama”, nyilván őreá is olyan bűvös hatást gyakorolt, mint bátyjára.

Meztelen kis karját az őrnagyné nyaka köré fűzte és bársonyos, üde orcáját odaszorította a nagymama jéghideg arcához.

– Gyermeküket önre hagyta – szölt donna Mercedes mélyen megindulva, mikor az őrnagyné az érintés hatása alatt hirtelen eleresztette a fát, s valósággal kirántva karjaiból a gyermeket, sűrű könnyhullatással szenvedélyesen magához szorította. – Meghagyta nekem, hogy kedvenceit, akik egész boldogságát, büszkeségét képezték, adjam át önnek: hogy ön legyen az árvák oltalmazója, apja és anyja egy személyben.

Már-már attól tartott, hogy az a rettentő pillanat megfosztotta szavától e boldogtalan asszonyt, akinek vonásain mondhatatlan küzdelem tükrözött, de egyetlen hang sem tódult ajkaira...

Donna Mercedes éles szeme valami saájtságos benső rokonérzet nyomán csakhamar kifürkészte e női jellem sajátosságait, de azért mégis képtelen volt elgondolni, hogy e magára hagyatott asszony a világgyűlölettől, a féktelen gögtől és a tulajdon szíve iránti kegyetlen szigortól ösztönözve úgyszólván leszokott a beszédről, nehogy valamiképp panaszra fakadjon és szájalmat gerjessen maga iránt. Az őrnagyné világéletében megvetette a közlékenység jótéteményeit, és most, életének legsúlyosabb percében e régi szokása legádázabb ellenségévé lett.

– Jöjjön velem! – kérte az ifjú hölgy megragadva jobbját. – Sok mondandóm van. Menjünk a házba...

– Menjünk... az ő fiához – suttogta az őrnagyné. Bal karján vitte a kislányt, s meglehetősen szilárd léptekkel haladt az úton, amely a rétek és cserjések közt az oszlopos ház felé kanyargóit.

Ez a keskeny ösvény a tavat is érintette, és csekély távolságban párhuzamosan húzódott a zárdabirtok ösvényével. A két nő egymás mellett haladt, Deborah nyomon követte őket az „aranyos kicsike” játékaival. Egyetlen szót sem váltottak, nem hallatszott egyéb, mint a lábaik elé kerülő porond csikorgása, s közben-közben az őrnagyné kebeléből fakadó egy-egy fájdalmas sóhaj.

– Ott van! Hát nem látod, papa? Ott megy Teréz néni! –
visította a kis Vida. A maga szokott, szellős helyén, a körtefa
messze kinyúló ágán ülve lóbázgatta lábait, s ujjával a
tovahaladó női csoportra mutatott.

– A zárdabirtok kerti padja fölött suhogva, recsegve váltak
szét a sövény lombos ágai, éppen abban a pillanatban, mikor a
hölgyek arrafelé közeledtek. Deborah titkon keresztet vetett
magára annak a dühtől eltorzult férfinak a láttán, aki úgy
törtetett keresztül a mogyoróbokron, mintha hanyatt-homlok a
szomszéd kertbe akarná magát átvenni. Ez a férfi most ádáz
gúnykacajra fakadt.

– Te odaát vagy, Teréz? – kiáltotta harsány hangon. – Hát
már egészen kihalt belőled a tisztesség? Derék szüleink nevében
mondom neked, hogy gyere ide hozzám! Szégyen, gyalázat reád
és családunk átka sújtson, ha menten vissza nem jössz a
zárdabirtokra!

– El innen! – kiáltott föl az őrnagyné továbbhaladva, és
szabadon maradt karját kinyújtva bal tenyerét erélyesen
végighúzta a levegőben, mintha mindenkorra tabula rasát akarna
csinálni.

Nem is nézett a sövény felé. Mit sem törődött azzal, hogy az a
férfi szinte őrjöngve tűnt el a bokrok mögött, s nyomban rá siető
léptekkel rohant a hátsó épület felé. Rá sem hederített arra,
hogy a fiú a fáról csúfokodva kiabálta utána, hogy az utcára nyíló
kertajtót tárva hagyta, s a fehéredő vásznakat ellopták. Vida
nyilván kileste az őrnagyné minden mozdulatát, mindén tettét, s
azután odahívatta apját...

Az őrnagyné meg sem állva folytatta útját, s úgy odaszorította
magához kisunokáját, mintha attól tartana, hogy kapzsi kezek el
akarják tőle ragadni. Fölment az oszlopos ház külső nagy
lépcsőjén, ugyanazon a lépcsőn, amelyre harmincnégy évvel
ezelőtt tette utoljára a lábát, mikor az esketésről jövet koszorúsán
és fátyolosan férjének karjára támaszkodva végigment a

Schilling-ház kertjén, hogy elbúcsúzzék a ház beteges, öreg úrnőjétől, Ernő báró anyjától...

Olyasmit érzett, mintha izzó vason járna, s mikor a csarnok ajtaja csikorogva megnyílt, mikor megint letekintettek reá a kariatidák, s oldalt szemébe ötlöttek a fehér bálványszobrok, akkor lábai nem bírták tovább, s ő maga is úgy állt ott, mint a talapzatukhoz lenyűgözött kőalakok, mintha lelke elröppent volna s a messze távolban tévelyegne.

Ezen a márványkövezeten suhogott végig a menyasszonyi fehér selyemuszály... „Fenséges, isteni szépségű nőt, szeplőtlen, büszke királyi liliumot mondhatok enyémmnek” – rebegette ifjú férje a boldogságtól izgatottan, éppen ott az Ariadné-szobor tövében... s e hideg „liliom” mellett kellett azután fagyoskodnia, mert azt hitte, hogy a tüzes szellemű férfiúnak, a katonának nem szabad az uralomra vágyó nő kezében viasszá, közönséges nyárspolgárrá válnia... Azután egy fiúcska anyjává lett az ifjú őrnagné, büszke anyává, aki elejétől fogva azon volt, hogy a gyermek lelkének drága kincsét a Wolframok ósdi jellemének mintájára gyúrja. Az ilyenképpen bitorolt lelkek kiosontak a kezeiből, s ő elalváskor dacosan fordított nekik hátat, hajthatatlan konoksággal vonulva vissza a komor kietlen pusztaságába. De az a minta az ő szeme láttára lassankint darabokra mállott. Bátyja, az a bolygótűz, az a gonosz szellem, akit 6 mindig vakon követett, utoljára maga tette rá a lábát arra a mintára, hogy egészen széttiporja egy elfajult, haszontalan fiú kedvéért...

Az őrnagné lehorgasztott fővel haladt végig a folyosón, s belépett a faburkolatos terembe, amelynek ajtaját az előresiető Deborah kitárta.

A José kerekesszéke melletti szőnyegen heverésző hatalmas angol szelindek dühösen ugatva rohant neki a belépő idegen nőnek, Jósé azonban örvendezve nyújtotta eléje karjait, míg donna Mercedes szigorú hangon szólt rá az ebre, s ez meghunyászkodva kotródott vissza a helyére.

– Ugyan szégyellő magad, Kalóz! Hogy lehet ilyen illetlenül ugatni! Hiszen ez az én nagymamám! – kacagott föl a kisfiú.

Ugyanazok az előkelően mérsékelt hangok voltak ezek, mint amelyek egykor oly idegenszerűen, oly kedvesen hangzottak a pórias színezetű, sötét zárdaépületben s annyira bántották a komor, durva lelkű tanácsos füleit...

Az őrnagyné eltöprengett azon, vajon érdemes-e arra, hogy még egyszer kezébe jusson ilyen drága kincs, lehetőségessé téve neki még e földön a megtérést, s hogy amit a fiától életében oly szigorúan megtagadott, most pazarul megadhassa gyermekeinek? Föltette magában, hogy hátralevő napjainak egyetlen pillanatát sem engedi veszendőbe menni. Fia változatlan szeretetének e kis hírnökeit úgy fogja megőrizni, gondozni és ápolgatni, mint legbecsesebb kincsét, mint a szeme fényét – már most is, a fiáért hullatott könnyeken át is elgyönyörködött viruló szépségükben. Itt, a gyermekek körében lesz az ő helye: a zárdabirtokra csak egyszer fog még befordulni, hogy elvihesse onnan a maga tulajdonát, de az életét nem fogja ott tölteni...

Mindeddig még egyetlen kérdést sem tett, most azonban letette a szőnyegre a kis Paulát és oly kimerülten hanyatlott donna Mercedesnek az ablak sarkában álló karosszékébe, mintha a fenyvesligettől csupa göröngyös, tövises hegyszakadékon át vezetett volna az út az oszlopos házhoz.

– Most hát beszéljen! – suttogta tenyerébe temetve arcát.

Donna Mercedes az íróasztal melletti növénycsoport felé lépett. Így állt szemben az őrnagynéval, és szíve hevesen dobogott, mert hogyha az őrnagyné leveszi kezeit szemeiről, akkor egyenesen beletekint elvált férje arcába, s ez most meg is történt.

Az őrnagyné félig elfojtott sikolyra fakadt, s föl akart emelkedni, de erőtlenül hanyatlott megint vissza, s jobbójával ismét elfödte szemeit...

Hisz mindez már régen el volt temetve lelke legrejtettebb zugában, E tüzes kék szemek ésbontó tekintete, ez a nemes kifejezésű, szellemes és humoros vonású, bajszos arc, ez az arányos, gyönyörű férfialak...! Ha a magára maradt nő lelkében olykor egy-egy kívülről jött hang, egy-egy elejtett szó vagy egy-egy kéretlen éjjeli álom föl is idézte a múlt emlékeinek erélyesen leküzdött áradatát, akkor ki-kirohant a házból a mezőre, ásót, kapát vagy sarlót és gereblyét fogott, és megfeszített erővel dolgozott, amíg agyonfáradva el nem dőlt, hogy mély álomban teljes feledést találjon... S most íme, megjelenik megint előtte ott a falon, ifjúságának bájos szépségében, és mellette egy remek szépségű nő, aki mindenestre hozzája tartozik.

Valami sejtelem cikázott át az őrnagné lelkén.

– Ez itt az ön helye! Ki ön? – kérdezte alig hallhatóan, lázasan remegő keze mögül elhaló tekintetet vetve az ifjú hölgy arcára.

– Én Lucian Mercedes, Lucian őrnagy második házasságából származó leánya vagyok – válaszolta szilárdan és büszkén, hiszen előbb-utóbb úgyis meg kellett volna mondania, s hogyha kénytelen volt is vele, hogy tört forgasson meg e szegény asszony szívében, most már nem tagadhatta meg tovább a maga származását.

Kímélettel, nyugodt, mérsékelt hangon beszélt neki a maga otthonáról, s az őrnagné lelki szemeivel látta azt a férfiút, akiről a kielégített bosszú érzetével azt hitte, hogy tőle elhagyatva tönkrement és elzüllött; látta, hogy e férfi a maga ültetvényén fejedelmi gazdagságra és hatalomra tett szert, boldognak látta őt egy olyan előkelő, szép nő oldalán, akivel a született Wolfram leány minden családi büszkeség és önhittség dacára sem vetekedhetett sem rang, sem születés tekintetében.

Megtudta azt is, hogy kitagadott fia valóban elment apjához, aki tárt karokkal fogadta, s az epedve várt, szeretett gyermeknek minden előjogában részesítette.

De e közleményekhez fűződött azután annak az iszonyatos polgárháborúnak az ecsetélése is, amely pusztítva hömpölygette végig hullámain a buján viruló mezőségeken, s a halál örvényébe sodorta az apát és fiút...

Keserű, nagyon keserű volt az a pohár, amelyet cseppenkint fenéig kellett hörpintenie: megmerevedett, büszke dereka mind jobban meggörnyedt, mígnem homloka az asztal lapján keresztbe vetett karjaira hanyatlott.... Ebben a helyzetben maradt sokáig, mintha az élet is elszállt volna belőle.

Akkor sem emelte föl a fejét, mikor az utcáról a nyitott ablakon át behallatszó éktelen zaj szakította félbe az ifjú nő elbeszélését. Meg sem moccant még akkor sem, mikor Janka belépett, és sajtóságon villogó tekintet vetve feléje félig suttogó, de mélyen megindult hangon jelentette, hogy csődület van a zárdabirtok előtt, s a munkások feleségei jajveszékelve hozták meg azt a hírt, hogy a bányában hirtelen bedőlt a szénfal, s az ár iszonyú tömegben zuhog a tárnákba. Donna Mercedes gyöngéden az őrnagné vállára tette kezét, hogy felkeltse figyelmét.

– Hagyja el! – szólt rá az őrnagné majdnem fenyegető hangon, alig emelve föl a homlokát. – Mi közöm nekem ahhoz...? Annak az embernek úgyis untig elég vagyona van! – Önkéntelenül ismételte most azt a kijelentést, amelyen egykor annyira megbotránkozott, mikor fia ajkairól hallotta. – És hogyha egyetlen darabka szénhez sem jut többé, könnyen beletörődhetik sorsába... Mi ez a nyomorúságos földi veszteség azokhoz a fájdalmakhoz képest, amelyeket nekem kell elszenvednem!

Homlokát megint karjaira bocsátotta, és donna Mercedes félbeszakított elbeszélésére visszatérve fájdalmas fohással így szólt:

– Ó folytassa, kérem...! A fiam, az én szegény fiam tehát égő házának küszöbén kapta mellébe azt a lövést...

– Úgy van, és Jack megmentette őt: hátán cipelte át a legközelebbi bokor mögé.

S donna Mercedes tovább beszélte, hogy a hűséges feketék hetekig tartó mondhatatlan fáradalmak árán szerencsésen elszállították a sebesültet mostohahúgának zamórai birtokára, mert azt kívánta, hogy neje és gyermekei körében halhasson meg. Ecsetelte azután a haldokló anyja utáni vágyakozását, azt az égető óhaját, hogy anyját megbékítse és gyermekeit ennek gondjaira bízhasssa.

Eközben az utca megint egészen elcsöndesedett.

Janka a gyermekek kérésére és donna Mercedes helybenhagyó intésére a szobában maradt. Odakuporodott José kerekesszéke mellé, s rendbe szedte a kis Paula pólyás bábuját.

A fiatal leány komor szemei újra meg újra ellenséges indulattal irányultak az ablak sarkában ülő megtört női alakra... Mikor az ő apja, a szerencsétlen Ádám, kétségbeesetten könyörögve állt a konyha küszöbén, akkor bezzeg hajthatatlan maradt ennek az asszonynak a büszkeségtől megmerevedett dereka, s gőgjében azt hitte, hogy a szegény szolga lelki sebet betapaszthatja a gyermekének nagy kegyesen odanyújtott kis darab süteménnyel...

A gyűlölt zárdabirtokot és keményszívű, telhetetlen lakóit most elérte a bűnhődés: a szénbányát, amely miatt az ő megbélyegzett apja a halálba indult, most föld alatti özönvíz árasztja el és megsemmisíti az aranytermő aknákat; az a dölyfös, kérlelhetetlen nő pedig, aki amott töredelmesen vezekelve hajtja le homlokát, most egyetlen fiát siratja, akit soha többé nem fog viszontlátni.

A leány föl villanó tekintete hirtelen a szoba ama falára irányult, amelynek tövében a zöld párnás kerevet állott... Zajtalanul, mint egy kísértet, emelkedett föl a földről, s merően nézte a pad fölötti faragványt, a szőnyegen lomhán elterült kutya pedig halkán morogva és füleit hegyezve emelte föl a fejét.

– Szerencsétlen bátyám levelét azonban, sajnos, nem adhatom át önnek, mert innen, nem csekély fájdalomra, egyéb fontos családi okiratokkal együtt, ellopták – fejezte be donna Mercedes levert hangon a maga elbeszélését, mialatt az őrnagyné lassan fölemelkedett.

– Látod ott azokat a kis porfellegeket José? – suttogta e pillanatban Janka kinyújtott karjával a fal felé mutatva. – Hallod ezt a tappogást...? Most meg mintha valaki az ujjával kaparászna a fán, hallod? Talán bizony azt hiszed, hogy ember? Dehogyan! Egerek azok, egerek! Az emberek azt mondják, hát akkor igaznak is kell lennie!

Lélegzetét visszafojtva, olyan kivörösödött arccal, mintha fiatal, tüzesen keringő vérének minden csöppje a fejébe tódult volna, lábujjhegyen közeledett a falhoz, Kalóz pedig fölemelkedett és morogva állt melléje lesbe, mintha már a következő pillanatban hatalmas szökéssel akarná magát rávetni az előtörtető kis egérre...

XXXIV.

Az a borzasztó bányaszerencsétlenség már néhány napja kísértett, érthetően erősen kopogtatott és jelentkezett, de azért a bányászok mégis zavartalanul jöttek-mentek a tárnákban, mert a meghívott hírneves szakértőket, akik arra voltak hivatva, hogy elhárítsák a veszedelmet, most már minden órán várni lehetett, és különben „talán csak nem lesz olyan sietős a dolga annak a gonosz bányamanónak”, mondogatták a könnyelműek, élükön magával a tanácsossal.

A bányászok feleségei éppen az ebédet vitték ki a kis völgyön keresztül, mikor a lábuk alatt egyszerre tompa moraj hallatszott és megrendült a föld. Nyomban rá egy pár sápadt, ijedt arcú bányász szállt ki a tárnából, s elmondta a rettentő eseményt. Ők

maguk még ki tudtak menekülni, de hogy áll a dolog a többiekkel, akiknek rémült segélykiáltásai elhallatszottak hozzájuk, arról mit sem tudnak mondani: az iszonyat hatása alatt újra meg újra csak azt a tény dadogták el, hogy tengernyi víztömeg tódult az aknákba, s rövid idő alatt mindenkinek vége lesz odalenn.

Az első pillanatban a helyszínen vajmi keveset lehetett tenni a bennrekedt szerencsétlenek megmentésére: a munkások legnagyobb része odalenn volt a bányában, s a felügyelőnek alig egy-két ember állott rendelkezésére.

Az asszonyok jajveszékelve, rohamlépésben futottak a városon keresztül a zárdabirtokhoz, s követve a mindinkább növekvő embertömegtől egészen a pitvarig rontottak be. Az ódon falak rémesen hangoztatták vissza az asszonyok sikoltozó jajgatását, amelybe belevegyült a velük jött emberek haragos fenyegetéseinek moraja. A béresek és a napszámosok előrohantak a hátulsó udvarból, a nőcselédek meg elreteszelték a konyha ajtaját és elbújtak, mert azt hitték, hogy a fölizgatott tömeg most nyomban legyilkolja a tanácsos urat.

A hivatalos szoba ajtaján nem is kopogtak, hanem ökölledörömböltek káromkodva, fenyegetőzve, mivelhogy rögtön meg nem jelent a gondatlan bányatulajdonos. Végre megnyílt az ajtó, s a tanácsos kilépett a kőküszöbre: arca egészen fakó volt a rémülettől.

Egyszerre húszan is ordították neki oda a szerencsétlenség hírért. A máskor oly higgadt modorú, komor férfiúnak észrevehetően meginogtak a térdei. Szó nélkül fogta a kalapját, s utat tört magának az emberek közt, akik nyomon követték őt, neki meg nem volt elég lelkiereje arra, hogy csak egy-két szigorú szóval is tiltakozzék zajongó kíséretük ellen. Béresei és napszámosai meg a bátor szívű tehenes leány is a kísérethez csatlakoztak.

A pitvarban végbement eme jelenetről Vida úrfinak sejtelme sem volt.

Miután Teréz néni ruhájának csücske is eltűnt szemei elől, lemászott a körtefáról, a még most is tárva álló kertajtóhoz futott, becsapta és elreteszelte. Most majd a néni, ha vissza akar térni a zárdabirtokra, kénytelen lesz a konyhaköténnyel, kalap és nagykendő nélkül a sétatéren keresztül menni. Úgy kell neki! Minek szökött át azokhoz az idegen emberekhez, akiket sem ő, sem a papa nem tud szívlelni!

Megpróbálta azután, hogy a fehéredő vásznakat, amelyeket nem loptak el, ahogy ő hazudta, leszedje a cölöpökről és összegöngyölve a bokrok közé rejtse: hadd rémüljön meg, hadd bosszankodjék Teréz néni! De az erős lenszövetek mégiscsak nagyon súlyosak voltak neki, erről a tréfáról tehát le kellett mondania. Ehelyett fölszedegette a fűben heverő korai körtétet, beleharapott mindegyikbe, azután eldobálta megint. Mikor ebbe is beleunt, fogta a falhoz támasztott szélpuskáját, hogy verebekre lövöldözzön.

Furcsának találta, hogy még nem keresik, mint rendszeren minden délben; pedig már régen itt lehetett az ebéd ideje.

Keresztülfutott az udvaron s bekandikált az istállóba meg a cselédszobába. Az ajtók tárva-nyitva voltak, a barmok éhesen bőgtek, de egy árva emberi lelket sem lehetett látni, s a cselédszoba fehérre sikált asztalára még nem volt odatéve sem a nagy házikenyér, sem a párolgó nagy tál, amely mindig pontosan a déli harangszóra ott szokott lenni.

A konyhában nem volt senki. A sütőből forró gőzpárák ömlöttek ki, s a tűzhelyen kifutott a leves... csak úgy totyogott, sistergett minden.

Vida alattomban nevetve egymás után rakosgatta a tűzre a száraz fahasábokat, hadd égjen, hadd lángoljon, amíg egy csepp leves sem lesz a fazékban, amíg a pecsenye szénné nem ég a sütőben! Azok az „ostoba” cselédek nagyon is szemtelenül

használják föl az alkalmat, mikor a nemrég pillanatra elment hazulról, s most bizonyosan elácsorognak, elpletykázgatnak valahol! És csakugyan, mikor Vida visszament a pitvarba, meglátta a cselédeket a falkerítés nyitott ajtajában, amint élénken beszélgettek egypár idegennel.

No hiszen, ezt most nyomban meg kell tudnia a papának, hogy rajtakapja őket a lustálkodáson, a pletykálkodáson.

Vida kopogott a hivatalos szoba ajtaján, mert az utóbbi időben a tanácsos ezt mindig zárva szokta tartani, még olyankor is, mikor benn volt a szobában. Azt állította, hogy mostanában nagyon is szemtelenül tolakodnak be a dolgozószobájába és akármilyen semmiségért is zavarják.

De a kopogásra senki sem felelt, Vida tehát a kilincset próbálta megzörgetni, de ekkor nyikorogva tárult ki az ajtó, nem volt bezárva, s a papa nyilván elment hazulról: a szobában senki sem volt.

Bezzeg megörült Vida úrfi ennek a fölfedezésnek. Végtelenül szeretett kotorászni a hivatalos szobában azokban az ócska kötetekben, amelyek a könyvespolc alsó deszkáin sorakoztak egymás mellett, amelyekben nem egy régi durva fametszet is akadt. Föl-alá szokott menni a karzatra, hogy a korláton át kornyikáló, papoló hangon prédikáljon le, mintha a hivatalos szoba tele volna ájtatos hívőkkel. Néha az is sikerült neki, hogy kinyissa a karzaton levő faliszekrényt és kicipelje az ócska orgonasípokat meg a fából faragott pufók angyalokat.

– Most is egyenesen fölfutott az egy-két lépcsőfokon s hirtelen megállt, míg okos szemei fölillantak, mint a rókáéi, mikor örvendetes zsákmány kerül eléje...

Annak a szentnek ott a fal faburkolatán már megint ki volt szakítva a karja! Az a hasadék, amely a szent állandóan kinyújtott karját oly irgalmatlanul választotta el a derekától, most félig olyan szélesen sem tátongott ugyan, mint a múltkor, de mégis

látható volt és éles vonalban húzódott végig a faragványokon, egészen le a padlóig, mint valami ajtórés.

A fiú lehajolt. Lenn egy odaszorult kis darabka fa akadályozta meg a rész tökéletes összecukódását... No lám, mit nem akart a papa múltkor vele elhitetni! Az ám, csakhogy „Vidácska” nem volt olyan oktondi! Már akkor is tamaskodott, s ha később titkon kereste is a rést anélkül, hogy ráakadt volna, összeenyvezve mégsem lehetett, mert asztalos azóta nem fordult meg a háznál.

Két ujját beleerőltette a hasadékba, hogy kivegye azt a fadarabkát, de akkor a falemezek két oldalt olyan zajtalanul és könnyedén váltak széjjel, mintha gondosan olajozott kereken járnának: még egy nyomás és az egyik oldalon a szent dereka, a másikon meg a kinyújtott kar az alatta térdelő asszonnyal együtt egészen eltűnt a legendaképekkel keretszerűen váltakozó, domborművű arabeszek mögött.

Vida úrfi mégiscsak megijedt egy kicsit. Nem szokott ugyan félni, hiszen az egész zárdaépületben nem volt az a félreeső, sötét zug, amelyet ki nem kutatott volna. Néha órákig elkuporgott a legfélelmetesebb sarokban, hogy hirtelen kiugorva a halálos rémületbe ejtse a gyanútlanul arra menőket. Itt azonban a falnak ez a nyílása úgy tátongott előtte, mint valami fekete nagy örvény, és kellemetlen, fülledt levegő áramlott ki belőle.

De a kíváncsiság győzött. Bedugta a fejét s látta, hogy szorosán a nyílás mögött egy-két sima kőlépcsőfok vezet a sötétségbe. A behatoló, gyöngé napvilág oldalt egészen új deszkákról verődött vissza: ez volt az a szekrény, amelyben a faangyalok meg az orgonasípok heverték.

– Ostobaság! – gondolta –, hisz nincs itt mitől félni! Mindez egészen új! Vajon mi mindent tartogathat itt a papa!

Tenyérével nekitámaszkodva a deszkafalnak fölmászott kissé a meredek lépcsőn, s fölerve még két lépést tett előre a sötétségben, de ekkor beleütközött valami ajtófélébe, amely azonban oly ruganyos, puha volt, mint a papa ódon

karosszékének bőrpárnája. Amint megnyomta, zajtalanul s könnyedén tolódott félre.

Abban a pillanatban, mikor ez az akadály eltűnt előle, egy idegen nő érces, mély csengésű hangja ütötte meg Vida füleit. Tisztán megértette annak a nőnek minden egyes szavát, amint égő házokról, agyonlőtt emberekről meg olyan valakiről beszélt, aki nagyon beteg volt és folyton az anyját emlegette. Olyannak hallatszott ez a beszéd, mintha könyvből olvasnák.

De Vida úrfi nem volt barátja az érzelgős történeteknek. Rendesen ütni-verní szokta a cselédeket, ha kitett és eltévedt gyermekekről vagy valamelyik regebéli hős önfeláldozásáról és gyászos vesztéről mesélgettek... Most is kifogyott a türelemből s bosszankodva gondolkozott azon, hogy hogyan kerülhetett a zárdabirtokra az a nő, aki éppen úgy beszélt itt, mintha otthon volna, meg hogy tulajdonképpen milyen szoba is lehet az, ahonnan ez a beszéd áthallatszik hozzá...

Alattomos, elszánt arccal hatolt előbbre. Tapogatózó kezei valami sima fához értek, s ennek bizonyosan ajtónak kellett lennie, mert éppen a tolózár került a markába... No hiszen, megálljon csak az az „ostoba” asszony, aki a végére sem tud érni unalmas históriájának! Majd mindjárt úgy ráíjeszt, hogy lefordul a székről!

Félrerántotta a tolózárát, behúzta az ajtót és egy csodálatos rácsozattal állt szemben. Éppen olyannak látszott ez, mintha valami kacskaringós sújtásokkal kirakott erős, szilárd, de átlátszó csipkeszövet volna ott kifeszítve, mögötte pedig gyönyörű tágas helyiség terült el, csillogó színű selyembútorokkal. De ezeket csak egy pillanatig látta, mintha egy cikázó villám világította volna meg; tekintete a szoba közepén vele szemben álló csoporton akadt meg.

Egy leány állt ott előrenyújtva egyik lábát és reá meresztve villogó szemeit, mellette meg egy olyan hatalmas termetű eb, hogy akár tigrisnek is beillett volna, fogait vicsorítva, morogva

készült neki, hogy mihelyt a betolakodó csak egyet mozdul, menten megrohanja.

Vida úrfi meg akart hátrálni, de e pillanatban a leány irtóztató sikolyra fakadt, s az eb egyetlen óriási szökéssel nekiugrott a rácsozatnak. Ez, mintha csakugyan gyöngé csipkeszövet lett volna, a hatalmas termetű eb súlya alatt recsegve-ropogva hullott messzire röppenő apró szilánkokká.

A fiú szava vesztett rémülettel menekült, de beleütközött az utat elzáró, kipárnázott ajtóba, megbotlott, lezuhant a kőlépcsőn és lehempergett a karzat kis falépcsőjén a hivatalos szoba padlójára.

A következő pillanatban már ráterpeszkedett a lihegő kutya a fiú elterült testére s olyan dühösen morgott, mintha kész volna szétmarcangolni bárkit is, aki közelébe merészkednék a fölhajszolt vadnak.

– Ez az egerek útja! – ujjongott Janka csaknem őrjöngve. – Hála az égnek! Hála a jó Istennek! Az én kedves édesapám nem tette! A kém odaát volt a zárdabirtokon!

Egyetlen lökéssel félrelódította a faltól a párnás kerevetet, amelyen Kalóz keresztülgrott, végigfutott a csodásán napfényre került „egerúton”, s félrerántotta a kutyát a fiúról. De Vida nem emelkedett föl: arca eltorzult, ajkain sűrű, fehér hab tódult ki, s egész teste görcsösen vonaglott.

Az ablak sarkában lévő hölgyek, teljesen megfejtkezve környezetükről, nem is vették észre sem Jankának meg Kalóznak sajtóságos leselkedését, sem a fiú meglepő megjelenését ott a falmélyedésben. Csak a leány éles sikolyára s a szétropanó fafaragvány recsegésére rezzentek föl s látták, hogy a kutya valóságos porfellegben tűnik el.

Donna Mercedes egészen megzavarodva, képéből kikelve, mozdulatlanul maradt a maga helyéig nem tudva, hogy mire vélje az egész eseményt meg Janka ujjongását – az őrnagyné ellenben, valami rettentő sejtelem hatása alatt, felszökött ültéből.

– A kém odaát a zárdabirtokon! – kiáltotta a leány.

Ingadozó léptekkel, szinte szédülve haladt végig az őrnagyné a termen.

– Jóságos Isten! – sikoltott föl karjait az ég felé nyújtva, mintha valamely kitörölhetetlen gyalázatot akarna magától elhárítani.

Bizony a hivatalos szoba volt az a helyiség, amelybe keskeny átjáráson keresztül be lehetett látni! Ott, a szemközti fal tövében állt a barna virágos kartonnal bevont ódivatú pamlag, fölötte meg ott függött az ő nagyapjának, az öreg Kolozsnek, a Wolframok e legjobb, legderekább férfiának pasztellfestésű arcképe... Becsületes szemei bátran tekintettek át a nemesi család házába, amelynek ilyen nem is sejtett, becstelen, áruló szomszédsága volt. De hiszen neki magának sem volt sejtelve a barátok e titkos útjáról, éppoly kevésbé, mint elődjének, s éppoly kevésbé, mint fiának, a „tanácsos úr” korán elhunyt derék apjának. Soha a családnak semmiféle hagyománya vagy mondája nem tett említést a szerzeteseknek e leshelyéről: csak az utolsó, aki már gyermekkorában alattomos, gonosz alakoskodó volt anélkül,, hogy környezete ezt észrevette volna.

Mély homály fedte még a végzetes eseményt, csak annyit lehetett megsejteni, hogy Vida kinyomozta apja titkos üzelmeit. Most odaát feküdt a padlón elterülve, míg Janka a kutyát nyakkötőjénél fogva félrerántotta. Janka annak az embernek a leánya, aki egykor másnak alávalósága miatt elvesztette a becsületét és életét! Csak egy-két lépésnyire innen volt az a küszöb, amelyen akkor hasztalan kérte becsületének megmentését.

– A fiú beteg! – kiáltotta át Janka. Karja egy fenyegető mozdulatával a karzat lépcsője felé riasztotta Kalózt, s ez meghunyászkodva kotródott vissza az átjárón, hogy elfoglalja megint a helyét José kerekesszéke mellett.

Leírhatatlan küzdelem dúlt annak az asszonynak a lelkében, aki remegve, elhaló tekintettel állt ott a tátongó nyílás előtt, amelyből még mindig apró szilánkokkal vegyes porfellegek gomolyogtak ki...

Azzal a becstelen kémmel, azzal a kapzsi leselkedővel, akit az emberek „tanácsos úrnak” neveztek, e pillanatban megtagadott minden közösséget: reá nézve meg volt halva, még annyit sem érdemel meg, hogy csak egy ujját is megmozdítsa érdekében, hogy csak egy szót is mondjon védelmére.

De annak ott a kertben s vele együtt a derék elődök egész sorának, akik mindannyian a jó hírnévért folytatott becsületes küzdelem és munkás élet után békésen hunyták le szemeiket az utolsó álmra, azoknak jogos igényük volt arra, hogy leánysarjadékuk egész akarat- és tetterejét vesse latba a Wolfram-ház érdekében... Az a tisztos, komoly, mindenkor annyira szeretett öregember ott a kertben mintha azt kiáltotta volna feléje: „Mentsd meg, ami még megmenthető a jó hírnevünkől, amely évszázadokon át családunk legdrágább kincse volt!”

Összeszorította fogait, ziháló keblére nyomta öklét, az elpusztult falburkolat roncsai alá hajtotta szálas termetét, és donna Mercedes kíséretében, aki most már értette az események gyalázatos horderejét, végighaladt azon a folyosón, amely sorompóként szabott határt a három évszázados nemzetség becsületességének és feddhetetlen, életének.

Szó nélkül emelte föl a földről a kézzel-lábbal görcsösen rángatózó fiút, s a többiek segélyével a pamlagra fektette. Azután az ebédlőn át kiment a konyhába. Itt fullasztó füst csapta meg: erős égett szagot érzett, a fazékban rotyogva forrt a leves utolsó maradványa, amely már ki nem futhatott a fazék szélén.

Bármily fájdalmasan sajgott is a lelke, bármily rémítően fogta is el egy olyan érzés, mintha szíve megfordult volna keblében... egész életén át megszokott kötelességtudó tevékenysége

mégiscsak érvényesítette a maga jogát. Kezei gépiesen nyitották ki az ablakok szárnyait, lerántották a tűzről a fazekat, s kihúzták a sütőből a megégett pecsenyét, hogy mindkettőt az asztal kőlapjára tegyék; azután kiment az őrnagyné és odakiáltott a kerítés ajtajában még mindig fecsegő, de hangjának hallatára ugyancsak megszeppenő cselédek egyikének, hogy fusson hamar a háziiorvosért.

XXXV.

Jó ideig állt donna Mercedes örködve a beteg Vida mellett. Ez egy darabig csendesen feküdt, de félig lehunyt pillái mögül csak a szeme fehéré látszott ki, s helyel-közzel a beteg erősen csikorgatta fogait. Az ifjú hölgy meg-megtörölgette a fiú habzó száját, az asztalon álló pohár vízbe mártogatta zsebkendőjét, s ezzel borogatta a beteg fejét.

Ez a hófehérbe öltözött karcsú női alak sajátságosan ütött el az ős német polgári szoba berendezésétől és falaitól, de ő maga is idegenkedve, csodálkozva tekintett körül, mintha a kék levegőégből váratlanul földalatti komor barlangba vetődött volna.

Az ültetvényesek divatos, szellős házaiban, derült tárgyú falfestmények, zöld folyondáros fehér márványoszlopok közt nevelkedett, s miután elhagyta a gőzhajó elegáns szalonjait és kabinjait, az előkelő Schilling-házhoz került.

Soha életében még nem lépett ilyen ősrégi deszkapadlóra, soha még nem látott olyan kályhaszörnyeteget, mint amilyen itt a sarokban fenyegetőzött.

A hatalmas ívezetű ablakon, amelynek alsó üvegtáblái előtt karikán tolható, elfakult gyapotfüggönyök fityegtek, a faragott szentképekkel ékesített furcsa fakarzaton, a nehéz ajtókon és öles boltzatokon az elmúlt századok szelleme suhant végig, s bármily kínos, sőt félelmes helyzetben is érezte magát az ifjú hölgy, mégis

olyan álomszerű ábrándok vettek rajta erőt, mintha abban a korban élne, amelyből a német mondák és regék származtak.

Az őrnagné megint bejött. Fürkésző tekintettel hajolt a gyermek fölé s hallgatta lélegzetvételét. Majd meg az öregember arcképére vetette szemeit, amely alatt a ház legifjabb sarjadéka, ez a velőtlen csemete, aki a családban eddig elő nem forduló végzetes betegségben sínylődött... Tekintetét merően a képre szegezte, mintha csak így volna képes beszélni, röviden, szinte eltikkadt hangon kérdezte Jankát:

– Hasznára fogja fordítani ezt a mai eseményt?

A leány szemei lázasan csillantak fel.

– Minden bizonnyal, őrnagné asszonyom – jelentette ki kereken, kezét erélyesen kinyújtva, mintha magának akarná lefoglalni azt az áldatlan titkot. – Nem érdemelném meg, hogy rám süssön a nap, hogyha elhallgatnám...! És hogyha ön az egész vagyonát nekem akarná adni hallgatásomért, nem fogadnám el! Inkább házról házra járok koldulni, csakhogy azt mondhassam: az én kedves apám ártatlanul halt meg, nem csalta meg öreg gazdáját. Hála Istennek! Hála a jó Istennek! – rebegette kezeit keblére szorítva.

– Önnek igaza van, és én... megtettem kötelességemet.

E szavakkal az őrnagné elfordult nagyatyja arcképétől, fölment a karzat lépcsőjén s belépett a falmélyedésbe.

A szalonba tekintve ott látta Deborah-t a gyermekek mellett, Birkner leányasszony is ott volt és rémülten meresztette szemeit amannak arcába.

A szalon felől a falmélyedésbe hatoló világosságnál észrevette az őrnagné, hogy a faragott arabeszkek alatti sima barna falfelület ajtót képez, amely most nyitva lévén a belső falnak támaszkodik. Amint félrelépett, hogy becsukja az ajtót, lába a sötét sarokban belebotlott valami tárgyba. Lehajolt és fölvette, azután az ajtót benyomva lehaladt megint a kőlépcsőn, s ekkor látta, hogy a kezében lévő tárgy csillogó kis ezüstszekrényke.

Donna Mercedes ennek láttán egy pillanatig sápadtan és mozdulatlanul állt, mint a szobor, azután remegő hangon így szólt:

– Most már elolvashatja Bódog anyjához intézett utolsó levelét... ott van önnek a kezében.

– Hisz tudtam, hogy a zárdabirtok egerei jártak odaát – szólalt meg Janka halk hangon, mintegy magamagának beszélve s azzal a csendes, keserű mosollyal, amelyet Lucile s a háznép az őrültjeinek mondtak.

– No de ehhez semmi, de semmi közöm! – tette hozzá elpirulva, mintha restelné illetéktelen megjegyzését.

A szekrényke dübörögve hullott a padlóra, s az őrnagyné kezeibe rejtette arcát, a zajra élesen felsikoltó Vidát pedig megint heves görcsök lepték meg.

A közvetlen közelben lakó orvosnál járt cseléd e pillanatban bedugta a fejét az ebédlő ajtaján és jelentette, hogy a doktor úr nyomban itt lesz.

Az őrnagyné összeszedte magát, odament az ajtóhoz és becsukta a kíváncsian báméskodó cseléd orra előtt, azután megint donna Mercedes felé fordult.

– Nekem még egy erős küzdelmet kell megvívnom – szólt a maga rendes kérlelhetetlen, szigorú hangján. – Menjen most át unokáimhoz! Én is odamegyek majd, mihelyt... végeztem.

Janka fölemelte a földről a szekrénykét, s az ifjú hölgy beleegyező bólintására a köténye alá rejtette: ne tudja meg még Deborah sem, hogy az elveszett szekrényke honnan került meg. Azután donna Mercedesszel együtt visszament a szalonba, s az őrnagyné bezárta mögöttük a barna faajtót, behajtott a párnázott faajtót is, amelynek kirepedt bőrhuzatán lószőr meg csepű dudorodott ki, azután meg azon erőlködött, hogy elzárja a hivatalos szobába nyíló bejáratot. Annyira amennyire sikerült ez is, csak egy keskeny kis hézag tátongott még. Az őrnagyné persze

nem tudta, hogy az elzáró vaspecket a hajdani orgona helyén kell keresnie.

Mikor az orvos megérkezett, az őrnagnét kísérteties színben, de a maga rendes rideg magatartásával a beteg fiú mellett ülve találta.

Az orvost magát is mélyen megrendítette az a bányaszerencsétlenség, amely az egész várost fölzavarta nyugalmásból, s mihelyt belépett, mindjárt erről kezdett beszélni. De az őrnagné szótlanul Vidára mutatott, s az orvos észrevehetően megdöbbsent, mikor megpillantotta a gyermeket. A borzasztó görcsroham okát tudakolta. Konstatálta, hogy az esés következtében erős agyrázkódás mutatkozik, s a betegséget „nagyon súlyos esetnek” jelentette ki, amelyről az apát rögtön értesíteni kell. Nyomban el is küldött a tanácsosért.

A zárdabirtok felett hosszú, nagyon hosszú időközön át változatlan jó csillagzat uralkodott, gondosan őrködve a derű és ború, a vetés és aratás fölött, hogy mindig bujábban tenyésszék a család gazdagságának és tekintélyének arany gyümölcse. S mikor a régi polgári család már-már kihalóban volt, akkor ez a csillagzat látszólag még derültebb fényt öltött és fénysugarakkal árasztotta el az ősi törzsnek utolsó, satnya hajtását: hisz a kis Vida születésével úgyszólván egy időben fakadt a Wolframok számára a kis völgyben az az új aranyforrás... most pedig hirtelen eltűnt az a jó csillagzat! Nem múlandó, elvonuló fellegek takarták el fényét, hanem maga a csillagzat hullott le, magával ragadva az éjbe a Wolframok nevét is...!

Itt, a zárdaépületben csak egy vékony, korhadttal farácsozott roncsolódott szét egy ebnek ugrásától, hogy megsemmisítse azt a zsenge emberi életet, amelyhez ezernyi vágy és remény fűződött – odakinn pedig a kis völgyben majdnem ugyanazon az órán egy irtóztató elem lázadt föl ama kéz ellen, amely rabló kapzsisággal vájkált a föld gyomrában, hogy újabb meg újabb kincseket halmozhasson a gyermek fejére. A nemezis súlyos léptekkel

gázolt keresztül a bűnösön, de egyúttal eltiporta olyan emberek életét is, akik nem voltak amannak bűntársai.

A szerencsétlenség színhelyén meg most is segélykiáltások hallatszottak föl a föld mélyéből, de a bennrekedtekhez, akik látták a víz kérlelhetetlen, következetes emelkedését anélkül, hogy csak egy hajszálnyival is feljebb menekülhettek volna, nagyon bajos volt hozzáférni. Amire emberi erő képes volt, az megtörtént. A mentő munkások úgy dolgoztak, hogy a vér kicsordult körmeik alól, s a tanácsos maga volt a legserényebbek egyike, de ez nem csillapította le, nem engesztelte meg a felháborodott kedélyeket.

A hajdani erőszakos, gazdag főpolgármester ellen a lakosság körében évek hosszú során át fölhalmozódott gyűlölet és harag most felszínre került. A tanácsos úr rendesen gonosz mosollyal fogadta az emberek gyűlölködő pillantásokkal kísért, de mégis alázatos köszönését, mert bizony hatalmas ember maradt ő még azután is, hogy visszavonult köztisztviselői állásáról, hatalmas maradt nagy vagyonánál és befolyásánál fogva.

Most bezzeg nem mosolygott a zúgolódó tömeggel szemben. Valahány szitkozódva vádoló kiáltás ütötte meg fülét, mindmegannyi arról a lesújtó bizonyosságról tanúskodott, hogy az emberek nem csak halálos gyűlölettel, hanem megvetéssel is viseltetnek iránta, s hogy most már nem volna jó, ha visszatérne az öreg Kolozs, mert kénytelen volna látni, hogy egyik utódja kapzsisággal, elbizakodott, durva magatartásával tökéletesen tönkretette a Wolframok régi tekintélyét.

E testi-lelki vihar közepette hozták meg neki a zárdabirtokról az orvos üzenetét. A lebecsátásra szánt kötél, amelyet a tanácsos éppen a bánya bejárata felé cipelt, kisiklott kezeiből. Egy pillanatig úgy állt ott, mintha villám sújtotta volna, azután otthagya helyét, hogy a városba rohanjon.

A csendőrség már a kordon egy nemét vonta ugyan a szerencsétlenség színhelye koré, de azért az embertömegek,

amelyekhez a város felől mind újabbak csatlakoztak, mégis olyan közel és tömör sorokban álltak körös-körül, hogy a távozóknak valósággal rést kellett maguknak törniök.

– Fogjátok meg! El akar osonni, mert tudja, hogy azokon a szegény embereken odalenn már nem lehet segíteni! – kiáltotta el magát valaki a tömegből, amelyen a tanácsos, a hírhozó cselédétől követve, keresztül akart furakodni!

Egyszerre húsz kéz is kapott feléje, kalapját leütötték a fejről, kabátját ronggyá tépték, s a felbőszült néptömeg talán agyon is gázolta volna a gyűlölt embert, ha a csendőrök védelmére nem sietnek, s a város széléig el nem kísérik.

Hajadon fővel, porosán, izzadtan, képéből a felismerhetelenségig kikelve lépett be a hivatalos szobába.

– Mi baja Vidának? – lihegte s hangjában a remegő aggodalmon kívül még az imént elszenvedett bántalmak miatti düh is megnyilvánult. Arra a komor hatalomra, amely máris megvetette fél lábát a háznál, a halálra még legkevésbé sem gondolt, dacára az orvos sürgős üzenetének.

A fiú most csöndesen feküdt, első felületes pillantásra azt lehetett hinni, hogy alszik.

– A rendes görcei jöttek rá! – szólt a tanácsos megkönnyebbülten, de egyszersmind bizonyos felsőbbbséggel és impertinens rendreutasító hangon, mivelhogy emiatt annyira ráijesztettek.

– Igen ám, csakhogy ezek a görcsrohamok nagyon is gyorsan ismétlődnek – válaszolta az orvos éppenséggel nem sértődött hangon, de nem is nézve a tanácsosra. Odaállt az asztalhoz és újabb rendelvényt írt.

– Hogy lehet az? – kérdezte a tanácsos még mindig gondtalanul, mert hiszen ilyen eset is már gyakran előfordult.

– Agyrázkódást szenvedett, leesett...

– A körtefáról?

– Nem – szólt oda az őrnagyné az ablak felől. Bátyja érkezésekor meghúzódott a mély ablakfülkében s mindeddig észre sem vétette magát.

A tanácsos sarkon fordult és ajkai körül ördögi diadalmas mosoly lebegett.

– No lám, hát te is itt vagy, Teréz! Hogy lehet ez? Hiszen alig egy-két órával ezelőtt, a te tragikusan elutasító taglejtésed után ítélve, igazán azt hittem, hogy örökre elváltunk egymástól! Hát most mégiscsak megtaláltad a zárdabirtokra vezető utat?

– Meg, de nagyon különös utat – hagyta helyben az őrnagyné szinte kísérteties hangon, mialatt az orvos kiment a szobából, hogy rendelvényét a gyógyszerértárba küldje.

A tanácsos megdöbbsent és csaknem megzavarodott attól a megvetően fenyegető pillantástól, amely az őrnagyné sötét szeméből feléje villogott. De a legkisebb sejtelve sem volt a történekről, s ennél fogva hirtelen az a határozott hiedelme támadt, hogy a húga nem bűnbánóan, mint ahogyan ő első pillanatban diadalmaskodva gondolta, hanem csak azzal a szándékkal tért vissza, hogy követelje s elvigye a magáét. A tanácsosban csak úgy forrongott a düh.

– Bizony különös út – ismételte gúnyosan hűgának kijelentését. – Csak az a kérdés, hogy nekem is ínyemre van-e, s vajon az ilyen távozás után megengedem-e, hogy csak úgy sans géne visszatérj az én házamhoz? Erre meg azt mondom neked, hogy olyan nincs, a szobádba nem jutsz be többé: itt van a kulcsa! Édes húgom, nekünk semmi dolgunk többé egymással – jelentette ki kabátja zsebét veregetve. – Ha többet akarsz megtudni, fordulj a bírósághoz, ott majd megfelelek neked.

Az őrnagynénak fejébe szökött a vér és teljesen megfosztotta őt önuralmától.

– Vagy úgy? Te el akarsz engem úzni a zárdabirtokról, mint valami koldust? – kiáltotta rekedt hangon. – Azt hiszed, hogy a jogos tulajdonomat féltve beadom a derekamat, holott csak azért

vagyok itt, hogy megkérdezzek, miképpen került kezeid közé szegény fiannak hozzám, a boldogtalan anyához intézett utolsó levele?

A tanácsos elsápadt, de nyomban rá erőltetett, durva kacajra fakadt.

– Annak a csavargónak a levele? Már hogy is piszkolnám be vele a kezemet?

Az őrnagyné összeszorította fogait, hogy fölháborodásában és őrző anyai fájdalomában föl ne sikoltson.

– Akkor utóbb még azt is kell hinnem – szolt közelebb lépve – hogy azt a szekrénykét csak azért vitted el, mert... ezüsből van!

A tanácsos hátratántorodott, mintha megnyílt volna előtte a föld.

Az őrnagyné fölemelte a karját s a fal faburkolatának tátongó részére mutatott. Bátyja majdnem akaratlanul tekintett oda, s irtóztató rémület vett rajta erőt.

– Ott esett le Vida! Kifürkészte a te titkos utadat s áthatolt egészen a szomszéd ház szobájáig – jelentette ki az őrnagyné elfojtott, de kérlelhetetlen, szigorú hangon. – Ott álltal te egykor, hogy gaz módon ellessed az öreg báró titkát! Ott, a gyalázatnak ezen útján jöttem át az imént s velem együtt az öngyilkos Ádám leánya. Ez a leány ujjongott örömeiben, s nincs a világnak az a kincse, amely hallgatásra bírhatná. Nem fog hallgatni! Holnap már a város minden utcasarkán kígyót-békát fognak kiáltani a zárdabirtokra meg arra a becstelen, alattomos kémre, aki veszélyezteti a szomszéd házak biztonságát...

– Hallgass, mert különben a tulajdon kezemmel fojtalak meg – rivallt rá a tanácsos, ökleivel arca előtt hadonászva. – Azt hiszed, hogy én majd meghátrálok az efféle asszonyi pletykákból összetákolt madárijesztő elől? Talán bizony azt tartod, hogy az ilyen eszeveszett szóbeszéd miatt szedjem föl sátorfámat, s fiammal együtt búcsút vegyek a kapufélfától, hogy te ülhess azután bele a házamba porontyaiddal együtt...? Ismerem én ezt a

rejtekhelyet – tette hozzá a résre mutatva –, de ki bizonyíthatja rám, hogy valaha benn voltam?

Félig elfojtott szilaj gúnykacajra fakadt, s egyetlen szökéssel fönn termett a karzaton. Csak egy másodperc műve volt, hogy kitárta az új faliszekrény ajtaját, karjával belenyúlt és zajtalanul egészen összecsuksa a szétvált faburkolatot.

- Az őrnagyné borzadva gondolta el, hogy a telhetetlen, mohó kapzsiság, de különösen a kései utódja iránti majomszeretet ravasz, kegyetlen ragadozó állattá alacsonyította le ezt a férfiút, aki most ott áll még mindig ruganyos természetével, meg nem törve s észrevehetően eltökélve, hogy az ellene zúdult súlyos eseményekkel szemben latba veti bőszen erélyének, jogi tudományának minden eszközét.

Gondosan bezárta a szekrény ajtaját s már ki akarta húzni a kulcsot, de hirtelen mintegy megdermedve állott meg e helyzetben, csak a fejét fordította a rémület kifejezésével a pamlag felé, amelyen Vida testét megint görcsök rángatták és ijesztően, majdnem csavaralakban elforgatva emelgették, azonfölül fulladozó torkából soha nem hallott tartós, éles sípoló hangok törtek elő.

A tanácsos önkéntelenül mindkét kezével a fejéhez kapott.

- Az istenért, mi ez, doktor úr? – kiáltotta az orvos elé, aki éppen belépett megint a szobába.

A doktor vállait vonogatta s a beteghez ment.

- Hiszen megemlítettem önnek a rohamok aggasztóan gyors ismétlődését – felelte félig elfojtott hangon.

A tanácsos mintegy őrzöngve rohant le a lépcsőn.

- Csak nem akarja velem elhitetni, hogy állapota veszélyes? – hebegte fulladozó, tompa hangon.

E teljes zavarodottság láttára az orvos lesütötte szemeit és hallgatott.

– Ember! Ne gyötörjön hát! Meg kell... okvetlenül meg kell, hogy haljon az én Vidácskám? – nyögte a tanácsos az orvos karját rázogatva.

– Vajmi kevés a reményem...

– Hazugság! Órülség! Ön csak kontár, fogalma sincs arról, hogy mi az a diagnózis! Hadd jöjjenek mások, ügyesebbek!

Kirohant s a következő percben a cselédek meg a kis völgyből időközben visszaérkezett béresek már futottak mindenfelé, hogy – akár honnan kerítsék is – orvosokat hozzanak.

Egy-két órával később egy teljesen megtört férfi térdelt a pamlag előtt, amelyen egy zsenge élet rohamos sietséggel indult bomlásnak.

E gyermek szívének utolsó lüktetése őt is magával ragadta a semmiségbe. Mit ér az ő élete az egyetlen cél nélkül, amelyre lázas erőlködéssel, becsület és lelkiismeret ellenére is, folyton aranyat meg aranyat halmozott? E bálványa kedvéért iparkodott arra a magaslatra, amelynek tövében összecsődült az „emberi csőcselék”, s tiszteletteljesen tekintett föl a tőkére, amelyet ragyogó, vakító nimbusz vesz körül, még hogyha a leggonoszabb emberi arccal tekint is le a világra, s ha tulajdonosa testileg, szellemileg a legnyomorultabb, legszánandóbb alak is volna.

Félig kimerült testi erővel, elkárhozott lélekkel immár föl is küzdötte magát, most már fenn állt a magaslaton – s egy sírba tekintett le. De oda, az enyészet helyére csak nem dobhatja le kincseit! Mihez fogjon hát velük?

Összekuporgatott vagyonának felét is odaigérte az orvosoknak, ha megmentik fiát. Dühöngve ütötte-verte mellét Ökleivel, örjögött kétségbeesésében, az Istent vont a kétségbe, mindenhatóságát, irgalmasságát.

Eközben a fiú görcei mind rövidebb időközökben, irtóztató következetességgel ismétlődtek. Egyetlenegyszer sem vetette föl öntudatos okos szemeit, amelyek apja büszkeségét képezték! A gondolkozás már régen elköltözött a még küszködő, vonagló

testből, abból a testből, amelyet az apa egykor ujjongó örömmel, majdnem tiszteletteljesen, mint valami királyi csemetét vett át a bába kezéből, s amelyet zöld selyem mennyezetes ágyában ápolgatott.

A rettentő vég láttán kegyetlenül tisztán merült föl a tanácsos lelki szemei előtt a kezdet... Láta haldokló feleségét, akinek elköltözésén semmi fájdalmat sem érzett, s akiről szívtelenül úgy nyilatkozott, hogy „megtette a maga kötelességét s bizvást itt hagyhatja az árnyékvilágot”. Láta a hajdani szerzetesek refektóriumában valóságos fejedelmi fényel megrendezett paszitát; láta a selyembe-bársonyba öltözött komaságot, sógorságot, amint a mirtusz- és narancsfák, alatt álldogálva szerencsekívánatokkal halmozták őt el... de az ősrégi orgona a Vida születését követő napon halomra dőlt.

Szemeit mindjobban beletemette a gyermek rángatózó testét fedő paplansarkakba. Nem akart többé gondolkozni, nem akarta többé hallani azt a kísérteties, borzalmas hangot, amely azt súgta fülébe, hogy amott a falmélyedésben szintén együtt van a kezdet és a vég, s hogy Vidácskája most vígan, pajkosan szaladgálna odakünn a délutáni ragyogó kék ég alatt, ha azok az ócska ónsípek meg faangyalok még ott volnának a helyükön, ahová a zeneértő apát úr keze – helyezte, s ahonnan évszázadokon át barátságosan tekintettek le a macskafejű, de derék Wolframok tevékenységére, sohasem árulva el, hogy közvetlen közelükben titkos tolvajút szeli át a falat... Átkozott, örökre átkozott legyen az a nap, amelyben az utolsó Wolfram fölfedezte a titkot, s nem tudott ellenállni a kísértésnek...!

Beköszöntött az éj, s az orvosok egymás után távoztak; csak a leszólt öreg házi orvos maradt ott, s az őrnagyné sem tudta magát rászáni, hogy elhagyja a zárdabirtokot, mikor családja rajongva szeretett neve az utolsó sarjadékkal együtt elhalófélben volt.

A hátralévő egy-két órára szó nélkül átvette megint az apai ház fölötti uralmat. Úgy rémlett előtte, hogy el kell véreznie, bele

kell halnia azokba a mély sebekbe, amelyet a mai nap ütött rajta, de azért ugyanazzal a halvány, szoborszerű arccal járt-kelt, amelyhez a cselédség már egészen hozzászokott. Előhozta az éléskamrából, ami kellett, és rendelkezésének megfelelően a tűzhelyen meleg vacsora sült-főtt a cselédség számára, amely ma elesett az ebédjétől...

A kis völgyből egyre-másra érkeztek a rémhírek, a panaszos, sürgető üzenetek, de az őrnagyné a hírhozók egyikét sem eresztette be bátyjához, aki már úgyszem segíthetett, és gyermekének halálos ágyánál iszonyúan bűnhődött vétkeiért.

A tanácsos nem is látta a hűgát. Csak egyszer emelte föl a fejét és szinte eszelősen csikorgatva fogait, undorodva lökte félre azt a pohár borosvizet, amelyet a házicselédek egyike szánakozóan nyújtott neki...! A hűségesen kitartó orvosra sem hederített, Csak egyet-egyet sóhajtott és hideg borzongás futott végig tagjain, valahányszor a mind gyöngébben, de annál pontosabban ismétlődő görcsök elforgatták a kis lábakat, amelyeken az ő feje nyugodott.

A hivatalos szoba mindjobban elcsendesedett. Az első udvarból a kút csobogása egyhangúan hallatszott be a nyitott ablakon, a hársak sudarain meg mintha borzongás futott volna végig... az éjjeli szellő suhogtatta meg a leveleket és szinte kísértetiesen suhant be a kőpárkányon át a szobába, meg-megemelgetve az ablakban álló asztalon az irományokat.

A bencések tornyán tizenegyed ütött az óra, s mielőtt még elkongott az utolsó ütés, a haldokló teste egész hosszában kinyújtózott. Mire a tanácsos kétségbeesett kiáltással fölugrott, s fülét a gyermek nyitott ajkai elé tartotta, akkorra már ellebbent az utolsó lehelet.

A tanácsos percekig szorította kebléhez a holttestet és csókolgatta a még meleg kis arcot, azután megigazgatta a párnát, óvatosan rátette a halott fejét, lecsukta megmerevedett szemeit, s vissza sem tekintve, szóltanul ment ki.

Az őrnagyné a sötét ebédlőbe vonult vissza, ahonnan a nyitott ajtón át szemmel tarthatta a halottas ágyat. Hallotta, amint a tanácsos megállás nélkül haladt végig a pitvaron, majd meg az udvaron, s amint becsapódott mögötte a falkerítés ajtaja.

– Alighanem a kis völgybe megy – suttozta az orvos, mikor az őrnagyné szótlanul, halotthaloványan eléje lépett. – Bármilyen rosszul állnak odakünn a dolgok, reá nézve mégis jó. Súlyos föladatokkal áll szemben, s ezek majd csak elfelejtetik vele nagy fájdalmát.

Az orvos is eltávozott. Az őrnagyné becsukdosta a hivatalos szoba ablakainak alsó szárnyait, összevonta a függönyöket és szellőztetés végett kinyitotta a felső szárnyakat...

Egy pillanatig megrendülten állt meg annak a fiúnak a teteme előtt, aki csak azért járt a földön, hogy minden lépésével, minden tettével bajt és szenvedést okozzon másoknak. Kezét keblére szorítva megvallotta magának, hogy nagyrészt ő maga is oka annak, hogy a Wolfram név fennmaradására irányuló égető, majdnem bűnös vágyának teljesülése őt magát is fenyegetően sújtotta.

Eloltotta az éjjeli mécset, becsukta az ajtókat s kiment a konyhába. A cselédek az ajtó küszöbén ülve fáradságukban elaludtak. Az őrnagyné anélkül, hogy fölkeltené őket, lejjebb csavarta a lámpa belét, s kiment az udvaron át a kertbe.

Életében most először nem tudta, hogy hova hajtsa le a fejét,

A tanácsos kiutasította őt a házból és zsebre tette a felső emeleti szoba kulcsát, holott ez a helyiség egyelőre mégiscsak jogos tulajdonát képezte... Az őrnagyné tehát leült a kerti padra s ott akarta megvárni a hajnalt, hogy azután a Schilling-házba kopogtasson be.

A csillagok ritka pompával tündököltek a zárdaépület ódon tetői és falai fölött, amelyeknek körében ő mint boldog gyermek játszadozott, mint büszke menyasszony ábrándozott, s mint asszony és anya mondhatatlanul szenvedett – a maga hibájából.

Amit a mai viharos nap csak félig tudott elvégezni, azt most befejezte az ünnepélyes, néma éj: megtisztította, fölvilágosította a női lelket, amely még ma délután is elkeseredetten, föllobbanó féltékenységgel és bosszúérzettel háborodott föl arra a hírre, hogy a gonoszul elhagyott, de még most is szeretett férj mással lett boldoggá és őt, az engesztelhetetlent el is felejtette.

Küzdenie kellett önmagával, hogy bűsz indulatában tettelegességre ne vetemedjék azzal a gyönyörű női alakkal szemben, aki a gyűlölt „másodiknak” a gyermeke volt.

De most már ez is elmúlt és leküzdve hevert a salak között, amelyet a tisztítás viharos folyamata rázott le lelkéről...

Másnap reggel az a megrendítő hír járta be a várost, hogy Wolfram tanácsos úr maga is odaveszett a bányájában. Azt beszéltek, hogy a tanácsos az éjjel tántorogva jött ki, mintha szédülne vagy ittas volna, azután minden intés dacára leszállt a mentő munkásokkal a bányába, s alighogy elindultak, egyszerre csak eltűnt mellőlük... bizonyosan beleszédült a tántorgó mélységbe.

XXXVI.

A város minden körében leírhatatlan izgatottság uralkodott. A bányaszerencsétlenséget már jó előre megjövendölték, de a bányatulajdonos konok kapzsisága és munkásainak könnyelműsége mégis odáig vitte a dolgot, hogy egy-két rettentő óra alatt egész sereg erőteljes férfi, apa és fiú, irtóztató halállal múljon ki – mert bizony vajmi kevesen menekültek meg.

A határtalan fájdalom és elkeseredés közepette nem egy kedélyre valósággal vigasztalóan, sőt majdnem megnyugtatóan hatott tehát az a tudat, hogy Wolfram tanácsos egymaga viseli a bűnösség egész súlyát, s ezért keservesen meg is fog lakolni...

Most azonban ő maga is halott volt, maga is áldozatává lett a szerencsétlenségnek, mégpedig ugyanazon az éjjelen, amikor haldokolni látta egyetlen gyermekét. Némelyek ebben a bűn szükségképpen bűnhődését, az Isten látható ujját, fenyítő kezét látták, amely letaszította őt a mélységbe, mások ellenben már azt rebesgették, hogy a tanácsos halála aligha következett be a maga eltökélt szándéka és akarata ellenére.

Arról, hogy Vida halálát mi okozta, a közönség mit sem tudott. Annál nagyobb volt a föltűnés a Schilling-házban. Janka mindjárt átment a műterembe, hogy elmondja a történeteket a ház urának, s Birkner leányasszonynak sem volt oka arra, hogy a pincehelyiségekben elhallgassa Ádám fényesen kiderült ártatlanságát.

E hír hallatára úgy összecsendült az egész cselédség, mintha a hadikürt riadója hívta volna együvé.

Hát nem a szegény inas szelleme kísértett ott a szalon falának faburkolata mögött? Hát valóságos emberi ujjak és lábak topogtak azon a kísérteties helyen, a vélt kísértet meg büszkén, gőgösen jár a város utcáin. Tanácsos úrnak címezted magát, a leggazdagabbja a környék leggazdagabb urainak, aki sohasem tartotta érdemesnek, hogy csak egy szemhunyorítással is fogadja a Schilling-ház jóra való szolgálóinak alázatos köszönését! Az a leselkedő kém, az a gazember kilopta az öreg báró fejétől a gondolatot, a zsebéből meg azokat a rengeteg összegeket.

A derék cselédeknek még sohasem akadt annyi dolguk a csarnokban, mint ezen a napon, mert azt remélték, hogy valamelyik nyitva felejtett ajtón bekandikálhatnak az érdekes szalonba, s megtekinthetik azt a pusztulást, amelyet a „vitéz Kalóz” okozott. De Jack egész komolyan állta el az ajtót, mint valami fekete márványszobor, a szoba büszke lakója pedig, aki ilyenkor rendszeren ki szokott menni a kertbe, ma el sem hagyta a maga lakosztályát. Azonfölül váratlanul megjelent Schilling báró, aki Jackkal bejelentve magát, csak egy-két percig maradt ugyan a

szalonban, hogy mint a ház ura megtudja a dolgok tulajdonképpeni állását, de akit mégis minden pillanatban megint várni lehetett: mégpedig attól a komor, rendreutasító tekintettől, amellyel végigmérte a csarnokban ácsorgó kíváncsiakat, ezek ugyancsak megszeppentek.

De azért másnap reggel mégiscsak in corpore álldogáltak megint az élőkért r rácsozata mögött, suttogva sandítottak a zárdáépület felé, s elbeszélgettek az arra menőkkel, akik szintén csoportosan álltak meg. Az inas meghozta a tanácsos halálának hírét.

Bezzeg nagyot bámultak az emberek, mikor a zárdabirtokról egy kisírt szemű cseléd jött át, sietve, szó nélkül haladt el mellettük, egyenesen az oszlopos házba ment, s nyomban rá donna Mercedesszel együtt tért vissza. Tiszteletteljes távolságban követte a karcsú, szép nőt, aki fején és keblén fekete csipkekendőt viselt, s kézenfogva vezette a kis Paulát.

Szinte félénken álltak félre a méltóságosan tovalebegő hölgy elől, aki atlaszcipős lábaival most először lépett a vasrács előtti járdára, s nyomban rá eltűnt a zárdabirtok kerítésének ajtajában.

Az őrnagyné nem járt olyan jól, mint ahogyan óhajtotta és remélte. Nem kopogtathatott be a Schilling-házba, hogy vigasztalást és megnyugvást keressen unokáinál, az egyetlen lényeknél, akiket még magáéinak mondhatott.

A várva várt hajnal hasadtakor, mikor a bokrok közt megmozdultak a madarak, s mikor a kakasok belekukorékkoltak a hajnali csendbe, akkor a hátsó épület felől sajátságos mozgás és sürgölődés hallatszott. A cselédek kiáltozva hívták és bizonyára az egész házban keresték őt. De ő nem akarta, hogy ráakadjanak, neki nem volt többé semmi keresete a bátyja házánál.

Fölállt a padról és valósággal menekülve sietett az elhagyatott utcára nyíló ajtó felé, de akkor Tamás, a ház régi bérese, őt keresve bedugta fejét a kert ajtaján és odakiáltotta neki a borzasztó hírt...

Vége, vége volt hát mindennek...! A pitvar közepére letett hordozóágyon terült el több mint három évszázados tevékenységnek és törekvésnek vége, ott feküdt az akaratos, erőszakos férfi, aki legutóbb már a gonosz szellemekkel is szövetkezett attól az örületes vágytól ösztönözve, hogy túltegyen valamennyi elődjén.

Az őrnagyné könnytelen szemekkel, ingadozó léptekkel tartott a hajdani refektóriumnak, kitárta az ajtót és szótlanul intett az embereknek, hogy a zárdabirtok utolsó urát a háznak e legnevezetesebb szobájába hozzák. Saját kezeivel tette bátyja holtteteme mellé a kisfiúét, azután megigazította a faburkolatos falon a tömör ezüsből vert karos gyertyatartókat, amelyek legutóbb Vida keresztelője alkalmával fényeskedtek.

– A gyertyák lángjai most majd még egyszer és utoljára lobbannak föl s a legutolsó Wolframokra vetik fény sugaraikat.

Mintha holdkóros volna, úgy járt-kelt az őrnagyné. Vére lázasan keringett ereiben s halántékai hevesen lüktettek, de aminek meg kellett lennie, azt emberfölötti akaraterővel és önuralommal megtette. Mikor azután teljesen lecsendesedett, átizent donna Mercedesnek, hogy ma nem mehet át, mert virrasztania kell a zárdabirtok halottjai fölött.

De egyszerre csak mintha a bájos Psyche lebegett volna a végzetes éjjelen megnyílt sírok fölött: a fehér ruhás, szőke fürtös kislány lebbent be donna Mercedesszel a zárdaépület komor pitvarába, de hirtelen megdöbbenve állt meg. Tágra meresztett szemekkel tekintett körül és arcoskáját a néni ruhájának redői közé rejtette, éppen úgy, mint egykor az a kék bársonyzubbonyos szegény kisfiú tette.

Az őrnagyné, aki akkor indulatosan korholta a gyermekét, mert mindig abban a hiedelemben volt, hogy nincs az az előkelő, nagyúri ház, amely otthonosabb lehetne, mint az ő apai háza a zárdabirtokon, most önkéntelenül végigjáratta tekintetét a falakon meg a mennyezet megbámult gerendáin, s most

egyszerre úgy rémlett előtte, mintha itt minden elferdült, eltorzult volna, mint a hirtelen megvénült emberi arc vonásai, mintha a család kiterített utolsó férfitagjának megtört akaratával együtt a Wolframok ősrégi „súlyomfészke” is megkorhadt volna, s mintha az elferdült gerendák már-már szétforgácsolódnának a roskadozó, komor zárdaépület felülről leomló faltörmelékeinek súlya alatt.

– Én sem maradok itt tovább, mint ameddig kötelességem parancsolja – szólt öntudatlanul, remegő ajkakkal, s fölemelte a gyermeket, hogy csitítgatva szívéhez szorítsa, donna Mercedesnek pedig, mintegy valamely ellenállhatatlan ösztöntől hajtva, élénk mozdulattal nyújtotta oda jobbját.

Ez az előkelő származású, méltóságos megjelenésű, fiatal nő úgy jött most hozzá, mint a hűségesen ragaszkodó gyermek, hogy vigasztalásban, támogatásban részesítse, mit sem törődve azzal, hogy a világ szeme láttára olyan házba teszi a lábát, amelyet gyalázatos bűntett bectelenített meg... S habár az ő gyermeke, a gyűlölt „másodiknak” a leánya volt, mégiscsak Bódog húga is, aki bátyját kora haláláig gyöngéden szerette, ápolta, a két gyermekén kívül ő volt az egyetlen, aki még életben maradt – a többiek mindannyian a föld alatt pihennek, ahol nem fér többé hozzájuk a bosszú.

Az őrnagyné elgondolta, hogy hiszen a tulajdon szívébe döfné a tört, ha bosszúját kiterjesztené az ártatlanra is, az egyetlen lényre, akivel még elbeszélgethet ama régmúlt napokról, mikor ő szeretett és ennélfogva valójában élt is... Nincs-e már nagyon is itt az ideje, hogy fölkeresse megint a szeretet verőfényes melegét, most, mikor az aggkor máris oly fagyasztóan veti széles árnyékát az ő életének útjára...?

Mialatt a sors bőszi vihara tisztítva s engesztelve zúgott végig a zárdaépületen, az alatt a szomszédos Schilling-ház emeletét zivataros, nyomasztó légkör töltötte be.

A ház úrnője még mindig betegeskedett, s a bejáratos inasok azt mondogatták, hogy Riedt kisasszonynak, aki őt ápolja, ugyancsak nehéz szerepe van, de sohasem veszíti el türelmét, s a vajmi gyakran az arcába vágott legsértőbb szavakat is olyan lelki nyugalommal fogadja, mintha nem is hallaná. Néha pedig egy vagy több napig is csönd van odafönn, s a báródé ilyenkor azt sem tudja, mi mindent eszeljen ki, hogy Riedt kisasszony kedvében járjon: szinte kicsi híja, hogy térdre nem borul előtte. Ez az átalakulás rendszeren olyankor történik, mikor bizonyos postabélyeget viselő levelek érkeztek.

A bárónénak még mindig megvolt az a szokása, hogy nyugtalanul futkosott végig a szobákon és a termeken, de a lakosztályából soha ki nem tette a lábát. Csak egyszer volt a kertész állítólag tanúja annak, hogy a báróné éjfél tájban meg-megkerülgette a műtermet, amíg Riedt kisasszony nyomára nem akadt és heves szóváltás után, amely alatt a báróné nagyokat dobbantott lábával, vissza nem vezette a szökevényt az oszlopos házba.

Legtöbbet a teraszon látták a bárónét. Itt is nyugtalanul szokott föl-alá járni a narancsfák alatt, de mindig csak a kelet felé néző kőkorlát mentén, hűien majdnem végig lehetett látni a platánfasor egész hosszán, s a cserjésen túlról ide látszott a műterem felső kis emelete is, amelyben Schilling báró lakott.

Itt, a teraszon kifeszített sátortető alatt szokott a báróné Riedt kisasszonnyal étkezni. Néha egy-egy könyvet vagy hímzést is tartott a kezében, de főképpen ez volt az a megfigyelőhely, ahonnan az oszlopos ház és a műterem közötti közlekedést szokta ellenőrizni. A műterembe vitt egyetlen tál étel, egyetlen üveg bor sem került el éles tekintetét, de még kevésbé akármelyik élőlény, amely a fasor kavicsos útjára vetődött.

Egyik napon – hazaérkezése óta először – látta, hogy férje közeledik a platánok alatt. Az örvendő megdöbbenés e pillanatában eszébe sem jutott, hogy hiszen a földszintnek is

vannak lakói: mondhatatlan diadalérzettel gondolta el, hogy férje íme enged, beadja derekát és végre-valahára visszatér hozzá...!

Gúnyosan diadalmaskodó tekintetet vetett a szerzetes hölgy kissé elsápadt, munkája fölé hajtott arcára, de azért mozdulatlanul maradt ülve a sátortető alatt, s feszesen, büszkén egyenesítette ki a derekát. így ült ott és várt-várt fagyos, szigorú magatartással, de bensejében eltelve lázas türelmetlenséggel. Ám azok az előtte annyira ismeretes léptek sehogy sem akartak hallatszani az emeleten, a „bűnbánó” nem jelent meg az ajtóban, amelyre utóbb már valósággal epedően szegeződött a báróné tekintete. Csak Robert jött ki az evőeszközökkel s jelentést tett a földszinti lakásban lefolyt eseményről meg a báró úrról, aki „éppen most ment szintén a szalonba”.

A báróné ezután ismételten is írt a férjének, fölszólítva őt, hogy a faburkolatos szalonban a botrányos esemény következtében szükségessé vált átalakításra nézve értekezzen vele, mert hiszen ez „a ház úrnőjének” érdekét is nagyon közelről érinti. De a válasz röviden és velősen csak annyit mondott, hogy a tisztesség okáért meg kell várni a szomszéd háznál bekövetkezendő temetési szertartást, mielőtt a kézművesek hozzáfoghatnának zajos munkájukhoz.

Az oszlopos házba nem jött többé Schilling báró, a zárdabirtokra azonban átment. Hosszasan elbeszélgetett az őrnagynéval a hivatalos szobában, s hazaérve nyomban meghagyta a kertésznek, hogy mindjárt az ő saját szeme láttára keskeny átjárót vágjanak a Schillingek telkét a zárdabirtoktól elkülönítő sövénybe.

A báróné a teraszról ingerülten nézte ezt a munkát, hiszen köztudomás szerint ő a Schilling-ház tulajdonosnője, s az ő beleegyezése nélkül egyetlen bokron, egyetlen virágoságyon sem szabad változtatni! Férje meg úgy viselkedik ott, mintha a Schilling-ház egyedül csak az övé volna... ezt nem lehet megtűrni! Férje önhatalmúan dönti le azt a jóleső sorompót, amely eddig

elválasztotta a „pórias elemet” az előkelő területtől, s nyilván nagyon bizalmas érintkezést akar megkezdeni a szomszédsággal, mégpedig éppen most, mikor köztudomásra jutott, hogy azok az emberek odaát jelentékeny jövedelmi forrást loptak el becestelen módon a Schillingektől!

– Megbolondult! – dörmögte a báróné a maga szokott mérgelődő modorával, s hamarosan fogta a kalapját, kesztyűjét, hogy lemenjen és jogainál fogva erélyes vétót mondjon.

De Riedt kisasszony megelőzte őt; az üveges ajtó elé állt és rendületlen nyugalommal tiltakozott az ellen, hogy „védenec” a cselédség előtt nevetségessé tegye magát, merthogy odalenn csattanós visszautasításban részesülne, azt kíméletlen férje múltkori föllépéséből és eljárásából nagyon könnyen előre lehet tudni.

A báróné tehát, eltelve alattomban forrongó bosszúsággal, odafenn maradt, s még aznap este kénytelen volt elnézni, hogy az őrnagné a sövénybe vágott résen átjött az oszlopos házba.

A kibékülés tehát megtörtént; a kitűzött célt elérték, dacára annak, hogy a báróné megtagadott minden közreműködést, sőt elutazásával meg akarta hiúsítani a terv végrehajtását... Férje nem érezte az ő hiányát s egyetlenegyszer sem írta neki bűnbánóan, hogy térjen vissza, ő mindmostanáig azt hitte, hogy férje csak konokul dacol vele...! Elfojtott haragjában és bosszúságában majdnem sírva fakadt.

XXXVII.

Wolfram tanácsos és kisfia tegnap óta ott pihén a családi sírboltban „a csendes tanácsosné” mellett. A két halottat korán reggel egész csöndben tették az örök nyugalom helyére.

A zárdabirtok udvarain megint éppen úgy járta a gazdaság zaja, mintha félbe sem lett volna szakítva. A falkerítés nagy kapuja egész napon át tárva-nyitva állt, a szekerek folyton jöttek-

mentek, mert megkezdődött már az aratás. A cselédek munkától kipirult arccal sűrögtek-forogtak az istállóban, padlásszínekben meg a tűzhely körül, amelyen hatalmas bográcsokban főtt az aratók ebédje. Ekkora gazdaság gépezetét, amely addig olyan pontosan működött, mint a legjobb óramű, nem lehetett egy csapásra elállítani: türelmesen le kellett gombolyítani a fonalat s a sarkaiból kiforgatott női léleknek meg kellett feszítenie egész akaraterejét, hogy megoldja e feladatát.

Csak a tejárusítástól állt el az őrnagné – azt most a cselédek végezték –, a tanácsos hagyatékára vonatkozó ügyek lebonyolítását pedig egyelőre Schilling báró kezeire bízta, aki a rémület és szorongattatás napjaiban úgy viselkedett vele szemben, mintha a tulajdon édesfia lett volna. Abban is megállapodott vele, hogy a végzetes átjárót a Schilling-ház felől falazzák be – a hivatalos szoba meg az ebédlő zárva maradt... ezeknek küszöbét úgy kerülte az őrnagné, mint az izzó vasat.

A temetést követő napon Schilling báró egy műasztalossal meg egy kőművessel előzetes szemle végett átjött a földszinti szalonba. Donna Mercedest előre értesítette jöveteléről, s ezért üresen is találta a szalont, de a José volt betegszobájába meg a szomszédos gyermekszobába nyíló ajtók nem voltak egészen becsukva, s ezeken behallatszott a játszadozó gyermekek csevegése.

Az asztalos összecsapta kezeit az elpusztult remek faragvány láttán, a kőműves meg a mögötte lévő sima barna ajtó belső oldalát vizsgálta.

– Ugyancsak ravasz rókák lehettek azok a szerzetesek! – jegyezte meg az ajtón lévő mindenféle reteszre és tolókra mutatva.

Anélkül, hogy az ember kinyitotta volna akár az átlátszó, akár a tömör, sima ajtót, az ügyesen alkalmazott kacskaringós cifraságok közé vagy egy-egy virág kelyhébe rejtett apró, kerek nyílásokon át végig lehetett tekinteni az egész termen. S azok a

félretolható kis lemezek zajtalanul mozogtak a gondosan olajozott rovátkákban, kétségtelen tanúbizonyságot téve arról, hogy a legújabb időkgig is használatban voltak. A párnázott és elnyúíhetetlen vastag bőrrel bevont ajtó lehetetlenné tette, hogy csak egyetlen hang is áthallassék egyik házból a másikba, s azonfölül még a hivatalos szoba felől faragott szentekkel ékeskedő faburkolat belseje is ki volt párnázva.

E szemle közben egyszerre csak belépett Robert.

– A báróné önagysága! – jelentette, s félreállva kitérta az ajtó szárnyait.

A báróné belépett a küszöbön. Szürke selyemruhába volt öltözve, mellén a nagy aranykereszt csillogott, szőke haján meg fehér kis főkötőt viselt, amely az álla alatt könnyedén meg volt kötve – arca így még soványabbnak, hosszabbnak látszott.

Szemei fürkészsve jártak végig a szobán. Nyilván azt hitte, hogy donna Mercedest is itt éri. Az orcáit elborító halvány pír és szemeinek lázas villogása némi elevenséget adott megjelenésének. Halványszürke szemei e pillanatban határozottan acélszínűek voltak. Meglátszott rajta, hogy imponálni akar: büszkén, mereven tartotta derekát, mintha ez mindenkorra megszabadult volna gyöngeségétől.

– Lám, lám te itt vagy, barátom – szólalt meg egészen elfogulatlan hangon, alig észrevehető bólintással fogadta a kézművesek alázatos köszönését, s gondatlan keccsel nyújtotta oda ujjai hegyét a férjének, mintha eszébe sem jutna, hogy a műtermében lefolyt viharos jelenet óta még nem is beszélt vele.

Robert jelentésének hallatára Schilling báró gyorsan kilépett a fal üregéből. Első tekintete önkéntelenül a nyitva maradt ajtóra irányult: a báróné elválhatatlan árnyéka, Riedt kisasszony nem volt látható. Védenca tehát vagy megszökött tőle, vagy végképpen szabaddá tette magát.

E gondolatra a báró arca kissé szelídebb kifejezést öltött, de azért egész alakját szinte megdermesztette a fagyos ridegség.

Erőtéljes, szép jobbával alig érintette a feléje nyújtott kéz hosszú ujjait.

A báróné ingerülten kapta el megint a kezét s fölemelte ruhájának hosszú uszályát, hogy közelebb lépjen a zongorához.

– No lám, itt van az a gonosztevő, aki nekem mindjárt a hazaérkezésemet követő első napon olyan heves ideggörcsöket okozott! – jegyezte meg azzal a csúf félmosollyal, amely csak arra valónak látszott, hogy kimutassa hosszú fehér fogait anélkül, hogy kidomborítaná orcáit vagy bájosan lehajtaná szája széleit. – Az ilyen kalimpáló szerszám igazán furcsán illik bele éppen az én szobámba, ugye Arnold? Határozott kigúnyolása az én egész valómnak! Vajon tudtad te, hogy efféle... túlsúlyt is fognak magukkal hozni?

– Egészen fölösleges lett volna, hogy ezt velem előre közöljék válaszolta a báró kurtán és fürkésző tekintetet vetett a szomszédos szoba félig nyitott ajtajára. – Egyébiránt figyelmedbe ajánlom, hogy ez a remek hangszer nem holmi kalimpáló szerszám, éppoly kevésbé, mint ahogyan nem vagy a magad szobájában, hisz te az emeleten laksz.

– Ó, kérlek, barátom! Hálát adok a jó istennek, hogy e tolvajútnak a befalazása annak a félelmes zajnak is véget fog vetni...

– Nem a szegény Ádám szelleme volt az, amint te csalhatatlan bizonyossággal állítottad: azt a „tolvajutat” még a szerzetesek eszelték ki, Klementina...

– Véget fog vetni – ismételte a báróné egyhangúan, közömbösen, ügyet sem vetve a csípős közbeszólásra. – Házáséletünk első idejében ezekben a helyiségekben laktam és tudhatod, hogy szokásaimhoz ragaszkodni szoktam... Az emeleten nagyon bántja érzékeny szemeimet az erős világosság, többnyire leeresztett függönyök mögött kell friss levegő híján fulladoznom. Itt az oszlopcsarnok jótékonyan mérsékli a világosságot. Ez okból kértelek már nemegyszer, hogy a

tatarozások siettetése végett értekezzél velem. Azt csak el fogod ismerni, hogy énnekem is beleszólásom van abba, hogyan és mikor végeztessük a munkát... és éppen ezért jöttem most ide. Alig várom, hogy megint berendezkedhessem ideleinn.

Schilling báró éles kacajra fakadt, és hátat fordított neki, hogy elküldje a kőműveseket, akik eközben befejezték vizsgálódásaikat. Velük együtt ő is kifelé indult.

– Nos, talán magamra maradjak itt? – kiáltott utána a báróné felháborodva, de nem mozdult a helyéről, hanem kezével csak annál jobban rátámaszkodott a mellette álló zongorára.

A báró visszafordult a küszöbön, mialatt a kézművesek eltávoztak.

– Van még valami mondanivalód? – kérdezte, kezében tartva az ajtó kilincset. – Ez esetben kérlek, kísérj ki a kertbe. Nem tartom illendő dolognak, hogy oly fesztelenül érintkezzünk e helyiségekben, amelyek egyelőre nem állnak rendelkezésünkre.

– Én istenem, hiszen nem adtuk szerződésben bérbe! Egyébiránt a te vendéged talán csak el fogja ismerni, hogy az elpusztult fal tatarozásáról a helyszínén kell értekeznünk...

– Hogyha el nem tértél volna a tárgytól...

– Ugyan kérlek, hát miről beszéltem én másról? Hisz az én ideköltözésem szorosan összefügg ezzel... Különben meghiheted, hogy elfojtottam volna e kedvenc vágyamat – folytatta a legválogatottabb udvariasság hangján –, ha nem tudnám, hogy az a bizonyos misszió a Schilling-házban már véget ért. A kibékülés megtörtént, határozottan megtörtént, amint erről naponta van alkalmam meggyőződni: előre látható, hogy Lucian őrnagyné csakhamar vissza fogja követelni unokáit, akkor azután, mire az ember egyet gondolna, üresen áll itt a lakás. El sem tudom képzelni, hogy Valmaseda asszony az okvetlenül szükséges időn túl csak egy napig is beérje a mi egyszerű házunkkal. Átlátom, hogy ez a hölgy máris untig elég áldozatot hozott elhunyt

bátyjának, s azt tartom, te sem fogod tőle kívánni, hogy maradjon...

– Én?! – kiáltott föl Schilling báró s eleresztve az ajtó kilincset beljebb lépett a szobába. – Eszem ágában sincs, hogy csak egy hajszálnyival is túlterjeszkedjem azon a meghatalmazáson, amelyet Bódogtól kaptam! Ezentúl nincsen semmi hatalmam, de nem is akarok efféle hatalmat sem elérni, sem gyakorolni.

– Nos, eszerint hát egyetértünk barátom! S donna de Valmaseda bizonyára meg fogja engedni...

E pillanatban kitárult a szomszédos szoba ajtaja, s donna Mercedes belépett. Eddig nyilván nem volt szándékában, hogy megmutatkozzék, mert sűrű haja, amelyet rendesen hálóba szokott szorítani, most csak egy fésűvel volt könnyedén föltűzve, amely széles aranyboglárként simult kékesfekete hajára, egy-egy makrancos, bodros fürtöcskét ejtve le homlokára s halántékára. Meglátszott a fiatal hölgyön, hogy valami ellenállhatatlan ösztön hajtotta őt ide.

– Nincs mit megengednem, önnek tökéletesen igaza van, báróné asszonyom – szólalt meg a Schilling-ház úrnőjét udvarias főhajtással üdvözölve. – Magam is átlátom, hogy elcsúfított szalonját minél hamarább rendbe kell hozni, s mégis kénytelen vagyok még egy-kétnapi halasztást kérni, bármily nehezemre van is. Kis unokaöcsém még nem erősödött meg annyira, hogy a szállodai élet zajának és nyugtalanságának kárát ne vallja: az orvos határozottan tiltakozik az efféle változások ellen.

A báróné loppal, de élesen bírálgatva járatta végig tekintetét az ifjú hölgy meglepő alakján. Az imént még a legválogatottabb udvariasságra, a legszelídebb hangra erőltette magát, de lelki hangulatát semmi sem volt képes annyira megrontani, mint egy szép nő látása. Ez az amerikai nő pedig közlőrl nézve valósággal ijesztő szépség, s körmönfont kacérsággal tudja bájait kifejteni. Hiszen létezhetik-e gyönyörűbb látvány ennél a hullámos, hanyagul feltűzött hajnál, amint körülözönlő büszke tartású fejét,

alig hagyva szabadon a ragyogó szempártól szinte átszellemült pikáns kis arcát és harmatos, üde nyakának egy keskeny csíkját...! Ez döntött.

– A Wolfram-házban aligha akadhatna most csendesebb hely, mert Lucian őrnagyné egymaga lakik ott – szólt a báróné lesütött szemekkel s ártatlan arccal, egyhangúan, de mégis, csípősen –, csakhogy az a ház természetesen nem való előkelő hölgyeknek.

– Nem ez határoz! – vetette közbe donna Mercedes. – Sokkalta könnyebb volna oda átmennem, mintsem most kérelmemet még egyszer ismételném. De nem a magam kedvéért, hanem bátyám gyermekei érdekében teszem. Csak kötelességemet teljesítem, ha nem viszem őket abba a komor, bajosan szellőztethető házba, ahol azonfölül még félnek is. Nagymamájuk sem kívánja ezt.

Schilling báró eközben neje közelébe, a zongorához lépett. Hangjegyfűzetet vett a kezébe, s lapozgatott benne.

– Mire való ez a fölösleges magyarázgatás, és hogyan beszélhet szállodáról, nagyságos asszonyom? – szólt közbe higgadt hangon, le nem véve szemeit a hangjegyekről. – Nem állanak-e korlátlanul rendelkezésére az én szobáim, amelyekben Lucian Lucile asszony lakott, s nem maradhat-e a Schilling-házban, ameddig kívánatosnak tartja?

– Köszönöm – válaszolta donna Mercedes rideg, elutasító hangon. – Amint már mondtam, csak egy-két napról van szó. Legközelebb megveszek egy nyaralót a város közelében...

– Ön?! – kiáltott föl a báró leejtve a hangjegyfűzetét, s élénk pír szökött arcába. – Hisz a múltkor úgyszólván már fél lábbal a hajó fedélzetén állt, hogy távoli hazájába menjen „mulatni”, s most egyszerre csak német földön akar kikötni? Német földön?

– Úgy van, német földön, uram – hagyta helyben donna Mercedes dacosan. – Ki akar talán utasítani az országból?

– Erre a Schillingeknek nincsen szabadalmuk – felelte a báró fagyosan. Megjegyzésem csak a hangulatok pikáns változására vonatkozott...

– Ó, hogy jöhetne tekintetbe a hangulat, mikor a viszonyok olyan rohamosan megváltoztak! – vágott szavába donna Mercedes ingerülten, de mégis olyan hangon, mintha könnyeivel küszködne. – Bátyám anyját megszerettem, s a gyermekek most már az övéi. Ez a három ember az; akit még enyémmek mondhatok, ők az egyedüliek, mondom, akiket szeretek... s ez dönt. Érzem, hogy nem tudnék tőlük megválni. Ezért kötök ki a német földön, amelyet jobban utálok, mint valaha...! Hogyha ön azt hiszi, hogy ebben változott meg az én hangulatom, akkor az nem egyéb nevetséges tévedésnél, a germán elbizakodottság önámításánál.

Elhallgatott, s tenyerével végigsimította a homlokát. Szinte megdöbbsent a maga szenvedélyességétől, amelyet csak fokozott annak a csúf szürke asszonynak tolakodó, folyton kémlelő tekintete. Bosszús mozdulattal rázta le magáról ezt a benyomást és összeszedve minden önuralmát, nyugodtabb hangon folytatta:

– Annak a nyaralónak építési modora és fekvése élénken juttatja eszembe leégett szülőházamat, s nyáron könnyen áltathatom magamat azzal, hogy nem vagyok német földön. A nagy melegházak bőven gondoskodnak a délvidéki flóráról, amely a csinos kis kastélyt környezi és majdan a szegélyező tágas park fáinak árnyékába húzódik meg...

– Trebra herceg birtokát akarja megvenni? – szakította félbe Schilling báró meglepetten, míg a báróné a bámulat, a bosszúság és az önkéntelen tisztelet vegyülékével meresztette szemeit a fiatal hölgyre.

– Úgy van, uram! Hát mi csodálnivaló van ezen? Azt hiszi, hogy nő nem bocsátkozhatik ilyen vásárba gyámi tanács és támogatás nélkül...? Biztosíthatom arról, hogy nagyon jól tudom, mit teszek. A herceg a jövő héten Olaszországba indul, hogy

mindenkorra ott maradjon, s a közvetítő ügynök megnyugtatót engem arról, hogy a földszinti lakást nemrégiben kárpitoztatták egészen újra, a gyermekekkel tehát nyomban beköltözhetem.

– Hiszen ez pompás! – jegyezte meg a báróné nagyon udvariasan, mialatt kifelé indult. – Kérem, tekintse e lakást továbbra is otthonának... Az ellen az indítványod ellen, kedves Arnold, hogy a te helyiségeidbe költözzék át, magamnak is erélyesen tiltakoznom kell, mert nem engedhetem, hogy továbbra is a műterem felső emeletének szűk és alacsony helyiségeiben maradj. Múltkoriban magam is meggyőződtem róla, hogy igazán tikkasztó hőség van ott. Majd intézkedem, hogy tulajdonképpeni lakosztályodat rögtön lakhatóvá tegyék megint számodra.

Schilling báró a mosolygó gúnynak leírhatatlan kifejezésével tekintett nejeére, aki ravaszul használta föl egy harmadik jelenlétét arra, hogy kierőszakolja tőle az oszlopos házba való visszatérését.

– Ne fáradj vele – válaszolta egész nyugodtan. – Arról már gondoskodott a derék Birkner leányasszony... Az ablakok fatáblái be vannak csukva, s egy évnél hamarabb aligha nyílnak meg. Holnap elküldöm legújabb művemet Bécsbe a kiállításra, s legfőljebb két nap múlva magam is utána indulok, hogy azután előtanulmányok gyűjtése végett hosszabb ideig Koppenhágában tartózkodjam.

– Én istenem, s ezt még csak most tudom meg? Hogy végezhesse el már most a komornám a szükséges előkészületeket? Azután meg az úti toalettet? Bocsáss meg, Arnold, de ez mégiscsak kíméletlen elhamarkodás.

Álla alatt hamarosan szorosabbra kötötte főkötőjének egy szalagját s fölkapta az uszályát.

– Akkor hát egy percet sem szabad elvesztegetnem, hogy jókor fölkészülhessen az útra...

– Csak nem tételezhetem föl, hogy elkísérj? – vágott szavába a báró. – Amint értésemre adtad, most betegebbnek érzed

magadat, mint valaha, az északi éghajlat káros hatással lenne egészségedre... s különben is éppen mostanában érkezted haza egy nagyon fárasztó utazásról...

– Mindegy! Okvetlenül veled megyek.

– Majd meglátjuk! – jelentette ki Schilling báró kurtán és ridegen.

Mély meghajlással búcsúzott el, nyilván távollétének „éveire” való tekintettel is, donna Mercedestől, aki mozdulatlanul, mint a kőszobor, állt a maga helyén, s e magatartása mondhatatlanul gőgös színben tüntette őt föl.

A báróné nyilván azt hitte, hogy ez a pénzére büszke dél-amerikai nő még egy-egy üdvözlő bólintási sem tart összeférhetőnek méltóságával, s azért, dacára nagy izgatottságának, ő maga is ridegen visszautasító magatartást öltött, s alig egy szemhunyorítással búcsúzott el donna Mercedestől, mialatt nyomon követte távozó férjét.

Donna Mercedes hallotta, amint odakünn végighaladnak a csarnokon, s kilépnek a kertre nyíló ajtón. Nem is tudva, hogy mit tesz, kiment a folyosóra s a szemközti ablakon kitekintett a kertbe. Ott mentek azok ketten a platánok alatt, s az a meggörnyedt hátú nő bizalmasan kapaszkodott a nyugodtan tovaballagó férfi karjába...

A fiatal hölgy szemei elborultak. Meghúzta magát az ablakfülke mélyében és büszke arcán égető könnyek peregtek végig.

XXXVIII.

– Kezed lázas – szolt a báróné, mikor az oszlopos ház külső nagy lépcsőjén karját a báróéba fűzve hozzáért ennek jobbáéhoz. De a báró ez érintés hatása alatt megrázkódott, mintha vipera marta volna meg, és önkéntelenül olyan mozdulatot tett, mintha félre akarná lódítani.

A báróné fogai közé szorította alsó ajkát, de annál jobban kapaszkodott férje karjába.

– Úgy látszik; hogy komolyan haragszol – szólalt meg újra –, pedig tulajdonképpen semmit sem követtem el. Hát igazán jogosan kívánhatod tőlem, hogy egy hűségese, önfeláldozó barátnőmnek egyszerűen kiadjam az utat, mert neked ellenszenved van iránta?

– Jogosan követelhettem, s mégis azt a megbocsáthatatlan engedékenységet gyakoroltam, hogy jogos kívánságom teljesítését még egyszer reád bízom, helyett, hogy magam seprűztem volna ki. De hát csak a régi komédiát játszottuk el: a te barátnőd diadalmaskodik, én meg nevetségessé tettem magamat.

– Istenem, hiszen senki sem szenvedett emiatt többet, mint én! De hát ennek most már vége van. Keresve sem találhatnék kedvezőbb alkalmat arra, hogy Adéltól megszabaduljunk – suttogta a báróné, s félve jártatta körül tekintetét, hogy nem hallgatódik-e valaki a közelben. – Egyszerűen elutazunk, s a te határozott parancsod, hogy elkísérjelek, véget vet minden ellenvetésnek.

– Hát igazán azt hiszed, hogy én majd kimondom ezt a parancsot? – kérdezte Schilling báró leeresztve karját, amelybe neje kapaszkodott és hirtelen megállt. Eddig valóságos rohamlépéssel igyekezett a műterem felé, úgy, hogy a báróné csak ügyel-bajjal tudott mellette maradni.

– Mindenesetre ki fogod mondani – jelentette ki ez kerekén, de sajtószerű hangon, s villogó szemeiben a félelem és fenyegetés küzdött egymással.

– Most, mikor olyan drasztikusan mutattad ki megint, hogy mennyire szívesen szoktad figyelembe venni óhajomat s akaratomat? – kacagott föl a báró elkeseredetten. – Egymagámban utazom most is, mint máskor! Neked is teljes szabadságodban áll oda menned, ahova kedved tartja. Hisz már akkor lettem a beleszólás jogáról, mikor Rómába utaztál

anélkül, hogy csak egy szóval is kérted volna beleegyezésemet. Szó nélkül engedtelek, azzal az eltökélt szándékkal, hogy ezentúl is így járja közöttünk.

– De nekem nem kell ez a szabadság, s teneked meg úgysem adom meg.

A báró megvetően mosolygott s a műterem felé sietett. Neje szorosán mellette maradt.

Beléptek a télikert nyitott ajtaján. Odabent tikkasztó meleg volt. Egyik szökőkút sem működött, Schilling báró egy-két órával ezelőtt maga zárta el valamennyit, mert csobogásuk, zuhogásuk zavarta őt. Most odalépett a nagy medencéhez, s nyomban rá sustorodva szökött a magasba az ezüstös csillogású vízsugár, fölűdítve a nyomasztó, balzsamos levegőt.

A báróné a gondos háziasszony fürgeségével suhant a növényzet közt félig elrejtett kis medencéhez, s hogy férjének kedvébe járjon, egymásután megeresztette a vízsugarakat.

– Igazán szép! – jelentette ki, szemmel kísérve a vékony, csillogó íveket, amelyek feje fölött elkanyarodva a nagy medencébe hullottak. Nagy szívesen még arra is rászánta magát, hogy dicséretet mondjon. – Hogyha sejtettem volna, hogy itt az üvegfal mögött ilyen csinos csecsebecsék is akadnak, talán mégiscsak leküzdöttem volna a műterem iránti ellenszenvemet, s hébe-korba ide osontam volna, hogy közeledben legyek... No, majd ha visszajövünk!

A báró nem felelt. Arcának egyetlen izma sem rándult meg, mialatt körüljárt, s gondosan elzárta megint a csöveket, amelyeket neje kinyitott.

– Nagyon is nyirkos lesz minden – jegyezte meg röviden. – Kár is volt a műterem közelébe annyi vizet vezetni...

– Hát olyan bőséges víz özönlik ide?

– Annyira bőségesen, hogy ha jókor el nem zárnánk a csöveket, műtermem csakhamar el lenne árasztva.

Ezzel megfordult s félrerebbentette a nyitott üveges ajtó mögötti bársonyfüggönyt, hogy belépjen a műterembe.

– No még csak az kellene most! – kiáltott föl a báróné, s nyomon követte férjét. – Odaát a házban az a pusztulás, itt meg... Á propos, barátom, most már valld meg az igazat! – szakította félbe magát, és felsőbbsege tudatában mosolyogva dőlt a legközelebbi karosszékbe. – Hát nem volt igazam, mikor olyan ellenszenvvel fogadtam az amerikaiak beszállásolását? Mi mindent kellett a tisztességes, csendes Schilling-háznak ez idő alatt megérnie! A balett-táncosnő szökését holmi adósságok hátrahagyásával; halálos betegséget, amely az életemet is fenyegette, mikor gyanútlanul hazajöttem; szép szalonunk elpusztulását...

– Amelynek híján Janka szegény apjának még is isten tudja hány esztendeig kellene a te külön rendeletedre kísértenie...

– Meg azután a magunk meghasonlását az idegen emberek miatt – folytatta a báróné, a tévedésre vonatkozó célzást rendes szokása szerint még fél füllel sem hallgatva meg, s a szék karjára könyökölve egykedvűen ütögette össze szétterpesztett ujjainak hegyét. – S mi a köszönet azért, a tömérdek bajért, amelyet magadra és reám háritottál? Annak a pénzeszsákjában elbizakodott, szenvedhetetlen gyapottermesztő bárónénak határtalanul szemtelen, arcátlan föllépése!

Egy pillanatra elhallgatott, s alattomosan mosolyogva rázogatta fejét.

– Ezt a bronzsínű szépséget aligha hódítottad meg, barátom! Ugyancsak gonosz, csúf dolgokat mondogatott oda neked! Azt a „nevetséges germán elbizakodottságot” nem egyhamar hevered ki.

A báró már régen a festőállvány mögé lépett. A nagy kép teljesen eltakarta őt, neje tehát nem látta, hogy arca halotthalovánnyá lett és ökölbe szorított kezei önkéntelenül a mellét verik.

A báróné kényelmesen hátradőlve, elégülten mosolyogva beszélt tovább, s ki nem fogyott annak a „mulatságos” esetek ecseteléséből, amelynek az imént a szalonban tanúja volt, de egyszerre csak fölegyenesedett s ijedten kiáltott föl:

– Jaj, én itt elfecsegttem az időt, a komornám meg odaát ül és olvasgat, hogy agyonüsse a délutáni órákat, sejtelve sincs arról, hogy özönével szakad rá a munka...! Igazán, Arnold, nem adhattál legalább egyetlenegy napi haladékot?

– Már megmondtam, hogy elutazásom legkevésbé sem fogja érinteni mostani életmódodat! – kiáltott föl Schilling báró türelmetlenül. – Hányszor ismételjem meg, hogy egyedül utazom...

– Badarság...! Mindjárt át is megyek Adélhoz, hogy magam adjam tudtára...

A báró hirtelen kilépett a festőállvány mögül, s neje most megdöbbenve látta, hogy elkeseredett, kérlelhetetlen ellenféllel van dolga.

– En meg – vágott a szavába a báró rideg hangon – levél útján tudtára adom majd Riedt kisasszonynak, hogy semmi szín alatt sem szabad velem jönnöd, s hogy téged, vagy hogy az ő zárdái pátoszával mondjam: „a te lelkedet” egyszer s mindenkorra ellenvetés nélkül hagyom rá az ő oltalmára és vezérletére.

A báróné úgy fölpattant ültéből, mintha világeletében nem szenvedett volna izom- és ideggyöngeségben, és büszkén kiegyenesedve állt szembe férjével. A rémület lekergette arcából a vért, de megtörni nem tudta.

– Azt bizony nem fogod megtenni, kedves Arnoldom! – jelentette ki gúnyolódó fensőbbiséggel. – Vannak nekem olyam barátaim, akik már régóta tárt karokkal, epedve várnak. Hogyha egyszer az ő körükben vagyok, akkor engem... én istenem, magamról nem is beszélek... de mindazt, ami a Steinbrück névvel összefügg, hiába követelnéd vissza. Láthatod tehát, hogy ez a lépésed kissé sokba kerül neked.

– Ismerem én azokat a jó barátaidat – válaszolta Schilling báró nejének legutóbbi megjegyzésére csak megvetően vállat vonva. – Ők azok, akikkel el tudták hitetni, hogy derék édesatyám téged mindenféle ördögös mesterséggel és szemfényvesztéssel kiragadott eredeti, szent hivatásod köréből, hogy fiának megkeríthesse „mindazt, ami a Steinbrück névvel összefügg”. Mindmostanáig abban a hiedelemben vannak, hogy a legszentebb felé hajló szívednek semmi része sem volt a dologban, hogy te lelked mélyében idegenkedel a házaselettől, s már régen visszatértél volna e lemondó derék emberek sorába, ha a pokoli elvakultságodban kimondott „igen” nem kötne férjedhez, aki mindent elkövet, hogy megtarthasson téged... Tökéletesen tájékozva vagyok, Klementina! Már régen beelátok a női lélek cselszövényeibe, s tisztán látom, hogy e lélek semmi áron sem akarná elveszteni a szentek dicsfényét, de a világi életről sem akar lemondani.

A báróné szótlánul hanyatlott vissza székébe és csaknem véresre harapálta ajkait.

– Igaz, hogy atyám élénken óhajtotta egybekelésünket – folytatta a báró kezeit háta mögött ökölbe szorítva s folyton föl-alá járva a műterem tágas helyiségében. – A te csendes, higgadt modorod, a csinosan megírt leveleidben megnyilatkozó szelíd odaadás az ő szemeiben valóságos madonnává tett téged. Akkor a sír szélén állt és azt hitte, hogy fiának könnyű, kényelmes sorsot biztosít. Fia pedig azokban a súlyos órákban nem is gondolt a jövőre, hanem eltelve aggodalommal csak a beteg elfátyolozott szemeibe nézett, s ujjongva látta bennük a föléledt öröm sugarát. Tudod te ezt nagyon jól, én akkor őszintén, nyíltan beszéltem veled...

– Ezzel talán most, ki tudja miféle okból, azt akarod mondani, hogy sohasem szeretted?

– Hát színleltem én valaha szerelmi szenvedélyt? – fortyant föl Schilling báró. – Elejétől fogva becsülettel azon voltam ugyan, hogy együttlétünket összhangzatossá tegyem...

– En is! – vágott szavába a báróné, s oly fölénytel emelkedett föl, mintha az utolsó, legfontosabb ütőkártyát tartaná kezében. – Sohasem felejttem el azt, mikor egybekelésünk előtt egy-két órára ellátogattam a Schilling-házba, hogy... kissé körültekintsek. Mi tagadás én bizony nagyon megijedtem, főképpen temiattad ijedtem meg, hogy kénytelen lettél volna fiatal nőt a vén katonaember dohányfüstös háztartásába ültetni... Amit akkor megtehettem, hogy ilyen szégyentől megkíméljelek, szíves áldozatkészséggel mégis tettem: a Schilling-ház egy-két hét alatt rangunkhoz méltó otthonná alakult. De te ezt, sajnos, nagyon is hamar elfelejtetted...

– Gondoskodtál te arról, hogy soha el ne felejtsem! – kacagott föl a báró gúnyosan. – Máskülönben hogy is fohászkodhattam föl annyiszor, hogy: „Isten mentsen meg minden vagyontalan férfit a gazdag feleségtől”!

A báróné ajkai remegtek. Zsebkendőjével meg-megtörülgette a homlokát, mintha kiütött volna rajta a hideg veríték – de most is győzött konoksága, páratlan önbizalma, amely elhitette vele, hogy mindent keresztül tud vinni, amit akar.

– Hiszen le is lehet rázni az ilyen türelmetlen jármot! – vetette oda dacosan, kihívóan.

– Más katolikus házasságban bajos, de minekünk mindenesetre nagyon meg fogják könnyíteni a dolgot, tudom! Az a fekete ruhás hölgy odaát az oszlopos ház emeletén, a te „húséges, önfeláldozó barátnőd” már régen a zsebében hordja a Rómából magával hozott föloldozást.

– Te tudtad ezt, s egy ujjadat sem mozdítottad meg, hogy siettesd óhajtott szabadulásodat? – diadalmaskodott a báróné.

– Mert nem akartam tiszta kezemet beleártani a zárdai cselszövevényekbe; de mindenekelőtt, habár folyton küzdöttem

saját óhajommal, amit nem is titkolok, nem akartam lelkiismeretemet azzal az önváddal terhelni, hogy én is besegítettelek a zárdába.

– Arnold!

A báró hátrahökkent, mintha irtóznék ez elváltozott hangtól.

Ez a félre nem magyarázható mozdulata dühöngésig elkésérítette a bárónét.

– Talán még nem gondoltad meg, hogy akkor a zárda énvelem együtt elnyeli mindazt, ami fényessé tudta tenni a Schillingek föllépését – szólt impertinens hangon. – Igazán azt hiszed, hogyha nélkülem fordulsz meg ama körökben, a nagy vagyon nélküli férfit majd éppen olyan kitüntetésben részesítik, mint eddig?

– Te meg talán azt hiszed, hogy ezt a nagyon kétes kitüntetést valaha becsültem valamire? – vágott szavába Schilling báró olyan hangon, amelyben a közeledő vihar morajlott. – Tulajdonképpen kik azok, akik tisztán csak a nagybirtokost, nota bene ez esetben „az asszony férjét” részesítik kitüntetésben? Egy maroknyi csapat főúr, akik látva, hogy koruk már nem osztja meg a vagyont ínyük szerint, örülnek, ha egy hatalmas pénzemberrel többet sorolhatnak maguk közé. Nem ezekből telik ki a világ, amely emlegeti, megbecsüli az én nevemet, s hogyha most kimegyek a nagyvilágba te nélküled...

– Akkor még tűzhelyed sem lesz itthon, amelyhez visszatérve átmelegedhetnél...

– Azt hiszed...? A kedves, régi oszlopos ház a kerttel együtt az enyém! Ez a művem – szólt a festőállványon levő képre mutatva – letörleszti apai házamra adott zálogkölcsondnek utolsó részletét. Egyéb nem is kell nekem! A Steinbrückernek egyetlen fillérnyi tulajdonjoga sem fűződik hozzá, s most már az én korlátlan jogomnál fogva kérlek, hogy mindazt, amit a Schilling-házhoz hoztál, a falba ütött legkisebb szegig mentül hamarabb viteds el!

A báróné most már teljesen megtört.

– Arnold, bocsáss meg! – kiáltott föl s ingadozó léptekkel, kitárt karokkal közeledett feléje.

– El innen! – rivallt rá Schilling báró magánkívül. A máskor annyira higgadt férfiúnak minden idegszála remegett. – Mindazok után, amiket gonosz nyelved elkövetett ellenem, nincs a világnak az az esdeklő szava, amely megengesztelhetne... Eredj azokhoz, akik „tárt karokkal, epedve várnak”! Eredj gyermekkorod gondozóihoz! Hadd szedjék most nevelési rendszerük gyümölcseit, hadd küzdjenek meg azokkal az ádáz démonokkal, amelyek megmérgezték az én életemet! Anatémát szórnak a színház, „ördögös szemfényvesztésére”, s nem gondolják meg, hogy nevelési rendszerükkel beleoltják a lányok lelkébe a képmutatást, becsempészik a komédiát a házasesetbe, a gyanútlan férj otthonába.

Gyorsan a csigalépcső felé indult, mialatt neje a karosszék mellett térdre rogyott.

– Gondold meg, hogy ezt a lépést sem teheted anélkül, hogy súlyos szégyenbe ne keverd mindazokat, akik a Schilling-ház nagytermének falairól oly büszkén és gőgösen tekintenek le! – kiáltott utána, s mintegy újraéledve emelte föl fejét. – Eddig még alig tudja valaki, hogy utoljára már milyen rosszul álltak a Schillingek, de mihelyt elválunk, s az egyház az én akaratomhoz híven birtokába veszi mindazt, ami az enyém, akkor megtudja az egész világ, hogy az öreg Schilling Ernő báró, mire meg vénült, már nem rendelkezhetett erdőségeinek egyetlen fájával, rétjeinek egyetlen fűszálával sem.

– Hadd tudja meg a világ! Emiatt csak magunk szenvedtünk, senkinek nincs ebből csak egy fillérnyi vesztesége sem: a család vádja nem tapad nevünkhöz!

– De utólagosan mégis nevetségesnek fogják tartani, hogy a nagyszerű oszlopos ház lakói alattomban olyan szegények voltak, mint a templom egere!

E szavakkal a báróné fölemelkedett. Úgy tetszett neki, mintha férjének hangja tétovázott volna, ez adta imponáló biztonságát. Azt hitte, hogy megint szilárdabb talajon áll.

– Arnold, hadd legyen ez az utolsó perlekedő szó közöttünk! – kiáltott – föl s előrenyújtva kezeit feléje sietett. – Megígérem, hogy soha, de soha nem érintem többé ezt a kényes pontot. Fogadj ismét magadhoz!

– Soha! Nem akarom életemet továbbra is melletted olyan nyomasztó sötétségben tengetni!

– De én nem eresztlek szabadon! Nem tágítok mellőled! Ez a hely az enyém, az enyém! – kiáltotta a báróné kétségbeesetten. – Arnold, kész vagyok az egész világ előtt kijelenteni, hogy feleséged akarok maradni, s hogy az én kérésemre tartasz meg magadnak...! Még ezzel sem éred be,..

A báró tagjain hideg borzongás futott végig.

– Ne kényszeríts arra, hogy még az utolsó pillanatban kimondjam azt a szót, amely már régóta ajkaimra kívánkozik! – hebegte alig bírva már magával.

– Mondd ki! Nem fog az engem eltántorítani attól...

– Ez a szó a ki nem irtható végtelen gyűlölet! – szólt a báró s fölment a lépcsőn, hogy szobájába zárkózzék.

A báróné megtántorodva kapaszkodott a lépcső korlátjába s utána meresztette szemeit, de meg sem kísérelte, hogy kövesse.

– Gyűlölet, gyűlölet! – suttogta nehézkesen bólintgatva. – Ez csakugyan végképpen megbontja viszonyunkat!

Egyszerre éles, szinte eszelős kacajra fakadt.

– Ám jó, legyen! Majd meglátja a nyomorult, hogy mit tett, majd meglátja! Még most sem tudja... még nem tudja, hogy milyen az a bukás a gazdagság és tekintély magaslatáról! Most még diadalmaskodik...! Ó, mennyire bánt, mennyire fáj ez! Bár meg tudnék halni!

Összeszedve minden erejét, föltápáskodott, s bőszen pillantással nézett körül, mintha az az elhatározó, rettentő szó

még most is visszhangoznék a falakról s minden zugból, hogy elriassa őt erről a területről, amelyen nincs többé számára hely. Térdei inogtak, de azért végigvászorgott a műtermen, félrelebbentette a függönyt, s kilépett a télikertbe

A lombos ágak sűrű hálózatán keresztül beszűrődő napsugarak táncolva rezegtek a csobogó szökőkút vízkupoláján, s minden egyes csöppel aranyosan csillogó gyöngyök gyanánt hullottak a medencébe.

Ennek az egyhangú csobogásnak és zuhogásnak a néma növényvilág közepette, közvetlenül ama helyiség mellett, amelyben az imént két emberi hang viharos szenvedéllyel küzdötte végig a legelkeseredettebb harcot, valóban megkapó, démoni hatása volt...

A víz, az az enyelgő hús víz, kiemelkedve a földből, egyetlen cseppjét sem freccsentette a medence kőszegélyén túl.

A báróné szemeit a víz felületére meresztette, amely nyugtalanul rezgett föl-alá. Úgy rémlett előtte, mintha a víz mind magasabbra emelkednék, mintha megduzzadna, s egy sűrű ezüsfátyolba burkolt fő bukkanna föl belőle. S a fátyol redői mind tágabbra, szélesebbre bomlottak, a vélt alak átlépett a kőszegélyen, halkán tette lábát az aszfalra s továbbsurrant. A folyton hullámzó, méltóságosan kiterjeszkedő ezüstös uszály utána suhogott, hogy egyszerre összekapva átsuhanjon a sötét, nehéz bársonyfüggöny alatt.

Hej, hogyan csillogott most odabenn a mozaiktalaj, hogy megelevenedett minden a falak és zugok tövében! A vázlatokkal telerajzolt kemény, nagy papírivek, a kifeszített vázlaton levő gyűlölt arcok himbálózva terültek el az ezüstösen hullámzó uszályon, a leterített párdac- és medvebőrök lassan fölemelődnek, mintha megint előbbi lakóik hátára akarnának simulni; a talapatokról és csonka oszlopokról lehemperegtek az Íbiszek és kaktuszos vázák; még a falak tövében álló súlyos szekrények és pohárszékek is inogtak, mintha durva kezek

rázogatnák kacskaringós lábaikat; a széleikre rakott csillogó edények, a kancsók és serlegek, a velencei tükrök és poharak csattogva-csörömpölve hullottak le...

A télikerten egy félig elfojtott, szilajon ujjongó sikoly rezgett végig. Mintha kergetnék, úgy futott ki a meggörnyedt női alak a platánfásor felé, és nehéz selyemruhájának erős suhogásába belevegyült ajkainak suttogása, amelyek folyton csak azt ismételték: „Gyűlölet! Gyűlölet!”

XXXIX.

Az oszlopos ház emeletén összevissza futkosó, sürgölődő emberek zajongása hallatszott. Ahány bőröndje, ládája csak volt a bárónénak, mindannyit a nagyterembe hordták. Ott állt a szerzetes hölgy, s a maga erélyes modorával parancsolgatott, rendelkezett.

Arca lángolt és sötét, szigorú szemeiben valami sajátságos, lázas fény csillogott, de rendeleti mindegyikének „volt füle-farka”, amint a cselédek mondogatták. Zavar vagy elhamarkodás elő sem fordulhatott.

Furcsa, hogy ezúttal az összes ezüstnemű, a házi fehéreneművel telt szekrények egész tartalma az utolsó asztalkendőig bejutott a bőröndökbe, sőt még a falakról a képeket, az asztalokról a csecsebecséket és albumokat is leszedték és becsomagolták. Ebből azt lehetett következtetni, hogy az uraság évekig is odamarad, s talán később a Rajna-vidéki jószágok valamelyikén tartózkodik, mert különben mire való volna az a sok ezüst- meg házi fehérenemű, hogyha szállodákban akarnának lakni?

E rejtélyes dolgokat tetézte még az, hogy Riedt kisasszony távirat útján sürgősen hívatta meg a báróné ügyvédjét, aki csak egy-két vasúti állomásnyira lakott. Robert úgy vélekedett, hogy a

bárónénak Bizonyosan sok pénz kell az útra, azért idézik az ügyvédet a Schilling-házba.

Mindezt elmondta Birkner leányasszony a gyermekszobában Jankának meg Deborah-nak, s donna Mercedes is meghallotta a maga hálósobájában.

Az utazás tehát megdönthetetlenül el van határozva! Schilling báró világgá indul, hogy újabb dicsőséget arasson, és neje, aki annyiszor lenézte a férje művészi alkotásait, ki tudja erőszakolni, hogy vele mehessen... Irtózik a kiállításra szánt képtől, és mégis konokul megmarad a festő mellett, hogy elfojtott haraggal nézze mesteri alkotásainak diadalát.

Egy-két héttel ezelőtt donna Mercedes még eléggülten gondolt volna a nemezisre, amely bosszút áll a művészen az érdekházasságért, ma azonban szenvedélyes, égető fájdalom járta át, s neheztelt a vak sorsra, amely a nemes szellemű férfit ez alacsony gondolkozásé nőhöz láncolta...

Tudta, hogy Schilling bárót nem látja többé, de ezt nem is igen óhajtotta, mert kételkedett abban, hogy kék szemeinek nyílt, átható tekintetével szemben meg tudja őrizni higgadtságát s önuralmát... De utolsó, kedvenc művét, az agg hugenotta nőt még egyszer látni akarta, mielőtt a sötét ládába zárva megkezdi diadalútját a nagyvilágban.

Eközben beesteledett. A nap már régen leáldozott, ehelyett a telihold halvány aranyos fénye özönlött le az égből, majdnem nappali' világosságot árasztva. Az oszlopos ház domborművekkel ékesített kerti homlokzata teljesen megvilágítva, mintegy ezüsttel kiverve emelkedett a magasba. A rétet átszelő, sebes folyású kis patakon fénysziporkák ugráltak, táncoltak, mintha gyémántos csillogásé tündérsereg vonulna végig a vízi úton, s a fehér műtermet is élénk fény árasztotta el. A hold sugarai bizonyára éppoly erősen világítva hatoltak be a nagy belső ablakon át a festőterembe, tisztán láthatóvá téve az ófrank kastély kertjében meghúzódó női csoportot.

Donna Mercedes tétovázva haladt végig a cserjésen és réteken, lábai egészen zajtalanul lépegettek a puha fűben. Janka azt mondta, hogy Schilling báró ellovagolt hazulról, amit szép holdvilágos éjjeleken máskor is meg szokott tenni, a báróné pedig már délután bezárkózott hálósobájába, hogy ne hallja a csomagolás kellemetlen zaját. A kertész is már régen elment az előkerten át a sörházba, csak az istállók fölötti szoba ablakában látszott még világosság, a lovászlegénynek tehát otthon kellett lennie, de ezzel donna Mercedes még sohasem találkozott a kertben. Bizton remélhette tehát, hogy senki sem veszi őt észre, de azért mégis, valahányszor lábai alatt megzörrent egy-egy kis kavics-szem, úgy megrémült, mintha tolvajúton járna.

A műterem közelébe érve meglepve hallgatózott. A télikert felől olyan erős csobogás, zuhogás hallatszott, mintha valamely erdei patak omlanék le a magasból. Most már nem kellett attól tartania, hogy meghallják siető lépteit: abban a zajban teljesen elvesztek.

A holdvilág szélesen özönlött be az üvegtetőn. Közelebb érve donna Mercedes tisztán látta a gloxíniacsoportokat, a magnólia- és narancsfákat, akár le is rajzolhatta volna az üvegfalhoz nyomódó páfránylegyezők minden egyes csipkéjét. De azt is látta, hogy az összes szökőkút működik, az ezüstösen csillogó vízsugarak teljes erővel sustorogva törtettek a galagonya- és pálmakoronák közt a magasba, látszólag mindjobban megduzzadva, mintha a földalatti vízerek már-már megakarnának szakadni.

Mint valami zuhatag, úgy omlott ki az emelkedő víztömeg a nagy medence kőszegélyén, s egy-két kisebb medencéből is, amelyekre, visszahullottak az egyenesen felszökő sugarak, egyenletesen áradt ki a víz, s olyannak látszottak, mintha üvegbúra volna rájuk borítva.

Donna Mercedes egy pillanatig megdöbbenve állt meg a gondosan bezárt üveges ajtó előtt. A vízmű levezetőcsövei

bizonyára eldugultak. Az aszfaltos utak máris el voltak árasztva, s az alant elhelyezett virágcserepek összevissza döntve heverték a vízben.

A télikertből a műterembe nyíló ajtó tárva-nyitva állt, a bársonyfüggöny félre volt hajtva s a festőterem mozaikját semmi küszöb, semmi lépcső sem választotta el a télikert aszfaltjától. A mozaikon pedig a régiséggyűjtemény nem egy becses darabja hevert, a falakhoz meg a Schilling báró saját kezétől eredő vázlatok, megkezdett festmények voltak támasztva. Mindezeknek el-kellett pusztulniok, tönkre kellett menniök, mihelyt eléri a vízáradat.

Donna Mercedes a kertből közvetlenül a műterembe nyíló ajtóhoz futott... ezt is hiába rázogatta, de amott, az emeletre vezető lépcső előtti ajtón tátongó rés látszott. A fiatal hölgy kitárta és felrohant a lépcsőn.

A hold rézsút beözönlő sugarai csak gyéren hatoltak be a belső helyiségbe – ez sem volt elzárva, s donna Mercedes keresztülsuhant Schilling báró lakószobáján... A báróné igazat mondott, valóban tikkasztó, fullasztó hőség uralkodott ebben az alacsony helyiségben, amelybe a Schilling-ház ura önként száműzte magát elhunyt barátja rátarti húga kedvéért, aki nem akart vele egy földél alatt lakni...

Amott csüngött a szobát a művész munkahelyiségétől elválasztó goblein-függöny. Donna Mercedes sietve lebbentette félre s kilépett a karzatra.

A műterem hatalmas négyszöge a hold teljes világításában terült el alatta, de egészen elütött attól a csillogó színezetű képtől, amelyet a délutáni nap igazi eleven, aranyos fényénél látott. Most halványan, kísértetiesen terült el, de mégis telve félelmes étellel, mintha az a tétovázó holdvilág fakó, átlátszó lepkeszányaival végigsuhanva a termen üdvözlőné azokat az ősrégi emléktárgyakat, amelyeket emberi kezek már évszázadosai ezelőtt alkottak.

Innen fölülről nézve a télikert úgy terült el az üvegfal mögött, mint a tenger fenekén tenyésző növényzet remek képei az átlátszó, zöldes víz tükre alatt. A szökőkutak zuhogása erősen áthallatszott, s odalenn az ajtónyíláson már beözönlött a víz, szélesen elterülve s egyes hosszú, ezüstös ágakat nyújtva előre, mint ahogyan a csúszómászó kérgesek nyújtogatják előre tapogató csápjaikat.

Mindezeket egyetlen tekintettel végignézve donna Mercedes a csigalépcső felé fordult, hogy lesiessen; de e pillanatban félig elfojtott s mégis diadalmaskodó hahota ütötte meg fülét. Önkéntelenül visszahökken, bátor szívét borzadás fogta el. Vajon miféle sajátságosán magas csengésű hang volt ez? Gyermekek vagy örült kacagott-e odalenn?

Donna Mercedes áthajolt a korláton s letekintett. A hold mélében vetette világát, élőlény nem volt látható, csak a lépcső alján, ennek sötét árnyában gubbasztott valami összezsugorodott tárgy. Első tekintetre a fiatal hölgy holmi odadobott batyunak nézte. De mennél szélesebben, sebesebben árasztotta el a víz a mozaikot, annál jobban megelevenedett az a valami a lépcső sarkában, s egyszerre csak fölemelkedve egyetlen szökéssel a közelében termett. Nő volt az...! Az emeleten lakó szürke asszony, a Schilling-ház úrnője.

Úgy látszott, hogy a sötét zugban megvárta a víz közeledését, s most végigfutva a falak mentén sorra eldöntögette az odatámasztott képeket, az asztalokról úgy lelódította az iratokat, könyveket és vázlatfüzeteket, hogy csak úgy csattogtak a mozaikkövezeten. Végül a festőállvány közelében levő nagy, kerek asztalhoz lépett, s a kezébe vette azt a tört, amellyel Schilling báró a múltkoriban; a képet kihalította a keretből.

Karját magasra emelve a holdvilágban megvillantotta a fényes pengét... Szőke dús haja lesiklott fejről s végigomlott a hátán, de erre rá sem hederített, csak szürke selyemuszályát igyekezett bal kezével fölemelni, hogy megóvja az átázástól, mert lábai máris a

vízbe értek... Nem volt tehát örült, amitől donna Mercedes tartott, hanem megfontolva, bár nagyfokú ideges izgatottságtól ösztönözve cselekedett.

Így állt ott egy pillanatig az asztal és festőállvány között, tekintetét merőn a képre szegezve, amely holnap világgá indul...

– Arcán keresztül, le a szemérmetlen kebléig...! Még csak akkor fogja megtudni, hogy mi az a gyűlölet, hogy mire képes a gyűlölet! – suttogta halkán, de mégis hallhatóan.

Donna Mercedes zajtalanul suhant le a lépcsőn, s most a báróné mögött állt. Abban a pillanatban, mikor ez kígyó módjára előrehajtotta hosszú, vézna derekát, hogy a tőrrel végighasítsa a matróna melletti megindító leányalakot, a fiatal hölgy erősen megragadta s hátrarántotta.

De donna Mercedes csekélyre becsülte ellenfele erejét. Ebben a fáradtan, beteges gyöngeséggel előregörnyedt testben majdnem férfias erő lappangott. Első rémületében majdnem összeroskadt ugyan, de azután bőszen tekintettel fordította fejét az ismeretlen felé, aki lágy, de erőteljes karokkal fogta őt át. Mikor ráismert a fiatal hölgy leányosan zsenge arcára, hangos gúnykacajra fakadt.

– Lám, az ültetvényes hercegnő! Ugyan mi dolga akadhat a szűzies donnának a házasember lakásában?

Hirtelen ruganyos mozdulattal mindenekelőtt le akarta rázni magáról ellenfelét. Ez félig-meddig sikerült ugyan, legalább a jobb karja kiszabadult, s most megint szinte őrjöngve igyekezett a kép felé, hogy a tőrt a vászonba döfje.

Donna Mercedes erőnek erejével ki akarta kezéből csavarni a tőrt... de ez lehetetlen volt: csak a maga kezét sebezte meg. Heves fájdalmat érzett, mikor a tőr éle mélyén belevágódott ujjainak húsába, s nyomban rá a meleg vér végigcsorgott magasra tartott karján, azonfölül tagja már-már remegtek a kimerültségtől.

Kétségbeesetten kiáltozott segítségért. Erős, csengő hangja hatalmasan verődött vissza a kőfalakról, s meg is hallották.

– Eresszen el! – lihegte a báróné a féktelen düh és rémület vegyülékével, hallva, hogy odakinn először az üvegház ajtaját, majd meg a műterem másik bejáratát dörömbölve rázogatták.

De donna Mercedes megfeszítette végső erejét, hogy visszatartóztassa a nyomorultat, aki ínég elrohanása közben is egyetlen mozdulatával végrehajthatta volna gonosz szándékát: Folytonos viaskodása közben újra meg újra kiáltozta tehát: „Ide, ide!” – mígnem félrelódult a gobelinfüggöny, s emberek rohantak ki a karzatra.

A lovászlegény volt az első, aki lefutott a lépcsőn, nyomon követte őt az őrnagyné.

– Vegye el tőle a tört? A kép veszélyben forog! – kiáltotta oda donna Mercedes a legénynek, de e pillanatban a báróné már elhajította a fegyvert, amely pengve hullott a mozaikkövezetre.

Donna Mercedes a kimerültségtől csaknem tántorogva eresztette el foglyát. De sem az aggódó félelem, sem a fáradság nem tudta őt megfosztani lélekjelenlététől; még sejtetni sem akarta az alárendelt szolgálával, hogy csupa gonoszság idézte elő a műteremben és a melegházban azt a sok veszedelmet, aminek láttára a lovászlegény iszonyodva csapta össze tenyereit a feje fölé.

– A báróné őnagysága lázbeteg – szólta oda donna Mercedes a legénynek. – Fusson hamar a házba Riedt kisasszonyhoz...

– Éppen most jött haza Schilling báró – felelte az őrnagyné a legény helyett, mialatt rémült tekintete azonnal fölfogta az egész helyzetet. Gyors léptekkel, fejét rázogatva gázolt végig az elárasztott kövezeten, s gyanakvó arccal állt félre, mikor a báróné ruháit fölemelve, szótlánul surrant el mellette, hogy a csigalépcsőn át elmeneküljön.

– A báró látta, hogy előtte futottunk ide, s mindjárt maga is itt lesz – folytatta emelkedettebb hangon. – Azt tartom, hogy ő akármelyik hölgynél is jobban illik ide.

E pillanatban a báróné azzal az éles sikollyal, amelyet donna Mercedes az oszlopos házban már vajmi gyakran hallott, lerogyott a lépcső aljára s mozdulatlanul maradt ott fekve.

– Lárifári! Ez csak afféle komédia! – szólta az őrnagyné ridegen, s hátra sem tekintve odalépett donna Mercedes mellé, aki zsebkendőjét a mindjobban kiáradó vízbe mártotta, hogy hüvelyk- és mutatóujjának mély sebeire nyomja.

– A fiatal hölgy összerezsent. Viharosan dobogó szívvel hallotta, hogy Schilling báró kilép a karzatra.

– Mi történik itt? – kiáltotta ez első rémület meglepetésében.

– Valami semmirekellő gazember eldugaszolta a szökőkutak levezetőcsöveit, nagyságos uram! – felelte a lovászegény a melegházból, ahol a medence körül gázolgatva éppen egy nagy dugaszt húzott elő. A szökőkutakat már elzárta, csak egy sugár emelkedett még a magasba, s a medence széléről még most is loccsanva hullott a víz a földre.

Schillig báró lesietett a lépcsőn... s lába belebotlott az elterült nőbe. Lehajolt, megtapogatta fejét és kezeit, s mint aki igazoltnak látja gyanúját, szó nélkül otthagya és egyenesen donna Mercedes meg az őrnagyné felé tartott.

A hold fakó világa torzította-e el arcát, vagy valamely rettentő benső indulat akasztotta-e meg vérét, elég az, hogy olyan sápadt volt, mint a halott. Mintha észre sem vette volna, hogy művészkezeinek alkotásai, vázlatai, tervei és gyűjteményének kedvenc darabjai vízzel elborítva heverték szerteszét a műteremben. Az őrnagynét sem látta. Szemei a kérdő rémület egy nemével csak arra a fehér női alakra szegeződtek, aki a festőállvány mellől félreállva azon volt, hogy a ruháján ejtett vérfoltokat a redők közé rejtse és lehetőleg nyugodt, elfogulatlan magatartást öltson,

– Úgy veszem észre, hogy a veszedelem a zárdabirtokról most már átsap a Schilling-házba – kiáltotta eléje az őrnagyné elkeseredetten. – Mint minden este, ma is éppen az unokáimhoz

akartam menni, hogy ágyacskájukban lássam őket, de ekkor segélykiáltások hallatszottak innen. Ez a lovászlegény is éppen arra jött, s mindjárt velem futott... Iszonyú látvány, mikor két nő viaskodik egymással, mintha életről-halálról volna szó! S itt, ezen a helyen ilyesmit láttam!

Komor tekintetet vetett a lépcső felé, ahonnan egy rövidke kis pillanatig valami suhogásféle zaj hallatszott.

– Nem tudom, báró úr, hogy nevének mi a baja – folytatta éles hangon. – Ez a kedves, fiatal nő itt azt mondja, hogy a báróné lázbeteg, s kell is a dologban valaminek lennie, mert ép gondolkozásé ember, hogyha nem holmi Istentől elrugaszkodott gonosztevő, csak nem megy neki késsel... még most is itt hever! – vetette közbe, lábával félrerugdosva a földre dobott tört – ... az ilyen képnek, amely semmit, de semmit sem vétett neki.

– Nem lett semmi baja, egészen sértetlen maradt! – kiáltott föl donna Mercedes önfeledten s olyan megkapó, gyöngéd hangon, mintha szívének legkedvesebb bálvány menekült volna meg.

Úgy látszott, mintha vakító fénysugár cikázott volna végig annak a férfiúnak mélységes kék szemein, aki úgy állt ott, mint hogyha nem hinne tulajdon füleinek e szívet-lelket megindító hangok hallatára...! Szó nélkül ragadta meg azt a kezét, amely az ő művét, lelke életének egy darabját mentette meg sajnó fájdalmak árán s olyan leplezetlen odaadással, aminőre csak az a nő képes, aki... szeret.

Donna Mercedes ijedten kapta ki kezét a báróéból.

– Csekélység! Egy kis bőrkarcolás! Aztán meg nehogy azt gondolja, hogy csakugyan életről-halálról volt szó – kacagott föl majdnem durván, s teljesen elváltozott hangja olyan fanyar volt, mintha azért az egy áruló pillanatért keserves bosszút akarna állni magamagán. – Én istenem, hiszen magától értetődik, hogy az ember nem engedheti a lázbetegét saját akaratára! Ne vesztegessük az időt! Hát nem látja, hogy munkái a vízben

teljesen tönkrementek, s hogy mindenekelőtt nejét kell az oszlopos házba vitetni?

Az őrnagyné fölfogva ruhája átázott szegélyét már odament a lépcsőhöz. Meg-megszólítgatta a bárónét, de feleletet nem kapott.

– Ne is fáradjon vele! – kiáltott feléje Schilling báró csípősen.
– Ilyen esetben csak gondozója, Riedt kisasszony segíthet rajta. Majd érte megyek.

Ezt mondva kinyitotta a műteremből a kertre nyíló ajtót és gyorsan távozott.

– Most menjen ön is – szólt az őrnagyné donna Mercedeshez.
– Nagyon aggaszt, hogy ruhája és cipője átázott, a doktort is el kell hívatni, hogy megnézze a kezét... Egészen nyugodt lehet, én addig őrt állok. Arra a képre senki sem teszi többé a kezét.

Donna Mercedes kisuhant. Még egy pillanatra megállt a kijárat boltozatának védő homályában és a dobogó szívvel hallgatta a fasor felől mind távolabbról hallatszó sebes férfilépteket. Azután a zárdabirtok sövénye mentén húzódó útra tért; nem akarta, hogy ma még lássák.

Az oszlopos ház közelében látta Schilling bárót, akit Riedt kisasszony s egy úr követett. A szerzetes hölgy büszkén kiegyenesedve lépegetett, mint rendesen. A legkevésbé sem látszott izgatottnak, de lelkiismeretesen ellátta magát ápolói tisztének különféle szereivel; melegítő nagykendőkkel és orvosságos üvegcsékkel.

Alig egy órával később a báróné hintája az oszlopos ház elé állt, s őnagysága sűrűn elfátyolozva, s ügyvédjének karjaira támaszkodva a szerzetes hölgy kíséretében lejött a lépcsőn, hogy az utolsó vonattal elutazzék.

A Schilling-ház egészen kihaltak látszott. Riedt kisasszony szigorúan megtiltotta a cselédségnek, hogy bármelyikük is mutatkozzék, s ennél fogva csak a legsötétebb zugokból és rejtekekből kandikáltak ki félénk, megdöbbent arccal, hogy

lássák, mint tűnik el a ház úrnőjének szürke uszálya az oszlopcsarnok kijáratában. Tudták, hogy most már sohasem tér többé vissza.

Hiszen hallották a műteremben lefolyt utolsó heves küzdelmet. A perlekedő hangok messzire elhallatszottak a kert éjjeli csöndjében. A nő sipító hangja tele volt szemrehányásokkal és szitkokkal, közben-közben az erős csengésű férfihang megjegyzései és ellenvetései hallatszottak, mint megannyi buzogánycsapás. Azután úgy becsapódott a műterem ajtaja, hogy a falak is megrendültek bele, s a vézna, szürke női alak végigsuhant a platánfasoron képéből kikelve s olyan kísértetiesen, mint a gonosz szellem, akit az igazság diadala küldött a régen elfoglalva tartott emberi lélekből.

A műterem mögötti fenyők is ugyancsak rázogathatták vén fejüket, mert mióta a Schillingek területén álltak, még sohasem látták férj és feleség ilyen viharos elválását. A dacos, konok fejű Schillingek közt akadt már nem egy kemény vasgyúró, s voltak itt testi-lelki erővel dúsan megáldott asszonyok is, akik háziasszonyi jogaik tudatában tartották kezükben a jogart. De mindig az úr maradt az úr a háznál, még hogyha a nő arannyal telt ládákon ült s a legnemesebb hangzású nevet hozta is magával, s hogyha egyik-másik férj még olyan pattogósan zsörtölődött is, arra mégsem tudtak példát az ősi fák, hogy valamelyik asszony ajkai olyan mérges, csípős szavakat ejtettek volna ki, mint' amilyenek abban a gonosz órában hallatszottak ki a műterem ablakán.

Másnap Schilling báró sűrűn érintkezett az ügyvéddel, aki a bárónét csak a kocsijáig kísérte, s még a háznál maradt. A mindenben járatos Birkner leányasszonyt is bevonták tanácskozásuk körébe, s reá bízták mindannak fölsorolását, ami a „házhoz került”... Azután, későn délután, Schilling báró befordult a földszinti lakásba.

Jó, hogy az őrnagynét az aggodalom és vágyakozás éppen az imént idevezérelte, mert donna Mercedes ijedten rezzent össze, s

mozdulatlanul állt meg az ablakfülkében, mikor a báró, nyomon követve a bejelentő Jacket, belépett az ajtón.

Útiruhát viselt s odakinn várakozott a kocsis, hogy őt és poggyászát a pályaudvarra vigye.

– Azért jövök, hogy házamat Valmaseda asszonynak és Lucian gyermekeinek még egyszer korlátlan rendelkezésükre bocsássam – szólította meg az őrnagynét, visszautasítva a széket, amellyel ez megkínálta. A derék Birkner és Janka el fognak követni mindent, hogy lehetőleg lakhatóvá tegyék a helyiségeket, mihelyt az idegen tulajdont kihordták belőlük.

Milyen sajtóságos hangon, milyen éles nyomatékkal mondta ezt, s milyen derült tekintet, milyen megkönnyebbült fohászkodás kísérte szavait!

– Magamnak el kell távoznom! – folytatta. – Olyan lesújtó érzés fog el, mintha lelkem egészen elvadult volna a gonosz benyomásokkal megvívott, évekig tartó küzdelemben, s amíg kedélyvilágom meg nem tisztul az elcsúfító foltoktól, addig nem teszem lábamat apai házam küszöbére.

Ezután az ablakfülkéhez lépett, erőteljes, szép kezeivel gyöngéden fogta meg donna Mercedesnek az íróasztalon pihenő jobbját. Eltűnt minden harag, minden keserű gúny a mélységes csillogású kék szemekből, s ezekben most is ugyanaz a tűz égett, amelyet tegnap egyetlen pillanat lobbantott lángra.

– Bocsánat! – suttogta a fiatal hölgy felé hajolva. – A nehézkes germán igazán esetlen kontár volt a lélektanban, ezért évekig tartó súlyos magányos zarándokúttal kell bűnhődnie.

Ajkaival gyöngéden, óvatosan érintette a megsebzett ujjakat, majd elfordult s kiment a szobából.

XL.

Az ezelőtt Trebra herceg tulajdonát képező nyaraló meglehetősen közel volt a városhoz. A park messzire kinyúló egyik csücskét élénk országút, s egy mellette elhúzódó szép sétány szelte át. Itt folyton, sűrűn közlekedtek, az emberek, de beljebb a park mind csendesebbé lett. Félénk aranyfácánok suhantak keresztül a sűrűsége, szelíd őzek legelgettek gondtalanul, s olyan sötét árnyék terült el, hogy hűvös, nyirkos levegő lengedezett az utakon, valóságos éltető elemét képezve az óriási páfrányoknak, a buján tenyésző örökzöldek és repkények tömkelegének, amelyek a szorgalmasan irtó emberi kezek híján csakhamar behálózták volna a keskeny erdei ösvényeket is.

Jó messzire elhúzódtak ezek a kanyargós ösvények, mielőtt emberek közelségét lehetett megint észrevenni. Hellyel-közzel kikandikált ugyan a tölgyek és a bükkfák mögül egy-egy kicsiny, fakéregből összerótt pavilon, s a zöldes homályból itt-ott kőpadok fehérlettek ki, de a sűrű lombozatot széthárító pavilontető mellett beférkőző fakó napfényben csak csillámosan tarkálló gyíkok szaladgáltak, s a kőpadokon csak elvétve pihent egy-egy – a fészekből talán először kiröppent – esetlenül szökdécselő kis madárfióka.

Még beljebb azután, a mindinkább szétváló sűrűség zöldjéből kőalakok fehérlettek ki magasra emelt karokkal. Emelkedő domboldalon követték egymást s mintegy megkisebbedve integettek le a magasból, ahol most egyes vakító fehér márványoszlopok bukkantak elő, egyik a másik után bontakozva ki a lombos fák homályából, mígnem egyenletesen egymás mellé sorakozva olyanoknak látszottak, mint valamely – az erdő homálya fölött lebegő – óriási hárfának a napfényben aranyosan csillogó húrjai. Oszlopcsarnoka volt ez annak a kis kastélynak,

amelyről Mercedes azt mondta, hogy a délvidéki otthonára, leégett apai házára emlékezteti.

Odaát, a tengeren túl, a márványpompa most már kormos romokban hevert a buján tenyésző haraszt között s a hálóra szövődött kúszónövények alatt, amelyek a közeli erdei fákról átvetődve mohón kapaszkodtak bele a lerombolt emberi műbe.

Itt is úgy látszott, mintha a zöld leveles háló milliányi szálai akarnák hatalmukba keríteni a fehéren csillogó házat, de e kúszórózsák tömegének egyetlen zsenge indája sem tolazkodhatott előbbre, mint amennyire az emberi akarat engedte. Körülfogták a terasz falait és bronzkorlátját, itt-ott szabadon hagyva az aranyosan csillogó sodronyfonatot: úgy látszott, mintha itt egy hófehér, amott egy rózsaszínű zuhatag omlanék le a lépcsőkön. Az ezer meg ezer tarka virággal átszótt zöld háló ellepte a falak sarkait, az oszlopszékeket, a kőszobrok talpazatait, s a kis kastély úgy állt odafenn, mint valamely női szépség, akinek tatka színű köpenye félig lehullott szemkápráztató tagjairól.

A nyaralót már azelőtt is el-elnézegette az erdő homályából a sétáló közönség, természetesen az épület tündén szépsége miatt. Az öreg, beteges herceg, aki csak elvétve vánszorgott végig a teraszokon, vagy a bejárat előtt ácsorgó egy-két aranypaszomántos inas aligha lett volna képes bárkit is csak egy lépéssel közelebb vonzani... De mióta az „amerikai nő” volt a kis kastély úrnője, azóta akadtak olyanok, akik órákig elsétálgattak a park útjain, csak hogy megpillanthassák azt a szép nőt, amint lassú léptekkel járt-kelt a babér- és rózsafák közt, vagy lejött a teraszról, hogy paripájára pattanva nyílsebesen vágta a parkban.

Majdnem három év múlt el azóta, hogy donna Mercedes megvette a birtokot, s idegenszerű bájának, mesés gazdagságának híre még mindig úgy járt szájról szájra, mint valamely csoda, annál is inkább, mert titkolózó remete módjára

visszavonulva, de látszólag boldogan élt együtt bátyja két szép gyermekével és Lucian őrnagynéval.

Az őrnagyné beváltotta szavát, csak addig maradt az ódon zárdáépületben, ameddig a kötelesség parancsolta. Ő volt az összes Wolfram-birtok egyedüli örököse, mert bátyja nem hagyott hátra végrendeletet...

Egy-két hónappal ama szomorú események után az őrnagyné eladta a zárdabirtokot. Ajkait erősem összeszorítva, sem jobbra, sem balra, de annál kevésbé hátra tekintve, haladt keresztül utoljára az udvaron, becsapta maga mögött a falkerítés ajtaját s beszállt a kocsiba, amelyben donna Mercedes várta a gyermekekkel, hogy mindenkorra magával vigye a „Valmasedalakba”.

Utoljára hangzott utána a kisajtó nyikorgása, csettenése, amely híven kísérte életének minden fontosabb lépését, majdnem minden eseményét: mikor elindult a bérnálásra, az esküvőre, mikor hazatért a nagyvilágból, mikor kitagadott fia örökre távozott, s amikor „szerencsétlenül járt bátyja” utolsó útjára indult. Végtelenül súlyos hetek neheztedek vállaira a sötét zárdáépületben, el kellett szenvednie tulajdon tévedéseinek és vétkeinek szigorú bűnhődését is – de azért távozáskor mégis könnyek csillogtak szemeiben, mert tudta, hogy most már a zárdáépület ideje is lejárt, s hogy az új tulajdonos az alapjáig le akarja romboltatni a szerzetesek roskadozó művét.

Az őrnagyné maga lehetetlennek tartotta, hogy egészen megváltozott viszonyok közt még egyszer új életre tudjon kelni, de Mercedes már egy-két hónap múlva csöndes örömmel tapasztalta, hogy az őrnagyné tekintete derültebbé, bánatos, mély hangja lágyabbá lett, s hogy szemei önkéntelenül fölragyogtak, mikor szép unokái Kalózzal vígan játszadozva szaladgáltak körülötte, s a nagymamát mindenben a legfelsőbb fórumnak, karjait a vélt veszedelmek és bántalmak elől menedéket nyújtó révnek tekintik.

Hozzáfogott az őrnagyné a munkához is, amely ezelőtt elviselni segítette az eltitkolt lelki fájdalmat, s akárhogy tiltakozott, akárhogy kérte is donna Mercedes, hogy olyan rideg, fáradságos élet után most már pihenjen, mégis magára vállalta a fiatal hölgy gazdaságának vezetését, s a cselédség fölötti felügyeletet. Mindannyian készséggel és tisztelettel hajoltak meg a matróna házi jogara előtt, amelyet szigorúan, de mindnyájak jólétének, gyarapodásának előmozdítására használt...

Amit az őrnagyné egykor elbizakodottságában, önhittségében komoran visszautasított – mások szeretetét –, azt most teljes mértékben élvezte és annyi ideig elnyomott szíve felüdült tőle. Donna Mercedes igazi gyermeki gyöngédséggel viseltetett iránta, s egy valaki odakünn a nagyvilágban, aki gyermekkorában, az ő szeme láttára játszadozott fiacskájával a Schilling-ház udvarán, s aki ennek hűséges barátja maradt még a síron túl is, most oly közel férközött az anyai szívéhez, mintha édes testvére volna annak, aki túl a tengeren a föld alatt pihen.

Schilling báró majdnem két évet töltött el Skandináviában. Úgy látszott, mintha egy lélegzetvételre való német levegőt sem akarna magába szívni, ameddig még annak a láncnak szétreszelésén munkálkodnak, amely két embert boldogtalan házasságban kötött egymáshoz...

Ami haragot és lángoló bosszúvágyat a báróné fölhalmozott a szívében, azt mind kiöntötte a válással járó kellemetlen magyarázatok alkalmával. Először is megmozgatott minden követ, hogy mégiscsak kiragadja a báró kezéből a Schilling-házat, s ebben bizonyos oldalról erősen támogatták is a bárónét, mert a szerzetesek hajdani birtokát, amelyet a Schillingek „bitoroltak”, vissza akarták keríteni az egyház kezébe. De ez bizony nem sikerült. A nyugtázott részletfizetéseket – Schilling báró évek óta törlesztgette az apai házat terhelő Steinbrück-féle zálogkölcönt – nem lehetett letagadni, s olyan erős gátat képeztek, amelyen megtört minden papi törekvés.

Hosszú, elkeseredett küzdelem után végre megjött az az óra is, amelyben a báró azt mondhatta, hogy szabad. „Az a jó lélek, amelyet egykor a kapzsiság és ügyes rábeszélés eltántorított és legszentebb hivatása köréből kiragadott, most hazamenekült a világ bűnös üzelmei elől”, így szólt többek közt a báróhoz intézett utolsó átírat... A bárónéval egy időben Riedt kisasszony is magára öltötte az apácafátyolt, miután megoldotta a maga elé tűzött nagy föladatot, hogy tulajdonképpen otthonába vezérelje vissza az elrabolt „bárányt”, összes világi javaival együtt. A beavatott körök általában úgy vélekednek, hogy ő, a szigorú, kérlelhetetlen, vakbuzgó, igazhitű csakhamar el fogja érni a fejedelemszony dicskoszorúját.

Schilling báró már az elutazást követő első napokban, levelezni kezdett az őrnagynéval, mert – amint első levelében írta – a világ nagy útvesztőjében nem akarta kezéből leejteni a hazavezető fonalat.

Eleinte az őrnagyné szorgalmas, pontos levelező volt, de idővel hol az el nem halasztható házi dolgok, hol meg a gyermekek egy kis rosszullete többnapig késedelmeket idézett elő, s ilyenkor donna Mercedes volt kénytelen a bárónak a várva várt híreket megírni.

Igazán sajtóságos volt, hogy az őrnagyné sohasem látszott észrevenni a lassankint bekövetkezett változást. Eleinte donna Mercedes a Svéd- vagy Németországból érkezett levelek mindegyikét pontosan átadta neki elolvasás végett, később azt a szokást vette föl, hogy a levelek egy-egy féloldalát behajtván a „nagyamával” csak az általános családi viszonyokra vonatkozó részeket olvastatta el. Utoljára már meg sem mutatta neki a leveleket, hanem el-elpirulva, akadozva, szinte félénk hangon csak azt mondta el tartalmukból, amit... a „nagyamama” meg akart tudni.

Eközben Schilling báró mint művész újabb babérokat aratott. A női bosszúvágytól annyira fenyegettetett képe nagy föltűnést

okozott, s amint beszéltek, egy New York-i nábob vette meg hihetetlen nagy áron... Egyik levelében azt írta Schilling báró, hogy hangyaszorgalommal gyűjtött új motívumokat, s hogy nemsokára hazatér. De éppen ez idő tájt ütött ki a francia-német háború. Egy-két hétig semmiféle hír sem érkezett Skandináviából, mígnem egy Franciaországból érkezett levél jelentette, hogy „germán harag” a hazafelé utazót az ellenséges területre hajtotta, s nem engedheti meg magának, hogy otthon boldogságot élvezzen, míg a német katonák a csatatéren harcolnak.

E hír érkezése óta úgy látszott, mintha sötét felleg borult volna a Valmaseda-lakra és komoran, fenyegetően tekintene be az ablakon. Donna Mercedes mostanában csak olyankor mosolyogta el magát, mikor a tábori postáról érkezett egy-egy félig összegyűrt levél vagy írónnal teleírt levelezőlap. Mikor azonban a távíró egy-egy ütközet újabb hírért hozta, olyankor donna Mercedes fölkapott a paripájára, akár szélben-esőben is elszárguldott a magányba, s nemegyszer bőrig ázva tért haza a majdnem agyonhajszolt, hűséges lovon. Ilyenkor észrevehetően gyötörte őt az aggasztó bizonytalanság – de ajkai sohasem nyíltak meg és senki sem dicsekedhetett azzal, hogy csak egyetlen áruló szóból is kileste volna, mi megy végbe e nő büszke lelkében.

De most már ez a keserves idő is lejárt. A Németországra nézve oly dicsőséges hadjárat véget ért. Az aggodalmaktól megszabadult szívek felüdültek: a békekötés híre s az ifjú tavasz összeölelkezve vonult végig a német földön, ujjongásával ezerszeres visszhangot keltve mindenfelé.

A Valmaseda-lak fölött is derülten kéklött megint az ég. A parkban rigók énekeltek, pirókok sípolgattak, az erdő lombkupalája alatt üde zöld májusi fény terült el, s a kúszórózsák már ezrével fakadoztak. A házat és teraszait a nap aranyos fénye s a virágok színpompája árasztotta el. Az emberek derülten, valami reménykedő örömmel eltelve jártak-keltek, habár a házhoz egy

árny is beférkőzött, amely gyászos ellentétet képezett a fakadó új étellel.

Egy-két hónappal ezelőtt donna Mercedes levelet kapott Szentpétervárról. Lucile majdnem háromévi hallgatás után azt írta, hogy erős hurut következtében „megfoghatatlan módon holmi ostoba tüdővérzése volt”, az orvos meg makacsul ragaszkodik ahhoz, hogy ő, természetesen csak egy-két hétre, szakítsa félbe oroszországi diadalútját és más éghajlat alatt keressen üdülést, ő tehát elhatározta, hogy akaratlan szabadságidejét „ezúttal” gyermekei körében tölti el, de donna Mercedes küldjön neki pénzt, mert ő bizony éppen most kifogyott belőle, s holmi apróságokat kell rendbe hoznia mielőtt megszabadulhatna.

El is jött; de „az unalmas, hosszú úttól annyira elcsigázva”, hogy a kocsiból be kellett őt vinni a szobájába.

E teljesen lepusztult női lényel szemben, aki úgyszólván a sír szélén állt, az őrnagyné elfojtotta ellenszenvét, s erősen fölzaklatott anyai fájdalmát. Donna Mercedes is megfeszítette minden lelkierejét, hogy bátyja végső akaratának most is türelmesen, szelíd jósággal tegyen eleget. Lucile előtt a két nő egyetlen szóval sem érintette a múltat, annál többet beszélt ő, „az egész civilizált világ bálványozott kedvence”, a maga diadalairól, élvezeteiről, abban a megdönthetetlen meggyőződésben, hogy egy-két hét múlva kirepülhet megint „ebből a végtelenül unalmas nyaralóból, amely úgyszólván elátkozottan áll a világ legelhagyatottabb zugában, s még két-három érdekes, új emberi arcot sem képes teára idecsalogatni”.

Gyönyörű júniusi réggel volt. A beteget a teljesen huzatmentes második teraszra vitték, mert lábacskái, amelyek három éven át a lepke könnyedségével és viharos tapsoktól kísérve libegtek végig a színpadokon, „megfoghatatlan módon” még sokkal gyöngébbek voltak, hogysen a pihekönnyű nőt csak két-lépésnyire is elbirták volna.

A feje fölött kifeszített sátor tető megvédte a beteget a vakító, alkalmatlan napfénytől. Meleg takarókba burkolva, dideregve feküdt a kereveten, csak a kék atlaszredőkbe és dús csipkedíszbe burkolt felső teste feküdt szabadon, s mostani gyámoltalan roskatagsága dacára is kacér keccsel a párnán. Halotthalovány arca még most is szép volt; vonásainak kedvességéhez még kegyetlenül torzító fájdalom sem tudott hozzáférközni.

Keletlenül kevergette a kanállal reggeli csokoládéját.

– Nem tudom, mi kedve telhetik a szakácsnénak abban, hogy napról napra homeopatikusabb mennyiségben főzi be a csokoládémat. Nem bírom már meginni ezt a nyomorúságos kotyvalékot, s ezentúl kávékat kérek – szolt oda fanyar, nyers hangon, csészéjét félretolva az őrnagynénak, aki éppen odajött hozzá.

– A kávé szigorúan meg van önnek tiltva – jegyezte meg ez nyugodtan.

– Az ám... meg van tiltva – válaszolta a kis özvegy anyósa hangját gúnyosan majmolva. Zöldesen csillogó szeméből kirítt a régi leküzdhetetlen gyűlölet.

– Ennek a bolond nyaralónak örege-ifja, nagyja-apraja páratlan következetességgel ismételteti ezt a szót énelőttem, a szegény gyermek előtt. Már torkig, undorodásig vagyok evvel a hercehurcával! Azután meg azok az orvosok! Uram irgalmazz! Egyik ostobább a másiknál, még ilyen nyomorúságos hurttal sem tudnak boldogulni.

Köhögni kezdett, s mikor zsebkendőjét megint levette ajkairól, élénkpiros vérfoltok voltak azon.

– Akkora húhót csapnak egy pár ilyen vércsepp miatt, mintha máris veszedelemben forogna az életem, az én gyönyörűséges, irigyelt, fiatal életem...! Eh, badarság! – tette hozzá gyöngye hangon s lázasan égő szemekkel, mialatt az őrnagyné kifelé indult a sátorból.

– Ugyan kérem, tegye meg nekem legalább azt a szívességet, hogy becsukja ott a Mercedes szalonjába nyíló ajtót... akár a selyemfüggönyöket is leeresztheti! – kiáltotta utána Lucile, mire az őrnagyné azonnal visszajött.

A sátorból a nyitott üveges ajtón *át* be lehetett látni a földszinti gyönyörű szalonba, amelynek túlsó falán egy festmény megkapóan élethű alakjai domborodtak ki.

– Már Schilling báró műtermében is eleget irtóztam ettől a rémítő hugenotta nőcsoporttól – folytatta a kis Özvegy ideges bosszúsággal –, s most itt is minduntalan a szemem elé kerül, mint a tolakodó fátum! Mercedesnek elment az esze, hogy ilyen ijesztő képeket vesz és elcsúfítja velük máskülönben elég csinos szalonját.

Haragosan szakított le egy egész csomót a terasz bronzrácsozatán nyíló fehér kúszórózsákból, széttépdeste, s a szirmokat szórakozottan játszadozva hintette szét a selyemtakarón. Azután kissé fölemelkedett s gondosan rendbe szedte a sötét fürtjeire szórt maroknyi fehér szirmot: olyannak látszott most, . mintha hópelyhek hullottak volna fejére.

Az őrnagyné elfordult, s a terasz tövében elterülő tágas, gyönyörű pázsitos és virágos térre tekintett le. A fiatal özvegy határtalanul gyermekes viselkedése fölötti méltatlankodás elszorította a torkát, de komoly arcának egyetlen vonása sem árulta el, hogy ezt a haldoklót gyűlöli, megveti a sírig. Arra gondolva, hogy ez adott életet a gyermekeknek, leküzdötte indulatait.

– Szeretném Paulát látni – szólalt meg mögötte az a rekedt, gyöngye, akaratos hang.

– A kicsike most reggeli sétáját végzi Deborah-val, bajosan lehetne hamarjában előkeríteni – válaszolta az őrnagyné higgadtan. – De José éppen most jön vissza, amint hallom.

Nyomban rá három lovas fordult be a széles útról, amely a park erdejét a nyaraló homlokzatával szemben egyenesen átszelve gyönyörű kilátást nyújtott a távolban elterülő városra.

Mintegy elmerülve még a reggeli sétalovaglás élvezetében lassan közeledett a három lovas, donna Mercedes Josével és ennek házitanítójával. A fiún meg sem látszott, hogy három évvel ezelőtt félig-meddig a halál fia volt. Az erő és a szépség mintájaként ült a karcsú, viruló fiú a kis lovon. Az őmagynénak csak úgy dagadozott a szíve örömeiben s büszkeségében, mikor José már messziről integetett neki kalapjával.

– Az az ostoba gyerek már egészen a nagyurat adja – duzzogott az a bosszús női hang a sátortető alatt, míg az őrnagyné a terasz korlátja mögött állva integetett a közeledőnek.
– De ön az oka, madame! – nyolcéves gyereknek meg nem való a paripa...

– José már tízéves.

– Én istenem, ezt minduntalan kell hallanom, csakhogy már öregasszonynak képzeljem magamat! De erre nincsen nekem egyáltalán semmiféle hajlandóságom, ha még annyira óhajtja is. Én még egészen fiatal, azt lehet mondani, hogy leányosan fiatal vagyok, ha tízszer akkora korú kamasz szólít is mamának...! S öt hét múlva Berlinben táncolok, akármit mondjon a nyárspolgáriás észjárás vagy a doktorok bölcsessége! Talán bizony azt hiszi, hogy nem váltom be szavamot?

A korlát mögött álló nő szó nélkül vállat vont, Lucile pedig most bágyadt, halvány ujjával egypár rózsát szakított, hogy hajába s keblére tűzze.

– Lám, Mercedes úrhölgy kacéran üli meg a lovat! – szólalt meg újra félig lehunytt szemmel kacsintva arrafelé. – Csak az a kár, hogy ezt a bárgyú, fiatal házitanító csupa tiszteletből észre sem meri venni! Csak tudná Mercedes, hogy sárga arcához milyen irtóztatóan illik a kék lovaglórúha! Eh, sohasem volt jó ízlése! S minden áldott nap azt az utálatos lovaglójelmezt ölti

magára... olyan kopott már, mint valami ócska katonaköpeny. No de mostanában ez az ő bogara: tüntetőén adja az egyszerűt. Szeretném tudni, hogy minek? A régi szöveteiket elnyúví az utolsó szálig, komornája meg azon jajgat, hogy valamennyi ékszer, a legkisebb kézelőgombig, már régóta el van zárva. Nevetséges! Odaát a gyapotzsákokon ülő ültetvényes hercegnők szokása szerint mindig úgy föl volt cicomázva, mint a lakodalmas számba fogott ostorhegyes, szinte bántotta az ember szemeit az a sok csillogó gyémánt... Itt talán ő is apácának akar beállni, mint az az utálatos Schilling báróné?

Az őrnagyné egy szóval sem válaszolva végigsietett a teraszon, le a középső széles lépcsőn, s a lovasok elé ment. Zsebéből egy levelet vett elő s meglobogtatta a levegőben.

Donna Mercedes ennek láttán lovaglóostorával meglegyintette szép pejlovát, s megelőzve a másik kettőt előrevágatott. Arcát sötét pír borította el, mialatt mohón kapta el a levelet, s fölbontotta a borítékot. Végigtekintett az első sorokon, azután mélyen lehajolva az őrnagynéhez, a megindulástól majdnem elfojtott hangon suttozta:

– Schilling báró ma este hazaérkezik Franciaországból!

Önkéntelenül megragadta az őrnagyné kezét és örömtől sugárzó szemekkel, sokatmondó tekintettel szorította meg. Azután eltette a levelet, s barátságosan intve a durcásan feléje tekintő kis özvegynek a legközelebbi erdei úton át a város felé vágatott.

XLI.

Az okos állat végigvitte lovasát az országúton, elhaladt a pályaudvar mellett, végigügetett itt egy élénk utcán, ott egy csendes templomtéren, s végre befordult abba az elhagyatott, részben kertkerítésekkel szegélyezett hosszú utcába, amelyre a

falkerítések egyikének jól ismert ajtaja nyílt... A paripa majdnem mindennap megtette ezt az utat, s mindannyiszor örvendve nyerített, valahányszor befordult a Schilling-ház kertjébe, mert tudta, hogy odabenn szívesen fogadják és dédelgetve viselik gondját.

Az ajtó, mint rendesen ez idő tájban, mikor donna Mercedes szokott jönni, tárva-nyitva állt. A fiatal hölgy hevesen dobogó szívvel lovagolt végig az árnyas, zöld fenyvesligeten: ma még egyszer és hosszú három év múltával utoljára lesz egyes-egyedül a műteremben és a kertben, azután...

A lovászlegény a platánfasoron át eléje futott, hogy lesegítse a lováról. Arca csak úgy ragyogott az örömtől, s ajkain alig elfojtható furfangos mosoly lebegett.

– Lám, hát már tudja? – kérdezte donna Mercedes leszállva a lóról.

– Igenis, nagyságos asszonyom – válaszolta a lovászlegény tiszteletteljesen. – Az egész Schilling-ház szinte meg van bolondulva örömében, hogy végre-valahára túlestünk azon az unalmas várakozáson. Mert hát rettentő ám az ilyen gazdátlan ház!

Az istállóba vezette a paripát, míg donna Mercedes egy pillanatig megállt a műterem előtti kavicsos téren, s amennyire lehetett, végigtekintett a kert területén... Vajon Schilling báró meg lesz-e elégedve az ő intézkedéseivel?

Amott a zárdabirtokon, honnan azelőtt a csókák tanyáját képező roskatag tetők, s a hátsó épületek omladozó falai kandikáltak át a gyümölcsfák lombja fölött, most szép, új palatetők emelkedtek magasba. De jó messzire voltak az oszlopos háztól: a Schilling-ház és a zárdabirtok között most már nem létezett semmiféle közös fal, amelyen holmi kísérteties „egérút” vezethetett volna keresztül.

Az őrnagyné a zárdabirtok eladása alkalmával a vételár tetemes részének elengedésével kikötötte, hogy az új tulajdonos

jó messzire építtesse a lakóházat. Csak így mehetett lassankint feledésbe az a szégyen, amelyet az utolsó Wolfram hozott becsületos, régi nemzetségére.

A mostani tulajdonos arra is ráállott, hogy szabaddá lett terület jó széles csíkiáját átengedje Schilling bárónak. Ennek folytán ledőlt aztán az a magas, komor fal is, amely egykor szigorúan elkülönítette a plebejus tanácsosokat a főnemesektől, s helyét az oszlopos ház egész külsejéhez jobban illő alacsony, csinos fal foglalta el, amelynek tövében most a legfinomabb fajta törpe gyümölcsfák hajtásai díszlettek.

Az olasz ízlésű gyönyörű ház most, hogy minden oldalról szabadon férközhetett hozzá a levegő és világosság, még impozánsabban emelkedett a halványkék égnek. Az oszlopos ház mögötti kertben az ültetvényekre benyúló ágas-bogas, csúf sövény helyett most világos csinos léckerítés különítette el a két telket.

Mindezek az újítások donna Mercedes személyes felügyelete alatt létesültek. Schilling báró levelezés útján közölte vele a maga eszméit és szándékait, ő meg lehetőleg híven és pontosan valósította meg.

Lovaglóruhájának hosszú uszályát karjára vetve és lobogó fehértollas kis kalapját homlokán előbbre nyomva, lassan, bírálkozó tekintettel haladt most végig az úton, amely a réten keresztül egyenesen az oszlopos ház felé húzódott.

Az elefántcsont lemezre festett leányarc, amelyet a gyöngéden szerető, büszke apa átküldött a tengeren, hogy német szíveket hódítson meg, tagadhatatlanul elragadóan szép volt. Az a nő, aki három évvel ezelőtt gyászruhásan jelent meg a Schilling-házban, az is elkápráztatta a nézőket tündéri szépségével – de büszke taglejtései, magába zárkózott modora s az a fagyos tekintet, amellyel nagy szemei gögösen végigmérték embertársait, valósággal dermesztő hatást gyakorolt a környezetére.

De a Schilling-házban való megjelenéseinek e két mozzanata már sehogy sem volt összeegyeztethető e mondhatatlanul bájos nővel, aki most az észak vidéki levegőtől páratlanul virulóvá s üdévé lett, halványsárgás arcával, karcsún, mint az őz, haladt végig a cserjésen és aggódó tekintettel, észrevehetően elfogódva vizsgálgatta az oszlopos ház keleti homlokzatát... vajon megfelel-e minden a báró óhajainak? Hiszen leveleiben már nemegyszer hangsúlyozta azt a hajthatatlan véleményt, hogy a „családi tűzhelyet csak a bizalmas, barátságos egyszerűség teheti boldogítóvá. S ebben bizony igaza, tökéletesen igaza van neki, mint... mindenben.

Nos, hát ott az emeleti ablakok mögül is eltűntek már a drága tüll- és csipkefüggönyök. Ládákba csomagolva elvándoroltak Koblenzbe, hogy a Steinbrückök egyéb holmijával együtt árverésre kerüljenek. Birkner leányasszony nem tűrt meg a háznál egyetlen darabka vásznat, a falban egyetlen szeget sem, amelyről jó lélekkel el nem mondhatta, hogy a Schillingeké. Valóságos hajtóvadászatot rendezett a báróné szobáiban minden egyes eltévedett gombostűre, minden egyes értéktelen orvosságos üvegcsére, s mindent pontosan följegyzett és elcsomagolt.

Schilling báró a ház új berendezésének a maga terve szerinti rajzait s a beszerzésre szükséges pénzt a derék, öreg Birkner leányasszonynak küldte meg, de ez makacsul ragaszkodott ahhoz, hogy egyetlen darabot sem vesz meg donna Mercedes tanácsa és helybenhagyása nélkül. Most tehát ott csüngtek az ablakok hatalmas boltíveiben a karikákon futó egyszínű vagy élénk, tarka szőnyegmintás gyapjúfüggönyök. Mi tagadás benne, még csak most jutott igazán érvényre az épületnek, e velencei ízlésű palotának jellege. Az ember szinte azt hihette, hogy a félrelebbentett függönyök valamelyikének hullámos redői mögül egyszer csak előtűnik egy dözse vagy patrícius leányának szépséges feje.

Az oszlopos ház tájékán ma tökéletes csend uralkodott. Sem Birkner leányasszony, sem Janka nem mutatkozott, pedig máskor örvendve szoktak donna Mercedes elé futni – bizonyára a konyhában és a pincében szorgalmatoskodtak, hogy ott előkészítsenek mindent hazaérkező uruk fogadtatására.

Donna Mercedes visszament tehát a réteken keresztül, s lassan tovalépegetve hol itt, hol amott egy-egy hosszú szárú, üde mezei virágot szakított. Pitypangot, szekfűvirágot, lenge szárú fehér csengettyűket, emitt a bokorról egy-két vadrózsát, amott a tó partjáról egy csomó nefelejcsét, s mindezek fölé barnászöld rezgő füvekből szőtt finom fátyol borult, így alakult ki a szép karcsú női kezek közt az egyszerű mezei virágokból a legpompásabb bokréta.

Hogyha valaki ezelőtt azt mondta volna az „ültetvényes hercegnőnek”, hogy büszke derekát annyiszor meg fogja hajtani egy-egy nyomorúságos német mezei virágért, még tekintetére sem méltatta volna a természetnek e szerény gyermekét... S nem a gyűlölt német levegő volt-e az, amelyet most, meg-megállva, olyan mohó élvezettel szítt magába, mintha ez az erős, üdítő fenyőillat lett volna elejétől fogva az ő egyetlen éltető eleme?

A bokréta olyan terjedelmessé lett, hogy keze alig érte át. Most már készen volt, csak vázába kellett tenni. Donna Mercedes a melegházba akart bemenni, de ez zárva volt, fölment tehát a lépcsőn, mint máskor is, az emeletre.

A kis szalonban, amelyben Schilling báró őmiatta lakott, sokszor órákig is szokott időzni. A báróhoz intézett leveleinek csaknem mindegyikét az ablakban álló egyszerű tölgyfa íróasztalon szokta megírni.

Birkner leányasszony és Janka, akik ezt tudták, mindig gondoskodtak arról, hogy donna Mercedes valami frissítőt találjon ott... A fehérrel leterített kis mellékasztalon friss számacával telt szép kristálycsésze csillogott.

Donna Mercedes egy székre dobta kalapját, s övláncába törte lovaglóruhája uszályát. Kis kalapja könnyedén a homlokára tolta hajának egy-két göndör fürtjét, s mikor a kalapját tartó tűket kiszedegette, egyik hajfonata lebomlott, s oldalt egészen a csípőjéig omlott alá. De ő ezt észre sem vette. Egyik kezében a szamócás kristálycsészét, másikon a virágbokrétát tartva lement a műterem sarkában lévő csigalépcsőn.

E pillanatban eszébe juthatott volna lelki szemeinek egykori látománya: a lépcsőn lefelé haladó gondos, fiatal, szép feleség, kezében a frissítővel.

De ilyesmire most nem is gondolt. Szemei fürkészszerűen, szigorúan bírálgatva néztek végig a helyiségen, hogy minden megvan-e a maga helyén, hogy nincsen-e csak egy porszemecske is a csillogó-villogó üveg- és fémedényeken, s hogy a függönyök elrendezése úgy osztja-e meg a fényt és árnyat, mint a báró, Janka állítása szerint, kedveli.

Schilling báró leveleiben különösen lelkére kötötte alkotásának e színhelyét, s Donna Mercedes úgy őrizte e helyiséget, mint valami szentélyt. A bosszúvágyú női kéz egykori merényletének nyomai már régen eltűntek. A melegházban csak egy nagy szökőkút működött halkán zuhogva-csobogva s a műtermet üdítően hűsítve. A gyönyörűen fejlődött pálmafák lombkoronái már-már az üvegtetőt feszegették, s a gloxíniák bársonyosan csillogó levelei közt már nem egy korán hervadó virág mutatkozott.

Donna Mercedes egy kirakott rokokó asztalkát tolt a festőállvány mellé, s rátette a kristálycsészét. Azután a szekrények egyikének pereméről magas, velencei üvegekelyhet vett le, a medencéből friss vizet merített bele s a virágbokrétával odatette a szamócás csésze mellé... Majdnem félénken nyúlt a zsebébe s egy jelentéktelen kis tokot vett elő. Az utóbbi időben ezt mindig magánál szokta hordani, de sohasem merte oda tenni, ahová igazság szerint való volt.

Még egyszer megnyomta a rugót, s a tokocska belsejéből az elefántcsont lemezre festett leányarc tekintett rá félig büszke, félig ábrándos szemekkel. Mosolyogva dugta a tokocskát a bokréta közepébe s a rezgőfüvek szelíden csaptak össze fölötte, hiszen nem tudták, hogy a szíve legmélyén átalakult nő megértő útjának végét, bűnbánatának vallomását rejtik el.

Ez hát szépen sikerült...! Donna Mercedes .sugárzó szemekkel, elégedetten nézett végig az asztalkán, azután körüljárva le-lehajolt, hogy itt egy párducbőrt húzzon közelebb a karosszékhez, amott – nyilván a ruhája szegélyével behurcolt: – egy-egy kis forgácsot Vegyen föl a mozaikkövezetről, s e hajolgatás közben előreomlott a hátán lecsüngő hajfonat. Fölemelte karját, hogy visszatűzze fejére.

– Édes feleségem, milyen bájos vagy! – hangzott végig a műtermen a kitörő szenvedély hangján.

Mercedes fölsikoltott s megtántorodott, de e pillanatban két kar átölelte, egy napbarnította, de vonásainak mindegyikével mélységes szellemet kifejező, szögletes homlokú arc hajlott föléje, ragyogó kék szemeivel mélyen beletekintve az övéibe...

Donna Mercedes nem bírva többé magával, karjait a férfi nyaka köré fűzte, hogy ez csókokkal halmozza el arcát. De azután menekülni iparkodott.

– Gonosz ember! – pirongatta. – Az ilyen megrohanás nem járja...! Első ijedtségemben...

– Első ijedtségemben, Mercedes? – kérdezte Schilling báró anélkül, hogy eleresztené. – Első ijedtedben lettél enyém? – nevette el magát, s milyen üdén, megkapóan hangzott ez a nevetés! – Hát komolyan azt kívánod, hogy forma szerint kimondjam, amit egymás leveleiből már régen kiolvastunk a sorok közt?

– Ne mondd! Tudom én, hogy igazi német bensőséggel és hűséggel szeretsz! – szölt Mercedes komolyan, s a szemeiben

lángoló tűz azzá az enyhe fénné szelídült, amely oly ellenállhatatlanul tanúskodik a nő odaadó szerelméről.

– Mercedes! – kiáltott föl Schilling báró megrendülten, s beljebb vonta őt a világosság körébe. – Hadd lássalak! Nem, te nem vagy az, aki egykor a féktelen szerelmi szenvedéllyel együtt gyűlöletet is gerjesztett bennem, te nem vagy az a nő, akinek megfoghatatlan lényében együtt lakozott az angyal és ördög, te nem vagy az, aki gyilkos tekintetű szemekkel leggonoszabb szavakat tudta kiejteni.

– Hagyd el! Vajmi sokat mondtam és tettem én csupa dachból, önvédelemből az utálatos „hüllővérű”, de diadalmaskodó germánnal szemben! – szakította félbe Mercedes és arcát amannak keblére hajtotta.

– Ó, az én szegény megvakított madonnám! – kiáltott fel a báró mosolyogva s a szekrény felé fordulva, amelybe elzárta azt az összegöngyölt olajfestményt. – Hát azok a szemek mégiscsak igazak voltak!

Mercedes csodálkozva tekintett a báró arcára.

– Úgy bizony, a te szemeid, Mercedes! Az az elefántcsontra festett kis kép... Ó, tudom már, hol kell keresnem jogos tulajdonomat – szakította félbe saját szavait látva, hogy Mercedes loppal a virágbokréta felé tekint. – Először a melegházból néztelek, hogyan szedegeted a réten a virágot. Azután lejöttél ott a lépcsőn, én meg a nagy spanyolfal mögé menekültem s egyre attól tartottam, hogy hangosan dobogó szívem árulómmá lesz. Láttalak, mikor szánakozó mosollyal nézted annak a tizenhárom éves leánynak arcát, pedig éppen azok a mélységes gyermekszemek azok, amelyekre legjobb képeimen fogsz ráakadni: akarva, nem akarva mindig azokat festettem... De azután egyszer csak megjöttél te magad s első látásra lebilincselted lelkemet, imádtam is, gyűlöltem is fagyos tekintetű és mégis lángoló szemeidet, s fellobbanó haragomban kitörölte madonnám arcából... Most meg keblemhez szorítom azt

a gúnyolódó szfinxet! Alig tudom elhinni e boldogító fordulatot! Szelíd odaadással enyémmé akar lenni., de vajon mindenben-e, Mercedes?

Hirtelen leeresztette karjait, s mélyen sóhajtva hátrább lépett.

– Nem tehetek róla, de ezt még ki kell mondanom...! Te tündérpalotában laksz, fejedelmi fényűzésben fürdöl, s hozzá vagy szokva, hogy tele marokkal szórjad az aranyat a világba. Amilyen igazán mélységesen és forrón szeretlek., egy dolog örökre elválasztana minket: ha ebben az egy pontban donna de Valmaseda akarnál maradni...

– Tévedsz – vágott szavába Mercedes szelíd mosollyal, s megragadva kezét. – Nem fogok más kenyeret enni, mint férjemét, s nem viselek más ruhát, mint amelyet ő ad nekem. S ezért cserében a Schilling-háznak gondos úrnője leszek, aki maga gondoskodik róla, hogy férjének házát otthonossá tegye. Kérdezd meg csak a derék Birkner leányasszonyt, hogy nem tanúsítottam-e máris egy kis tehetséget ebben a tekintetben! De egy pontban csakugyan magasabbra kíváncszom, Arnold! Szeretnék a művész neje lenni, akinek, bármikor szabad ide belépni, s akivel te közöld eszméidet, terveidet, hogyha már hírneves férfiúnak a felesége vagyok, méltó büszkeséggel akarom magamnak elmondani, hogy szellemi tekintetben is mellette haladok az ő pályáján.

Tovább nem mondhatta, Schilling báró valósággal ujjongva vonta őt megint magához s elzárta ajkait.

– Menjünk most jövődő otthonunkba – szólta a báró. – Én már kora reggel érkeztem s már régen láttam, hogy leveleimből mennyire megértettél engem.

Kinyitotta a melegház ajtaját, azután együtt léptek ki a kertbe, s végighaladtak a platánfasoron, amely már annyi váltakozó boldogságot és bánatot látott... Elbeszélgettek Joséről és Pauláról, az őrnagynéről s Lucile-ről, s e beszélgetés közben Mercedes ragyogó szemekkel így szólta:

– De a nyaralóba átmegyünk ám mindennap, hiszen csak meg kell néznünk a gyermekeket meg a nagymamát... Hogyha majd fáradtan abbahagyod a munkádat, akkor együtt sétálunk ki. De akkor azután az én vendégem vagy...

– Hogyne! Egyszerű kis vacsorára...

– Természetesen „egyszerű” vacsorára a teraszon... van ám egy becses kincsem is a nyaralóban: de ez mindenkorra ott marad az én szalonomban. Fogadni mernék, hogy mihelyt meglátod, még jobban vonz oda téged, mint most a menyasszonyod...

– Nem! Hiszen majd meglátod!

Schilling báró derülten kacagott föl, s Mercedest fölvezette az oszlopos ház külső lépcsőjén. Az ajtó szárnyai hirtelen megnyíltak előttük, mintha bűvös kéz érintette volna.

A gazdasszony Jankával ünnepélyesen lépett ki a csarnokból s a „derék, öreg Birkner leányasszony” arcán örömkönnyek peregtek végig. Szép új főkötőt viselt, amelyet Arnold... azaz, hogy a „nagyságos úr” hozott neki az útról, s a betanult üdvözlőbeszéd helyett, amelyből egyetlen hang sem jött remegő ajkaira, szó nélkül mutatott a virágokkal meghintett útra, amely a folyosón át a lépcsőhöz vezetett, meg az üde füzérdíszre, amely a csarnok falain ékeskedett...

– A derék Birkner leányasszony valóságos Kasszandra, úgy belelát a jövőbe – szól Schilling báró dévajkodva, de mély meghatottsággal küzdve, – Tudta, hogy ez órában menyasszony vonul be ide.

Karját minden teketória nélkül a tömzsi asszony dereka köré fűzte s megcsókolta arcát, mint ahogyan gyermekkorában szokta, mikor ez az asszony volt az ő mindene: anyja, gondozója és meghittje, aki mindig közvetítőszerepet szokott játszani közte és szigorú apja között..

Schilling báró bevezette menyasszonyát először is ennek leendő lakosztályába, a terasszal szomszédos szép szalonokba. A

középső nagy terem ajtói 'tárva-nyitva álltak: itt is virágok borították el a parkettet, virágok heverték a kacskaringós aranykeretekből letekintő, szegletes fejű, erőteljes termetű ősi lovagok lábai előtt, s az öreg Schilling Ernő báró arcképét cserlombok és fenyőgallyak vették körül.

Fia átkarolta a mellette álló karcsú, szép nőt s odavezette az impozáns, katonás alak elé, amely tüzesen villogó szemekkel tekintett le a közeledőkre.

– Apa! Itt van Lucian leánya – szólt olyan komoly, ünnepélyes hangon, mintha az az erőteljes szép kéz onnan a képről csakugyan felije tudna nyúlni, hogy óhaja szerint megáldja. – A szegény Izsák föláladozása ezerszeresen jóvá van téve... – Meg vagy elégedve?

Odakinn, a vasrácsos túl, föl-alá özönlöttek az emberek. Betekintettek a remekműví rácsozaton, s újra meg újra csodálva gyönyörködtek az oszlopos ház díszes homlokzatában... De senki sem sejtette, hogy milyen csodálatosan egymásba szövődött események végződnek most boldogan a Schilling-háznál.